

EUROOPAN
OIKEUSASIAMIES

VUOSIKERTOMUS 2003

© Euroopan oikeusasiamies 2004

Kaikki oikeudet pidätetään.

Kopiointi on sallittu ei-kaupallisiin ja opetustarkoituksiin, kunhan lähde mainitaan.

Valokuvien oikeudet, ellei toisin ole ilmoitettu, omistaa Euroopan oikeusasiamies.

Kertomuksen koko teksti on julkaistu Internetissä osoitteessa:
<http://www.euro-ombudsman.eu.int/report/fi/default.htm>

Tiivistelmä	9
-------------	---

TIIVISTELMÄ

1 Johdanto	17
------------	----

JOHDANTO

2 Kantelut oikeusasiamiehelle	23
-------------------------------	----

KANTELUT
OIKEUSASIAMIEHELLE

3 Päätökset tutkimuksen jälkeen	35
---------------------------------	----

PÄÄTÖKSET TUTKIMUKSEN
JÄLKEEN

4 Suhteet euroopan unionin muihin toimielimiin	205
---	-----

SUHTEET EUROOPAN UNIONIN
MUIHIN TOIMIELIMIIN

5 Oikeusasiamiehen suhteet oikeusasiamiehiin ja vastaaviin elimiin	215
---	-----

OIKEUSASIAMIEHEN SUHTEET
OIKEUSASIAMIEHIIN JA VASTAAVIIN ELIMIIN

6 Tiedotustoiminta	225
--------------------	-----

TIEDOTUSTOIMINTA

Liitteet	259
----------	-----

LIITTEET

EUROOPAN OIKEUSASIAMIES

P. NIKIFOROS DIAMANDOUROS

Pat Cox
Euroopan parlamentin
Puhemies
Rue Wiertz
B -1047 Bryssel

Strasbourg, 19 huhtikuuta 2004

Arvoisa Puhemies,

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 195 artiklan 1 kohdan sekä oikeusasiamiehen tehtävien hoitamista koskevasta ohjesäännöstä ja yleisistä ehdoista tehdyn Euroopan parlamentin päätöksen 3 artiklan 8 kohdan mukaisesti esitän täten vuosikertomukseni 2003.

Kunnioittavasti,

P. Nikiforos Diamandouros

	Tiivistelmä	9
1	Johdanto	17
2	Kantelut oikeusasiamiehelle	23
	2.1 OIKEUSASIAMIEHEN TYÖN OIKEUSPERUSTA	26
	2.2 EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN TOIMIVALTA	26
	2.2.1 "Hallinnollinen epäkohta"	27
	2.2.2 Hyvän hallintotavan säännöstö	27
	2.3 KANTELujen OTTAMINEN TUTKITTAVAKSI	28
	2.4 TUTKIMUSTEN PERUSTEET	29
	2.5 KANTELujen TUTKIMINEN	30
	2.6 OHJAUS MUIDEN LAITOSTEN PUOLEEN JA SIIRROT	30
	2.7 OIKEUSASIAMIEHEN TUTKINTAVALTUUDET	31
	2.7.1 Todistajien kuuleminen	31
	2.7.2 Asiakirjojen tarkastus	32
	2.8 OIKEUSASIAMIEHEN TUTKIMUKSET JA NIIDEN TULOKSET	32
	2.8.1 Kantelua koskevat tutkimukset	32
	2.8.2 Sovintoratkaisut ja korvaukset	33
	2.8.3 Kriittiset huomautukset, suositusluonnokset ja erityiskertomukset	33
	2.8.4 Tutkimukset oikeusasiamiehen omasta aloitteesta	33
	2.8.5 Tutkimusten analysointi	34
3	Päätökset tutkimuksen jälkeen	35
	3.1 EI HALLINNOLLISTA EPÄKOHTAA	37
	3.1.1 Euroopan parlamentti	37
	VÄITE PALVELUHENKISYYDEN PUUTTEESTA PALVELUKSEENOTON YHTEYDESSÄ.....	37
	3.1.2 Euroopan unionin neuvosto	39
	EUROOPPA-VALMISTELUKUNNAN ESITYSLISTOJEN JA PÖYTÄKIRJOJEN SAAMINEN TUTUSTUTTAVAKSI	39

3.1.3 Euroopan komissio	41
LIFE-OHJELMA: KOMISSIO KIELTÄYTYI MAKSAMASTA HANKKEELLE MYÖNNETTYÄ TUKEA KOKONAAN	41
KYSYMYSTEN MITÄTÖINTI JA VÄITE KILPAILUILMOITUKSEN JÄTTÄMISESTÄ NOUDATTAMATTA	46
VÄITE KIELEEN PERUSTUVASTA SYRJINNÄSTÄ.....	50
YK:N KOSOVOON HALLINTOON KUULUVAN "UNIONIN PILARIN" ASEMA	52
KILPAILUIHIN OSALLISTUVIEN TYÖNHAKIJOIDEN MATKA- JA ELINKUSTANNUKSET	54
VÄITE SYRJINNÄSTÄ YDINTURVALLISUUSTARJASTAJAN PALKKALUOKAN MÄÄRITTÄMISESSÄ.....	56
ARTIKLAN 226 MUKAINEN MENETTELY – UUDISTETUN ASIAKIRJAPYYNNÖN HYLKÄÄMINEN	59
VÄITE VÄLILLISESTÄ IKÄSYRJINNÄSTÄ AVOIMESSA KILPAILUSSA	67
KOMISSION KIELTÄYTYMINEN LUOVUTTAMASTA JÄSENVALTIOIDEN TOIMITTAMIA ASIAKIRJOJA	69
KANSALLISEN ASiantuntijan virkaa koskevan hakemuksen käsittely Euroopan komissiossa.....	70
OIKEUS TUTUSTUA KORJATTUIHIN KOEPAPEREIHIN KOMISSION JÄRJESTÄMISSÄ KILPAILUSSA.....	74
3.1.4 Euroopan keskuspankki	77
EUROSETELIEN MÄÄRÄÄ JA LIIKKUMISTA KOSKEVIEN TILASTOJEN SAAMINEN TUTUSTUTTAVAKSI	77
3.1.5 Euroopan tilintarkastustuomioistuim	81
TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN KORJAA ASIAKIRJOIHIN TUTUSTUMISTA KOSKEVIEN SÄÄNTÖJEN LAIMINLYÖNTINSÄ.....	81
3.1.6 Eurooppa-valmistelukunta	83
EUROPPA-VALMISTELUKUNNAN KOKOUSTEN ESITYSLISTOJEN JA PÖYTÄKIRJOJEN JULKISUUS.....	83
3.1.7 Euroopan petostentorjuntavirasto	89
VÄITE ASIANMUKAISEN TUTKIMUKSEN JÄTTÄMISESTÄ SUORITAMATTA	89
3.1.8 Euroopan jälleenrakennusvirasto	93
KONSULTOINTITYÖ EUROOPAN JÄLLEENRAKENNUSVIRASTOSSA.....	93
3.2 TOIMIELIN SOPI ASIAN	96
3.2.1 Euroopan parlamentti	96
VÄITE, ETTÄ KÄÄNNÖSTARJOUSTEN HYLKÄÄMISEN SYYT JÄTETTIIN KERTOMATTA	96
OIKEUS TUTUSTUA KOEPAPEREIHIN AVOIMESSA KILPAILUSSA.....	99
3.2.2 Euroopan komissio	101
VIIVÄSTYS AIDS-HANKKEELLE MYÖNNETYN AVUSTUKSEN MAKSUSSA.....	101
SOPIMUKSEN NOJALLA ERÄÄNTYNEEN SUMMAN MAKSAMINEN	102
VÄITE, ETTÄ TUTKIMUSHANKKEEN LOPPUMAKSU JÄTETTIIN SUORITAMATTA	104
3.2.3 Euroopan tilintarkastustuomioistuim	106
VÄITE, ETTÄ TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN EI ILMOITTANUT SYITÄ KILPAILUSTA HYLKÄÄMISEEN	106
3.2.4 Euroopan komissio ja tilintarkastustuomioistuim	108
KOMISSION SUOSTUMINEN SUORITAMAAN LOPPUMAKSUN	108
3.3 SOVINTORATKAISUT	113
MYÖNNETYN AVUSTUKSEN JÄTTÄMINEN MAKSAMATTA HUOLIMATTA SUULLISISTA VAKUUTTELUISTA	113
KOMISSION SUOSTUMINEN MAKSAMAAN KORVAUSTA ENTISELLE YLIMÄÄRÄISELLE TOIMIHENKILÖLLEEN	118
KOMISSION SUOSTUMINEN TIETOJEN ANTAMISEEN TOIMITTAJALLE	121
3.4 OIKEUSASIAMIEHEN KRIITTINEN HUOMAUTUS	127
3.4.1 Euroopan parlamentti	127
KOHTELAISUUDEN UNOHTAMINEN	127
3.4.2 Euroopan unionin neuvosto	132
ASIAKIRJOJEN JULKISUUS	132

NEUVOSTON VELVOLLISUUS VARMISTAA, ETTÄ EUROOPAN UNIONIN POLIISIOPERAATIOSSA SARAJEVOSSA NOUDATETAAN PERUSOIKEUKSIA	138
3.4.3 Euroopan komissio	142
VIRHEELLISTEN TIETOJEN ANTAMINEN TARJOUSKILPAILUMENETTELYSSÄ	142
IST-OHJELMAN TOIMINTA	147
VÄITE LAIMINLYÖNNISTÄ - RIKKOMISTA KOSKEVA KANTELU (EYN PERUSTAMISSOPIMUKSEN ARTIKLA 226)	148
SYRJIVÄ LAUSEKE KILPAILUILMOITUKSESSA	151
KOMISSION EPÄJOHDONMUKAINEN SUHTAUTUMINEN HYLJETUTKIMUKSEEN	156
VÄITE, ETTÄ TARJOUSERITTELYÄ KOSKEVIIN KYSYMYKSIIN EI VASTATTU	162
3.4.4 Talous- ja sosiaalikomitea	166
VÄITE, ETTÄ KANTELIJA TOIMITTI ”VÄÄRIÄ TIETOJA” TYÖHÖNOTTOMENETTELYSSÄ	166
3.4.5 Euroopan petostentorjuntavirasto	170
PERUSTEETTOMAT LAHJONTASYYTÖKSET TOIMITTAJAA VASTAAN	170
3.5 TOIMIELIN HYVÄKSYI SUOSITUSLUONNOKSEN	172
3.5.1 Euroopan unionin neuvosto	172
OSITTAINEN OIKEUS TUTUSTUA KÄYTÄNNESÄÄNTÖRYÖRYHMÄN VUOSIKERTOMUKSEEN	172
HAKIJOIDEN OIKEUS TUTUSTUA KORJATTUIHIN KOEPAPERIEIHIN	173
3.5.2 Euroopan komissio	178
KOMISSION VELVOLLISUUS EDISTÄÄ HYVÄÄ HALLINTOTAPAA EUROOPPA-KOULUISSA	178
TELEVIESTINTÄYHTIÖN SYRJINTÄ KANSALLISUUDEN PERUSTEELLA JA UNIONIN KILPAILULAINSÄÄDÄNTÖ	184
3.6 ASIAN KÄSITTELYN LOPETTAMINEN ERITYISKERTOMUKSEN JÄLKEEN	190
3.6.1 Euroopan parlamentti	190
EUROOPAN PARLAMENTIN SUOSTUMUS JULKAISTA HENKILÖSTÖN PALKKAAMISEKSI JÄRJESTETYISSÄ KILPAILUISSA MENESTYNEIDEN HAKIJOIDEN NIMET	190
3.6.2 Euroopan unionin neuvosto	191
OIKEUS TUTUSTUA NEUVOSTON ASIAKIRJOIHIN, MUKAANLUETTUINA OIKEUDELLISEN YKSIKÖN LAUSUNNOT	191
3.7 TUTKIMUKSET OIKEUSASIAMIEHEN OMASTA ALOITTEESTA	197
MUUTOKSENHAKUKEINOT HANKINTAMENETTELYISSÄ	197
SÄHKÖINEN ILMOITTAUTUMINEN VIRKAKILPAILUUN – EHDOKASVALTIOSTA KOTOISIN OLEVA KANTELIJA	201
3.8 TIEDUSTELU ALUEELLISELTA OIKEUSASIAMIEHELTÄ	203
YHTEISÖN LAINSÄÄDÄNTÖ MULTIPPELISKLEROOSIA SAIRASTAVEN HENKILÖIDEN KUNTOUTUKSESTA	203
4 Suhteet euroopan unionin muihin toimielimiin	205
4.1 EUROOPAN PARLAMENTTI	207
4.2 EUROOPAN KOMISSIO	209
4.3 EUROOPAN TULEVAISUUTTA KÄSITTELEVÄ VALMISTELUKUNTA	211
4.4 EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN	211
4.5 EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN	212

4.6	TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN	212
4.7	EUROOPAN INVESTOINTIPANKKI	212
4.8	EUROOPAN YHTEISÖJEN VIRALLISTEN JULKAISUJEN TOIMISTO	213
5	Oikeusasiamiehen suhteet oikeusasiamiehiin ja vastaaviin elimiin	215
5.1	SUHTEET EUROOPAN UNIONIN KANSALLISIIN, ALUEELLISIIN JA PAIKALLISIIN OIKEUSASIAMIEHIIN	217
5.2	YHTEYSVERKOSTO	221
5.3	SUHTEET LIITTYVIEN VALTIOIDEN KANSALLISIIN OIKEUSASIAMIEHIIN	223
6	Tiedotustoiminta	225
6.1	VOODEN TAPAHTUMIA	227
6.2	KONFERENSSIT JA TAPAAMISET	232
6.3	MUUT TAPAHTUMAT	248
6.4	SUHTEET TIEDOTUSVÄLINEISIIN	251
6.5	SÄHKÖINEN VIESTINTÄ	257
7	Liitteet	259
A	TILASTOTIETOJA OIKEUSASIAMIEHEN TYÖSTÄ VUONNA 2003	261
B	OIKEUSASIAMIEHEN TALOUSARVIO	269
C	HENKILÖSTÖ	271
D	PÄÄTÖSLUETTELO	274
E	EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN VAALI	279

Tiivistelmä

1 Johdanto

2 Kantelut oikeusasiamiehelle

3 Päätökset tutkimuksen jälkeen

4 Suhteet euroopan unionin muihin toimielimiin

5 Oikeusasiamiehen suhteet oikeusasiamiehiin ja vastaaviin elimiin

6 Tiedotustoiminta

Liitteet

Euroopan oikeusasiamiehen yhdeksäs vuosikertomus Euroopan parlamentille antaa selonteon oikeusasiamiehen toiminnasta vuonna 2003.

Tämä on ensimmäinen vuosikertomus, jonka esittää parlamentille P. Nikiforos Diamandouros. Euroopan parlamentti valitsi hänet 15. tammikuuta 2003 Euroopan oikeusasiamieheksi sen jälkeen, kun ensimmäinen Euroopan oikeusasiamies Jacob Söderman oli ilmoittanut päätöksestään jäädä eläkkeelle. Diamandouros aloitti virassaan 1. huhtikuuta 2003. Niinpä vuosikertomuksessa esitellään Södermanin toimintaa tammikuun 1. päivästä maaliskuun 31. päivään ja Diamandourosin toimintaa 1. päivästä huhtikuuta vuoden 2003 loppuun.

VUOSIKERTOMUKSEN RAKENNE

Vuosikertomuksessa on kuusi lukua ja viisi liitettä. Ensimmäinen luku käsittää oikeusasiamiehen alkusanat, joissa hän kiittää edeltäjänsä, luo katsauksen vuoden keskeisiin toimiin ja saavutuksiin sekä esittelee tavoitteensa.

Toisessa luvussa kerrotaan, miten oikeusasiamies toimii arvioidessaan ja tutkiessaan kanteluita, ja esitetään yleiskatsaus vuonna 2003 tutkituista kanteluista.

Kolmas luku on kertomuksen laajin. Siihen on valittu joukko oikeusasiamiehen päätöksiä. Luku käsittää pääasiassa ratkaisuja kanteluihin. Ne on esitetty ensiksi tutkimuksen lopputuloksen ja toiseksi kyseessä olleen toimielimen tai laitoksen mukaan. Tutkimukset, jotka oikeusasiamies on käynnistänyt omasta aloitteestaan tai jäsenvaltioiden oikeusasiamiesten tiedusteluiden perusteella, on esitelty erikseen.

Neljännessä luvussa käsitellään suhteita Euroopan unionin muihin toimielimiin ja oikeusasiamiehen osallistumista tarkkailijana Euroopan tulevaisuutta käsittelevään valmistelukuntaan.

Viidennessä luvussa esitellään Euroopan oikeusasiamiehen suhteita nykyisten ja tulevien jäsenvaltioiden kansallisiin, alueellisiin ja paikallisiin oikeusasiamiehiin.

Kuudennessa luvussa käsitellään tiedotustoimintaa. Luku on jaettu viiteen osaan. Niissä esitellään vuoden kohokohtia, konferensseja ja tapaamisia nykyisissä ja tulevaisuudessa jäsenvaltiossa sekä muita tapahtumia, kuten vierailijaryhmille järjestettyjä luentoja, suhteita tiedotusvälineisiin ja verkkoviestintää.

Liitteessä A on tilastotietoja Euroopan oikeusasiamiehen toiminnasta vuonna 2003. Liitteissä B ja C on yksityiskohtaisia tietoja oikeusasiamiehen talousarviosta ja henkilöstöstä. Liite D käsittelee hakemistot kolmannen luvun päätöksistä jaoteltuina tapauksen numeron, aiheen ja väitetyn hallinnollisen epäkohdan mukaan. Liitteessä E on tietoja oikeusasiamiehen valitsemisesta.

YHTEENVETO

Euroopan oikeusasiamiehen toimenkuva

Euroopan oikeusasiamiehen toimi perustettiin Maastrichtin sopimuksella osana Euroopan unionin kansalaisuutta. Euroopan oikeusasiamies tutkii hallinnollisia epäkohtia yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa lukuun ottamatta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöeliminä. Oikeusasiamies on määritellyt ”hallinnollisen epäkohdan” siten, että se käsittää ihmisoikeuksien kunnioittamisen sekä oikeusvaltion ja hyvän hallinnon periaatteiden noudattamisen. Euroopan parlamentti on hyväksynyt määritelmän.

Oikeusasiamies tutkii yksityishenkilöiden, yhtiöiden ja yhdistysten tekemiä kanteluita ja käynnistää lisäksi tutkimuksia omasta aloitteestaan. Hän pyrkii myös lisäämään kansalaisten vaikutusvaltaa tiedottamalla kansalaisille heidän oikeuksistaan sekä siitä, miten he voivat käyttää niitä.

Kantelut ja tutkimukset vuonna 2003

Vuonna 2003 oikeusasiamiehelle tuli kanteluita yhteensä 2 436, mikä on 10 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Lisäys johtui osittain pyrkimyksistä tiedottaa kansalaisille heidän oikeuksistaan. Lähes puolet kanteluista tuli oikeusasiamiehelle sähköisesti joko sähköpostitse tai käyttäen kantelulomaketta, joka on oikeusasiamiehen verkkosivuilla.

Lähes 70 prosentissa tapauksista oikeusasiamies pystyi auttamaan kantelijaa joko käynnistämällä tutkimukset, välittämällä asian toimivaltaiselle elimelle tai neuvomalla kantelijalle, kenen puoleen tämän kannattaisi kääntyä löytääkseen ongelmaansa sopivan ratkaisun mahdollisimman nopeasti.

Vuoden aikana käynnistettiin kaiken kaikkiaan 253 uutta tutkimusta. Oikeusasiamies vastasi myös lukuisiin tiedusteluihin. Niistä 2 538 oli lähetetty sähköpostitse.

Tutkimusten tulokset

Oikeusasiamies teki tutkimustensa perustella päätöksen 180 tapauksessa. Vuosikertomuksen kolmanteen lukuun on valittu päätöksiä, jotka havainnollistavat, millaisia asioita on tutkittu, millaiseen tulokseen tutkimukset ovat johtaneet ja mitä toimielimiä tai laitoksia kantelut ovat koskeneet. Käytännön syistä vuosikertomukseen on otettu vain sellaisia päätöksiä, jotka sisältävät uusia oikeudellisia seikkoja, uusia tietoja oikeusasiamiehen toimivallasta tai menettelyistä taikka yleisesti merkittäviä tai kiinnostavia asioita. Kaikki oikeusasiamiehen päätökset julkaistaan oikeusasiamiehen kotisivuilla (<http://www.euro-ombudsman.eu.int>) kantelun alkuperäisellä kielellä ja englanniksi lukuun ottamatta joitain luottamuksellisia tapauksia, joista asianosaisiin viittaavia tietoja ei voida poistaa tyydyttävällä tavalla.

Ei hallinnollista epäkohtaa

Oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella 87 tapauksessa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Tällainen tulos ei ole aina kielteinen kantelijan kannalta, sillä kantelija hyötyy ainakin saadessaan täydellisen selvityksen asianosaiselta toimielimeltä tai laitokselta sen toiminnasta. Esimerkkejä:

- Kantelija, joka pyysi neuvostolta Eurooppa-valmistelukunnan asiakirjoja, hyväksyi neuvoston selityksen, että neuvostolla ei ollut kyseisiä asiakirjoja hallussaan. Kantelijan mielestä oli myös hyödyllistä, että neuvosto selvitti institutionaalista suhdettaan valmistelukuntaan. Kantelu johti lopulta siihen, että Eurooppa-valmistelukunnan puheenjohtajiston esityslistat ja pöytäkirjat julkaistiin valmistelukunnan verkkosivuilla heti valmistelukunnan työn päätyttyä (1795/2002/IJH).
- Tilintarkastustuomioistuimien myönsi, että kantelijan asiakirjapyyntöä ei ollut käsitelty noudattaen sääntöjä asiakirjojen julkisuudesta. Tilintarkastustuomioistuin pyysi kantelijaa toimittamaan yksityiskohtaisen selvityksen tarvitsemistaan tiedoista ja lupasi käsitellä pyynnön sääntöjen mukaisesti (1117/2003GG).
- Kantelija kiinnitti Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) huomion väitettyihin väärinkäytöksiin unionin rahoittamassa hankkeessa. OLAF tutki asiaa, mutta ei ilmoittanut tutkimuksen tuloksista kantelijalle. Tämä kääntyi oikeusasiamiehen puoleen. Oikeusasiamiehen tutkimuksen aikana OLAF ilmoitti kantelijalle tutkintansa tulokset (1625/2002/IJH).

Toimielin sopi asian

Oikeusasiamiehen tutkimusten tuloksena 48 tapauksessa asianosainen toimielin tai laitos sopi asian kantelijaa tyydyttävällä tavalla. Esimerkkejä:

- Oikeusasiamiehelle tehtiin Tukholman yliopiston puolesta kantelu. Sen seurauksena komissio suoritti tutkimushankkeeseen luvattun loppumaksun, pahoitteli maksun viivästymistä ja suostui maksamaan korkoa. Komissio vakuutti lisäksi oikeusasiamiehelle, että rahoitusmenettely, jonka johdosta viivästys oli tapahtunut, toimi nyt tyydyttävällä tavalla (1173/2003/(TN)IJH).
- Alihankkijalle maksettiin tämän palveluista sen jälkeen, kun oikeusasiamies oli puuttanut asiaan. Komissio selitti, ettei se voinut maksaa hankkeeseen osallistuvalla sopimuksen pääasapuolelle,

koska pääosapuolen toimittamassa loppuraportissa oli ongelmia. Heti kun sopimuksen pääosapuoli oli toimittanut loppuraportin korjattuna, komissio suoritti loppumaksun. Sopimuksen pääosapuoli maksoi tämän jälkeen alihankkijalle, joka kiitti oikeusasiamiestä avusta (1960/2002/JMA).

Sovintoratkaisut

Oikeusasiamies eroaa tuomioistuimesta muun muassa siinä, että hänellä on mahdollisuus sovitteluun. Sovittelu voi johtaa myönteiseen lopputulokseen, joka tyydyttää molempia osapuolia. Jos oikeusasiamies toteaa, että asiassa on tullut ilmi hallinnollinen epäkohta, hän pyrkii mahdollisuuksiensa mukaan sovintoratkaisuun. Sovintoratkaisuna hän voi ehdottaa, että toimielin tarjoaa kantelijalle korvauksen ilman, että toimielin välttämättä tunnustaisi vastuuvuorollisuutensa tai että asiasta muodostuisi ennakkotapaus.

Vuoden 2003 lopussa seitsemän ehdotusta sovintoratkaisuksi oli edelleen harkittavina, mutta neljä oli saatu päätökseen vuoden aikana. Näitä olivat seuraavat tapaukset:

- Komissio suostui maksamaan ylimääräisen ex gratia -korvauksen kantelijalle tapauksen poikkeuksellisen luonteen vuoksi, vaikka komissio katsoikin, että se ei lain mukaan ollut velvollinen siihen. Kantelija oli työskennellyt komissiossa ja väitti, ettei komissio ollut maksanut hänelle kuuluvaa sihteeristökorvausta kokonaisuudessaan (1166/2002/(SM)IJH).
- Komissio suostui tarkistamaan päätöstään vaatia erästä saksalaista yhdistystä palauttamaan yli 37 000 euroa sille myönnetystä avustuksesta. Komissio ilmoitti tuomioistuimen ulkopuolisessa lopullisessa sovittelumenettelyssä olevansa halukas perumaan vaatimuksensa, mikäli voitiin osoittaa, että varat oli käytetty hankkeen lopullisten edunsaajien kokonaisedun mukaisesti. Yhdistys pysyi kannassaan, että se ei ollut rikkonut sopimusta. Yhdistyksen mukaan kantelussa oli päästy sovintoratkaisuun (0548/2002/GG).

Kriittiset huomautukset

Jos sovintoratkaisu on mahdoton, oikeusasiamies voi päättää asian käsittelyn kriittiseen huomautukseen tai antaa suositusluonnoksen. Kriittinen huomautus annetaan, jos hallinnollisella epäkohdalla ei näytä olevan yleistä merkitystä, jos asianosainen toimielin ei enää pysty korjaamaan asiaa eikä oikeusasiamies katso jatkotoimien olevan aiheellisia. Vuoden 2003 aikana annettiin kaksikymmentä kriittistä huomautusta. Esimerkiksi:

- Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF) julkaisi lehdistötiedotteen, johon sisältyi lahjontasyytöksiä. Niiden voitiin todennäköisesti ymmärtää kohdistuvan erääseen toimittajaan. Toimittaja kanteli asiasta oikeusasiamiehelle. Tämä oli sitä mieltä, että OLAFin toiminta oli ollut suhteetonta, koska väitteillä ei ollut riittävää asiaperustaa, joka olisi voitu tarkistaa julkisesti. Oikeusasiamies katsoi lopuksi, että kriittinen huomautus voisi olla kantelijaa tyydyttävä ratkaisu (1840/2002/GG).
- Kantelijan sopimus Euroopan unionin poliisioperaatiossa Sarajevossa oli sanottu irti väitetyn rikkomuksen perusteella. Oikeusasiamies oli sitä mieltä, että oli neuvoston vastuulla varmistaa, että poliisioperaation toiminnassa noudatettiin oikeusvaltion periaatteita ja kunnioitettiin perusoikeuksia. Kantelijan perusoikeuksia oli loukattu, kun hänelle ei ollut annettu mahdollisuutta tuoda esiin omaa näkemystään oletetuista tosiseikoista. Koska sopimus oli sanottu irti yli vuosi sitten, ei ollut tarkoituksenmukaista ehdottaa sovintoratkaisua. Oikeusasiamies lopetti siksi tapauksen käsittelyn antamalla kriittisen huomautuksen (1200/2003/OV).
- Oikeusasiamies arvosteli Euroopan parlamenttia siitä, että se ei ollut noudattanut velvollisuuttaan olla kohtelias suhteessaan yleisöön. Arvostelu koski sähköpostiviestiä, joka oli lähetetty vastauksena erästä tarjouskilpailua koskevaan tiedusteluun. Kantelija oli väittänyt, että sähköpostin sävy oli asiaton ja antoi omahyväisen vaikutelman (1565/2002/GG).

Suositusluonnokset

Jos tapauksessa ilmennyt hallinnollinen epäkohta on erityisen vakava tai yleisesti merkittävä tai toimielimen on edelleen mahdollista korjata epäkohta, oikeusasiamies antaa suositusluonnoksen. Asianosaisen toimielimen tai laitoksen on annettava oikeusasiamiehelle vastauksena yksityiskohtainen lausunto kolmen kuukauden kuluessa.

Vuonna 2003 annettiin yhdeksän uutta suositusluonnosta. Näistä neljän lopputulos ei ollut selvillä vielä vuoden loppuun mennessä. Toimielimet olivat kuitenkin hyväksyneet niistä kolme sekä kaksi vuodelta 2002. Esimerkki:

- Kantelija ei saanut vaadittua vähimmäispistemäärää neuvoston järjestämän kilpailun kirjallisessa kokeessa. Kun neuvosto kieltäytyi antamasta kantelijalle tämän korjattua koepaperia, kantelija kääntyi oikeusasiamiehen puoleen. Tutkimuksen perusteella oikeusasiamies antoi suositusluonnoksen, että neuvosto antaisi kantelijalle korjatun koepaperin. Neuvosto hyväksyi tämän. Näin neuvosto noudatti samaa käytäntöä kuin komissio ja parlamentti, jotka suostuivat vuosina 1999 ja 2000 antamaan hakijoille näiden korjatut koepaperit (2097/2002/GG).

Oikeusasiamiehen omasta aloitteesta käynnistetyt tutkimukset

Vuoden aikana saatiin myönteisin tuloksin päätökseen kaksi tutkimusta, jotka oikeusasiamies oli käynnistänyt omasta aloitteestaan:

- Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimisto pyörsi päätöksensä jättää eräs Kyproksen kansalainen virkakilpailun ulkopuolelle, kun tämä oli kannellut oikeusasiamiehelle sähköisessä ilmoittautumisjärjestelmässä ilmenneistä teknisistä ongelmista. Oikeusasiamies käynnisti tutkimuksen omasta aloitteestaan, koska kantelija ei ollut unionin jäsenvaltion kansalainen eikä asunut unionin alueella (OI/4/2003/ADB).
- Komissio suostui ottamaan käyttöön uuden menettelytavan: se ilmoittaa tarjouskilpailussa hylättyjen tarjousten esittäjille nopeasti asiasta ja jättää riittävästi aikaa ennen sopimuksen allekirjoittamista. Näin tarjouksen jättäneet voivat tiedustella, millä perustein päätös oli tehty, ja hakea muutosta päätökseen oikeusteitse. Uusi menettelytapa on esitelty 3. heinäkuuta 2003 annetussa komission tiedonannossa. Oikeusasiamiehen mielestä uusi menettelytapa on yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukainen. Oikeusasiamies ehdotti, että komissio ilmoittaisi järjestelmällisesti kaikille hylätyn tarjouksen esittäneille näiden oikeudesta hakea muutosta päätökseen (OI/2/2002/IJH).

Vuonna 2003 oikeusasiamies käynnisti omasta aloitteestaan viisi tutkimusta, joista neljä oli edelleen kesken vuoden lopussa. Kaksi tutkimusta perustuu kanteluihin, joissa ilmeni mahdollinen järjestelmään liittyvä ongelma. Ensimmäinen tutkimus koskee sisäisiä riitojenratkaisumenettelyjä, jotka ovat komissiota avustavien kansallisten asiantuntijoiden käytössä. Toinen tutkimus koskee komission toimintaa hyvän hallintotavan edistämiseksi Eurooppa-kouluissa.

Kolmas omasta aloitteesta käynnistetty tutkimus mahdollisesta järjestelmään liittyvästä ongelmasta koskee sitä, millaisiin toimenpiteisiin komissio on ryhtynyt varmistukseksi, ettei vammaisia syrjitä heidän ja komission välisissä suhteissa.

Suhteet Euroopan unionin muihin toimielimiin

Voidakseen saavuttaa myönteisiä tuloksia työssään oikeusasiamies on kehittänyt rakentavat suhteet Euroopan unionin toimielinten ja laitosten kanssa. Vuonna 2003 oikeusasiamies tapasi jäseniä ja virkamiehiä kahdeksasta toimielimestä, muiden muassa parlamentin puhemiehen, yhteisöjen tuomioistuimen presidentin, Euroopan investointipankin pääjohtajan, tilintarkastustuomioistuimen presidentin, komission jäsenet ja komission pääjohtajat. Tapaamisissa oikeusasiamies korosti, että hänen tehtävänä on sovittelu ja että sovintoratkaisut ovat myönteinen tulos niin kantelijalle kuin asianosaiselle toimielimelle tai laitokselle.

Toimielinten ja laitosten aktiivinen yhteistyö on olennaista myös, jotta varmistetaan, että jokainen, jolla voisi olla aihetta kannella oikeusasiamiehelle, saa tietoja tästä oikeudestaan ja siitä, miten hän

voi tätä oikeuttaan käyttää. Komissio vastasi myönteisesti oikeusasiamiehen ehdotukseen, että se lisää tällaisen tiedon jakamista avustusten ja tukien hakijoille ja saajille, ja ilmoitti aloittavansa vastikään annetussa tiedonannossa¹ tarkoitetuista avustuksista.

Oikeusasiamiehellä on Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnan kanssa tiivis ja tehokas työsuhte, ja yhteistyökumppanit siirtävät tapauksia molemmin puolin toistensa käsiteltäväksi aina, kun on aihetta. Oikeusasiamies myös ilmoittaa kantelijoille usein mahdollisuudesta esittää vetoomus Euroopan parlamentille erityisesti, jos kantelija haluaa muutosta yhteisön lainsäädäntöön tai toimintaan.

Oikeusasiamies osallistui aktiivisesti Euroopan tulevaisuutta käsittelevän valmistelukunnan toimintaan varmistaakseen, että kansalaisoikeudet saavat keskeisen aseman ehdotuksessa sopimukseksi Euroopan perustuslaista. Söderman puolsi virkakautensa aikana onnistuneesti perusoikeuskirjan sisällyttämistä Euroopan perustuslaista tehtyyn sopimusehdotukseen, ja sekä hän että Diamandouros vaativat oikeusasiamiesten aseman ja muiden tuomioistuinlaitoksen ulkopuolisten oikeuskeinon nimenomaista tunnustamista. Vaikka tätä tavoitetta ei saavutettu vuonna 2003, oikeusasiamies aikoo jatkossakin kiinnittää siihen erityistä huomiota ja tehdä sisukkaasti töitä, jotta kyseiset asiat sisällytetään lopulliseen perustuslakitekstiin.

Yhteistyö Euroopassa toimivien oikeusasiamiesten kanssa

Euroopan oikeusasiamies tekee Euroopassa yhteistyötä oikeusasiamiesten ja vastaavien laitosten laajan yhteysverkoston kanssa. Verkosto kattaa nyt 90 virastoa 30 maassa. Siihen kuuluu Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten virastoja sekä unioniin liittyvien valtioiden ja Norjan ja Islannin kansallisten oikeusasiamiesten virastot.

Yhteistyö verkoston välityksellä koskee sekä kanteluiden käsittelyä että tiedottamista kansalaisille. Monet kantelijat kääntyvät Euroopan oikeusasiamiehen puoleen, kun heillä on ongelmia valtionhallinnon tai alue- tai paikallishallinnon kanssa. Tällaiset kantelut eivät kuulu Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan. Sen sijaan kyseisen valtion oikeusasiamies voi monissa tapauksissa tarjota tehokkaan avun. Euroopan oikeusasiamies siirtää tapaukset suoraan kansallisille ja alueellisille oikeusasiamiehille, jos mahdollista, tai antaa kantelijaa sopivia neuvoja. Verkostoon kuuluvien oikeusasiamiesten on myös helppo tiedottaa kansalaisille oikeuksista, joita heillä on unionin lainsäädännön perusteella, sekä siitä, miten he voivat käyttää ja puolustaa oikeuksiaan.

Vuonna 2003 yhteistyötä tiivistettiin, ja jäsenvaltioiden kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten sekä ehdokasvaltioiden kansallisten oikeusasiamiesten välillä järjestettiin tapaamisia. Euroopan oikeusasiamies ja Kreikan oikeusasiamies järjestivät yhdessä neljännen Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansallisten oikeusasiamiesten ja vastaavien laitosten seminaarin huhtikuussa Ateenassa. Seminaarin aiheena oli ”Oikeusasiamiehet ja oikeuksien suojele Euroopan unionissa”. Euroopan parlamenttia edusti vetoomusvaliokunnan puheenjohtaja Vitaliano Gemelli. Euroopan oikeusasiamiehen toimiston edustajat osallistuivat neljänteen Euroopan unionin alueellisten oikeusasiamiesten ja vastaavien laitosten tapaamiseen Valenciassa huhtikuussa. Tapaamista isännöi Valencian alueellinen oikeusasiamies, Sindic de Greuges de Valencia. Keskustelujen aiheena olivat Euroopan tulevaisuus, maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikka sekä ympäristönsuojelu. Euroopan oikeusasiamies osallistui toukokuussa Varsovassa yhdessä ehdokasvaltioiden kansallisten oikeusasiamiesten kanssa konferenssiin, jonka järjesti Puolan oikeusasiamies Andrzej Zoll. Konferenssin aiheena oli ”Oikeusasiamies ja Euroopan unionin lainsäädäntö”.

Euroopan oikeusasiamiehen verkostoon kuuluvat myös yhteyshenkilöt, jotka on nimetty jokaisessa kansallisen oikeusasiamiehen virastossa ja joihin verkoston muut jäsenet voivat ottaa yhteyttä. Joulukuussa 2003 yhteyshenkilöt kokoontuivat yhteen Strasbourgissa keskustelemaan aiheesta ”Euroopan laajuista tiedotusta, neuvonantoa ja oikeutta kaikille”. Tämä oli ensimmäinen tapaaminen, johon osallistui yhteyshenkilöitä vuonna 2004 unioniin liittyvistä kymmenestä maasta.

¹ Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Ehdotus perussäädöksistä avustuksille, jotka kuuluvat tällä hetkellä komission hallinnollisen autonomian tai sen institutionaalisten erioikeuksien piiriin (KOM(2003) 274 lopullinen).

Tapaamisten välillä yhteysverkosto toimii Euroopan oikeusasiamiehen perustamien kolmen tiedotuskanavan avulla. Nämä ovat European Ombudsmen – Newsletter (kaksi kertaa vuodessa ilmestyvä julkaisu, joka tehdään yhdessä kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin Euroopan alueen kanssa), Ombudsman Daily News (Euroopan oikeusasiamiehen tuottama sähköinen uutispalvelu) ja vuorovaikutteinen Internet-huippukokous.

Yhteys kansalaisiin

Oleellinen osa oikeusasiamiehen työtä on lähestyä kansalaisia ja tiedottaa heille heidän oikeuksistaan, myös oikeudesta tehdä kantelu Euroopan oikeusasiamiehelle. Toukokuun 2003 lopussa oikeusasiamies ilmoitti aikeistaan vierailla kaikissa kymmenessä ehdokasvaltiossa ennen 1. toukokuuta 2004, jolloin laajentuminen tapahtuu, sekä mahdollisimman monessa jäsenvaltiossa. Vuoden 2003 loppuun mennessä oikeusasiamies oli vieraillut 11 nykyisessä jäsenvaltiossa ja viidessä tulevassa jäsenvaltiossa. Vierailujensa aikana hän tapasi virkamiehiä ja esitteli toimintaansa kansalaisjärjestöille, kauppakamareille, yliopistojen opiskelijoille, toimittajille ja muille asiasta kiinnostuneille kansalaisille. Yhteistyö kyseisten maiden kansallisten oikeusasiamiesten virastojen sekä Euroopan parlamentin ja Euroopan komission edustustojen kanssa oli erittäin tärkeää vierailujen onnistumisen kannalta.

Oikeusasiamies ja hänen alaisensa puhuivat vuonna 2003 lisäksi yhteensä 80 konferenssissa, tapaamisessa ja ryhmätilaisuudessa joka puolella unionia. Kutsut olivat tulleet alueellisilta virastoilta, eturyhmiltä, eurooppalaisilta instituuteilta, yliopistoilta ja kansalaisjärjestöiltä. Tapaamisissa voitiin esitellä oikeusasiamiehen työtä yhtälailla mahdollisille kantelujen tekijöille kuin asiasta kiinnostuneille kansalaisille.

Euroopan oikeusasiamiehen työstä jaettiin vuoden aikana runsaasti aineistoa etenkin Euroopan parlamentin järjestämänä avoimien ovien päivänä toukokuussa. Tietoa oli saatavilla myös oikeusasiamiehen kotisivuilla, jonne lisättiin säännöllisin väliajoin päätöksiä, lehdistötiedotteita, tilastotietoja ja yksityiskohtia oikeusasiamiehen tiedotustoiminnasta.

Oikeusasiamies jatkoi rakentavien suhteiden kehittämistä tiedotusvälineisiin. Hän piti kuusi lehdistötapaamista ja kahdeksan lehdistötilaisuutta, joissa hän esitteli ja havainnollisti työtään. Oikeusasiamiestä haastatteli kaiken kaikkiaan 45 toimittajaa Strasbourgissa ja Brysselissä sekä hänen virallisilla vierailuillaan jäsenvaltioissa ja ehdokasvaltioissa. Lehdistötiedotteita julkaistiin keskimäärin joka seitsemäs arkipäivä. Tarkoituksena oli kiinnittää huomiota oikeusasiamiehen päätöksiin ja tiedotustoimintaan. Toimittajat pysyivät läpi vuoden tietoja oikeusasiamiehen työstä, ja pyynnöt käsiteltiin aina nopeasti.

Sisäinen kehitys

Vuoden aikana oikeusasiamies valmistautui perusteellisesti laajentumiseen, jotta hän voisi palvella tehokkaasti 25 jäsenvaltion kansalaisia 21:llä perustamissopimuksen kielellä 1. päivästä toukokuuta 2004 alkaen.

Vuonna 2002 hyväksytyn monivuotisen talousarvionsuunnitelman mukaan laajentumiseen liittyviä uusia virkoja perustetaan vaihteittain vuosina 2003–2005. Virkojen määrää lisättiin vuonna 2002 olleista 27 virasta 31 virkaan vuonna 2003. Joulukuussa 2003 budjettivallan käyttäjien hyväksymän vuoden 2004 talousarvion mukaan virkoja lisätään edelleen 38:aan.

Vuoden aikana ryhdyttiin tarkistamaan toimiston organisaatiorakennetta ja henkilöstöresurssien hyödyntämistä. Oikeusasiamies käynnisti samoin merkittävän tietotekniikkajärjestelmän ja kantelut käsittävän tietokannan uudistuksen. Näiden aloitteiden tarkoituksena on taata toimistolle keinot selviytyä odotettavissa olevasta kantelujen määrän kasvusta ja lisätä kansalaisille tarjottavien palvelujen laatua ja tehokkuutta.

Tiivistelmä

1 Johdanto

2 Kantelut oikeusasiamiehelle

3 Päätökset tutkimuksen jälkeen

4 Suhteet euroopan unionin muihin toimielimiin

5 Oikeusasiamiehen suhteet oikeusasiamiehiin ja vastaaviin elimiin

6 Tiedotustoiminta

Liitteet

Vuosi 2003 oli Euroopan oikeusasiamiehen toimistolle merkittävä. Kanteluiden määrä kasvoi huomattavasti aikaisemmasta. Tämä johtui osittain siitä, että kansalaisille oli haluttu antaa entistä paremmin tietoa heidän oikeuksistaan. Yhteistyötä Euroopan eri maiden oikeusasiamiesten kesken lisättiin, jotta kansalaisille turvattaisiin parhaat mahdolliset ratkaisut heidän ongelmiinsa. Lisäksi toimisto valmistautui Euroopan unionin laajentumiseen. Oikeusasiamies osallistui myös aktiivisesti Euroopan tulevaisuutta käsittelevän valmistelukunnan toimintaan varmistaakseen, että kansalaisoikeudet huomioidaan riittävän hyvin ehdotuksessa sopimukseksi Euroopan perustuslaista.

Huomattava asia oli myös oikeusasiamiehen vaihtuminen sen jälkeen, kun Euroopan ensimmäinen oikeusasiamies Jacob Söderman päätti jäädä eläkkeelle huhtikuun 2003 lopulla. Haluankin erityisesti kiittää Södermania hänen saavutuksistaan unionin kansalaisten hyväksi. Tärkein näistä on Euroopan oikeusasiamiehen toimiston perustaminen Södermanin johdolla sekä sen nopea kehittyminen tehokkaaksi ja kunnioitetuksi toimielimeksi, joka on toiminnallaan kyennyt järjestelmällisesti edistämään avoimuutta, luotettavuutta ja hyvää hallintotapaa unionissa. Jacob Söderman ehti seitsemän ja puoli vuotta kestäneen toimikautensa aikana auttaa yli 11 000 kansalaista saamaan apua joko ratkaisemalla heidän kantelunsa suoraan tai neuvomalla heille, minkä tahon puoleen heidän kannattaisi kääntyä. Oikeusasiamiehen suositukset, kertomukset sekä hänen huomautuksensa Euroopan unionin toimielimille ovat johtaneet merkittäviin uudistuksiin, joiden ansiosta unionin kansalaiset saavat nykyään parempaa palvelua. Pyrin toimimaan niin, että Södermanin saavutusten ansiosta korkealla oleviin odotuksiin kyetään vastaamaan jatkossakin.

Tärkeimmät tavoitteeni Euroopan oikeusasiamiehenä

Esittäytyessäni ehdokkaana Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnalle marraskuussa 2002 määrittelin tärkeimmät päämääräni, joiden puolesta työskentelin, jos minut valittaisiin Euroopan oikeusasiamieheksi. Aloitettuani työni Euroopan oikeusasiamiehenä huhtikuussa 2003 kehitin ajatuksistani yhtenäisen ohjelman, johon kuuluu kolme päätavoitetta.

Oikeusasiamiehen toimiston toiminnan tehokkuuden parantaminen

Kaikkien oikeusasiamiesten toimistojen tärkeimpänä tavoitteena tulisi olla sen turvaaminen, että oikeusasiamiehen puoleen kääntyvät kansalaiset saavat apua tai neuvoja riittävän nopeasti ja oikealla tavalla. Vuonna 2003 Euroopan oikeusasiamiehelle kannelleiden henkilöiden määrä kasvoi 10 prosentilla. Melkein 70 prosentissa tapauksista kykenimme auttamaan kantelijaa joko käynnistämällä tutkimukset, välittämällä asian toimivaltaiselle elimelle tai neuvomalla kantelijalle, kenen puoleen hänen kannattaisi kääntyä löytääkseen ongelmaansa sopivan ratkaisun mahdollisimman nopeasti.

Tämä on mahdollista vain, jos oikeusasiamies säilyttää rakentavat suhteet kanteluiden kohteena oleviin unionin toimielimiin ja laitoksiin. Euroopan unionin toimielimet osoittivat jälleen vuonna 2003 halukkuutensa ratkoa kantelut, jotka oikeusasiamies oli saattanut niiden tietoon, joko ehdottamalla itse ratkaisuja tai hyväksymällä ja panemalla täytäntöön oikeusasiamiehen antamat suositukset. Tapasin vuoden aikana useaan otteeseen muiden toimielinten jäseniä ja virkamiehiä ja kerroin heille odotuksistani sekä kiinnitin heidän huomionsa asioihin, joita olisi parannettava. Esimerkkeinä voidaan mainita muun muassa komission jäsenet, Euroopan parlamentin puhemies sekä yhteisöjen tuomioistuimen ja tilintarkastustuomioistuimen presidentit.

Olen vakuuttunut siitä, että näiden tapaamisten ansiosta eri toimielimissä ymmärretään entistä paremmin oikeusasiamiehen kahtalainen rooli toisaalta yhteisön hallinnon riippumattomana, ulkopuolisena valvojana ja toisaalta sovittelijana erilaisissa riitatilanteissa. Lisäämällä unionin

toimielinten tietoutta oikeusasiamiehen sovittelijan tehtävistä toimielimille on voitu osoittaa, kuinka hyödyllistä järjestelmällinen yhteistyö oikeusasiamiehen kanssa voi olla. Uskon toimielinten yhä paremmin tietävän, että vireillä olevien tapausten ratkaisemisesta voi olla hyötyä kahdella tavalla: Sen ansiosta uusien kanteluiden määrä samasta asiasta pienenee. Se myös auttaa toimielimiä reagoimaan asianmukaisesti valituksiin hallinnollisista epäkohdista niiden palveluissa. Neuvosto osoitti tämän käytännössä vuonna 2003 kehittämällä työhönottomenettelynsä avoimuutta oikeusasiamiehen suosituksen mukaisesti.

Euroopan unioni laajentuu, ja oikeusasiamiehellä on velvollisuus palvella kaikkia kansalaisia mahdollisimman tehokkaasti. Tämän vuoksi vuonna 2003 tehtiin huomattavia valmisteluja oikeusasiamiehen toimiston rakenteen ja henkilöstöasioiden kehittämiseksi. Näiden muutosten ansiosta oikeusasiamies kykenee paremmin palvelemaan 1. toukokuuta 2004 lähtien 25 jäsenvaltion kansalaisia 21:llä eri kielellä. Olen iloinen voidessani todeta, että vuoden 2003 loppuun mennessä oikeusasiamiehen toimisto oli jo palkannut tai oli palkkaamassa riittävää määrää lakimiehiä, hallintohenkilöstöä ja harjoittelijoita. Oikeusasiamies paransi myös huomattavasti toimistonsa viestintätekniikkaa ja tietokantaa, minkä ansiosta toimisto voi paremmin vastata palveluidensa kasvavaan kysyntään.

Oikeusvaltioperiaatteen, hyvän hallintotavan ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen edistäminen

Euroopan oikeusasiamiehellä on ratkaiseva asema demokratian edistämisessä Euroopan unionissa. Tämän tehtävän hoitamiseksi Euroopan oikeusasiamiehen tulee kiinnittää vielä enemmän huomiota oikeusvaltion periaatteeseen ja hyvään hallintotapaan, joiden edistämistä yleensä pidetäänkin oikeusasiamiehen tärkeimpänä tehtävänä. Oikeusasiamiehen olisi myös erityisesti tarkkailtava ihmisoikeuksien suojelua. Tällainen oikeusasiamiehen tehtävien painottaminen noudattaa myös nykyistä kansainvälistä suuntausta: esimerkiksi vuonna 1995 Suomessa ja vuonna 2003 Norjassa ihmisoikeuksien suojelu liitettiin virallisesti oikeusasiamiehen tehtäviin, minkä myös kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin puheenjohtaja pani merkille hiljattain pitämässään linjapuheessa. Samalla oikeusasiamiehen toimisto tiedostaa uudet vaatimukset ja haasteet, joita unionin tähän asti suurin ja kunnianhimoisin laajentuminen sille asettaa. Oikeusasiamies voi vastata näihin uusiin haasteisiin kahdella tavalla: hän voi reagoida hänelle tuleviin kanteluihin, mutta hän voi myös toimia ennakoivasti käynnistämällä tutkimuksia omasta aloitteestaan. Mahdollisuus tällaisiin tutkimuksiin on hyvin merkittävää, sillä sen ansiosta oikeusasiamies voi puuttua sellaisiin sisäisiin ongelmiin, jotka ovat tulleet esille useissa kanteluissa samasta aiheesta. Syksyllä 2003 käynnistin omasta aloitteestani kolme tutkimusta. Yksi niistä koski Euroopan komission toimia vammaisten syrjinnän välttämiseksi.

Oikeusasiamiehen ennakoivaan työskentelyyn kuuluu kuitenkin paljon muutakin toimintaa. Oikeusasiamiehen tulee hyödyntää kaikkia käytettävissä olevia keinoja, jotta kansalaiset saisivat riittävästi tietoa oikeuksistaan ja keinoista, joilla he voivat varmistaa näiden oikeuksien kunnioittamisen. Näin unionin oikeuksista tulee kansalaisille elävää todellisuutta. Vierailuillani vuonna 2003 nykyisissä jäsenvaltioissa ja ehdokasvaltioissa pidin yleisöluentoja, annoin haastatteluja tiedotusvälineille ja jaoin kansalaisille tietoa heidän oikeuksistaan ja siitä, miten he voivat niitä parhaiten käyttää.

Oikeusasiamies teki ennakoivaa työtä myös varmistaakseen, että Euroopan tulevaisuutta käsittelevä valmistelukunta asettaa kansalaiset etusijalle ehdotuksissaan. Jacob Södermanin ansiosta Euroopan perusoikeuskirja saatiin sisällytettyä ehdotukseen sopimukseksi Euroopan perustuslaista. Sekä Jacob Söderman että minä olemme korostaneet, että oikeusasiamiehen asema ja muut ilman oikeusteitä tapahtuvat muutoksenhakukeinot olisi selkeästi tunnistettava kyseisessä sopimuksessa. Vaikka tätä tavoitetta ei kyetty saavuttamaan vielä vuonna 2003, aion jatkossakin kiinnittää siihen erityistä huomiota ja teen työtä sen eteen, että nämä seikat sisällytetään lopulliseen perustuslakitekstiin.

Kansalliset ja alueelliset oikeusasiamiehet ovat erinomainen apu kansalaisille, joiden oikeuksia on rikottu. Heillä on merkittävä rooli turvaamassa sitä, että yhteisön oikeutta noudatetaan täysimääräisesti valtioiden julkishallinnossa. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi on tärkeää, että Euroopan oikeusasiamies ja jäsenvaltioiden oikeusasiamiehet ovat tiiviissä yhteistyössä. Vuonna 2003 yhteistyötä tehtiinkin aikaisempaa enemmän. Huhtikuussa Euroopan unionin jäsenvaltioiden

kansalliset oikeusasiamiehet tapasivat Ateenassa ja alueelliset oikeusasiamiehet Valenciassa. Toukokuussa ehdokasvaltioiden oikeusasiamiehet pitivät Varsovassa vastaavanlaisen kokouksen, joka oli viimeinen tällainen tapaaminen ennen laajentumista. Joulukuussa 2003 kansallisten oikeusasiamiehen toimistojen yhteyshenkilöt 26 maasta kokoontuivat Strasbourgissa. Kaikki nämä neljä kokousta lisäsivät osallistujien tietämystä unionin lainsäädännöstä. Kollegat saattoivat myös vaihtaa keskenään kokemuksia parhaaksi havaitsemistaan käytännöistä. Kokoukset täydensivät toimistojen välistä päivittäistä tietojenvaihtoa, jota käydään Euroopan oikeusasiamiehen aloitteesta kolmen eri välineen kautta. Näitä ovat European Ombudsmen – Newsletter, joka julkaistaan kaksi kertaa vuodessa yhdessä kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin Euroopan alueen jäsenten kanssa, Ombudsman Daily News, Euroopan oikeusasiamiehen toteuttama sähköinen uutispalvelu sekä vuorovaikutteinen Internet-huippukokous. Huippukokoukseen voivat osallistua oikeusasiamiehet ja heidän henkilöstönsä eri puolilta Eurooppaa. He voivat kokouksessa keskustella kaikille yhteisistä asioista, vaihtaa asiakirjoja sekä esittää kysymyksiä kollegoilleen.

Unionin uusien ja nykyisten kansalaisten saavuttaminen

Näkyvin niistä kolmesta päätavoitteesta, jotka asetin itselleni oikeusasiamiehen virkaan astuessani, on luultavasti ollut oikeusasiamiehen tiedotustoiminnan parantaminen ja pyrkimys lähestyä kansalaisia. Toukokuun lopulla ilmoitin, että aion vierailla kaikissa kymmenessä ehdokasvaltiossa sekä mahdollisimman monessa jäsenvaltiossa ennen laajentumista. Tarkoitukseni oli antaa kansalaisille tietoa heidän oikeuksistaan, kuten oikeudesta kannella oikeusasiamiehelle. Kuusi viikkoa ilmoitukseni jälkeen aloitin vierailuni, ja vuoden loppuun mennessä olin vieraillut kaikkiaan 16 maassa – 11 nykyisessä jäsenvaltiossa ja 5 tulevassa jäsenvaltiossa – esimerkiksi Irlannissa, Virossa, Suomessa ja Maltalla.

Aivan kuin asia on eri maiden oikeusasiamiesten virastoissa, myös Euroopan oikeusasiamiehen toimistoon tulevista kanteluista suuri osa koskee asioita, jotka eivät kuulu hänen toimivaltaansa. Euroopan oikeusasiamiehen kohdalla tämä on jokseenkin väistämätöntä, sillä vain murto-osalla Euroopan unionin kansalaisista on jokin syy olla suoraan yhteydessä unionin toimielinten tai laitosten kanssa. Kuitenkin Euroopan oikeusasiamiehen toimivalta ulottuu yksinomaan epäkohtiin juuri näiden toiminnassa. Tällaisten oikeusasiamiehen toimivaltaan kuulumattomien kanteluiden määrä saattaa tulevaisuudessa kasvaa entisestään – kun otetaan huomioon, että ehdokasvaltioiden kansalaisilla saattaa olla suuret odotukset unionin suhteen. Tätä ajatellen olen pyrkinyt tehostamaan oikeusasiamiehen toimiston työskentelyä niin, että tietoa suunnattaisiin ennen kaikkea niille, jotka todennäköisesti ovat oikeusasiamiehen palveluiden käyttäjiä.

Olen pyrkinyt tähän tavoitteeseen muun muassa tekemällä suoraa yhteistyötä unionin toimielinten ja laitosten kanssa. Ehdotin komissiolle, että sen olisi järjestelmällisesti annettava sekä avustusten ja tukien hakijoille että saajille tietoa heidän mahdollisuudestaan kannella Euroopan oikeusasiamiehelle hallinnollisista epäkohdista. Komissio tuki ehdotustani ja lupasi ryhtyä toimenpiteisiin pannakseen ehdotukseni täytäntöön. Jos ehdotukseni toteutetaan, se täydentää toista, jo olemassa olevaa säännöstä, joka koskee unionin toimielinten ja laitosten kilpailuihin osallistuvia työnhakijoita.

Olen myös pyrkinyt lähestymään mahdollisia kantelijoita luennoillani sekä erilaisissa seminaareissa, kokouksissa ja konferensseissa. Kansalaisjärjestöt, kauppakamarit, yliopistojen oikeus- ja valtiotieteelliset tiedekunnat sekä muut asiasta kiinnostuneet tahot ovat antaneet minulle mahdollisuuden kertoa työstäni ja ne ovat puolestaan välittäneet siitä tietoa jäsenilleen. Toivonkin, että kansalaiset tai järjestöt, joilla on ongelmia unionin hallinnon kanssa, ovat nyt paremmin perillä oikeusasiamiehen tarjoamista palveluista.

Yhteenveto

Kaiken kaikkiaan vuotta 2003 voidaan pitää Euroopan oikeusasiamiehelle monien muutosten vuotena. Uskoakseni vahva perusta on olemassa, jotta oikeusasiamiehen toimisto voi siirtyä Jacob Södermanin erinomaisesti hoitamasta perustamisen ja alkutaipaleen kehittämisestä seuraavaan vaiheeseen, jossa yhdistyvät toiminnan vahvistaminen ja lisääminen. Nykyisessä unionin kehityksen merkittävässä käännekohdassa Euroopan oikeusasiamiehen on etsittävä jatkuvasti uusia keinoja palvellakseen kansalaisia, kertoakseen heille heidän oikeuksistaan ja edistääkseen heidän asemaansa vahvistamalla oikeusvaltion periaatteen kunnioittamista, taistelemalla järjestelmällisesti hallinnollisia epäkohtia vastaan sekä puolustamalla valppaasti ihmisoikeuksia.

En aliarvioi jo tehtyä työtä, mutta toivon pääseväni vastaamaan uusiin haasteisiin tarmokkaasti, innolla ja syvästi tietoisena suuresta työtaakasta ja vastuusta, jota nämä haasteet tuovat mukanaan. Olen myös tietoinen siitä, että oikeusasiamiehellä on sekä oikeudellinen että moraalinen velvollisuus palvella kansalaisia ja pyrkiä näin toimiessaan parantamaan demokratian laatua kehittyvässä Euroopan unionissa.

P. Nikiforos Diamandouros

Tiivistelmä

1 Johdanto

2 Kantelut oikeusasiamiehelle

3 Päätökset tutkimuksen jälkeen

4 Suhteet euroopan unionin muihin toimielimiin

5 Oikeusasiamiehen suhteet oikeusasiamiehiin ja vastaaviin elimiin

6 Tiedotustoiminta

Liitteet

Euroopan oikeusasiamiehen tärkein tehtävä on tutkia kanteluita hallinnollisista epäkohdista yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa lukuun ottamatta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöelimenä. Mahdollisista hallinnollisista epäkohdista oikeusasiamies saa tiedon pääasiassa kanteluista, joita Euroopan kansalaiset hänelle tekevät. Oikeusasiamies voi myös suorittaa tutkimuksia omasta aloitteestaan.

Kaikki Euroopan kansalaiset tai jäsenvaltioissa asuvat kolmannen maan kansalaiset voivat kannella oikeusasiamiehelle. Kanteluja voivat tehdä myös yritykset, yhdistykset ja muut elimet, joilla on rekisteröity toimipaikka unionissa. Kantelun voi tehdä oikeusasiamiehelle joko suoraan tai Euroopan parlamentin jäsenen välityksellä.

Oikeusasiamies pyrkii varmistamaan, että kaikki ne henkilöt, joilla mahdollisesti on syy kannella, saavat tietoa oikeudestaan tehdä kantelu ja siitä, miten kantelu tehdään. Tämän tavoitteen saavuttamisessa on oikeusasiamiehen oman tiedotuskampanjan lisäksi yhteistyö unionin toimielinten ja laitosten kanssa ensiarvoisen tärkeää.

Euroopan komissio kertoo järjestelmällisesti kilpailuihin osallistuville työnhakijoille, asiakirjoja pyytävälle henkilölle sekä perussopimusten noudattamiseen liittyvissä asioissa komission puoleen kääntyville henkilöille heidän oikeudestaan kannella Euroopan oikeusasiamiehelle. Oikeusasiamies suositteli kirjeessään Euroopan komission varapuheenjohtajalle Loyola de PALACIOlle 27. toukokuuta 2003, että komission harkitsisi oikeusasiamiestä koskevan tiedon antamista myös avustusten ja tukien hakijoille ja saajille. Loyola de PALACIO ilmoitti kirjeellään 27. lokakuuta 2003 oikeusasiamiehelle, että komissio oli päättänyt toimia oikeusasiamiehen ehdotuksen mukaisesti ja toteuttaa ehdotuksen aluksi neuvostolle ja Euroopan parlamentille hiljattain antamassaan tiedonannossa määriteltyjen erityisten avustusten ja tukien kohdalla.²

Oikeusasiamiehelle tehtyjen kantelujen tutkinta on julkista, jollei kantelija ole itse pyytänyt luottamuksellista käsittelyä. On tärkeää, että oikeusasiamies toimii mahdollisimman avoimesti, jotta Euroopan kansalaiset voivat seurata ja ymmärtää hänen työtään, ja että hän on näin hyvänä esimerkkinä muille.

Vuonna 2003 oikeusasiamies tutki 2 611 asiaa. Näistä 2 436 oli vuonna 2003 tulleita kanteluita. Kanteluista 2 268 oli yksittäisiltä kansalaisilta ja 168 järjestöiltä tai yrityksiltä. Vuodelta 2002 siirtyi 170 tapautta. Omasta aloitteestaan oikeusasiamies käynnisti viisi tutkimusta.

Kuten oikeusasiamiehen vuosikertomuksessa 1995 ensimmäisen kerran todettiin, Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunta ja oikeusasiamies ovat sopineet, että he voivat siirtää tarvittaessa kanteluja ja vetoomuksia toisilleen. Vuonna 2003 kuusi kantelua toimitettiin kantelijan suostumuksella Euroopan parlamentille käsiteltäviksi vetoomuksina. Lisäksi oikeusasiamies kehotti 143 tapauksessa kantelijaa esittämään vetoomuksen Euroopan parlamentille. (Katso liite A, Tilastotietoja.)

² Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – ehdotus perussäädöksistä avustuksille, jotka kuuluvat tällä hetkellä komission hallinnollisen autonomian tai sen institutionaalisten erioikeuksien piiriin (KOM(2003) 274 lopullinen).

2.1 OIKEUSASIAMIEHEN TYÖN OIKEUSPERUSTA

Oikeusasiamies hoitaa tehtäviään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 195 artiklan, oikeusasiamiehen ohjesäännön³ ja ohjesäännön artiklan 14 mukaan antamiensa täytäntöönpanosäännösten mukaisesti. Täytäntöönpanosäännökset ja oikeusasiamiehen ohjesääntö on julkaistu kaikilla virallisilla kielillä oikeusasiamiehen verkkosivuilla (<http://www.euro-ombudsman.eu.int>). Tekstit ovat saatavilla myös paperiversiona oikeusasiamiehen toimistosta.

Täytäntöönpanosäännökset koskevat oikeusasiamiehen toimiston sisäistä toimintaa. Jotta ne kuitenkin muodostaisivat kansalaisten kannalta ymmärrettävän ja hyödyllisen asiakirjan, ne sisältävät myös jonkin verran muita toimielimiä ja laitoksia koskevaa aineistoa, joka jo sisältyy oikeusasiamiehen ohjesääntöön.

Oikeusasiamies hyväksyi oikeusasiamiehen toimiston toiminnasta saatujen kokemusten valossa uudet täytäntöönpanosäännökset 8. heinäkuuta 2002 ja ne tulivat voimaan 1. tammikuuta 2003. Uudet täytäntöönpanosäännökset ovat kaikilla virallisilla kielillä oikeusasiamiehen verkkosivuilla. Asiaa koskeva ilmoitus julkaistiin Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä 19. lokakuuta 2002 (EYVL C 252/24).

2.2 EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN TOIMIVALTA

Kaikki oikeusasiamiehelle tulevat kantelut rekisteröidään ja niiden lähettäjille ilmoitetaan kantelun saapumisesta. Vastaanottoilmoituksessa kantelijalle kerrotaan kantelun käsittelymenettelystä ja mainitaan kantelua käsittelevän lakimiehen nimi ja puhelinnumero. Seuraavaksi tutkitaan, kuuluuko kantelu oikeusasiamiehen toimivaltaan.

Oikeusasiamiehen toimivalta on määritelty EY:n perustamissopimuksen 195 artiklassa. Sen mukaan hänellä on valtuudet ottaa vastaan kanteluja unionin kansalaisilta ja luonnollisilta henkilöiltä tai oikeushenkilöiltä, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa. Kantelut voivat koskea hallinnollisia epäkohtia yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa, lukuun ottamatta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöeliminä. Kantelu ei siten kuulu oikeusasiamiehen toimivaltaan, jos

- 1 kantelija ei ole henkilö, jolla on oikeus tehdä kantelu (katso myös kohta 2.8.4)
- 2 kantelu ei koske yhteisön toimielintä tai laitosta
- 3 kantelu koskee Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöeliminä tai
- 4 kantelu ei koske hallinnollista epäkohtaa.

³ Euroopan parlamentin päätös 94/262 oikeusasiamiehen ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista, tehty 9. maaliskuuta 1994, EYVL L 113, 1994, s. 15.

Esimerkki kantelusta, joka ei kuulunut oikeusasiamiehen toimivaltaan

LAITTOMIEN MAAHANMUUTTAJIEN KUOLEMA ESPANJAN ALUEVESILLÄ

Euroopan oikeusasiamiehelle tuli kansalaisilta useita kanteluita Pohjois-Afrikan rannikolta Etelä-Espanjaan laittomasti kuljetettujen maahanmuuttajien kuolemasta. Kanteluissa viitattiin pääasiassa Espanjan ja Marokon viranomaisten vastuuseen kuolemista, jotka olivat seurausta laittomasta maahanmuutosta. Kanteluissa ehdotettiin, että näiden viranomaisten ja myös Euroopan unionin olisi puututtava laittomaan maahanmuuttoon ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin.

Euroopan oikeusasiamies tutkii kanteluita, jotka koskevat hallinnollisia epäkohtia Euroopan yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa. Hän ei siten voi ottaa tutkittavakseen kanteluita, jotka koskevat jäsenvaltioiden kansallisia, alueellisia tai paikallisia viranomaisia. Oikeusasiamiehellä ei ole myöskään toimivaltaa tutkia kanteluita, jotka koskevat yhteisön oikeuden tarpeellisuutta tai sen ansioita.

Euroopan oikeusasiamies neuvoi sen vuoksi kantelijoita kääntymään Espanjan kansallisen oikeusasiamiehen puoleen asioissa, jotka koskevat Espanjan viranomaisten toimintaa. Oikeusasiamies neuvoi lisäksi kantelijoita esittämään ehdotuksensa, että Euroopan unionin olisi ilmaistava kantansa asiasta, vetoamuksena Euroopan parlamentille, sillä parlamentilla on luultavasti sekä riittävät tutkimusvaltuudet että lainsäädäntövalta, joiden avulla tapaus voitaisiin ratkaista.

2.2.1 ”Hallinnollinen epäkohta”

Oikeusasiamies vastasi vuoden 1997 vuosikertomuksessaan Euroopan parlamentin pyyntöön määritellä tarkasti hallinnollinen epäkohta. Hän esitti seuraavan määritelmän:

- hallinnollisesta epäkohdasta on kyse, kun julkinen elin ei toimi sitä sitovan määräyksen tai periaatteen mukaisesti.

Euroopan parlamentti hyväksyi vuonna 1998 päätöslauselman, jossa se piti määritelmää tervetulleena.

Vuoden 1999 aikana oikeusasiamies kävi komission kanssa kirjeenvaihtoa, josta kävi ilmi, että myös komissio hyväksyi määritelmän.

2.2.2 Hyvän hallintotavan säännöstö

Säännöstön alkuperä

Oikeusasiamies käynnisti marraskuussa 1998 omasta aloitteestaan tutkimuksen siitä, onko yhteisön eri toimielimillä ja laitoksilla hyvän hallintotavan säännöstöä, jota niiden virkamiehet noudattavat suhteissaan kansalaisiin, ja onko kansalaisilla oikeus tutustua säännöstöön. Tutkimuksessaan oikeusasiamies tiedusteli 19 toimielimeltä tai laitokselta, oliko niillä jo olemassa hyvän hallintotavan säännöstö tai aikoivatko ne ottaa käyttöön tällaisen säännöstön, joka käsittelee niiden virkamiesten suhteita kansalaisiin.

Heinäkuun 28. päivänä 1999 oikeusasiamies esitti komissiolle, Euroopan parlamentille ja neuvostolle ehdotuksen hyvän hallintotavan säännöstöstä suositusluonnoksen muodossa. Muille toimielimille ja laitoksille esitettiin samankaltaiset suositusluonnokset syyskuussa 1999.

Perusoikeuskirjassa asetettu oikeus hyvään hallintoon

Euroopan unionin perusoikeuskirjan valmistelukunnan 2. helmikuuta 2000 järjestämässä julkisessa kuulemistilaisuudessa Euroopan oikeusasiamies vaati, että perusoikeuskirjassa asetettuihin perusoikeuksiin sisällytetään oikeus hyvään hallintoon.

Euroopan parlamentin puhemies sekä neuvoston ja komission puheenjohtajat julistivat juhlallisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjan hyväksytyksi Eurooppa-neuvoston kokouksessa Nizzassa 7. joulukuuta 2000. Perusoikeuskirjan 41 artikla sisältää oikeuden hyvään hallintoon.

Kohti eurooppalaista hallintosäädöstä

Euroopan parlamentti hyväksyi 6. syyskuuta 2001 päätöslauselman, jossa hyväksyttiin hyvän hallintotavan säännöstö, jota Euroopan unionin toimielinten ja laitosten sekä niiden hallintojen ja virkamiesten on noudatettava suhteissaan kansalaisiin. Parlamentin päätöslauselma säännöstöstä perustuu oikeusasiamiehen 28. heinäkuuta 1999 esittämään säännöstöön, mutta siihen sisältyy joitakin Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnan esittelijän Roy Perryn tekemiä muutoksia.

Samanaikaisesti kun Euroopan parlamentti hyväksyi säännöstön, se hyväksyi myös päätöslauselman, jossa Euroopan oikeusasiamiestä kehoitettiin soveltamaan säännöstöä tutkiessaan, tuliko kanteluissa mahdollisesti esille hallinnollisia epäkohtia, jotta Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklan mukainen kansalaisten oikeus hyvään hallintoon toteutuisi.

Oikeusasiamies soveltaa siten hallinnollisen epäkohdan määritelmää ottaakseen huomioon säännöstön sisältämät säännöt ja periaatteet.

Alun perin oikeudellisten ja sisämarkkina-asioiden valiokunnan esittelijän Jean-Maurice DEHOUSSEn tekemän ehdotuksen pohjalta Euroopan parlamentin päätöslauselmassa 6. syyskuuta 2001, joka koski hyvän hallintotavan säännöstöä, kehoitetaan myös Euroopan komissiota esittämään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 308 artiklan mukaisesti ehdotus asetukseksi, johon sisältyy hyvän hallintotavan säännöstö.

Euroopan komission varapuheenjohtaja Loyola de PALACIO totesi 25. syyskuuta 2003 Euroopan parlamentissa järjestetyssä keskustelussa Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksesta 2002, että Euroopan perustuslakiluonnos sisältää oikeusperustan tulevalle laille hyvästä hallintotavasta, jota tulisi soveltaa johdonmukaisesti kaikkiin unionin toimielimiin ja laitoksiin.

Euroopan oikeusasiamies ehdotti kirjeessään komission puheenjohtajalle Romano PRODille 24. marraskuuta 2003, että valmistelutyöt olisi aloitettava välittömästi, jotta uusi laki voitaisiin hyväksyä mahdollisimman nopeasti perustuslain voimaan astumisen jälkeen.

2.3 KANTELUIJEN OTTAMINEN TUTKITTAVAKSI

Oikeusasiamiehen toimivaltaan kuuluvan kantelun on täytettävä myös muita ehtoja, ennen kuin oikeusasiamies voi ottaa asian tutkittavakseen. Oikeusasiamiehen ohjesäännössä on esitetty seuraavat perusteet:

- 1 kantelusta on käytävä ilmi sen tekijän henkilöllisyys sekä kantelun kohde (ohjesäännön 2 artiklan 3 kohta)
- 2 oikeusasiamies ei voi osallistua asian käsittelyyn tuomioistuimessa eikä asettaa oikeuden päätöstä kyseenalaiseksi (1 artiklan 3 kohta)
- 3 kantelu on tehtävä kahden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona kantelun tekijä sai tietoonsa kanteluun oikeuttavat seikat (2 artiklan 4 kohta)

- 4 ennen kantelun tekemistä on suoritettava aiheelliset hallinnolliset menettelyt toimielimissä ja laitoksissa, joita asia koskee (2 artiklan 4 kohta)
- 5 jos kantelu koskee yhteisöjen toimielinten ja laitosten sekä näiden virkamiesten tai muiden henkilöstöön kuuluvien välisiä työsuhteita, asianosaisen pitää käyttää hallinnon sisäiset valitusmahdollisuudet ennen kantelun tekemistä (2 artiklan 8 kohta).

Esimerkki kantelusta, jossa ennen sen tekemistä ei ollut oltu yhteydessä toimielimeen tai laitokseen

Yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen kanteli Euroopan parlamentista, kun hän ei löytänyt itseään edustavan Euroopan parlamentin jäsenen nimeä ja yhteystietoja Euroopan parlamentin verkkosivuilta.

Oikeusasiamies lähetti kantelijalle välittömästi sähköpostitse tiedon linkistä Euroopan parlamentin Yhdistyneen kuningaskunnan verkkosivuille, joilta löytyy olennainen tieto Yhdistyneen kuningaskunnan edustajista Euroopan parlamentissa.

Kantelija kiitti oikeusasiamiehen toimistoa tiedosta ja ilmoitti mielellään peruuttavansa kantelunsa, jos Euroopan parlamentin verkkosivuilla olevasta hakukoneesta lyötäisi tämän kaltaiset tiedot.

Oikeusasiamiehen mielestä oli järkevintä, että kantelija kertoo asiastaan suoraan Euroopan parlamentin verkkosivujen ylläpitäjälle. Kantelijaa neuvottiin toimimaan näin.

Tapaus 761/2003/FA

2.4 TUTKIMUSTEN PERUSTEET

Oikeusasiamies voi tutkia toimivaltaansa kuuluvia kanteluja, jotka täyttävät tutkittavaksi ottamisen ehdot. EY:n perustamissopimuksen 195 artiklassa määrätään, että oikeusasiamies ”suorittaa tutkimukset, joita hän pitää perusteltuina”. Joissakin tapauksissa oikeusasiamiehen tutkimukselle ei ehkä ole riittävästi perusteita, vaikka kantelu voitaisiin ottaa tutkittavaksi. Jos kantelu on jo ollut käsiteltävänä vetoomuksena Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnassa, oikeusasiamies ei tavallisesti pidä perusteltuna ryhtyä tutkimaan sitä, ellei uusia todisteita esitetä.

Esimerkki tapauksesta, jossa tutkimukselle ei ollut perusteita

Kantelun teki saksalainen pariskunta, jonka kumpikin osapuoli oli vammautunut vakavassa onnettomuudessa. He katsoivat, että heitä oli kohdeltu epäoikeudenmukaisesti sairausvakuutuksen myöntämisessä, ja he vaativat, että asian käsittelyä jatketaan.

Pariskunta oli kääntynyt tuloksetta useiden Saksan ministeriöiden ja muiden viranomaisten sekä saksalaisten tuomioistuimien, Saksan liittopäivien (Bundestag) vetoomusvaliokunnan ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen puoleen.

Pariskunta oli myös esittänyt asiasta vetoomuksen Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnalle. Tämä oli ilmoittanut, ettei sillä ollut toimivaltaa käsitellä vetoomusta, koska vetoomus ei koskenut Euroopan unionin toimintaan liittyvää asiaa. Kantelijat olivat kääntyneet myös komission puoleen, joka oli ilmoittanut kahdella kirjeellä olevansa kykenemätön auttamaan heitä.

Pariskunnan kantelu Euroopan oikeusasiamiehelle koski Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnan päätöstä ja komission vastauksia pariskunnalle.

Euroopan oikeusasiamies katsoi, ettei vetoomusvaliokunnan päätöksestä tehdyssä kantelussa ollut kyse mahdollisista hallinnollisista epäkohdista, sillä vetoomusvaliokunnan työ on osa Euroopan parlamentin poliittista toimintaa.

Euroopan oikeusasiamiehen mukaan myös komissio näytti toimineen asiassa sopivalla tavalla, joten kantelu ei antanut aihetta tutkimukseen.

Tapaus 526/2003/GG

2.5 KANTELUIJEN TUTKIMINEN

Siitä lähtien, kun oikeusasiamies aloitti toimintansa, kanteluita on rekisteröity 13 533 kappaletta. Niistä 17 prosenttia on peräisin Saksasta, 14 prosenttia Espanjasta, 13 prosenttia Ranskasta, 10 prosenttia Italiasta ja 7 prosenttia Yhdistyneestä kuningaskunnasta. Täydellinen erittely vuonna 2003 rekisteröityjen kantelujen maantieteellisestä jakautumisesta on esitetty liitteessä A, Tilastotietoja.

Vuonna 2003 kanteluista tutkittiin 95 prosenttia. Tällöin selvitettiin, kuuluiko kantelu oikeusasiamiehen toimivaltaan, täyttikö se tutkittavaksi ottamisen ehdot ja antoiko se aihetta tutkimukseen. Kaikista tutkituista kanteluista 25 prosenttia kuului oikeusasiamiehen toimivaltaan. Näistä 338 täytti tutkittavaksi ottamisen ehdot. 90 puolestaan ei antanut aihetta tutkimukseen. Tutkimus käynnistettiin siten 248 tapauksessa.

Useimmat tutkimukseen johtaneista kanteluista koskivat Euroopan komissiota (66 prosenttia). Koska komissio tekee yhteisön elimistä eniten sellaisia päätöksiä, joilla on suoranaisia vaikutuksia kansalaisiin, on luonnollista, että se on kansalaisten kantelujen pääasiallinen kohde. Euroopan parlamentista tehtiin 29 kantelua, Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimistosta (EPSO) 25 kantelua ja Euroopan unionin neuvostosta 11 kantelua.

Väitteet hallinnollisista epäkohdista koskivat pääasiassa avoimuuden puutetta (90 tapausta), epäoikeudenmukaisuutta tai vallan väärinkäyttöä (48 tapausta), syrjintää (39 tapausta), epätyytyttäviä menettelyitä (33 tapausta), vältettävissä ollutta viivästystä (33 tapausta), huolimattomuutta (16 tapausta) tai sitä, että jäsenvaltion velvollisuuksien täyttämistä ei ollut varmistettu, toisin sanoen Euroopan komissio ei ollut hoitanut tehtäväänsä ”perustamissopimusten vartijana” suhteessaan jäsenvaltioon (15 tapausta), sekä oikeudellista virhettä (15 tapausta).

2.6 OHJAUS MUIDEN LAITOSTEN PUOLEEN JA SIIRROT

Jos kantelu ei kuulu oikeusasiamiehen toimivaltaan tai sitä ei voida ottaa tutkittavaksi, oikeusasiamies pyrkii aina neuvomaan kantelijalle toisen elimen, joka voi käsitellä kantelua. Mahdollisuuksien mukaan oikeusasiamies siirtää kantelun suoraan toiselle toimivaltaiselle elimelle kantelijan suostumuksella sillä edellytyksellä, että kantelu näyttää perustellulta.

Vuonna 2003 neuvoja annettiin 1 289 tapauksessa, joista useimmat koskivat yhteisön oikeuteen liittyviä kysymyksiä. Kantelijaa kehoitettiin 616 tapauksessa kantelemaan kansalliselle tai alueelliselle oikeusasiamiehelle tai vastaavalle elimelle. Oikeusasiamies neuvoi 143 kantelijaa esittämään vetoomuksen Euroopan parlamentille. Lisäksi kuusi kantelua toimitettiin kantelijan suostumuksella Euroopan parlamentille käsiteltäviksi vetoomuksina. Euroopan komissiolle toimitettiin seitsemän tapausta ja 25 tapausta siirrettiin kansalliselle tai alueelliselle oikeusasiamiehelle. Kantelijaa neuvottiin kääntymään Euroopan komission puoleen 189 tapauksessa. Tämä luku sisältää joitakin tapauksia, joissa komissiota vastaan tehtyä kantelua ei voitu ottaa tutkittavaksi, koska komissiota ei ollut lähestytty hallintoteitse. Kantelijaa neuvottiin ottamaan yhteyttä muihin elimiin 341 tapauksessa.

Esimerkki asiasta, joka siirrettiin toiselle toimielimelle tai laitokselle

Maaliskuussa 2003 A. kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle pankistaan, joka ei ollut korvannut hänelle rahasummaa, jonka se oli vahingossa nostanut tämän tililtä.

Euroopan oikeusasiamies ei voinut ottaa kantelua tutkittavakseen, koska se ei koskenut unionin toimielintä tai laitosta. Niinpä oikeusasiamies siirsi kantelun Italian pankkiasiamiehelle, joka käsittelee pankkien ja niiden asiakkaiden välisiä riitoja. Kantelijalle ilmoitettiin kantelun siirtämisestä Italian pankkiasiamiehelle.

Huhtikuussa 2003 Italian pankkiasiamies ilmoitti Euroopan oikeusasiamiehelle, että tapaus oli ratkaistu kantelijaa tyydyttävällä tavalla.

Tapaus 427/2003/IP

2.7 OIKEUSASIAMIEHEN TUTKINTAVALTUUDET

2.7.1 Todistajien kuuleminen

Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 2 kohdassa todetaan seuraavaa:

”Yhteisön toimielinten virkamiehen tai muun niiden henkilöstöön kuuluvan on oikeusasiamiehen pyynnöstä toimittava todistajana; hän esiintyy oman hallintoyksikkönsä nimissä ja sen määräysten alaisena ja häntä koskee salassapitovelvollisuus.”

Todistajien kuulemiseen sovellettava yleinen menettely on seuraava:

- 1 Suullisen todistusaineiston hankkimisen päivämäärä, aika ja paikka sovitaan oikeusasiamiehen toimiston ja komission pääsihteeristön välillä, ja pääsihteeristö ilmoittaa siitä todistajalle tai todistajille. Suullinen todistusaineisto annetaan oikeusasiamiehen tiloissa, tavallisesti Brysselissä.
- 2 Kutakin todistajaa kuullaan erikseen yksinään.
- 3 Oikeusasiamiehen toimisto ja komission pääsihteeristö sopivat menettelyssä käytettävistä kielistä. Menettely toteutetaan todistajan äidinkielellä, jos hän esittää etukäteen sitä koskevan pyynnön.
- 4 Oikeusasiamiehen toimisto nauhoittaa ja kirjaa kysymykset ja vastaukset.
- 5 Transkriptio lähetetään todistajalle allekirjoitettavaksi. Todistaja voi ehdottaa kielellisiä korjauksia vastauksiin. Jos todistaja haluaa korjata tai täydentää jotakin vastausta, tarkistettu vastaus ja sen syyt esitetään erillisellä asiakirjalla, joka liitetään transkriptioon.
- 6 Allekirjoitettu transkriptio mahdollisine liitteineen on osa tapausta koskevaa oikeusasiamiehen taltiota.

Kohta 6 merkitsee myös sitä, että kantelija saa kopion allekirjoitetusta transkriptiosta ja voi esittää huomautuksia.

Oikeusasiamiehen oikeutta kuulla todistajia sovellettiin yhdessä tapauksessa vuonna 2003 (1889/2002/GG).

2.7.2 Asiakirjojen tarkastus

Oikeusasiamiehen oikeutta tarkastaa tutkimukseen liittyviä arkistoja ja asiakirjoja sovellettiin kymmenessä tapauksessa vuonna 2003.

Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 2 kohdassa todetaan seuraavaa:

”Yhteisöjen toimielinten ja laitosten on toimitettava oikeusasiamiehelle tämän pyytämät tiedot ja myönnettävä tälle pääsy asianomaisiin asiakirjoihin. Ne voivat kieltäytyä tästä vain aiheellisella tavalla perustelluista salassapitosyistä.

Pääsyn jäsenvaltion sellaisiin asiakirjoihin, joihin sovelletaan salassapitoa koskevaa lakia tai asetusta, ne myöntävät vain jäsenvaltion etukäteen antamalla suostumuksella.

Muihin jäsenvaltion asiakirjoihin ne myöntävät pääsyn ilmoitettuaan tästä jäsenvaltiolle.”

Oikeusasiamiehen ohjeet henkilöstölleen asiakirjojen tarkastamisesta sisältävät seuraavat kohdat:

Lakimiehen ei tule allekirjoittaa mitään sitoumusta tai vahvistusta lukuun ottamatta tarkastettujen tai kopioitujen asiakirjojen yksinkertaista luetteloa. Jos kyseisen toimielimen tai laitoksen yksiköt tekevät senkaltaisen ehdotuksen, lakimies lähettää ehdotuksen kopion oikeusasiamiehelle.

Jos kyseisen toimielimen tai laitoksen yksiköt pyrkivät estämään minkä tahansa asiakirjojen tarkastuksen tai asettamaan kohtuuttomia ehtoja tarkastukselle, lakimiehen tulee ilmoittaa niille, että tämä katsotaan kieltäytymiseksi.

Jos minkä tahansa asiakirjojen tarkastus kielletään, lakimies pyytää kyseistä toimielintä tai laitosta esittämään aiheellisella tavalla perustellut salassapitosyyt, joihin kiello perustuu.

Ensimmäinen kohta lisättiin sen jälkeen, kun komission yksiköt ehdottivat erään tapauksen yhteydessä, että oikeusasiamiehen henkilökunnan tulisi allekirjoittaa sopimus, että he korvaisivat komissiolle kaikki vahingot, joita kolmansille osapuolille aiheutuisi asiakirjojen sisältämien tietojen paljastamisesta.

2.8 OIKEUSASIAMIEHEN TUTKIMUKSET JA NIIDEN TULOKSET

2.8.1 Kantelua koskevat tutkimukset

Kun oikeusasiamies päättää ryhtyä tutkimaan kantelua, kantelu ja mahdolliset liitteet lähetetään ensin lausuntoa varten sille yhteisön toimielimelle tai laitokselle, jota kantelu koskee. Kun lausunto on saatu, se lähetetään kantelijalle huomautuksia varten.

Joissakin tapauksissa toimielin tai laitos sopii itse asian kantelijaa tyydyttävällä tavalla. Jos lausunto ja huomautukset osoittavat, että näin on tapahtunut, asian käsittely lopetetaan, koska ”toimielin on sopinut asian”. Joissakin tapauksissa kantelija päättää luopua kantelusta, jolloin asian käsittely lopetetaan tästä syystä.

Jos toimielin ei korjaa epäkohtaa eikä kantelija peruuta kanteluaan, oikeusasiamies jatkaa tutkimustaan. Jos tutkimuksessa ei tule ilmi hallinnollista epäkohtaa, kantelijalle sekä toimielimelle tai laitokselle ilmoitetaan asiasta ja käsittely lopetetaan.

2.8.2 Sovintoratkaisut ja korvaukset

Oikeusasiamiehen toiminta eroaa tuomioistuinten toiminnasta muun muassa siten, että oikeusasiamies voi toimia sovittelijana. Sovittelun avulla voidaan päätyä sellaiseen sovintoratkaisuun, joka tyydyttää sekä kantelijaa että kantelun kohteena ollutta toimielintä.

Jos Euroopan oikeusasiamiehen tutkimukset paljastavat jonkin hallinnollisen epäkohdan, hän pyrkii mahdollisuuksien mukaan sovintoratkaisuun. Joissakin tapauksissa oikeusasiamies voi ehdottaa kantelun kohteena olevalle toimielimelle tai laitokselle korvauksen tarjoamista kantelijalle. Kaikki toimielinten tarjoamat korvaukset ovat niin kutsuttuja ex gratia -korvauksia (vapaaehtoisuuteen perustuvia korvauksia), eli niitä ei koske oikeudellinen vastuu eikä niitä myöskään voida pitää ennakkotapauksina.

2.8.3 Kriittiset huomautukset, suositusluonnokset ja erityiskertomukset

Jos sovintoratkaisu ei ole mahdollinen tai jos siihen ei päästä, oikeusasiamies joko lopettaa asian käsittelyn ja antaa asianomaiselle toimielimelle tai laitokselle kriittisen huomautuksen tai esittää suositusluonnoksen epäkohdan korjaamiseksi.

Kriittistä huomautusta pidetään aiheellisena tapauksissa, joissa kantelun kohteena olevalla toimielimellä ei ole enää mahdollisuutta poistaa hallinnollista epäkohtaa, joissa hallinnollisella epäkohdalla ei näytä olevan laajempia vaikutuksia tai joissa oikeusasiamiehen seuranta ei vaikuta tarpeelliselta.

Euroopan parlamentti ehdotti mietinnössään Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksesta 2000, että oikeusasiamies perustaisi rekisterin kriittisistä huomautuksistaan. Oikeusasiamies toimi Euroopan parlamentin ehdotuksen mukaan ja alkoi kirjata vuoden 2002 alusta kaikki kriittiset huomautukset. Hän ilmoitti samalla unionin toimielimille aikovansa säännöllisesti pyytää tietoja toimielinten omasta sisäisestä seurannasta.

Tammikuussa 2003 oikeusasiamies pyysi komissiolta tietoja vuoden 2002 aikana annetun 21 kriittisen huomautuksen seurannasta, mistä komissio ei ollut vielä ilmoittanut oikeusasiamiehelle. Vastauksessaan 26. maaliskuuta 2003 komissio pahoitteli vastausten viivästymistä tai vastaamatta jättämistä, minkä vuoksi sille oli annettu 15 kriittistä huomautusta. Komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle myös muistuttaneensa yksiköitään siitä, että niiden on sovellettava komission menettelysääntöjen säännöksiä hyvin tiukasti, ja laatineensa luettelon monista aloista, joilla komission sisäisiä menettelyjä oli jo parannettu vastaavanlaisten hallinnollisten epäkohtien torjumiseksi jatkossa.

Tapauksissa, joissa oikeusasiamiehen seuranta osoittautuu tarpeelliseksi (toisin sanoen tapaukset, joissa kantelun kohteena oleva toimielin voi poistaa hallinnollisen epäkohdan tai joissa hallinnollinen epäkohta on erityisen vakava tai sillä on yleisiä vaikutuksia), oikeusasiamies esittää kyseessä olevalle toimielimelle tai laitokselle suositusluonnoksen. Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti toimielimen tai laitoksen on tällöin annettava asiasta yksityiskohtainen lausunto kolmen kuukauden kuluessa.

Jos yhteisön toimielin tai laitos ei reagoi tyydyttävästi suositusluonnokseen, 3 artiklan 7 kohdassa määrätään, että oikeusasiamies lähettää kertomuksen Euroopan parlamentille ja kyseiselle toimielimelle tai laitokselle. Kertomus voi sisältää suosituksia.

2.8.4 Tutkimukset oikeusasiamiehen omasta aloitteesta

EY:n perustamissopimuksen 195 artiklan mukaan oikeusasiamiehellä on oikeus käynnistää tutkimuksia omasta aloitteestaan. Tällaisten tutkimusten avulla oikeusasiamies pyrkii pääasiassa puuttumaan sellaisiin toimielinten sisäisiin ongelmiin, joista on jo tehty useita kanteluja. Eräs oikeusasiamiehen tutkimus hänen omasta aloitteestaan (OI/2/2002/IJH) – katso luku 3) johti siihen, että komissio omaksui vuonna 2003 uuden menettelytavan, jotta tarjouskilpailuissa hylätyillä

tarjoajilla olisi riittävästi aikaa hakea oikeusteitse muutosta tarjouskilpailun ratkaisemista koskeviin päätöksiin. Komissio esitteli uuden menettelyn tiedonannossaan 3. heinäkuuta 2003.⁴

Vuonna 2003 oikeusasiamies käynnisti kolme tutkimusta omasta aloitteestaan. Tutkimus OI/1/2003 koskee sisäistä riitojenratkaisumenettelyä, jota sovelletaan komissiossa komennuksella oleviin kansallisiin asiantuntijoihin. Tutkimus OI/3/2003 koskee vammaisten sopeutumista ja erityisesti sitä, minkälaisiin toimenpiteisiin Euroopan komissio on ryhtynyt varmistaakseen, ettei vammaisia syrjitä heidän ja komission välisissä työsuhteissa. Tutkimus OI/5/2003 koskee komission toimintaa hyvän hallintotavan edistämiseksi Eurooppa-kouluissa.

Oikeusasiamies voi lisäksi käynnistää tutkimuksia omasta aloitteestaan käsitelläkseen sellaisia kanteluita, jotka eivät ole unionin kansalaisten tai unionin alueella asuvien henkilöiden tekemiä. Vuonna 2003 oikeusasiamies käynnisti kaksi tällaista tutkimusta. Toinen niistä saatiin myös päätökseen saman vuoden aikana.

Esimerkki tutkimuksesta, jonka oikeusasiamies käynnisti omasta aloitteestaan

Kyproksen kansalainen halusi osallistua kilpailuun, jonka Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimisto (EPSO) oli järjestänyt laatiakseen varallaololuettelon Kyproksen apulaishallintovirkamiehille. Hän kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle, koska henkilöstövalintatoimiston Internet-palvelimen teknisten ongelmien vuoksi hakijat eivät voineet ilmoittautua sähköisesti kilpailuihin enää juuri ennen ilmoituksessa määrätyn ilmoittautumisajan päättymistä.

Koska kantelija ei ollut unionin kansalainen eikä hän myöskään asunut unionin alueella, oikeusasiamies ei voinut tutkia hänen kanteluaan. Koska kantelun kohteena ollut asia oli kuitenkin vakava, oikeusasiamies päätti ottaa asian tutkittavakseen omasta aloitteestaan.

EPSO väitti antaneensa hakijoille riittävästi aikaa ilmoittautua ja neuvoneensa hakijoita mahdollisten teknisten ongelmien varalta ilmoittautumaan aikaisemmin kuin viimeisinä päivinä ennen ilmoittautumisajan päättymistä. Oikeusasiamiehen puututtua asiaan EPSO tutki kuitenkin tapauksen uudelleen ja kutsui kantelijan esivalintakokeeseen.

Tapaus OI/4/2003/ADB

2.8.5 Tutkimusten analysointi

Vuonna 2003 oikeusasiamies käynnisti 253 tutkimusta, joista 248 kantelun johdosta ja viisi omasta aloitteestaan. (Tarkemmin liitteessä A, Tilastotietoja.)

Vuonna 2003 toimielin tai laitos sopi itse asian kaikkiaan 48 tapauksessa. Näistä 34 oli tapauksia, joissa oikeusasiamiehen puututtua asiaan kansalaiset saivat vastauksen kirjeisiinsä, joihin ei aikaisemmin ollut vastattu (ks. vuosikertomuksen 1998 jakso 2.9, jossa on lisätietoja tapauksissa käytetystä menettelytavasta). Viidessä tapauksessa kantelija luopui kantelustaan. 87 tapauksessa oikeusasiamiehen tutkimukset eivät tuoneet esiin hallinnollista epäkohtaa.

Kantelun kohteena ollut toimielin tai laitos sai kriittisen huomautuksen 20 tapauksessa. Sovintoratkaisuun päästiin neljässä tapauksessa. Toimielimet hyväksyivät vuonna 2003 viisi suositusluonnosta ja kahdessa tapauksessa kantelun käsittely lopetettiin, kun Euroopan parlamentille oli vuonna 2002 annettu erityiskertomus (ks. jakso 3.6).

Erityiskertomukset on julkaistu kokonaisuudessaan oikeusasiamiehen verkkosivuilla kaikilla virallisilla kielillä.

⁴ Komission tiedonanto KOM(2003)395 lopullinen (3.7.2003): Ehdokkaita ja tarjoajia koskeva tiedotusmenettely, jota sovelletaan tarjouskilpailun ratkaisemisen jälkeen ja ennen sopimuksen allekirjoittamista varainhoitoasetuksen 105 artiklan mukaisissa komission julkisissa hankinnoissa.

Tiivistelmä

1 Johdanto

2 Kantelut oikeusasiamiehelle

3 Päätökset tutkimuksen jälkeen

4 Suhteet euroopan unionin muihin toimielimiin

5 Oikeusasiamiehen suhteet oikeusasiamiehiin ja vastaaviin elimiin

6 Tiedotustoiminta

7 Liitteet

3.1 EI HALLINNOLLISTA EPÄKOHTAA

3.1.1 Euroopan parlamentti

VÄITE PALVELUHENKISYYDEN PUUTTEESTA PALVELUKSEENOTON YHTEYDESSÄ

Päätös kanteluun 406/2003/(PB)IJH (luottamuksellinen) Euroopan parlamenttia vastaan

KANTELU

Oikeusasiamiehelle tehtiin kantelu palveluksenottomenettelystä, jota Euroopan parlamentti sovelsi täyttäessään korkeaa virkaa eräässä yksikössään.

Kantelu luokiteltiin kantelijan pyynnöstä luottamukselliseksi oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

Kantelijan mukaan olennaiset tosiseikat olivat seuraavat:

Kantelija jätti Euroopan parlamentille hyvissä ajoin ennen määräajan päättymistä hakemuksensa korkeaan virkaan, josta oli ilmoitettu julkisessa palvelukseenhakuilmoituksessa. Kantelija sai parlamentilta vastauksen, että neuvoa-antava komitea ei jatkaisi hänen hakemuksensa käsittelyä, sillä sitä ei voitu arvioida palvelukseenhakuilmoituksessa vaadittujen, muun muassa hänen ammatillista pätevyyttään osoittavien asiakirjatodisteiden puuttumisen vuoksi.

Kantelija hyväksyi sen, että parlamentilla on tiettyjä hakemuksia koskevia sääntöjä. Hän oli kuitenkin sitä mieltä, että parlamentin olisi pitänyt ilmoittaa hänelle tarpeellisten asiakirjojen puutteesta.

Kantelija väitti siis, että Euroopan parlamentti ei ollut riittävän palveluhenkinen käsitellessään hänen hakemustaan, kun se ei ottanut häneen yhteyttä pyytääkseen lisää asiakirjoja.

Kantelija vaatii, että hänen hakemuksensa olisi käsiteltävä uudelleen.

TUTKIMUS

Euroopan parlamentin lausunto

Euroopan parlamentin lausunto oli yhteenvetona seuraava:

Kun neuvoa-antava komitea käsittelee hakemuksia, sitä sitoo palvelukseenhakuilmoituksen teksti, jossa määrättiin tässä tapauksessa, että hakijoiden oli liitettävä hakukirjeeseen yksityiskohtainen ansioluettelo ja asiakirjatodisteet koulutuksesta, työkokemuksesta ja nykyisestä toimesta. Käsitellessään kantelijan hakemusta neuvoa-antava komitea ei löytänyt asiakirjatodisteita kantelijan ansioluettelossa mainituista seikoista. Neuvoa-antava komitea ei siten voinut arvioida kantelijan hakemusta. Palvelukseenhakuilmoituksessa julkaistuun virkaan hakevan henkilön tehtävä on toimittaa komitealle kaikki tarvittavat tiedot, jotta se voi tarkistaa, täyttääkö hakija ilmoituksessa

asetetut edellytykset. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan hallintoa tai komiteaa ei vaadita tekemään tiedusteluja tarkistaakseen, täyttävätkö hakijat kaikki hakuilmoituksessa asetetut edellytykset.

Kantelijaa kehoitettiin esittämään huomautuksensa Euroopan parlamentin lausunnosta. Kantelija ei esittänyt huomautuksia.

PÄÄTÖS

1 Väite palveluhenkisyiden puutteesta

1.1 Kantelija väitti, että Euroopan parlamentti ei ollut riittävän palveluhenkinen käsitellessään hänen työhakemustaan, sillä se ei ottanut häneen yhteyttä pyytääkseen lisää asiakirjoja.

1.2 Euroopan parlamentti katsoi, että kun neuvoa-antava komitea käsittelee hakemuksia, sitä sitoo palvelukseenhakuilmoituksen teksti, jossa määrättiin tässä tapauksessa, että hakijoiden oli liitettävä hakukirjeeseen asiakirjatodisteet koulutuksesta, työkokemuksesta ja nykyisestä toimesta. Parlamentti totesi myös, että sitä ei vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan vaadita tekemään tiedusteluita tarkistaakseen, täyttävätkö hakijat kaikki ilmoituksessa asetetut edellytykset.

1.3 Oikeusasiamies totesi, että oikeus hyvään hallintoon on yksi Euroopan kansalaisten perusoikeuksista⁵ ja että hyvän hallinnon vaatimuksiin kuuluu, kuten kantelija totesi, palveluhenkisyys.⁶ Oikeusasiamies arvioi hyvän hallinnon periaatteiden soveltamista tutkittavana olleessa tapauksessa ja katsoi, että palvelukseenottoa yhteisön toimielimiin säätelevät henkilöstösäännöissä ja yhteisöjen tuomioistuinten oikeuskäytännössä asetetut erityiset säännöt, joiden noudattaminen on välttämätöntä hakijoiden tasa-arvoisen kohtelun takaamiseksi.

1.4 Oikeuskäytännön mukaan kilpailuun osallistuvan hakijan on toimitettava valintalautakunnalle kaikki tarvittavat tiedot ja asiakirjat, jotta lautakunta voi tarkistaa, täyttääkö hakija kilpailuilmoituksessa määritellyt edellytykset⁷. Valintalautakuntaa ei voida vaatia tekemään tiedusteluja varmistaakseen, että hakija täyttää kaikki ehdot⁸. Valintalautakuntaa sitoo lisäksi kilpailuilmoituksen sanamuoto⁹. Tässä tapauksessa julkaistussa ilmoituksessa todettiin, että hakijoiden on toimitettava määräaikaan mennessä tutkintojaan ja/tai työkokemustaan osoittavat asiakirjat. Jos parlamentti olisi pyytänyt hakijalta lisää asiakirjoja, kyseessä olisi näin ollen ollut epätasa-arvoinen kohtelu esimerkiksi niitä hakijoita kohtaan, jotka noudattivat kilpailuilmoitusta. Oikeusasiamies katsoi siten, että Euroopan parlamentti oli tässä tapauksessa noudattanut hyvän hallinnon periaatteita, eikä hallinnollista epäkohtaa ollut tullut ilmi. Kantelijan vaatimukseen ei tämän näkemyksen valossa voitu suostua.

2 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettua oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella Euroopan parlamentin toiminnassa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

⁵ Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artikla.

⁶ Euroopan parlamentin 6. syyskuuta 2001 antamassa päätöslauselmassa C5-0438/2000 hyväksytyn eurooppalaisen hyvän hallintotavan säännösten 12 artiklan 1 kohta (saatavilla oikeusasiamiehen verkkosivuilla: <http://www.euro-ombudsman.eu.int>).

⁷ Ks. esim. asia 225/87, Patricia Belardinelli ym. vastaan Euroopan yhteisöjen tuomioistuin, Kok. 1989 s. 2353, 24 kohta, ja asia T-133/89, Jean-Louis Burban vastaan Euroopan parlamentti, Kok. 1990 s. II-245, 34 kohta.

⁸ Ks. esim. asia T-133/89, Jean-Louis Burban vastaan Euroopan parlamentti, Kok. 1990 s. II-245, 34 kohta.

⁹ Ks. esim. asia T-54/91, Nicole Almeida Antunes vastaan Euroopan parlamentti, Kok. 1992 s. II-1739, 39 kohta.

3.1.2 Euroopan unionin neuvosto

EUROOPPA-VALMISTELUKUNNAN ESITYSLISTOJEN JA PÖYTÄKIRJOJEN SAAMINEN TUTUSTUTTAVAKSI

Päätös kanteluun 1795/2002/IJH Euroopan unionin neuvostoa vastaan

KANTELU

Kantelija V. jätti lokakuussa 2002 Euroopan oikeusasiamiehelle European Citizen Action Servicen (ECAS) puolesta kantelun Eurooppa-valmistelukuntaa ja Euroopan unionin neuvostoa vastaan.

Tässä päätöksessä käsitellään ainoastaan neuvostoa vastaan jätettyä kantelua. Oikeusasiamiehen tutkimusta Eurooppa-valmistelukuntaa vastaan käsitellään erillisessä päätöksessä (ks. kohta 3.1.5).

Kantelijan mukaan olennaiset tosiseikat olivat lyhyesti esitettyinä seuraavat:

Toukokuussa 2002 kantelija pyysi neuvostolta Eurooppa-valmistelukunnan puheenjohtajiston esityslistoja ja pöytäkirjoja. Neuvosto ei vastannut asetuksessa N:o 1049/2001 säädettyjen 15 päivän kuluessa. Kantelija esitti 19. kesäkuuta 2002 uudistetun pyynnön, johon neuvosto vastasi 12. heinäkuuta 2002. Vastauksessa ilmoitettiin muun muassa, että Eurooppa-valmistelukunta on neuvostosta erillinen elin, joten valmistelukunnan asiakirjat eivät kuulu asetuksen N:o 1049/2001 soveltamisalaan, ja että pääsihteeristö oli toimittanut pyynnön edelleen Eurooppa-valmistelukunnan sihteeristöön.

Kantelija pyysi kantelussa oikeusasiamiestä tutkimaan, varmistamaan tai selvittämään tiettyjä asioita. Hän esitti neuvostoa vastaan lyhyesti esitettyinä seuraavat väitteet:

- Neuvosto ei vastannut asetuksessa N:o 1049/2001 säädettyjen 15 päivän kuluessa kantelijan ensimmäiseen pyyntöön saada tutustua Eurooppa-valmistelukunnan puheenjohtajiston esityslistoihin ja pöytäkirjoihin eikä se tiedottanut kantelijalle tämän muutoksenhakuoikeuksista.
- Neuvostolla on kyseiset asiakirjat hallussaan, joten neuvoston olisi luovutettava asiakirjat asetuksen N:o 1049/2001 mukaisesti.

TUTKIMUS

Neuvoston lausunto

Neuvoston lausunnossa todettiin lyhyesti esitettyinä seuraavaa:

Valmistelukunta perustettiin Eurooppa-neuvoston päätöksellä, ei Euroopan unionin neuvoston päätöksellä, eikä neuvosto ole toimielimenä edustettuna valmistelukunnassa. Neuvosto tarjosi esimerkiksi toimitilat valmistelukunnan käyttöön sekä Euroopan parlamentin ja komission tavoin henkilökuntaa valmistelukunnan palvelukseen. Valmistelukunnan puheenjohtajisto toimi täysin neuvostosta ja neuvoston pääsihteeristöstä riippumattomasti.

Valmistelukunnan sihteeristö toimi neuvoston tiloissa, mikä ei suinkaan tarkoittanut, että valmistelukunnan asiakirjat olisivat neuvoston asiakirjoja tai että neuvosto olisi niistä selvillä. Valmistelukunnan sihteeristö toimi riippumattomana neuvoston pääsihteeristöstä. Sen toimintaa johti itsenäinen pääsihteeri, joka ei kuulunut neuvoston henkilöstöön vaan työskenteli valmistelukunnan puheenjohtajiston alaisena.

Neuvostolla ei ollut hallussaan kantelijan pyytämiä asiakirjoja. Neuvostolle tiedotettiin aika ajoin valmistelukunnan työn etenemisestä, mutta neuvosto tai neuvoston pääsihteeristö ei saanut haltuunsa puheenjohtajiston esityslistoja ja pöytäkirjoja.

Kantelija syytti neuvostoa vastauksen viivästyemisestä sekä siitä, ettei neuvosto ollut ilmoittanut muutoksenhakuoikeuksista. Neuvosto totesi, että kantelija oli lähettänyt alkuperäisen pyyntönsä sähköpostitse 29. huhtikuuta 2002. Sen sijaan, että neuvoston pääsihteeristöstä olisi pelkästään ilmoitettu kantelijalle, ettei neuvostolla ollut kyseisiä asiakirjoja – minkä vuoksi kantelijan olisi pitänyt lähettää sama pyyntö uudelleen valmistelukuntaan, jolloin asia olisi viivästynyt tarpeettomasti – pääsihteeristössä päätettiin toimia käytännöllisesti ja lähettää sähköpostiviesti mahdollisimman pikaisesti valmistelukunnan sihteeristöön.

Pääsihteeristön tietokonejärjestelmästä lähti kantelijalle automaattinen ilmoitus tämän lähettämän sähköpostiviestin vastaanottamisesta. Automaattiseen vastaukseen ei sisältynyt mainintaa, että kantelijalla olisi oikeus tehdä uudistettu pyyntö. Tässä tapauksessa maininnalla ei olisi ollut merkitystä, sillä kantelijalle ilmoitettiin, ettei neuvostolla ollut asiakirjoja hallussaan. Olisi ollut täysin harhaanjohtavaa antaa olettaa, että neuvostolle osoitettu uudistettu pyyntö voisi johtaa toisenlaiseen ratkaisuun.

Vastatessaan kantelijan uuteen pyyntöön neuvosto ei todellakaan ilmoittanut kantelijalle tämän käytettävissä olevista oikeussuojakeinoista. Neuvoston pääsihteeristössä on ryhdytty toimiin, jottei tällaisen hallinnollinen laiminlyönti enää toistuisi.

Kantelijan huomautukset

Kantelijan mielestä neuvoston lausunnossa selvennettiin neuvoston ja Eurooppa-valmistelukunnan välistä suhdetta selittämällä, ettei neuvostolla ollut pyydettyjä asiakirjoja hallussaan. Kantelija tunnusti siis kantelun olevan tältä osin perusteeton.

Kantelija hyväksyi sen, että neuvosto valitsi käytännöllisen toimintatavan ja välitti pyynnön valmistelukunnan sihteeristölle ja että neuvoston sihteeristöstä vastattiin viipymättä asetuksen N:o 1049/2001 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Asiaa olisi kuitenkin auttanut, jos neuvosto olisi lähettänyt kantelijalle jäljennöksen. Oikeussuojakeinojen ilmoittamatta jättämisestä kantelija totesi tunnustavansa ja arvostavansa neuvoston pääsihteeristön toimia, joilla vältetään tilanteen toistuminen. Euroopan unionin toimielimiin keskittyvänä, kansalaisjärjestöjen ja yksityishenkilöiden neuvonantajana ja puolestapuhujana ECAS korosti kaikkein tärkeintä olevan, että kansalaiset tuntevat oikeutensa. Euroopan oikeusasiamiehen toimiston kanssa 7. maaliskuuta 2003 käydyssä puhelinkeskustelussa ECASin henkilöstö ilmoitti kantelijan puolesta, että kantelija oli tyytyväinen neuvoston vastaukseen.

PÄÄTÖS

1 Väite, että vastaus asiakirjapyyntöön viivästyi ja että oikeussuojakeinoista ei ollut ilmoitettu

1.1 Kantelija väitti, ettei neuvosto vastannut asetuksessa N:o 1049/2001 säädettyjen 15 päivän kuluessa hänen ensimmäiseen pyyntöönsä saada tutustua Eurooppa-valmistelukunnan puheenjohtajiston esityslistoihin ja pöytäkirjoihin ja ettei neuvosto ilmoittanut kantelijalle tämän muutoksenhakuoikeudesta.

1.2 Neuvoston mukaan pääsihteeristössä omaksuttiin käytännönläheinen toimintatapa, ja kantelijan sähköpostiviesti toimitettiin mahdollisimman pikaisesti valmistelukunnan sihteeristöön. Vastatessaan uudistettuun pyyntöön neuvosto ei siis ilmoittanut kantelijalle tämän käytettävissä olevista oikeussuojakeinoista. Neuvoston pääsihteeristö on ryhtynyt toimenpiteisiin välttääkseen vastaavan hallinnollisen laiminlyönnin toistumisen.

1.3 Oikeusasiamiehen saamien todisteiden perusteella neuvosto yritti vilpittömästi hoitaa kantelijan pyynnön tehokkaasti ja viipymättä. Neuvosto tunnusti, ettei se ollut ilmoittanut

kantelijalle tämän käytössä olevista oikeussuojakeinoista, ja ryhtyi toimenpiteisiin välttääkseen vastaavan tilanteen toistumisen. Oikeusasiamiehen käsityksen mukaan kantelija oli tyytyväinen neuvoston vastaukseen. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että toimielin sopi kantelun tämän näkökohdan.

2 Väite, että asiakirjat olivat neuvoston hallussa

2.1 Kantelija väitti, että Eurooppa-valmistelukunnan esityslistat ja pöytäkirjat olivat neuvoston hallussa, joten neuvoston olisi luovutettava asiakirjat nähtäväksi asetuksen N:o 1049/2001 mukaisesti.

2.2. Neuvosto ilmoitti, että valmistelukunnan puheenjohtajisto toimi täysin neuvostosta ja neuvoston pääsihteeristöstä riippumattomana ja ettei neuvostolla ollut kantelijan pyytämiä asiakirjoja hallussa. Neuvostolle tiedotettiin aika ajoin valmistelukunnan työn etenemisestä, mutta neuvosto tai neuvoston pääsihteeristö ei saanut haltuunsa puheenjohtajiston esityslistoja ja pöytäkirjoja.

2.3 Oikeusasiamiehen tietoon ei ole tullut mitään, minkä perusteella olisi aihetta epäillä neuvoston selvitystä sen ja Eurooppa-valmistelukunnan puheenjohtajiston välisestä suhteesta. Oikeusasiamies totesi, että kantelija hyväksyi neuvoston selityksen ja tunnusti kantelun olevan tältä osin perusteeton. Oikeusasiamies katsoi, ettei kantelun tässä kohdassa siten tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa.

3 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella neuvoston toiminnassa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.1.3 Euroopan komissio

LIFE-OHJELMA: KOMISSIO KIELTÄYTYI MAKSAMASTA HANKKEELLE MYÖNNETTYÄ TUKEA KOKONAAN

Päätös kanteluun 1826/2001/JMA Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Kesäkuussa 1996 kantelijanjärjestö (CTFC) toimitti komissiolle Life-ohjelmaan kuuluvanehdotuksen, jossa esitettiin syömäkelpoisten sienten kasvatusta metsityshankkeiden yhteydessä (viite: LIFE/ENV/E/512). CTFC aikoi kehittää hanketta yhdessä lukuisten yksittäisten metsänomistajien kanssa. Joulukuussa 1996 komissio hyväksyi ehdotuksen. CTFC:lle myönnettiin näin ollen 208 749,58 euron suuruinen yhteisön tuki.

Loka-marraskuussa vuonna 1997 kantelija kävi useita keskusteluja komission yksiköiden kanssa siitä, miten yksittäisten metsänomistajien kulut otettaisiin huomioon hankkeen talousarviossa. Keskustelujen tuloksena CTFC:n ja kolmansina osapuolina olleiden metsänomistajien suhde päätettiin määrittää yksittäisillä sopimuksilla, jotka laadittiin mallisopimuksen mukaisesti. Sopimuksiin piti merkitä kunkin osapuolen yhteistyöala ja kunkin osapuolen toteuttaman työn osuus talousarviosta. Kantelija lähetti mallisopimuksen faksina hankkeen rahoituksesta vastaavalle komission virkamiehelle 30. lokakuuta 1997. Mallisopimus lähetettiin faksina 4. marraskuuta 1997 myös komission virkamiehelle dB:lle, joka vastasi yleisesti hankkeen seurannasta ja arvioinnista.

Mallisopimuksen saatuaan dB soitti kantelijalle ja ilmoitti hyväksyvänsä mallisopimuksen sisällön. Puhelinkeskustelun aikana dB korosti, että tehokkuuden takia olisi vasteredes otettava yhteyttä suoraan häneen ja aina puhelimitse.

Helmikuussa 1999 kantelija toimitti hankkeen välikertomuksen, jossa metsänomistajien työsuoritukset oli merkitty talousarvioon noudattaen mallia, josta oli sovittu komission yksikköjen kanssa loka-marraskuussa 1997 käydyissä keskusteluissa. Kesäkuussa 1999 dB soitti kantelijalle ja pyysi, että metsänomistajien työsuorituksiin liittyvät kulut koottaisiin yhteen ja käsiteltäisiin ulkopuolisena tukena. Kantelija oli alkuun haluton muuttamaan sovittuja rahoitusperusteita, mutta hänen oli pakko hyväksyä muutokset, jotta välimaksu suoritettaisiin. Lokakuussa 1999 kantelija toimitti komissiolle henkilökohtaisesti uuden version kertomuksesta. Komissio suoritti välimaksun huhtikuussa 2000.

Helmikuussa 2000 kantelija toimitti loppukertomuksen, jossa metsänomistajien työsuoritukset merkittiin talousarvioon samalla tavoin kuin välikertomuksessa. Komissio pyysi lisätietoja lokakuussa 2000. Saatuaan kantelijan vastauksen komissio lähetti tälle 30. tammikuuta 2001 päivätyn faksin tiedustellen, miten metsänomistajien kustannukset oli merkitty, ja vaadittiin niiden maksamista takaisin. Kantelijan mukaan komission pyynnössä ei kunnioitettu hänen puolustautumisoikeutta, sillä siinä ei annettu mahdollisuutta Life-ohjelmasta annetun asetuksen 1973/92 11 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun kuulemiseen.

Tästä seuranneesta kiistasta dB kielsi olevansa vastuussa asiasta, eivätkä komission rahoitusyksiköt halunneet tavata kantelijaa.

Edellä esitetyn perusteella kantelija väitti, että (i) komission yksiköt johtivat häntä harhaan eivätkä antaneet tarvittavaa apua ja että (ii) komissio noudatti hankkeen käsittelyssä epäselvää menettelyä, joka ei ollut asiaan sovellettavien säännösten mukainen. Kantelija vaati näin ollen, että (iii) komission olisi keskeytettävä takaisinmaksupyyntönsä ja suoritettava hankkeelle myönnetyn tuen viimeinen maksuerä asianmukaisine korkoineen.

Komission lausunto

Komission päätöksessä rahoitustuen myöntämisestä (C896)/3058/lopullinen/0037, jäljempänä 'päätöksessä') ja ehdotetussa talousarviossa ei otettu mitenkään huomioon kolmansina osapuolina olevia metsänomistajia. Metsänomistajien osallistuminen hankkeeseen vaati siis etukäteen tehtyä muutosta päätökseen, ja lisäksi komission olisi hyväksyttävä uusi sopimussuhde.

Vaikka kantelija lähetti faksina 30. lokakuuta 1997 sopimusluonnoksen, jonka tarkoituksena oli säädellä CTFC:n ja metsänomistajien välistä työsuhdetta, asiakirjaa ei toimitettu virallisesti komission hyväksyttäväksi, kuten päätöksessä vaaditaan.

Helmikuussa 1999 välikertomuksen toimittamisen yhteydessä kantelija ilmoitti haluavansa sisällyttää kolmansina osapuolina olevien metsänomistajien kustannukset hankkeen talousarvioon. Komissio totesi sen yksikköjen tehneen kantelijalle selväksi, että tämä vaihtoehto vaati etukäteen tehtyä muutosta päätökseen, ja lisäksi komission olisi hyväksyttävä uusi sopimussuhde. Tässä yhteydessä kantelijalle muistutettiin myös, ettei tällaisilla muutoksilla ollut vaikutusta Life-tuen rahoitusedellytyksiin, jotka on määritetty päätöksen 2 liitteen 2 ja 3 artiklassa.

Komissio suoritti välimaksun toukokuussa 2000. Se korosti, että välimaksun suorittaminen riippui ainoastaan kulujen määrästä, eikä sillä ratkaistu kulujen tukikelpoisuutta.

Loppukertomus saatiin 19. toukokuuta 2000. Vaikka hankkeen tavoitteet oli saavutettu, talousarvion rakenne ja sisältö eivät vastanneet päätöksessä asetettuja edellytyksiä etenkin metsänomistajille koituneiden kustannusten osalta.

Komissio väitti, ettei kantelija ollut pystynyt osoittamaan, että kolmansina osapuolina oleville metsänomistajille aiheutuneet kulut (147 867 euroa) oli todella korvattu, kuten päätöksen 3 artiklan 4 kohdassa ja 4 artiklan 1 kohdassa vaaditaan. Varojen siirtämisestä CTFC:n ja kolmansien osapuolten välillä ei ollut toimitettu mitään todisteita. Komissio painotti, että päätöksen 3 artiklan

3 kohdan säännökset olivat selvät ja ehdottomat. Se lisäsi, etteivät komission yksiköt olleet mitenkään voineet uskotella kantelijalle, että kyseiset säännökset voitaisiin sivuuttaa.

Komissio päätti 25. lokakuuta 2000 pyytää lisätietoja. Tiedustelu toimitettiin kantelijalle 13. marraskuuta 2000. Komissio katsoi, ettei uusissa tiedoissa ollut tullut esiin mitään uutta, joten se ilmoitti kantelijalle 30. tammikuuta 2001 päivätyllä faksilla, ettei kuluja vastaavaa tukea maksettaisi ja että vastaavasti osuus jo maksetuista tuista (37 040 euroa) perittäisiin takaisin. Komissio myönsi kantelijalle lyhyen määräajan, jonka kuluessa kantelija voisi esittää kantansa. Kantelija toimitti 8. helmikuuta 2001 tiedot, joiden perusteella komissio vähensi takaisin maksettavaa määrää 30 429 euroon ja antoi perintämääräyksen 6. maaliskuuta 2001. Komissio katsoi, että sen yksiköiden noudattama menettely oli päätöksen 2 liitteen 7 artiklan vaatimusten mukainen.

Kantelija tapasi komission yksiköt 4. huhtikuuta 2001. Kantelija ei pystynyt toimittamaan uusia todisteita, joten komissio vahvisti aikaisemman kantansa 26. huhtikuuta 2001. Komission lopullinen takaisinmaksupyyntö esitettiin 30. elokuuta 2001, ja kantelijalle ilmoitettiin tämän käytettävissä olevista muutoksenhakukeinoista.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan 30. heinäkuuta 2002 kantelija toisti kantelussaan esittämänsä väitteet. Hän painotti keskustelleensa komission yksikköjen kanssa perinpohjaisesti suhteesta metsänomistajiin sekä näihin liittyvien kulujen merkitsemisestä kirjanpitoon.

Kantelija selvitti, että metsänomistajien oli välttämätöntä osallistua hankkeeseen, mikä oli kyllä mainittu CTFC:n ensimmäisessä ehdotuksen kolmessa kohdassa: osiossa A13/4 (metsänistutusta koskeva osio hankkeen kuvauksessa) osiossa A14/7 (kasvien kasvattaminen) ja useissa taloutta käsittelevissä osioissa (A5, A6, A9 ja A11).

Kantelija kuvasi neuvotteluja, joita hän oli käynyt heinäkuusta 1997 lähtien asiasta vastaavien komission yksiköiden kanssa kolmansina osapuolina oleville metsänomistajille aiheutuneiden kulujen merkitsemisestä hankkeen talousarvioon. Harkittavina oli kaksi mallia: toisessa metsänomistajille maksettaisiin suoraan tehdystä työsuorituksesta ja toisessa maksut perustuisivat yksittäisiin sopimuksiin. Asiasta vastaavien komission yksiköiden kanssa päätettiin yhteisymmärryksessä valita jälkimmäinen vaihtoehto, jossa varojen siirtoja ei merkittäisi. Tämä näkyi 30. lokakuuta 1997 ja 4. marraskuuta 1997 lähetetyistä fakseista. Kantelija korosti, että välikertomuksen rahoitusrakennetta oli muutettu erityisesti kolmansien osapuolten kulujen merkitsemistavan osalta komission ehdotusten mukaisesti.

Kantelija toimitti 16., 22., 29. ja 30. lokakuuta 2002 komission virkamiesten kanssa järjestetyistä tapaamisista lisätietoja, jotka kantelijan mukaan tukivat hänen väitteitään.

LISÄTUTKIMUKSET

Kantelijan esittämien huomautusten perusteella oikeusasiamies kirjoitti komissiolle 31. lokakuuta 2002. Kirjeessään oikeusasiamies esitti kantelijan huomautuksissa esiin tulleet tosiseikat, jotka vaikuttivat tukevan kantelijan väitteitä, ja pyysi komissiota esittämään niistä huomautuksensa.

Komission toinen lausunto

Komissio ilmoitti, etteivät kantelijan huomautukset tuoneet asiaan uusia näkökohtia. Komissio korosti, etteivät sen yksiköt olleet antaneet mitään ohjeita siitä, että sopimusta sääteleviä rahoitussääntöjä olisi pitänyt muuttaa. Komissio selitti, ettei kantelija ollut koskaan toimittanut näyttöä, joka osoittaisi, että komission virkamies olisi antanut väitetyt hanketta koskevat ohjeet. Ohjeista ei ollut myöskään mainintaa komission arkistossa (ei sähköisessä muodossa eikä paperiversiona).

Komissio mainitsi faksit, jotka kantelija oli lähettänyt komission yksiköille 30. lokakuuta ja 4. marraskuuta 1997 ja joissa esitettiin muutoksia rahoitussopimukseen. Komissio totesi, että

kyseisillä fakseilla ei ollut sopimuservoa, vaan ne oli vain annettu tiedoksi. Vaikka kantelijalle oli moneen otteeseen tehty selväksi, että hänen olisi esitettävä virallinen pyyntö, hän ei ollut toimittanut sitä komissiolle. Komission mielestä kantelijalla ei näin ollen ollut muuta mahdollisuutta, kuin noudattaa sopimusta kaikilta sen osilta.

Komissio huomautti, että kantelija oli saanut jo aikaisemmin tukea Life-ohjelmasta, joten hän oli hyvin perillä ohjelman rahoitussäännöistä. Komission mielestä kantelijan olisi pitänyt tietää, että kaikki rahoitukseen liittyvät tarkistukset tehdään hankkeen viimeisessä vaiheessa. Kantelija ei siis voinut olettaa komission suorittaman välimaksun tarkoittavan, että komissio oli hyväksynyt kantelijan tekemät rahoitusta koskevat muutokset.

Komissio korosti olevansa halukas harkitsemaan kantelijan vaatimien kulujen maksamista ja keskeyttämään perintämääräyksen, jos kantelija toimittaa näyttöä, joka osoittaa kulujen olleen todellisia. Komissio ilmoitti pyytäneensä monta kertaa todisteita maksuista, joita edunsaaja oli maksanut työn suorittaneille järjestöille. Pyyntöistä huolimatta tietoja ei ollut toimitettu. Komissio päätti näin ollen tehdä 30 429 euron perintämääräyksen avustuspäätöksen 3 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti. Komissio lisäsi, että jos kantelija ei kuitenkaan toimita todisteita, komissio jatkaa perintämääräyksen täytäntöönpanoa.

Kantelijan huomautukset komission toisesta lausunnosta

Komission toiseen lausuntoon 20. joulukuuta 2002 ja 10. tammikuuta 2003 antamissaan huomautuksissa kantelija pysyi väitteessään, että kertomusten rahoitusosuuden malli oli laadittu komission yksikköjen ehdotusten mukaisesti. Hänen mukaansa komission yksiköt eivät olleet jälkeensä ilmoittaneet virallisesti olevansa tyytymättömiä. Kantelija ei voinut toimittaa kirjallisia todisteita, mutta hän esitti useita hankkeeseen osallistuneiden tahojen antamia virallisia lausuntoja, jotka vahvistivat kantelijan näkemyksen. Kantelija ilmoitti olevansa valmis antamaan oikeusasiamiehelle tarvittaessa valahtoisen lausunnon.

Kantelija liitti huomautuksiinsa useita asiakirjoja, joista kävi ilmi, että komissio oli hyväksynyt ainakin Life-hankkeessa 97/ENV/E/260 edunsaajan ja lukuisten alihankkijoiden välillä käytettävät kahdensivuiset sopimukset, joissa varainsiirtoja ei tehty.

Lopuksi kantelija ilmoitti, että CTFC voisi olla tarvittaessa valmis muotoilemaan hankkeen rahoitusosuuden uudelleen komission vaatimusten mukaisesti. Hän pyysi oikeusasiamiestä valvomaan menettelyä, jotta varmistetaan, että oikeudenmukainen ratkaisu löytyy eikä CTFC:tä rangaista epäoikeudenmukaisesti.

PÄÄTÖS

1 Asiasta vastaavien komission yksikköjen asenne kantelijaa kohtaan

1.1 Kantelija väitti, että komission yksiköt johtivat häntä harhaan eivätkä tarjonneet tarvittavaa apua. Hän väitti keskustelleensa komission yksikköjen kanssa perin pohjin suhteesta metsänomistajiin sekä näihin liittyvien kulujen merkitsemisestä kirjanpitoon.

1.2 Komissio väitti, etteivät komission yksiköt olleet mitenkään voineet uskotella kantelijalle, että kantelija voisi sivuuttaa hanketta koskevat säännöt. Komissio totesi, ettei kantelija ollut toimittanut mitään todisteita osoittaakseen, että komission virkamiehet olivat antaneet väitetyt ohjeet hankkeen yhteydessä, ja ettei ohjeista ollut mainintaa komission arkistossa.

1.3 Oikeusasiamies totesi, että kantelija oli toimittanut huomattavan määrän asiakirjoja, joista kävi ilmi jatkuva yhteydenpito asiasta vastaavien komission yksikköjen kanssa. Asiakirjojen tarkastelun perusteella vaikutti siltä, että asiasta vastaavat virkamiehet olivat hyvin selvillä kantelijan työstä, joten heidän olisi pitänyt tuntea rahoitusperusteet, joita käytettiin alihankkijoiden työn selvittämisessä. Oikeusasiamies oli kuitenkin sitä mieltä, että suoraa näyttöä ei näyttänyt löytyvän siitä, että voitaisiin katsoa komission johtaneen kantelijaa harhaan.

Euroopan oikeusasiamies katsoi sen vuoksi, että tapauksen tässä kohdassa tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa.

2 Komission menettely tuen osan takaisinmaksussa

2.1 Kantelija väitti, että komissio noudatti hankkeen käsittelyssä epäselvää menettelyä, joka ei ollut asiaan sovellettavien säännösten mukainen. Kantelija esitti, ettei hänen puolustautumisoikeuttaan ollut kunnioitettu eikä komissio ollut antanut tuen osaa koskevassa takaisinmaksupyynnössä mahdollisuutta Life-ohjelmasta annetun asetuksen 1973/92 11 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun kuulemiseen.

2.2 Komissio väitti, että sen yksikköjen noudattama menettely oli asiaan sovellettavien säännösten mukainen (hankkeelle myönnetystä rahoitusavusta tehdyn päätöksen 2 liitteen 7 artikla). Se selitti, että 30. tammikuuta 2001 esitetystä ensimmäisessä pyynnössä kantelijalle annettiin mahdollisuus tulla kuulluksi ennen lopullisen päätöksen tekoa ja että 30. elokuuta 2001 esitettyyn lopulliseen pyyntöön sisältyi tietoa muutoksenhakukeinoista.

2.3 Oikeusasiamies huomautti, että Life-ohjelmasta rahoitettujen hankkeiden täytäntöönpanoa koskevat säännökset sisältyivät neuvoston asetukseen 1973/92¹⁰ sekä kuhunkin yksittäiselle hankkeelle myönnetystä tuesta tehtyyn komission päätökseen.

Komission oli noudatettava perusteettomissa maksuissa menettelyä, josta on säädetty asetuksen 1973/92 11 artiklan 2 kohdassa, joka kuuluu seuraavasti:

"[...] jos jonkin toimen toteuttaminen ei oikeuta kuin osaan myönnettyä taloudellista avustusta, komissio pyytää edunsaajaa esittämään komissiolle selvityksen asiasta asetetussa määräajassa. Jos tämä ei pysty esittämään hyväksyttävää perustelua, komissio voi peruuttaa taloudellisen avustuksen loppuosan ja vaatia jo maksettujen erien palauttamista."

Päätöksen 2 liitteen 7 artiklassa asetetaan täsmälleen samat menettelyvaatimukset.

2.4 Oikeusasiamies huomautti myös, että 30. tammikuuta 2001 esitetyn komission ensimmäisen takaisinmaksupyynnön viimeisessä kappaleessa todettiin, että varainhoidon valvojalle toimitettaisiin ilmoitus etukäteistä hyväksyntää varten viimeistään 9. helmikuuta 2001, joten kantelija voisi lähettää huomautuksensa Life-asetuksen 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Lopullinen veloitusilmoitus lähetettiin kantelijalle 6. maaliskuuta 2001. Vaikka ilmoituksessa ei mainittu mahdollisia muutoksenhakukeinoja, komissio mainitsi keinot myöhemmin 30. elokuuta 2001 päivätyssä kirjeessään kantelijalle.

2.5 Edellä esitetyn perusteella oikeusasiamies ei katsonut komission rikkoneen kantelijan puolustautumisoikeutta, kun se pyysi osaa tuesta maksettavaksi takaisin. Oikeusasiamies oli näin ollen sitä mieltä, että komission noudattama menettely hankkeen käsittelyssä ei vaikuttanut epäselvältä ja komissio näytti noudattaneen asiaan sovellettavia säännöksiä. Euroopan oikeusasiamies katsoi, ettei komission toiminnassa siten tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa tapauksen tässä kohdassa.

3 Tuen osaa koskeva komission takaisinmaksupyyntö

3.1 Kantelija vaati, että komission olisi keskeytettävä takaisinmaksupyyntönsä ja suoritettava hankkeelle myönnetty viimeinen maksuerä asianmukaisine korkoineen.

3.2 Ensimmäisessä lausunnossaan komissio perusteli takaisinmaksupyyntöään sillä, että kantelija ei ollut koskaan virallisesti esittänyt muutospyyntöä päätökseen, jolla sallittaisiin kolmansina osapuolina olleiden maanomistajien osallistua hankkeeseen. Komissio totesi, ettei kantelija ollut pystynyt osoittamaan, että kolmansina osapuolina olleiden metsänomistajien kulut oli todella korvattu.

3.3 Kolmansina osapuolina olleiden maanomistajien osallistumisesta oikeusasiamies huomautti, että hankkeen teknisessä kuvauksessa ja edunsaajan ehdotuksessa mainittiin yhteistyöstä. Kantelija

¹⁰

Neuvoston asetus (ETY) N:o 1973/92, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, ympäristöalan rahoitusvälineen perustamisesta (Life). EYVL L 206, 22.7.1992, s. 1.

ilmoitti virallisesti 30. lokakuuta ja 4. marraskuuta 1997 komission yksiköille kolmansina osapuolina olleiden metsänomistajien tulevasta osallistumisesta hankkeen täytäntöönpanoon. Oikeusasiamies totesi, ettei komissio ollut toimittanut näyttöä siitä, että sen yksiköt olisivat vastustaneet jollain tapaa kantelijan aloitetta.

Kolmansien osapuolten kulujen merkitsemisestä kirjanpitoon oikeusasiamies totesi, ettei komissio näyttänyt olevan täysin tietämätön kantelijan käyttämisestä perusteista, mikä käy ilmi kantelijan lähettämistä 30. lokakuuta ja 4. marraskuuta 1997 päivätyistä fakseista¹¹. Oikeusasiamies huomautti, että kantelijan käyttämä kirjanpitojärjestelmä oli loppukertomuksessa sama kuin välikertomuksessa. Saatuaan välikertomuksen komissio ei esittänyt vastalauseita kertomuksen sisällöstä vaan suoritti välimaksun. Näin tehdessään komissio kaikesta päätellen hyväksyi päätöksen 2 liitteen 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti edunsaajan loppulausunnon ja välikertomuksen¹².

3.4 Vastauksissaan oikeusasiamiehen lisätutkimuksiin komissio korosti olevansa halukas harkitsemaan kantelijan vaatimien kulujen maksamista ja keskeyttämään näin perintämääräyksen, jos kantelija toimittaa näyttöä, joka osoittaa metsänomistajien kulujen olleen todellisia. Viimeksi esittämässään huomautuksissa kantelija ilmoitti olevansa valmis muotoilemaan hankkeen rahoitusosion uudelleen komission vaatimuksen mukaisesti ja pyysi oikeusasiamiestä valvomaan menettelyä, jotta ratkaisu olisi oikeudenmukainen. Tässä tilanteessa oikeusasiamies katsoi, ettei tapauksen tätä kohtaa koskevan tutkimuksen jatkamiselle ollut perusteita.

3.5 Kantelija oli pyytänyt oikeusasiamiestä valvomaan menettelyä. Oikeusasiamies totesi, että yhteisön rahoitusmenettelyissä komissio vastaa sopimusten hallinnoinnista. Kantelijalla oli kuitenkin mahdollisuus kannella oikeusasiamiehelle uudestaan, jos hän katsoisi sen olevan tarpeen.

4 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella Euroopan komission toiminnassa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

KYSYMYSTEN MITÄTÖINTI JA VÄITE KILPAILUILMOITUKSEN JÄTTÄMISESTÄ NOUDATTAMATTA

Päätös kanteluun 647/2002/OV Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Kantelijan mukaan olennaiset tosiseikat olivat seuraavat:

Kantelija osallistui avoimeen kilpailuun KOM/A/6/01, muttei läpäissyt esivalintakokeen b-osiota, jossa hänen pisteensä olivat vain 16,842/40. Kantelija teki valintalautakunnalle kaksi valitusta: 10. tammikuuta 2002 hän pyysi b-osion uudelleen tarkastusta, ja 11. helmikuuta 2002 hän asetti korjausmenetelmän kyseenalaiseksi. Valintalautakunta päätti mitätöidä esivalintakokeesta kolme kysymystä. Kantelija kyseenalaisti menettelyn, mutta valintalautakunta vastasi, että kysymykset mitätöitiin kaikilta osallistujilta, joten yhtäläisen kohtelun periaatetta oli noudatettu. Valituksen

¹¹ Hankkeen rahoitusasioista vastaavalle komission virkamiehelle osoitettu, 30. lokakuuta 1997 päivätty kantelijan lähettämä faksi on erityisen hyvä esimerkki:

"Arvoisa J., kuten sovimme heinäkuussa, liitän oheen ehdotetun "sopimuksen", jonka tarkoituksena on selvittää metsänomistajien osuus hankkeessa LIFE' 96 ENV/E/512 sekä työhön käytettynä aikana että varoina. Olisin kiitollinen, jos voisitte ilmoittaa, minkä tyyppiset asiakirjat meidän on tarvittaessa säilytettävä todisteina. Pyytäisin teitä ilmoittamaan myös mahdollisista rajoituksista, joista meidän olisi hyvä tietää. [...]"

¹² " [...] välimaksu suoritetaan sen jälkeen, kun komissio on hyväksynyt edunsaajan toimittaman rahoitus selvityksen ja sitä vastaavan kertomuksen [...]"

saatuaan valintalautakunta lähetti kantelijalle kopion monivalintakysymysten luettelosta, johon oli merkitty oikeat vastaukset ja kantelijan vastaukset. Kantelija oli sitä mieltä, että viisi hänen vastauksistaan b-osiossa olivat myös oikein, jolloin hänen pisteensä olisivat olleet 22,105/40, eivätkä 16,842/40.

Valintalautakunta hylkäsi kantelijan valitukset, joten kantelija jätti oikeusasiamiehelle kantelun 25. maaliskuuta 2002. Hän esitti kolme väitettä:

- 1 Mitätöidessään b-osiota kysymykset 9 ja 37 valintalautakunta ei noudattanut hakijoiden yhtäläisen kohtelun periaatetta.
- 2 Valintalautakunta ei perustellut vastaustaan kantelijan vaatimukseen, että tämän vastaukset b-osion kysymyksiin 5, 8, 11, 13 ja 25 olivat myös oikein hakijoille jaetun tekstin perusteella.
- 3 Kantelija väitti, ettei valintalautakunta noudattanut kilpailuilmoituksen VI kohdan D alakohdan edellytyksiä, sillä hänen saamiensa tietojen mukaan monia hakijoita, jotka eivät olleet saaneet esivalintakokeessa vaadittua vähimmäispistemäärää, oli kuitenkin lisätty kilpailuilmoituksessa tarkoitettuun 600 hakijan luetteloon.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Henkilöstön ja hallinnon pääosaston yksikkö A2 ilmoitti kantelijalle kirjeitse 14. joulukuuta 2001 esivalintakokeen tuloksista. Kantelija sai kielellistä ja matemaattista päättelykykyä mittaavassa b-osiossa 16,842 pistettä 40:stä. Vaadittu vähimmäispistemäärä oli 20, joten valintalautakunta ei siirtynyt korjaamaan kantelijan kirjallista koetta sillä perusteella, että kilpailuilmoituksen VI kohdan D alakohdan mukaan vaaditun vähimmäispistemäärän alittava tulos ei oikeuttanut jatkoa.

Kantelijalle tiedotettiin samoin, että valintalautakunta oli päättänyt mitätöidä yhden kysymyksen a-osiota sekä kysymykset 9 ja 37 b-osiota, koska kokeen jälkeen niissä oli havaittu olleen virheitä. Hakijoiden yhtäläisen kohtelun takaamiseksi kyseiset kysymykset mitätöitiin päätöksen mukaisesti kaikista kieliversioista.

Kantelijan 18. joulukuuta 2001 esittämän pyynnön perusteella kantelijalle toimitettiin kopio tämän optisesta vastauslomakkeesta ja lomakkeesta, joka sisälsi esivalintakokeen oikeat vastaukset.

Kantelija asetti kirjeessään 10. tammikuuta 2002 kyseenalaiseksi b-osion laadun ja kysymysten mitätöinnin. Hänen mielestään mitätöinnistä aiheutui tosiasiallisesti eriarvoisuutta, mikä vaikutti hänen luottamuksensuojaansa. Vastauksessaan valintalautakunta selvitti kantelijalle kielellistä ja matemaattista päättelykykyä mittaavan osion tavoitteet sekä syyt, joiden perusteella kysymyksen mitätöitiin.

Kysymysten mitätöintiä koskevan kantelijan väitteen johdosta komissio viittasi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen¹³ ja yhteisöjen tuomioistuimen¹⁴ oikeuskäytäntöön. Oikeuskäytännön mukaan hakijoiden odotetaan vastaavan kaikkiin kysymyksiin, ei ainoastaan haluamiinsa kysymyksiin. Vastattavien kysymysten lukumäärä ja sisältö ovat näin samat kaikille hakijoille. Hakijoiden mahdollisuudet eivät muutu, vaikka osa kysymyksistä mitätöitäisiin myöhemmässä vaiheessa.

Komissio toi myös esiin, ettei kysymyksiä ollut määritetty eriarvoisiksi, sillä kustakin kysymyksestä oli mahdollista saada yhtä monta pistettä.

Kantelija väitti, että valintalautakunta ei ollut ottanut huomioon, että hänen vastauksensa b-osion kysymyksiin 5, 8, 11, 13 ja 25 saattoivat olla johdettavissa kokeen sisällön perusteella. Tähän

¹³ Asia T-189/99, Gerochristos v. komissio, tuomio 17. tammikuuta 2001.

¹⁴ Asia C-263/01 P, Carla Giuliotti v. komissio, määräys 13. joulukuuta 2001 (35 ja 36 kohta).

komissio huomautti, että valintalautakunta oli tarkastanut kysymykset uudestaan, muttei päättänyt muuttaa arvosteluperusteita.

Kantelija väitti, ettei valintalautakunta noudattanut kilpailuilmoituksen VI kohdan D alakohtaa. Tähän komissio totesi, että kaikkia kilpailuilmoituksen ehtoja oli noudatettu ja että esivalintakokeen korjaamisen jälkeen korjattiin vain niiden hakijoiden kirjalliset kokeet, jotka olivat saaneet vaaditun vähimmäispistemäärän kustakin osiosta sekä parhaat arvosanat koko esivalintakokeesta. Kilpailun alaa 02 koskevassa esivalintakokeessa vaaditun vähimmäispistemäärän ylitti yli 600 hakijaa, mikä oli kilpailuilmoituksessa ennakoitu enimmäismäärä.

Kantelijan huomautukset

Kantelija huomautti b-osiosta mitätöidyistä kysymyksistä 9 ja 37, että yhtäläisen kohtelun periaatetta oli rikottu, koska mitätöinti hyödytti väärän vastauksen antaneita hakijoita ja rankaisi oikean vastauksen antaneita.

Toisesta väitteestä kantelija otti esimerkiksi kysymykseen nro 13 antamansa vastauksen, joka oli kantelijan mukaan johdettavissa tekstistä eikä siksi ollut väärä. Hän oli valinnut vastauksen (b), eli "en faisant attention à sa technique de respiration, il est possible de réduire sa tension artérielle". Hän oli valinnut vastauksen (b) seuraavan tekstistä löytyvän tiedon perusteella: "il est possible d'obtenir des résultats remarquables par la simple application de techniques respiratoires : diminution de la tension artérielle". Kantelija halusi tietää, miksi hänen vastauksensa ei ollut oikein.

Mitä tuli kolmanteen väitteeseen, kantelija halusi oikeusasiamiehen tarkistavan, että valintalautakunta oli noudattanut kilpailuilmoituksen VI kohdan D alakohtaa, pyytämällä komissiolta luettelon esivalintakokeen kaikki osiot läpäisseistä hakijoista (ja heidän tuloksistaan).

LISÄTUTKIMUKSET

Komission lausunnon ja kantelijan huomautusten tarkastelun perusteella vaikutti siltä, että lisätutkimukset olivat tarpeen kantelijan kolmannen väitteen ratkaisemiseksi. Väitteen mukaan valintalautakunta ei ollut noudattanut kilpailuilmoituksen VI kohdan D alakohdan ehtoja, sillä kantelijan saamien tietojen mukaan monia ehdokkaita, jotka eivät olleet saaneet vaadittua vähimmäispistemäärää alaa 02 koskevassa esivalintakokeessa, oli kuitenkin lisätty kilpailuilmoituksessa tarkoitettuun 600 hakijan luetteloon.

Arkiston tutkiminen

Oikeusasiamies kirjoitti komissiolle saadakseen tutkia komission arkistoja, tarkemmin sanottuna alaa 02 koskevassa esivalintakokeessa menestyneiden hakijoiden luetteloa. Oikeusasiamiehen henkilöstö tutki arkiston 24. tammikuuta 2003 komission tiloissa Brysselissä (henkilöstön ja hallinnon pääosastossa).

PÄÄTÖS

1 Esivalintakokeen kysymysten mitätöinti

1.1 Kantelija väitti, että mitätöidessään b-osiosta kysymykset 9 ja 37 valintalautakunta ei noudattanut hakijoiden yhtäläisen kohtelun periaatetta. Hän huomautti, että kahden kysymyksen mitätöinti asetti kysymyksiin oikein vastanneet hakijat ja väärin vastanneet hakijat epätasa-arvoiseen asemaan.

1.2 Komissio viittasi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ja yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan hakijoiden odotettiin vastaavan kaikkiin kysymyksiin ja hakijoiden

mahdollisuudet säilyisivät ennallaan, vaikka osa kysymyksistä mitätöitäisiin myöhemmässä vaiheessa.

1.3 Aikaisemmissa päätöksissään kanteluihin 761/99/BB ja 729/2000/OV oikeusasiamies on ottanut huomioon yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön. Hän on tuolloin katsonut, että mikäli kokeen kysymys osoittautuu moniselitteiseksi, kysymyksen mitätöiminen on perusteltua sillä edellytyksellä, että mitätöinti toteutetaan hakijoiden etuja haittaamatta. Hallussaan olevien todisteiden perusteella oikeusasiamies katsoi, ettei mikään viitannut siihen, ettei kyseistä edellytystä olisi noudatettu käsiteltävänä olevassa tapauksessa, koska kävi ilmi, että komissio oli mitätöinyt b-osion kysymykset 9 ja 37 kaikilta hakijoilta.

1.4 Edellä esitetyn perusteella komission toiminnassa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa tämän väitteen osalta.

2 Väite, että kantelijan vaatimukseen annettua vastausta ei perusteltu

2.1 Kantelija väitti, ettei valintalautakunta perustellut vastaustaan kantelijan vaatimukseen, että hänen vastauksensa b-osion kysymyksiin 5, 8, 11, 13 ja 25 olivat myös oikein hakijoille jaetun tekstin perusteella.

2.2 Komissio huomautti, että valintalautakunta oli tarkistanut kantelijan vastaukset uudelleen, muttei päättänyt muuttaa arvosteluperusteita.

2.3 Oikeusasiamies huomautti, että kantelijan ja komission välinen kiista koski sitä, että hakijoille annettu teksti voitiin ymmärtää niin, että useat oikeat vastaukset olivat mahdollisia. Kiista koski siis kyseisen tekstin tulkintaa. Tällaiset kokeen sisältöä koskevat kysymykset kuuluvat valintalautakunnan harkintavaltaan.

2.4 Kun otetaan lisäksi huomioon, että eri kokeissa saatujen pistemäärien ilmoittaminen on yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan riittävä perustelu lautakunnan päätöksille¹⁵, oikeusasiamies katsoi, että valintalautakunta oli toiminut laillisen toimivaltansa rajoissa. Tapauksen tässä kohdassa ei siten tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa.

3 Väite kilpailuilmoituksen rikkomisesta

3.1 Kantelija väitti, ettei valintalautakunta noudattanut kilpailuilmoituksen VI kohdan D alakohdan ehtoja, sillä hänen saamiensa tietojen mukaan monia hakijoita, jotka eivät olleet saaneet vaadittua vähimmäispistemäärää alaa 02 koskevassa esivalintakokeessa, oli kuitenkin merkitty kilpailuilmoituksessa ennakoituun 600 hakijan luetteloon.

3.2 Komissio huomautti, että kilpailun alaa 02 koskevassa esivalintakokeessa vaaditun vähimmäispistemäärän ylitti yli 600 hakijaa, joka oli kilpailuilmoituksessa ennakoitu.

3.3 Tämän väitteen osalta oikeusasiamiehen toimisto tutki komission arkistoja 24. tammikuuta 2003. Tutkimusten aikana komission virkamiehet ilmoittivat oikeusasiamiehen toimistolle, että kilpailuilmoitus oikaistiin virallisessa lehdessä 17. lokakuuta 2001 (EYVL C 291 A), jolloin luetteloihin merkittyjen kokeessa menestyneiden hakijoiden lukumäärät korjattiin. Kilpailuilmoituksen VI kohdan D alakohdan 1 alakohdassa lukumäärä korjattiin 510 hakijasta 600 hakijaan, jotka olivat saaneet parhaat tulokset esivalintakokeen osioissa a, b, c ja d.

3.4 Tutkimuksen perusteella näytti siltä, että yli 600 hakijaa oli saanut esivalintakokeen osioissa a, b, c ja d vaaditut vähimmäispistemäärät. Arkistosta löytyi luettelo 600 parhaasta hakijasta, jotka olivat kaikki saaneet vaaditut vähimmäispistemäärät. Lisäksi arkistosta löytyi toinen luettelo hakijoista, jotka olivat myös kaikki saavuttaneet vaaditut vähimmäispistemäärät mutta jotka eivät olleet 600 parhaan joukossa.

¹⁵

Asia C-245/95 P, parlamentti v. Innamorati, Kok. 1996, s. I-3423, 31 kohta.

3.5 Edellä esitetyn perusteella oikeusasiamies pystyi vahvistamaan komission toimittamien tietojen paikkansapitävyyden. Tapauksen tässä kohdassa ei siten tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa.

4 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella komission toiminnassa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

VÄITE KIELEEN PERUSTUVASTA SYRJINNÄSTÄ

Päätös kanteluun 659/2002/IP Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Huhtikuussa 2002 C. esitti Universala Esperanto-Asocion (jäljempänä UEA) puolesta kantelun, jossa väitettiin useiden osittain tai kokonaan Euroopan komission rahoittamien eurooppalaisten järjestöjen harjoittavan kieleen perustuvaa syrjintää työpaikkailmoituksissaan, joissa hakijoilta vaaditaan äidinkielenä englantia. Kantelijan mielestä tästä seuraa, että tuhansia ihmisiä syrjitään: vaikka he osaavat englantia hyvin, heitä ei voida ottaa palvelukseen.

Kantelussaan oikeusasiamiehelle C. vaati, että komissio (i) tunnustaa virallisesti kaikille kansalaisille avoimia, mutta epävirallisesti vain äidinkielenään englantia puhuville henkilöille varattuja virkoja koskevien palvelukseenottoilmoitusten syrjivän luonteen, (ii) varmistaa, että se ei enää rahoita yhtiöitä tai järjestöjä, jotka syrjivät sellaisia Euroopan kansalaisia, joiden äidinkieli ei ole englanti ja (iii) etsii keinoja ja ratkaisuja torjuakseen sellaisten järjestöjen harjoittamaa kielellistä syrjintää, joiden toimintaa se rahoittaa joko osittain tai kokonaan.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Komission lausunto kantelusta oli yhteenvedona seuraava:

Mitä tulee kantelijan ensimmäiseen vaatimukseen, sellaisia virkoja koskevat palvelukseenottoilmoitukset, jotka on virallisesti tai epävirallisesti varattu jotain kieltä äidinkielenään puhuville, ovat työntekijöiden vapaaseen liikkuvuuteen liittyvien yhteisön sääntöjen vastaisia ja syrjiviä. Kysymyksen siitä, onko jokin virka epävirallisesti varattu tiettyä kieltä äidinkielenään puhuvalle, ratkaisee kussakin yksittäisessä tapauksessa toimivaltainen tuomioistuin.

Vaativasta ”täydellisestä kielitaidosta” ei kuitenkaan voida pitää periaatteessa yhteisön oikeuden vastaisena¹⁶. Tällaisessa tapauksessa työnantajan on voitava perustella tietyn kielen erittäin korkeatasoisen osaamisen tarve kyseisessä työpaikassa.

Komission yksiköiden edustajat olivat kertoneet asiasta suoraan UEA:lle useaan otteeseen (14. toukokuuta 2001, 20. heinäkuuta 2001, 5. lokakuuta 2001, 24. tammikuuta 2002 päivätyissä kirjeissä ja 11. maaliskuuta 2002 pidetyssä kokouksessa). Lisäksi komissio oli kertonut kokouksessaan 24. toukokuuta 2002 työntekijöiden vapaata liikkuvuutta käsittelevän neuvokomitean jäsenille tarpeesta välttää syrjintää laadittaessa työpaikkailmoituksia. Komissio

¹⁶

Komissio on jo esittänyt näkemyksensä aiheesta useisiin kirjallisiin kysymyksiin antamissaan vastauksissa, kuten kysymykseen E-4100/00 21. helmikuuta 2002 annetussa vastauksessa: «Työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevilla yhteisön säännöissä kielletään kansalaisuuteen perustuvan avoimen syrjinnän lisäksi myös sellainen piilosyrjintä, jossa näennäisesti neutraaleja kriteereitä soveltamalla päädytään itse asiassa samaan tulokseen. Syrjinnästä ei ole kuitenkaan kyse tapauksessa, jossa asetetaan tarjotun työn tai tehtävän laadusta johtuva kielitaitovaatimus. (...)» Komission vastaus on julkaistu EYVL:ssä nro C 174 E, 19. kesäkuuta 2001, s. 233.

oli kehottanut heitä tiedottamaan asiasta kaikille henkilöille, joita asia voi koskea, niin yksityisellä kuin julkisella sektorilla.

Kantelijan toista vaatimusta komissio kommentoi toteamalla, että avustusten hallinnointia käsittelevään komission käsikirjaan sisältyvät avustusten myöntämistä koskevat säännöt ja periaatteet on vahvistettu uudessa varainhoitoasetuksessa¹⁷, joka tulee voimaan 1. tammikuuta 2003. Sen 109 artiklan mukaan "avustusta myönnettäessä on sovellettava avoimuuden ja tasapuolisen kohtelun periaatteita. (...)". Uuden varainhoitoasetuksen 55 artiklan mukaisten toimeenpanovirastojen rahoituksen osalta komissio korosti, että virastojen henkilöstöön sovelletaan henkilöstösääntöjä. Niihin sisältyy yleinen syrjimättömyyden periaate.

Kolmanteen vaatimukseen komissio totesi, että kaikenlaisen syrjinnän torjunta on ensisijainen tavoite komission toiminnassa. Komissio ei kuitenkaan voi puuttua tapauksiin, joissa yksityisen sektorin työnantajien tai kansalaisjärjestöjen julkaisemissa työpaikkailmoituksissa esiintyy mahdollista syrjintää sikäli, että niissä vaaditaan hakijoilta tiettyä kieltä äidinkielenä. Yksittäisten tapausten arviointi kuuluu kansallisten tuomioistuinten toimialaan.

Lisäksi komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että se oli rekisteröinyt virallisena valituksena tiedonannon, jonka UEA oli sille lähettänyt heinäkuussa 2002. Tiedonanto käsitti luettelon työpaikkailmoituksista, jotka vaikuttivat syrjiviltä. Ne koskivat Belgian valtiota. Belgian viranomaisiin otettaisiin yhteyttä asian johdosta.

Komissio korosti, että aina, kun sen yksiköt olivat saaneet tietää komission osittain tai kokonaan rahoittamien järjestöjen julkaisemista mahdollisesti syrjivistä työpaikkailmoituksista, komissio oli puuttunut asiaan ja pyytänyt niitä ryhtymään tarvittaviin toimiin ilmoitusten korjaamiseksi. Pääosastot olivat lähettäneet toimielimen kanssa läheisessä yhteydessä oleville järjestöille kirjeitä, joissa niitä oli painokkaasti kehoitettu varmistamaan, että (i) toimeen vaadittava kielitaito on yhdenmukainen kyseisessä työssä todella tarvittavan kielitaidon kanssa, (ii) jos tietyn kielen täydellinen osaaminen on välttämätön vaatimus johonkin toimeen, on käytettävä mieluummin ilmauksia "täydellinen hallinta" tai "erittäin korkeatasoinen kielitaito" kuin "äidinkielenään kieltä puhuva", (iii) ne soveltavat palvelukseenotossa yhtäläisten mahdollisuuksien politiikkaa suosimatta kohtuuttomasti mitään kieli- tai kansallisuusryhmää. Komissio muistutti myös, että työllisyyden ja sosiaaliasioiden pääosasto sisällyttäisi kaikkiin tarjouspyyntöihinsä ja julkisia hankintoja koskeviin ilmoituksiinsa lausekkeen, jossa mahdollisia tulevia toimeksisaajia pyydetään kiinnittämään huomiota "äidinkielifausekkeiden" laittomuuteen. Toimielin muistutti myös siitä, että Eurostat aikoi lisätä vakiomuotoisiin tarjousasiakirjoihinsa sellaisen lausekkeen, jossa tarjouksen tekijöitä muistutetaan, että työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevista yhteisön säännöissä kielletään kansalaisuuteen perustuva syrjintä ja että tietyn kielen äidinkielenäisen osaamisen asettaminen työn saannin perusteeksi on syrjintää.

Kantelijan huomautukset

Kantelija totesi huomautuksissaan komission lausunnon olevan epätyytyvävä, ja hän pitäytyi alkuperäisissä vaatimuksissaan.

PÄÄTÖS

1 Väite kieleen perustuvasta syrjinnästä

1.1 Kantelussa väitettiin useiden Euroopan komission osittain tai kokonaan rahoittamien eurooppalaisten järjestöjen harjoittavan kieleen perustuvaa syrjintää työpaikkailmoituksissaan, joissa hakijoilta vaaditaan englantia äidinkielenä. Kantelija vaati, että komissio (i) tunnustaa virallisesti kaikille kansalaisille avoimia, mutta epävirallisesti vain äidinkielenään englantia

¹⁷

Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 1605/2002, tehty 25 päivänä kesäkuuta 2002, Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta, EYVL L 248, 16. syyskuuta 2002, s.1.

puhuville henkilöille varattuja virkoja koskevien palvelukseenottoilmoitusten syrjivän luonteen, (ii) varmistaa, että se ei enää rahoita yhtiöitä tai järjestöjä, jotka syrjivät sellaisia Euroopan kansalaisia, joiden äidinkieli ei ole englanti ja (iii) etsii keinoja ja ratkaisuja torjuakseen sellaisten järjestöjen harjoittamaa kielellistä syrjintää, joiden toimintaa se rahoittaa joko osittain tai kokonaan.

1.2 Komissio totesi lausunnossaan, että sellaisia virkoja koskevat palvelukseenottoilmoitukset, jotka on virallisesti tai epävirallisesti varattu joltain kielellä äidinkielenään puhuville, ovat työntekijöiden vapaaseen liikkuvuuteen liittyvien yhteisön sääntöjen vastaisia ja syrjiviä. Vaatimusta "täydellisestä kielitaidosta" ei kuitenkaan voida periaatteessa pitää yhteisön oikeuden vastaisena, mutta työnantajan on voitava perustella tietyn kielen erittäin korkeatasoisen osaamisen tarve kyseisessä työpaikassa.

Avustusten myöntämistä koskevista säännöistä ja periaatteista komissio totesi, että ne sisältyvät avustusten hallinnointia käsittelevään komission käsikirjaan ja ne on vahvistettu uudessa varainhoitoasetuksessa¹⁸, joka tulee voimaan 1. tammikuuta 2003. Sen 109 artiklan mukaan "avustusta myönnettäessä on sovellettava avoimuuden ja tasapuolisen kohtelun periaatteita. (...)". Uuden varainhoitoasetuksen 55 artiklan mukaisten toimeenpanovirastojen rahoituksen osalta komissio korosti, että virastojen henkilöstöön sovelletaan henkilöstösääntöä. Niihin sisältyy yleinen syrjimättömyyden periaate.

Kantelijan esittämää kolmatta vaatimusta komissio kommentoi kuvailemalla yksityiskohtaisesti toimenpiteitä, joihin se oli ryhtynyt asian vuoksi. Komission lausuntoon oli liitetty jäljennökset asiakirjoista, joista kävivät ilmi komission toimenpiteet.

1.3 Oikeusasiamies totesi, että komissio oli vastannut kantelijan esittämiin vaatimuksiin riittävällä tavalla. Oikeusasiamies oli tyytyväinen siihen, että komissio oli ryhtynyt toimiin, jotta tulevaisuudessa ei enää julkaistaisi sellaisia työpaikkailmoituksia, joissa esiintyy kieleen perustuvaa syrjintää. Hän kehotti komissiota jatkamaan ja tehostamaan toimintaansa kieleen perustuvan syrjinnän torjumiseksi ja työntekijöiden vapaan liikkuvuuden esteiden poistamiseksi.

2 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella Euroopan komission toiminnassa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

YK:N KOSOVON HALLINTOON KUULUVAN "UNIONIN PILARIN" ASEMA

Päätös kanteluun 1256/2002/GG (luottamuksellinen) Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Kesäkuussa 2002 oikeusasiamiehelle teki kantelun Saksan kansalainen, joka oli työskennellyt konsulttina Kosovossa ensin Euroopan jälleenrakennusvirastolle (kahden työsopimuksen perusteella) ja sen jälkeen YK:n Kosovon-operaation "unionin pilarille".

Kantelija väitti, ettei "unionin pilari" tehnyt hänen kanssaan työsopimusta eikä maksanut hänen lähettämäänsä laskua. 7. toukokuuta 2002 päivätty lasku oli osoitettu YK:n pääsihteerin Kosovon-operaation erityisedustajalle Andy Bearparkille. Laskun loppusumma oli 55 936,16 euroa.

¹⁸

Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 1605/2002, tehty 25 päivänä kesäkuuta 2002, Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta, EYVL L 248, 16. syyskuuta 2002, s. 1.

Ensimmäinen kantelu (1010/2002/GG) hylättiin sillä perusteella, ettei vastaajan henkilöllisyys ollut riittävän selvä (oikeusasiamiehen ohjesäännön artiklan 2 kohta 3).

Kantelija jätti uuden kantelun (1141/2002/GG), joka oli osoitettu sekä Euroopan jälleenrakennusvirastolle että "unionin pilarille", ja kantelija toimitti useita asiakirjoja kahtena faksina 17. kesäkuuta (virastoon liittyvät asiakirjat) ja 18. kesäkuuta 2002 (unionin pilariin liittyvät asiakirjat). Kantelu välitettiin jälleenrakennusvirastolle huomautuksia varten. "Unionin pilarin" osalta kantelijalle tiedotettiin, ettei vastaajan henkilöllisyys ollut edelleenkään riittävän selvä.

Kantelija ilmoitti tämän jälkeen oikeusasiamiehelle, että "unionin pilaria" koskeva kantelu oli tehty komissiota vastaan. Asian mutkistumisen välttämiseksi kirje rekisteröitiin uutena kanteluna yllä mainitulla viitenumerolla.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Komissio esitti lausunnossaan seuraavat huomautukset:

"Unionin pilari" on osa Yhdistyneiden Kansakuntien väliaikaisen hallinnon operaatiota Kosovossa (UNMIK), jonka Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvosto käynnisti 10. kesäkuuta 1999 päätöslauselmalla N:o 1244. Operaatiota johtaa YK:n pääsihteerin erityisedustaja. Se koostuu neljästä "pilarista", joita kutakin johtaa oma kansainvälinen asiantuntijaelimensä.

Neljä pilaria ovat seuraavat:

- I pilari: humanitaariset kysymykset, josta vastaa YK:n pakolaisasioiden päävaltuutettu (UNHCR). I pilarin toiminta loppui kesäkuun 2000 lopussa, ja sen on korvannut Yhdistyneiden Kansakuntien johtama oikeuslaitoksesta ja poliisiviranomaisista vastaava operaatio.
- II pilari: siviilihallinto, jota johtaa Yhdistyneet Kansakunnat.
- III pilari: demokratisointi ja yhteiskunnan rakenteiden kehittäminen, jota johtaa ETYJ.
- IV pilari: taloudellinen jälleenrakentaminen, elpyminen ja kehitys, jota johtaa Euroopan unioni. IV pilari tunnetaan "unionin pilarina".

Unionin pilaria johtaa YK:n pääsihteerin apulais erityisedustaja A. Bearpark. Pilarin tarkoituksena on tarjota oikeudelliset, institutionaaliset ja poliittiset puitteet Kosovon taloudellista jälleenrakentamista, elpymistä ja kehittämistä varten.

YK:n pääsihteerin apulais erityisedustaja vastaa unionin pilarissa ehdotettujen toimien täytäntöönpanosta hallinnoimalla pilarin toimintabudjettia, jota yhteisö rahoittaa.

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1080/2000 1 artiklassa säädetään, että yhteisö osallistuu UNMIK:n perustamisen ja toiminnan rahoittamiseen. Tämän mukaan yhteisö rahoittaa unionin pilarin toimintakulut, myös paikallisen ja kansainvälisen henkilöstön palkkakustannukset.

Euroopan komission ja UNMIK:n unionin pilarin välisessä avustussopimuksessa määrätään unionin rahoitusosuudesta sekä täytäntöönpano- ja valvontamekanismeista. Avustussopimukset on allekirjoitettu vuosittain vuodesta 2000 lähtien.

Kyseisten sopimusten erityisehtojen 1 artiklan 3 kohdan mukaan järjestö ottaa avustuksen vastaan ja sitoutuu toteuttamaan operaation omalla vastuullaan. Lisäksi sopimukseen sovellettavien yleisten ehtojen 1 artiklan 1 kohdassa määrätään, ettei yhteisö ole sopimussuhteessa järjestön kumppaniin (kumppaneihin) tai alihankkijaan.

Yleisten ehtojen 3 artiklan 2 kohdassa todetaan samoin, että järjestö on yksin vastuuvuolllinen kolmansia osapuolia kohtaan ja että järjestö vapauttaa komission kaikista velvollisuuksista, jotka koskevat järjestön, järjestön työntekijän tai työntekijöiden vastuulla olevien henkilöiden tekemää

sääntöjen tai säädösten rikkomista taikka kolmannen osapuolen oikeuksien loukkaamista koskeviin vaatimuksiin tai toimiin.

Edellä esitetyn perusteella komissio katsoi, että UNMIKin unionin pilarin ja kantelijan välinen sopimussuhde ei koskenut komission yksikköjä, jotka rahoittavat YK:n väliaikaisen hallinnon Kosovon-operaation yhden pilarin toimintakuluja mutta eivät vastaa unionin pilarin toiminnan täytäntöönpanosta.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ei esittänyt huomautuksia.

PÄÄTÖS

1 Väite, että unionin pilari ei tehnyt sopimusta eikä maksanut laskua

1.1 Kantelija oli Saksan kansalainen ja konsultti. Hän väitti, ettei unionin pilari tehnyt hänen kanssaan työsopimusta eikä maksanut hänen lähettämäänsä laskua. Hän esitti, että Euroopan komission pitäisi olla vastuussa unionin pilarin käytöksestä.

1.2 Komissio selitti, että YK:n pääsihteerin apulaiserityisedustaja A. Bearparkin johtama unionin pilari on osa Yhdistyneiden Kansakuntien väliaikaisen hallinnon operaatiota Kosovossa (UNMIK), jonka Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvosto käynnisti 10. kesäkuuta 1999 päätöslauselmalla N:o 1244. Komissio lisäsi, että YK:n pääsihteerin apulaiserityisedustaja vastaa unionin pilarissa ehdotetun toiminnan täytäntöönpanosta hallinnoimalla pilarin toimintabudjettia, jonka yhteisö rahoittaa. Komissio viittasi Euroopan komission ja UNMIKin unionin pilarin välisiin avustussopimuksiin, joiden mukaan unionin pilari on yksin vastuuvollinen kolmansia osapuolia kohtaan, eikä unioni ole sopimussuhteessa unionin pilarin kumppaneihin ja alihankkijoihin. Edellä esitetyn perusteella komissio katsoi, että UNMIKin unionin pilarin ja kantelijan välinen sopimussuhde ei koskenut komission yksikköjä, jotka eivät vastaa unionin pilarin toiminnan täytäntöönpanosta.

1.3 Oikeusasiamies katsoi, että komission antamien selvitysten perusteella komission kanta vaikutti perustellulta.

2 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella Euroopan komission toiminnassa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

KILPAILUIHIN OSALLISTUVIEN TYÖNHAKIJOIDEN MATKA- JA ELINKUSTANNUKSET

Päätös kanteluun 1358/2002/IP Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Heinäkuussa 2002 C. teki oikeusasiamiehelle kantelun Euroopan komissiota vastaan. Hän väitti, että komission säännöt avoimiin kilpailuihin osallistuvien hakijoiden matkakulujen korvaamisesta syrjivät hakijoita kaukaisemmista jäsenvaltioista. Kantelijan mukaan heitä kohdeltiin huonommin kuin kilpailupaikkojen, yleensä Brysselin, läheisyydessä asuvia hakijoita. Hän vaati, että komissio hyväksyy uudet säännöt matkakulujen korvaamisesta, jotta avoimiin kilpailuihin osallistuville hakijoille taataan vastaisuudessa konkreettisesti yhtäläiset mahdollisuudet.

TUTKIMUS

Euroopan komission lausunto

Komissio totesi, että kantelija osallistui avoimeen kilpailuun KOM/A/9/01, jonka tarkoituksena oli laatia varallaololuettelo talous- ja tilastotieteen alan hallintovirkamiehistä. Kantelija valittiin esivalintatestien jälkeen 500 parhaan hakijan joukkoon. Häntä pyydettiin kilpailuilmoituksen I.5-kohdan mukaisesti täyttämään hakemuslomake, joka lähetettiin hänelle postitse. Valintalautakunta käsitteli kantelijan hakemuksen ja ilmoitti hänelle, että hänet oli hyväksytty kirjallisiin testeihin, jotka pidettäisiin 19. heinäkuuta 2002. Kantelija ei osallistunut testeihin.

Säännöt matkakulujen korvaamisesta on laadittu hallintopäälliköiden toimielinten välisellä tasolla 28. maaliskuuta 1996 päätöksellä 211/95, joka tuli voimaan 1. huhtikuuta 1996. Euroopan komissio pani päätöksen täytäntöön sisäisellä direktiivillä 15. huhtikuuta 1996. Molemmissa teksteissä vahvistetaan yleiset periaatteet, jotka koskevat palvelukseenottokilpailun kirjallisiin testeihin hyväksytyjen ulkopuolisten hakijoiden matka- ja elinkustannuksiin osallistumista. Jos hakijan asuinpaikan ja kilpailupaikan välinen matka on yli 300 kilometriä, hakijalle maksetaan etäisyyden perusteella laskettu kiinteä korvaus. Jos välimatka on vähintään 1 500 kilometriä, hakija saa 180 euroa. Kilpailun tässä vaiheessa komissio korvaa kuluista vain kiinteän osuuden. Kulut korvataan kokonaan suulliseen testiin hyväksytyille hakijoille.

Nämä tiedot sisältyivät kantelijalle lähetettyyn kirjeeseen, jossa hänet kutsuttiin kirjallisiin testeihin. Hän oli siis tietoinen asiasta.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan komission lausuntoon kantelija korosti, että komissio ei ollut kommentoinut väitettä, että avoimiin kilpailuihin osallistuville hakijoille maksettavaa korvausta koskevat säännöt syrjivät hakijoista kauempana sijaitsevista jäsenvaltioista ja suosivat niitä, jotka asuvat lähellä kilpailupaikkaa eli yleensä Brysseliä.

LISÄTUTKIMUKSET

Komission lausunnon ja kantelijan huomautusten perusteellisen tarkastelun jälkeen kävi ilmi, että lisätutkimukset olivat aiheellisia. Oikeusasiamies kirjoitti tästä syystä komissiolle 29. tammikuuta 2003. Hän pyysi komissiota kommentoimaan kantelijan huomautuksia, joiden mukaan komissio ei ollut käsitellyt hänen väitettään, että säännöt syrjivät hakijoita kaukaisemmista jäsenvaltioista.

Komission toinen lausunto

Komissio muistutti, että avoimen kilpailun kirjallisiin testeihin hyväksytyille hakijoille maksettava taloudellinen matkakuluavustus lasketaan hakijan asuinpaikan ja kilpailupaikan välisen etäisyyden perusteella, kun matka on vähintään 300 kilometriä. Korvaus on sitä suurempi, mitä pidempi matka on (60 euroa 301–800 kilometrin matkalta, 120 euroa 801–1 500 kilometrin matkalta ja 180 euroa yli 1 500 kilometrin matkalta).

Nämä ovat objektiivisia perusteita, joita sovelletaan kaikkiin hakijoihin samalla tavalla ja pelkästään etäisyyden perusteella, ottamatta huomioon mitään muita muuttujia, kuten eri maiden elinkustannuksia tai hakijan asuinpaikan ja kilpailupaikan välisiä liikenneyhteyksiä.

Komissio torjui tällä perusteella kantelijan väitteen sääntöjen syrjivästä luonteesta.

PÄÄTÖS

1 Kilpailuihin osallistuvien työnhakijoiden matka- ja elinkustannukset

1.1 Kilpailuun KOM/A/9/01 osallistunut kantelija väitti, että komission säännöt avoimiin kilpailuihin osallistuvien hakijoiden matkakulujen korvaamisesta syrjivät kauempana sijaitsevilla

jäsenvaltioissa asuvia hakijoita. Kantelijan mukaan heitä kohdellaan huonommin kuin kilpailupaikkojen, yleensä Brysselin, läheisyydessä asuvia hakijoita.

1.2 Komissio selvitti lausunnossaan, että kyseiset säännöt on asetettu hallintopäälliköiden toimielinten välisellä tasolla 28. maaliskuuta 1996 tekemässä päätöksessä 211/95, joka tuli voimaan 1. huhtikuuta 1996. Euroopan komissio pani päätöksen 211/95 täytäntöön sisäisellä direktiivillä 15. huhtikuuta 1996. Molemmissa teksteissä vahvistetaan yleiset periaatteet, jotka koskevat palvelukseenottokilpailun kirjallisiin testeihin hyväksytyjen ulkopuolisten hakijoiden matka- ja elinkustannuksiin osallistumista. Jos hakijan asuinpaikan ja kilpailupaikan välinen matka on yli 300 kilometriä, hakijalle maksetaan etäisyyden perusteella laskettu kiinteä korvaus. Jos välimatka on vähintään 1 500 kilometriä, hakija saa 180 euroa. Kilpailun tässä vaiheessa taloudellinen korvaus on kiinteä summa eikä korvaus kaikista kuluista. Kantelijan piti olla tietoinen tästä, sillä asia oli selvitetty hänelle lähetetyssä kirjeessä, jossa hänet kutsuttiin kirjallisiin testeihin.

1.3 Toisessa lausunnossaan komissio muistutti säännöistä, joita sovelletaan avoimen kilpailun kirjallisiin testeihin hyväksytyjen hakijoiden matkakulujen korvaamiseen. Se korosti, että nämä ovat objektiivisia perusteita, joita sovelletaan kaikkiin hakijoihin samalla tavalla ja pelkäämistään etäisyyden perusteella, ottamatta huomioon mitään muita muuttujia, kuten eri maiden elinkustannuksia tai hakijan asuinpaikan ja kilpailupaikan välisiä liikenneyhteyksiä.

1.4 Oikeusasiamiehen tiedossa ei ole mitään oikeudellista sääntöä tai yhteisön lainsäädäntöön kuuluvaa säännöstä, joka velvoittaisi komission korvaamaan avoimiin kilpailuihin osallistuville hakijoille aiheutuneet matka- ja elinkustannukset. Jos komissio kuitenkin päättää osallistua tällaisiin kuluihin, sen on varmistettava, että yhtäläisen kohtelun periaatetta noudatetaan. Komission käyttämiä perusteita, joiden avulla määritetään korvattava osuus hakijoiden matka- ja elinkustannuksista, on nähtävästi sovellettu kaikkiin hakijoihin samalla tavalla ja käyttäen objektiivista muuttujaa, joka on asuinpaikan ja koepaikan välinen etäisyys. Komission valitsema korvausjärjestelmä vaikuttaa asianmukaiselta eikä siinä syrjitä ketään hakijoista.

1.5 Edellä esitetyn perusteella komission toiminnassa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa kantelun tämän kohdan suhteen.

2 Kantelijan vaatimus

2.1 Kantelija vaati, että komissio hyväksyy uudet säännöt matkakulujen korvaamisesta, jotta avoimiin kilpailuihin osallistuville hakijoille taataan vastaisuudessa konkreettisesti yhtäläiset mahdollisuudet.

2.2 Tämän päätöksen kohdassa 1.5 esitetyn johtopäätöksen valossa oikeusasiamies ei katsonut tarpeelliseksi käsitellä tätä kohtaa.

3 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettua oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella Euroopan komission toiminnassa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

VÄITE SYRJINNÄSTÄ YDINTURVALLISUUSTARJASTAJAN PALKKA-LUOKAN MÄÄRITTÄMISESSÄ

Päätös kanteluun 1365/2002/OV (luottamuksellinen) Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Kantelijan mukaan olennaiset tosiseikat olivat seuraavat:

Kantelija osallistui avoimeen kilpailuun KOM/B/1015 (Euratomissa työskentelevät ydinturvallisuustarkastajat, B5/B4), jonka komissio järjesti vuonna 1996 uusien jäsenvaltioiden kansalaisille. Kun kantelija nimettiin virkaan toukokuussa 2000, hänelle myönnettiin palkkaluokka B4, joka oli kilpailussa määritetty ylin mahdollinen palkkaluokka. Kantelijalla oli hyvin pitkä työkokemus ja korkeakoulutason insinöörintutkinto, joka on ylempi, kuin virkaan vaadittiin.

Kantelijan mukaan häntä syrjittiin nimittämällä hänet palkkaluokan B4 virkaan seuraavista syistä:

Komissio sovelsi kilpailussa ensinnäkin korkeampaa ikärajaa, koska kilpailu oli järjestetty uusien jäsenvaltioiden kansalaisille. Kantelijan mielestä tällöin olisi pitänyt soveltaa laajempaa palkkaluokkahaitaria (B5–B1), jotta henkilöiden pitkäaikaisempi työkokemus olisi otettu huomioon.

Toiseksi, noin vuotta aikaisemmin kolme avointa kilpailua oli järjestetty uusien jäsenvaltioiden kansalaisille (joilla oli koulutus talouden, hallinnon tai käytännön tietotekniikan alalta – KOM/B/951, KOM/B/952 ja EUR/B/72), ja tuolloin palkkaluokat olivat B1–B5. Keväällä 2002 Euratom palkkasi palkkaluokan B1 virkamiehen KOM/B/951-luettelosta. Jos kantelija olisi osallistunut tähän aikaisempaan kilpailuun, hän olisi todennäköisesti saanut palkkaluokan B1 työkokemuksensa ansiosta.

Ylempää palkkaluokkaa koskevan vaatimuksensa tueksi kantelija viittasi Euroopan oikeusasiamiehen päätökseen kantelussa 109/98/ME. Tuolloin komissio hyväksyi oikeusasiamiehen suositukset vastaavassa tapauksessa, jossa väitettiin useissa kilpailuissa tapahtuneen syrjintää kalastusvalvojen palkkaluokkia määritettäessä.

Kantelija teki komissiolle kantelun henkilöstösääntöjen 90 artiklan nojalla. Hänelle ilmoitettiin 25. toukokuuta 2002, että komissio oli hylännyt hänen pyyntönsä, että palkkaluokkaa olisi harkittava uudelleen. Vastauksessaan komissio totesi, että tapauksessa 109/98/ME oli kyse väliaikaisista toimihenkilöistä, eikä Euratomin kilpailussa ollut tarvetta palkkaluokkien B3/B2 tai B1 virkamiehille. Kantelija jätti näin ollen oikeusasiamiehelle kantelun ja vaati, että hänen olisi saatava ylempi palkkaluokka yhtäläisen kohtelun periaatteen perusteella.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Lausunnossaan oikeusasiamiehelle komissio palautti ensimmäiseksi mieliin tapauksen tosiseikat. Kantelija oli menestynyt kilpailussa KOM/B/1015 (EYVL C 179 A, 22.6.1996), joka oli tarkoitettu palkkaluokan B5/4 ydinturvallisuustarkastajille ja rajoittui Itävallan, Suomen ja Ruotsin kansalaisiin. Kilpailussa menestyneiden ehdokkaiden varallaololuettelo laadittiin 17. heinäkuuta 1997. Kantelija palkattiin toukokuussa 2000 laajentumiskauden päätyttyä, ja työkokemuksensa perusteella hänet luokiteltiin palkkaluokan B4 tasolle 3, joka on kyseisen palkkaluokan lakisääteisesti määritetty ylin taso.

Kantelussaan kantelija viittasi muihin laajentumisen yhteydessä järjestettyihin kilpailuihin, jotka koskivat palkkaluokkia B1 ja B3/2, sekä päätökseen 109/98/ME, jota sovellettiin kolmeen kalastusvalvojaksi palkattuun väliaikaiseen toimihenkilöön. Hän mainitsi myös kilpailut, jotka oli järjestetty aikanaan Espanjan ja Portugalin liittyessä unioniin.

Kun unioniin liittyi uusia jäsenvaltioita, komission on sovittava yhteen henkilöstön tarve sekä vaatimus palkata uusien jäsenvaltioiden kansalaisia urajärjestelmän eri tasoille. Tämän vuoksi komissio järjesti kilpailuja palkkaluokissa B1, B3/2 ja B5/4 yleisluonteisilla aloilla (yleishallinto, tietotekniikka, kirjanpito, varainhoito ja tilintarkastus sekä arkistot, dokumentointi ja kirjasto). Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymisen yhteydessä järjestetyissä kilpailuissa sallittiin yleisesti korkeammat ikäraajat. Kilpailuja järjestettäessä ennakoitiin, että suurin osa menestyksekkäistä hakijoista löytyisi B5/4-kilpailuista. Näiden lisäksi järjestettiin erikoisalojen kilpailuja palkkaluokassa B5/4 laboratorion teknisten toimihenkilöiden, sairaanhoitajien ja ydinturvallisuus

tarkastajien palkkaamiseksi. On huomattava, että samaa menettelyä sovellettiin aikanaan Espanjan ja Portugalin liittyessä unioniin.

Kantelijan rinnastus kolmen kalastuksenvälvojan tapaukseen ei ole verrattavissa tähän. Kyseisessä tapauksessa komissio katsoi toimineensa täysin lain mukaisesti, mutta hyväksyi poikkeuksellisesti Euroopan oikeusasiamiehen ehdottaman, kalastuksenvälvojen valinnassa sovellettavia toisistaan poikkeavia palkkatasoja koskevan sovintoratkaisun. Komissio huomautti lisäksi, ettei kantelija maininnut, osallistuiiko hän yhteenkään yleisluonteisista kilpailuista, jotka järjestettiin palkkaluokissa B1 tai B3/2. Komissio totesi, että kantelijan palkkaluokka oli kilpailun perusteella oikea.

Kantelijan huomautukset

Kantelija totesi, että komission mainitsemalla vaatimuksella palkata uusien jäsenvaltioiden kansalaisia urajärjestelmän eri tasoille varmistetaan, että uusien jäsenvaltioiden kokeneet henkilöt saavat palkkaluokan sen työkokemuksen mukaan, joka on hankittu ennen jäsenvaltion liittymistä Euroopan unioniin, eli ennen kuin henkilö on voinut saada viran Euroopan unionista.

Kantelija huomautti, että komissio selitti tehneensä päätöksen kyseisen säännön soveltamisesta kahdeksassa kilpailussa ja kolmen kilpailun rajoittamisesta palkkaluokkiin B5/B4 siksi, että yleisluonteisilla aloilla tarvitaan laajempaa palkkaluokkahaitaria, kun taas erikoisaloilla – kuten kantelijan edustamalla ydinturvatarkastusten alalla – haitari on kapeampi. Kantelijan mielestä selitys ei ollut johdonmukainen eikä asianmukainen objektiivinen peruste erilaiselle kohtelulle. Yhtäläisen kohtelun periaatetta rikottiin näin ollen.

Kantelija huomautti lisäksi, että komission mainitsema ”henkilöstön tarve” ei ole asianmukainen objektiivinen peruste eriarvoiselle kohtelulle, jossa rajoitetaan joidenkin laajentumisen yhteydessä järjestettyjen kilpailujen palkkaluokat luokkiin B5/B4. Kantelija mainitsi, että Euratomissa palkataan jatkuvasti kokeneita tarkastajia palkkaluokkiin B1/B2 ja että kaikki yksiköt hyötyvät kokeneista työntekijöistä. Ei voida väittää, että palkkaluokan B1/B2 virkamiehiä tarvittiin enemmän muissa yksiköissä kuin Euratomissa.

Kantelija totesi, että komissio oli hyväksynyt oikeusasiamiehen sovintoratkaisun tapauksessa 109/98/ME ja suostunut arvioimaan uudelleen kalastuksenvälvojen palkkaluokkia, koska näillä oli poikkeuksellisen pitkä työkokemus. Kantelija pyysi näin ollen komissiota tekemään saman hänen tapauksessaan, sillä myös hänellä oli poikkeuksellisen pitkä työkokemus. Suhteellisen korkean ikänsä vuoksi kantelija oli joutunut erityisen huonoon asemaan komission syrjivän palkkaluokkapolitiikan takia.

PÄÄTÖS

1 Vaatimus palkkaluokkaa B4 ylemmästä luokasta

1.1 Kantelija vaati, että yhtäläisen kohtelun periaatteen mukaan hänen palkkauksensa olisi oltava ylempi kuin B4. Vaatimuksensa tueksi kantelija huomautti, että komissio sovelsi kilpailussa korkeampaa ikärajaa, sillä kilpailu oli tarkoitettu uusien jäsenvaltioiden kansalaisille, ja että noin vuotta aikaisemmin oli uusien jäsenvaltioiden kansalaisille järjestetty kilpailu (talouden/hallinnon tai käytännön tietotekniikan alan koulutus – KOM/B/951, KOM/B/952 ja EUR/B/72), jossa palkkaluokat olivat B1–B5. Kantelija viittasi lisäksi oikeusasiamiehen päätökseen kantelussa 109/98/ME.

1.2 Komissio huomautti, että kun unioniin liittyy uusia jäsenvaltioita, sen on sovitettava yhteen henkilöstön tarve ja vaatimus palkata uusien jäsenvaltioiden kansalaisia urajärjestelmän eri tasoille. Komissio järjesti uusien jäsenvaltioiden kansalaisille kilpailut palkkaluokissa B1, B3/2 ja B5/4 yleisluonteisilla aloilla (yleishallinto, tietotekniikka, kirjanpito, varainhoito ja tilintarkastus sekä arkistot, dokumentointi ja kirjasto). Näiden lisäksi komissio järjesti erikoisalojen kilpailut palkkaluokassa B5/4 laboratorion teknisten toimihenkilöiden, sairaanhoitajien ja ydinturva

llisuustarkastajien palkkaamiseksi. Komissio totesi lisäksi, ettei kantelijan rinnastus kolmen kalastuksentralvojan tapaukseen ollut verrattavissa.

1.3 Oikeusasiamies huomautti, että henkilöstösääntöjen 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu yhtäläisen kohtelun periaate on yleissääntö ja osa yhteisön virkamiehiin sovellettavaa lainsäädäntöä. Säännön vastaisesta syrjinnästä on kyse, jos henkilöitä kohdellaan vastaavissa tai toisiinsa verrattavissa tilanteissa eri tavoin eikä syrjintää voida objektiivisesti perusteella¹⁹.

1.4 Kantelija viittasi kanteluun 109/98/ME, jossa oikeusasiamies totesi, että yhtäläisen kohtelun periaatetta oli rikottu, koska kalastuksentralvojat oli palkattu palkkaluokkiin B5/B4, vaikka a) komission palvelukseen aikaisempien kilpailujen perusteella palkatut kalastuksentralvojat sijoitettiin palkkaluokkiin B3, B2 ja B1 ja b) äskettäin julkaistussa kilpailussa aiottiin palkata kalastuksentralvoja palkkaluokkiin B3 ja B2. Kantelija vaati, että oikeusasiamiehen ratkaisua kyseisessä tapauksessa olisi sovellettava vastaavasti hänen tapaukseensa.

1.5 Oikeusasiamies katsoi, että komission selitys palkkaluokkien eroista erikoisalojen ja yleisluonteisten alojen ura-alueen B kilpailuissa vaikutti hyväksyttävältä. Oikeusasiamiehen hallussa olevien tietojen mukaan ei myöskään löytynyt merkkejä siitä, että ydinturvallisuustarkastajia olisi kohdeltu eri kilpailuissa eri tavoin. Kantelija rinnasti toisiinsa ydinturvallisuustarkastajien palkkaamisen ura-alueelle B sekä ura-alueelle B palkatut virkamiehet, joilla on talouden/hallinnon tai käytännön tietotekniikan alan koulutus (KOM/B/951, KOM/B/952 ja EUR/B/72). Vaikuttaa siltä, etteivät tilanteet ole verrattavissa toisiinsa, joten niillä ei voi perustella yhtäläisen kohtelun periaatteen noudattamatta jättämistä.

1.6 Näin ollen oikeusasiamies ei katsonut, että kantelijan palkkaluokan määrittämisestä tehty komission päätös rikkoisi yhtäläisen kohtelun periaatetta. Oikeusasiamies ei siis havainnut komission toiminnassa hallinnollista epäkohtaa.

2 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella komission toiminnassa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

ARTIKLAN 226 MUKAINEN MENETTELY – UUDISTETUN ASIAKIRJAPYYNNÖN HYLKÄÄMINEN

Päätös kanteluun 1437/2002/IJH Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Oikeusasiamiehelle kanneltiin heinäkuussa 2002 siitä, että komissio oli hylännyt uudistetun pyynnön asiantekijän saamisesta tutustuttavaksi.

Kantelija oli kärsinyt taloudellisia tappioita Lloyd'sin vakuutusmarkkinoilla Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Hän teki komissiolle kantelun, jossa hän syytti Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisia direktiivin 73/239 asianmukaisen täytäntöönpanon laiminlyönnistä.

Roolissaan perussopimusten vartijana komissio tutki kantelun. Se lähetti Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukselle virallisen huomautuksen 20. joulukuuta 2001 EY:n perustamissopimuksen 226 artiklassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti.

¹⁹ Asia T-92/96, Monaco v. parlamentti, oikeustapauskokoelma – henkilöstöasiat 1997, s. IA-195, II-573, 54 kohta; asia T-109/92, oikeustapauskokoelma – henkilöstöasiat 1994, s. II-105, 87 kohta.

Kantelija pyysi virallista huomautusta nähtäväkseen asetuksen 1049/2001 mukaisesti. Komissio epäsi pyynnön sillä perusteella, että kirjeen julkistaminen voisi vaarantaa EY:n perustamissopimuksen 226 artiklaan perustuvien rikkomisesta johtuvien menettelyjen asianmukaisen etenemisen.

Kantelussaan oikeusasiamiehelle kantelija ei hyväksynyt sitä, että komissio kieltäytyi antamasta virallista huomautusta tutustuttavaksi. Hän ilmoitti Yhdistyneen kuningaskunnan valtiovarainministeriön todenneen, ettei sillä ollut mitään virallisen huomautuksen julkistamista vastaan.

Kantelija korosti, että oikeusasiamiehelle tehty kantelu koski yleisön oikeutta tutustua asiakirjoihin, ei komission tapaa käsitellä hänen kanteluaan Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisia vastaan.

Oikeusasiamiehen tietojen mukaan kantelija on esittänyt myös Euroopan parlamentille vetoomuksen Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisista ja Lloyd's-tapauksesta.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Komission lausunnossa todettiin lyhyesti esitettynä seuraavaa:

Kantelija on yksi Lloyd'sin vakuutusmarkkinoiden yksityisistä sijoittajista ("Names"), jotka ovat kärsineet tuntuvia taloudellisia tappioita. Hän kanteli komissiolle Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisia vastaan siitä, etteivät nämä olleet panneet täytäntöön muista ensivakuutusliikkeistä kuin henkivakuutusliikkeistä annettua direktiiviä 73/239/ETY.

Kantelija kirjoitti 11. tammikuuta 2002 olevansa helpottunut siitä, että komissio on käynnistänyt rikkomisesta johtuvan menettelyn Yhdistynyttä kuningaskuntaa vastaan. Hän kysyi samalla, mitkä direktiivin 73/239 näkökohdat olivat kyseessä ja oliko Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisille annettu komission virallinen huomautus julkisesti saatavilla.

Sisämarkkinoiden pääosaston pääjohtaja lähetti kantelijalle vastauksena jäljennöksen asiaan liittyvästä lehdistötiedotteesta ja selitti, että virallisen huomautuksen julkistaminen vaarantaisi rikkomisesta johtuvan menettelyn tutkintavaiheen kulun. Tämä poikkeus yleisön oikeudesta tutustua asiakirjoihin on säädetty asetuksen 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmannessa luettelakohdassa.

Kantelija esitti 5. helmikuuta 2002 uudistetun pyynnön ja väitti, että ylivoimainen yleinen etu edellytti asiakirjan paljastamista. Tuolloin komissio ei ollut vielä saanut Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten vastausta viralliseen huomautukseen. Pääsihteeri pitäytyi alkuperäisessä päätöksessä.

Lloyd'sin tapaus oli hyvin monimutkainen ja arkaluonteinen. Komissio tutki edelleen, oliko Yhdistynyt kuningaskunta mahdollisesti tehnyt rikkomuksen. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten välisessä kirjeenvaihdossa toimitettujen asiakirjojen paljastaminen haittaisi tutkimuksen kulkua. Komissio tutki parhaillaan uutta lainsäädäntöä, joka on annettu osana Yhdistyneen kuningaskunnan vuoden 2000 rahoituspalvelu- ja -markkinain (Financial Services and Markets Act 2000) perusteella tehtävää varainhoitoasetuksen perusteellista uudistusta. Komission oli tarkistettava, oliko direktiivi saatettu asianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja sen lisäksi sen oli tutkittava erityisesti, sovellettiinko kansallista lainsäädäntöä oikein. Lopullisena tavoitteena oli varmistaa, että yhteisön oikeutta noudatettiin täysin. Menettely vaati molemminpuolista luottamusta, joka olisi vaarantunut, jos tutkimukseen liittyvät asiakirjat olisi julkistettu.

Kantelija oli väärässä väittäessään, ettei Yhdistyneen kuningaskunnan valtiovarainministeriö vastustanut virallisen huomautuksen julkistamista. Kantelija lähetti 10. maaliskuuta 2002 ilmestyneen The Mail on Sunday -sanomalehden artikkelin, jonka mukaan "Valtiovarainministeriö

aikoo vastata komission syytöksiin huhtikuun loppuun mennessä, ja ministeriö kielsi aikovansa luovuttaa vastauksen vasta, kun luottamuksellisuus olisi taattu". Kohdassa viitattiin selvästi Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten vastaukseen, ei komission kirjeeseen. Komissio oli lisäksi pyytänyt Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisia luopumaan salassapitovelvollisuudesta, kun oli kyse muista pyynnöistä saada tutustua rikkomisesta johtuvaa menettelyä koskeviin asiakirjoihin, mutta viranomaiset eivät näin tehneet.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tunnustanut useissa tuomioissaan, että rikkomisesta johtuvan menettelyn tutkintavaiheessa asiakirjat on tarpeen säilyttää luottamuksellisena, joten on perusteltua kieltäytyä paljastamasta tutkintaan liittyviä asiakirjoja.²⁰ Vaikka oikeuskäytännössä viitataan komission päätöksen 94/90 määräyksiin, oikeuskäytäntö on edelleen pätevä, koska kyseisen poikkeuksen sanamuoto säilyi ennallaan asetuksessa 1049/2001. Ainoa uusi kohta on asiakirjan paljastamisesta aiheutuvan vahingon vertaaminen paljastamista edellyttävään yleiseen etuun.

Yhteisön oikeuden noudattaminen on tärkeä yleinen etu, joka on selvästi merkittävämpi kuin yleisön edun mukainen oikeus tutustua asiakirjoihin, joita laaditaan ja vaihdetaan tutkintavaiheessa. Yleisölle tiedotetaan rikkomisesta johtuvien menettelyjen käynnistymisestä lehdistötiedotteella, ja samalla esitellään kyseessä olevan asian pääpiirteet.

Sijoittajien tai muiden asianosaisten edun mukainen oikeus tutustua rikkomisesta johtuvaa menettelyä koskeviin asiakirjoihin ei ole paljastamista edellyttävä yleinen etu. Kantelijalla on oikeus saada tietoa hänen kantelunsa perusteella käynnistettyjen menettelyjen etenemisestä kantelujen käsittelyä koskevien komission laatimien käytännesääntöjen mukaisesti.²¹

Kantelijan ja muiden sijoittajien kärsimien taloudellisten tappioiden korvaamisesta olisi käynnistettävä oikeustoimet tuomioistuimessa Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Komissio voi ainoastaan yrittää varmistaa, että Yhdistynyt kuningaskunta noudattaa yhteisön oikeutta, ja se voi viime kädessä haastaa Yhdistyneen kuningaskunnan yhteisöjen tuomioistuimeen. Yhteisöjen tuomioistuin voi todeta, että Yhdistynyt kuningaskunta on rikkonut perustamissopimuksen määräyksiä. Jos yhteisöjen tuomioistuin toteaa rikkomuksen tapahtuneen, kantelijan asema Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuimessa vahvistuu. Muutoin komissio on tehnyt selväksi tekevänsä täydellistä yhteistyötä Yhdistyneen kuningaskunnan oikeuslaitoksen kanssa, jos komissio kutsutaan todistamaan tai esittämään todisteita.

Kantelijan huomautukset

Kantelijan huomautuksissa todettiin lyhyesti esitettynä seuraavaa:

Komissiolle on tehty useita kanteluja ja Euroopan parlamentille on esitetty lukuisia vetoomuksia direktiivin 73/239 mahdollisesta rikkomisesta. Kieltäytyessään avoimuudesta komissio estää kantelijoita ja vetoomusten esittäjiä viemästä asiaansa eteenpäin, koska kantelijat ja vetoomusten esittäjät eivät tiedä, mitä Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus aikoo esittää puolustukseen, eivätkä näin ollen pysty laatimaan vastaväitteitä tai korjaamaan harhaanjohtavia lausuntoja.

Vastaukset, jotka Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus antaa komissiolle, perustuvat välttämättä pääasiassa Lloyd'silta saatuihin tietoihin. Nämä tiedot ovat erityisen merkittäviä kantelijoille ja vetoomusten esittäjille, koska Lloyd's ei ole aikaisemmin aina kertonut koko totuutta.

Kirjeenvaihdon pitäminen edelleen salassa antaa aihetta epäilyille, etteivät asiakirjat kestä yleisön tarkastelua. Jos rikkomus on tapahtunut, miten se on voinut (ja voi edelleen) jatkua niin pitkään? Kirjeenvaihdon julkistaminen poistaisi vaikutelman, että loukatuksi tulleet sijoittajat saatetaan tarkoituksellisesti huomattavan epäedulliseen asemaan.

²⁰ Asia T-105/95, WWF UK v. komissio, Kok. 1997, s. II-313, 63 kohta; asia T-309/97, Bavarian Lager v. komissio, Kok. 1999, s. II-3217, 46 kohta; asia T-191/99, Petrie ym. v. komissio, Kok. 2001, s. II-3677, 68 kohta.

²¹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja Euroopan oikeusasiamiehelle kantelijan asemasta yhteisön oikeuden rikkomista koskevissa asioissa, KOM(2002) 141 lopullinen, annettu 20. maaliskuuta 2002, EYVL C 244, 10.10.2002, s. 5.

Lisäksi komission ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen kirjeenvaihto vuosilta 1977–1978 direktiivin 73/239 saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä oli nyt 25 vuotta vanhaa, joten se tuskin oli salaista.

Kantelijan käsityksen mukaan Yhdistyneen kuningaskunnan kansallisissa tuomioistuimissa ei ole tällä hetkellä mahdollista saada korvauksia ilman yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisua sijoittajien hyväksi. Väite direktiivin rikkomisesta otettiin jo esille Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuimissa, mutta se hylättiin epäolennaisena. Asiasta tehtiin siis lainvoimainen päätös (*res judicata*), mikä tarkoittaa, että vain yhteisöjen tuomioistuin voi muuttaa ratkaisua.

Kantelijan lisäkirje

Kantelija pyysi 18. helmikuuta 2003 oikeusasiamiestä ottamaan huomioon lyhyesti esitettynä seuraavat seikat:

Vetoamusvaliokunnan kuulemistilaisuudessa komission jäsen Bolkestein ilmoitti, että komissio tutkisi ainoastaan nykyiset syytökset direktiivin 73/239 rikkomisesta, eikä aikaisempia laiminlyöntejä otettaisi huomioon. Monet tappioita kärsineiden Lloyd'sin jäsenten kanteluista komissiolle ja vetoamuksista Euroopan parlamentille koskevat aiempaa määräysten vastaista toimintaa. Lloyd'sin jäsenet eivät saa Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuimissa oikeutta, ellei yhteisöjen tuomioistuin ensin tuomitse Yhdistyneen kuningaskunnan hallitusta syylliseksi.

LISÄTUTKIMUKSET

Komission lausunnon ja kantelijan huomautusten perusteellisen tarkastelun jälkeen oli ilmeistä, että lisätutkimukset olivat välttämättömiä.

Oikeusasiamies kirjoitti komissiolle kantelijan väitteestä, että Yhdistyneen kuningaskunnan komissiolle toimittama vastaus perustuisi välttämättä pääasiassa Lloyd'sin antamiin tietoihin. Oikeusasiamies totesi, että jos asia oli näin, kantelijan väite merkitsee, että salassapito voisi haitata 226 artiklan mukaisen menettelyn kulkua, koska Yhdistyneen kuningaskunnan komissiolle toimittamia tietoja ei tarkistettu kriittisesti.

Oikeusasiamies pyysi näin ollen komissiota antamaan lisätietoja menettelyistä, joilla varmistetaan 226 artiklan mukaisessa menettelyssä saatujen tietojen paikkansapitävyys.

Oikeusasiamies pyysi 6. maaliskuuta 2003 päivätyssä kirjeessä komissiota vastaamaan lisäksi 18. helmikuuta 2003 päivätyyn kantelijan kirjeeseen.

Komission vastaus

Komission vastauksessa todettiin lyhyesti esitettynä seuraavaa:

Yleiset näkökohdat

Mitä tulee kantelijoiden mahdollisuuteen tehdä huomautuksia jäsenvaltioiden esittämistä perusteista, komissio halusi palauttaa mieliin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin²² on todennut selvästi, etteivät yksityiset ole EY:n perustamissopimuksen 226 artiklassa tarkoitetun menettelyn asianosaisia eivätkä siis voi vedota puolustautumisoikeuksiin, jotka edellyttäisivät *audi alteram partem* -periaatteen noudattamista.

226 artiklan mukaisissa menettelyissä komission yksiköt tutkivat jäsenvaltioiden toimittamat tiedot sekä muut tietolähteet, myös kantelijan toimittamat tiedot, jotta komissio voi tehdä päätöksen siitä, onko tilanteessa noudatettu yhteisön oikeutta.

Kuten tuomioistuin totesi edellä mainitussa oikeustapauksessa, yhteisöjen toimielimet käyttävät päätöksiä tehdessään kolmansilta peräisin olevia asiakirjoja, koska päätöksentekomenettelyn

²²

Asia T-191/99, Petrie ym. v. komissio, Kok. 2001, s. II-3677.

avoimuus ja kansalaisten luottamus yhteisön hallintoon voidaan turvata sillä, että nämä päätökset ovat riittävän perusteltuja. Kun toimielin perustaa päätöksensä kolmannelta peräisin olevaan asiakirjaan, perustelut ovat riittäviä, jos toimielin selvittää asiakirjan sisällön päätöksessään ja perustelee, minkä vuoksi se on ottanut asiakirjan päätöksensä tueksi.

Komissio oli sitä mieltä, että jäsenvaltioilla on oikeus olettaa komission pitävän asiakirjat luottamuksellisina rikkomisesta johtuvan menettelyn tutkintavaiheen aikana, eikä tätä oikeutta saa poistaa. Näin ollen olisi löydettävä tasapuolinen ratkaisu tietojen paljastamisen ja edellä mainitun velvollisuuden noudattamisen välillä.

Kantelijan tapaus

Alkuperäinen rikkomistapaus, johon kantelijan tapaus liittyy, koski väitettä laiminlyönnistä direktiivin 73/239 vaatimusten asianmukaisessa soveltamisessa Lloyd'sin toiminnan vakauden valvonnan ja sääntelyn yhteydessä, erityisesti tilintarkastusjärjestelyissä ja vakavaraisuuden varmistamisessa.

Tällainen tapaus on vaikeampi kuin sellainen, jossa on kyse direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä, koska tehtävänä ei ole määrittää, onko lakiteksti saatettu asianmukaisesti voimaan, vaan pikemminkin on määritettävä, ovatko kansalliset viranomaiset soveltaneet asianmukaisesti kansallista lakia, jolla unionin vaatimukset pannaan täytäntöön.

Komissio otti asian esille Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten kanssa pääasiassa kahdessa yksityiskohtaisessa kyselyssä, joiden lisäksi tammikuussa 2002 lähetettiin virallinen huomautus ja virallisen huomautuksen liitekirje. Vaikka komissio sai tiedot Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisilta eikä Lloyd'silta, komissio ilmoitti ymmärtävänsä kantelijan olevan huolissaan siitä, että Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten vastaus perustuisi pääasiassa Lloyd'silta saatuihin tietoihin.

Vaikka komissiolla ei ole mitään syytä epäillä Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisilta saatujen tietojen paikkansapitävyyttä, komissio pystyy tarkistamaan tietojen paikkansapitävyyden seuraavin keinoin:

- Komission yksiköt voivat pyytää kantelijalta lisätietoja ja selvennyksiä. Lisätiedot voidaan hankkia tavanomaisten viestintävälineiden, esimerkiksi postin, faksin ja useimmiten puhelimen tai sähköpostin välityksellä. Joissakin tapauksissa komission virkamiehet ovat tavanneet kantelijoita.
- Komissio on saanut kanteluja lukuisilta asianosaisilta. Vaikka kantelijat esittävät yleensä samat huomautukset, osa asianosaisista on muita paremmin selvillä tietyistä kysymyksistä. Kun otetaan huomioon, että rajallisia voimavaroja on käytettävä tehokkaasti, komissio on keskittynyt usein tarkistamaan tai selventämään tietyjä kysymyksiä niiden kantelijoiden kanssa, joilla on eniten tietoa kyseisestä asiasta. Komission virkamiehet ovat tavanneet muita kantelijoita sekä näiden asiantuntevia neuvonantajia ja keskustelleet tietyistä näkökohdista. Tavallisesti virkamies hankkii tietoja pitkällä puhelinkeskusteluilla tai käymällä laajamittaista kirjeenvaihtoa sähköpostitse. Koska tietoja saadaan useista lähteistä, komissiolla on usein enemmän tietoa kuin yhdelläkään yksittäisellä kantelijalla.
- Tietojen paikkansa pitävyys voidaan tarkistaa myös muista lähteistä. Tärkeimpiä ovat Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuinten antamat tuomiot Lloyd'sia koskeissa asioissa. Vaikka tapaukset koskevat eri osapuolia ja eri asioita, tuomioista voi kuitenkin saada tärkeää tosiseikkoihin perustuvaa tietoa. Samoin on syytä mainita Euroopan parlamentille osoitetut vetoomukset, jotka koskevat Lloyd'sia. Osa vetoomuksista on hyvin laajoja: yksi vetoomus täyttää jopa seitsemän A4-kokoista mappia.
- Komissio on myös tutkinut tai viitannut useisiin muihin asiakirjoihin, kuten Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentin laatimiin virallisiin mietintöihin, Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen tilaamiin Lloyd'sia koskeviin raportteihin, Lloyd'sin laatimiin kertomuksiin, Lloyd'sin kurinpidollisia menettelyjä koskeviin raportteihin, asiantuntijoiden teoksiin sekä sanoma- tai aikakauslehtien artikkeleihin.

- Komissio on käyttänyt esimerkiksi tilintarkastusjärjestelyjen ja oikeudellisten kysymysten kaltaisissa teknisissä asioissa hyväkseen komission sisäisiä asiantuntijoita.

Huolimatta salassapitovelvollisuuden noudattamisesta EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan mukaisessa menettelyssä sekä siitä, ettei komissiolla ole muodollista toimivaltaa kutsua todistajia tai pyytää haasteasiakirjoja, komissio on näin ollen pystynyt varmistamaan hyvin laajalti saamiensa tietojen paikkansapitävyyden.

Aikaisemmat laiminlyönnit

Komissio tunnusti, että Lloyd'sin sääntely ja valvonta paranivat 1. joulukuuta 2001 voimaan tulleen vuoden 2000 rahoituspalvelu- ja -markkinalain myötä.

Yhteisön oikeuden mukaisten rikkomisesta johtuvien menettelyjen tarkoituksena on todeta, että kansallinen lainsäädäntö on yhdenmukaista yhteisön oikeuden kanssa, tai muussa tapauksessa tehdä siitä yhteisön oikeuden mukaista. Tarkoituksena ei ole arvioida, oliko aiempi lainsäädäntö yhdenmukaista vai ei. Komission nykyisten tutkimusten tarkoituksena on siis tutkia ja analysoida uutta sääntely- ja valvontajärjestelmää vuoden 2000 rahoituspalvelu- ja -markkinalain perusteella.

Komissio jäsen Bolkestein korosti vetoamusvaliokunnassa 22. tammikuuta 2003, että vahinkoja koskeviin toimiin voidaan ryhtyä vain kansallisella tasolla. Lisäksi yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä on vahvistettu, että EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan mukaisten rikkomisesta johtuvien menettelyjen ainoana tarkoituksena on lopettaa yhteisön oikeuden rikkominen jäsenvaltiossa, ei todeta epämääräisesti yhteisön oikeutta rikotun aikaisemmin.

Kantelijan huomautukset

Kantelijan huomautuksissa todettiin lyhyesti esitettynä seuraavaa:

Avoimuuden puute tarkoittaa, ettei kantelija pysty puolustautumaan komissiolle toimitetuissa Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen vastauksissa mahdollisesti olevia virheellisiä lausuntoja vastaan.

Komissio tunnusti, että vuoden 2000 rahoituspalvelu- ja -markkinalailla parannettiin sääntely- ja valvontajärjestelmää, mutta näin tunnustamalla myönnetään tosiasiaa varovasti, että direktiiviä 73/239 rikottiin ennen kyseistä lakia.

EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan sanamuoto on määräävä: ”Jos komissio katsoo, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille tämän sopimuksen mukaan kuuluvan velvollisuuden, komissio antaa asiasta lausunnon perusteluineen...”. Vaikka kantelija ei hae taloudellista hyvitystä komissiolta, komissio on selvästi syyllistynyt viivyttelyyn yhteisön oikeuden täytäntöönpanon varmistamisessa. Komission olisi annettava perusteltu lausunto, jossa todetaan, ettei Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus ole noudattanut yhteisön oikeutta lähes 30 vuoteen.

PÄÄTÖS

1 Alustava huomautus

1.1 Kantelijan viimeisissä huomautuksissa esitetään uusi väite, että komissio on syyllistynyt viivyttelyyn varmistettaessa direktiivin 73/239 täytäntöönpanoa Lloyd'sin vakuutusmarkkinoiden yhteydessä. Kantelija vaati, että komission olisi annettava perusteltu lausunto, jossa todetaan, ettei Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus ole noudattanut yhteisön oikeutta lähes 30 vuoteen.

1.2 Oikeusasiamies katsoi, ettei ollut sopivaa lykätä päätöksen antamista käsiteltävänä olevasta tapauksesta, jotta uusi väite ja vaatimus voitaisiin tutkia. Kantelijalla olisi mahdollisuus tehdä uusi kantelu oikeusasiamiehelle.

2 Kieltäytyminen antamasta tutustuttavaksi virallista huomautusta joulukuun 20. päivältä 2001

2.1 Kantelija pyysi komissiolta saada tutustua viralliseen huomautukseen, jonka komissio oli lähettänyt Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukselle 20. joulukuuta 2001 ja joka koski Lloyd'sin vakuutusmarkkinoihin liittyvää direktiivin 73/239 rikkomista. Kantelija ei hyväksynyt sitä, että komissio kieltäytyi paljastamasta virallista huomautusta. Hän ilmoitti Yhdistyneen kuningaskunnan valtiovarainministeriön todenneen, ettei sillä ollut mitään virallisen huomautuksen julkistamista vastaan.

Kantelija väitti myös, että vastaukset, jotka Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus antaisi komissiolle, perustuisivat välttämättä pääasiassa Lloyd'silta saatuihin tietoihin. Lloyd'silla ei kuitenkaan ollut tapana kertoa koko totuutta.

2.2 Komission mukaan virallisen kirjeen julkistaminen vaarantaisi oletettua rikkomista koskevan tutkimuksen kulun. Asiaan oli siis sovellettava asetuksen 1049/2001²³ 4 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa säädettyä poikkeusta.

Komissio totesi, että Lloyd'sin tapaus oli hyvin monimutkainen ja arkaluonteinen ja että Yhdistyneen kuningaskunnan mahdollista rikkomusta koskeva tutkimus oli edelleen meneillään. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten kanssa käydyssä kirjeenvaihdossa toimitettujen asiakirjojen julkistaminen häiritäisi tutkimuksen kulkua. Lopullisena tavoitteena oli varmistaa, että yhteisön oikeutta noudatetaan täysin. Menettely vaati molemminpuolista luottamusta, joka vaarantuisi, jos tutkimukseen liittyvät asiakirjat paljastettaisiin. Kantelija oli väärässä väittäessään, ettei Yhdistyneen kuningaskunnan valtiovarainministeriö vastustanut virallisen huomautuksen julkistamista. Komissio oli pyytänyt Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisia poistamaan salassapitovelvollisuuden, kun oli kyse muista pyynnöistä saada tutustua rikkomisesta johtuvaa menettelyä koskeviin asiakirjoihin, mutta viranomaiset eivät näin tehneet.

Komissio ilmoitti myös tarkistaneensa Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten toimittamien tietojen paikkansapitävyyden käyttämällä useita erikseen nimettyjä ulkoisia lähteitä sekä komission sisäisiä teknisiin näkökohtiin erikoistuneita asiantuntijoita.

2.3 Oikeusasiamies totesi, että asetuksen 1049/2001 4 artiklan 2 kohdassa säädetään, että toimielin kieltäytyy antamasta tutustuttavaksi asiakirjaa, jonka sisältämien tietojen ilmaiseminen vahingoittaisi ”tarkastus-, tutkinta- ja tilintarkastustoimien tarkoitusten suojaa”, jollei ylivoimainen yleinen etu edellytä ilmaisemista. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien totesi komission päätöstä 94/90 (joka korvattiin asetuksella 1049/2001) koskevassa tuomiossaan, että tavoitteen turvaaminen eli komission ja kyseisen jäsenvaltion välisen kiistan sovinnollinen ratkaiseminen oikeuttaa epäämään oikeuden tutustua virallisiin huomautuksiin, jotka on laadittu EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan mukaisen menettelyn yhteydessä.²⁴ Jäljempänä kohdassa 2.5 käsitellyn ylivoimaisen yleisen edun osalta oikeusasiamies katsoi, että edellä mainitun oikeuskäytännön nojalla komissio pystyi perustellusti toteamaan, että oli perusteltua evätä oikeus tutustua kyseiseen viralliseen huomautukseen. Oikeusasiamies halusi kuitenkin muistuttaa, että yhteisöjen tuomioistuimien oli ylin yhteisön oikeuden tulkinnasta päättävä viranomainen.

2.4 Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten asennetta koskevista väitteistä oikeusasiamies oli sitä mieltä, että vaikka komission tehtävänä oli soveltaa asetuksen 1049/2001 mukaista sopivaa poikkeusta, vaikutti epätodennäköiseltä, että sovintoratkaisuun pääsemistä koskevan tavoitteen turvaamisella voisi perustella kieltäytymistä asiakirjojen luovuttamisesta, jos jäsenvaltio oli suostuvainen asiakirjojen luovuttamiseen. Oikeusasiamies ei kuitenkaan löytänyt perusteita, jotka olisivat kiistäneet komission väitteen, että Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset eivät suostuneet asiakirjojen paljastamiseen tässä tapauksessa.

²³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL L 145, 31.5.2001, s. 43.

²⁴ Asia T-191/99, Petrie ym. v. komissio, Kok. 2001, s. II-3677, 68 kohta.

2.5 Kantelijan mukaan hän ei pystyisi oikaisemaan komissiolle toimitettuja mahdollisia harhaanjohtavia tietoja. Tähän oikeusasiamies ilmoitti ensinnäkin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli todennut, etteivät yksityiset ole EY:n perustamissopimuksen 226 artiklassa tarkoitetun menettelyn asianosaisia eivätkä siis voi vedota puolustautumisoikeuksiin, jotka edellyttäisivät *audi alteram partem* -periaatteen noudattamista.²⁵

Oikeusasiamies huomautti kuitenkin, että asetuksen 1049/2001 asiaan kuuluvaa poikkeusta voidaan soveltaa vain, ”jollei ylivoimainen yleinen etu edellytä ilmaisemista”. Oikeusasiamies oli sitä mieltä, että kantelija onnistui osoittamaan merkittävän yleisen edun edellyttävän asiakirjojen paljastamista, jotta yleisö voisi tarkastaa komissiolle toimitettujen tietojen paikkansa pitävyyden ja tehostaa näin 226 artiklan mukaista menettelyä. Oikeusasiamies katsoi kuitenkin, että yhteisön nykyisen lainsäädännön perusteella ja muiden komission esittämien tarkistamiskeinojen ansiosta komissio voi perustellusti todeta tässä tapauksessa, että yleinen etu asiakirjojen paljastamiseksi ole ylivoimainen. Oikeusasiamies muistutti kuitenkin, että yhteisöjen tuomioistuin oli ylin yhteisön oikeuden tulkinnasta päättävä viranomais.

2.6 Edellä esitetyn perusteella oikeusasiamies katsoi, ettei tapauksen tässä kohdassa tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa.

2.7 Oikeusasiamies muistutti, että kantelija oli pyytänyt saada tutustua vain 20. joulukuuta 2001 päivättyyn komission viralliseen huomautukseen ja että komissio selvitti kyseisten artiklan 226 mukaisten menettelyiden liittyvän vuoden 2000 rahoituspalvelu- ja -markkinalain voimaantulon jälkeiseen aikaan.

Oikeusasiamies toi esiin, että kantelijalla oli mahdollisuus pyytää komissiolta asetuksen 1049/2001 mukaisesti saada tutustua asiakirjoihin, jotka eivät olisi enää olennaisia meneillään olevien artiklan 226 mukaisten menettelyjen kannalta siksi, että ne koskivat tilannetta ennen vuoden 2000 rahoituspalvelu- ja -markkinalain voimaantuloa.

3 Artiklan 226 mukaiseen menettelyyn kuuluvan komission tutkimuksen ala

3.1 Kantelija lähetti tutkimuksen aikana ylimääräisen kirjeen, jossa hän väitti, että 226 artiklan mukaiseen menettelyyn kuuluvien komission tutkimusten pitäisi koskea myös aikaisempia rikkomuksia väitetyn nykyisen direktiivin rikkomisen lisäksi.

3.2 Komissio esitti, että EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan mukaisten rikkomisesta johtuvien menettelyjen tarkoituksena on todeta, että kansallinen lainsäädäntö on yhteisön oikeuden mukaista, tai muussa tapauksessa tehdä siitä yhteisön oikeuden mukaista. Tarkoituksena ei ole arvioida, oliko aiempi lainsäädäntö yhdenmukaista vai ei.

3.3 Oikeusasiamies huomautti, että yhteisöjen tuomioistuimen mukaan EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan mukaisen oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn tarkoituksena on antaa jäsenvaltioille mahdollisuus noudattaa vapaaehtoisesti perustamissopimuksen velvoitteita tai tarvittaessa perustella kantansa.²⁶ Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että komissiolla oli oikeus kohdistaa 226 artiklan mukainen tutkinta siihen, onko yhteisön oikeutta rikottu vuoden 2000 rahoituspalvelu- ja -markkinalain voimaantulon jälkeen. Oikeusasiamiehen mielestä kantelun tässä näkökohdassa ei näin ollen tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa.

4 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella komission toiminnassa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

²⁵ Sama kuin edellä, 70 kohta.

²⁶ Asia C-191/95, komissio v. Saksa, Kok. 1998, s. I-5449, 44 kohta.

VÄITE VÄLILLISESTÄ IKÄSYRJINNÄSTÄ AVOIMESSA KILPAILUSSA

Päätös kanteluun 1536/2002/OV (luottamuksellinen) Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Kantelijan mukaan olennaiset tosiseikat olivat seuraavat:

Kantelija halusi osallistua komission (maatalouden, kalastuksen ja ympäristöasioiden pääosastojen) järjestämään avoimeen kilpailuun KOM/A/2/02, jossa haettiin apulaishallintovirkamiehiä (A8). Kilpailuilmoituksessa vaadittiin, että hakijoiden oli pitänyt suorittaa vaadittu korkeakoulututkinto myöhemmin kuin syyskuussa 1997. Kantelijan mukaan vaatimus oli ikäsyrajintää. Hän oli suorittanut tutkinnon vuonna 1994 eikä siis voinut osallistua kilpailuun.

Hän kanteli näin ollen oikeusasiamiehelle 28. elokuuta 2002 ja väitti, että kilpailuilmoituksen vaatimus, että kilpailuun oikeuttava korkeakoulututkinto oli pitänyt suorittaa myöhemmin kuin syyskuussa 1997, oli ikäsyrajintää.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Lausunnossaan komissio totesi, että Euroopan yhteisön virallisessa lehdessä 25. heinäkuuta 2002 julkaistu avoin kilpailu KOM/A/2/02 järjestettiin palkkaluokan A8 apulaishallintovirkamiesten palkkaamiseksi. Hakemusten jättämisen määräaika oli 27. syyskuuta 2002. Kilpailuilmoituksen II kohdan 2 alakohdassa ilmoitettiin, ettei työkokemusta vaadittu mutta että edellytyksenä oli, että hakija oli suorittanut korkeakoulututkinnon myöhemmin kuin 27. syyskuuta 1997 tai yliopistollisen jatkotutkinnon toiminta-aloihin suoraan liittyvällä alalla myöhemmin kuin 27. syyskuuta 1999.

Komissio huomautti "tuoretta tutkintotodistusta" koskevan lausekkeen lisäämisestä palkkaluokan A8 kilpailuun, että kyseisen kilpailuilmoituksen vaatimukset olivat aikaisempaa löyhemmät, koska kilpailuun osallistumisen edellytyksenä oleva tutkintotodistus (joka osoittaa kilpailuilmoituksessa mainittuihin toiminta-aloihin suoraan liittyvät opinnot suoritetuiksi) oli pitänyt suorittaa edellisten 5 vuoden kuluessa. Aikaisemmin rajana oli 3 vuotta. Lisäksi kyseisessä kilpailuilmoituksessa mainittiin vaihtoehtoinen edellytys, eli erikoistumisalan tutkintotodistuksen suorittaminen edellisten kolmen vuoden kuluessa. Erikoistumisalan tutkintotodistusta ei ollut tarvinnut suorittaa välittömästi ensimmäisen tutkintotodistuksen jälkeen, vaan se voi olla osa hakijan työuraan kuuluvaa täydennyskoulutusta.

Komissio halusi lisäksi muistuttaa, että kyseisen kilpailun tarkoituksena oli palkata apulaishallintovirkamiehiä palkkaluokkaan A8, joka on ura-alueen A peruspalkkaluokka. Vastikään suoritettujen tutkintotodistusten vaatimus on edellytys, joka perustuu täytettävänä olevien virkojen luonteeseen, kuten oikeusasiamies totesi yhdistetyistä kanteluista 428/98/JMA ja 464/98/JMA tekemänsä päätöksen 1.4 kohdassa. Komissio havittelee peruspalkkaluokissa uutta ja "tuoretta" tietämystä.

"Tuoreen" tutkintotodistuksen vaatimuksen väitettiin aiheuttavan ikäsyrajintää. Tämän osalta komissio halusi korostaa, että nuorten ihmisten lisäksi myös vähän varttuneemmat täyttävät edellytyksen, jos he ovat opiskelleet ja saaneet tutkintotodistuksensa edellisten viiden vuoden kuluessa.

Lisäksi koska kilpailu järjestettiin rinnakkain kilpailun KOM/A/1/02 kanssa, jokainen, joka ei ollut saanut ensimmäistä tutkintotodistustaan edellisten 5 vuoden kuluessa tai erikoistumisalan tutkintotodistusta edellisten 3 vuoden kuluessa, pystyi osallistumaan kilpailuun KOM/A/1/02. Työkokemusta koskeva vaatimus koski hallintovirkamiehen virkaa, johon vaaditaan 3 vuoden työkokemus. Ikäraja ei ollut, joten ikäsyrajintää ei tapahtunut. Vaatimukset perustuivat ainoastaan virkojen luonteeseen.

Kantelijan huomautukset

Kantelijalta ei saatu huomautuksia.

PÄÄTÖS

1 Väite ikään perustuvasta syrjinnästä

1.1 Kantelija väitti, että kilpailuilmoituksen vaatimus, että kilpailuun oikeuttava korkeakoulututkinto oli pitänyt suorittaa myöhemmin kuin syyskuussa 1997, oli ikäsyrjintää.

1.2 Komissio totesi, että avoin kilpailu KOM/A/2/02 järjestettiin palkkaluokan A8 hallintovirkamiesten palkkaamiseksi. Komissio huomautti, että "tuoreita tutkintotodistuksia" koskeva lauseke oli edellytys, joka perustui täytettävänä olevaan virkaan. Vaatimuksen väitettiin aiheuttavan ikäsyrjintää. Tästä komissio huomautti, että nuorten ihmisten lisäksi myös vähän varttuneemmat täyttävät edellytyksen, jos ovat opiskelleet ja suorittaneet tutkintotodistuksensa edellisten viiden vuoden kuluessa. Komissio totesi lisäksi, että henkilöt, jotka eivät olleet suorittaneet tutkintotodistustaan edellisten 5 vuoden aikana tai erikoistumisalan tutkintotodistusta edellisten 3 vuoden aikana, voisivat osallistua rinnakkaiseen kilpailuun KOM/A/1/02, jossa vaadittiin työkokemusta.

1.3 Kuten yhteisöjen tuomioistuimet ovat johdonmukaisesti todenneet, yhteisön virkamiesten palkkaamisessa olisi noudatettava yhtäläisen kohtelun periaatetta, joka on yksi yhteisön oikeuden peruseriaateista. Periaatteen mukaan toisiinsa verrattavissa tilanteissa ei saa menetellä eri tavoin, ellei tällainen menettely ole objektiivisesti perusteltua. Samassa tilanteessa olevia hakijoita ei siis saa kohdella eri tavoin, ellei tämä ole perusteltua²⁷.

1.4 Komission oli perusteltava objektiivisin perustein, miksi se asetti kilpailuun KOM/A/2/02 oikeuttavan, väitetysti välillistä syrjintää aiheuttavan edellytyksen, eli palkkaluokan A8 virkaa tavoittelevien hakijoiden korkeakoulututkinnon tai erikoistumisalan tutkinnon suorittamista koskevan määräajan. Perustelujen avulla oikeusasiamiehen pitäisi pystyä arvioimaan, toimiko komissio laillisen toimivaltansa puitteissa edellytyksen asettaessaan.

1.5 Komissio perusteli edellytyksen asettamista apulaishallintovirkamiesten toimenkuvan luonteella ja tehtävillä. Koska palkkaluokan A8 virkamiehiltä ei vaadita työkokemusta ennen komissioon tuloaan, komissio asetti määräajan opintojen tai erikoistumisopintojen päättämiseksi. "Tuoretta" tutkintotodistusta koskeva lauseke vaikuttaakin erityiseltä edellytykseltä, joka perustuu täytettävänä olevan viran luonteeseen.

1.6 Lisäksi kävi ilmi, että varttuneemmilla hakijoilla, jotka olivat suorittaneet tutkintotodistuksen tai erikoistumisalan tutkintotodistuksen vastikään, oli myös oikeus osallistua kilpailuun. Hakijat, jotka eivät olleet suorittaneet tutkintotodistustaan tai erikoistumisalan tutkintotodistustaan viiden tai kolmen vuoden kuluessa, olisivat voineet osallistua rinnakkaiseen kilpailuun KOM/A/1/02, jossa vaadittiin työkokemusta. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että komission esittämät perustelut olivat hyväksyttäviä. Lausekkeella asetetut rajoitukset vaikuttivat myös oikeasuhtaisilta tarkoitukseen nähden: komission oli näin helpompi kohdistaa kilpailu toivotunlaisiin A8-hakijoihin.

1.7 Oikeusasiamies totesi, että komissio toimi laillisen toimivaltansa rajoissa asettaessaan "tuoreeseen tutkintotodistukseen" perustuvan edellytyksen A8-hakijoille. Oikeusasiamiehen mielestä tapauksessa ei näin ollen osoitettu ilmenneen hallinnollista epäkohtaa.

2 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella komission toiminnassa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

²⁷

Asia T-43/91, Hoyer v. komissio, oikeustapauskokoelma – henkilöstöasiat 1994, s. II-297; asia T-44/91, Smets v. Komissio, oikeustapauskokoelma – henkilöstöasiat 1994, s. II-319.

KOMISSIION KIELTÄYTYMINEN LUOVUTTAMASTA JÄSENVALTIOIDEN TOIMITTAMIA ASIAKIRJOJA

Päätös kanteluun 1753/2002/GG (luottamuksellinen) Euroopan komissiota vastaan

Tämä on tiivistelmä päätöksestä, jota ei voitu julkistaa kokonaan, sillä se on hyvin pitkä. Päätöksen teksti on luettavissa kokonaisuudessaan saksaksi ja englanniksi oikeusasiamiehen verkkosivuilla osoitteessa <http://euro-ombudsman.eu.int/decision/en/021753.htm>

Kantelija, Irlannin kansalainen, pyysi maaliskuussa 2002 komissiolta muutamia asiakirjoja asetuksen (EY) N:o 1049/2001²⁸, joka koskee yleisön mahdollisuutta tutustua Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjoihin.

Asiakirjat toimitettiin kantelijalle lukuun ottamatta kahta kirjettä, jotka Irlanti oli lähettänyt komissiolle kuudennen alv-direktiivin 27 artiklan 1 kohdan mukaisesti, sekä yhtä ilmoitusta, jonka Irlanti oli antanut kyseisen direktiivin 27 artiklan 5 kohdan mukaisesti. Komissio ilmoitti kantelijalle, ettei asiakirjoja voitu luovuttaa, sillä Irlannin veroviranomaiset olivat pyytäneet, ettei asiakirjoja julkistettaisi.

Kantelija väitti, että komissio kieltäytyi väärin perustein luovuttamasta asiakirjoja, sillä niiden luovuttaminen ei vahingoittaisi mitään asetuksessa (EY) N:o 1049/2001 lueteltua etua, ja että komissio ei ollut noudattanut päätöksessä 2001/937/EY²⁹ säädettyjä menettelysäännöksiä. Kantelija vaati, että komission olisi näin ollen tarkistettava päätöstään.

Oikeusasiamiehen tutkimuksen aikana komissio ilmoitti käsityksensä, että se oli toiminut asianmukaisesti ja että sillä oli oikeuden lisäksi suoranainen velvollisuus kuulla asiakirjan laatineita kansallisia viranomaisia. Komissio totesi lisäksi, että jos se olisi pitänyt asiakirjojen julkistamista vahingollisena, se ei olisi kuullut Irlannin viranomaisia, vaan olisi kieltäytynyt suoraan luovuttamasta asiakirjoja. Jäsenvaltioiden oikeus evätä toimielimiltä lupa paljastaa niiden laatimia asiakirjoja ei ole tarkoitettu rajoittamaan varsinaisesti asiakirjoihin tutustumista, vaan rajoittamaan asiakirjoihin tutustumista yhteisön sääntöjen nojalla. Rajoitus suunniteltiin siten, että siinä otetaan huomioon, mikä asema asiakirjalla on kansallisen lainsäädännön ja käytännön perusteella, jolloin vältetään ristiriidat yhteisön avoimuusjärjestelmän ja erilaisten kansallisten avoimuusjärjestelmien välillä.

Ratkaisussaan asiaan oikeusasiamies katsoi ensinnäkin, ettei kantelija kyennyt osoittamaan, että komission päätös kieltäytyä luovuttamasta asiakirjoja olisi tehty väärin perustein, joten oikeusasiamies ei havainnut hallinnollista epäkohtaa tapauksen tässä kohdassa.

Oikeusasiamies oli lisäksi sitä mieltä, että vaikka komissio ei noudattanutkaan omia, päätöksessä 2001/937 säädettyjä menettelysäännöksiään, se toimi kuitenkin oikein tapauksen asiasisällön kannalta. Itse asiassa voitiin hyvin väittää, että jos komissio olisi noudattanut omia menettelysäännöksiään, se olisi syyllistynyt hallinnolliseen epäkohtaan. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, ettei tässä tapauksessa ollut soveliaasta pitää hallinnollisena epäkohtana sitä, että komissio jätti noudattamatta omia menettelysäännöksiään. Jotta vastaavia tilanteita ei tapahtuisi jatkossa, oikeusasiamies teki seuraavan huomautuksen:

Oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella vaikuttaa siltä, ettei komission työjärjestyksen muuttamisesta 5. joulukuuta 2001 tehdyllä komission päätöksellä 2001/937/EY, EHTY, Euratom asetettuja menettelysäännöksiä eikä etenkin säännösten 5 artiklan 4 kohtaa ollut laadittu riittävän tarkkaan, jotta ne vastaisivat Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi 30. toukokuuta 2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1049/2001 aineellisia säännöksiä. Oikeusasiamiehen mielestä komission olisi siis syytä tarkistaa kyseiset säännökset. Neuvoston

²⁸ EYVL L 145/43, 31.5.2001.

²⁹ Komission päätös 2001/937/EY, EHTY, Euratom, tehty 5 päivänä joulukuuta 2001, jossa annettiin säännökset asetuksen (EY) N:o 1049/2001 täytäntöönpanosta. EYVL L 345, 29.12.2001, s. 94.

työjärjestyksen muuttamisesta 29. marraskuuta 2001 tehdyn neuvoston päätöksen³⁰ vastaavat säännökset (ja erityisesti kyseisellä päätöksellä neuvoston työjärjestykseen lisätty liitteen III 2 artiklan 1 kohta) lienevät tässä yhteydessä hyödyllinen ohjenuora.

KANSALLISEN ASIAANTUNTIJAN VIRKAA KOSKEVAN HAKEMUKSEN KÄSITTELY EUROOPAN KOMISSIOSSA

Päätös kanteluun 172/2003/IP Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Kantelun aiheena on kansallisen asiantuntijan virkaa koskevan hakemuksen käsittely komissiossa.

Syyskuussa 2001 Euroopan komission sisämarkkinoiden pääosasto (jäljempänä sisämarkkinoiden PO) julkisti jäsenvaltioissa sijaitsevista komission pysyvissä edustustoissa neljä ilmoitusta, jotka koskivat avoinna olleita kansallisen asiantuntijan virkoja neljässä eri yksikössä. Kantelija haki virkaa, joka oli avoinna yksikössä D/1 "Tavaroiden vapaa liikkuvuus".

Kantelijalle ilmoitettiin 16. tammikuuta 2002 päivätyllä kirjeellä, ettei hänen hakemustaan ollut hyväksytty. Kirjeessä todettiin, että: *"Olemme tutkineet ansioluettelonne pääosastolla, mutta minun on valitettavasti ilmoitettava, ettei hakemustanne hyväksytty. Tietonne säilytetään kuitenkin vuoden ajan."*

Kantelija kirjoitti komissiolle 11. helmikuuta 2002 ja pyysi komissiota (i) perustelemaan päätöksen, että hänen hakemustaan ei hyväksytty; (ii) ilmoittamaan valitun hakijan nimen ja (iii) toimittamaan jäljennöksen kaikista asiaan liittyvistä asiakirjoista.

Vastauksessaan 13. maaliskuuta 2002 komissio ilmoitti, että 16. tammikuuta 2002 lähetetty kirje oli ollut väliaikainen vastaus, jolla hakijoille oli ilmoitettu, että heidän tietojaan säilytettäisiin vuoden ajan. Komissio ilmoitti, ettei valintaa ollut tuolloin tehty ja ettei ollut varmaa, täytettäisiinkö kansallisen asiantuntijan virkaa lähiaikoina, sillä kyseisessä yksikössä tehtiin sisäisiä uudelleenjärjestelyjä. Komissio ilmoitti lisäksi, ettei virkailmoituksen julkaiseminen sitonut toimielintä, vaan sillä oli oikeus päättää, että virka jätetään täyttämättä.

Kantelija kirjoitti 2. huhtikuuta 2002 komissiolle uudelleen. Hän ilmoitti, että 16. tammikuuta 2002 päivätyssä kirjeessä oli todettu selkeästi, ettei hänen hakemustaan ollut hyväksytty. Kantelijan mielestä tämä tarkoitti, että valintamenettely oli suoritettu. Hän totesi lisäksi olevansa sitä mieltä, että komission olisi pitänyt ilmoittaa hakijoille kaikista päätöksistä, joita menettelyssä oli tehty. Komissio toisti vastauksessaan 8. toukokuuta 2002 samat asiat, jotka se oli maininnut kirjeessään 13. maaliskuuta 2002.

Komissio totesi kirjeessään 4. syyskuuta 2002, joka oli vastaus kantelijan uuteen, 18. kesäkuuta 2002 päivättyyn kirjeeseen, että (i) yksikössä D/1 olevaan virkaan oli tullut kolme hakemusta kantelijan hakemus mukaan luettuna; (ii) sisämarkkinoiden PO:n rakenteeseen tehtyjen muutosten ja henkilöstöresurssien uudelleen jakamisen takia päätettiin, ettei yksikössä D/1 olevaa kansallisen asiantuntijan virkaa täytettäisi; (iii) sisämarkkinoiden PO ei ole palkannut yhtään kansallista asiantuntijaa kyseisen virkailmoituksen julkaisemisen jälkeen; (iv) viran täyttämättä jättämisestä ei ollut tehty kirjallista päätöstä, joten kantelijalle ei voitu toimittaa sellaista asiakirjaa, jota kantelija oli pyytänyt 11. helmikuuta 2002 päivätyssä kirjeessään. Sisämarkkinoiden PO pahoitteli lisäksi, että hakijoille lähetettiin tammikuussa 2002 vakiomuotoinen kirje, joka on tapana lähettää hakijalle tiedoksi siitä, että hänen hakemuksensa on hylätty. Tässä tapauksessa olisi pitänyt mieluummin kertoa, että komissio oli päättänyt jättää viran täyttämättä, ja selittää, miksi näin oli tehty.

30

EYVL L 313/40, 30.11.2001.

Kantelussaan oikeusasiamiehelle kantelija väitti, että Euroopan komissio ei ollut noudattanut hyvän hallintotavan periaatteita lähettäessään hänelle 16. tammikuuta 2002 päivätyn kirjeen, koska kirje sisälsi virheellistä tietoa. Komissio ei myöskään suostunut antamaan asiakirjoja, jotka liittyivät komission päätökseen jättää täyttämättä kansallisen asiantuntijan virka.

Kantelija vaati lisäksi 100 000 euron korvausta hänelle aiheutuneista aineellisista vahingoista ja henkisestä kärsimyksestä.

TUTKIMUS

Euroopan komission lausunto

Lausunnossaan komissio kertasi kantelun taustaa ja totesi seuraavaa:

Kantelija oli yksi kolmesta hakijasta kansallisen asiantuntijan virkaan, jonka sisämarkkinoiden PO oli julkistanut avoimeksi syyskuussa 2001. Kaikille virkaa hakeneille ilmoitettiin vakiomuotoisella kirjeellä, ettei heidän hakemustaan ollut hyväksytty. Komissio myönsi, että kirjeessä annetut tiedot saattoivat johtaa kantelijaa harhaan, sillä tämä saattoi saada sellaisen käsityksen, että joku muu hakija oli valittu virkaan.

Vastauksena kantelijan 11. helmikuuta 2002 päivättyyn kirjeeseen komission yksiköt antoivat kuitenkin kirjeessään 13. maaliskuuta 2002 yksityiskohtaisen selvityksen päätöksestä jättää kansallisen asiantuntijan virka täyttämättä.

Kantelija kirjoitti 2. huhtikuuta 2002 uudelleen ja totesi, että virasta ilmoittaminen oli antanut aihetta odottaa, että virkaan voisi tulla valituksi. Hän ilmoitti myös, että hänelle oli kerrottu, että joku muu hakija oli nimitetty virkaan. Hän pyysi näin ollen uudelleen nähtäväkseen asiakirjoja, jotka koskivat päätöstä jättää kansallisen asiantuntijan virka täyttämättä.

Asiasta vastuussa olleet komission yksiköt vastasivat kantelijalle 8. toukokuuta 2002 ja vahvistivat, että 13. maaliskuuta 2002 päivätyn kirjeen tiedot pitivät paikkansa. Komission yksiköt lisäsivät, ettei virasta ilmoittaminen voinut sitoa komissiota.

Kantelija teki komissiolle valituksen 18. kesäkuuta 2002 hyvän hallintotavan säännösten nojalla. Pääsihteeri otti valituksen vastaan, ja se kirjattiin viitenumerolla A/330162. Sisämarkkinoiden PO:n pääjohtaja vastasi valitukseen 4. syyskuuta 2002. Hän vahvisti 13. maaliskuuta 2002 päivätyssä kirjeessä esitetyt tiedot ja totesi, ettei sisämarkkinoiden PO:n yksikköön D/1 ollut nimitetty kansallista asiantuntijaa syyskuussa 2001 julkaistun virkailmoituksen jälkeen. Pääjohtaja pahoitteli uudemman kerran, että kantelija oli saanut vain vakiomuotoisen kirjeen, jossa oli ilmoitettu, ettei tämän hakemusta ollut hyväksytty. Hän korosti kuitenkin, että ilmoitus, jonka mukaan kantelijan tietoja säilytettäisiin sisämarkkinoiden PO:n tietokannassa, piti paikkansa.

Kantelija valitti kirjeellään 7. lokakuuta 2002 vastauksesta, jonka hän oli saanut valitukseensa (A/330162), ja pyysi nähtäväkseen tiettyjä asiakirjoja.

Komission pääsihteeri ilmoitti vastauksessaan 12. marraskuuta 2002, että vaikka hänenkin mielestään käsittelymenettelyssä oli ollut muutamia epäkohtia, epäkohdat oli korjattu kantelijalle myöhemmin annetussa selvityksessä.

Sisämarkkinoiden PO:sta toimitettiin kantelijalle 15. marraskuuta 2002 seuraavat asiakirjat: jäljennös 24. lokakuuta 2001 päiväystä sisämarkkinoiden PO:n pääjohtajan M:n tiedonannosta, joka oli osoitettu henkilöstön ja hallinnon pääosaston (henkilöstön ja hallinnon PO) pääjohtajalle R:lle ja joka koski sisämarkkinoiden PO:n rakenteen muuttamista, jonka seurauksena yksiköt D/1 ja D/2 yhdistettiin; jäljennös 19. marraskuuta 2001 päiväystä henkilöstön ja hallinnon PO:n tiedonannosta, joka oli osoitettu sisämarkkinoiden PO:lle ja jossa välitettiin yksikössä D/1 avoinna olleeseen kansallisen asiantuntijan virkaan tulleet kolme hakemusta; jäljennökset kahdelle muulle kansallisen asiantuntijan virkaa hakeneelle lähetetyistä kirjeistä, joista hakijoiden henkilötiedot

oli poistettu ja jotka olivat täsmälleen samanlaiset kuin kantelijalle 16. tammikuuta 2002 lähetetty kirje.

Yleisenä kommenttinaan komissio myönsi, että kantelijalle 16. tammikuuta 2002 lähetetyssä vastauksessa ei annettu täydellistä ja täsmällistä selvitystä siitä, miksi häntä ei ollut valittu. Komissio oli jo pahoitellut asiaa kirjeessään 13. maaliskuuta 2002. Se korosti kuitenkin, ettei kansallisen asiantuntijan virasta ilmoittaminen voinut antaa hakijalle aihetta odottaa, että tämä nimitettäisiin virkaan. Kansallisten asiantuntijoiden virat rahoitetaan budjettikohdasta A-7003. Kullekin pääosastolle myönnetään määräraha, jota pääosasto hallinnoi hajautetusti. Kansallisen asiantuntijan viran perustamisesta tai siirtämisestä tehty päätös ei vaadi erityisiä muodollisuuksia. Kansallisen asiantuntijan palkkaamisesta päätetään tavallisesti siten, että kyseinen pääosasto esittää pyynnön henkilöstön ja hallinnon pääosastolle. Tässä tapauksessa päätettiin, ettei ketään palkata, joten pyyntöä ei esitetty.

Komissio totesi lopuksi, ettei se pystynyt selittämään, miksi kansallisen asiantuntijan virkaa hakeneille ja hylätyille hakijoille 16. tammikuuta 2002 lähetetyillä kahdella kirjeellä oli täsmälleen sama kirjausnumero (238). Komission mukaan kaksi kirjettä oli mitä todennäköisimmin tuotu allekirjoitettavaksi samaan aikaan ja kolmas (jonka kirjausnumero on 240) oli tuotu erikseen.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi pohjimmiltaan kantelussaan.

Hän totesi lisäksi, ettei ollut mitenkään hyväksyttävää, ettei komissio pystynyt antamaan järkevää selitystä sille, miksi kahdella hylätyille hakijoille 16. tammikuuta 2002 lähetetyillä kirjeellä oli sama kirjausnumero ja kolmannella eri kirjausnumero. Kantelijan mielestä asia voitaisiin selittää siten, ettei kirjeiden sisältö ollut sama.

Hän toisti kantelussaan esittämät syytökset ja pitäytyi korvausvaatimuksessaan.

LISÄTUTKIMUKSET

Komission lausunnon ja kantelijan huomautusten huolellisen tarkastelun jälkeen oli ilmeistä, että lisätutkimukset olivat aiheellisia. Oikeusasiamies pyysi siksi kirjeellään 10. marraskuuta 2003 komissiolta lupaa tutustua sen arkistoon.

Oikeusasiamiehen toimisto tarkasti komission arkiston 25. marraskuuta 2003. Komission arkisto käsitti asiaa koskevia asiakirjoja sisämarkkinoiden PO:n organisaatorakenteen muutoksista ja sisämarkkinoiden PO:ssa olevista kansallisen asiantuntijan viroista, eri komission yksikköjen välisestä, asiaa koskevasta sisäisestä kirjeenvaihdosta sekä komission ja kantelijan välisestä kirjeenvaihdosta. Komission yksiköt antoivat oikeusasiamiehen toimistolle luettelon kansallisen asiantuntijan viroista vuodesta 2000, vaikka luettelo ei sisältynyt arkistoon. Luettelosta kävi ilmi, ettei yksikköön D/1 ollut palkattu yhtään kansallista asiantuntijaa. Oikeusasiamiehen toimisto sai lisäksi jäljennöksen kaikista sisämarkkinoiden PO:sta 16. tammikuuta 2002 lähetetyistä kirjeistä, joiden kirjausnumerot olivat 238, 239 ja 240. Komission pyynnöstä kyseisiä asiakirjoja käsiteltiin luottamuksellisina, ja komission edustajat selittivät, että jos useampi lähetettävä kirje perustuu sanamuodoltaan vakiomuotoiseen malliin, kaikki kyseiset kirjeet kirjataan samalla kirjausnumerolla. Yhdestä yksiköstä lähetettyjen tai jopa yhden virkamiehen lähettämien kirjeiden kirjausnumeroissa voi kuitenkin olla ”hyppäyksiä” numerojen yli. Syynä on, että koko pääosasto käyttää samaa ADONIS-järjestelmää eli samaa kirjausnumerojärjestelmää. Tämä tarkoittaa, että kun joku kirjaa lähetettävän kirjeen, kirjausnumeroksi tulee jonossa seuraavana oleva numero.

PÄÄTÖS

1 Kantelijan hakemuksen käsittely komissiossa

1.1 Kantelija haki kansallisen asiantuntijan virkaa sisämarkkinoiden PO:n yksikössä D/1 "Tavaroiden vapaa liikkuvuus", kun sisämarkkinoiden PO oli julkaissut virkailmoituksen ja jakanut sen komission pysyviin edustustoihin syyskuussa 2001. Kantelijalle ilmoitettiin kirjeitse 16. tammikuuta 2002, ettei hänen hakemustaan ollut hyväksytty.

Kantelija väitti kantelussaan, että Euroopan komissio ei ollut noudattanut hyvän hallintotavan periaatteita lähettäessään hänelle 16. tammikuuta 2002 päivätyn kirjeen, joka sisälsi virheellistä tietoa.

1.2 Komissio myönsi lausunnossaan, että 16. tammikuuta 2002 päivätyn kirjeen tiedot olivat olleet harhaanjohtavia ja että kantelija saattoi luulla kirjeen perusteella, että kansallisen asiantuntijan virkaan oli valittu joku muu hakija.

1.3 Hyvän hallintotavan periaatteiden mukaisesti toimielinten olisi perusteltava päätöksensä selkeästi ja täsmällisesti. Tässä tapauksessa komissio myönsi, että 16. tammikuuta 2002 päivätty kirje johti kantelijaa harhaan.

Oikeusasiamies kiinnitti kuitenkin huomiota siihen, että kirjeessään 4. syyskuuta 2002 ja myöhemmin lausunnossaan oikeusasiamiehelle komissio oli selittänyt kantelijalle, miksi kansallisen asiantuntijan virka oli päätetty jättää täyttämättä, ja pahoitteli 16. tammikuuta 2002 päivättyä harhaanjohtavaa kirjettä.

1.4 Oikeusasiamiehen toimiston suorittamissa tutkimuksissa komission arkistossa ei käynyt ilmi mitään seikkoja, jotka asettaisivat komission selityksen kyseenalaiseksi.

1.5 Edellä todetun perusteella oikeusasiamies ei katsonut aiheelliseksi tutkia enempää asian tätä kohtaa.

2 Kantelijan pyyntö saada asiakirjoja nähtäväksi

2.1 Kantelija väitti kantelussaan, ettei komissio ollut antanut hänelle asiakirjoja, jotka koskivat komission päätöstä jättää kansallisen asiantuntijan virka täyttämättä.

2.2 Komissio totesi lausunnossaan, että sisämarkkinoiden PO toimitti kantelijalle 15. marraskuuta 2002 kaikki menettelyä koskevat, olemassa olevat asiakirjat eli jäljennöksen sisämarkkinoiden PO:n pääjohtajan M:n tiedonannosta, joka oli osoitettu henkilöstön ja hallinnon pääosaston (henkilöstön ja hallinnon PO) pääjohtajalle R:lle ja joka koski sisämarkkinoiden PO:n rakenteen muuttamista, jonka seurauksena yksiköt D/1 ja D/2 yhdistettiin; jäljennöksen henkilöstön ja hallinnon PO:n 19. marraskuuta 2001 päivätystä tiedonannosta, joka oli osoitettu sisämarkkinoiden PO:lle ja jossa välitettiin yksikössä D/1 avoimena olleeseen kansallisen asiantuntijan virkaan tulleet kolme hakemusta; jäljennökset kahdelle muulle kansallisen asiantuntijan virkaan hakeneelle lähetetyistä kirjeistä, joista hakijoiden henkilötiedot oli poistettu ja jotka olivat täsmälleen samanlaiset kuin kantelijalle 16. tammikuuta 2002 lähetetty kirje.

2.3 Oikeusasiamiehen toimisto tutki komission arkiston. Komission arkistosta ei löytynyt komission kirjallista päätöstä siitä, että kansallisen asiantuntijan virka jätettiin täyttämättä. Samoin vaikutti siltä, että tätä päätöstä koskevia muitakaan asiakirjoja ei ollut olemassa paitsi asiakirjat, jotka komissio oli toimittanut kantelijalle. Tutkimuksessa kävi myös ilmi, että kantelijan saamat jäljennökset, joista henkilötiedot oli poistettu, vastasivat kirjeitä, jotka komissio oli lähettänyt kahdelle muulle hakijalle.

2.4 Tällä perusteella oikeusasiamies katsoi, ettei komission toiminnassa ollut tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa asian tässä kohdassa.

3 Kantelijan korvausvaatimukset

- 3.1 Kantelija vaati 100 000 euron korvausta aineellisista vahingoista ja henkisestä kärsimyksestä.
- 3.2 Lausunnossaan komissio korosti, ettei kansallisen asiantuntijan virasta ilmoittaminen voinut antaa hakijalle aihetta odottaa, että tämä nimitettäisiin virkaan.
- 3.3 Edellä esitettyjen, kantelijan väitteistä tehtyjen päätelmien perusteella oikeusasiamies katsoi, ettei kantelija ole toimittanut mitään näyttöä vahingoista, joita 16. tammikuuta 2002 päivätty harhaanjohtava kirje oli hänelle väitetysti aiheuttanut.

4 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettuna oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella Euroopan komission toiminnassa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

OIKEUS TUTUSTUA KORJATTUIHIN KOEPAPERIEIHIN KOMISSION JÄRJESTÄMISSÄ KILPAILUISSA

Päätös kanteluun 324/2003/MF Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Kantelija jätti Euroopan oikeusasiamiehelle kantelun 7. helmikuuta 2003.

Kantelijan mukaan olennaiset tosiseikat olivat seuraavat:

Kantelija, Euroopan komission virkamies, osallistui virallisessa lehdessä nro C 251 A 11. syyskuuta 2001 julkaistuun Euroopan komission järjestämään kilpailuun KOM/C/1/01 varallaololuettelon laatimiseksi varainhoidon ja kirjanpidon alan apulaisvirkailijoista. Hän läpäisi esivalintatestit ja osallistui kirjallisiin testeihin. Komissio ilmoitti kantelijalle kirjeellään 13. joulukuuta 2002, että häntä ei ollut hyväksytty suulliseen kokeeseen, koska hän oli saanut d-testistä vain 17/40 pistettä, kun vähimmäisvaatimus oli 20 pistettä.

Kantelija pyysi sähköpostiviestillä 18. joulukuuta 2002 komissiolta jäljennöstä kirjallisen kokeensa korjatusta koepaperista ja oikeista vastauksista tietääkseen, millaisia virheitä hän oli tehnyt. Komissio lähetti kantelijalle 10. tammikuuta 2003 arviointilomakkeen ja jäljennöksen hänen kirjallisesta kokeestaan, jossa ei ollut korjauksia.

Kantelija ilmoitti komissiolle 16. tammikuuta 2003 päivätyllä sähköpostiviestillä, että hän oli pyytänyt jäljennöksen korjatusta koepaperistaan ja että hän oli saanut vain jäljennöksen kirjallisesta kokeestaan ilman korjauksia. Komissio vastasi 29. tammikuuta 2003 päivätyssä kirjeessä, että se oli jo toimittanut kaikki ne kirjallisiin testeihin liittyvät tiedot, joihin hakijoilla oli oikeus tutustua.

Kantelija jätti Euroopan oikeusasiamiehelle kantelun 7. helmikuuta 2003. Hän väitti, että Euroopan komissio ei ollut antanut hänen tutustua omaan korjattuun koepaperiinsa kilpailun KOM/C/1/01 jälkeen. Hän toi esiin myös, että hän ei saanut Euroopan komission lähettämistä asiakirjoista eli arviointilomakkeesta ja korjaamattomasta koepaperista tietää, millaisia virheitä hän oli tehnyt.

TUTKIMUS

Euroopan komission lausunto

Euroopan komission lausunto Kantelun johdosta oli yhteenvedona seuraava:

Komissio myönsi, että puheenjohtaja Prodin kirjeessä Euroopan oikeusasiamiehelle 7. joulukuuta 1999 komissio oli sitoutunut antamaan hakijoille heidän sitä pyytäessään oikeuden tutustua omiin korjattuihin koepapereihinsa 1. heinäkuuta 2000 jälkeen julkaistuissa kilpailuissa.³¹ Komissio totesi, että oikeus tutustua korjattuihin koepapereihin oli tullut käytännössä mahdolliseksi vasta, kun tarvittavat oikeudelliset ja hallinnolliset toimenpiteet oli hoidettu.

Omaksuttu menettely käsitti sen, että aluksi laadittiin alustava arviointilomake, joka sisälsi kunkin tarkastajan kuhunkin testin osaan tekemät huomautukset ja ehdotukset pistemääräksi. Sen jälkeen valintalautakunta päätti lopullisesta pistemäärästä, kirjasi oman arvionsa arviointilomakkeeseen ja allekirjoitti sen. Tällainen arviointilomake voitaisiin antaa pyynnöstä hakijoiden tutustuttavaksi.

Kilpailun KOM/C/1/01 d-testi oli tapaustutkimus, jonka pohjalta arvioitiin hakijoiden erityisalan osaamista sekä organisaatio- ja hallintovalmiutta varainhoidon ja kirjanpidon alalla. Kirjallisten testien jälkeen vähintään kaksi tarkastajaa korjasi kaikki koepaperit nimettöminä valintalautakunnan etukäteen asettamien kriteereiden mukaisesti. Sen jälkeen valintalautakunta tarkisti, että kriteereitä oli sovellettu oikein, ja tutustui tarkastajien tekemiin huomautuksiin ja arvioihin. Lopuksi valintalautakunta päätti lopullisen pistemäärän, joka ilmoitettiin hakijoille.

Kantelija väitti, että hän ei voinut komission lähettämien asiakirjojen eli arviointilomakkeen ja koepaperin perusteella tietää, millaisia virheitä hän oli tehnyt. Tähän komissio totesi, että kirjallisiin testeihin osallistuneiden hakijoiden koepapereihin ei tehty mitään merkintöjä. Tarkastajien tekemät huomautukset kirjattiin alustavaan arviointilomakkeeseen edellä kuvatun menettelyn mukaisesti. Valintalautakunta tutustui tähän alustavaan arviointilomakkeeseen arvioidessaan hakijoita. Koska alustavaan arviointilomakkeeseen ei sisältynyt valintalautakunnan arviota, vaan se oli vain yksi arvosteluun käytetty osatekijä, sitä ei toimitettu hakijoille.

Valintalautakunnan arvionäkyi vain kantelijalle toimitetusta arviointilomakkeesta. Valintalautakunta oli kantelijalle annetun pistemäärän lisäksi kirjoittanut tähän arviointilomakkeeseen kommenttejaan. Kommenttien tarkoituksena oli antaa kantelijalle tietoa siitä, miksi valintalautakunta päätti antaa hänelle vaadittua pistemäärää alemmat pisteet. Tieto olisi kantelijalle avuksi, jos hän päättäisi osallistua tulevaisuudessa johonkin toiseen kilpailuun.

Kantelijan huomautukset

Euroopan oikeusasiamies välitti kantelijalle komission lausunnon ja kehotti häntä esittämään huomautuksensa. Kantelija ei lähettänyt huomautuksia.

PÄÄTÖS

1 Väite, että komissio ei antanut kantelijan tutustua korjattuun koepaperiinsa

1.1 Kantelija väitti, että Euroopan komissio ei ollut antanut hänen tutustua omaan korjattuun koepaperiinsa kilpailun KOM/C/1/01 jälkeen.

1.2 Euroopan komissio väitti toimittaneensa kaikki ne kirjallisia testejä koskevat tiedot, joihin hakijoilla oli oikeus tutustua. Se totesi myös, että kirjallisiin testeihin osallistuneiden hakijoiden koepaperit eivät sisältäneet mitään merkintöjä. Tarkastajien tekemät huomautukset kirjattiin alustavaan arviointilomakkeeseen käytössä olevan menettelyn mukaisesti. Valintalautakunta tutustui tähän alustavaan arviointilomakkeeseen arvioidessaan hakijoita. Koska alustavaan arviointilomakkeeseen ei sisältynyt valintalautakunnan arviota, vaan se oli vain yksi arvostelussa käytetty osatekijä, sitä ei toimitettu hakijoille.

1.3 Euroopan oikeusasiamies lähetti Euroopan parlamentille 18. lokakuuta 1999 erityiskertomuksen³² omasta aloitteestaan tekemästään tutkimuksesta, joka koski salailua komission palvelukseenottomenettelyssä. Erityiskertomukseen sisälsi suosituksen, että tulevissa kilpailuissaan

³¹ Euroopan oikeusasiamiehen lehdistötiedote 16/99, 15. joulukuuta 1999.

³² Euroopan oikeusasiamiehen erityiskertomus Euroopan parlamentille: omasta aloitteesta suoritettu tutkimus komission palvelukseenottomenettelyihin liittyvästä salailusta: <http://www.euro-ombudsman.eu.int/special/en/default.htm>.

komission olisi pyynnöstä annettava hakijoille oikeus tutustua omiin korjattuihin koepapereihinsa. Euroopan komission puheenjohtaja kirjoitti Euroopan oikeusasiamiehelle 7. joulukuuta 1999 ja ilmoitti, että

*-- komissio hyväksyy kertomuksessa esittämämme suositukset ja ehdottaa tarvittavia oikeudellisia toimenpiteitä ja organisaatiojärjestelyjä, jotta hakijat voivat pyynnöstä tutustua omiin korjattuihin koepapereihinsa 1. heinäkuuta 2000 lähtien.*³³

1.4 Euroopan oikeusasiamies totesi, että kantelija oli pyytänyt komissiota toimittamaan hänelle hänen oman korjatun koepaperinsa. Komissio oli lähettänyt kantelijalle 10. tammikuuta 2003 jäljennöksen hänen kirjallisesta kokeestaan sekä arviointilomakkeen. Valintalautakunta oli kirjoittanut kantelijan koepaperin arvostelua koskevat kommenttinsa arviointilomakkeeseen. Euroopan oikeusasiamiehen tiedossa ei ole mitään sääntöä, joka velvoittaisi valintalautakunnan kirjoittamaan hakijan arviointiin liittyvät kommentit koepaperiin. Euroopan oikeusasiamies katsoi näin ollen, että komission kanta vaikutti perustellulta.

1.5 Euroopan oikeusasiamies katsoi edellä esitetyn perusteella, ettei komission toiminnassa ollut tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa

2 Väite, että kantelija ei voinut komission lähettämien asiakirjojen eli arviointilomakkeen ja korjaamattoman koepaperin perusteella tietää, millaisia virheitä hän oli tehnyt

2.1 Kantelija väitti, että hän ei voinut Euroopan komission lähettämien asiakirjojen eli arviointilomakkeen ja korjaamattoman koepaperin perusteella tietää, millaisia virheitä hän oli tehnyt.

2.2 Euroopan komissio totesi, että valintalautakunnan arvio näkyi kantelijalle toimitetusta arviointilomakkeesta. Valintalautakunta oli kantelijalle annetun pistemäärän lisäksi kirjoittanut tähän arviointilomakkeeseen kommenttejaan.

2.3 Euroopan oikeusasiamies huomautti, että komission hänelle toimittaman arviointilomakkeen jäljennöksen perusteella arviointilomakkeessa oli valintalautakunnan yksityiskohtaisia huomioita kantelijan koepaperin arvostelusta kilpailun d-testissä. Lisäksi valintalautakunta toi arviointilomakkeessa esiin kohdat, joita se oli pitänyt koepaperissa virheinä tai heikkouksina. Euroopan oikeusasiamies katsoi siten, että kantelijalle toimitetut tiedot vaikuttivat riittävän yksityiskohtaisilta, jotta hän voisi ymmärtää, millaisia virheitä oli tehnyt.

2.4 Edellä esitetyn perusteella Euroopan oikeusasiamies totesi, ettei komission toiminnassa tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa kantelun tässä kohdassa.

3 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettua oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella Euroopan komission toiminnassa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

³³

Ks. Euroopan oikeusasiamiehen lehdistötiedote 16/99, 15. joulukuuta 1999.

3.1.4 Euroopan keskuspankki

EUROSETELIEN MÄÄRÄÄ JA LIKKUMISTA KOSKEVIEN TILASTOJEN SAAMINEN TUTUSTUTTAVAKSI

Päätös kanteluun 1939/2002/IJH Euroopan keskuspankkia vastaan

KANTELU

Kantelija uusi marraskuussa 2002 oikeusasiamiehelle jättämänsä kantelun, jonka kohteena oli Euroopan keskuspankin (EKP) kieltäytyminen luovuttamasta tilastoja eurosetelien määristä ja liikkumisesta. Aiempi kantelu oli tehty heinäkuussa 2002, mutta sitä ei otettu käsiteltäväksi oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 4 kohdan perusteella, koska kantelija ei ollut noudattanut menettelyjä, jotka oli asetettu EKP:n antamissa säännöksissä³⁴ yleisön oikeudesta saada tietoa asiakirjoista. Tarkemmin sanottuna kantelija ei ollut tehnyt vahvistavaa hakemusta eikä odottanut vastauksen antamiselle asetettua määräaika.

Niinpä kantelija esitti vahvistavan hakemuksen, jonka EKP:n johtokunta ilmoitti 5. marraskuuta 2002 päivätyllä kirjeellä hylänneensä. EKP perusteli päätöstään viittamaalla päätöksen EKP/1998/12 4 artiklan ensimmäisen ja neljännen luetelmakohdan poikkeuksiin, joiden mukaan oikeutta saada tietoja hallinnollisesta asiakirjasta ei myönnetä, mikäli asiakirjan julkistaminen voi tuottaa haittaa:

- yleisen edun suojaamiselle, erityisesti yleiselle turvallisuudelle, kansainvälisille suhteille, rahatalouden ja vaihtokurssien vakaudelle, oikeudenkäynneille, tarkastuksille ja tutkimuksille (...)
- EKP:n taloudellisten etujen suojalle.

Kantelussaan oikeusasiamiehelle kantelija ei hyväksynyt sitä, että EKP oli hylännyt hänen vahvistavan hakemuksensa. Kantelija väitti, ettei yhtäkään päätöksen EKP/1998/12 artiklan 4 poikkeuksista voinut soveltaa tilastoihin, joita hän pyysi tutustuttavakseen.

TUTKIMUS

Euroopan keskuspankin lausunto

Euroopan keskuspankin lausunnossa todettiin lyhyesti esitettynä seuraavaa:

EKP on toimittanut kantelijalle uusimmat tiedot eurosetelien yhteenlasketuista määristä ja liikkumisesta nimellisarvoittain jaoteltuna. Lisäksi EKP:n Internet-sivustolla julkaistaan vuosittain tiedot setelien painomääristä. Pyynnöstä voi lisäksi saada kuukausittain tiedot eurojärjestelmän kansallisille keskuspankeille palautettujen eurosetelien määristä.

Hylätessään kantelijan tiedustelun osittain EKP toimi päätöksen EKP/1998/12 4 artiklan perusteella ja artiklan mukaisesti, sillä tietojen paljastaminen olisi voinut vaarantaa kyseisessä artiklassa tarkoitetut edut.

Jos euroalueen jäsenvaltioissa olevia euroseteleitä ja niiden liikkeitä koskevat tiedot julkistettaisiin yleisölle, voitaisiin vaarantaa sekä setelien säilytyksen että kansallisten keskuspankkien välillä tapahtuvien setelien siirtojen turvallisuus. Siirtojen avulla paikataan (mahdollisia) vajauksia määriä. Tiedot saattaisivat lisäksi vaarantaa säilöistä huolehtivien ja/tai setelien siirtoihin osallistuvien henkilöiden turvallisuuden. Peruste pätee myös, vaikka tiedot julkistettaisiin sen

³⁴

Euroopan keskuspankin päätös, tehty 3 päivänä marraskuuta 1998, yleisön oikeudesta saada tietoja Euroopan keskuspankin asiakirjoista ja arkistoista (EKP/1998/12), EYVL L 110, 28.4.1999, s. 30.

jälkeen, kun todellinen siirto on tapahtunut, sillä tiettyjä suuntauksia on aina tunnistettavissa. Asia on erityisen tärkeä pienille jäsenvaltioille, joilla on ehkä rajoitettu määrä tiloja setelien säilyttämistä varten.

Setelien säilytys ja siirto ovat turvallisuuden kannalta erittäin arkaluonteisia kysymyksiä, sillä setelien arvo voi olla hyvinkin suuri. EKP:n johtokunta punnitsi huolellisesti keskenään toisaalta yleisön oikeutta saada tutustua tietoihin ja toisaalta yleisen edun suojaamista tällaisissa tapauksissa, erityisesti yleistä turvallisuutta. Harkintansa jälkeen johtokunta totesi, ettei setelien määriä ja siirtoja koskevia tietoja ollut syytä paljastaa. Päätös pätee myös aiempia siirtoja koskeviin tietoihin, sillä tällaiset tiedot voivat herättää paljon huomiota rikollisten keskuudessa.

Mainittujen turvallisuusnäkökohtien takia eurojärjestelmän kansalliset keskuspankit, jotka huolehtivat käytännössä eurosetelien säilytyksestä ja liikkumisesta, sekä muut säilytyksestä huolehtivat ja/tai siirtoihin osallistuvat tahot (esimerkiksi monien euroalueen jäsenvaltioiden poliisi- ja sotilasviranomaiset) ovat pyytäneet EKP:a säilyttämään tällaiset tiedot luottamuksellisina.

EKP pitää erityisen tärkeänä sitä, että kansalaisille tarjotaan mahdollisimman paljon tietoa, jotta vahvistetaan viranomaistoiminnan demokraattisuutta ja kansalaisten luottamusta hallintoon. Siitä huolimatta on tärkeää kieltäytyä paljastamasta tietoja setelien määristä kussakin jäsenvaltiossa ja niiden liikkumisesta. Kolmannet osapuolet voisivat tulkita tietoja väärin ja tehdä vääriä arvioita tietyn nimellisarvon setelien saatavuudesta. Tämän seurauksena kansalaiset ja rahanvaihtajat voisivat innostua ”hamstraamaan” tietyn nimellisarvon seteleitä, jolloin kyseisen nimellisarvon seteleistä voi syntyä vajuusta (tällöin ennustus itse asiassa toteuttaa itsensä). Peruste pitäisi paikkansa myös, vaikka kussakin maassa säilytetyjä määriä koskevat tiedot julkistettaisiin sen jälkeen, kun kyseiset setelit eivät enää ole käytettävissä, sillä tiettyjä suuntauksia olisi edelleen tunnistettavissa. Eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien aikaisempien kokemusten perusteella EKP on todennut, että tällaiset tiedot voisivat aiheuttaa tarpeetonta huolta yleisön keskuudessa ja johtaa järjettömään käytökseen. EKP katsoi lisäksi, että yksittäiseen jäsenvaltioon liittyvistä tiedoista on tullut aiempaa merkityksellisempää kaikissa euroalueen jäsenvaltioissa yhteisvaluutalle annetun oikeudellisen aseman ansiosta sekä siksi, että euroseteleitä käytetään rajat ylittävissä maksutapahtumissa. Euroopan keskuspankkijärjestelmä (EKPJ) on ottanut käyttöön menetelmiä, joilla paikataan alueellisia vajauksia varastoimalla ylimääräiset eurot.

EKP:n johtokunta punnitsi tarkkaan yleisön oikeutta saada tutustua tämänkaltaisiin tietoihin ja yleisen edun suojaamista. Johtokunta tuli siihen tulokseen, että edellä mainitut aikaisempiin kokemuksiin perustuvat riskit ovat niin merkittäviä, että on perusteltua olla antamatta pyydettyjä tietoja.

Kantelijan huomautukset

Kantelija antoi EKP:n lausunnosta lyhyesti esitettynä seuraavat huomautukset:

Epäilysten välttämiseksi kantelija ilmoitti pyytävänsä tietoja maakohtaisista eurosetelien määristä, toisin sanoen tiettyinä aikana kunkin euroalueen jäsenvaltion alueella liikkuvien eurosetelien kokonaisarvosta, joka voidaan ilmaista joko absoluuttisena arvona tai suhteutettuna esimerkiksi euroalueella liikkuvien eurosetelien yhteenlaskettuun arvoon.

Kantelija ei halunnut saada tietoja eurosetelien siirtämisestä yhden euroalueen jäsenvaltion alueelta toiselle eikä kyseisiä siirtoja koskevista EKP:n päätöksistä tai perusteista.

Hylätessään kantelijan vahvistavan hakemuksen EKP viittasi päätöksen EKP/1998/12 4 artiklan ensimmäiseen ja neljänteen luetelmakohtaan. Neljäs luetelmakohta koskee EKP:n taloudellisten etujen suojaa. EKP:n lausunnon perusteella vaikutti kuitenkin siltä, että tarkoituksena oli viitata neljännen luetelmakohdan sijasta viidenteen. Viides kohta koskee ”asiakirjan sisältämät tiedot toimittaneen luonnollisen tai oikeushenkilön pyytämää tai tähän henkilöön sovellettavan lainsäädännön vaatimaa luottamuksellisuuden suojaa”.

EKP:n lausunnossa mainittiin, että säilyttämisestä huolehtivat tai kuljetuksiin osallistuvat muut osapuolet (esimerkiksi monien euroalueen jäsenvaltioiden poliisi- ja sotilasviranomaiset) ovat

pyytäneet EKP:a pitämään tällaiset tiedot luottamuksellisina. Poliisi- ja sotilasviranomaisen kaltaiset osapuolet eivät kuitenkaan ole "asiakirjan sisältämät tiedot toimittaneita henkilöitä". Niihin ei siis voi soveltaa viidettä luetelmakohtaa.

Luottamuksellisuus ei myöskään synny pelkästään siitä, että henkilö sitä pyytää. Luottamuksellisuuden on oltava tosiasiallista asetuksen 2533/98³⁵ 8 artiklan tarkoittamassa merkityksessä. Tällöin kansalliset keskuspankit eivät ole "tietojen antajia" vaan tietojen kerääjiä, jotka noudattavat EKP:n ja EKP:n perussäännön 5 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan. Vaikka tietojen perusteella olisi siis mahdollista tunnistaa kansalliset keskuspankit, tiedot eivät kuitenkaan olisi luottamuksellisia.

Turvallisuuskäsitteistä kantelija totesi, että erot maakohtaisissa eurosetelien määrissä eivät tavallisesti vaadi setelien siirtoja kansallisten keskuspankkien välillä ja että päätöksen EKP/2001/15 3 artiklan 4 kohdassa tehdään selväksi, että siirrot ovat poikkeus eivätkä sääntö.³⁶ Siksi maakohtaisia määriä tai määrien vaihtelua koskevista tiedoista ei voida todeta, onko siirtoja tehty tai onko jouduttu poikkeukselliseen tilanteeseen, jonka takia siirtoja olisi tulevaisuudessa tehtävä. Vaikka tällaisia johtopäätöksiä voitaisiinkin tehdä, mitään suuntauksia ei pystyttäisi määrittämään, koska poikkeukselliset tilanteet eivät sanan varsinaisessa merkityksessä noudattele suuntauksia.

EKP:n peruste, että "tällaiset tiedot voisivat aiheuttaa tarpeetonta huolta yleisön keskuudessa ja johtaa järjettömään käytökseen", oli erittäin uhkaava. Jos peruste hyväksyttäisiin, sen soveltamiselle ei olisi rajoja, ja sen käyttö asettaisi kyseenalaiseksi Euroopan unionista tehdyn sopimuksen päätöksiin liitetyn julistuksen oikeudesta saada tietoja.

PÄÄTÖS

1 Eurosetelien määrää ja liikkumista koskevat tilastot

1.1 Kantelija ei hyväksynyt sitä, että Euroopan keskuspankki (EKP) hylkäsi hänen vahvistavan hakemuksensa, jolla hän pyysi saada tutustuttavaksi tilastoja eurosetelien määristä ja liikkumisesta. Kantelija väitti, ettei yhtäkään päätöksen EKP/1998/12³⁷ 4 artiklan poikkeuksista voinut soveltaa tilastoihin, joita hän pyysi tutustuttavakseen.

1.2 EKP ilmoitti toimittaneensa kantelijalle uusimmat tiedot eurosetelien yhteenlasketuista määristä ja liikkumisesta nimellisarvoittain jaoteltuna. Euroalueen jäsenvaltioiden alueilla olevia euroseteleitä ja niiden liikkumista koskevien tietojen paljastaminen voisi haitata päätöksen EKP/1998/12 4 artiklassa tarkoitettuja etuja, sillä paljastamisella voitaisiin vaarantaa setelien säilytyksen ja kansallisten keskuspankkien välillä tapahtuvien setelien siirtojen turvallisuus. Tiedot saattaisivat lisäksi vaarantaa varastoista huolehtivien ja/tai setelien siirtoihin osallistuvien henkilöiden turvallisuuden. Peruste pätee myös aiempia siirtoja koskeviin tietoihin, sillä tällaiset tiedot voivat herättää paljon huomiota rikollisten keskuudessa. Edellä esitettyjen turvallisuuskäsitteiden takia kansalliset keskuspankit ja muut osapuolet, esimerkiksi poliisi- ja sotilasviranomaiset, ovat pyytäneet EKP:a pitämään tällaiset tiedot luottamuksellisina.

EKP:n mukaan kussakin jäsenvaltiossa olevia setelimääriä ja setelien liikkumista koskevia tietoja voitaisiin lisäksi tulkita väärin, mikä johtaisi väärin arvioihin tietyn nimellisarvon setelien saatavuudesta. Tällöin kansalaiset ja rahanvaihtajat voisivat innostua "hamstraamaan" tietyn

³⁵ Neuvoston asetus (EY) N:o 2533/98, annettu 23 päivänä marraskuuta 1998, Euroopan keskuspankin valtuuksista kerätä tilastotietoja, EYVL L 318, 27.11.1998, s. 8.

³⁶ Euroopan keskuspankin päätös, tehty 6 päivänä joulukuuta 2001, euroseteleiden liikkeeseenlaskusta (EKP/2001/15), EYVL L 337, 20.12.2001, s. 52: "Kansalliset keskuspankit eivät siirrä vastaanottamiaan euroseteleitä muille kansallisille keskuspankeille vaan pitävät eurosetelit käytettävissään uutta liikkeeseenlaskua varten. Tästä poiketen ja EKP:n neuvoston antamien sääntöjen mukaisesti (...) (b) kansallisten keskuspankkien hallussa olevat eurosetelit voidaan logistisista syistä panna eurojärjestelmässä uudelleen liikkeelle isoissa erissä."

³⁷ Euroopan keskuspankin päätös, tehty 3 päivänä marraskuuta 1998, yleisön oikeudesta saada tietoja Euroopan keskuspankin asiakirjoista ja arkistoista (EKP/1998/12), EYVL L 110, 28.4.1999, s. 30.

nimellisarvon seteleitä, jolloin kyseisen nimellisarvon seteleistä syntyisi vajausta, eli ennustus itse asiassa toteuttaisi itsensä. Peruste pitäisi paikkansa myös, vaikka maakohtaiset säilytystiedot julkistettaisiin sen jälkeen, kun kyseiset setelit eivät enää olisi käytettävissä, sillä tiettyjä suuntauksia olisi edelleen tunnistettavissa.

EKP:n mukaan eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien aikaisempien kokemusten perusteella tällaiset tiedot voisivat aiheuttaa tarpeetonta huolta yleisön keskuudessa ja johtaa järjestettömään käytökseen.

1.3 EKP:n lausunnosta esittämissään huomautuksissa kantelija selvensi pyytävänsä tietoja kunkin maan eurosetelien määrästä, toisin sanoen tiettyinä aikana kunkin euroalueen jäsenvaltion alueella liikkuvien eurosetelien kokonaisarvosta, joka voidaan ilmaista joko absoluuttisena arvona tai suhteutettuna esimerkiksi koko euroalueella liikkuvien eurosetelien yhteenlaskettuun arvoon.

Kantelijan mukaan EKP ei voi tukeutua päätöksen EKP/1998/12 4 artiklan viidennen luetelmakohdan mukaiseen luottamuksellisuuden pyytämistä koskevaan poikkeukseen. Turvallisuuden kannalta hän totesi, ettei eurosetelien siirtoja koskevia tietoja voida päätellä maakohtaisia eurosetelien määriä tai määrien vaihteluja koskevista tiedoista. Jos hyväksyttäisiin EKP:n esittämä peruste, jonka mukaan tiedot voisivat aiheuttaa tarpeetonta huolta kansalaisten keskuudessa ja johtaa järjestettömään käytökseen, asetettaisiin kyseenalaiseksi Euroopan unionista tehdyn sopimuksen päätösasiakirjaan liitetty julistus oikeudesta saada tietoja.

1.4 Oikeusasiamies huomautti ensiksi, että kantelija selvensi huomautuksissaan, mitä tietoja hän halusi saada EKP:lta. Oikeusasiamies katsoi kuitenkin, että EKP:n tulkinta kantelijan hakemuksesta oli järkeenkäypä. Tässä päätöksessä tutkittiin sen vuoksi, oliko EKP:llä oikeus kieltäytyä luovuttamasta niitä tietoja, joita kantelija oli sen käsityksen mukaan pyytänyt.

Oikeusasiamies totesi, että kantelijalla oli mahdollisuus esittää EKP:lle uusi hakemus päätöksen EKP/1998/12 mukaisesti ja tarkentaa, mitkä tiedot hän tarkkaan ottaen halusi saada.

1.5 Oikeusasiamies ymmärsi EKP:n lausunnon viittauksen luottamuksellisuutta koskevaan kansallisten keskuspankkien sekä poliisi- ja sotilasviranomaisten pyyntöön siten, että tarkoituksena oli tukea EKP:n nojautumista päätöksen EKP/1998/12 artiklan 4 ensimmäisen luetelmakohdan³⁸ yleistä turvallisuutta koskevaan poikkeukseen. Tarkoituksena ei siis ollut viitata viidenteen luetelmakohtaan³⁹. Oikeusasiamies katsoi, että EKP:n esittämät yleistä turvallisuutta koskevat perusteet olivat hyväksyttäviä ja oikeuttivat EKP:n päätöksen kieltäytyä luovuttamasta tietoja, joita kantelija oli EKP:n käsityksen mukaan pyytänyt.

1.6 EKP esitti, että vaarana olisi itsensä toteuttava ennuste, joka johtaisi tietyn nimellisarvon setelien vajaukseen. Tästä oikeusasiamies huomautti ensinnäkin, että EY:n perustamissopimuksen 106 artiklassa myönnetään EKP:lle yksinoikeus antaa lupa setelien liikkeeseen laskemiseen yhteisössä ja että EKP:n ja EKP:n perussäännön 12 artiklan 1 kohdassa määrätään, että EKP:n johtokunta toteuttaa rahapolitiikkaa EKP:n neuvoston antamien suuntaviivojen ja päätösten mukaisesti. Oikeusasiamies ilmoitti tietävänsä, että käsitettä ”itsensä toteuttava ennuste” käytetään talousalan kirjallisuudessa. Oikeusasiamies totesi, että edellä mainittuja velvollisuuksia hoitaessaan EKP:lla on oikeus huomioida talousanalyysi itsensä toteuttavien ennusteiden mahdollisista vaikutuksista rahapolitiittisen tilanteeseen. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että talousanalyysi oli olennainen myös päätöksen EKP/1998/12 4 artiklan ensimmäiseen luetelmakohtaan sisältyvän yleisen edun suoja koskevan poikkeuksen kannalta. Oikeusasiamies ei kuitenkaan hyväksynyt EKP:n oikeutta tukeutua väitteeseen, että maakohtaisia määriä koskevat tiedot voisivat aiheuttaa tarpeetonta huolta kansalaisten keskuudessa ja johtaa järjestettömään käytökseen. Oikeusasiamies totesi, ettei EKP esittänyt todisteita väitteensä tueksi ja että väite muutenkaan näyttänyt liittyvän yhteenkään päätöksen EKP/1998/12 4 artiklassa luetelluista poikkeuksista.

³⁸ ”yleisen edun suojaamiselle, erityisesti yleiselle turvallisuudelle, kansainvälisille suhteille, rahatalouden ja vaihtokurssien vakaudelle, oikeudenkäynneille, tarkastuksille ja tutkimuksille.”

³⁹ ”asiakirjan sisältämät tiedot toimittaneen luonnollisen tai oikeushenkilön pyytämälle tai tähän henkilöön sovellettavan lainsäädännön vaatimalla luottamuksellisuuden suojalle.”

1.7 Edellä kohdassa 1.5 esitettyjen syiden perusteella oikeusasiamies katsoi, että EKP:lla oli oikeus kieltäytyä luovuttamasta tietoja, joita kantelija oli sen käsityksen mukaan pyytänyt. Oikeusasiamiehen mielestä kantelijan vahvistavasta hakemuksesta tehdyssä EKP:n hylkäävässä päätöksessä ei näin ollen tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa.

2 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella Euroopan keskuspankin toiminnassa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.1.5 Euroopan tilintarkastustuomioistuim

TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN KORJAA ASIAKIRJOIHIN TUTUSTUMISTA KOSKEVIEN SÄÄNTÖJEN LAIMINLYÖNTINSÄ

Päätös kanteluun 1117/2003/GG Euroopan tilintarkastustuomioistuinta vastaan

KANTELU

Kantelija, Yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen, kirjoitti kesäkuussa 2003 tilintarkastustuomioistuimen jäsenelle R.:lle sadakseen luvan tutustua Nigerissä vuonna 2001 suoritettua tarkastusta koskeviin asiakirjoihin. Kantelija ilmoitti, että hänen pyyntönsä perustui "EU:n tiedonsaantiasetukseen".

Tilintarkastustuomioistuimen hallussa oleviin asiakirjoihin tutustumista säädellään päätöksellä N:o 18/97 (EYVL 1998 C 295, s. 1). Se käsittää sisäiset säännöt sellaisten tiedonsaantipyynnöiden käsittelystä, jotka koskevat tilintarkastustuomioistuimen hallussa olevia asiakirjoja. Päätöksen 2 artiklan mukaan kaikki tiedustelut toimitetaan ulkosuhteiden ja oikeudellisen osaston johtajalle, joka arvioi, voidaanko pyyntö ottaa tutkittavaksi. Pyynnön esittäjää kehoitetaan tarvittaessa täsmentämään pyyntöään. Tilintarkastustuomioistuin voi evätä oikeuden saada tietoja päätöksen 4 artiklan 3 kohdassa säädettyjen perusteiden nojalla. Pynnön esittäjälle ilmoitetaan tilintarkastustuomioistuimen vastaus kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta.

Päätöksen N:o 18/97 3 artiklan 1 kohdan mukaan kaikki muutoksenhakupyynnöt toimitetaan tilintarkastustuomioistuimen presidentille, ja pyynnön esittäjälle on ilmoitettava muutoksenhakua koskevasta päätöksestä kahden kuukauden kuluessa. Ilmoitukseen on kirjattava hylkäämisen perusteet, ja siinä on osoitettava jäljellä olevat muutoksenhakukeinot.

L. ilmoitti R.:n puolesta kantelijalle sähköpostiviestillä 17. kesäkuuta 2003, että Nigerissä oli todellakin tehty kesäkuussa 2001 tilintarkastus. Viestin lähettäjä totesi kuitenkin, että tilintarkastustuomioistuimen sääntöjen mukaan hän ei voisi antaa tilintarkastuksia käsitteleviä sisäisiä asiakirjoja tutustuttavaksi. Hän viittasi tilintarkastustuomioistuimen 25.–26. syyskuuta 2001 pidetyssä kokouksessa hyväksymien tiedotuspolitiikan ja -periaatteiden kohtaan 6, joka kuuluu seuraavasti: "Tilintarkastustuomioistuimen on suojattava tarkastajan ja tarkastettavan välistä ammatillista suhdetta, ja se ei tämän vuoksi voi antaa tarkastuksista yksityiskohtaisempia tietoja kuin sen hyväksymistä kertomuksista on saatavissa." R. lisäsi, että tilintarkastustuomioistuimen verkkosivuilta löytyisi kantelijaa kiinnostavaa tietoa niiltä osin kuin kyseistä tarkastusta käsitellään erityiskertomuksessa nro 2/2003 yleisestä talousarviosta rahoitettavan Euroopan unionin elintarviketurvapolitiikan täytäntöönpanosta kehityksimaissa.

Kantelussaan oikeusasiamiehelle kantelija esitti seuraavat väitteet:

- (1) Tilintarkastustuomioistuimen kieltäytyminen olla antamatta hänelle lupaa tutustua kyseisiin asiakirjoihin oli asiaan liittyvien sääntöjen eli asetuksen N:o 1049/2001 ja hyvän hallintotavan säännösten 23 artiklan vastaista.
- (2) Toiminta oli hyvän hallintotavan säännösten 19 artiklan vastaista, sillä hänelle ei toimitettu tietoa muutoksenhakukeinoista.

TUTKIMUS

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen lausunto

Tilintarkastustuomioistuimen lausunnon mukaan oli ilmeistä, ettei kantelijan pyyntöä ollut käsitelty päätöksessä N:o 18/97 asetettujen menettelyjen mukaisesti. Tilintarkastustuomioistuimen presidentti olikin päättänyt ottaa kantelijaan uudelleen yhteyttä ja kehottaa häntä kertomaan tilintarkastustuomioistuimelle yksityiskohtaisesti, mitä lisätietoja hän mahdollisesti tarvitsisi, jotta tilintarkastustuomioistuin voisi käsitellä pyynnön sisäisten sääntöjensä mukaisesti.

Tilintarkastustuomioistuin toimitti jäljennöksen kantelijalle 17. heinäkuuta 2003 lähettämästään kirjeestä, jossa se pyysi anteeksi ensimmäistä 17. kesäkuuta 2003 sähköpostitse annettua vastaustaan.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ei lähettänyt huomautuksia.

PÄÄTÖS

1 Kieltäytyminen antamasta asiakirjoja ja tietoja muutoksenhakukeinoista

1.1 Kantelija, Yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen, kirjoitti 6. kesäkuuta 2003 Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsenelle R.:lle saadakseen luvan tutustua asiakirjoihin, jotka koskivat Nigerissä vuonna 2001 tehtyä tarkastusta. L. ilmoitti kantelijalle 17. kesäkuuta 2003 R.:n puolesta sähköpostiviestillä, että Nigerissä oli todellakin kesäkuussa 2001 tehty tilintarkastus, mutta tilintarkastustuomioistuimen sääntöjen mukaan hän ei voisi antaa tilintarkastuksia käsitteleviä sisäisiä asiakirjoja. Kantelussaan oikeusasiamiehelle kantelija väitti, että Euroopan tilintarkastustuomioistuin oli väärin perustein evännyt häneltä oikeuden tutustua kyseiseen asiakirjaan eikä ollut toimittanut hänelle tietoa siitä, miten hän voisi valittaa kielteisestä päätöksestä.

1.2 Euroopan tilintarkastustuomioistuimen lausunnon mukaan oli ilmeistä, että kantelijan pyyntöä ei ollut käsitelty niin kuin on vahvistettu päätöksessä 18/97⁴⁰, joka määrää sisäiset säännöt siitä, miten käsitellään tilintarkastustuomioistuimen hallussa olevia asiakirjoja koskevia tiedusteluja. Tilintarkastustuomioistuimen presidentti olikin päättänyt ottaa kantelijaan uudelleen yhteyttä ja kehottaa häntä kertomaan tilintarkastustuomioistuimelle yksityiskohtaisesti, mitä lisätietoja hän mahdollisesti tarvitsisi, jotta tilintarkastustuomioistuin voisi käsitellä pyynnön sisäisten sääntöjensä mukaisesti.

1.3 Oikeusasiamies katsoi, että tilintarkastustuomioistuin oli siten ryhtynyt tarvittaviin toimiin vastataksaan kanteluun.

2 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella ja ottaen huomioon toimenpiteet, joihin toimielin oli ryhtynyt saatuaan tietää kantelusta, Euroopan tilintarkastustuomioistuimen toiminnassa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn. Kantelijalle jäi luonnollisesti oikeus esittää uusi kantelu, jos tilintarkastustuomioistuin päättäisi käsitellä hänen pyyntönsä evätä häneltä uudelleen oikeus tutustua asiakirjaan.

40

EYVL 1998 C 295, s. 1.

3.1.6 Eurooppa-valmistelukunta

EUROOPPA-VALMISTELUKUNNAN KOKOUSTEN ESITYSLISTOJEN JA PÖYTÄKIRJOJEN JULKISUUS

Päätös kanteluun 1795/2002/IJH Eurooppa-valmistelukuntaa vastaan

KANTELU

Euroopan oikeusasiamiehelle jätettiin lokakuussa 2002 kantelu European Citizen Action Servicen (ECAS) puolesta Eurooppa-valmistelukuntaa ja Euroopan unionin neuvostoa vastaan.

Tämä päätös koskee ainoastaan kantelua valmistelukunnasta. Oikeusasiamiehen tutkimus neuvostoa koskevan kantelun johdosta on esitetty erillisenä päätöksenä (ks. kohta 3.1.2).

Kantelijan mukaan olennaiset tosiseikat olivat lyhyesti esitettynä seuraavat:

Kantelija oli pyytänyt neuvostolta saada tutustua Eurooppa-valmistelukunnan puheenjohtajiston esityslistoihin ja pöytäkirjoihin. Heinäkuussa 2002 neuvosto vastasi kantelijalle ja ilmoitti muun muassa, että Eurooppa-valmistelukunta on neuvostosta erillinen elin ja että neuvoston pääsihteeristö oli välittänyt kantelijan pyynnön valmistelukunnan sihteeristölle.

Kantelija kirjoitti tämän jälkeen valmistelukunnan pääsihteerille John Kerrille, ja viittasi neuvostolle osoittamaansa pyyntöön saada tutustua puheenjohtajiston esityslistoihin ja pöytäkirjoihin. Pääsihteeri vastasi kantelijalle 18. syyskuuta 2002 ja ilmoitti muun muassa, että hänen mielestään *"olisi erittäin ongelmallista julkistaa sihteeristön laatimia luonnoksia, jotka puheenjohtajisto on hylännyt tai joita puheenjohtajisto ei ole toistaiseksi hyväksynyt, taikka sihteeristölle osoitettuja puheenjohtajiston antamia ohjeita muutosten tekemiseksi. Valmistelukunta tunnustaa, että tehtäviensä hoitamista varten puheenjohtajiston on nautittava etukäteen osoitettua luottamusta. Lopputulos on täysin julkinen, mutta valmistelun on säilyttävä kohtuullisen luottamuksellisenä."*

Kantelija pyysi kantelussaan oikeusasiamiestä tutkimaan, varmistamaan tai selvittämään tietyt asiat. Kantelija selitti myös, että puheenjohtajiston esityslistoihin ja pöytäkirjoihin haluttiin tutustua siksi, että kansalaisjärjestöt saisivat riittävän ajoissa etukäteen tiedon siitä, mitä valmistelukunnassa tultaisiin käsittelemään.

Kanteluun sisältyi lyhyesti esitettynä seuraava väite Eurooppa-valmistelukuntaa vastaan:

Eurooppa-valmistelukunnan sihteeristö ei vastannut asianmukaisesti kantelijan pyyntöön saada tutustua puheenjohtajiston esityslistoihin ja pöytäkirjoihin.

TUTKIMUS

Oikeusasiamies tutki ensin, voiko kantelun ottaa käsiteltäväksi. Jäljempänä esitetyn päätöksen kohdassa 1 lueteltujen syiden perusteella oikeusasiamies tuli alustavasti siihen tulokseen, että Eurooppa-valmistelukunta oli yhteisön laitos EY:n perustamissopimuksen artiklan 195 tarkoittamassa merkityksessä ja kuului näin ollen oikeusasiamiehen toimialaan sen toiminnassa mahdollisesti ilmenevien epäkohtien osalta.

Oikeusasiamies välitti siis kantelun lausuntoa varten Eurooppa-valmistelukunnan puheenjohtajalle, Valéry Giscard-d'Estaingille. Oikeusasiamies ilmoitti toivovansa, että puheenjohtaja esittäisi näkemyksensä kantelun ottamisesta käsiteltäväksi ja että puheenjohtaja joka tapauksessa vastaisi kantelijan väitteisiin.

Eurooppa-valmistelukunnan puheenjohtajan lausunto

Eurooppa-valmistelukunnan puheenjohtaja antoi lyhyesti esitettynä seuraavan lausunnon:

Valmistelukunnan asiakirjat eivät kuulu Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen julkisuutta koskevan asetuksen 1049/2001 soveltamisalaan. Valmistelukunnan pysyvänä periaatteena on kuitenkin ollut antaa yleisölle mahdollisuus tutustua mahdollisimman moneen asiakirjaan (muun muassa kaikkiin valmistelukunnan virallisiin asiakirjoihin) lähinnä julkistamalla asiakirjat viipymättä Internet-sivustolla.

Puheenjohtajiston tehtävänä on valmistella valmistelukunnan työtä. Se voi hoitaa työnsä tehokkaasti vain, jos sillä on mahdollisuus neuvotella suljetuin ovin. Kaikki puheenjohtajiston keskusteluissa hyväksytyt asiakirjat julkistetaan välittömästi valmistelukunnan Internet-sivustolla. Jos myös puheenjohtajiston esityslistat ja pöytäkirjat julkaistaisiin, niistä saattaisi tulla valmistelukunnan keskustelujen kohde eikä virike. Tähänastisten kokemusten perusteella valmistelukunnan jäsenet ymmärtävät ja hyväksyvät asian. Hekään eivät saa tutustua puheenjohtajiston esityslistoihin ja pöytäkirjoihin.

Kantelija väitti, että ilman puheenjohtajiston esityslistoja ja pöytäkirjoja kansalaisjärjestöillä oli vaikeuksia saada etukäteen tietoa siitä, mitä valmistelukunnassa tultaisiin käsittelemään. Puheenjohtaja ei ollut samaa mieltä. Puheenjohtajalla oli tapana ilmoittaa poikkeuksetta kunkin täysistunnon päätteeksi seuraavassa (ja joskus jopa sitä seuraavassa) täysistunnossa käsiteltävät pääkohdat. Ilmoitetut pääkohdat merkittiin sihteeristön laatimiin kokousmuistioihin ja julkaistiin Internet-sivustolla. Lisäksi kunkin täysistunnon yksityiskohtaiset esityslistat julkaistiin heti, kun puheenjohtajisto oli ne hyväksynyt. Yleisölle tiedotettiin täysistuntojen tulevasta aikataulusta ja sisällöstä siis yhtä hyvin kuin valmistelukunnan jäsenille.

Kantelijan huomautukset

Kantelija esitti valmistelukunnan puheenjohtajan lausunnosta lyhyesti esitettynä seuraavat huomautukset:

Eurooppa-valmistelukunta on perustamissopimuksen mukainen laitos, ja asetusta 1049/2001 olisi sovellettava siihen. Vaikka EY:n perustamissopimuksen 255 artiklassa rajoitetaan Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjoihin, asiaa olisi tarkasteltava menneisyyden kannalta: asiakirjojen julkisuutta koskevat käytännäsäännöt ovat levinneet Euroopan oikeusasiamiehen rohkaisemana kolmelta toimielimeltä niiden perustamiin laitoksiin. Neuvosto ja Euroopan parlamentti ovat siis huolehtineet siitä, että EY:n perustamissopimuksen 255 artiklaan perustuvassa lainsäädännössä soveltamisalaa on laajennettu kolmen toimielimen ulkopuolelle.

Asetuksen 1049/2001 johdanto-osan kohta 8 kuuluu seuraavasti: *"Sen varmistamiseksi, että tätä asetusta sovellettaisiin täysimääräisesti kaikkiin unionin toimiin, kaikkien toimielinten perustamien virastojen olisi sovellettava tässä asetuksessa säädettyjä periaatteita."* Tämä osoittaa, että neuvoston ja Euroopan parlamentin tarkoituksena oli varmistaa asiakirjojen mahdollisimman laaja saatavuus ulottamalla asetuksen soveltamisala kattamaan kaikki unionin toimet.

Tarkoitusta tukee 30. toukokuuta 2001 annettua asetusta koskeva yhteinen julistus, jonka toisessa kohdassa tehdään selväksi tavoitteena olevan varmistaa, että asetusta sovelletaan kaikkiin toimielimiin ja laitoksiin, näin ollen myös valmistelukuntaan.

Mitä tuli kansalaisjärjestöjen mahdollisuuteen saada etukäteen tietoa valmistelukunnassa käsiteltävistä asioista, kantelija myönsi arvostavansa sitä, että puheenjohtaja ilmoitti kunkin täysistunnon päätteeksi seuraavassa (tai jopa sitä seuraavassa) täysistunnossa käsiteltävät pääkohdat. Tästä huolimatta saattoi olla äärimmäisen vaikeaa tietää etukäteen, mitä valmistelukunnassa tultiin käsittelemään. Edellisessä täysistunnossa tehty ilmoitus ei riittänyt. Ongelmaa oli tarkasteltava myös erityisesti Brysselin ulkopuolella ja ehdokasvaltioissa sijaitsevien kansalaisjärjestöjen kannalta. Jos tällaiset järjestöt halusivat osallistua valtuuskunnan täysistuntoon, oli toivottavaa saada ilmoitus tulevasta paljon aikaisemmin.

Kantelija ymmärsi hyvin, että puheenjohtajisto pystyi valmistelemaan valmistelukunnan työtä ja toimimaan tehokkaasti vain, jos sillä oli mahdollisuus neuvotella suljetuin ovin. Kantelija ymmärsi myös, miksi tekstiluonnosten oli pysyttävä luottamuksellisina valmisteluvaiheessa. Oli kuitenkin vaikea ymmärtää, miten puheenjohtajiston esityslistat olisivat niin ristiriitaisia, että niiden julkistaminen häiritsisi valmistelukunnan työtä. Pöytäkirjat olivat ehkä alttiimpia tällaiselle ongelmalle. Ongelmat voitaisiin kuitenkin ratkaista antamalla osittainen oikeus tutustua asiakirjoihin. Kantelija ei pyrkinyt selvittämään puheenjohtajiston yksittäisten jäsenten kantoja, vaan saamaan etukäteen tietoa siitä, mitä oli tulossa.

Oli ilmeistä, että monet valmistelukunnan jäsenet eivät olleet tyytyväisiä tilanteeseen, joka koski asiakirjojen julkistamista ja puheenjohtajistoa ympäröivää salamyhkäisyyttä. Muutamat valmistelukunnan jäsenet, joiden edustamat puolueet kuuluivat valmistelukunnan neljään pienimpään puolueeseen eivätkä näin ollut edustettuna puheenjohtajistossa, olivat laatineet puheenjohtajiston asiakirjojen julkistamista koskevan valituksen.

Edellä esitetyn perusteella kantelija pyysi Euroopan oikeusasiamiestä

- toteamaan, että valmistelukunta kuului perussopimusten soveltamisalaan, ja tutkimaan, oliko asetusta 1049/2001 sovellettava siihen.
- tarkastelemaan kantelijan pyyntöä saada tutustua kaikkiin puheenjohtajiston kokousten esityslistoihin sekä kantelijan ehdotusta, joka koski tutustumista puheenjohtajiston kokousten pöytäkirjoihin tai muistioihin.
- toteamaan, että valmistelukunnan työn päättyessä kesäkuussa olisi julkistettava kaikki asiakirjat, jotka eivät toistaiseksi olleet julkisia. Tästä olisi hyötyä monille, erityisesti lukuisia akateemisille ihmisille ja tutkijoille, jotka seurasivat valmistelukunnan työtä.

LISÄTUTKIMUKSET

Tutkittuaan huolellisesti Eurooppa-valmistelukunnan puheenjohtajan lausunnon ja kantelijan huomautukset oikeusasiamies katsoi, että lisätutkimukset olivat välttämättömiä. Hän pyysi Eurooppa-valmistelukunnan puheenjohtajaa esittämään huomautuksensa kantelijan toteamuksesta, että kansalaisjärjestöillä voi olla vaikeuksia saada tietoa valmistelukunnan käsittelyyn tulossa olevista asioista riittävän ajoissa voidakseen suunnitella toimintaansa. Oikeusasiamies halusi lisäksi tietää, julkistettaisiinko valmistelukunnan puheenjohtajiston esityslistat ja pöytäkirjat valmistelukunnan työn päätteeksi.

Eurooppa-valmistelukunnan vastaus

Valmistelukunnan pääsihteeri John Kerr vastasi oikeusasiamiehen lisätietoja koskevaan pyyntöön.

Mitä tuli kansalaisjärjestöjen mahdollisuuteen saada etukäteen tietoa, pääsihteeri totesi vastauksessaan, että kantelija myönsi oikein, että valmistelukunnan puheenjohtajiston käytäntönä oli ollut ilmoittaa järjestelmällisesti kunkin täysistunnon lopussa seuraavan täysistunnon tai seuraavien täysistuntojen pääkohdat. Valmistelukunnan luonteen vuoksi puheenjohtajiston oli vaikeaa suunnitella työtään pitkälle eteenpäin mitenkään varmasti (valmistelukunnan reaktioista riippui, tarvittiinko valmistelukunnan asiakirjassa käsitellyn, työryhmän esiin ottaman tai puheenjohtajan ehdotuksessa esitetyn erityisen kysymyksen käsittelyyn pidempää keskustelua täysistunnossa). Valmistelukunnalle oli kuitenkin tiedotettu aina, kun suunnittelu oli ollut mahdollista, ja kaikki tällaiset tiedot julkistettiin valmistelukunnan Internet-sivustolla.

Valmistelukunnan pääsihteeri totesi puheenjohtajiston esityslistojen ja pöytäkirjojen julkistamisesta valmistelukunnan työn päätteeksi, ettei hän nähnyt mitään syytä, miksi näitä asiakirjoja ei julkistettaisi tuossa vaiheessa. Tähän kysymykseen puheenjohtajisto ottaisi kuitenkin itse kantaa valmistelukunnan työn päättyessä päättäessään tuolloin, miten parhaiten varmistetaan, että valmistelukunnan työ – joka oli ollut hyvin avointa osallistujille ja asianosaisille – olisi ymmärrettävää ja säilyisi kaikkien valmistelukunnan työtä seuraavien saatavilla. Tietojen olisi

säilyttävä myös historioitsijoille, sillä nämä arvioivat, kuinka hyvin valmistelukunta vastasi sille annettuun tehtävään.

Kantelijan huomautukset

Kantelija totesi lyhyesti esitettynä seuraavaa:

Kantelija antoi täyden tunnustuksensa valmistelukunnan avoimelle työskentelytavalle sekä puheenjohtajiston asiakirjojen nopealle julkistamiselle ja ilmoitti arvostavansa käytäntöä. Kantelu rajoittui puheenjohtajiston kokousten esityslistojen ja pöytäkirjojen luottamuksellisuuteen.

Kantelija oli tyytyväinen pääsihteerin ehdotukseen, että puheenjohtajiston esityslistat ja pöytäkirjat voitaisiin julkistaa puheenjohtajiston päätöksellä valmistelukunnan työn päätteeksi.

Kantelija pyysi oikeusasiamiestä suosittelemaan valmistelukunnan puheenjohtajistolle, että valmistelukunnan työn päättyessä kaikki asiakirjat luokiteltaisiin ja järjesteltäisiin siten, että yleisön olisi helppo tutustua niihin. Yleisölle olisi esimerkiksi tiedotettava, missä valmistelukunnan asiakirjoihin voi tutustua paperiversiona tai sähköisessä muodossa esimerkiksi pääkirjastoissa tai asiakirjarekistereissä. Kantelija ilmoitti myös pelkäävänsä pahoin, ettei tätä tärkeää kysymystä ehkä saataisi ratkaistua tyydyttävästi valmistelukunnan neuvottelujen loppuvaiheessa.

PÄÄTÖS

1 Eurooppa-valmistelukuntaa koskevan kantelun ottaminen tutkittavaksi

1.1 Kyseessä on Euroopean Citizen Action Servicen (ECAS) puolesta jätetty kantelu Eurooppa-valmistelukunnan puheenjohtajistoa vastaan esityslistojen ja pöytäkirjojen julkistamisen laiminlyönnistä.

1.2 Oikeusasiamies tutki, voiko hän ottaa kantelun tutkittavakseen ja totesi, että Eurooppa-valmistelukunta perustettiin Laekenissa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston julistuksella ja ettei yhteisön oikeudessa, kansainvälisessä oikeudessa eikä kansallisessa oikeudessa ole säädöstä, jolla valmistelukunta olisi virallisesti perustettu. Valmistelukunnalla oli kuitenkin oma kokoonpanonsa ja omat tehtävänsä, joten sitä oli pidettävä sekä Eurooppa-neuvostosta että Euroopan unionin neuvostosta erillisenä elimenä. Lisäksi valmistelukunnan rahoitus näytti olevan peräisin ainakin epäsuorasti yhteisön talousarviosta. Oikeusasiamies tuli siis alustavasti siihen tulokseen, että Eurooppa-valmistelukunta oli yhteisön laitos EY:n perustamissopimuksen 195 artiklan tarkoittamassa merkityksessä ja kuului näin ollen oikeusasiamiehen toimialaan sen toiminnassa mahdollisesti ilmenevien epäkohtien osalta.

1.3 Oikeusasiamies myönsi kuitenkin, että valmistelukunta teki Euroopan parlamentin tavoin poliittista työtä, eikä poliittista työtä koskeva kantelu voinut koskea mahdollista hallinnollista epäkohtaa. Tässä tapauksessa kuitenkin oli kyse sihteeristön vastauksesta pyyntöön saada asiakirjoja, mikä on hallinnollinen asia.

1.4 Oikeusasiamies tiedotti Eurooppa-valmistelukunnan puheenjohtajalle edellä esitetystä analyysistä ja pyysi puheenjohtajan näkemystä kantelun ottamisesta tutkittavaksi. Puheenjohtajan vastauksessa ei otettu kantaa asiaan. Oikeusasiamiehellä ei siis ollut syytä tarkistaa johtopäätöstään, että Eurooppa-valmistelukunta oli yhteisön laitos EY:n perustamissopimuksen 195 artiklan tarkoittamassa merkityksessä ja kuului näin ollen oikeusasiamiehen toimialaan sen toiminnassa mahdollisesti ilmenevien epäkohtien osalta.

2 Kantelijan pyyntö saada tutustua Eurooppa-valmistelukunnan puheenjohtajiston esityslistoihin ja pöytäkirjoihin

2.1 Kantelija väitti, että Eurooppa-valmistelukunnan sihteeristö ei ollut vastannut asianmukaisesti hänen pyyntöönsä saada tutustua puheenjohtajiston esityslistoihin ja pöytäkirjoihin. Kantelija esitti

pyynnön, koska halusi kansalaisjärjestöjen saavan riittävän ajoissa etukäteen tiedon siitä, mitä valmistelukunnassa tultaisiin käsittelemään.

2.2 Huomautuksissaan kantelija esitti, että 30. toukokuuta 2001 annettua asetusta koskevan yhteisen julistuksen tarkoituksena oli varmistaa, että asetus 1409/2001 kattaa kaikki toimielimet ja laitokset, näin ollen myös valmistelukunnan. Kantelija pyysi, että valmistelukunnan työn päättyessä julkistettaisiin kaikki asiakirjat, joita ei ollut tuolloin vielä julkistettu.

2.3 Valmistelukunnan puheenjohtajan mukaan valmistelukunnan asiakirjat eivät kuuluneet asetuksen 1049/2001 soveltamisalaan. Valmistelukunnan pysyvänä periaatteena oli kuitenkin antaa mahdollisimman paljon asiakirjoja yleisön tutustuttavaksi. Puheenjohtajiston tehtävänä oli valmistella valmistelukunnan työtä. Se pystyi hoitamaan työnsä tehokkaasti vain, jos sillä säilyi mahdollisuus neuvotella suljetuin ovin. Jos puheenjohtajiston esityslistat ja pöytäkirjat olisi julkaistu, niistä olisi voinut tulla valmistelukunnan keskustelujen kohde eikä virike. Yleisölle tiedotettiin täysistuntojen tulevasta aikataulusta ja sisällöstä yhtä laajalti kuin valmistelukunnan jäsenille.

Valmistelukunnan pääsihteeri totesi puheenjohtajiston esityslistojen ja pöytäkirjojen julkistamisesta valmistelukunnan työn päätteeksi, ettei hän nähnyt mitään syytä, miksi näitä asiakirjoja ei julkistettaisi tuossa vaiheessa. Tähän puheenjohtajiston olisi kuitenkin otettava itse kantaa valmistelukunnan työn päättyessä.

2.4 Oikeusasiamies totesi, että asetusta 1049/2001⁴¹ sovelletaan Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjoihin ja että säännökset ulotettiin koskemaan toimeenpanovirastoja asetuksella 58/2003⁴². Valmistelukunta ei ollut osa Euroopan parlamenttia, neuvostoa tai komissiota, eikä se ollut asetuksessa 58/2003 tarkoitettu virasto. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, ettei asetusta 1049/2001 voitu soveltaa sellaisenaan valmistelukunnan asiakirjoihin.

2.5 Oikeusasiamies muistutti kuitenkin esittäneensä kahden omasta aloitteestaan tekemänsä tutkimuksen seurauksena yhteisön toimielimille ja laitoksille suositusluonnoksia, että niiden tulisi ottaa käyttöön säännökset asiakirjojen julkisuudesta osana hyvää hallintotapaa.⁴³ Lähes kaikki ovat näin tehneet.⁴⁴

2.6 Oikeusasiamies huomautti, että valmistelukunnan ilmoittama periaate oli julkistaa mahdollisimman paljon asiakirjoja. Oikeusasiamies piti periaatetta asetuksen 1049/2001 tavoitteen mukaisena, koska sillä pyrittiin varmistamaan mahdollisimman monen asiakirjan julkistaminen. Tässä yhteydessä oikeusasiamies huomautti, että 30. toukokuuta 2001 annettua asetusta koskevan Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission yhteisessä julistuksessa⁴⁵ kehoitetaan toimielimiä ja laitoksia hyväksymään asiakirjojen julkisuudesta sisäiset säännöt, joissa otetaan huomioon asetuksen 1049/2001 periaatteet ja rajoitukset.

Edellä todetun perusteella Euroopan oikeusasiamies katsoi, että tutkittaessa, oliko valmistelukunnan ilmoittaman periaatteen – jonka mukaan mahdollisimman moni asiakirja julkistetaan

⁴¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL L 145, 31.5.2001, s. 43.

⁴² Neuvoston asetus (EY) N:o 58/2003, annettu 19 päivänä joulukuuta 2002, tiettyjä yhteisön ohjelmien hallinnointitehtäviä hoitavien toimeenpanovirastojen asemasta, EYVL L 11/1, 16.1.2003, s. 1.

⁴³ Katso Euroopan oikeusasiamiehen erityiskertomus Euroopan parlamentille asiakirjojen julkisuutta koskevan oman aloitteen johdosta, 15. joulukuuta 1997, sekä Euroopan keskuspankkia, Euroopan työturvallisuus- ja työterveysvirastoa, yhteisön kasvilajikevirastoa ja Europolia koskevat päätökset oman aloitteen johdosta, OI/1/99/IJH.

⁴⁴ Esimerkiksi tilitarkastustuomioistuimien, EYVL C 291, 1998, s. 1; Euroopan keskuspankki, EYVL 110, 1999, s. 30; Euroopan investointipankki, EYVL C 243, 1997, s. 13; talous- ja sosiaalikomitea, EYVL L 339, 1997, s. 18 ja alueiden komitea, EYVL L 351, 1997 s. 70.

⁴⁵ Yhteinen julistus, joka koskee 30 päivänä toukokuuta 2001 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1049/2001 Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi (EYVL L 145, 31.5.2001, s. 43), EYVL L 173, 2001, s. 5.

– täytäntöönpanossa ilmennyt hallinnollista epäkohtaa, oli hyödyllistä viitata vastaavasti asetuksessa 1049/2001 lueteltuihin poikkeuksiin.

2.7 Asetuksen 1049/2001 4 artiklan 3 kohdan ensimmäisen kappaleen mukaan asiakirjaa, jonka toimitella on laatinut sisäiseen käyttöön ja joka koskee asiaa, josta toimitella ei ole tehnyt päätöstä, ei anneta tutustuttavaksi, jos asiakirjan sisältämien tietojen paljastaminen vahingoittaisi vakavasti toimielimen päätöksentekomenettelyä, ellei ylivoimainen yleinen etu vaadi asiakirjan paljastamista.

Oikeusasiamies katsoi, että valmistelukunnan puheenjohtaja oli antanut hyväksyttävän selityksen sille, miksi puheenjohtajiston esityslistojen ja pöytäkirjojen julkistaminen ennen valmistelukunnan työn loppuun saattamista vahingoittaisi vakavasti valmistelukunnan päätöksentekomenettelyä. Oikeusasiamies ei myöskään katsonut, että kantelijan perusteista kävisi ilmi julkistamista edellyttävä ylivoimainen yleinen etu. Oikeusasiamiehen mielestä kieltäytyminen julkistamasta puheenjohtajiston esityslistoja ja pöytäkirjoja ennen valmistelukunnan työn päättymistä ei ollut hallinnollinen epäkohta.

Oikeusasiamies totesi, että edellä esitetty johtopäätös liittyy ainoastaan kieltäytymiseen julkistaa puheenjohtajiston esityslistoja ja pöytäkirjoja. Oikeusasiamies ei ottanut kantaa kiistaan puheenjohtajiston ja valmistelukunnan jäsenten välisen suhteen avoimuudesta, koska nämä kysymykset liittyivät valmistelukunnan poliittiseen työhön.

2.8 Oikeusasiamies totesi puheenjohtajiston esityslistojen ja pöytäkirjojen mahdollisesta julkistamisesta valmistelukunnan työn päätteeksi, että asetuksen 1049/2001 4 artiklan 3 kohdan toisessa kappaleessa säädetään, että tutustuttavaksi ei anneta asiakirjaa, joka sisältää sisäiseen käyttöön tarkoitettuja mielipiteitä osana asianomaisen toimielimen neuvotteluja ja alustavia keskusteluja päätöksen tekemisen jälkeenkään, jos asiakirjan sisältämien tietojen paljastaminen vahingoittaisi vakavasti toimielimen päätöksentekomenettelyä, jollei ylivoimainen yleinen etu edellytä paljastamista.

Vaikutti vaikealta väittää, että valmistelukunnan päätöksentekomenettely voisi vahingoittaa vakavasti sen jälkeen, kun se olisi päättänyt työnsä. Oikeusasiamies oli näin ollen samaa mieltä valmistelukunnan pääsihteerin kanssa siitä, ettei ollut mitään syytä, miksi kyseisiä asiakirjoja ei julkistettaisi tuossa vaiheessa.

2.9 Viimeisissä huomautuksissaan kantelija ilmoitti pelkäävänsä pahoin, ettei tätä tärkeää kysymystä ehkä saataisi ratkaistua tyydyttävästi valmistelukunnan neuvottelujen loppuvaiheessa.

Oikeusasiamiehen käsityksen mukaan valmistelukunnan oli määrä saada työnsä päätökseen kesäkuun 2003 loppuun mennessä. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, ettei päätöstä ollut syytä lykätä kantelijan esittämän huolen tutkimiseksi.

Oikeusasiamies aikoi ilmoittaa kirjeitse valmistelukunnan puheenjohtajalle tiedottaakseen päätöksestään ja mainita edellä 2.8 kohdan toisessa kappaleessa esitetyn toteamuksen, joka koski valmistelukunnan asiakirjojen julkistamista valmistelukunnan työn päätyttyä. Kirjeessään oikeusasiamies aikoi myös ilmoittaa kantansa, että valmistelukunnan olisi hyvän hallintotavan periaatteiden mukaisesti ryhdyttävä mahdollisimman pian tarpeellisiin järjestelyihin varmistaakseen julkisuuden. Oikeusasiamies aikoi lisäksi toimittaa valmistelukunnan puheenjohtajalle kantelijan viimeisissä huomautuksissaan esittämät käytännön ehdotukset, jotka koskivat valmistelukunnan asiakirjojen julkisuutta vastaisuudessa.

3 Johtopäätös

Edellä kohdissa 2.7 ja 2.9 selvitettyjen syiden perusteella Euroopan oikeusasiamies katsoi, ettei Eurooppa-valmistelukunnan toiminnassa ollut tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa ja ettei kantelun johdosta ollut enää perusteltua suorittaa lisätutkimuksia. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

Huomautus: Valmistelukunnan työn päätyttyä 10. heinäkuuta 2003 puheenjohtajiston esityslistat ja tiivistelmät pöytäkirjoista julkistettiin valmistelukunnan Internet-sivustolla seuraavassa osoitteessa: <http://european-convention.eu.int/docpraes.asp?lang=EN>

3.1.7 Euroopan petostentorjuntavirasto

VÄITE ASIANMUKAISEN TUTKIMUKSEN JÄTTÄMISESTÄ SUORITTAMATTA

Päätös kanteluun 1625/2002/IJH Euroopan petostentorjuntavirastoa vastaan

KANTELU

Komission entinen virkamies teki syyskuussa 2002 Euroopan oikeusasiamiehelle kantelun Euroopan petostentorjuntavirastoa (OLAF) vastaan.

Kantelijan mukaan olennaiset tosiseikat olivat yhteenvedona seuraavat:

Kantelija, joka työskenteli komission tutkimuksen pääosastossa yksikönpäällikkönä, pyysi 3. marraskuuta 2000 OLAFia kiinnittämään huomiota erään hankkeen rahoituksessa ilmenneisiin sääntöjenvastaisuuksiin.

Kaksi OLAFin virkamiestä haastatteli kantelijaa 23. heinäkuuta 2001, ja kantelija allekirjoitti haastattelupöytäkirjan. Hänelle ei koskaan kerrottu OLAFin tutkimuksen tuloksista. Myöhemmin hän sai tietää, että häntä haastatelleet virkamiehet eivät enää olleet OLAFin palveluksessa ja että hankkeen tieteellistä johtajaa ei ollut haastateltu. Hanketta koskeva sopimus oli allekirjoitettu vuonna 2002 sen jälkeen, kun tekniseen liitteeseen oli tehty varsin suuria muutoksia. Kantelija epäili, tiesikö OLAFin yksikkö, joka oli vastannut hanketta koskeneeseen sisäiseen lausuntokierrokseen, hänen kantelustaan hankkeen johdosta.

Kantelija väitti, että OLAF ei ollut suorittanut asianmukaista tutkimusta asiassa eikä ollut koskaan ilmoittanut hänelle tutkimuksen tuloksista. Hän vaati, että OLAF ilmoittaisi hänelle, oliko se tehnyt tutkimuksen, mikä oli tutkimuksen tulos ja tiesikö OLAFin yksikkö, joka oli vastannut sisäiseen lausuntokierrokseen ennen hankkeen hyväksymistä vuoden 2002 alussa, hänen kantelustaan.

TUTKIMUS

Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) lausunto

OLAFin lausunnossa todettiin yhteenvedona seuraavaa:

Väite, että OLAF ei ollut suorittanut asianmukaista tutkimusta

Kantelijan OLAFille 3. marraskuuta 2000 toimittaman viestin mukaan

- 24. heinäkuuta 2000 päivätyn hanke-ehdotuksen tieteellinen ja tekninen arviointi oli kielteinen;

Komission tutkimuksen pääosaston (PO) pääjohtaja oli ilmoittanut asiasta vastaavan komission jäsenen kabinetin päällikölle viestillään 25. lokakuuta 2000, että kantelijan syyskuussa 1999 johtamien neuvottelujen tulos oli epätydyttävä. Hän oli näin ollen päättänyt pyytää johtajan neuvonantajaa B.:tä pyrkimään sopuun hankekoordinaattorin kanssa, jotta hankkeesta voitaisiin tehdä tyydyttävä päätös marraskuun 2000 loppuun mennessä.

Kantelija totesi viestissään, että hän aikoi esittää henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan mukaisen valituksen kahden edellä mainitun seikan välisen epäjohtonmukaisuuden takia.

OLAFin pääjohtaja ilmoitti viestissään 11. joulukuuta 2000 saaneensa tämän tiedon ja pyysi kantelijaa toimittamaan kaikki saatavilla olevat tiedot väitetyistä sääntöjenvastaisuuksista. Kantelija toimitti 22. tammikuuta 2001 useita täydentäviä asiakirjoja, jotka koskivat neuvotteluita ja keskusteluita hankkeesta. Tietojen perusteella ei käynyt ilmi, oliko sääntöjenvastaisuuksia tapahtunut. OLAF aloitti näin ollen 27. helmikuuta 2001 sisäisen tutkimuksen. Sen yhteydessä kerättiin seuraavat tiedot:

- Tutkimuksen PO:n pääjohtaja lähetti 24. maaliskuuta 2001 kattavan selonteon OLAFille.
- OLAFin tutkijat haastattelivat kantelijaa 23. heinäkuuta 2001. Kantelija vahvisti, että hänen tietääkseen petoksesta ei ollut merkkejä, mutta hankkeen toteutuksen oli annettu jatkua huolimatta tieteellisessä arvioinnissa todetuista puutteista.
- Kantelija lähetti 27. elokuuta 2001 kirjallisen täydennyksen haastatteluunsa.
- Näiden tietojen perusteella hyväksyttiin 1. helmikuuta 2002 loppukertomus, jossa suositeltiin tutkimuksen lopettamista ilman jatkotoimia. OLAFin pääjohtaja hyväksyi suosituksen. OLAF tutki siis täysin asianmukaisesti kantelijan esittämät väitteet ja totesi sen jälkeen, ettei sääntöjenvastaisuuksia ollut ilmennyt eivätkä jatkotoimet olleet tarpeen.

Väite, että OLAF ei ilmoittanut tuloksista kantelijalle

Asetus (EY) N:o 1073/1999 sisältää säännöt siitä, kenelle OLAFin tutkimusten tuloksista ilmoitetaan. Asetuksen 8 artiklassa säädetään, että sisäisissä tutkimuksissa saadut tiedot ovat luottamuksellisia, eikä niitä saa ilmaista muille kuin niille henkilöille, joiden tehtäviensä vuoksi kuuluu ne tuntea Euroopan yhteisöjen tai jäsenvaltioiden toimielimissä. Lisäksi 9 artiklassa säädetään, että loppukertomus, jossa esitetään yhteenveto tutkimuksessa kerätyistä tiedoista, toimitetaan asianomaisen jäsenvaltion oikeusviranomaisille ja asianomaiselle toimielimelle tai elimelle jatkotoimia varten.

Kantelija lähetti OLAFille 12. heinäkuuta 2002 viestin, jossa hän pyysi saada tietää tutkimuksen tuloksista. OLAF laati 5. elokuuta 2002 vastauksen, mutta sitä ei koskaan lähetetty, koska kantelija oli jäänyt eläkkeelle 1. elokuuta 2002. OLAF lähetti tutkimuksen PO:n yksikönpäällikölle 9. elokuuta 2002 viestin, jossa kerrottiin tutkimuksen johtopäätöksistä.

Sisäinen lausuntokierros

OLAFin arkistoissa ei ole tietoa siitä, että sitä olisi kuultu hanketta koskevan sisäisen lausuntokierroksen yhteydessä. Tutkimuksen PO:n pääjohtajien ja OLAFin välillä on kuitenkin käyty kirjeenvaihtoa siitä, tuliko hankkeen rahoitusta jatkaa, kun tutkimus oli vielä kesken. Tutkimuksen PO:n pääjohtaja lähetti OLAFin pääjohtajalle 14. toukokuuta 2001 kirjeen, jossa hän ilmoitti, että hän esittäisi komissiolle hankkeen rahoittamista, ellei OLAF neuvoisi toisin. OLAFin pääjohtaja vastasi 20. toukokuuta 2001, että tutkimus oli vielä kesken, mutta OLAFin hallussa olevien tietojen perusteella ei ollut syytä vastustaa hankkeen rahoituksen jatkamista.

OLAF liitti kyseisten asiakirjojen jäljennökset lausuntoonsa.

Kantelijan huomautukset

Kantelijan huomautuksissa OLAFin lausunnosta todettiin yhteenvedona seuraavaa:

Tutkimuksesta vastannut tutkija vakuutti päätelmässään, ettei OLAFin hallussa ollut mitään sellaista, mikä osoittaisi OLAFin toimivallan piirissä ilmenneen sääntöjenvastaisuuksia. Väitettä tukevien todisteiden joukossa oli kolme tekijää, joita ei ollut otettu tutkimuksessa huomioon:

- (a) Hanke-ehdotuksen arviointi oli sääntöjenvastainen, koska
 - voimassa olevaa menettelyä ei noudatettu

- mitä tuli tukikelpoisuutta koskevaan lomakkeeseen, jossa erikseen mainittiin ehdotuksen anonyymiyttä koskeva vaatimus, kaksi asiantuntijaa neljästä antoi kielteisen vastauksen yhteen merkittävään tukikelpoisuusperusteeseen ja edunsaajamaan asiantuntija ei allekirjoittanut lomaketta, joka olisi taannut anonyymiyden
 - edunsaajamaan asiantuntija oli mukana myös molemmissa arviointivaiheissa, tieteellisessä ja alueellisessa arvioinnissa.
- (b) Määräys päättää tapauksen käsittely myönteiseen tulokseen oli myös sääntöjenvastainen ja mahdollisesti laitton.
- (c) Oli yllättävää ja ehkä jopa sääntöjenvastaistakin, että tuen myöntämisestä päätti väliaikainen toimihenkilö yksin. Väliaikainen toimihenkilö, joka vastasi tapauksesta edellä kohdassa (a) mainitun arvioinnin aikana, vastasi myös tapauksen seurannasta, vaikka hänen tehtäviään yksikön sisällä muutettiin tavalla, joka heikensi kantelijalle aiemmin kuuluneita yksikönpäällikön valtuuksia. Tällä hetkellä sama väliaikainen toimihenkilö vastasi edelleen hankkeen operationaalisesta puolesta, vaikka yksikkö, jonka alaisuuteen hän kuului, ei suorittanut operationaalisia tehtäviä eikä sen pitäisi hallinnoida hankkeita.

PÄÄTÖS

1 Väite, että OLAF ei ollut suorittanut asianmukaista tutkimusta

1.1 Kantelija oli komission tutkimuksen pääosaston yksikönpäällikkö. Hän pyysi marraskuussa 2000 Euroopan petostentorjuntavirastoa (OLAF) kiinnittämään huomiota erään hankkeen rahoitukseen liittyviin sääntöjenvastaisuuksiin. Kantelija väitti, että OLAF ei ollut suorittanut asianmukaista tutkimusta, ja mainitsi kolme tekijää, joita hänen mukaansa ei otettu huomioon, vaikka ne sisältyivätkin todistusaineistoon.

1.2 OLAFin mukaan sen pääjohtaja oli pyytänyt kantelijaa toimittamaan kaikki saatavilla olevat tiedot väitetyistä sääntöjenvastaisuuksista. Näiden tietojen perusteella ei käynyt ilmi, oliko sääntöjenvastaisuuksia ilmennyt, joten OLAF aloitti sisäisen tutkimuksen. Tutkimuksessa kerättiin tietoja tutkimuksen PO:n pääjohtajalta ja kantelijalta. Tutkimuksen PO:n pääjohtaja lähetti kattavan selonteon. OLAFin tutkijat haastattelivat kantelijaa, joka vahvisti, että hänen tietääkseen petoksesta ei ollut merkkejä, mutta hankkeen toteutuksen oli annettu jatkoa huolimatta tieteellisessä arvioinnissa todetuista puutteista. Kantelija lähetti myöhemmin kirjallisen täydennyksen haastatteluunsa. Näiden tietojen perusteella hyväksyttiin 1. helmikuuta 2002 loppukertomus, jossa suositeltiin tutkimuksen lopettamista ilman jatkotoimia. OLAFin pääjohtaja hyväksyi suosituksen. OLAF liitti kyseisten asiakirjojen jäljennökset lausuntoonsa.

1.3 Oikeusasiamies huomautti, että kantelu oli tehty OLAFia vastaan. Oikeusasiamies ei siksi tutkinut Euroopan komission tapaa käsitellä hanketta. Oikeusasiamiehen tutkimuksen aiheena oli selvittää, onko OLAFin suorittamassa hallinnollisessa tutkimuksessa, jonka se käynnisti kantelijan toimittamien tietojen perusteella, ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

1.4 Oikeusasiamies totesi, että asetuksen (EY) N:o 1073/1999⁴⁶ artiklan 1 kohdan 3 mukaan OLAF vastaa sisäisistä hallinnollisista tutkimuksista, joiden tarkoituksena on:

”- torjua petoksia, lahjontaa ja Euroopan yhteisön taloudellisia etuja vahingoittavaa muuta laitonta toimintaa,

- selvittää virkatoimintaan liittyviä vakavia tekoja, jotka voivat merkitä, että virkamies tai muu henkilöstöön kuuluva on jättänyt noudattamatta velvollisuuksiaan tavalla, joka voi haitata näiden yhteisöjen etuja ja joka voi johtaa kurinpitotoimiin ja tarvittaessa rikossyytteisiin (...).”

⁴⁶

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1073/1999, annettu 25 päivänä toukokuuta 1999, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista, EYVL L 136, 31.5.1999, s. 1.

1.5 Oikeusasiamiehen mukaan hyvän hallintotavan periaatteiden noudattaminen edellyttää, että OLAF hoitaa hallinnolliset tutkimukset huolellisesti, puolueettomasti ja objektiivisesti. Oikeusasiamies ei havainnut kantelijan ja OLAFin toimittamissa asiakirjatodisteissa mitään viitteitä siitä, että OLAFin tutkimusei tässä tapauksessa olisi ollut hyvän hallintotavan periaatteiden mukainen. Lisäksi oikeusasiamies oli sitä mieltä, että OLAF oli perustellusti päätenyt johtopäätökseen, että saatavilla olevista tiedoista ei käynyt ilmi OLAFin toimivaltaan kuuluvia sääntöjenvastaisuuksia. Oikeusasiamies katsoi, että kantelun tässä kohdassa ei siten tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa.

2 Väite, että OLAF ei ilmoittanut tuloksista kantelijalle

2.1 Kantelija väitti, että OLAF ei koskaan ilmoittanut hänelle tutkimuksen tuloksista. Hän vaati, että OLAFin oli kerrottava hänelle, oliko se tehnyt tutkimuksen ja mikä tutkimuksen tulos oli.

2.2 OLAF totesi, että asetus (EY) N:o 1073/1999 sisältää säännöt siitä, kenelle OLAFin tutkimusten tuloksista ilmoitetaan. Asetuksen 8 artiklassa säädetään, että sisäisissä tutkimuksissa saadut tiedot ovat luottamuksellisia, eikä niitä saa ilmaista muille kuin niille henkilöille, joiden kuuluu tehtäviensä vuoksi Euroopan yhteisöjen tai jäsenvaltioiden toimielimissä tuntea ne. Lisäksi 9 artiklassa säädetään, että loppukertomus, jossa esitetään yhteenveto tutkimuksessa kerätyistä tiedoista, toimitetaan asianomaisen jäsenvaltion oikeusviranomaisille ja asianomaiselle toimielimelle tai elimelle jatkotoimia varten. Kantelija lähetti OLAFille 12. heinäkuuta 2002 viestin, jossa hän pyysi saada tietää tutkimuksen tuloksista. OLAF laati vastauksen 5. elokuuta 2002, mutta sitä ei koskaan lähetetty, koska kantelija oli jäänyt eläkkeelle 1. elokuuta 2002. OLAF lähetti tutkimuksen PO:n yksikönpäällikölle 9. elokuuta 2002 viestin, jossa kerrottiin tutkimuksen johtopäätöksistä.

2.3 Oikeusasiamies totesi, että OLAF oli liittännyt lausuntoonsa kantelusta jäljennöksen tapauksen loppukertomuksesta tietäen, että lausunto ja sen liitteet toimitettaisiin kantelijalle oikeusasiamiehen tavanomaisessa tutkimusmenettelyssä. Oikeusasiamies ei siksi näe syytä siihen, miksi OLAF vakuutti, että se ei voinut asetuksen (EY) N:o 1073/1999 säännösten perusteella ilmoittaa tutkimuksen tuloksista kantelijalle. Oikeusasiamies katsoi, että OLAF oli ryhtynyt asianmukaisiin toimenpiteisiin kantelun ratkaisemiseksi näiltä osin ilmoittamalla kantelijalle tutkimuksen tuloksista oikeusasiamiehen tutkimuksen yhteydessä. Oikeusasiamies katsoi, ettei lisätutkimuksiin ollut siten aiheutta.

3 Vaatimus saada tietoja sisäisestä lausuntokierroksesta

3.1 Kantelija vaati, että OLAF ilmoittaisi hänelle, oliko OLAFin yksikkö, joka oli vastannut sisäiseen lausuntokierrokseen ennen hankkeen hyväksymistä vuoden 2002 alussa, tietoinen hänen kantelustaan.

3.2 OLAFin mukaan sen arkistoissa ei ole tietoa siitä, että sitä olisi kuultu hankkeeseen liittyvän sisäisen lausuntokierroksen yhteydessä. Tutkimuksen PO:n pääjohtaja oli kuitenkin lähettänyt OLAFin pääjohtajalle kirjeen, jossa hän ilmoitti esittävänsä komissiolle hankkeen rahoittamista, ellei OLAF neuvoisi toisin. OLAFin pääjohtaja vastasi, että tutkimus oli vielä kesken, mutta OLAFin hallussa olevien tietojen perusteella ei ollut syytä vastustaa hankkeen rahoituksen jatkamista.

3.3 Oikeusasiamies katsoi, että OLAFin lausunnosta kävivät ilmi kantelijan vaatimat tiedot ja että oikeusasiamiehen lisätutkimuksiin ei siten ollut aiheutta.

4 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettuna oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella Euroopan petostentorjuntaviraston toiminnassa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.1.8 Euroopan jälleenrakennusvirasto

KONSULTOINTITYÖ EUROOPAN JÄLLEENRAKENNUSVIRASTOSSA

Päätös kanteluun 1141/2002/GG (luottamuksellinen) Euroopan jälleenrakennus-virastoa vastaan

KANTELU

Kesäkuussa 2002 jätetyn kantelun mukaan kantelija, Saksan kansalainen, ja työskenteli Kosovossa konsulttina kahden sopimuksen perusteella.

Ensimmäinen sopimus (Obnova-palvelusopimus N:o 99/KOS04/03/001) koski jäte- ja vesihuoltohanketta nimeltä "ATA for an expert on Waste, Water and Sanitation Project Management". Kantelija ja Euroopan komissio olivat allekirjoittaneet sopimuksen 26. tammikuuta 2000. Sopimuksen 5 artiklan mukaisesti kantelijalle maksettaisiin korvausta tämän palveluista enintään 196 970 euroa. Sopimuksen artiklan 6 kohdassa 1 määrättiin, että maksut suoritettaisiin, kun palvelut oli suoritettu sopimuksen osapuolena olevaa viranomaista tyydyttävällä tavalla. Artiklan 6 kohdassa 2 määrättiin, että korvaus maksettaisiin neljässä erässä laskutuksen perusteella, kunhan sopimuksen osapuolena oleva viranomais oli hyväksynyt työn ja vaaditut raportit toimeksiannon mukaisesti. Viimeinen erä maksettaisiin 60 päivän kuluessa siitä, kun sopimuspuolena oleva viranomais oli hyväksynyt loppuraportin.

Kantelija ja Euroopan jälleenrakennusvirasto allekirjoittivat sittemmin sopimuksen lisäyksen N:o 1 (joka näytti korvanneen komission kanssa tehdyn sopimuksen). Sen mukaan suurinta mahdollista korvausta nostettiin 268 090 euroon.

Kantelija toimitti jälleenrakennusvirastolle 12. heinäkuuta 2001 pyynnön 59 387 euron suuruisen loppumaksun suorittamisesta. Kantelijan mukaan kiistaa syntyi siitä, miten yhdelle kantelijan avustajista maksettaisiin korvaus ja kuka maksusta vastaisi. Kyseessä oli yhteensä noin 5 000 euron suuruisen summa. Kantelija väitti, että virasto oli päättänyt saattaa asian Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tietoon tuntemattomista syistä, joita ei kantelijalle kerrottu. Kantelijan mukaan virasto käytti menettelyä hyväkseen ja pidättäytyi maksamasta jäljellä olevaa lähes 50 000 euron suuruisesta maksusta, johon kantelijalla oli kiistatta oikeus.

Kantelija ja jälleenrakennusvirasto allekirjoittivat toisen sopimuksen ("Supervisory Board Expert at Pristina – 99/KOS04/03/016") 1. elokuuta 2001. Sopimuksen artiklan 3 mukaan sopimuksen enimmäisarvo oli 70 500 euroa.

Kantelija pyysi 28. helmikuuta 2002 jälleenrakennusvirastoa suorittamaan 19 387 euron suuruisen toisen välimaksun sekä 7 050 euron suuruisen loppumaksun. Kantelijan mukaan kiista syntyi siitä, kuinka monta päivää hän oli työskennellyt, mikä koski noin 8 000 euron suuruisesta korvausta.

Kantelija vaati, että jälleenrakennusviraston oli pikaisesti saatava päätökseen hänen lähettämiensä laskujen tarkastus ja maksettava kyseiset summat.

TUTKIMUS

Viraston lausunto

Euroopan jälleenrakennusvirasto esitti lausunnossaan seuraavat huomautukset:

Virasto lykkäsi kyseisten kahden sopimuksen mukaisia maksuja laskujen esitystavassa havaittujen sääntöjenvastaisuuksien takia. Virasto ei ollut toistaiseksi saanut kantelijalta tyydyttäviä vastauksia

kysymyksiin, joita virasto oli hänelle esittänyt. Virasto oli sitä vastoin saanut Yhdistyneiden Kansakuntien väliaikaisen hallinnon Kosovon-operaatiolta (UNMIK) ja erityisesti operaatioon kuuluvalta unionin pilarilta (YK:n hallinnon osa, jonka kanssa kantelijalla oli sopimus) tietoja, joiden perusteella oli syytä epäillä kantelijalla olevan mahdollisesti petollisia tarkoituksia. Tiedot liittyivät sääntöjenvastaisuuksiin, jotka olivat luonteeltaan sellaisia, että virasto oli päättänyt saattaa asian OLAFin tietoon. Viraston lausuntoon oli liitetty 12. joulukuuta 2001 päivätty viraston kirje (liitteet pois luettuina) OLAFille. Kirjeessä esitettiin lyhyesti havaittuja sääntöjenvastaisuuksia koskevat kysymykset.

Omissa tutkimuksissaan OLAF oli havainnut muita sääntöjenvastaisuuksia, jotka koskivat mahdollisesti kantelijan toimintaa Kosovossa. Nämä sääntöjenvastaisuudet lienevät tapahtuneen samaan aikaan, kun kantelijaa sitoi viraston kanssa tehty sopimus. Vakavat sääntöjenvastaisuudet koskivat noin 4 500 000 euron siirtoa Gibraltarilla sijaitsevalle pankkitilille. Siirto liittyi maksuun, joka oli suoritettu sähkön viennistä Kosovosta Serbiaan. Kantelija oli hallinnoinut vientiä UNMIKin puolesta.

Kantelijan akateeminen pätevyys herätti lisäksi epäilyksiä, ja OLAF tarkisti asiaa parhaillaan UNMIKin kanssa.

Euroopan komission oma varainhoidon valvoja, joka työskenteli kokoaikaisena jälleenrakennusvirastossa, päätti 14. heinäkuuta⁴⁷ 2002 lykätä molempien sopimusten mukaisten summien maksamista. Maksamattomien määrien suorittamista lykättäisiin siis edelleen, kunnes virasto ja varainhoidon valvoja olisivat saaneet OLAFin johtopäätökset. OLAF oli käynnistänyt ulkoisen tutkimuksen edellä mainituista sopimuksista 1. helmikuuta 2002.

Kantelijalle oli ilmoitettu sähköpostitse 12. lokakuuta 2001, että hänen laskunsa maksaminen lykkääntyisi, kunnes epäilyt oli saatu selvitettyä. Kantelijalle oli lisäksi ilmoitettu 10. heinäkuuta 2002, että virasto oli pyytänyt OLAFia tutkimaan asiaa.

Viraston uusi kirje

Virasto toimitti 6. joulukuuta 2002 oikeusasiamiehelle lehdistötiedotteen, jonka UNMIKia edustava Bearpark oli julkaissut 5. joulukuuta 2002. Lehdistötiedotteen mukaan kantelija oli pidätetty Saksassa 4. joulukuuta 2002, ja oikeustoimet oli määrä aloittaa.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ei esittänyt huomautuksia.

PÄÄTÖS

1 Alustava huomautus

1.1 Euroopan jälleenrakennusvirasto oli liittänyt lausuntoonsa viisi asiakirjaa. Virasto ilmoitti oikeusasiamiehelle, että Euroopan petostentorjuntavirastoa OLAFia, joka oli laatinut lausunnon liitteinä 3 ja 4 olevat asiakirjat, oli kuultava ennen kyseisten asiakirjojen julkistamista.

1.2 Oikeusasiamies kirjoitti sen vuoksi jälleenrakennusvirastolle ja pyysi tätä selventämään asiaa 23. marraskuuta 2002 mennessä. Oikeusasiamies ilmoitti, että jos asiakirjat olisivat luottamuksellisia, ne palautettaisiin virastolle ja niitä ei voitaisi käyttää tässä tutkimuksessa. Virasto ilmoitti oikeusasiamiehelle 20. marraskuuta 2002, että se haki OLAFilta vahvistusta sille, että kyseiset asiakirjat olivat arkaluonteisia ja että niitä ei voitaisi luovuttaa, ennen kuin OLAFin tutkimukset oli suoritettu loppuun.

1.3 Tässä tilanteessa oikeusasiamies päätti palauttaa asiakirjat virastolle. Niitä ei näin ollen otettu huomioon tutkimuksessa.

⁴⁷

Heinäkuun pitäisi todennäköisesti olla kesäkuu, sillä virasto viittaa tässä yhteydessä 14. kesäkuuta 2002 päivättyyn asiakirjaan

2 Laskujen käsittelyn ja maksamatta olevien määrien laiminlyönti

2.1 Kantelija, Saksan kansalainen ja konsultti, työskenteli Kosovossa Euroopan jälleenrakennusvirastolle vuosina 2000 ja 2001 allekirjoitettujen kahden sopimuksen perusteella (sopimukset N:o 99/KOS04/03/001 ja 99/KOS04/03/016). Kantelijan mukaan virasto ei ollut käsitellyt loppuun hänen lähettämiään laskuja (päiväty 12. heinäkuuta 2001 ja 28. helmikuuta 2002) eikä maksanut maksamatta olevia määriä. Kantelija väitti, että virasto oli hänelle edelleen velkaa noin 80 000 euroa.

2.2 Virasto huomautti, että kyseisten kahden sopimuksen mukaisia maksuja oli lykätty, sillä laskuissa oli havaittu sääntöjenvastaisuuksia eikä kantelija ollut toistaiseksi toimittanut tyydyttäviä vastauksia viraston kyselyihin. Virasto oli kertomansa mukaan saanut lisäksi Yhdistyneiden Kansakuntien väliaikaisen hallinnon Kosovon-operaatiolta (UNMIK) tietoja, joiden perusteella oli syytä epäillä kantelijalla mahdollisesti olevan petollisia tarkoituksia. Viraston mukaan tiedot koskivat luonteeltaan sellaisia sääntöjenvastaisuuksia, että virasto oli päättänyt saattaa asian Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tietoon. OLAF päätti 1. helmikuuta 2002 käynnistää ulkoisen tutkimuksen edellä mainituista sopimuksista. Virasto totesi, että OLAF oli havainnut omissa tutkimuksissaan muita vakavia sääntöjenvastaisuuksia, jotka mahdollisesti liittyivät kantelijan toimintaan Kosovossa. Sääntöjenvastaisuudet koskivat noin 4 500 000 euron siirtoa Gibraltarilla sijaitsevalle pankkitilille. Viraston mukaan toimivaltainen varainhoidon valvoja päätti tuolloin lykätä molempien sopimusten mukaisia maksuja, kunnes OLAFin tutkimustulokset olisivat valmiit.

2.3 Kantelu koski viraston⁴⁸ ja kantelijan välisten sopimusten mukaisia velvoitteita.

2.4 EY:n perustamissopimuksen 195 artiklan mukaan Euroopan oikeusasiamiehellä on valtuudet ottaa vastaan kanteluita ”yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa ilmenneistä epäkohdista”. Oikeusasiamies katsoo, että kyseessä on hallinnollinen epäkohta silloin, kun julkinen laitos ei toimi sitä sitovan säännön tai periaatteen mukaisesti⁴⁹. Hallinnollinen epäkohta voi näin ollen ilmetä myös silloin, kun on kyse yhteisöjen toimielinten tai laitosten tekemien sopimusten velvoitteiden täyttämisestä.

2.5 Oikeusasiamies katsoi kuitenkin, että tällaisissa tapauksissa suoritettavien tarkistusten laajuus oli väistämättä rajallinen. Oikeusasiamies oli eritoten sitä mieltä, ettei hänen pidä yrittää selvittää kiistanalaisessa tapauksessa, onko jompikumpi osapuoli rikkonut sopimusta. Kysymystä voitaisiin käsitellä tehokkaasti vain toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jolla olisi mahdollisuus kuulla osapuolten esittämät, asiaan sovellettavaa kansallista lainsäädäntöä koskevat perustelut sekä arvioida kiistanalaisista tosiasioista esitettyjä vastakkaisia todisteita.

2.6 Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että sopimuskiistoja koskevissa tutkimuksissa on perusteltua rajoittaa selvittämään, onko yhteisön toimielin tai laitos toimittanut aukottoman ja järkevän selonteon toimiensa oikeusperustasta ja siitä, miksi se uskoo oman näkemyksensä sopimustilanteesta olevan oikea. Jos näin käy, oikeusasiamies tekee johtopäätöksen, ettei hänen tutkimuksensa perusteella ole ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Johtopäätös ei vaikuta osapuolten oikeuteen tutkituttaa ja saada sopimuskiistansa ratkaistua virallisesti toimivaltaisessa tuomioistuimessa.

2.7 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa virasto esitti aukottoman ja järkevän selonteon syistä, joiden perusteella se katsoi, ettei kantelijan vaatimuksia voitu sillä hetkellä täyttää.

2.8 Näin ollen näytti siltä, ettei viraston toiminnassa ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

⁴⁸ Ensimmäisen sopimuksen teki alun perin Euroopan komissio, mutta virasto korvasi myöhemmin komission sopimuksen osapuolena.

⁴⁹ Ks. vuosikertomus 1997, sivulta 22 eteenpäin.

3 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella Euroopan jälleenrakennusviraston toiminnassa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.2 TOIMIELIN SOPI ASIAN

3.2.1 Euroopan parlamentti

VÄITE, ETTÄ KÄÄNNÖSTARJOUSTEN HYLKÄÄMISEN SYYT JÄTETTIIN KERTOMATTA

Päätös kanteluun 2024/2002/OV Euroopan parlamenttia vastaan

KANTELU

Marraskuussa 2002 J. teki Brysselissä sijaitsevan yhtiön puolesta Euroopan oikeusasiamiehelle kantelun. Kantelu koski Euroopan parlamentin päätöstä hylätä useita tarjouksia käännöstöistä. Kantelijan mukaan olennaiset tosiseikat olivat seuraavat:

Huhtikuussa 2002 kantelija lähetti 11 tarjousta vastauksina useisiin Euroopan parlamentin julkaisemiin käännöspalveluita koskeviin tarjouspyyntöihin. Monet kantelijan tarjouksista hylättiin.

Ruotsin ja ranskan kielen tarjouksista parlamentti ilmoitti kantelijalle heinäkuussa 2002, että hylkäyksen syynä olivat liian monet kielivirheet. Koska tarjousasiakirjoissa mainittiin, että tarjous voidaan hylätä, jos kielivirheitä on enemmän kuin viisi, kantelija lähetti 7. elokuuta 2002 parlamentille sähköpostiviestin ja pyysi täsmentämään, millaisia virheet olivat. Parlamentti vastasi 3. lokakuuta 2002 ja esitti yhteenvedon virheistä, mutta ei kuitenkaan kertonut, miksi kohdat olivat virheellisiä.

Italian kieltä koskeva tarjous hylättiin ensin taloudellisten syiden vuoksi. Kantelija valitti asiasta parlamentille, joka totesi vastauksessaan 3. lokakuuta 2002, että tarjous oli arvioitu uudelleen, mutta se oli jälleen hylätty ja tällä kertaa siksi, että siinä oli liikaa kielivirheitä eli kirjoitusvirheitä, kielioppivirheitä ja välimerkkivirheitä. Virheitä ei kuitenkaan osoitettu yksityiskohtaisesti.

Kreikan kieltä koskeva tarjous hylättiin puolestaan ilman selkeää perustelua. Kreikan kieltä koskevia tarjouksia oli ilmeisesti tehty viisi. Niistä kolme hyväksyttiin. Kantelija oli saanut tietää, että ensimmäinen valittu tarjoaja ei hyväksynyt tarjousta. Kantelija ei kuitenkaan tiennyt, ketkä olivat kolmantena ja neljäntenä. Kantelija kirjoitti parlamentille 7. lokakuuta 2002 ja lähetti muistutuskirjeen 31. lokakuuta 2002, muttei saanut vastausta.

Kantelija jätti 19. marraskuuta 2002 oikeusasiamiehelle kantelun, jossa hän esitti seuraavat kolme väitettä:

- 1 Parlamentti ei ollut selvittänyt yksityiskohtaisesti, miksi kantelijan tarjoukset ruotsin ja ranskan käännöstöistä oli hylätty kielivirheiden perusteella.

- 2 Parlamentti esitti italian käännöstyötarjouksen hylkäämiselle uuden syyn täsmentämättä kuitenkaan kielivirheitä, joiden vuoksi tarjous hylättiin.
- 3 Parlamentti ei esittänyt selvää syytä kreikkaa koskevan tarjouksen hylkäämiselle.

Kanteliija kirjoitti oikeusasiamiehelle 29. tammikuuta 2003 ja ilmoitti, että parlamentti oli kantelun jättämisen jälkeen toimittanut lisätietoja kantelijan tarjouksissa esiintyneistä kielivirheistä.

Kanteliija hyväksyi parlamentin osoittamat virheet ruotsia ja ranskaa koskevien tarjousten osalta.

Italiaa koskevasta tarjouksesta kanteliija totesi, että hän voisi hyväksyä tietyt korjaukset, joista osa oli tyylikäsmyyksiä. Parlamentti oli kuitenkin esittänyt kaksi erilaista syytä.

Kanteliija ei vielääkään ollut saanut tietoa kreikkaa koskevan tarjouksen hylkäämisen syistä.

TUTKIMUS

Euroopan parlamentin lausunto

Parlamentti totesi ensimmäisestä väitteestä, että se oli ilmoittanut kantelijalle 22. heinäkuuta 2002, että kantelijan tarjouspyyntöihin CRE-0207-FR-EP ja CRE-0211-SV-EP esittämät tarjoukset oli hylätty valintavaiheessa tarjouksen heikon kielellisen tason vuoksi. Parlamentti viittasi yleisen tarjouserittelyn 2 artiklan 2 kohtaan, jossa todetaan, että tarjous, jossa on yli viisi kirjoitus-, välimerkki- tai kielioppivirhettä, hylätään. Saatuaan pyynnön, jossa tiedusteltiin tällaisen päätöksen syitä, parlamentti ilmoitti kantelijalle 30. syyskuuta 2002 kahdessa tarjouksessa olleiden virheiden tarkan lukumäärän ja tyypin. Kanteliija lähetti 19. marraskuuta 2002 sähköpostiviestin ja vaati todisteita virheistä, mihin parlamentti vastasi sähköpostitse ja ilmoitti, että se lähettäisi valokopiot tarjousasiakirjojen sivuista, joihin virheet oli selvästi merkitty. Todisteet lähetettiin kirjattuna kirjeenä 13. joulukuuta 2002 kantelijan pyynnön mukaisesti. Kantelijan kirje oikeusasiamiehelle oli päivätty 19. marraskuuta 2002 eli samana päivänä, kun kanteliija pyysi todisteita tarjouksissa ilmenneistä virheistä.

Toisesta väitteestä parlamentti totesi, että kun kanteliija oli valittanut parlamentin päätöksestä sulkea hänen tarjouksensa tarjouspyyntöjen CRE-0205-ES-EP ja CRE-0208-IT-EP ulkopuolelle riittämättömän liikevaihdon vuoksi, molemmat tarjoukset arvioitiin uudelleen.

Parlamentti myönsi kirjeessään 30. syyskuuta 2002, että italiaa koskeva tarjous oli hylätty väärin perustein valintavaiheessa, sillä tarjouksessa oli tosiasiaa esitetty todisteet riittävästä liikevaihdosta. Samassa kirjeessä parlamentti ilmoitti kantelijalle, että tarjouksen uudelleenarvioinnin jälkeenkään tarjousta ei hyväksytty sen heikon kielellisen laadun takia. Tarjouksessa nimittäin oli yhteensä 15 oikeinkirjoitus- ja kielioppivirhettä. Kantelijan väite, että virheitä ei ollut osoitettu yksityiskohtaisesti, oli siten perusteeton. Parlamentti tarjoutui myöhemmin toimittamaan valokopiot italiaa koskevasta tarjouksesta, johon virheet oli merkitty. Kantelijan italiaa koskeva tarjous oli hylätty valintavaiheessa valintaperusteiden mukaisesti (yleisen tarjouserittelyn 2 artiklan 2 kohta).

Kolmatta väitettä parlamentti kommentoi toteamalla ilmoittaneensa kantelijalle kirjatulla kirjeellä 22. lokakuuta 2002, että kantelijan tarjouskilpailuun CRE-0203-EL-EP esittämä tarjous oli hylätty sopimuksen myöntämisvaiheessa siksi, että tarjouksen laatu-hinta-suhde ei ollut tarpeeksi hyvä. Kaikki tarjoajat, joiden tarjoukset oli hylätty, saivat tällaisen kirjeen, jossa kerrottiin hylkäämisen syistä. Parlamentti julkaisi lisäksi oikeudellisten vaatimusten mukaisesti ilmoituksen tehdyistä sopimuksista EYVL:n numerossa J 2002/S 178-140831 ja verkkosivuillaan. Ilmoituksesta käy selvästi ilmi, että yksi pääsopimus ja kaksi varasopimusta oli tehty. Sopimuksen myöntämisestä vastaavat viranomaiset päättivät tehdä vain kaksi varasopimusta tarjouserittelyssä mainitun enimmäismäärän eli neljän sijaan. Päätös oli täysin asiaan sovellettavan lainsäädännön mukainen, sillä siinä ei velvoiteta myöntämään sopimuksia tarjouspyyntömenettelyn jälkeen. Parlamentti päätti oikeudellisen yksikkönsä antaman lausunnon perusteella olla myöntämättä sopimusta ensimmäiselle ehdotetulle toimeksisaajalle.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ei esittänyt huomautuksia parlamentin lausunnosta.

PÄÄTÖS

1 Väite, että ruotsia ja ranskaa koskevien tarjousten hylkäämisen syitä ei ilmoitettu

1.1 Kantelija, Brysseliin sijoittautunut yhtiö, lähetti 11 tarjoustusta vastauksina useisiin Euroopan parlamentin julkaisemiin käännöspalveluja koskeviin tarjouspyyntöihin. Kantelija väitti, että parlamentti ei ollut selvittänyt yksityiskohtaisesti, miksi kantelijan ruotsin ja ranskan kielen tarjoukset oli hylätty kielivirheiden perusteella.

1.2 Parlamentti totesi lausunnossaan, että saatuaan kantelijalta sähköpostiviestin, jossa pyydettiin todisteita virheistä, se oli vastannut lähettävänsä valokopiot tarjousasiakirjojen sivuista, joille virheet oli selvästi merkitty. Todisteet lähetettiin kirjattuna kirjeenä 13. joulukuuta 2002 kantelijan pyynnön mukaisesti. Kantelijan pyyntö ja kantelu oikeusasiamiehelle oli esitetty samana päivänä.

1.3 Kantelija totesi kirjeessään 29. tammikuuta 2003, että se hyväksyi parlamentin osoittamat virheet. Parlamentti oli näin ollen ratkaissut tämän kantelun kohteena olleen asian.

2 Väite, että italiaa kielen tarjouksen hylkäämisen syitä ei ollut ilmoitettu

2.1 Kantelija väitti, että parlamentti esitti italiaa koskevan tarjouksen hylkäämiselle uuden syyn täsmentämättä kuitenkaan kielivirheitä, joiden vuoksi tarjous hylättiin.

2.2 Parlamentti selitti myöntäneensä kirjeessään 30. syyskuuta 2002, että italiaa koskeva tarjous oli hylätty väärin perustein valintavaiheessa, sillä tarjouksessa oli tosiasiaa esitetty todisteet riittävästä liikevaihdosta. Samalla parlamentti ilmoitti kantelijalle, että tarjouksen uudelleenarvioinnin jälkeenkin tarjoustusta ei hyväksytty sen heikon kielellisen laadun takia. Tarjouksessa oli nimittäin yhteensä 15 oikeinkirjoitus- ja kielioppivirhettä. Parlamentti tarjoutui myöhemmin toimittamaan valokopiot italian kielen tarjouksesta, johon virheet oli merkitty.

2.3 Oikeusasiamies katsoi edellä esitetyn valossa, että parlamentti oli selittänyt kantelijalle, miksi kantelijan tarjouksen valitsematta jättämiselle oli esitetty uusi syy. Parlamentti selvensi kantelijalle, että tarjous oli alun perin hylätty väärin perustein, ja se tarjoutui myös toimittamaan virheistä konkreettista tietoa, jonka kantelija olikin ilmeisesti saanut. Kantelija huomautti 29. tammikuuta 2003 lähetetyssä kirjeessään, että se hyväksyisi osan virheistä. Parlamentti oli siis ryhtynyt asianmukaisiin toimenpiteisiin korjatakseen myöntämänsä virheen, joten jatkotutkimuksiin ei tämän asian suhteen ollut aihetta.

3 Väite, että kreikan kielen tarjouksen hylkäämisen syitä ei ilmoitettu

3.1 Kantelija väitti, että parlamentti ei esittänyt selvää syytä kreikkaa koskevan tarjouksen hylkäämiselle. Kantelija huomautti 29. tammikuuta 2003 päivätyssä kirjeessään, että hän ei vielä ole saanut yksityiskohtaista tietoa hylkäämisen perusteista.

3.2 Parlamentti totesi ilmoittaneensa kirjeellään kantelijalle 22. lokakuuta 2002, että kantelijan tarjous oli hylätty sopimusten myöntämisvaiheessa, koska tarjouksen laatu-hinta-suhde ei ollut tarpeeksi hyvä. Lisäksi virallisessa lehdessä oli julkaistu sopimusten myöntämistä koskeva ilmoitus, josta kävi ilmi, että yksi pääsopimus ja kaksi varasopimusta oli tehty. Parlamentti kertoi myös päättäneensä oikeudellisen yksikkönsä antaman lausunnon perusteella olla myöntämättä sopimusta ensimmäiselle ehdotetulle toimeksisaajalle.

3.3 Parlamentti oli edellä esitetyn perusteella ryhtynyt toimenpiteisiin ja ilmoittanut kantelijalle tarjouksen hylkäämisen syistä. Parlamentti toimitti oikeusasiamiehelle myös muita tietoja lausunnossaan. Asian tässä kohdassa ei siten tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa.

4 Johtopäätös

Parlamentin kommenteista ja kantelijan huomautuksista kävi ilmi, että parlamentti oli ryhtynyt toimenpiteisiin ratkaistakseen kantelun ensimmäisen osan kantelijaa tyydyttävällä tavalla.

Kantelun toinen osa ei nähtävästi antanut aihetta lisätutkimuksiin.

Kantelun kolmannen osan johdosta suoritettua oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella parlamentin toiminnassa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

OIKEUS TUTUSTUA KOEPAPEREIHIN AVOIMESSA KILPAILUSSA

Päätös kanteluun 342/2003/IP Euroopan parlamenttia vastaan

M. jätti helmikuussa 2003 Euroopan oikeusasiamiehelle Euroopan parlamenttia vastaan kantelun, joka koski hänen osallistumistaan avoimeen kilpailuun EUR/A/158/2000. Kantelun toimitti oikeusasiamiehelle eräs Euroopan parlamentin jäsen.

Kantelija ei läpäissyt testiä 1.A.d) ja hänet suljettiin kilpailun ulkopuolelle. Parlamentin palvelukseenottoyksiköt ilmoittivat kantelijalle hänen hylkäämisestään kirjeitse 17. heinäkuuta 2002.

Kantelija pyysi 23. heinäkuuta 2002 valintalautakuntaa arvioimaan uudelleen hänen testinsä. Valintalautakunta ilmoitti kirjeellään 21. lokakuuta 2002 arvioineensa kokouksessaan 11. lokakuuta uudelleen testin 1.A.d) ja vahvistaneensa alkuperäisen päätöksensä, että kantelijaa ei hyväksytty seuraaviin testeihin.

Kantelija pyysi uudessa kirjeessään valintalautakunnalle 28. lokakuuta 2002 jäljennöstä sekä hylätystä testistään että korjauskaaviosta. Valintalautakunta kieltäytyi vastauksessaan 12. marraskuuta 2002 antamasta kantelijalle tämän pyytämää asiakirjajäljennöstä, koska pyyntöä ei ollut esitetty säädetyssä määräajassa. Kantelijan olisi parlamentin vastauksen mukaan pitänyt esittää pyyntönsä 30 päivän kuluessa siitä, kun hän oli saanut tietää valintalautakunnan päätöksestä sulkea hänet kilpailun ulkopuolelle.

Kantelija kirjoitti 19. marraskuuta 2002 valintalautakunnalle uudelleen ja kiisti edellä mainitun päätöksen oikeellisuuden. Kantelija korosti, että hän oli 23. heinäkuuta 2002 pyytänyt valintalautakuntaa arvioimaan uudelleen hänen testinsä, jota ei ollut hyväksytty. Tuolloin pyyntö saada kyseisiä asiakirjoja ei olisi ollut perusteltu, sillä valintalautakunta olisi vielä voinut muuttaa päätöstään. Kantelijan mukaan asiakirjoihin tutustumista koskevan pyynnön esittämiselle asetettu 30 päivän määräaika alkoi 21. lokakuuta 2002, jolloin valintalautakunta teki lopullisen päätöksensä eli vahvisti kilpailusta hylkäämisen. Kantelija ei saanut vastausta 19. marraskuuta 2002 päivätyyn kirjeeseensä.

Kantelija väitti kirjeessään oikeusasiamiehelle, että valintalautakunnan päätös kieltää häneltä oikeus tutustua pyydettyihin asiakirjoihin oli epäoikeudenmukainen ja että parlamentti ei ollut vastannut hänen 19. marraskuuta 2002 päivätyyn kirjeeseensä.

Kantelija vaati, että hänen annetaan tutustua testiin A.1.d), jota hän ei ollut läpäissyt, ja korjauskaavioon.

TUTKIMUS

Euroopan parlamentin lausunto

Parlamentti kommentoi kantelijan väitettä, että parlamentin yksiköt eivät olleet vastanneet hänen 19. marraskuuta 2002 päivättyyn kirjeeseensä, pahoittelemalla tapahtunutta ja selittämällä, että kantelijan kirje oli ilmeisesti valitettavasti kadonnut kilpailuyksiköiden muuton yhteydessä.

Kantelija vaati saada tutustua testiin 1.A.d) ja korjauskaavioon. Tähän parlamentti muistutti, että hakijoiden oikeudesta tutustua korjattuihin testeihinsä oli säännöt, joiden mukaan hakijoiden oli esitettävä pyyntö kirjallisena ja kuukauden kuluessa lopullisten tulosten ilmoittamisesta. Säännöt oli jaettu kaikille hakijoille kirjallisten testien aikana. Kantelijalle ilmoitettiin testien tuloksesta 17. heinäkuuta 2002, ja hän vaati saada tutustua kyseisiin asiakirjoihin 28. lokakuuta 2002. Kantelijan pyyntöä ei siten ollut esitetty asiaan liittyvien sääntöjen mukaisesti. Parlamentti suostui tästä huolimatta toimittamaan oikeusasiamiehelle kantelijan pyytämät asiakirjat.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija ilmoitti oikeusasiamiehelle, että parlamentti oli 26. toukokuuta 2003 toimittanut hänelle pyydettyt asiakirjat ja kirjeen, jossa selvitettiin, miksi hänen 19. marraskuuta 2002 päivättyyn kirjeeseensä ei ollut vastattu. Kantelija ilmaisi olevansa tyytyväinen tulokseen ja kiitti oikeusasiamiestä ja oikeusasiamiehen henkilöstöä toimenpiteistä tapauksen ratkaisemiseksi.

PÄÄTÖS

1 Kantelijan väitteet ja vaatimus

1.1 Kantelija, joka oli osallistunut avoimeen kilpailuun EUR/A/158/2000, väitti kantelussaan, että valintalautakunnan päätös evätä häneltä oikeus tutustua testiinsä A.1.d) ja korjauskaavioon oli epäoikeudenmukainen ja että parlamentti ei ollut vastannut hänen 19. marraskuuta 2002 päivättyyn kirjeeseensä. Kantelija vaati, että hänen annetaan tutustua testiin A.1.d), jota hän ei ollut läpäissyt, ja korjauskaavioon.

1.2 Parlamentti pahoitteli lausunnossaan, että sen yksiköt eivät olleet vastanneet kantelijan 19. marraskuuta 2002 päivättyyn kirjeeseen. Parlamentti selitti, että kantelijan kirje oli ilmeisesti valitettavasti kadonnut kilpailuyksiköiden muuton yhteydessä.

Kantelija vaati saada tutustua testiin 1.A.d) ja korjauskaavioon. Tähän parlamentti muistutti, että hakijoiden oikeudesta tutustua korjattuihin testeihinsä oli säännöt, joiden mukaan hakijoiden oli esitettävä pyyntö kirjallisena ja kuukauden kuluessa lopullisten tulosten ilmoittamisesta. Säännöt oli jaettu kaikille hakijoille kirjallisten testien aikana. Kantelijalle ilmoitettiin testien tuloksesta 17. heinäkuuta 2002, ja hän vaati saada tutustua asiakirjoihinsa 28. lokakuuta 2002. Kantelijan pyyntöä ei siten ollut esitetty sääntöjen mukaisesti. Parlamentti suostui tästä huolimatta toimittamaan oikeusasiamiehelle kantelijan pyytämät asiakirjat.

1.3 Huomautuksissaan kantelija vahvisti, että parlamentti oli 26. toukokuuta 2003 toimittanut hänelle pyydettyt asiakirjat ja kirjeen, jossa selvitettiin, miksi hänen 19. marraskuuta 2002 päivättyyn kirjeeseensä ei ollut vastattu. Kantelija ilmaisi olevansa tyytyväinen tulokseen ja kiitti oikeusasiamiestä ja oikeusasiamiehen henkilöstöä tapauksen ratkaisemiseksi toteutetuista toimista.

2 Johtopäätös

Parlamentin lausunnosta ja kantelijan huomautuksista kävi ilmi, että parlamentti oli ryhtynyt toimenpiteisiin asian ratkaisemiseksi kantelijaa tyydyttävällä tavalla. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.2.2 Euroopan komissio

VIIVÄSTYS AIDS-HANKKEELLE MYÖNNETYN AVUSTUKSEN MAKSUSSA

Päätös kanteluun 1960/2002/JMA Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Marraskuussa 2002 oikeusasiamiehelle jätettiin kantelu "Colectivo de gays, lesbianas, transexuales y bisexuales de Madrid" -nimisen yhdistyksen (COGAM) puolesta. Kantelijan mukaan olennaiset tosiseikat olivat seuraavat:

Kantelija osallistui vuosina 1996–1997 yhdessä muiden avustajien kanssa aidsia koskevaan Eurovitha-hankkeeseen, jota koordinoi Tübingenin yliopiston psykologian laitos Saksassa.

Komissio suostui 7. lokakuuta 1997 rahoittamaan osan hankkeesta (sopimus SOC 97 20113505F02, "Evaluation of Guided Group Programmes for People with HIV/AIDS, Creation of a Network of Therapists in D.E.I."). Sopimuksen varsinaiset osapuolet olivat komissio ja Tübingenin yliopiston psykologian laitos. COGAM puolestaan oli liitännäinen sopimuspuoli.

Huolimatta siitä, että COGAMin osuus sopimuksesta oli päättynyt helmikuussa 1999, se ei vielä kukaan ollut saanut 8 200 euron suuruista maksuaan. Kun COGAM tiedusteli asiaa pääsopimuspuolelta, sille ilmoitettiin tilanteen johtuvan siitä, että komissio ei ollut noudattanut rahoitussitoumustaan.

Kantelija kirjoitti komissioon 7. kesäkuuta 2002 tiedustellen asian etenemisestä ja pyysi komissiota suorittamaan maksamatta olevat maksut. COGAM ei saanut vastausta kirjjeeseensä.

Edellä esitetyn perusteella kantelija väitti lyhyesti esitettynä, että komissio ei ollut vastannut COGAMin 7. kesäkuuta 2002 esittämään tiedusteluun. Hanke päättyi helmikuussa 1999, joten kantelija vaati komissiota suorittamaan loppumaksun, jotta kaikki alihankkijat saisivat saatavansa.

TUTKIMUS

Euroopan komission lausunto

Komissio esitti lausunnossaan seuraavat huomautukset:

Kantelija (alihankkija) ja Eberhard Karls Universität (pääsopimuspuoli) tekivät 7. lokakuuta 1997 komission kanssa sopimuksen "Evaluation of Guided Group Programmes for People with AIDS/VIH" -hankkeen täytäntöönpanosta. Hankkeelle myönnettiin yhteisön tukea yhteisön aidsin vastaisesta Eurovitha-ohjelmasta. Eberhard Karls Universitätin professori H. toimi hankkeen koordinaattorina ja vastasi alihankkijoiden valitsemisesta hankkeen osia varten sekä yksittäisten sopimusten tekemisestä. Komissio huomautti, että COGAM oli yksi alihankkijoista, joihin komissiolla ei ollut suoraa sopimussuhdetta.

Komission rahoitusavustus oli määrä maksaa pääsopimuspuolelle eli Eberhard Karls Universitätille tarvittavien kertomusten toimittamisen jälkeen. Komission yksiköille toimitettiin ensimmäiset tekniset kertomukset ja rahoituskertomukset lokakuussa 1999. Loppukertomus saatiin kuitenkin vasta kolme vuotta myöhemmin marraskuussa 2002. Loppukertomuksen tekniset näkökohdat olivat tyydyttäviä, mutta komission yksiköt eivät voineet hyväksyä rahoitusosiota, koska perusteiksi vaaditut asiakirjat puuttuivat.

Komissio kirjoitti 27. maaliskuuta 2002 professori H.:lle ja pyysi tätä toimittamaan loppukertomuksen, jotta yhteisön avustus voitaisiin maksaa. Kirjeessään komissio suositti, että sopimuspuoli ilmoittaisi tilanteesta kaikille alihankkijoille. Komissio sai 7. kesäkuuta 2002 COGAMin pyynnön maksamatta

olevien määrien suorittamisesta. Pyynnöstä kävi ilmi, ettei hankkeen koordinaattori ollut selvittänyt tilannetta kaikille alihankkijoille, kuten komissio oli pyytänyt.

Komissio ei voinut suorittaa mitään maksuja sellaisille osapuolille, joiden kanssa komissiolla ei ollut suoraa sopimussuhdetta, joten komissio vaati 15. lokakuuta 2002 päivätyllä kirjeellä Eberhard Karls Universitättä toimittamaan loppumaksua varten vaaditut tositteet.

Komissio sai Eberhard Karls Universitättä loppukertomuksen 14. marraskuuta 2002. Komissio suoritti 59 859,30 euron suuruisen loppumaksun sopimuspuolelle 20. joulukuuta 2002.

Kantelijan huomautukset

Kantelija toimitti huomautuksensa oikeusasiamiehelle 5. toukokuuta 2003.

COGAM selitti, että komission lausunnossa esitettyjen tietojen perusteella he olivat ottaneet yhteyttä hankkeen koordinaattoriin. Eberhard Karls Universitätt maksoi tuolloin COGAMille 8 200 euron suuruisen korvauksen tämän osuudesta hankkeessa.

Kantelija ilmoitti lopuksi COGAMin olevan kiitollinen oikeusasiamiehelle tämän avusta ongelman ratkaisemisessa.

PÄÄTÖS

Komission lausunnosta ja kantelijan huomautuksista kävi ilmi, että komissio oli ryhtynyt toimenpiteisiin sopiakseen asian ja että kantelija oli tähän tyytyväinen. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

SOPIMUKSEN NOJALLA ERÄÄNTYNEEN SUMMAN MAKSAMINEN

Päätös kanteluun 205/2003/IJH Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Kantelija on WWP Ltd. -yhtiön toimitusjohtaja. Hänen kantelunsa koski komission maatalouden pääosasto.

Kantelijan mukaan olennaiset tosiseikat olivat lyhyesti seuraavat:

WWP Ltd. tuotti tammikuun 1998 ja joulukuun 2001 välisenä aikana kuukausittaista televisio-ohjelmaa nimeltä "CONTACT Europe". Jokaisessa jaksossa oli neljä raporttia, joita komission pääosastot tukivat jäsenvaltioiden maksamien tai yhteisrahoitettujen erillisten sopimusten mukaisesti. Huhtikuussa 2000 WWP Ltd. tuotti raportin luonnonmukaisesta maanviljelystä. Sen määrärahat olivat 25 036 euroa, josta puolet rahoitti maatalouden pääosasto ja puolet Yhdistyneen kuningaskunnan ulkoministeriö. Yhdistyneen kuningaskunnan ulkoministeriö maksoi oman rahoitusosuutensa. Komissio sai kuitenkin – mikä oli melko yleistä – yksityiskohtaisen sopimuksen aikaan hyvin hitaasti. Sopimus laadittiin tässä tapauksessa vasta kesäkuussa 2000. Komissio maksoi 60 prosenttia rahoitusosuudestaan allekirjoittamisen yhteydessä. Sen jälkeen WWP Ltd. laskutti komissiolta loput 40 prosenttia ja jatkoi maksumuistutusten lähettelyä koko vuoden 2001 ja vuonna 2002. Komissio ilmoitti WWP Ltd.:lle 8. helmikuuta 2002, että EU:n varainhoitoasetusta oli rikottu, koska WWP Ltd. oli tehnyt ohjelman ennen kuin sopimusta oli tehty, että loppuja 40 prosenttia ei maksettaisi ja että WWP Ltd.:n olisi palautettava aikaisemmin maksetut 60 prosenttia.

WWP Ltd. tapasi maatalouden pääosaston edustajia ja vaati kokouksen järjestämistä asiasta vastaavien taloudellisten ja oikeudellisten yksiköiden kanssa, jotta kyseisestä asetuksesta voitaisiin neuvotella. Maatalouden pääosasto sitoutui toimittamaan WWP Ltd.:lle jäljennöksen asetuksesta

ja järjestämään kokouksen, jos WWP Ltd. kokisi asian vaativan lisäselvittelyä. Huolimatta WWP Ltd.:n useista myöhemmistä pyynnöistä sille ei kuitenkaan ollut annettu tietoa asetuksesta eikä sen viimeisiin pyyntöihin vastattu.

WWP Ltd.:lle oli tehty jo sopimusta edeltävässä vaiheessa selväksi, että sen pitäisi tuottaa ohjelmia, vaikka byrokratia ei pysyisikään määräaikojen vauhdissa. Tilanne oli jatkunut tällaisena kolme vuotta ja komission useiden pääosastojen asiasta vastaavat virkamiehet olivat hyväksyneet asian.

Kantelija väitti edellä esitetyn valossa, että joko asiaa koskevaan EU:n asetukseen oli tehty muutos, jota sovellettiin takautuvasti, tai sitten asetusta mahdollisesti rikkoivat asiasta vastaavat komission virkamiehet.

Kantelija vaati, että komissio muuttaisi kantaansa ja maksaisi jäljellä olevat 40 prosenttia korkoineen sekä korvausta kantelijalle ajasta, jonka hän oli asiaan uhrannut.

TUTKIMUS

Oikeusasiamies toimitti kantelun komissiolle lausuntoa varten.

Kun kantelijan mukaan Yhdistyneen kuningaskunnan ulko- ja kansainyhteisöasiain ministeriö oli maksanut ajallaan oman osuutensa hankkeen rahoituksesta, oikeusasiamies pyysi Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisia myös toimittamaan oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 3 kohdan⁵⁰ mukaisesti hänelle kaiken sen tiedon, josta voisi olla hyötyä kantelun oikeusasiamiehen tutkimuksessa johdosta suoritettavassa. Vastausta ei saatu.

Komission lausunto

Komissio totesi toukokuussa 2003, että komission toimivaltaiset yksiköt olivat arvioineet tapauksen uudelleen oikeusasiamiehelle tehdyn kantelun valossa ja olivat päättäneet maksaa pyydetyn summan. Tarvittavat hallinnolliset toimenpiteet hoidettaisiin mahdollisimman pian.

Komissio lähetti heinäkuussa 2003 kantelijalle jäljennöksen kirjeestään, jossa vahvistettiin kyseisen summan maksaminen kantelijan pankkitilille.

Kantelijan huomautukset

Kantelija vahvisti puhelimitse oikeusasiamiehen toimistolle, että hän oli saanut erääntyneen summan korkoineen ja että hän oli tyytyväinen tilanteeseen. Hän kiitti oikeusasiamiestä avusta. Kantelija lähetti lisäksi jäljennöksen 2. syyskuuta 2003 päiväystä kirjeestään komission maatalouden pääosaston yksikön AII.1 päällikölle, jossa hän kiitti 5 008 euron summan ja 659,83 euron koron maksamisesta ja totesi, että asia oli nyt selvä.

PÄÄTÖS

1 Sopimuksen nojalla erääntyneen summan jättäminen maksamatta

1.1 Kantelija on komission osittain rahoittaman televisioraportin tuottajayhtiön toimitusjohtaja. Kantelijan mukaan komission maatalouden pääosasto oli ilmoittanut yhtiölle, että EU:n varainhoitoasetusta oli rikottu, koska yhtiö oli tehnyt raportin ennen kuin sopimusta oli tehty, että loppuja 40 prosenttia ei maksettaisi ja että yhtiön olisi palautettava aikaisemmin maksetut

⁵⁰

«Jäsenvaltioiden viranomaisten on toimitettava oikeusasiamiehelle tämän pyynnöstä ja jäsenvaltioiden Euroopan yhteisöissä olevien pysyvien edustajien välityksellä tiedot, joiden avulla voidaan selvittää yhteisöjen toimielinten tai laitosten toiminnan epäkohtia, paitsi jos näihin tietoihin sovelletaan salassapitoa koskevia lakeja tai asetuksia taikka tietojen välittämistä estäviä säännöksiä. Tässä jälkimmäisessä tapauksessa asianosaisena oleva jäsenvaltio voi kuitenkin antaa oikeusasiamiehelle kyseiset tiedot edellyttäen, että tämä sitoutuu olemaan ilmaisematta niiden sisältöä.»

60 prosenttia. Kantelija vaati, että komissio muuttaisi kantaansa ja maksaisi jäljellä olevat 40 prosenttia korkoineen sekä korvausta ajasta, jonka kantelija oli asiaan uhrannut.

1.2 Komission lausunnossa todettiin, että komission toimivaltaiset yksiköt olivat arvioineet tapauksen uudelleen oikeusasiamiehelle esitetyn kantelun valossa ja olivat päättäneet maksaa pyydetyn summan. Tarvittavat hallinnolliset toimenpiteet hoidettaisiin mahdollisimman pian. Komissio lähetti myöhemmin jäljennöksen kirjeestä, jossa vahvistettiin kyseisen summan maksaminen kantelijan pankkitilille.

1.3 Kantelija vahvisti olevansa tyytyväinen komissiolta saamaansa 5 008 euron summan ja 659,83 euron koron maksuun ja että asia oli selvä.

1.4 Oikeusasiamies katsoi edellä esitetyn valossa, että komissio oli ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin ratkaistakseen asian kantelijaa tyydyttävällä tavalla.

2 Johtopäätös

Komission kommenteista ja kantelijan huomautuksista kävi ilmi, että komissio oli ryhtynyt toimenpiteisiin ratkaistakseen asian kantelijaa tyydyttävällä tavalla. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

VÄITE, ETTÄ TUTKIMUSHANKKEEN LOPPUMAKSU JÄTETTIIN SUORITTAMATTA

Päätös kanteluun 1173/2003/(TN)IJH Euroopan komissiota vastaan

Oikeusasiamiehelle tehtiin kesäkuussa 2003 kantelu Tukholman yliopiston puolesta. Kantelussa väitettiin, että komissio oli jättänyt suorittamatta loppumaksun tutkimushankkeesta, jonka sopimusnumero oli ERBBIO 4 CTT 960158.

Kantelijan mukaan olennaiset tosiseikat olivat lyhyesti seuraavat:

Tukholman yliopisto osallistui tutkimushankkeeseen, jota johti italialainen CHIRON-yhtiö ja jota komissio rahoitti. Kantelun tekemisen hetkellä CHIRON oli odotellut komission loppumaksua hankkeelle kuusi kuukautta. Osa loppumaksusta kuului Tukholman yliopistolle. CHIRON-yhtiölle maksettava kokonaissumma oli 196 528 euroa, joista 60 000 euroa oli tarkoitettu Tukholman yliopistolle.

Kesäkuussa 2002 kantelija yritti selvittää, miksi loppumaksua ei ollut suoritettu. Joulukuussa 2002 Tukholman yliopisto lähetti komissiolle täydentäviä asiakirjoja, minkä jälkeen komissio vahvisti, että maksu suoritettaisiin CHIRON-yhtiölle parin viikon kuluessa. Maksua ei suoritettu, joten kantelija otti asian takia yhteyttä komissioon puhelimitse kymmenkunta kertaa. Komissio ilmoitti kantelijalle, että sisäisten uudelleenjärjestelyjen vuoksi ”maksujen vahvistajaa” ei ollut eikä maksua voitu siksi suorittaa. Toukokuussa 2003 kantelija kirjoitti komissioon asiasta, mutta hänelle ei vastattu.

Kantelija väitti, että komissio oli jättänyt suorittamatta loppumaksun tutkimushankkeessa, jonka sopimusnumero oli ERBBIO 4 CTT 960158.

Kantelija vaati, että loppumaksu pitäisi suorittaa hanketta johtavalle CHIRON-yhtiölle Italiaan viivästymisen aikana kertyneine korkoineen.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Komissio esitti lausunnossaan seuraavaa:

Sopimusta hallinnoi komission tutkimuksen pääosasto (tutkimuksen PO). Sopimuksen mukaiset tieteelliset tulokset hyväksyttiin 29. heinäkuuta 2002, ja asiakirjat toimitettiin varoista vastaavalle pääosastolle. Pääosastossa työskentelevä rahoituksesta vastaava virkamies otti yhteyttä hanketta johtavaan CHIRON-yhtiöön ja pyysi korjauksia kustannusselvitykseen. Pyydetty korjaukset saapuivat vasta 5. joulukuuta 2002, ja maksua käsiteltiin 19. joulukuuta 2002, mutta tuolloin varoja ei voinut enää ottaa vuoden 2002 talousarviosta.

Kun vuoden 2003 talousarvio saatiin käyttöön, virkamies käynnisti loppumaksun maksamisenmenettelyn 28. helmikuuta 2003. Tutkimuksen PO:n sisäiseen organisaatioon liittyvien ongelmien vuoksi tarvittavia allekirjoituksia, esimerkiksi maksujen vahvistajan ja valtuuttavan virkamiehen allekirjoituksia, ei saatu ennen kuin 11. heinäkuuta 2003. Maksu suoritettiin CHIRON-yhtiön pankkitilille 21. heinäkuuta 2003.

Komissio tunnusti, että maksu erääntyi 5. joulukuuta 2002 ja että se olisi pitänyt suorittaa 60 päivän kuluessa eli viimeistään 5. helmikuuta 2003. Komissio maksaisi näin ollen 6. helmikuuta 2003–21. heinäkuuta 2003 kertyneen koron heti, kun kantelija esittäisi asiasta suoran vaatimuksen, joka tarvitaan maksun valtuuttamiseksi. Kantelijaan oli jo otettu asian vuoksi yhteyttä.

Komissio pahoitteli maksun viivästymistä ja vakuutti oikeusasiamiehelle, että maksujärjestelmä toimi nyt tyydyttävällä tavalla.

Kantelijan huomautukset

Kantelija vahvisti oikeusasiamiehen toimistoon puhelimitse, että Tukholman yliopisto oli saanut loppumaksun ja että korot oli ainakin pantu maksuun, jos eivät jo olleet CHIRON-yhtiön pankkitilillä. Kantelija oli siis tyytyväinen asian ratkaisuun ja kiitti oikeusasiamiestä avusta.

PÄÄTÖS

1 Loppumaksun jättäminen maksamatta tutkimushankkeelle

1.1 Kantelussa väitettiin, että komissio ei ollut suorittanut loppumaksua tutkimushankkeen johtajalle. Hankkeen sopimusnumero oli ERBBIO 4 CTT 960158, ja Tukholman yliopisto osallistui hankkeeseen. Kantelija kanteli Tukholman yliopiston puolesta ja vaati, että loppumaksu olisi suoritettava hankkeen johtajalle viivästyksen aikana kertyneine korkoineen.

1.2 Komissio tunnusti, että maksu erääntyi 5. joulukuuta 2002 ja että se olisi pitänyt maksaa 60 päivän kuluessa. Tutkimuksen PO:n sisäiseen organisaatioon liittyvien ongelmien takia maksu voitiin suorittaa CHIRON-yhtiön pankkitilille kuitenkin vasta 21. heinäkuuta 2003. Komissio pahoitteli maksun viivästymistä ja vakuutti oikeusasiamiehelle, että maksujärjestelmä toimi nyt tyydyttävällä tavalla. Komissio lupasi maksaa 6. helmikuuta 2003–21. heinäkuuta 2003 kertyneet korot.

1.3 Kantelija vahvisti, että Tukholman yliopisto oli saanut loppumaksun ja että korot oli pantu maksuun ja että hän oli näin ollen tyytyväinen.

1.4 Oikeusasiamies katsoi edellä esitetyn perusteella, että komissio oli ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin ratkaistakseen asian kantelijaa tyydyttävällä tavalla.

2 Johtopäätös

Komission lausunnosta ja kantelijan huomautuksista kävi ilmi, että komissio oli ryhtynyt toimiin ratkaistakseen asian kantelijaa tyydyttävällä tavalla. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.2.3 Euroopan tilintarkastustuomioistuिन

VÄITE, ETTÄ TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN EI ILMOITTANUT SYITÄ KILPAILUSTA HYLKÄÄMISEEN

Päätös kanteluun 207/2003/OV Euroopan tilintarkastustuomioistuinta vastaan

KANTELU

Kantelijan mukaan olennaiset tosiseikat olivat seuraavat:

Kantelija osallistui tilintarkastustuomioistuimen järjestämään avoimeen kilpailuun CC/A/12/02, jonka aiheena oli tietotekniikan alan hallintovirkamiesten (palkkaryhmä A7/A6) palvelukseenotto (EYVL C 145 A, 18.6.2002).

Valintalautakunnan sihteeristö ilmoitti kantelijalle kirjeellään 29. marraskuuta 2002, että se ei valitettavasti voinut hyväksyä kantelijan hakemusta, koska kaikkien hakijoiden välillä suoritettujen oppiarvojen, tutkintojen ja työkokemuksen vertailun jälkeen hänen nimensä ei ollut kilpailuun kutsuttavien parhaiden hakijoiden joukossa kilpailuilmoituksen VII osan mukaisesti.

Kilpailuilmoituksen VII osassa todetaan, että ammattipätevyyden arvioimisen jälkeen 50 parhaan pistemäärän saanutta hakijaa hyväksytään kirjallisiin testeihin. Kilpailuilmoituksen VI osassa todetaan, että hakijoille myönnetään ammattipätevyydestä enintään 40 pistettä (10 pistettä kilpailuun osallistumiseen vaadittavien tutkintojen lisäksi suoritetuista oppiarvoista tai tutkinnoista ja 30 pistettä kilpailuilmoituksen kohdassa III.B.3 mainitun työkokemuksen lisäksi hankitusta työkokemuksesta).

Kantelija kirjoitti valintalautakunnalle 8. joulukuuta 2002 ja pyysi, että hänen hakemuksensa arvioitaisiin uudelleen. Hän pyysi, että hänelle ilmoitettaisiin a) oppiarvojen, tutkintojen ja työkokemuksen arvioinnissa (pisteytyksessä) käytetyt perusteet b) hänen pistemääränsä ja c) viimeisen hyväksytyn hakijan pistemäärä. Hän ei saanut vastausta.

Kantelija jätti 29. tammikuuta 2003 oikeusasiamiehelle kantelun, jossa hän vaati,

- 1 että tilintarkastustuomioistuin ilmoittaa hänelle a) oppiarvojen, tutkintojen ja työkokemuksen arvioinnissa (pisteytyksessä) käytetyt perusteet b) hänen pistemääränsä ja c) viimeisen hyväksytyn hakijan pistemäärän
- 2 että hänen hakemuksensa käsitellään uudelleen.

Kantelija lähetti 14. helmikuuta 2003 kanteluun liittyviä lisätietoja. Hän oli saanut valintalautakunnalta vastauksen, jossa ilmoitettiin hänen saamansa pistemäärä (0/10 tutkintojen osalta ja 14,64/30 työkokemuksen osalta). Valintalautakunta ei kuitenkaan täsmentänyt hakijoiden tutkintojen ja työkokemuksen arvioinnissa käytettyjä yksityiskohtaisia perusteita eikä viimeisen hyväksytyn hakijan pistemäärää.

Valintalautakunta totesi, että paremman pistemäärän saaneilla hakijoilla oli vähintään yksi tutkinto sen lisäksi, mitä kilpailuun osallistumiseksi vaadittiin. Kantelija huomautti kuitenkin, että molemmat hänen tutkinnoistaan oikeuttivat tohtorintutkintoon tähtääviin opintoihin ja olivat merkityksellisiä tehtävien luonteen kannalta.

Työkokemuksen osalta valintalautakunta oli kantelijan mukaan vastannut, että paremman sijaluvun saaneilla hakijoilla oli noin 10 vuotta tai enemmän työkokemusta. Kilpailuilmoituksen kohdassa III.B.3 kuitenkin todettiin, että vaadittu työkokemuksen kesto oli vähintään kolme vuotta. Kantelijalla oli seitsemän vuoden työkokemus, mutta hänen pistemääränsä oli vain 14,64/30.

Lopuksi kantelija totesi, että hän tiesi hakijan, jolla ei ollut lisätutkintoa eikä kymmentä vuotta työkokemusta ja joka oli kuitenkin hyväksytty kirjallisiin kokeisiin. Kantelija pyysi, että hänen kantelunsa käsiteltäisiin mahdollisimman pian, sillä kirjalliset kokeet järjestettäisiin 28. helmikuuta 2003.

TUTKIMUS

Tilintarkastustuomioistuimen lausunto

Tilintarkastustuomioistuin kertoi lausunnossaan, että kantelija oli kirjeessään 8. joulukuuta 2002 pyytänyt valintalautakunnan puheenjohtajaa ilmoittamaan hänelle a) oppiarvojen, tutkintojen ja työkokemuksen arvioinnissa (pisteytyksessä) käytetyt perusteet b) hänen pistemääränsä ja c) viimeisen hyväksytyn hakijan pistemäärän. Valintalautakunnan puheenjohtaja vastasi kantelijan pyyntöön 30. tammikuuta 2003 päivätyllä kirjeellä ja kertoi hänelle yleisluontoisia tietoja ja hänen oman pistemääränsä.

Käsiteltään asiaa uudelleen tilintarkastustuomioistuin päätti ilmoittaa kantelijalle myös hänen kohdista a) ja c) pyytämänsä tiedot. Valintalautakunnan puheenjohtaja esitti kirjeessään 2. toukokuuta 2003 oppiarvojen, tutkintojen ja työkokemuksen arvioinnissa käytetyt yksityiskohtaiset perusteet ja ilmoitti kantelijalle, että hän oli saanut laskelman perusteella pistemääräksi 14,64/30. Lisäksi kantelijalle ilmoitettiin, että viimeinen hyväksytty hakija oli saanut 32 pistettä. Tilintarkastustuomioistuin liitti lausuntoonsa valintalautakunnan puheenjohtajan ja kantelijan väliset kirjeet.

Valintalautakunnan puheenjohtaja oli laskenut uudelleen kantelijan saamat pisteet ja vahvistanut, ettei laskutoimituksessa ollut tapahtunut virhettä. Päätöksessä, jonka mukaan kantelijaa ei hyväksytty kilpailun kirjallisiin kokeisiin, pitäydettiin, ottaen huomioon, että hän oli saanut alle puolet viimeisen hyväksytyn hakijan pistemäärästä. Kantelija oli nyt saanut kaikki pyytämänsä tiedot.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ei esittänyt huomautuksia tilintarkastustuomioistuimen lausunnosta.

PÄÄTÖS

1 Valintamenettelyä koskevat tiedot

1.1 Kantelija vaati, että tilintarkastustuomioistuin ilmoittaa hänelle a) oppiarvojen, tutkintojen ja työkokemuksen arvioinnissa (pisteytyksessä) käytetyt perusteet b) hänen pistemääränsä ja c) viimeisen hyväksytyn hakijan pistemäärän.

1.2 Tilintarkastustuomioistuin kertoi lausunnossaan, että valintalautakunnan puheenjohtaja oli vastannut kantelijan pyyntöön 30. tammikuuta 2003 päivätyllä kirjeellä ja kertonut hänelle yleisluontoisia tietoja ja hänen oman pistemääränsä. Lisäksi puheenjohtaja ilmoitti kirjeessään 2. toukokuuta 2003 kantelijalle kohdissa a) ja c) pyydettyt tiedot eli oppiarvojen, tutkintojen ja työkokemuksen arvioinnissa käytetyt yksityiskohtaiset perusteet ja sen, että kantelijan saama pistemäärä oli 14,64/40. Kantelijalle ilmoitettiin myös, että viimeinen hyväksytty hakija sai pistemääräkseen 32/40 pistettä.

1.3 Edellä esitetyn perusteella kantelija oli saanut kaikki pyytämänsä tiedot. Tilintarkastustuomioistuin oli siten ratkaissut kantelun tämän näkökohdan kantelijaa tyydyttävällä tavalla.

2 Kantelijan hakemuksen uudelleenarviointia koskeva vaatimus

2.1 Kantelija vaati, että hänen hakemuksensa käsitellään uudelleen.

2.2 Tilintarkastustuomioistuin totesi, että valintalautakunnan puheenjohtaja oli laskenut uudelleen kantelijan saamat pisteet ja vahvistanut, ettei laskutoimituksessa ollut tapahtunut virhettä. Koska kantelija oli saanut alle puolet viimeisen hyväksytyn hakijan pistemäärästä, tilintarkastustuomioistuin pitäytyi päätöksessään, että häntä ei hyväksytty kilpailun kirjallisiin kokeisiin.

2.3 Oikeusasiamies totesi, että valintalautakunta oli 2. toukokuuta 2003 päivätyssä kirjeessään ensin selvittänyt kantelijalle, kuinka hänen pistemääränsä oli laskettu muiden tutkintojen ja muun työkokemuksen osalta. Valintalautakunta selvitti, että muu työkokemus laskettiin siten, että jokaiselta työkokemuskaudelta myönnettiin työssäolokuukausien lukumäärää vastaava pistemäärä, joka kerrottiin tiettyihin toimialoihin liittyvällä merkityksellisyyttä osoittavalla kertoimella.

2.4 Oikeusasiamies totesi, että valintalautakunnan antama selvitys kantelijalle oli asianmukainen. Oikeusasiamies katsoi, ettei kantelun tässä kohdassa näin ollen ollut tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa.

3 Johtopäätös

Tilintarkastustuomioistuimen kommentteista kävi ilmi, että se oli ryhtynyt toimenpiteisiin ratkaistakseen kantelun ensimmäisen osan kantelijaa tyydyttävällä tavalla.

Kantelun toisen osan johdosta suoritettun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella tilintarkastustuomioistuimen toiminnassa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.2.4 Euroopan komissio ja tilintarkastustuomioistuin

KOMISSION SUOSTUMINEN SUORITTAMAAN LOPPUMAKSUN

Päätös kanteluun 1915/2002/BB Euroopan komissiota ja tilintarkastustuomioistuinta vastaan

KANTELU

Euroopan komissio ja "Interdisciplinary Centre for Comparative Research in the Social Sciences"-tutkimuskeskus (jäljempänä "ICCR"), joka oli yksi sopimuksen pääosapuoli, allekirjoittivat sopimuksen 22. joulukuuta 1999. Sopimus oli tutkimuksen viidenteen puiteohjelmaan perustuva "TRANS-TALK"-nimistä temaattista verkkoa koskeva sopimus N:o 1999-TN.10869. Sopimuksen kesto oli 18 kuukautta tammikuusta 2000 vuoden 2001 kesäkuun loppuun. Hankkeen kokonaiskustannuksiksi arvioitiin 601 015 euroa, ja alustavaksi etumaksuksi sovittiin 180 305 euroa, joka jaettaisiin sopimuksen viiden pääosapuolen kesken. ICCR toimitti kustannusselvityksen säännöllisesti kuuden kuukauden välein.

ICCR:lle ilmoitettiin 31. lokakuuta 2001, että tilintarkastustuomioistuin tarkastaisi hankkeen. Tarkastus tehtiin 16.–18. tammikuuta 2002. Kantelijoiden mukaan tarkastajat ilmoittivat toimittavansa kertomuksen komissiolle vuoden 2002 tammikuun loppuun mennessä.

ICCR toimitti lopullisen kustannusselvityksen komissiolle elokuussa 2001. Komission energian ja liikenteen pääosasto hyväksyi selvityksen 11. joulukuuta 2001. ICCR ei kuullut komissiosta mitään, joten hankkeen koordinaattori otti yhteyttä rahoitusasioista vastaavaan komission virkamieheen 26. helmikuuta 2002 sähköpostitse tiedustellakseen, miten loppumaksun suorittaminen eteni. Koordinaattorille ilmoitettiin sähköpostitse 28. helmikuuta 2002, ettei loppumaksua voitu suorittaa, ennen kuin tilintarkastustuomioistuin olisi toimittanut kertomuksensa.

Rahoituksesta vastaava komission virkamies välitti sähköpostitse 13. kesäkuuta 2002 tarkastajien kertomuksen, ja pyysi muutamia selvennyksiä. Tarkastajien kertomus oli päivätty 15. huhtikuuta 2002. ICCR toimitti komissiolle pyydetyt tiedot sähköpostitse 14. kesäkuuta 2002. ICCR lähetti omasta aloitteestaan rahoituksesta vastaavalle komission virkamiehelle 8. heinäkuuta 2002 täydellisen lausunnon tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta.

ICCR pyysi komissiolle osoitetussa, 12. heinäkuuta 2002 päivätyssä kirjeessä virallista selvitystä sopimuksen mukaisen loppumaksun suorittamisesta. Komissio lähetti päiväämättömän vastauksen elokuussa 2002 ja ilmoitti, että maksua lykättäisiin sopimuksen liitteen II 3 artiklan 2 kohdan perusteella. ICCR ilmoitti komissiolle 29. elokuuta 2002, ettei voinut hyväksyä 3 artiklan 2 kohtaa loppumaksun lykkäämisen perusteeksi. Kantelijoiden mukaan komissio ei vastannut tähän kirjeeseen.

Kantelijat jättivät 24. lokakuuta 2002 ICCR:n puolesta oikeusasiamiehelle kantelun Euroopan komissiota ja tilintarkastustuomioistuinta vastaan. Kantelun kohteena olivat maksamatta oleva 80 671,61 euron suuruinen loppumaksu, joka perustui ”TRANS-TALK”-nimistä temaattista verkkoa koskevaan sopimukseen N:o 1999-TN.10869, sekä tilintarkastustuomioistuimen suorittama tarkastus.

Kantelijat esittivät Euroopan komissiota vastaan seuraavat syytökset:

- 1) Tarkastuksesta ja loppumaksusta ei annettu tarpeeksi tietoa.
- 2) Maksamatta ollutta 80 671,61 euron suuruista loppumaksua ei ollut suoritettu.

Kantelijat vaativat, että loppumaksu suoritetaan korkoineen ja että Euroopan komissio ottaa virallisesti kantaa tilintarkastustuomioistuimen suorittamaan tarkastukseen sekä molempien toimielinten noudattamiin menettelyihin.

Kantelijat väittivät, että tilintarkastustuomioistuimen kertomuksessa oli tehty vääriä johtopäätöksiä ja jätetty huomiotta ICCR:n antamat tiedot ja että kertomuksen toimittaminen komissiolle oli viivästynyt kohtuuttomasti.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Komissio esitti lausunnossaan seuraavat huomautukset:

Tutkimuksen viidennen puiteohjelman mukaisia tutkimuksen ja teknologian kehittämisen välillisiä toimia hallinnoidessaan tilintarkastustuomioistuin tarkasti ”TRANS-TALK”-nimistä temaattista verkkoa koskevan sopimuksen N:o 1999-TN.10869 ICCR-tutkimuslaitoksessa Wienissä. Tarkastajien kertomuksesta kävi ilmi muutamia ongelmallisia ja vakavia seikkoja, jotka vaativat rahoituksesta vastaavien komission yksikköjen tarkkaa harkintaa.

Tilintarkastustuomioistuin tuli siihen tulokseen, että kaikki ilmoitetut kustannukset eivät olleet tukikelpoisia eikä niiden tueksi ollut näyttöä. Tällaisia seikkoja olivat erityisesti seuraavat: edunsaaja ilmoitti kustannusselvityksissä ylisuuria veloituksia, edunsaaja ei käyttänyt sopimuksen mukaista budjettipariteettia ja alihankintasopimuksella palkattu konsultti ilmoitettiin vakituiseksi työntekijäksi.

Tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen perusteella komissio päätti lykätä edunsaajalle suoritettavia maksuja, kunnes oli suorittanut loppuun edunsaajan toimittamien täydentävien asiakirjojen tutkimisen.

Komissio ilmoitti ICCR:lle 28. helmikuuta 2002, miten loppumaksun suorittaminen ja tarkastukseen liittyvä tutkinta etenivät. Keskustelut ICCR:n kanssa aloitettiin kesällä 2002. Sillä välin keskustelut komission ja tilintarkastustuomioistuimen välillä saatiin päätökseen syksyllä 2002. Ryhtyessään lisätutkimuksiin komissio vahvisti ICCR:lle elokuussa 2002, että kaikki maksut oli lykätty. Komissio

pyysi kirjeellään 5. joulukuuta 2002 lisätietoja. Se sai ICCR:ltä vastauksen 24. tammikuuta 2003 ja ilmoitti tälle, että vastausta tutkittiin parhaillaan, jotta loppumaksun kohtalo saataisiin ratkaistua pian.

Komissio ilmoitti ICCR:lle 13. toukokuuta 2003, että 50 821,03 euron suuruinen loppumaksu oli suoritettu. Komission mukaan 29 799,63 euron suuruista summaa ei voitu ottaa huomioon, sillä se vaatisi siirtoa kustannusluokasta toiseen, mikä edellyttää etukäteistä valtuutusta.

Kantelijoiden huomautukset komission lausunnosta

Kantelijat totesivat lyhyesti esitettynä seuraavaa:

Tapauksessa tuli ilmi yleisiä ongelmia, jotka koskevat menettelyn pituutta ja yhteisön toimielinten viivästyneitä vastauksia toistuvasti esitettyihin tiedusteluihin. Kantelijoiden mukaan kyseisiin yleisluontoisiin ongelmiin olisi puututtava avoimuuden periaatteen mukaisesti.

Kantelijat olivat vastanneet komissiolle 27. toukokuuta 2003, minkä jälkeen komissio maksoi jäljellä olevat 20 447,79 euroa.

Tilintarkastustuomioistuimen lausunto

Tilintarkastustuomioistuimen lausunnossa todettiin lyhyesti esitettynä seuraavaa:

Kantelun kohteena ei ollut tilintarkastustuomioistuimen kertomus vaan tarkastushavaintoja koskeva kirje. Tarkastushavaintoja koskevan kirjeen tarkoituksena oli esittää alustavasti tarkastuksen aikana todetut asiat tarkastettavalle eli sisäisten politiikkojen osalta komissiolle. Komissio tekee tarkastushavaintoja koskevassa kirjeessä esitetyistä tiedoista ja havainnoista omat huomautuksensa, joiden perusteella voidaan sitten muotoilla tilintarkastustuomioistuimen kertomuksissa esitetyt huomautukset. Joskus komission on ryhdyttävä myös korjaaviin toimiin. Tiedot ja havainnot ovat tarkastushavaintoja koskevassa kirjeessä vasta alustavia ja ne on periaatteessa varmistettava, joten tiedot ja havainnot ovat komission ja tilintarkastustuomioistuimen välillä luottamuksellisia.

Tässä tapauksessa tarkastushavaintoja koskeva kirje N:o 740/02, joka koski "TRANS-TALK"-sopimuksen tarkastuksessa tehtyjä havaintoja, osoitettiin energian ja liikenteen pääosastosta vastaavalle komission jäsenelle. Tarkastushavaintoja koskeva kirje toimitettiin tavanomaisen käytännön mukaisesti sähköisessä muodossa energian ja liikenteen PO:n yhteyshenkilölle. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että komission virkamies lähetti luottamuksellisesta tarkastushavaintoja koskevasta kirjeestä sähköisen jäljennöksen ICCR:lle.

Väärä johtopäätöksiä koskevasta väitteestä todettiin, että tilintarkastustuomioistuimen tarkastajat noudattavat tilintarkastustuomioistuimen tarkastusperiaatteita ja -standardeja sekä kansainvälisesti tunnustettuja tarkastusstandardeja, kuten ylimpien tarkastuselinten kansainvälisen järjestön INTOSAI:n laatimia standardeja. Tilintarkastustuomioistuimen menettelyissä suoritetaan lisäksi kattava sisäinen laadunvalvonta, ennen kuin tiedot ja havainnot toimitetaan tarkastettavalle. Tässä tapauksessa noudatettiin kyseisiä standardeja ja menettelyjä.

ICCR väitti, ettei sen toimittamia tietoja otettu huomioon, mutta tosiasiaa tarkastajat ottivat huomioon kaikki kantelijoiden toimittamat tiedot niiltä osin kuin he katsoivat ne tarkastuksen kannalta oleelliseksi. Kaikkien niiden havaintojen tueksi, jotka komissiolle oli esitetty tarkastushavaintoja koskevassa kirjeessä, oli saatu riittävä ja asianmukainen näyttö, joka perustui ICCR:n tiloissa suoritettun tarkastuksen aikana kerättyihin ja sen jälkeen saatuihin tietoihin, joita myös komissio toimitti.

Mitä tuli väitteeseen kohtuuttomasta viivästyisestä, tilintarkastustuomioistuimen tarkastuskäsikirjan mukaan tarkastushavaintoja koskeva kirje pitäisi lähettää kahden kuukauden kuluessa tarkastuskäynnin päättymisestä. Kyseessä oli kuitenkin sisäinen sääntö, joka ei sido tilintarkastustuomioistuinta mitenkään suhteessa kantelijoihin. Tarkastushavaintoja koskeva kirje lähetettiin tässä tapauksessa hieman myöhässä, mutta viivästyistä ei voida pitää missään tapauksessa kohtuuttomana, eikä viivästys vaikuttanut mitenkään kantelijoiden etunäkökohtiin.

Kantelijoiden huomautukset tilintarkastustuomioistuimen lausunnosta

Kantelijat totesivat lyhyesti seuraavaa:

Kantelijoiden mukaan tilintarkastustuomioistuimen tarkastaja ilmoitti ICCR:lle, että komissio päättää, toimitetaanko kertomus ICCR:lle.

Kantelijat pitäytyivät väitteessään, että tarkastajat eivät ottaneet ICCR:n näkemyksiä huomioon.

Kantelijat painottivat, ettei ICCR koskaan väittänyt, että tapauksen käsittelyn viivästyminen olisi ollut yksinomaan tilintarkastustuomioistuimen syytä. Käsittelyn viivästyminen ei johtunut ainoastaan tilintarkastustuomioistuimesta vaan pikemminkin komission ja tilintarkastustuomioistuimen menettelytavoista, jotka kärsivät avoimuuden puutteesta, ja yhteisvaikutuksesta. Kantelijat pitäytyivät väitteessään, että viivästymiset vaikuttivat ICCR:n etunäkökohtiin, sillä tapausta ei saatu ratkaistua tarkastuskäynnin jälkeen yli puoleentoista vuoteen.

LISÄTUTKIMUKSET

Euroopan oikeusasiamiehen toimisto otti 14. lokakuuta ja 5. marraskuuta 2003 puhelimitse yhteyttä toiseen kantelijaan, joka puhui molempien kantelijoiden puolesta ja kommentoi 29. syyskuuta 2003 saatuja huomautuksia. Kantelijat vahvistivat, että komissio oli suorittanut maksamatta olleen loppumaksun. Kantelijat hyväksyivät komission tulkinnan kustannusluokkien välisistä siirroista, jotka edellyttivät yleisten ehtojen artiklan 17 kohdan 4 mukaisesti etukäteistä valtuutusta. Näin ollen 9 000 euron suuruista summaa ei voitu sisällyttää loppumaksuun. Kantelijat ilmoittivat oikeusasiamiehen sihteeristölle, ettei ICCR ollut lähettänyt mitään huomautuksia komission kirjeeseen 14. päivältä heinäkuuta 2003, jossa komissio tarjosi ratkaisua ja ilmoitti, että jollei kantelija esittäisi huomautuksia kuukauden kuluessa, hanke katsottaisiin virallisesti päättyneeksi eikä mitään muita kustannuksia voitaisi vaatia korvattaviksi. Kantelijat vahvistivat, että koska ICCR ei ollut esittänyt huomautuksia komission ratkaisuehdotukseen, se hyväksyi tosiasiasa, ettei lykkääntyneestä loppumaksusta maksettaisi korkoja. Kantelijat olivat tyytyväisiä loppumaksua koskevaan ratkaisuun.

PÄÄTÖS

1 Alustava huomautus

1.1 Kantelijat väittivät huomautuksissaan, että tapauksessa tuli ilmi yleisiä ongelmia, jotka koskivat menettelyn pituutta ja kahden yhteisön toimielimen viivästyneitä vastauksia toistuvasti esitettyihin tiedusteluihin.

1.2 Oikeusasiamies ymmärsi kantelijoiden olevan yleisesti huolissaan menettelyistä, joissa kaksi tai useampia yhteisön toimielimiä tekee samanaikaisesti tutkimuksia tai muita tapauksen käsittelyyn vaikuttavia toimenpiteitä. Oikeusasiamies katsoi, ettei näin yleisluontoista kysymystä voida käsitellä kunnollisesti tämän tutkimuksen yhteydessä. Kantelijoilla oli halutessaan mahdollisuus tehdä uusi kantelu oikeusasiamiehelle.

2 Väite, että komissio ei antanut riittävästi tietoja tarkastuksesta ja loppumaksusta

2.1 Kantelijat väittivät, ettei komissio antanut riittävästi tietoja tarkastuksesta ja loppumaksusta.

2.2 Komissio totesi ilmoittaneensa kantelijoille 28. helmikuuta 2002 loppumaksua ja tarkastuksia koskevan tutkimuksen etenemisestä sen jälkeen, kun kantelijat olivat lähettäneet sähköpostiviestin 26. helmikuuta 2002. Keskustelut ICCR:n kanssa aloitettiin kesällä 2002. Kantelijat pyysivät 12. heinäkuuta 2002 tietoja loppumaksun etenemisestä. Elokuussa 2002 komissio vahvisti kantelijoille, että kaikkia maksuja oli lykätty tilintarkastustuomioistuimen suorittaman tarkastuksen takia. Kantelijat pyysivät 29. elokuuta 2002 komissiota harkitsemaan tapausta uudelleen. Komissio pyysi kantelijoilta lisätietoja 5. joulukuuta 2002. Saatuaan pyydetyt lisätiedot komissio lähetti

11. helmikuuta 2003 tietojen vastaanotosta vahvistuksen, johon sisältyi väliaikainen vastaus. Komissio ilmoitti kantelijoille 13. toukokuuta 2003 käynnistäneensä loppumaksun suorittamisen.

2.3 Oikeusasiamies katsoi komission toimittaneen kantelijoille tietoa tarkastuksesta siltä osin kuin tarkastus vaikutti maksamatta olleen loppumaksun suorittamista koskevaan komission menettelyyn. Lisäksi komissio näytti toimittaneen kantelijoille riittävästi tietoa loppumaksun lykkääntymisestä. Komission toiminnassa ei näin ollen ilmennyt hallinnollista epäkohtaa tämän väitteen osalta.

3 Väite, että maksamatta ollutta loppumaksua ja kertyneitä korkoja ei maksettu, ja ratkaisuvaatimus

3.1 Kantelijat väittivät, ettei komissio suorittanut maksamatta ollutta 80 671,61 euron suuruista loppumaksua, joka määräytyi tutkimuksen viidenteen puiteohjelmaan perustuvaa "TRANS-TALK"-nimistä temaattista verkkoa koskevan sopimuksen N:o 1999-TN.10869 perusteella.

3.2 Komissio ilmoitti, että 50 821,03 euron suuruinen loppumaksu suoritettiin 13. toukokuuta 2003. Komission mukaan 29 799,63 euron suuruista summaa ei voitu ottaa huomioon, koska siihen liittyisi siirto kustannusluokasta toiseen, mikä edellyttää etukäteistä valtuutusta.

3.3 Huomautuksissaan kantelijat ilmoittivat oikeusasiamiehelle, että komissio oli maksanut 20 447,79 euron suuruisen summan sen jälkeen, kun kantelijat olivat vastanneet komissiolle 27. toukokuuta 2003.

3.4 Euroopan oikeusasiamiehen toimisto otti puhelimitse yhteyttä toiseen kanteliijaan, joka puhui molempien kantelijoiden puolesta ja kommentoi huomautuksia. Kantelijat hyväksyivät komission tulkinnan kustannusluokkien välisistä siirroista, jotka edellyttivät yleisten ehtojen 17 artiklan 4 kohdan mukaisesti etukäteistä valtuutusta. Näin ollen 9 000 euron suuruista summaa ei voitu sisällyttää loppumaksuun. Kantelijat ilmoittivat oikeusasiamiehelle, että koska ICCR ei ollut esittänyt komissiolle huomautuksia ratkaisuehdotuksesta, se hyväksyi tosiasiasa, ettei lykkääntyneestä loppumaksusta maksettaisi korkoja. Kantelijat olivat tyytyväisiä ratkaisuun.

3.5 Euroopan komission ja kantelijoiden antamien tietojen perusteella oikeusasiamies katsoi, että komissio oli ratkaissut asian kantelijaa tyydyttävällä tavalla.

4 Vaatimus, että komissio ottaa virallisesti kantaa tarkastukseen ja noudatettuihin menettelytapoihin

4.1 Kantelijat vaativat, että komission olisi otettava virallisesti kantaa tarkastukseen ja noudatettuihin menettelytapoihin.

4.2 Euroopan oikeusasiamies katsoi, että tapauksen tämä näkökohta sisältyy päätöksen 3 kohdassa esitettyyn ratkaisuun.

5 Väitteet tilintarkastustuomioistuimen kertomusta vastaan

5.1 Kantelijat väittivät, että tilintarkastustuomioistuimen kertomuksessa esitettiin virheellisiä johtopäätöksiä ja jätettiin huomiotta ICCR:n toimittamat tiedot.

5.2 Tilintarkastustuomioistuin väitti ottaneensa huomioon kaikki kantelijoiden toimittamat tiedot niiltä osin, kuin niiden katsottiin olevan tarkastuksen kannalta oleellisia, ja että kaikki tarkastushavainnot koskevassa kirjeessä esitetyt havainnot perustuivat riittävään ja asianmukaiseen näyttöön. Tilintarkastustuomioistuin väitti lisäksi, ettei ollut tehnyt virheellisiä johtopäätöksiä.

5.3 Oikeusasiamiehen mielestä ei näyttänyt olevan näyttöä siitä, että tilintarkastustuomioistuin olisi jättänyt kantelijan toimittamat tiedot huomiotta. Mikään ei myöskään tukenut väitettä, että tilintarkastustuomioistuimen johtopäätökset olisivat virheellisiä tai perusteettomia. Tapauksen tässä kohdassa ei siten tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa.

6 Tilintarkastustuomioistuimen väitetty kohtuuton viivyttely

6.1 Kantelijat väittivät, että tilintarkastustuomioistuin viivytteli kohtuuttoman kauan, ennen kuin se toimitti kertomuksensa komissiolle. Kantelijoiden mukaan tarkastuskäynti päättyi 18. tammikuuta 2002 ja tarkastajien kertomus oli päivätty 15. huhtikuuta 2002.

6.2 Lausunnossaan tilintarkastustuomioistuin totesi, että sen tarkastuskäsikirjan mukaan tarkastushavaintoja koskeva kirje on lähetettävä kahden kuukauden kuluessa tarkastuskäynnin päättymisestä. Tilintarkastustuomioistuin tunnusti, että tässä tapauksessa tarkastushavaintoja koskeva kirje oli viivästynyt hieman, mutta sen mukaan viivästystä ei voitu pitää kohtuuttomana.

6.3 Oikeusasiamies huomautti, että tilintarkastustuomioistuimen tarkastuskäsikirja on julkaisematon sisäinen opas, jonka tarkoituksena ei ole taata oikeuksia ulkopuolisille. Tässä tilanteessa oikeusasiamies ei ollut sitä mieltä, että tilintarkastustuomioistuimen tunnustama pieni viivästys olisi hallinnollinen epäkohta.

6.4 Oikeusasiamies katsoi, ettei kantelun tässä kohdassa siten tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa.

7 Johtopäätökset

Oikeusasiamiehen mielestä kantelijoiden ensimmäisessä, Euroopan komissiota vastaan esitetyssä väitteessä ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Kantelijoiden toisen väitteen ja vaatimuksen osalta Euroopan komission ja kantelijoiden toimittamien tietojen perusteella vaikutti siltä, että komissio oli ratkaissut asian kantelijaa tyydyttävällä tavalla. Oikeusasiamiehen mielestä myöskään tilintarkastustuomioistuimen toiminnassa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.3 SOVINTORATKAISUT

MYÖNNETYN AVUSTUKSEN JÄTTÄMINEN MAKSAMATTA HUOLIMATTA SUULLISISTA VAKUUTTELUISTA

Päätös kanteluun 548/2002/GG Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Kantelija toimi johtajana Saksassa sijaitsevassa "Europäisches Kultur- und Informationszentrum in Thüringen" -yhdistyksessä (jäljempänä "yhdistys").

Yhdistys haki 31. toukokuuta 1998 Euroopan komissiolta 90 000 ecun suuruista avustusta. Avustuksesta rahoitettava hanke oli määrä toteuttaa syys-lokakuussa 1998. Komissiossa asiasta vastasi X pääosaston (nykyinen koulutuksen ja kulttuurin PO) neuvonantaja H.

Kantelijan mukaan yhdistys oli yrittänyt saada heinäkuusta 1998 lähtien selvennystä siihen, hyväksyisikö komissio hakemuksen, koska suunnitellut hanke olisi pitänyt perua, ellei rahoitusta saataisi. Kantelija väitti, että H. oli vakuuttanut yhdistykselle useaan otteeseen puhelimitse, että pyydetty avustussumma myönnettäisiin. Kantelijan mukaan H. oli ilmoittanut yhdistykselle heinäkuun lopussa vuonna 1998 (viimeinen päivä, jolloin hanke voitaisiin peruuttaa), että hakemus oli hyväksytty ja että asiakirja allekirjoitettaisiin komission ensimmäisessä kokouksessa kesätauon jälkeen. Kantelija väitti H.:n sanoneen yhdistykselle, että se voisi aloittaa hankkeen täytäntöönpanon.

Kantelija väitti lisäksi, että syyskuussa 1998 H. oli ilmoittanut yhdistykselle, että erittäin suuren työmääränsä takia komissio ei ollut vielä pystynyt allekirjoittamaan kyseistä asiakirjaa, mutta komissio allekirjoittaisi asiakirjan seuraavien kahden viikon kuluessa. Kantelijan mukaan näiden vakuuttelujen perusteella yhdistys oli ryhtynyt hankkeeseen.

Kantelija väitti, että tämän jälkeen H.:n kanssa oli käyty lähes päivittäin puhelinkeskusteluja, ja H. oli aina vahvistanut, että rahoitus myönnettäisiin piakkoin. Marraskuussa 1998 yhdistys oli anonut pankilta luottoa. Pankki vaati kirjallista vahvistusta siitä, että komissio myöntäisi avustuksen. Kantelija otti näin ollen yhteyttä komission Saksan edustustoon. Komission Saksan edustuston pääliikkinä tuolloin toiminut B. vahvisti kirjeitse 25. marraskuuta 1998, että komissio oli myöntänyt 90 000 euron suuruisen avustuksen ja että muodollisuudet saatettaisiin päätökseen ennen vuoden loppua.

Komissio kuitenkin ilmoitti kantelijalle kirjeellään 23. joulukuuta 1998, että komissio oli myöntänyt ainoastaan 20 000 euron suuruisen avustuksen.

Kantelijan mukaan H. neuvoi tämän jälkeen yhdistystä tekemään vuonna 1999 uuden avustushakemuksen, joka kattaisi loput 70 000 eua. Hakemus jätettiin helmikuussa 1999. Komissio hylkäsi kuitenkin hakemuksen päätöksellään 28. tammikuuta 2000. Päätös perustui siihen, ettei vuonna 1999 myönnettyjä varoja voinut käyttää vuonna 1998 toteutettujen toimien rahoitukseen.

Asiassa pidettiin tiuhaan yhteyttä kantelijan, paikallisen Euroopan parlamentin jäsenen, asiasta vastaavan komission jäsenen ja komission yksikköjen välillä. X pääosaston pääjohtaja ilmoitti kantelijalle 30. kesäkuuta 2000, että koska B.:n 25. marraskuuta 1998 lähettämä kirje oli oletettavasti nostattanut oikeutettuja odotuksia, komissio oli valmis kattamaan kustannukset, jotka olivat aiheutuneet kyseisen päivämäärän ja 5. tammikuuta 1999 välillä (jolloin kantelija oli vastaanottanut 23. joulukuuta 1998 päivätyn komission kirjeen). Komissio ilmoitti kuitenkin, että korvaukset maksettaisiin ainoastaan sopimuksista, joihin sisältyi ”riskilauseke” eli lauseke, jonka mukaan maksu suoritettaisiin vain, jos komissio päättäisi myöntää avustuksen. Komissio suostui korvaamaan myös rästiin jääneet yhdistyksen työntekijöiden palkat, jos maksu oli suoritettu kyseisenä aikana. Tällä perusteella komissio laski, että kantelijalle voitaisiin maksaa 21 988,54 euron suuruinen summa 25. marraskuuta 1998 lähetetystä kirjeestä aiheutuneen sopimuksen ulkopuolisen vastuuvuorollisuuden perusteella. Summasta aiottiin vähentää 20 000 euron suuruinen avustus.

Kantelija vastusti ehdotusta ja vaati, että kaikki 70 000 euroa olisi maksettava. Komission mieltä yritettiin muuttaa monin tavoin, kuitenkin huonolla menestyksellä. Kantelija kääntyi tuolloin toisen Euroopan parlamentin jäsenen puoleen, joka välitti kantelun oikeusasiamiehelle.

Kantelussaan oikeusasiamiehelle maaliskuussa 2002 kantelija ilmoitti, että kaikkiin unionilta siihen mennessä saatuihin avustuksiin oli voitu suhtautua hyväuskoisesti. Kantelijan mukaan yhdistys oli hakenut avustusta erälle hankkeelle vuonna 1995. Yhdistykselle oli tällöin ilmoitettu suullisesti, että avustus oli myönnetty. Yhdistys oli sen nojalla ryhtynyt hankkeeseen, vaikka kirjallinen vahvistus saatiin vasta kuukausien kuluttua hankkeen päättymisestä. Samaa kaavaa oli kantelijan mukaan noudatettu myös myöhemmissä avustushakemuksissa.

Kantelija väitti näin ollen, ettei komissio ollut maksanut kokonaan avustusta, jonka komissio oli kantelijan mukaan luvannut myöntää yhdistykselle. Hän siis väitti periaatteessa, että yhdistyksellä oli oikeus luottaa vakuutteluihin, jotka komission yksikössä työskentelevä H. oli hänen mukaansa antanut.

Kantelija lisäsi, ettei yhdistyksellä ollut muuta rahoitusta ja jollei ratkaisua löytyisi, yhdistyksen olisi lopetettava toimintansa.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Komissio esitti lausunnossaan yksityiskohtaisen kuvauksen tapahtumien ja toimien kulusta erityisesti 23. joulukuuta 1998 päivätyyn kirjeen lähettämisen jälkeen. Komissio esitti kantelijan väitteistä seuraavat huomautukset:

Yhdistys oli hakenut 31. toukokuuta 1998 budjettikohdan A-3024 mukaista 90 000 euron suuruista avustusta. Asiasta vastaava valintalautakunta oli valinnut alustavasti hankkeen saamaan 20 000 euron avustuksen syksyllä 1998. Tuona aikana kantelija oli soittanut monta kertaa kyseisestä budjettikohdasta vastanneelle virkamiehelle H.:lle. Kantelijan mukaan H. oli luvannut hänelle puhelimitse, että 90 000 euron avustus myönnettäisiin. H. oli kuollut marraskuussa 1999, joten enää ei ollut mahdollista varmistaa, mitä oli todella sanottu. X pääosaston arkistoissa ei kuitenkaan ollut mitään mainintaa lupauksista.

Kuultuaan komission oikeudellista yksikköä koulutuksen ja kulttuurin pääosasto päätti, että maksettujen 20 000 euron lisäksi komissiolla oli velvollisuus korvata vain ne rahoituslaitokset, jotka yhdistys oli tehnyt 25. marraskuuta 1998–5. tammikuuta 1999. Koulutuksen ja kulttuurin pääosaston pääjohtaja oli tavannut kantelijan 22. kesäkuuta 2000 ja selvittänyt, että pääosasto kattaisi kulut, jotka olivat aiheutuneet 25. marraskuuta 1998–5. tammikuuta 1999. Pääjohtaja oli selittänyt 30. kesäkuuta 2000 päivätyssä kirjeessään, että korvattava määrä olisi 1 988,54 euroa.

LISÄTUTKIMUKSET

Komission arkistojen tutkiminen

Komission lausunnon valossa oikeusasiamies katsoi tarvitsevänsä lisätietoja kantelun tutkimiseen. Hän kirjoitti siksi komissiolle 15. heinäkuuta 2002 ja pyysi saada tutustua komission arkistoihin. Oikeusasiamiehen toimiston edustajat tutkivat 19. syyskuuta 2002 X pääosaston arkistot sekä komission Saksan edustuston arkistot.

X pääosaston arkistoissa ei ollut yhtään alkuperäistä asiakirjaa, joka olisi päivätty ennen 23. joulukuuta 1998. Ainoa saatavilla oleva asiakirja tuolta ajalta oli jäljennös 31. toukokuuta 1998 jätetystä hakemuksesta.

Komission Saksan edustuston arkisto oli hyvin hoidettu ja täydellinen. Arkisto käsitti komission edustuston ja kantelijan välisen kirjeenvaihdon, myös 2. heinäkuuta 1998 päivätyyn kantelijan kirjeeseen sekä jäljennöksen 25. marraskuuta 1998 päivätyistä kirjeistä. Jäljennöksessä oli asiakirjan laatijan käsikirjoitettu huomautus, että kirjeen sanamuodosta oli "sovittu [H.:n] kanssa" ("mit [H.] abgestimmt").

Lisätietoja koskeva pyyntö

Oikeusasiamies ilmoitti komissiolle kirjeellään 26. syyskuuta 2002, että X pääosaston arkistot vaikuttivat epätäydellisiltä. Hän pyysi komissiota siksi varmistamaan puuttuvien asiakirjojen sijainnin ja antamaan kaikki asiakirjat hänen saatavilleen. Jos komissio ei löytäisi puuttuvia asiakirjoja, oikeusasiamies pyysi komissiota vahvistamaan asian kirjallisesti.

Komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle 8. marraskuuta 2002, että se ei valitettavasti ollut löytänyt mitään muita kantelijan hakemukseen liittyviä asiakirjoja. Komissio pyysi oikeusasiamiestä suhtautumaan tähän valitettavaan tilanteeseen lempeästi.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan komission lausunnosta ja sen kirjeestä 8. marraskuuta 2002 kantelija pitäytyi kantelussaan ja esitti muun muassa seuraavat huomiot:

Komissio oli huomauttanut lausunnossaan ensinnäkin koulutuksen ja kulttuurin pääosaston katsoneen, että komissio oli lain mukaan velvollinen korvaamaan ainoastaan ne rahoitussitoumukset, jotka yhdistys oli tehnyt 25. marraskuuta 1998–5. tammikuuta 1999. Tämän jälkeen komissio kuitenkin vahvisti koulutuksen ja kulttuurin pääosaston pääjohtajan ilmoittaneen kantelijalle, että pääosasto korvasi 25. marraskuuta 1998–5. tammikuuta 1999 aiheutuneet kulut. Lausunnot olivat ristiriidassa keskenään. Pääjohtajan kanssa 22. kesäkuuta 2000 käytyjen keskustelujen tuloksena pääjohtaja oli todella suostunut siihen, että komissio vastaisi 25. marraskuuta 1998–5. tammikuuta 1999 aiheutuneista kuluista.

Yhdistys oli esittänyt vuonna 1998 hakemuksen toimimisesta komission tietopisteenä. Yhdistys oli toimittanut 20. helmikuuta 1998 ilmoituksen, että se noudattaisi sopimusvelvoitteitaan huolimatta siitä, että tuolloin asioista oli sovittu vain suullisesti, eikä kirjallista sopimusta ollut tehty. Yhdistys oli kuitenkin luottanut suullisiin vakuutteluihin, että sopimus allekirjoitettaisiin. Komissio oli ilmoittanut yhdistykselle 26. kesäkuuta 1998, että asiakirjat olivat kadonneet Brysselissä, joten hakemuksen käsittely ei ollut edennyt vähään aikaan. Koska kyseiset tapahtumat aiheuttivat yhdistykselle vastaavan ongelman kuin nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa, yhdistys pyysi komission tietopisteistä vastaavaa komission yksikköä antamaan etukäteen vahvistuksen sopimuksesta, joka aiottiin tehdä. Vahvistus annettiin 17. syyskuuta 1998. Sopimus allekirjoitettiin 16. syyskuuta 1998, ja yhdistykselle annettiin virallinen ilmoitus asiasta 5. lokakuuta 1998. Yhdistyksellä ei siis ollut mitään syytä epäillä vakuutuksia, joita molemmissa tapauksissa oli esitetty.

OIKEUSASIAMIEHEN PYRKIMYKSET SOVINTORATKAISUUN

Tutkittuaan huolellisesti lausunnot ja huomautukset oikeusasiamies ei ollut vakuuttunut siitä, että komissio oli vastannut asianmukaisesti kantelijan väitteisiin.

Ehdotus sovintoratkaisuksi

Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 5 kohdan mukaisesti oikeusasiamies esitti komissiolle seuraavan sovintoratkaisuehdotuksen:

Euroopan komission olisi harkittava mahdollisuutta tarkistaa päätöstään, jolla se oli kieltäytynyt maksamasta Europäisches Kultur- und Informationszentrum in Thüringen -yhdistykselle 90 000 euron suuruisen avustuksen kokonaan.

Ehdotus perustui seuraaviin seikkoihin:

1 Kantelija toimi johtajana saksalaisessa yhdistyksessä, joka oli anonut komissiolta 90 000 euron suuruisesta avustusta. Lopulta yhdistykselle myönnettiin vain 21 988,54 euroa. Kantelija väitti, ettei komissio ollut maksanut kokonaan avustusta, jonka komissio oli kantelijan mukaan yhdistykselle luvannut. Hän siis väitti periaatteessa, että yhdistyksellä oli oikeus luottaa vakuutuksiin, jotka komission yksikössä työskentelevä H. oli hänen mukaansa esittänyt. Vakuutusten mukaan koko 90 000 euron suuruisen avustuksen myönnettäisiin. Kantelija painotti, että tällä perusteella yhdistys oli ryhtynyt toteuttamaan hankettaan, aiheuttanut itselleen kuluja ja tehnyt rahoitussitoumuksia.

2 Komissio vahvisti, että kantelija oli puhunut H:n kanssa usein puhelimitse kyseisenä aikana. Komissio katsoi kuitenkin, että koska H. oli kuollut marraskuussa 1999, enää ei ollut mahdollista varmistaa, mitä todella oli sanottu. Komissio lisäsi, ettei X pääosaston arkistoista löytynyt mitään mainintaa lupauksista, joihin kantelija oli viitannut.

3 Oikeusasiamies totesi kantelijan väittäneen, että komissio oli kieltäytynyt maksamasta yhdistykselle kokonaan pyydettyä 90 000 euron avustusta, vaikka yhdistys oli aiheuttanut itselleen kuluja ja tehnyt rahoitussitoumuksia uskoen vakuutteluihin, joiden mukaan avustus myönnettäisiin. Kantelija nojasi siis itse asiassa luottamuksensuojan periaatteeseen. Yhteisöjen tuomioistuinten oikeuskäytännön mukaan luottamuksensuojan periaatteen rikkomiseen voidaan vedota kuitenkin

ainoastaan silloin, kun hallinto on antanut kyseiselle henkilölle täsmälliset vakuutukset⁵¹. Tässä tapauksessa kantelija ilmoitti asiaa hoitaneen komission virkamiehen vakuuttaneen hänelle, että komissio myöntäisi yhdistyksen pyytämän 90 000 euron suuruisen avustuksen kokonaan. Tämä vaikuttaisi täsmälliseltä vakuutukselta. Oli kuitenkin huomattava, ettei oikeusasiamies pystynyt varmistamaan väitettä keinoilla, jotka oikeusasiamiehen ohjesäännössä⁵² oli hänen käyttöönsä annettu. Oikeusasiamiehen toimiston edustajat tutkivat komission arkiston, josta ei löytynyt mainintaa tällaisista vakuutuksista. Ainoa henkilö, joka olisi todennäköisesti voinut valottaa tilannetta ja jota oikeusasiamies olisi voinut kuulla todistajana, eli H., oli kuollut.

4 Oikeusasiamies katsoi kuitenkin, ettei vahvistavien todisteiden puuttumista voitu käyttää tässä tapauksessa kantelijaa vastaan. Komissio vahvisti, että kantelija ja H. olivat käyneet lukuisia puhelinkeskusteluja. Virkamiehen olisi ollut soveliaista kirjata tarkkaan tai ainakin pääosin, mitä puhelimitse oli keskusteltu. Oikeusasiamies katsoi, että merkintöjen puuttuessa kantelijaa ei voinut vaatia yhtälailla todistamaan väitteensä.

5 Oikeusasiamies katsoi, että kantelijan puolesta näytti puhuvan ainakin kolme seikkaa. Ensinnäkin koska hankkeen oli määrä alkaa syyskuussa 1998, yhdistyksen oli luonnollisesti erityisen tärkeää tietää hyvissä ajoin (viimeistään syyskuun 1998 alussa), aikoiko komissio myöntää pyydetyn avustuksen. Tämä vahvistui 2. heinäkuuta 1998 päivätyssä kantelijan kirjeessä komission Saksan edustustolle. Kantelija huomautti kirjeessä, että jos vastaus olisi kielteinen, yhdistyksen olisi peruttava hanke, koska se ei pystyisi hankkimaan myöntämättä jääneitä varoja muista lähteistä. Hanketta ei keskeytetty, vaan se toteutettiin, joten kantelijan väite, että H. oli antanut tyydyttävät vakuutukset, vaikutti uskottavalta. Toiseksi kantelija oli selvittänyt, että jo aikaisemmin yhdistys oli pannut täytäntöön (ja sen oli ollut pakko panna täytäntöön) hankkeita pelkkien suullisten vakuutusten perusteella. Oikeusasiamies totesi, ettei komissio ollut tehnyt mitään huomautuksia tästä näkökohdasta. Kolmanneksi kantelijan väite, että H. oli antanut hänelle vakuutukset, joihin hän oli luottanut, oli entistä uskottavampi siksi, että muut komission virkamiehet olivat myös luottaneet kyseisen henkilön sanaan. Komission Saksan edustuston 25. marraskuuta 1998 lähettämä kirje perustui H.:lta saatuihin tietoihin, kuten arkistojen tutkiminen osoitti.

6 Oikeusasiamies huomautti, ettei komissio ollut esittänyt mitään perusteita, miksi kantelijalla ei olisi ollut oikeutta luottaa asiaa hoitavan komission virkamiehen vakuutteluihin.

7 Näin ollen oikeusasiamies katsoi, että komission kieltäytyminen maksamasta yhdistykselle kokonaan tämän 31. toukokuuta 1998 hakemaa 90 000 euron suuruista avustusta voisi olla hallinnollinen epäkohta.

Komission lausunto

Komissio totesi lausunnossaan, etteivät oikeusasiamiehen johtopäätökset perustuneet aineellisten todisteiden osoittamiin tosiseikkoihin, vaan ainoastaan oletuksiin ja päätelmiin, jotka oli johdettu muista tilanteista. Komissio painotti lisäksi, että sen kanta oli tähän mennessä vastannut vain komission velvollisuutta noudattaa moitteettoman varainhoidon periaatetta. Näin ollen oli tarpeen toistaa, että komissiolla oli velvollisuus antaa rahoitusapua ainoastaan edunsaajalle osoitetun, asiaa koskevien sääntöjen mukaisesti laaditun kirjallisen sitoumuksen perusteella.

Komissio lisäsi kuitenkin, että jotta kansalaisilla säilyisi hyvä kuva Euroopan unionin toimielimistä ja jotta vältettiin aiheuttamasta edunsaajalle haittaa tässä tapauksessa, komissio oli poikkeuksellisesti valmis hyväksymään oikeusasiamiehen ehdotuksen.

Komissio tarkistaisi siten kyseisen hankkeen kulut mahdollisimman pian ja varmistaisi kulujen tukikelpoisuuden. Sen jälkeen komissio tarkistaisi edunsaajalle maksettavan määrän. Komissio

⁵¹ Ks. esimerkiksi asia T-72/99, Meyer v. komissio, Kok. 2000, s. II-2521, 53 kohta.

⁵² Euroopan parlamentin päätös 94/262, tehty 9 päivänä maaliskuuta 1994, oikeusasiamiehen ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista, EYVL L 113, 4.5.1994, s. 15.

ilmoitti kuitenkin, että kantelijan oli oltava tietoinen siitä, ettei lopullinen avustussumma välttämättä vastaisi tämän vaatimia 90 000 euroa.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ilmoitti puhelimitse oikeusasiamiehen toimistoon 20. maaliskuuta 2003, että asiassa oli hänen mielestään päästy sovintoratkaisuun.

PÄÄTÖS

1 Avustuksen maksamatta olevan määrän jättäminen suorittamatta

1.1 Kantelija toimi johtajana saksalaisessa yhdistyksessä, joka oli anonut komissiolta 90 000 euron suuruista avustusta. Lopulta yhdistykselle myönnettiin vain 21 988,54 euroa. Kantelija väitti, ettei komissio ollut maksanut kokonaan avustusta, jonka komissio oli kantelijan mukaan yhdistykselle luvannut. Hän siis väitti periaatteessa, että yhdistyksellä oli oikeus luottaa vakuutuksiin, jotka komission yksikössä työskennellyt H. oli hänen mukaansa esittänyt. Tämän vakuutusten mukaan 90 000 euron suuruinen avustus myönnettäisiin kokonaan.

1.2 Lausunnossaan komissio oli periaatteessa sitä mieltä, ettei kantelijan väitteiden tueksi ollut näyttöä.

1.3 Tutkittuaan huolellisesti kaikki olennaiset tosiseikat ja perustelut oikeusasiamies esitti komissiolle ehdotuksen sovintoratkaisuksi, että komission olisi harkittava mahdollisuutta tarkistaa päätöstään, jolla se kieltäytyi maksamasta 90 000 euron suuruista määrää kokonaan.

1.4 Lausunnossaan komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että se oli poikkeuksellisesti valmis hyväksymään oikeusasiamiehen ehdotuksen. Komissio tarkistaisi näin ollen pikaisesti kantelijan ilmoittamien kulujen tukikelpoisuuden. Komissio ilmoitti kuitenkin, että kantelijan olisi oltava tietoinen siitä, ettei lopullinen avustussumma välttämättä vastaisi tämän vaatimia 90 000 euroa.

2 Johtopäätös

Vaikutti siltä, että Euroopan komissio ja kantelija olivat päässeet oikeusasiamiehen ehdotuksen perusteella sovintoratkaisuun. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

KOMISSION SUOSTUMINEN MAKSAMAAN KORVAUSTA ENTISELLE YLIMÄÄRÄISELLE TOIMIHENKILÖLLEEN

Päätös kanteluun 1166/2002/(SM)IJH Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Kanteluja oli komission entinen toimihenkilö. Hän oli työskennellyt ylimääräisenä toimihenkilönä toukokuun 1. päivästä 1995 huhtikuun 30. päivään 1998. Väliaikaisena toimihenkilönä hän oli työskennellyt toukokuun 15. päivästä 1998 toukokuun 15. päivään 2001. Ylimääräisenä toimihenkilönä kantelijalle oli maksettu sihteeristökorvausta henkilöstösääntöjen liitteen VII artiklan 4a ja Euroopan yhteisöjen muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen 21 artiklan perusteella. Määräaikaisen työsopimuksen alkaessa komissio oli lopettanut sihteeristökorvauksen maksamisen. Kantelija ei huomannut tätä.

Noin kuukautta ennen määräaikaisen työsopimuksen päättymistä kantelija sai virallisen ilmoituksen, jossa todettiin, että hänen olisi pitänyt saada sihteeristökorvausta määräaikaisen sopimuksen voimassaolon ajan. Sihteeristökorvaus maksettiin hänelle kuitenkin vain tammikuuta 1. päivästä 2001 toukokuun 15. päivään 2001.

Kantelija teki henkilöstösääntöjen 90 artiklan mukaisen valituksen päätöksestä, että hänelle maksettiin sihteeristökorvausta vain 1. päivästä tammikuuta 2001 eikä määräaikaisen työsopimuksen alkamisesta eli 15. päivästä toukokuuta 1998. Vastauksessaan valitukseen komissio suostui maksamaan kantelijalle puolet sihteeristökorvauksesta toukokuun 15. päivästä 1998 joulukuun 31. päivään 2000.

Kantelija jätti 17. kesäkuuta 2002 oikeusasiamiehelle kantelun komissiota vastaan komission päätöksestä kieltäytyä maksamasta hänelle kuuluvaa sihteeristökorvausta täysimääräisenä ajalta 15. toukokuuta 1998–31. joulukuuta 2000. Kantelija vaati, että komission olisi maksettava kyseinen korvaus takautuvasti.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Komission lausunnossa todettiin lyhyesti esitettynä seuraavaa:

Kantelijan työtehtävät säilyivät muuttumattomina vuosina 1995–2001. Hänelle maksettiin sihteeristökorvaus ylimääräisenä toimihenkilönä (1995–1998), muttei väliaikaisena toimihenkilönä (1998–2000). Huhtikuussa 2001 pääosasto pyysi kantelijan puolesta, että tälle maksettaisiin sihteeristökorvaus. Näin tehtiinkin vuodelta 2001.

Asiakirjassa, jonka kantelija allekirjoitti toukokuussa 1998, ilmoitettiin selvästi päätöksestä olla maksamatta sihteeristökorvausta väliaikaisen toimihenkilön tehtävästä. Päätöstä koskeva valitusaika oli kulunut kantelijan kohdalla umpeen. Lisäksi hänen palkkanauhansa olivat kesäkuusta 1998 alkaen kyseiseltä osin erilaiset kuin huhtikuun 1998 palkkanauha.

Kantelijalla oli lisäksi henkilökohtainen velvollisuus tutustua toukokuussa 1998 allekirjoittamansa asiakirjan sisältöön ja sen mukaisiin oikeuksiinsa. Hän ei kuitenkaan huolimattomuuttaan ollut huomannut muutoksia palkkanauhassa eikä ansiotulojensa vastaavaa vähentymistä, kuten järkevältä ja vastuuntuntoiselta henkilöltä voisi olettaa. Kantelija oli näin ollen osittain vastuussa siitä, että hänelle kuuluvia korvauksia ei tuolloin maksettu.

Kantelijan valituksesta 29. huhtikuuta 2002 tehdyssä päätöksessä kantelijalle myönnettiin puolet korvauksista sillä perusteella, että vaikka häntä voitiin mahdollisesti pitää huolimattomuuden takia osittain syyllisenä tappioon, komission yksiköt kantoivat osan vastuustaan, koska eivät olleet huolehtineet tuolloin korvausten maksamisesta.

Kantelijan huomautukset

Kantelija esitti huomautuksissaan seuraavat seikat:

Mitä tuli kantelijan ensimmäiseen sopimukseen, kaikki oli hoidettu asianmukaisesti, jotta kantelija sai hänelle kuuluvat korvaukset. Hänellä ei sen vuoksi ollut syytä epäillä uuteen sopimukseen siirrettyjen tietojen paikkansapitävyyttä, kun hän allekirjoitti määräaikaisen työsopimuksen. Hän uskoi vilpittömästi, että asiasta vastaavalle virkamiehelle annetut tiedot otettaisiin kaikki huomioon ja erityisesti huomioitaisiin, että hän hoitaisi samaa tehtävää kuin aikaisemmin ja työskentelisi samassa yksikössä ja että ainoastaan sopimus muuttui.

OIKEUSASIAMIEHEN PYRKIMYKSET SOVINTORATKAISUUN

Tutkittuaan huolellisesti komission lausunnon ja kantelijan huomautukset oikeusasiamies katsoi, ettei komissio ollut vastannut asianmukaisesti kantelijan vaatimukseen. Hän kirjoitti näin ollen

ohjesääntönsä 3 artiklan 5 kohdan mukaisesti ⁵³ Euroopan komission puheenjohtajalle ja ehdotti sovintoratkaisua eriteltyään seuraavasti kantelijan ja komission välisen kiistan aiheita.

1 Vaatimus sihteeristökorvauksen maksamisesta takautuvasti

1.1 Kantelija väitti, ettei komissio ollut maksanut hänelle kuuluvaa sihteeristökorvausta täysimääräisenä ajalta 15. toukokuuta 1998–31. joulukuuta 2000. Kantelija vaati, että komission oli maksettava kyseinen korvaus takautuvasti.

1.2 Komissio tunnusti, että kantelijan työtehtävät säilyivät ennallaan, kun ylimääräisen toimihenkilön toimi muutettiin sopimuksella väliaikaisen toimihenkilön toimeksi. Komissio ilmoitti, että valitusajaksi oli kulunut umpeen, eikä kantelija siis voinut valittaa päätöksestä, jonka perusteella hänelle ei maksettu sihteeristökorvausta väliaikaisena toimihenkilönä. Komission mukaan kantelija oli huolimattomuuttaan osittain syyllinen tappioonsa, koska hän oli allekirjoittanut asiakirjan, jossa vahvistettiin, ettei sihteeristökorvausta maksettaisi. Kantelijan palkanauhoissa ei myöskään mainittu sihteeristökorvausta. Komission yksiköt kantaisivat kuitenkin osan vastuusta, joten komissio myönsi kantelijalle puolet sihteeristökorvauksen kokonaisarvosta.

1.3 Oikeusasiamies huomautti, että myös komission mielestä kantelijalla oli oikeus vaatia sihteeristökorvausta koko ajalta ja ettei komissio ollut väittänyt, että jokin sääntö tai periaate estäisi sitä maksamasta takautuvasti kokonaan korvaussummaa, johon kantelijalla oli oikeus.

1.4 Oikeusasiamies otti myös huomioon komission väitteen, että kantelija oli myötävaikuttanut huolimattomuudellaan tapahtuneeseen. Komissio ei kuitenkaan väittänyt, että kantelija olisi epäonnistunut yhdessäkään työtehtävässään ylimääräisenä tai väliaikaisena toimihenkilönä tai että hän ei olisi noudattanut henkilöstösääntöjen mukaisia velvoitteitaan. Saatavilla olevien todisteiden perusteella vaikutti siltä, että kantelijan toimi muutettiin ylimääräisestä toimihenkilöstä väliaikaiseksi komission aloitteesta. Lopuksi oikeusasiamies huomautti, että kantelija ei vaatinut korkoja. Vaikka komissio siis maksaisi korvauksen kokonaisuudessaan, kuten kantelija oli vaatinut, kantelijalle koituisi silti tappiota, koska hän ei ollut käyttänyt aikaisemmin hyväkseen tilaisuutta korjata komission virheen.

1.5 Edellä esitetyn perusteella oikeusasiamies tuli siihen alustavaan tulokseen, että komission päätös myöntää kantelijalle vain puolet korvauksesta saattaisi vaikuttaa mielivaltaiselta ja epäoikeudenmukaiselta ja että komission olisi siksi harkittava huolella uudelleen kantaansa ottaen huomioon tämän tapauksen erityiset olosuhteet.

Ehdotus sovintoratkaisuksi

Euroopan oikeusasiamies ehdotti, että komissio ryhtyisi toimenpiteisiin välttääkseen mielivaltaiset ja epäoikeudenmukaiset päätökset harkitsemalla tämän tapauksen erityiset olosuhteet huomioon ottaen, olisiko sihteeristökorvaus maksettava täysimääräisenä kyseiseltä ajalta.

Komission vastaus

Vastauksessaan oikeusasiamiehen ehdotukseen komissio ilmoitti, ettei sillä ollut mitään lakisääteistä velvoitetta kantelijaa kohtaan, koska kantelija ei valittanut päätöksestä asetetun määräajan kuluessa. Komissio katsoi kuitenkin, että Euroopan oikeusasiamiehen esittämien näkökohtien perusteella tämä tapaus oli poikkeuksellinen, joten oli perusteltua myöntää ylimääräinen ex gratia -korvaus.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ilmoitti puhelimitse oikeusasiamiehen toimistoon 2. kesäkuuta 2003, että hänen mielestään asiassa oli päästy sovintoratkaisuun.

⁵³

”Oikeusasiamies pyrkii kyseisen toimielimen tai elimen kanssa mahdollisuuksien mukaan poistamaan epäkohdan ja antamaan tyydyttävän vastauksen kanteluun.”

PÄÄTÖS

1 Vaatimus sihteeristökorvauksen maksamisesta takautuvasti

1.1 Kantelija väitti, ettei komissio ollut maksanut hänelle kuuluvaa sihteeristökorvausta täysimääräisenä. Hän vaati, että komission olisi maksettava kyseinen määrä takautuvasti.

1.2 Tutkittuaan huolellisesti komission lausunnon ja kantelijan huomautukset oikeusasiamies kirjoitti komission puheenjohtajalle ja ehdotti sovintoratkaisua ohjesääntönsä 3 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

1.3 Vastauksessaan oikeusasiamiehen ehdotukseen komissio ilmoitti, ettei sillä ollut mitään oikeudellista velvoitetta kantelijaa kohtaan, koska kantelija ei valittanut päätöksestä asetetun määräajan kuluessa. Komissio katsoi kuitenkin, että Euroopan oikeusasiamiehen esittämien näkökohtien perusteella tämä tapaus on poikkeuksellinen, joten oli perusteltua myöntää ylimääräinen ex gratia -korvaus.

1.4 Kantelija ilmoitti oikeusasiamiehelle, että hänen mielestään sovintoratkaisuun oli päästy.

2 Johtopäätös

Vaikutti siltä, että Euroopan komissio ja kantelija olivat päässeet sovintoratkaisuun oikeusasiamiehen ehdotuksen perusteella. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

KOMISSIION SUOSTUMINEN TIETOJEN ANTAMISEEN TOIMITTAJALLE

Päätös kanteluun 1402/2002/GG Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Kantelija toimii saksalaisen Stern-viikkolehden Brysselin kirjeenvaihtajana. Helmikuusta 2002 lähtien lehdessä on käsitelty useita väitteitä varainhoitoa koskevista sääntöjenvastaisuuksista Euroopan komissiossa ja erityisesti Euroopan yhteisöjen tilastotoimistossa Eurostatissa (yksi komission pääosastoista). Kantelija toimitti jäljennökset kirjallisista kysymyksistä ja kirjeistä, jotka hän oli lähettänyt komissiolle 12. maaliskuuta 2002, 26. maaliskuuta 2002, 28. maaliskuuta 2002, 5. huhtikuuta 2002, 8. heinäkuuta 2002, 22. heinäkuuta 2002, 26. heinäkuuta 2002 ja 7. elokuuta 2002, sekä muutamista komission antamista vastauksista. Monet kysymyksistä koskivat sopimuksia, joita Eurogramme-niminen yhtiö oli tehnyt Eurostatin kanssa.

Kantelija väitti, että komissio kieltäytyi kerta toisensa jälkeen antamasta tietoja sillä perusteella, että kysymykset koskivat Euroopan petostentorjuntaviraston OLAFin käynnissä ollutta tutkintaa. Kantelijan mukaan komissio kieltäytyi ajoittain jopa antamasta sellaisia perustietoja kuin mitä sopimuksia komissio oli tehnyt tietyn yhtiön kanssa. Kantelijan mielestä komission käytös oli asiatonta ja esti lehteä kertomasta yleisölle olennaisista asioista.

Kantelija esitti useita perusteita väitteidensä tueksi. Hän oli ensinnäkin sitä mieltä, ettei komissio ollut selittänyt mitenkään, miten pyydettyjen tietojen antaminen voisi vaikuttaa OLAFin suorittamaan tutkintaan. Kantelijan mielestä lehdissä julkaistut tiedot olisivat pikemminkin voineet nopeuttaa tutkintaa. Kantelija totesi toiseksi, ettei ollut mitään näyttöä siitä, että OLAF olisi pyytänyt komissiota kieltäytymään antamasta asiasta tietoja. Kolmanneksi kantelija väitti, että OLAFin tutkinta kesti toisinaan huomattavan kauan. Hänen mukaansa osaa Eurostatia koskevista syytöksistä oli tutkittu vuodesta 1998. Kantelija painotti, että komissio pystyisi näin ollen kieltäytymään antamasta perustietoja vuosien ajan puhumattakaan siitä, että rikosoikeudellista tai hallinnollista tutkintaa voitaisiin käyttää perusteena, kun tietoja kieltäydytään luovuttamasta. Neljänneksi kantelija väitti komission käyttäytyneen mielivaltaisella tavalla, sillä toisinaan se vastasi OLAFin tutkinnan kohteena olevia asioita koskeviin kysymyksiin ja toisinaan se kieltäytyi vastaamasta. Lopuksi

kantelija väitti, että komissio toisinaan vaihtoi mielivaltaisesti syitä, joiden perusteella se kieltäytyi antamasta pyydettyjä tietoja. Kantelijan mukaan kerran komissio oli ilmoittanut hänelle ensin, että kyseisiä tietoja tarkistettiin parhaillaan, sitten komissio oli ilmoittanut kirjallisesti, ettei kyseisiin kysymyksiin voitu vastata ”tällä hetkellä”, ja lopulta se oli ilmoittanut, ettei se voisi antaa kyseisiä tietoja ollenkaan, ”sillä ne koskivat osittain OLAFin käynnissä olevaa tutkintaa”.

Kantelija vaati, että komission olisi vastattava kysymyksiin, joita hän oli esittänyt komissiolle maaliskuusta 2002 lähtien ja joihin hän ei ollut saanut vastauksia.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Komissio esitti lausunnossaan seuraavat huomautukset:

Komission hyvän hallintotavan säännöstöä sovelletaan yhtälailla sekä kansalaisten että tiedotusvälineiden esittämiin tiedusteluihin. Tiedotusvälineillä (eli toimittajilla) ei ole nykyisen säännöstön perusteella mitään erityisiä tai ylimääräisiä oikeuksia yli sen, mitä säännöstössä määrätään kansalaisilta tulevien pyyntöjen käsittelystä.

Lehdistö- ja viestintäpalvelujen yksikkö noudatti tunnontarkasti asetettuja määräaikoja eli lähetti vastauksen viidentoista arkipäivän kuluessa pyynnön saapumisesta. Komissio tunnusti kuitenkin, ettei kantelijan 5. huhtikuuta 2002 lähettämään viestiin ollut vastattu, ja pahoitteli tätä.

Kysymykset oli käsiteltävä tapaus tapaukselta. Kantelijalle oli tullut näkemys, että komissio olisi toiminut mielivaltaisesti päättäessään arkaluonteisia tietoja koskevista pyynnöistä siksi, että komissio oli vastannut asiallisesti niihin kantelijan kysymyksiin, joissa pyydettiin asiatietoja. Suurin osa kantelussa mainituista kysymyksistä ei kuitenkaan liittynyt mutkattomasti olemassa olevaan asiatietoon, vaan vastaus edellytti komissiolta virallista kannanottoa hyvin yksityiskohtaisista asioista. Komissiolla oli tältä osin valta harkita, miten se halusi ottaa kantaa ja milloin, joten komissiolla oli näin ollen oikeus olla antamatta lausuntoa jostakin asiasta.

Kantelija väitti, että komissio oli kieltäytynyt vastaamasta kysymyksiin sillä perusteella, että tiedot koskivat OLAFin käynnissä olevaa tutkintaa. Komissio halusi kuitenkin huomauttaa, että kysymykset tutkinnan kohteena olevista asioista olisi osoitettava OLAFille.

Kaikki asiakirjapyynnot käsiteltiin asetuksen (EY) N:o 1049/2001 perusteella, joka koskee asiakirjojen saamisesta tutustuttavaksi. Komissio oli sitä mieltä, että erityisesti kantelijan pyyntö saada luettelo kaikista tietyn yhtiön kanssa tehdyistä sopimuksista kuului asetuksen soveltamisalaan. Olemassa ei ollut sellaista tietokantaa, jossa olisi ollut kattava luettelo sopimuksista. Eurogramme-nimisille yhtiöille tehdyistä ”sitoumuksista” oli kuitenkin olemassa luettelo. Tätä luetteloa oli käytetty laadittaessa käsin sopimusluettelo yhdessä eri pääosastojen kanssa. Komissio katsoi, että tässä erityisessä tapauksessa pyydetty luettelo ei ollut sellainen asiakirja, johon voitaisiin soveltaa jotain asetuksessa säädettyä poikkeusta, joten se voitiin luovuttaa kantelijalle.

Eurogrammen kanssa tehdyistä sopimuksista laadittu luettelo oli liitetty komission lausuntoon.

Kantelijan huomautukset

Kantelija pitäytyi kantelussaan ja esitti seuraavat lisähuomautukset:

Viranomaisten velvollisuus antaa tietoja on vahvistettu jäsenvaltioiden lehdistölaeissa, ja se perustuu myös koko unionin alueella tunnustettuun lehdistön vapauden periaatteeseen. Myös perusoikeuskirjassa mainitaan ”tiedonvälityksen vapaus”.

Komissiolla oli totta kai vapaus päättää, miten ja milloin se ottaa asiaan kantaa. Komissiolle esitetyt kysymykset eivät kuitenkaan koskeneet komission mielipiteitä, vaan tarkoituksena oli saada asiatietoja, kuten komission päätöksiä, hallinnollisia asiakirjoja sekä julkisesti esitettyjä tai asiakirjoissa mainittuja syytöksiä, joista pyydettiin vahvistusta tai kumoamista. Kysymystä siitä,

mitä johtopäätöksiä komissio oli tehnyt yhteisön varojen huonosta hoidosta, ei ollut tarkoitettu selvittämään mielipidettä, vaan tarkoituksena oli selvittää, mitä komissio oli tosiasiasa tehnyt. Jos komissio ei ollut tehnyt mitään, yleisöllä oli oikeus tietää siitäkin.

Komission ehdotus, että tiedustelut voisi esittää suoraan OLAFille, oli harhaanjohtava. OLAF kieltäytyy käytännössä aina antamasta tietoja käynnissä olevasta tutkinnasta. Kysymykset eivät myöskään koskeneet OLAFin tutkintaa vaan komissioon liittyvää asiatietoa.

Samoin oli harhaanjohtavaa väittää, että komissio olisi yhtä poikkeusta lukuun ottamatta noudattanut joka kerta hyvän hallintotavan säännöstöä. Tosiasiasa komissio jätti usein vastaamatta kysymyksiin, jotka koskivat arkaluonteisia asioita (kuten komission kirjanpitojärjestelmää tai komission jäsenten palkkaan sisältyviä oikeudellisesti kiistanalaisia korvauksia). Tämä päti kokonaisuudessaan kysymyksiin, jotka oli esitetty 7. kesäkuuta 2002, 16. kesäkuuta 2002 ja 22. heinäkuuta 2002 (jossa pyydettiin toimittamaan eräs kertomus), sekä osittain 2. kesäkuuta 2002 esitettyihin kysymyksiin.

Kantelija vaati, että komission olisi muutettava hallintokäytäntöään ja vastattava hänen kysymyksiinsä.

Kantelijan huomautuksiin oli liitetty jäljennökset kysymyksistä, jotka oli esitetty 2. kesäkuuta 2002, 7. kesäkuuta 2002, 16. kesäkuuta 2002 ja 22. heinäkuuta 2002⁵⁴.

LISÄTUTKIMUKSET

Komission lausunnon ja kantelijan huomautusten huolellisen tarkastelun jälkeen kävi ilmi, että lisätutkimukset olivat aiheellisia. Oikeusasiamies pyysi näin ollen komissiota kommentoimaan kantelijan huomautuksia.

Komission toinen lausunto

Komissio esitti toisessa lausunnossaan seuraavat huomautukset:

Kantelija ei tarkentanut, mihin perusoikeuskirjan artiklaan hän viittasi mainitessaan "tiedonvälityksen vapauden". Komissio oletti kuitenkin, että kantelija viittasi perusoikeuskirjan 11 artiklaan ("sananvapaus ja tiedonvälityksen vapaus") ja 42 artiklaan ("oikeus tutustua asiakirjoihin").

Perusoikeuskirjan 42 artiklan sanamuoto on täsmälleen sama kuin EY:n perustamissopimuksen 255 artiklassa. Yleisön oikeudesta tutustua Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjoihin sekä sen periaatteista ja rajoituksista on säädetty asetuksella (EY) N:o 1049/2001.

Komission hyvän hallintotavan säännöstöön sisältyy sitoumus vastata kysymyksiin mahdollisimman asianmukaisesti ja mahdollisimman pian. Siinä ei veloiteta komission henkilöstöä antamaan kaikkia pyydettyjä tietoja. Säännöstön mukaan työntekijä voi katsoa, ettei asiakirjan antaminen ole yhteisön etujen mukaista. Tällaisessa tapauksessa kieltäytyminen tietojen antamisesta olisi perusteltava.

Kieltäytymistä tietojen antamisesta ei väitteen mukaan perusteltu tarpeeksi. Komissio ilmoitti olevansa tästä sitä mieltä, että sekä OLAFin käynnissä oleva tutkinta että komission sisäiset tutkimukset olivat riittävä peruste kieltäytymiselle.

Kaikkiin kantelijan kysymyksiin, jotka koskivat yksinomaan asiatietoa, oli vastattu asiallisesti tai niiden oli ilmoitettu olevan parhaillaan tutkinnan kohteina, minkä vuoksi komissio ei voinut vastata kyseiseen kohtaan ajallaan.

⁵⁴

On syytä huomauttaa, ettei tämä kysymys ole täysin sama kuin kantelussa mainittu samana päivänä esitetty kysymys.

OLAFin tutkinnan kohteina oleviin seikkoihin liittyvät kysymykset olisi osoitettava OLAFille. Oli kuitenkin todettava, että OLAFin periaatteisiin kuuluu, ettei käynnissä olevasta tutkinnasta anneta koskaan tietoja. Komissio katsoi yhtälailla, ettei ollut soveliaista antaa tietoja, jotka voisivat vaarantaa tutkinnan asianmukaisen kulun. Lisäksi asetuksessa (EY) N:o 1049/2001 on mainittu tutkintatoimien tarkoituksen suoja nimenomaisena poikkeuksena oikeudesta tutustua asiakirjoihin.

Kysymyksiin, jotka oli lähetetty 2. kesäkuuta 2002, vastattiin kirjallisesti 5. kesäkuuta 2002. Kysymyksiin, jotka oli esitetty 7. kesäkuuta 2002 ja 22. heinäkuuta 2002 lähetetyissä kirjeissä, oli vastattu suullisesti puhelimitse. Mitä tuli kesäkuun 16. päivänä 2002 päivättyyn kirjeeseen, kantelijaa oli pyydetty osoittamaan kysymystä korjauskertomista asiasta vastaavalle virkamiehelle, M.:lle. M. ei ollut saanut kysymyksiä eikä siis itse tiennyt niistä. Siksi vastausta ei ollut lähetetty. Komissio huomautti kuitenkin, että kantelijan kysymykset olivat lähes samoja, joita Euroopan parlamentin jäsen Gabriele Stauner oli esittänyt kysymyksissä P-1805/02 ja E-2807/02.

Komission toiseen lausuntoon oli liitetty otteita jäsen Staunerin kysymyksiin annetusta komission vastauksesta.

Kantelijan huomautukset

Kanteliija esitti komission toisesta lausunnosta seuraavat huomautukset:

Jos komissio oli sitä mieltä, ettei unionilla ollut velvollisuutta tarjota tietoja toimittajille, näyttäisi yhteisön lainsäädännössä olevan huomattava aukko, jonka paikkaamiseksi komissiota olisi kehotettava antamaan lainsäädäntöehdotus. Tämä ei toisaalta vapauttaisi komissiota velvollisuudesta toimia selkeitä ja johdonmukaisia periaatteita noudattaen tietoja antaessaan.

Tilanne ei kuitenkaan ollut tässä tapauksessa tämä. Komissio viittasi OLAFin tutkintaan mielivaltaisella tavalla. Toisinaan komissio antoi tietoja, toisinaan ei. Näin ei tehty OLAFin meneillään olevan tutkinnan takia vaan muista syistä, joita ei selitetty.

Komissiolla oli totta kai oikeus kieltäytyä antamasta tietoja muutamissa selvästi määritellyissä tapauksissa (esimerkiksi kurinpitomenettelyissä) suojataksaan esimerkiksi yksityisyyttä. Tällöin kieltäytyminen olisi kuitenkin perusteltava yksityiskohtaisesti sen sijaan, että viitataan pelkästään OLAFin tutkintaan.

Oli ilo huomata, että yhteen kysymykseen (joka koski Eurogrammea) oli vastattu. On kuitenkin syytä arvostella sitä, että vastauksen saamiseksi tarvittiin oikeusasiamiehelle tehty kantelu.

Kysymyksiin, jotka oli esitetty 7. kesäkuuta 2002 ja 22. heinäkuuta 2002, ei ollut vastattu kirjallisesti eikä suullisesti. Kertoi paljon, ettei komissio toimittanut mitään näyttöä osoittaakseen vastanneensa kyseisiin kysymyksiin eikä nimennyt henkilöä, joka niihin olisi vastannut, tai ilmoittanut päivämäärää, jolloin vastaukset olisi annettu. Kanteliija oli maininnut 22. heinäkuuta 2002 päivätyssä kirjeessään, ettei 7. kesäkuuta 2002 lähetettyyn tiedusteluun ollut vielä vastattu. Komissio ei tuolloin kieltänyt asiaa.

Kanteliija oli olettanut, että 16. kesäkuuta 2002 lähetetyt kysymykset välitettäisiin M.:lle.

Kesäkuun 2. päivänä 2002 esitettyihin kysymyksiin oli todella vastattu. Vastauksessa suurin osa kysymyksistä jäi kuitenkin avoimiksi. Kanteliija oli ilmoittanut tästä viesteissään 7. kesäkuuta 2002 ja 22. heinäkuuta 2002.

Kanteliija vaati lopuksi, että kysymyksiin lähetettäisiin kirjalliset vastaukset.

OIKEUSASIAMIEHEN PYRKIMYKSET SOVINTORATKAISUUN

Tutkittuaan huolellisesti lausunnot ja huomautukset oikeusasiamies ei ollut vakuuttunut siitä, että komissio oli vastannut asianmukaisesti kantelijan kaikkiin väitteisiin.

Ehdotus sovintoratkaisuksi

Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 5 kohdassa⁵⁵ kehoitetaan, että oikeusasiamiehen on pyrittävä kyseisen toimielimen kanssa mahdollisuuksien mukaan poistamaan epäkohta ja antamaan tyydyttävä vastaus kanteluun. Oikeusasiamies tuli siihen alustavaan tulokseen, että komission kieltäytyminen vastaamasta kantelijan kysymyksiin niiltä osin, kuin kantelija oli pyytänyt komissiota antamaan tietoja, voisi olla hallinnollinen epäkohta.

Oikeusasiamies esitti siksi komissiolle seuraavan ehdotuksen sovintoratkaisuksi:

Euroopan komission olisi harkittava mahdollisuutta antaa kantelijan pyytämät tiedot, ellei kieltäytymiseen tästä ole päteviä syitä.

Ehdotus perustui seuraaviin seikkoihin:

1 Kantelijan huomautusten ja komission lausuntojen perusteella oikeusasiamies oletti, että kantelija halusi edelleen saada vastaukset kysymyksiin 6–9, jotka oli esitetty 12. maaliskuuta 2002; kysymyksiin 1–8 ja 10, jotka oli esitetty 26. maaliskuuta 2002; kysymyksiin 1–4, jotka oli esitetty 28. maaliskuuta 2002; kysymyksiin 2–8, jotka oli esitetty 2. kesäkuuta 2002; 7. kesäkuuta 2002 esitettyihin kysymyksiin ja 22. heinäkuuta 2002 esitettyyn pyyntöön (joka koski kertomuksen toimittamista).

2 Oikeusasiamies katsoi, että on hyvän hallintotavan mukaista, että hallintoviranomainen antaa kansalaisten pyytämät tiedot, ellei ole päteviä syitä kieltäytyä antamasta niitä. On syytä muistuttaa, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 1 artiklassa määrätään, että päätökset olisi tehtävä mahdollisimman avoimesti ja mahdollisimman lähellä kansalaisia. Oikeusasiamiehen mielestä vain avoin ja palveluhenkinen hallintoviranomainen täyttää tämän edellytyksen. Tässä yhteydessä olisi lisäksi otettava huomioon, että tiedotusvälineet ovat ratkaisevassa asemassa tiedottaessaan kansalaisille Euroopan unionin toiminnasta, minkä ansiosta kansalaiset voivat valvoa, että Euroopan unionin toimielimet ja muut elimet toimivat vastuullisesti.

3 Oikeusasiamiehen mielestä tässä yhteydessä on tehtävä ero siinä, pyytääkö kantelija tietoja vai kannanottoa. Kantelija myönsi, että komissiolle on oikeus päättää, miten ja milloin se ottaa kantaa tiettyyn asiaan. Tässä tapauksessa oli käsiteltävä vain väite siitä, että komissio oli kieltäytynyt vastaamasta tiedusteluun. Komissio väitti, että monet kysymyksistä eivät koskeneet helposti saatavaa, jo olemassa olevaa asiantietoa, vaan vastaus edellytti komissiolta virallista kantaa hyvin yksityiskohtaisiin asioihin. Kantelijan toimittamien asiakirjojen tarkastelun perusteella kävi ilmi, ettei tämä peruste ollut aiheeton. Oikeusasiamies totesi kuitenkin, että useissa kysymyksissä pyydettiin yksinkertaisia asiantietoja. Tällaisia ovat esimerkiksi kysymys 10, joka esitettiin 26. maaliskuuta 2002 (jossa kantelija kysyi, oliko totta, että tehtävät, joista eräs yhtiö huolehti aikaisemmin 1,5 miljoonan euron suuruista vuotuista korvausta vastaan, oli nyt annettu toisen yhtiön hoidettavaksi 500 000 eurolla vuodessa), tai kysymys 3, joka esitettiin 28. maaliskuuta 2002 (jossa kysyttiin, mitä komissio oli tehnyt periäkseen saatavansa eräältä yhtiöltä).

4 Jos kansalainen pyytää tietoja, joita hallintoviranomainen ei mielestään voi antaa, on hyvän hallintotavan mukaista ilmoittaa kansalaiselle, miksi hänen pyytämiään tietoja ei voida antaa. Tässä tapauksessa komissio ilmoitti ainoastaan, ettei kyseisiä tietoja voi antaa, koska ne koskivat OLAFin tutkinnan kohteena olevaa asiaa.

5 Oikeusasiamiehen mielestä hallintoviranomaisella on oikeus kieltäytyä antamasta tietoja, jotka voisivat vaarantaa tutkinnan asianmukaisen kulun, suorittipa tutkimuksen OLAF tai komissio. Oikeusasiamies ei kuitenkaan vakuuttunut siitä, että komissio olisi osoittanut, että sillä oli oikeus kieltäytyä toimittamasta kaikkia kantelijan pyytämiä tietoja kyseisellä perusteella. Edellä 1.5 kohdassa mainittujen esimerkkien lisäksi voitaisiin mainita kysymys 8, joka esitettiin 2. kesäkuuta 2002 ja jossa komissiota pyydettiin tarkentamaan, kuinka monella henkilöllä oli oikeus käyttää

⁵⁵

Euroopan parlamentin päätös 94/262, tehty 9 päivänä maaliskuuta 1994, oikeusasiamiehen ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista, EYVL L 113, 4.5.1994, s. 15.

Sincom-järjestelmää ja keitä nuo henkilöt olivat. Komissio ei selittänyt, miten tällaisiin kysymyksiin vastaaminen voisi vaarantaa OLAFin suorittaman tutkinnan asianmukaisen kulun. Oikeusasiamies myönsi, että on tilanteita, jolloin hallintoviranomainen ei voi antaa yksityiskohtaisia perusteluja, sillä perustelujen antaminen vaarantaisi tavoitteen, jonka perusteella tietoja oli kieltäydytty antamasta. Tilanne ei kuitenkaan vaikuttaisi olevan nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa tämä kaikkien kantelijan esittämien tiedonsaantipyyntöjen osalta.

6 Huomautuksissaan komission toiseen lausuntoon kantelija myönsi, että kieltäytymiselle tietojen antamisesta voi olla muita hyväksyttäviä perusteita. Oikeusasiamies huomautti kuitenkin, ettei komissio ollut esittänyt perusteeksi kieltäytymiselleen pyydettyjen tietojen antamisesta mitään muita perusteita.

Komission vastaus

Komissio ilmoitti vastauksessaan pitävänsä sovintoratkaisuehdotusta hyvänä. Komissio ilmoitti tarkistaneensa kaikki kysymykset, jotka kantelija oli lähettänyt, ja liitti oheen täydellisen luettelon komission vastauksista.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija totesi olevansa pahoillaan siitä, että moniin kysymyksiin oli vastattu vasta nyt. Kantelija painotti, että asia oli vaikeuttanut suuresti hänen toimittajan työtään. Hän luetteli lisäksi useita kysymyksiä, joihin ei hänen mielestään ollut edelleenkään vastattu.

LISÄTUTKIMUKSET

Komission lausunnon ja kantelijan huomautusten huolellisen tarkastelun jälkeen oli ilmeistä, että lisätutkimukset olivat aiheellisia. Oikeusasiamies pyysi näin ollen komissiota kommentoimaan kantelijan näkemystä, että osa kysymyksistä oli edelleen vailla vastausta.

Komission vastaus

Vastauksessaan oikeusasiamiehen kirjeeseen komissio toimitti korjatun luettelon kantelijan kysymyksiin annetuista vastauksista.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ei esittänyt kirjallisia huomautuksia vastauksesta. Kantelija kävi 17. marraskuuta 2003 puhelinkeskustelun oikeusasiamiehen toimiston kanssa ja painotti, että hänen mielestään oli valitettavaa, että hänen oli pitänyt kääntyä oikeusasiamiehen puoleen saadakseen tarvitsemansa tiedot. Kantelija vahvisti kuitenkin, että sovintoratkaisuun oli päästy.

PÄÄTÖS

1 Kantelijan pyytämien tietojen jättäminen toimittamatta

1.1 Kantelija, saksalaisen Stern-viikkolehden Brysselin kirjeenvaihtaja, väitti, että komissio oli useaan otteeseen kieltäytynyt antamasta hänelle hänen pyytämäänsä tietoja sillä perusteella, että kyseiset kysymykset koskivat Euroopan petostentorjuntaviraston OLAFin käynnissä ollutta tutkintaa. Huomautuksissaan komission lausuntoon kantelija väitti lisäksi, että muutamiin kysymyksiin ei ollut vastattu ollenkaan.

1.2 Komissio oli sitä mieltä, että se oli noudattanut hyvän hallintotavan säännöstöään ja että komission lehdistö- ja viestintäpalvelujen yksikkö, joka vastaa yhteydenpidosta tiedotusvälineisiin, oli noudattanut tunnontarkasti asetettuja määräaikoja eli lähettänyt vastauksen viidentoista arkipäivän kuluessa kysymyksen vastaanottamisesta. Komissio myönsi kuitenkin, ettei kantelijan 5. huhtikuuta 2002 lähettämään viestiin ollut vastattu, ja pahoitteli erehdystä. Komissio toimitti

lisäksi kantelijalle tämän pyytämän luettelon sopimuksista, jotka komissio oli tehnyt Eurogrammenimisen yhtiön kanssa.

1.3 Oikeusasiamies tuli siihen tulokseen, että komission kieltäytyminen vastaamasta kantelijan kysymyksiin niiltä osin kuin kantelija oli pyytänyt komissiota antamaan asiatietoja voisi olla hallinnollinen epäkohta. Oikeusasiamies esitti siksi komissiolle 21. toukokuuta 2003 ehdotuksen sovintoratkaisuksi, että komission olisi harkittava mahdollisuutta antaa kantelijan pyytämät tiedot, ellei kieltäytymiselle siitä ollut päteviä syitä.

1.4 Vastauksissaan tähän ehdotukseen ja sitä seuranneeseen uuteen pyyntöön komissio esitti korjatun luettelon kantelijan kysymyksiin antamistaan vastauksista.

1.5 Kantelija kävi 17. marraskuuta 2003 puhelinkeskustelun oikeusasiamiehen toimiston kanssa ja painotti, että hänen mielestään oli valitettavaa, että hänen oli pitänyt kääntyä oikeusasiamiehen puoleen saadakseen tarvitsemansa tiedot. Kantelija vahvisti kuitenkin, että sovintoratkaisuun oli päästy.

2 Johtopäätös

Vaikutti siltä, että Euroopan komissio ja kantelija olivat päässeet sovintoratkaisuun oikeusasiamiehen ehdotuksen perusteella. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.4 OIKEUSASIAMIEHEN KRIITTINEN HUOMAUTUS

3.4.1 Euroopan parlamentti

KOHTELIAISUUDEN UNOHTAMINEN

Päätös kanteluun 1565/2002/GG Euroopan parlamenttia vastaan

KANTELU

Vuoden 2002 alussa Euroopan parlamentti julkaisi tarjouskilpailun (CRE-0203-EL-EP) Euroopan parlamentin istuntoselostusten kääntämisestä kreikaksi. Vastaava tarjouskilpailu julkaistiin myös kääntämisestä kymmenelle muulle viralliselle kielelle. Tarjouskilpailuun osallistui kahdeksan hakijaa. Viisi hakijoista oli kantelijan eli Kreikan käännöstoimistojen yhdistyksen jäseniä.

Euroopan parlamentin virkamies T. ilmoitti tarjouksen jättäneille sähköpostitse 2. heinäkuuta 2002, että tarjouskilpailu oli peruttu ”teknisistä syistä” ja että se julkaistaisiin uudelleen. Viestissä ei kuitenkaan ilmoitettu määräaikaa tai aikataulua.

Osa kantelijan jäsenistä kirjoitti tuolloin parlamentille pyytääkseen selvennyksiä. Seuraava sähköpostiviesti lähetettiin 3. heinäkuuta 2002 parlamentin kääntämisen pääosastoon kuuluvan suunnitteluosaston nimissä: ”Emme selvitä perumisen syitä, koska meidän ei ole pakko.”

T. ilmoitti sähköpostiviestissään 5. heinäkuuta 2002, että yhdeksän tarjouskilpailun viralliset tulokset julkaistaisiin virallisessa lehdessä seuraavalla viikolla. T. huomautti lisäksi, että tarjouskilpailu Euroopan parlamentin istuntoselostusten kääntämisestä saksaksi (CRE-0202-DE-EP) oli peruttu, koska virallisessa lehdessä julkaistussa ilmoituksessa ja parlamentin Internet-sivustolla olevissa

tarjouspyyntöjä koskevissa erittelyissä oli ilmoitettu toisistaan poikkeavat myöntämisperusteet. Lopuksi T. ilmoitti, että tarjouskilpailu CRE-0203-EL-EP oli peruttu ”teknisistä syistä”.

Kantelija teki oikeusasiamiehelle kantelun syyskuun alkupuolella vuonna 2002. Hän totesi, että tarjouskilpailun perumisen oli vakava asia. Hän ilmoitti, että tarjouksen tekijät olivat uhranneet huomattavan määrän työtunteja valmistellessaan tarjouksia. Kantelija totesi lisäksi, että olisi erittäin tärkeä tietää, peruttiinko tarjouskilpailu ennen tarjousten arviointia vai arvioinnin jälkeen. Jos kilpailu peruttiin arvioinnin jälkeen, tarjouksen tekijöiden tarjoukset olisivat jo monen henkilön tiedossa. Tämä tarkoitti puolestaan, että tarjousten luottamuksellisuus oli rikottu ja tarjouskilpailu voitaisiin asettaa kyseenalaiseksi.

Kantelija katsoi näin ollen, että parlamentin olisi ilmoitettava sille ja kaikille tarjouskilpailuun osallistuneille perumisen syyt ja vastattava kaikkiin asiaa koskeviin kysymyksiin.

Kantelija oli lisäksi sitä mieltä, että Euroopan parlamentin kääntämisen pääosastoon kuuluvan suunnitteluosaston päällikön vastauksen sävy oli asiaton ja antoi omahyväisen kuvan.

Kantelija esitti siis lyhyesti seuraavat väitteet:

- 1 Euroopan parlamentti ei selvittänyt kyseisen tarjouskilpailun perumisen syitä.
- 2 Euroopan parlamentin kääntämisen pääosastoon kuuluvan suunnitteluosaston päällikön 3. heinäkuuta 2002 lähettämän sähköpostiviestin sävy oli asiaton ja antoi omahyväisen kuvan.

TUTKIMUS

Euroopan parlamentin lausunto

Euroopan parlamentti esitti lausunnossaan seuraavat huomautukset:

Kyseiseen tarjouskilpailuun osallistuneille oli tiedotettu sähköpostitse 2. heinäkuuta 2002 virheellisesti, että tarjouskilpailu oli peruttu teknisistä syistä. Sähköpostiviestiä ei ollut lähettänyt kukaan tarjouskilpailusta vastanneista virkamiehistä, vaan heidän alaisensa, joka oli toiminut hieman liian innokkaasti. Tällä välin oikeudellinen yksikkö oli tosiasiaa päättänyt, ettei tarjouskilpailua ollut välttämätöntä perua. Tarjouksen tehneille ei ilmoitettu perumisesta virallisesti, eikä perumisesta julkaistu ilmoitusta.

Oikeudellinen yksikkö oli parhaillaan tutkimassa asiaa, kun perumisen syitä koskeva tiedustelu tuli sähköpostitse. Parlamentin kääntämisen pääosastoon kuuluvan suunnitteluosaston päällikölle oli annettu ohjeeksi, ettei mitään tietoja saisi antaa. Tehtyjä hankintasopimuksia koskevan ilmoituksen julkistamisen yhteydessä asiasta vastaava virkamies lähetti kaikille tarjouksen tehneille virallisen anteeksipyyntönsä 2. heinäkuuta 2002 lähetetystä virheellisestä sähköpostiviestistä.

Mitä tuli 3. heinäkuuta 2002 lähetetyn sähköpostiviestin sävyyn, parlamentin kääntämisen pääosastoon kuuluvan suunnitteluosaston päällikkö oli juuri Strasbourgin täysistunnossa, kun eräs hänen alaisistaan kysyi, miten saapuneeseen sähköpostiviestiin olisi vastattava. Kysymys esitettiin päällikölle klo 12.15, mikä on hänelle erityisen kiireinen ajankohta, sillä kiireellisten päätöslauselmien jättämisen määräaika oli klo 13.00. Suunnitteluosaston päällikön ohjeet olivat siksi väistämättä olleet melko niukkasanaiset. Hän ei ollut laatinut sähköpostiviestiä itse, vaan englanninkielisen sähköpostiviestin laati päällikön antamia ohjeita tulkiten henkilö, joka ei puhunut englantia äidinkielenään. Tarkoitus ei ollut loukata tai vaikuttaa ylimieliseltä.

Parlamentti liitti lausuntoonsa jäljennöksen 26. syyskuuta 2002 lähetetystä sähköpostiviestistä, jossa kyseiseen tarjouskilpailuun osallistuneille ilmoitettiin, että tehtyjä hankintasopimuksia koskeva ilmoitus oli julkaistu 13. syyskuuta 2002, ja esitettiin pahoittelut ongelmista, joita 2. heinäkuuta 2002 lähetetty virheellinen sähköpostiviesti oli mahdollisesti aiheuttanut.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija ilmoitti olevansa sitä mieltä, että Euroopan unionin yksikölle oli anteeksiantamatonta ”tiedottaa virheellisesti” asioista kansalaisille. Kantelija lisäsi, että vaikka työntekijä ei parlamentin mukaan ollut ”asiasta vastaava virkamies”, hän oli kuitenkin aina tiedottanut osallistujille tarjouskilpailua koskevista asioista. Kantelija piti lisäksi aika omituisena, että parlamentin kääntämisen pääosastoon kuuluvan suunnitteluosaston päällikön antamia ohjeita olisi tulkittu väärin ja että kääntämisestä vastaava unionin yksikkö ei pystynyt varmistamaan tarjoajille lähetettyjen kirjallisten vastausten kielellistä laatua.

Kantelija huomautti, ettei 2. heinäkuuta 2002 lähetetyn sähköpostiviestin sävyyn kohdistunutta arvostelua ollut suunnattu henkilökohtaisesti suunnitteluosaston päällikköä vastaan. Kantelija ilmoitti, että päällikön alaiset olivat lähettäneet muita vastaavan sävyisiä kirjeitä. Kantelija painotti haluavansa parlamentin vakuuttavan, että se toimisi tulevaisuudessa huolellisemmin käsitellessään näin arkaluonteisia asioita ja ollessaan yhteydessä ulkopuolisiin yhteistyökumppaneihinsa.

Kantelija huomautti lopuksi toivovansa, että sille kerrotaisiin tapahtuneen ”teknisen” ongelman luonne sekä oikeudellisen yksikön antama lausunto. Kantelija ilmoitti, että yksi tarjouskilpailun ulkopuolelle suljetuista jäsenistä oli pyytänyt tietoja ulkopuolelle sulkemisen syistä, mutta hän ei ollut vielä saanut oikeudellisen yksikön lupaamaa vastausta. Kantelijan mielestä viivästys herätti epäilyksiä tarjouskilpailumenettelyjen avoimuudesta.

LISÄTUTKIMUKSET

Lisätietoja koskeva pyyntö

Kantelijan huomautusten johdosta oikeusasiamies katsoi tarvitsevänsä lisätietoja kantelun tutkimiseen. Hän lähetti siksi jäljennöksen kantelijan huomautuksista parlamentille, jotta se voisi esittää huomautuksensa. Oikeusasiamies pyysi lisäksi parlamenttia selittämään, miksi 2. heinäkuuta 2002 lähetetyn sähköpostiviestin virheellisiä tietoja ei korjattu heti, kun virhe tuli asiasta vastaavan virkamiehen tietoon.

Parlamentin vastaus

Vastauksessaan parlamentti esitti seuraavat huomautukset:

Kun sähköpostiviesti lähetettiin 2. heinäkuuta 2002, oikeudellinen yksikkö oli vielä tutkimassa asiaa. Asiasta vastaaville virkamiehille oli ilmoitettu alustavasti (epävirallisesti), että tarjouskilpailu olisi todennäköisesti peruttava, ja myöhemmin heille oli ilmoitettu (jälleen epävirallisesti), että näin ei ehkä kävisikään. Oli siis selvää, että oikeudellisen yksikön kuulemisen tulos oli kaikkea muuta kuin ennalta selvä. Koska sähköpostiviestillä ei ollut oikeudellista merkitystä, virkamiehet päättivät odottaa oikeudellisen yksikön virallista lausuntoa. He eivät halunneet ottaa riskiä, että tarjoajille ilmoitettaisiin 2. heinäkuuta 2002 lähetetyn sähköpostiviestin olleen virheellinen ja tarjouskilpailun olevan tosiasiaa edelleen käynnissä, jolloin heille olisi ehkä ilmoitettava parin viikon päästä, että tarjouskilpailu oli kuitenkin lopulta peruttu. Asia saatiin ratkaistua vasta 12. elokuuta 2002.

Tarjouskilpailusta vastaavat virkamiehet oli nimetty sääntöjen mukaan tarjouskilpailun kutsukirjeessä/tarjouskilpailun erittelyissä. Lisäksi tarjouskilpailun erittelyissä oli ilmoitettu selvästi, että ainoa yhteyshenkilö olisi W. Virheellisen sähköpostiviestin lähettänyt virkamies työskenteli freelance-jaoston sihteeristössä ja oli säännöllisesti yhteydessä sähköpostitse hankintasopimuksen tehneisiin. Häntä ei kuitenkaan ollut nimetty tarjouskilpailua koskevissa asiakirjoissa.

Vaikka parlamentin käännösyksikkö on selvästi vastuussa parlamentin kirjallisista tiedonannoista, kyseinen sähköpostiviesti ei kuitenkaan ollut virallinen asiakirja. Suunnitteluosaston freelance-jaosto on pelkästään hallinnollinen yksikkö. Henkilöstö kuuluu suurimmaksi osaksi palkkaluokkaan C, ja työntekijät lähettävät hankintasopimuksen tehneille keskimäärin viisikymmentä sähköpostiviestiä päivittäin. Palveluntarjoajille toimitettujen puhtaasti hallinnollisten viestien kielentarkastuksen

varmistamiseksi tarvittaisiin ainakin kaksi vakinaista kääntäjää kutakin virallista kieltä kohti, joita on nyt yksitoista ja pian kaksikymmentä.

Parlamentti teki hankintasopimukset tarjouskilpailun perusteella, mikä on hyvin muodollinen menettely ja mitä koskevassa lainsäädännössä määritetään selkeästi säännöt ja käytettävissä olevat ilmoittamistavat. Oli valitettavaa, jos ilmapiiri vaikutti kantelijasta muodollisuuksien takia kielteiseltä, mutta asianosaisilla virkamiehillä oli velvollisuus noudattaa voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Oikeudellisen yksikön lausunto toimitettiin pääsihteerille, ja se merkittiin salaiseksi, eikä sitä julkisteta, mikä on normaali käytäntö parlamentin oikeudellisen yksikön lausuntojen ollessa kyseessä. Julkisia hankintoja koskevien sääntöjen mukaan parlamentti ei voi myöskään antaa tarjoajaa koskevia tietoja kenellekään muulle osapuolelle kuin tarjoajalle itselleen.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija kiitti oikeusasiamiestä avusta ongelman ratkaisemisessa ja ilmoitti lähettäneensä parlamentin lausunnon jäsenilleen ja rohkaisseensa näitä pyytämään henkilökohtaisesti tarjouskilpailuja koskevia tietoja. Kantelijan mukaan yksi jäsenistä oli jo pyytänyt tietoja, muttei ollut saanut vastausta, joten jäsen oli aikonut saattaa asian oikeusasiamiehen käsiteltäväksi. Kantelija lisäsi, että byrokratian ja "muodollisuuksien" taakse kätkeytyi ehdottomasti tiedonvaihtoa ja avoimuutta koskeva ongelma.

PÄÄTÖS

1 Tarjouskilpailun perumisen syiden jättäminen selittämättä

1.1 Vuoden 2002 alussa Euroopan parlamentti julkaisi tarjouskilpailun parlamentin istuntoselostusten kääntämisestä kreikaksi. Viisi kilpailuun osallistunutta tarjoajaa oli kantelijan, eli Kreikan käännösyhtyritysten yhdistyksen, jäseniä. Parlamentti ilmoitti tarjoajille 2. heinäkuuta 2002, että tarjouskilpailu oli peruttu "teknisistä syistä". Syyskuun alussa vuonna 2002 jättämässään kantelussa kantelija väitti, ettei parlamentti ollut ilmoittanut sille tarjouskilpailun perumisen syitä.

1.2 Euroopan parlamentti selvitti lausunnossaan, että 2. heinäkuuta 2002 lähetetyn sähköpostiviestin sisältämät tiedot olivat olleet virheellisiä ja ettei tarjouskilpailua itse asiassa ollut peruttu. Parlamentti tiedotti tarjouskilpailuun osallistuneille 26. syyskuuta 2002, että tehtyjä hankintasopimuksia koskeva ilmoitus oli julkaistu 13. syyskuuta 2002, ja pahoitteli samalla ongelmia, joita 2. heinäkuuta 2002 lähetetty virheellinen sähköpostiviesti oli mahdollisesti aiheuttanut.

1.3 Oikeusasiamies huomautti, että kantelijan väite perustui oletukseen, että tarjouskilpailu oli peruttu. Koska tarjouskilpailua ei ollut peruttu, väitteellä ei enää ollut tarkoitusta, eikä sitä tarvinnut tutkia enempää.

2 Viestin asiaton ja omahyväinen sävy

2.1 Kantelijan mielestä sähköpostiviesti, jonka Euroopan parlamentti lähetti 3. heinäkuuta 2002 vastauksena oletetusti peruttua tarjouskilpailua koskeviin muutamien jäsenten tiedusteluihin, oli sävyiltään asiaton ja antoi omahyväisen kuvan.

2.2 Parlamentti ilmoitti, että suunnitteluosaston päällikkö oli Strasbourgin täysistunnossa, kun eräs hänen alaisensa kysyi, miten kantelijalle pitäisi vastata. Kysymys esitettiin hänelle erityisen kiireellisenä ajankohtana, joten hänen ohjeensa olivat siksi väistämättä melko niukkasanaiset. Hän ei ollut laatinut sähköpostiviestiä itse, vaan englanninkielisen sähköpostiviestin laati päällikön antamia ohjeita tulkiten henkilö, joka ei puhunut englantia äidinkielenään. Tarkoituksena ei ollut loukata tai vaikuttaa ylimieliseltä.

2.3 Huomautuksissaan kantelija toi esiin, että Euroopan parlamentin käännösten pääosastoon kuuluvan suunnitteluosaston päällikön alaiset olivat lähettäneet muita saman sävyisiä kirjeitä.

Oikeusasiamies huomautti kuitenkin, etteinäitä kirjeitä ollut toimitettu hänelle. Hänen tutkimuksensa rajoittuivat siksi 3. heinäkuuta 2002 lähetettyyn sähköpostiviestiin.

2.4 On hyvän hallintotavan mukaista, että virkamiehet ovat kohteliaita suhteissaan yleisöön.⁵⁶ 3. heinäkuuta 2002 lähetetty sähköpostiviesti kuului seuraavasti:

”Emme selvitä perumisen syitä, koska meidän ei ole pakko.” Viesti oli vastaus muutamien kantelijan jäsenten lähettämään selvityspyyntöön. Viestistä sai sellaisen kuvan, että lähettäjän mielestä parlamentilla ei ollut velvollisuutta antaa pyydettyjä tietoja. Kantaa ei kuitenkaan perusteltu mitenkään, ja vastauksena annettiin yksi niukkasmainen lause. Oikeusasiamiehen mielestä oli näin ollen ymmärrettävää, että kantelija ja hänen yhdistyksensä jäsenet loukkaantuivat sähköpostiviestistä. Oikeusasiamies huomautti, että viesti oli lähetetty parlamentin kääntämisen pääosastoon kuuluvan suunnitteluosaston päällikön nimissä ja että päällikkö ja W. näyttivät saaneen viestistä jäljennöksen. Jos virkamiehen tarkoituksena ei ollut loukata tai vaikuttaa ylimieliseltä, kuten parlamentti tähdensi lausunnossaan, parlamentilla olisi ollut runsaasti aikaa korjata jälkikäteen vaikutelma, jonka viesti antoi. Korjausta ei kuitenkaan ilmeisesti tehty tai edes yritetty tehdä.

2.5 Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että kun parlamentti lähetti 3. heinäkuuta 2002 sähköpostiviestin ja jätti sen korjaamatta, parlamentti ei noudattanut velvollisuuttaan olla kohtelias suhteissaan yleisöön. Tämä on hallinnollinen epäkohta, josta oikeusasiamies esittää kriittisen huomautuksen.

3 Muut seikat

3.1 Huomautuksissaan parlamentin lausunnosta kantelija ilmoitti toivovansa, että sille kerrotaisiin tapahtuneen ”teknisen” ongelman luonne ja oikeudellisen yksikön antama lausunto. Kantelija ilmoitti lisäksi, että yksi sen jäsenistä, joka oli suljettu kyseisen tarjouskilpailun ulkopuolelle, oli pyytänyt tietoja ulkopuolelle sulkemisen syistä, muttei ollut vielä saanut oikeudellisen yksikön lupaamaa vastausta. Kantelijan mielestä viivästys herätti epäilyksiä tarjouskilpailumenettelyjen avoimuudesta.

3.2 Oikeusasiamies lähetti kantelijan huomautukset parlamentille, joka antoi vastauksessaan lisätietoja asiasta. Huomautuksissaan vastauksesta kantelija kiitti oikeusasiamiestä avusta ongelman ratkaisemiseen ja ilmoitti lähettäneensä parlamentin lausunnon jäsenilleen ja rohkaisseensa näitä pyytämään henkilökohtaisesti tarjouskilpailuja koskevia tietoja. Kantelijan mukaan yksi jäsenistä oli jo pyytänyt tietoja, muttei ollut saanut vastausta, joten jäsen aikoi saattaa asian oikeusasiamiehen tutkittavaksi.

3.3 Oikeusasiamies katsoi siten, ettei hänellä ollut syytä käsitellä tässä yhteydessä kantelijan huomautuksissa esille tulleita muita asioita parlamentin lausunnosta.

4 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella oli esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

On hyvän hallintotavan mukaista, että virkamiehet ovat kohteliaita suhteissaan yleisöön.⁵⁷ Oikeusasiamies katsoo, että lähettäessään 3. heinäkuuta 2002 päivätyyn sähköpostiviestin ja jättäessään sen korjaamatta parlamentti ei noudattanut tätä velvollisuuttaan. Tämä on hallinnollinen epäkohta.

Koska tapauksen tämä näkökohta koski yksittäisiä menneitä tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

⁵⁶ Ks. oikeusasiamiehen laatiman ja Euroopan parlamentin hyväksymän eurooppalaisen hyvän hallintotavan säännösten 12 artiklan 1 kohta. Säännöstöön voi tutustua oikeusasiamiehen Internet-sivustolla (<http://www.euro-ombudsman.eu.int>).

⁵⁷ Ks. oikeusasiamiehen laatiman ja Euroopan parlamentin hyväksymän eurooppalaisen hyvän hallintotavan säännösten 12 artiklan 1 kohta. Säännöstöön voi tutustua oikeusasiamiehen Internet-sivustolla (<http://www.euro-ombudsman.eu.int>).

3.4.2 Euroopan unionin neuvosto

ASIAKIRJOJEN JULKISUUS

Päätös kanteluun 648/2002/IJH Euroopan unionin neuvostoa vastaan

KANTELU

Kantelija teki neuvostolle 28. tammikuuta 2003 asetuksen (EY) N:o 1049/2001⁵⁸ mukaisen uudistetun hakemuksen saadakseen tutustua eräisiin EU:n kilpailumenettelyjen uudenaikaistamista käsitteleviin asiakirjoihin. Neuvosto vastasi uudistettuun hakemukseen 18. maaliskuuta 2002 ja myönsi kantelijalle oikeuden tutustua asiakirjoihin vain osittain.

Neuvosto perusteli päätöstään evätä oikeus tutustua asiakirjojen tiettyihin osiin viittaamalla asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 3 kohtaan⁵⁹. Neuvoston mukaan sen päätöksentekomenettelyn suojeleminen on tärkeämpää kuin asiakirjoihin kirjattujen valtuuskuntien kantojen ilmaisemisesta saatava yleinen etu. Neuvosto perusteli näkemystään seuraavasti:

Valtuuskuntien mahdollisuus ilmaista myös poliittisesti arkaluonteisia aiheita koskevia näkemyksiään vapaasti alustavissa keskusteluissa ja neuvotteluissa neuvoston valmistelemissa elimissä on välttämätön ennakkoehto sille, että neuvosto pystyy löytämään kompromissiratkaisuja ja edistymään vaikeissa kysymyksissä. Sellaisten asiakirjojen osien julkaiseminen, joista voidaan tunnistaa kunkin yksittäisen valtuuskunnan kanta edelleen käsiteltävinä oleviin aiheisiin, vaarantaisi tässä vaiheessa neuvoston tämän kyvyn, sillä se vähentäisi huomattavasti valtuuskuntien joustavuutta ja halua muuttaa kantaansa keskustelujen aikana esille tuotujen perustelujen valossa. Neuvoston mielestä se vahingoittaisi vakavasti neuvoston päätöksentekomenettelyä.

Neuvosto totesi, että hakija, joka saa tutustua asiakirjoihin osittain, saa tietää suurimman osan neuvostossa parhaillaan käsiteltävänä olevaa lainsäädäntöehdotusta käsittelevissä keskusteluissa vaihdetuista näkemyksistä.

Kantelussaan oikeusasiamiehelle kantelija hyväksyi neuvoston perustelut valtuuskuntien tunnistamiselle ilman, että se kuitenkaan vaikuttaisi siihen, että valtuuskuntien ja niiden esittämien kantojen ilmaisemista voidaan vaatia myöhemmin. Kantelijan mukaan neuvosto oli kuitenkin useimmissa tapauksissa poistanut asiakirjoista kaikki jonkin nimetyn valtuuskunnan esittämät kannanotot kokonaisuudessaan. Kantelija väitti, että neuvoston tekemät poistot ovat liiallisia ja että joidenkin asiakirjojen sisältö jäi niiden vuoksi epäselväksi. Toisin kuin neuvoston vastauksessa todettiin, lukijalle jäi epäselväksi suuri osa keskustelujen aikana vaihdetuista näkemyksistä. Kantelijan mukaan neuvoston olisi paljastettava kaikki asiakirjojen sisältämät perustelut, ajatukset ja ehdotukset siten, että asianomaisen valtuuskunnan nimi on tarvittaessa poistettu.

Lisäksi kantelija totesi, että kaksi asiakirjoista, joihin hän sai tutustua osittain, oli neuvoston kilpailua käsittelevälle työryhmälle toimitettuja komission valmisteluasiakirjoja, joiden aiheena oli komission ehdotus neuvoston asetukseksi kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta. Kantelijan mukaan kummankin asiakirjan loppuluku oli poistettu kokonaisuudessaan. Kantelija väitti, että jos komissio oli valmistellut kyseiset asiakirjat ehdotuksen yleisluontoisiksi tausta-asiakirjoiksi, niiden luovuttaminen kokonaisuudessaan ei vaikuttaisi mitenkään neuvoston keskustelujen luottamuksellisuuteen. Vaikka asiakirjat olisivatkin laadittu vasta neuvoston keskustelujen alkamisen

⁵⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL 2001 L 145, s. 43.

⁵⁹ «Asiakirjaa, jonka toimitus on laatinut sisäiseen käyttöön tai jonka se on vastaanottanut ja joka liittyy asiaan, josta toimitus ei ole tehnyt päätöstä, ei anneta tutustuttavaksi, jos asiakirjan sisältämien tietojen ilmaiseminen vahingoittaisi vakavasti toimielimen päätöksentekomenettelyä, jollei ylivoimainen yleinen etu edellytä ilmaisemista.»

jälkeen vastauksena yhden tai useamman valtuuskunnan esittämiin kantoihin, ne olisi silti ilmaistava.

Kantelijan mukaan julkaistua komission ehdotukseen liittyvä lainsäädännöllinen muodollisuus riitti oikeuttamaan neuvoston ja komission välillä myöhemmin käytävässä vuoropuhelussa käytettyjen perustelujen paljastamisen. Kun yleisö on saanut tietää ehdotuksen sisällön, on tärkeää ymmärtää vaikeudet, joita kohdataan pyrittäessä saada ehdotus hyväksytyksi. Jos neuvosto julkaisee tekstin, jossa on selittämättömiä sisältömuutoksia, yleisön luottamus lopputuotteeseen heikkenee ja se alkaa epäillä neuvoston menetelmiä.

Lopuksi kantelija väitti, että neuvoston online-asiakirjahakemistossa ei anneta riittävän yksityiskohtaisia tietoja siitä, onko joku tietty asiakirja todennäköisesti kiinnostava. Tästä seuraa, että asiakirjoja pyydetään turhaan ja neuvoston ja hakijan aikaa kuluu hukkaan. Esimerkkinä kantelija mainitsi sen, että kaikkien tähän aiheeseen liittyvien työryhmien raporttien kohdalla mainittiin vain komission ehdotuksen nimi.

Kantelija väitti yhteenvedona seuraavaa:

- (i) Myönnettyään oikeuden tutustua asiakirjoihin vain osittain neuvosto poisti asiakirjoista enemmän kohtia kuin mihin oikeutti sen esittämä perustelu, jonka mukaan edelleen käsiteltävinä olevista aiheista esitettyjen yksittäisten valtuuskuntien kantojen luottamuksellisuus oli säilytettävä.
- (ii) Neuvoston esittämä perustelu ei oikeuttanut kohtien poistamista tietyistä komission valmisteluasiakirjoista.
- (iii) Neuvoston online-asiakirjahakemistossa ei anneta riittävästi tietoa asiakirjoista.

Kantelija vaati oikeutta tutustua kokonaan tai ainakin tarkemmin seuraaviin 13 asiakirjaan: 12241/00, 10022/01, 13798/00, 13563/01, 5158/01, 12290/00, 12856/00, 13385/00, 5843/01, 6024/01, 6622/01, 6834/01, 7692/01.

TUTKIMUS

Neuvoston lausunto

Neuvoston lausunnossa todettiin yhteenvedona seuraavaa:

Neuvosto oli periaatteessa yhtä mieltä ensimmäisestä väitteestä eli siitä, että säädösluonnoksia koskevien keskustelujen tulisi olla saatavissa mahdollisimman laajasti ja että ainoa tapa päästä tähän on paljastaa suurin osa tai kaikki keskustelujen aikana vaihdetut näkemykset ja salata vain ne asiakirjojen osat, joista voidaan tunnistaa kannanottoja esittäneet valtuuskunnat. Näin valtuuskunnat voivat säilyttää joustavuutensa, jota tarvitaan kantojen muuttamiseksi käytyjen keskustelujen valossa ja joka on ehdoton edellytys edistyksen saavuttamiselle vaikeissa kysymyksissä. Neuvosto on toiminut näin useissa tapauksissa asetuksen (EY) N:o 1049/2001 voimaantulon jälkeen.

Käsiteltävänä olleeseen tapaukseen liittyvät erityiset olosuhteet edellyttivät kuitenkin varovaisempaa suhtautumista. Kyseinen ehdotus oli tuonut esiin joitakin erittäin arkaluonteisia ja kiistanalaisia asioita, joita käsiteltiin edelleen vaikeissa poliittisen tason neuvotteluissa neuvostossa. Näissä olosuhteissa sellaisten alustavien kantojen ennakoinnin paljastaminen, joita neuvoston jäsenten valtuutetut ja komission edustajat olivat kokouksissa ilmaisseet ja joiden esittäjän asiantuntija voi helposti tunnistaa vaikka sitä ei olisikaan erikseen mainittu, oli voinut vahingoittaa toimielimen kykyä löytää asioissa kompromissiratkaisuja ja tehdä tyhjäksi neuvoston ponnistelut tärkeää lainsäädäntötekstiä koskevan kaikkia tyydyttävän sovinnon aikaansaamiseksi.

Asiakirja 13563/01 sisälsi puheenjohtajavaltion laatiman välitysehdotuksen, joka koski ehdotettua asetusta. Välitysehdotus on osittain julkinen, mutta erityisen arkaluonteisia ja kiisteltyjä kohtia käsittelevät osat on salattu edellä esitetyn kaltaisten syiden vuoksi. Kompromissiehdotus voi tulla hyväksytyksi vain, jos jokainen valtuuskunta on valmis tekemään myönnytyksiä alkuperäisiin kantoihinsa. Erityisen arkaluonteisia asioita käsittelevän kompromissiehdotuksen ilmaiseminen

vaiheessa, jossa neuvoston jäsenet valtuutettuineen ja komissio käsittelevät sitä edelleen, tekisi tyhjäksi tekstin tarkoituksen.

Toisesta väitteestä neuvosto totesi, että kyseiset komission asiakirjat olivat komission yksiköiden laatimia epävirallisia asiakirjoja, joilla pohjustettiin neuvoston työryhmän keskusteluja ja joiden tarkoituksena oli selventää joitakin komission ehdotukseen liittyviä kohtia, joita komissio ei ollut hyväksynyt komission jäsenten kollegiossa ja joiden ei ollut tarkoitus sitoa komissiota. Näiden kohtien poistamista asiakirjoista voitiin perustella samoin syin kuin kyseisten neuvoston asiakirjojen kohdalla.

Kolmatta väitettä neuvosto kommentoi toteamalla, että kun käyttäjä menee Internetissä neuvoston julkisen asiakirjahakemiston kohtaan ”Asiakirjatiedot”, hän voi tutustua kaikkiin asiakirjan otsikossa oleviin tietoihin, muun muassa laatijaan, vastaanottajaan, asiakirjan tyyppiin ja aiheeseen. Neuvosto oli kuitenkin halukas tutkimaan mahdollisuutta lisätä julkisen hakemiston käyttäjäystävällisyyttä.

Neuvosto toimitti oikeusasiamiehelle myös jäljennöksen asiakirjoista siinä asussa, jossa ne oli toimitettu kantelijalle.

Kantelijan huomautukset

Ensimmäisen väitteen osalta kantelija totesi, että neuvoston lausunnossa EU:n lainsäädännön hyväksymiseen suhtauduttiin kuin kansainvälistä sopimusta koskeviin neuvotteluihin, joissa myönnetyksistä käydään kauppaa kansallisen edun mukaisilla asioilla. Kantelijan mukaan tällainen suhtautuminen oli epäasianmukaista, kun kyseessä oli suoraan yleisöä sitovan lainsäädännön hyväksyminen. Neuvostossa käydyt keskustelut eivät myöskään vastaa ministerien tai hallituksen kokousta, jossa yksittäiset henkilöt esittävät omituisia ja mahdollisesti sopimattomiakin ajatuksia. Kun ehdotus tulee neuvoston käsiteltäväksi, komissio on jo antanut ehdotuksen julkiseen käyttöön, ja neuvoston tehtävänä on toimia lainsäätäjänä. Yleisesti sitovien lakien tekstin salaaminen siihen saakka, kunnes niiden sisältö on vahvistettu, vaikuttaa äärimmäiseltä ratkaisulta ongelmaan, joka voitaisiin hoitaa poistamalla valtuuskuntien nimet.

Toisesta väitteestä kantelija totesi hyväksyvänsä sen, että neuvoston keskustelujen tueksi laadittuja komission valmisteluasiakirjoja kohdeltiin samoin kuin neuvoston asiakirjoja.

Lisäksi kantelija totesi, että hänen kolmannessa väitteessä esittämänsä huomiot oli tarkoitettu avuksi, eikä hän halunnut jatkaa asian ajamista. Hän teki myös joitakin ehdotuksia tämän hänen omien sanojensa mukaan ”poikkeuksellisen arvokkaan tietolähteen” kehittämiseksi.

LISÄTUTKIMUKSET

Tarkasteltuaan huolellisesti neuvoston lausuntoa ja kantelijan huomautuksia oikeusasiamies katsoi tarpeelliseksi tarkastaa kyseiset asiakirjat voidakseen arvioida poistettujen kohtien laajuutta ja luonnetta.

Tarkastus

Oikeusasiamiehen toimisto suoritti tarkastuksen 9. lokakuuta 2002. Oikeusasiamies kirjoitti myöhemmin neuvostolle kiittääkseen sitä hyvästä yhteistyöstä tarkastuksen aikana ja ilmoittaakseen oikeusasiamiehen havainnoista.

Oikeusasiamies muistutti aluksi neuvoston ja kantelijan näkemyksistä, jotka kävivät ilmi neuvoston lausunnosta ja kantelijan huomautuksista. Oikeusasiamies totesi, että neuvoston poistoille esittämä perustelu oli nähtävästi se, että joku, mahdollisesti asiantuntija, voisi tunnistaa valtuuskuntien tai komission edustajan kannanotot neuvostossa käsiteltävinä olevissa asioissa, jos asiakirjoista poistetut kohdat paljastettaisiin. Kantelija hyväksyi sen, että neuvosto piti valtuuskuntien nimet salaisina ja että neuvoston keskustelujen tueksi laadittuja komission valmisteluasiakirjoja kohdeltiin samalla tavalla. Tarkastamalla asiakirjat oikeusasiamies pyrki näin ollen varmistamaan, olisiko joku,

mahdollisesti asiantuntija, voinut tunnistaa valtuuskuntien tai komission edustajan kannanotot neuvostossa käsiteltävinä olleista asioista neuvoston poistamien kohtien perusteella.

Oikeusasiamiehen tarkastuksen tulokset olivat seuraavat:

Viittaukset nimettyihin valtuuskuntiin tai komission edustajaan

Tarkastetuissa asiakirjoissa viitataan nimettyihin valtuuskuntiin tai komission edustajaan yleensä yhdellä seuraavista kolmesta tavasta: (i) alaviite (ii) sulkeisiin pantu viittaus tekstissä tai (iii) johdantolause, kuten "(Xx) valtuuskunta oli sitä mieltä..." tai "(Xx) valtuuskunta katsoi, että..."

Kaikki alaviitteissä esiintyvät valtuuskuntien nimet oli poistettu, ja useimmissa tapauksessa alaviitettä vastaava teksti oli jätetty näkyviin. Poistetuissa alaviitteissä ei yleensä mainittu muuta kuin valtuuskunnan nimi ja se, että valtuuskunta ehdotti tekstissä esitettyä kantaa, oli sen kanssa samaa mieltä tai eri mieltä tai esitti siitä varauksen. Asiakirjan 12241/01 sivun 3 alaviite oli poikkeus. Tätä yhtä kohtaa lukuun ottamatta neuvoston tekemät alaviitteiden poistot näyttivät noudattavan valtuuskuntien nimien salaamista koskevaa vähimmäisvaatimusta.

Useimmissa tapauksissa, joissa nimettyyn valtuuskuntaan viitattiin tavalla (ii) tai (iii), koko asianomainen kappale on poistettu. Sen sijaan asiakirjan 13385/00 kohdat 19, 33, 44, 50–51, 69 oli jätetty näkyviin kokonaisuudessaan poistamatta viittausta nimettyyn valtuuskuntaan ja/tai komission edustajaan. Sellaisia kohtia ei ilmeisesti kuitenkaan ollut, joissa neuvosto olisi poistanut vain viittauksen valtuuskuntaan ja/tai komission edustajaan ja jättänyt näkyviin muun tekstin.

Oikeusasiamies oli vain yhdessä kohdassa samaa mieltä siitä, että kyseisen valtuuskunnan nimi voitaisiin päätellä tällaisen poistetun kappaleen muun tekstin perusteella. Kohta oli asiakirjan 13385/00 kohta 36.

Poistetut kohdat, joissa ei viitata nimettyihin valtuuskuntiin tai komission edustajaan

Neuvosto oli poistanut joitakin asiakirjojen osia, kappaleita ja kappaleen osia, joissa ei viitattu nimettyihin valtuuskuntiin tai komission edustajaan. Joissakin niistä, tosin ei kaikissa, on seuraavanlaisia lauseita: "jotkut valtuuskunnat olivat sitä mieltä..." tai "valtuuskunnat olivat sitä mieltä...". Joissakin toisissa tapauksissa poistettu materiaali sisälsi puheenjohtajavaltion kompromissiehdotuksia.

Oikeusasiamies ei voinut vahvistaa, että mikään tällaisista poistetuista kohdista olisi mahdollistanut tietyn valtuuskunnan tai valtuuskuntien tai komission edustajan tunnistamisen. Vaikka neuvosto mainitsi, että asiantuntija voisi mahdollisesti tunnistaa kannanoton esittäjän, se vaikuttaa epätodennäköiseltä poistettujen kohtien luonteen valossa.

Johtopäätökset

Oikeusasiamies katsoi tarkastuksen perusteella, että ainakaan seuraavien kohtien poistaminen ei ole perusteltua sen vuoksi, että joku, mahdollisesti asiantuntija, olisi voinut tunnistaa valtuuskuntien tai komission edustajan esittämät kannanotot neuvostossa käsiteltävänä olevissa asioissa, jos ne paljastettaisiin.

Asiakirja 1224/01: sivun 3 alaviite (lukuun ottamatta valtuuskunnan nimeä), kohdat 17–21, 23–27

Asiakirja 10022/01: sivut 29–36 (taulukot, joissa vertaillaan jäsenvaltioiden tärkeimpiä kilpailulainsäädännön säännöksiä ja EY:n perustamissopimuksen 81–82 artiklaa)

Asiakirja 13798/00: kohdat 5–8, 9–10 (osittaiset poistot), 14–15

Asiakirja 12856/00: kohdat 2,3 (osittainen poisto)

Asiakirja 13385/00: kohta 2

Asiakirja 5843/01: kohdat 4, 5

Asiakirja 6024/01: kohdat 4, 5

Asiakirja 6622/01: kohdat 3, 10, 11

Asiakirja 7692/01: kohdat 12–18 ja liite

Asiakirja 6834/01: kohdat 3 (osittainen poisto), 6, 8, 10

Asiakirja 13560/01, jossa on kaksi osaa: tilanneselvitys ja liitteet. Oikeusasiamies katsoi tarkastuksen perusteella, että kohdat 6, 8, 10–12, 19–20 ja 22 olisi voinut myös paljastaa ilman, että kukaan olisi pystynyt tunnistamaan tietyn valtuuskunnan, valtuuskuntien tai komission edustajan kannanottoja. Asiakirjan 13563/01 liitteessä II (puheenjohtajan välitysehdotus asetuksen tekstiksi) ei myöskään näyttänyt olevan muuta perustetta erotella paljastettavia tekstin osia (alaviitteitä lukuun ottamatta) ja poistettavia tekstin osia kuin se, että poistetuissa kohdissa käsiteltiin poliittisesti arkaluonteisempia aiheita. Oikeusasiamiehen näkemyksen mukaan edes asiantuntija ei olisi pystynyt poistetun tekstin (alaviitteitä lukuun ottamatta) paljastamisen myötä tunnistamaan tietyn valtuuskunnan tai valtuuskuntien tai komission edustajan kannanottoja. Sama arvio päti myös asiakirjaan 5158/01, johon sisältyi aikaisempi ehdotus asetuksen tekstiksi.

Lisätietoja koskeva pyyntö

Oikeusasiamies pyysi edellä esitetyn valossa neuvostoa ystävällisesti pohtimaan uudelleen kantaansa edellä mainittujen poistettujen kohtien suhteen ja ilmoittamaan hänelle, voisiko se paljastaa kyseiset kohdat kantelijalle.

Neuvoston vastaus

Neuvosto totesi vastauksessaan, että se oli saanut aikaan kyseistä asetusluonnosta koskevan poliittisen sopimuksen 26. marraskuuta 2002 pidetyssä kokouksessa. Neuvosto katsoi, että tässä tilanteessa kantelijalle voitaisiin antaa oikeus tutustua kyseisiin asiakirjoihin kokonaisuudessaan.

Kantelijan huomautukset

Kantelija totesi huomautuksissaan, että neuvosto oli nähtävästi poistanut perusteen hänen kantelultaan myöntämällä oikeuden tutustua kyseisiin asiakirjoihin, mutta hän oli myös turhautunut siitä, että oikeutta ei myönnetty ennen kuin asetus oli hyväksytty. Kantelija kiitti oikeusasiamiestä asian ajamisesta hänen puolestaan.

PÄÄTÖS

1 Tiettyihin asiakirjoihin tutustumista koskevan oikeuden epääminen osittain

1.1 Neuvosto myönsi kantelijalle oikeuden tutustua tiettyihin EU:n kilpailumenettelyjen uudenaikaistamista käsitteleviin asiakirjoihin vain osittain. Kantelija väitti, että neuvosto poisti asiakirjoista enemmän kohtia kuin mihin oikeutti sen esittämä perustelu, että edelleen käsiteltävinä olevista aiheista esitettyjen yksittäisten valtuuskuntien kantojen luottamuksellisuus oli säilytettävä. Kantelija hyväksyi sen, että neuvosto piti valtuuskuntien nimet salassa, mutta vaati, että kannanottojen sisältö ja kyseisten asiakirjojen muut osat olisi tullut paljastaa.

1.2 Neuvosto perusteli asiakirjojen joidenkin osien salaamista viittaamalla aluksi asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 3 kohtaan⁶⁰. Neuvoston mukaan kyseinen ehdotus toi esiin joitakin äärimmäisen arkaluonteisia ja kiistanalaisia asioita, joista tuolloin vielä käytiin vaikeita poliittisen tason neuvotteluja neuvostossa. Näissä olosuhteissa sellaisten alustavien kantojen ennakoinen paljastaminen, joita neuvoston jäsenten valtuutetut ja komission edustajat olivat kokouksissa ilmaisseet ja joiden esittäjän asiantuntija saattoi helposti tunnistaa vaikka sitä ei olisikaan erikseen

⁶⁰

»Asiakirjaa, jonka toimitus on laatinut sisäiseen käyttöön tai jonka se on vastaanottanut ja joka liittyy asiaan, josta toimitus ei ole tehnyt päätöstä, ei anneta tutustuttavaksi, jos asiakirjan sisältämien tietojen ilmaiseminen vahingoittaisi vakavasti toimielimen päätöksentekomenettelyä, jollei ylivoimainen yleinen etu edellytä ilmaisemista.»

mainittu, saattoi vahingoittaa toimielimen kykyä löytää asioissa kompromissiratkaisuja ja voi tehdä tyhjäksi neuvoston ponnistelut tärkeää lainsäädäntötekstiä koskevan kaikkia tyydyttävän sovinnon aikaansaamiseksi.

1.3 Koska kantelija oli hyväksynyt, että neuvosto piti valtuuskuntien nimet salassa, oikeusasiamies keskittyi tutkimuksessaan siihen, oliko neuvosto poistanut enemmän kohtia kuin mihin tässä tarkoituksessa oli aihetta.

1.4 Oikeusasiamies päätyi kyseisten asiakirjojen tarkastuksen perusteella siihen johtopäätökseen, että joitakin poistoja ei voinut perustella neuvoston esittämällä syillä. Oikeusasiamies kertoi neuvostolle yksityiskohtaisista havainnoistaan ja pyysi sitä pohtimaan kantaansa uudelleen.

1.5 Neuvosto totesi vastauksessaan, että se oli saanut aikaan kyseistä asetusluonnosta⁶¹ koskevan poliittisen sopimuksen kokouksessaan 26. marraskuuta 2002. Neuvosto katsoi, että tässä tilanteessa kantelijalle voitaisiin antaa oikeus tutustua kyseisiin asiakirjoihin kokonaisuudessaan.

1.6 Huomautuksissaan neuvoston vastauksesta kantelija ilmaisi turhautumisensa siitä, ettei hän ollut saanut oikeutta tutustua asiakirjoihin ennen kuin asetus oli hyväksytty. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että oli syytä esittää johtopäätös kantelijan väitteestä, että neuvoston toiminnassa oli tullut ilmi hallinnollinen epäkohta.

1.7 Oikeusasiamies tarkasti asiakirjat, joihin neuvosto oli antanut kantelijan tutustua vain osittain. Oikeusasiamiehen mielestä neuvoston perustelu, että joku olisi voinut tunnistaa valtuuskuntien tai komission edustajan kannanotot neuvostossa käsiteltävinä olevissa asioissa, jos poistetut kohdat olisi paljastettu, ei riittänyt oikeuttamaan useita tehtyjä poistoja. Tämä oli hallinnollinen epäkohta, ja oikeusasiamies esitti sen johdosta kriittisen huomautuksen.

1.8 Oikeusasiamies ei katsonut aiheelliseksi ryhtyä jatkotoimiin, sillä neuvosto oli antanut kantelijalle oikeuden tutustua kyseisiin asiakirjoihin kokonaisuudessaan sen jälkeen, kun asianomaisesta asetusluonnoksesta oli päästy sopuun 26. marraskuuta 2002 pidetyssä kokouksessa.

2 Oikeus tutustua komission valmisteluasiakirjoihin

2.1 Kantelija väitti, että neuvoston esittämä perustelu ei oikeuttanut kohtien poistamista tietyistä komission valmisteluasiakirjoista. Oikeusasiamies muistutti, että hän oli esittänyt kriittisen huomautuksen kyseisistä asiakirjoista poistetuista kohdista. Kantelun tässä kohdassa oli siten vain kyse siitä, voitiinko neuvoston perusteluita soveltaa komission valmisteluasiakirjoihin.

2.2 Neuvosto totesi, että kyseiset komission asiakirjat olivat komission yksiköiden laatimia epävirallisia asiakirjoja, joilla pohjustettiin neuvoston työryhmän keskusteluja ja joiden tarkoituksena oli selventää joitakin komission ehdotukseen liittyviä kohtia, joita komissio ei ollut hyväksynyt komission jäsenten kollegiossa ja joiden ei ollut tarkoitus sitoa komissiota.

2.3 Kantelija totesi huomautuksissaan hyväksyvänsä sen, että neuvoston keskustelujen tueksi laadittuja komission valmisteluasiakirjoja kohdeltiin samoin kuin neuvoston asiakirjoja. Kantelija antoi siten nähtävästi tämän kantelun näkökohdan raueta.

3 Neuvoston online-asiakirjahakemisto

3.1 Kantelija väitti, että neuvoston online-asiakirjahakemistossa ei annettu riittävästi tietoa asiakirjoista.

⁶¹ Neuvosto hyväksyi seuraavan asetuksen 16. joulukuuta 2002: Neuvoston asetus (EY) N:o 1/2003, annettu 16 päivänä joulukuuta 2002, perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta, EYVL 2003 L 1, s. 1.

3.2 Neuvosto totesi, että kunkin asiakirjan laatijasta ja vastaanottajasta sekä asiakirjan tyypistä saattoi helposti saada tietoa online-asiakirjahakemiston kautta. Neuvosto oli halukas tutkimaan mahdollisuutta lisätä julkisen hakemiston käyttäjäystävällisyyttä.

3.3 Kantelija totesi huomautuksissaan, että hänen esittämänsä huomiot oli tarkoitettu avuksi, eikä hän halunnut jatkaa asian ajamista. Hän teki myös joitakin ehdotuksia tämän hänen omien sanojensa mukaan ”poikkeuksellisen arvokkaan tietolähteen” kehittämiseksi. Oikeusasiamies välitti kantelijan ehdotukset neuvostolle tiedoksi.

3.4 Edellä esitetyn valossa oikeusasiamies katsoi, ettei kantelun tässä kohdassa tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa.

4 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella on esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

Oikeusasiamies tarkasti asiakirjat, joihin neuvosto oli antanut kantelijan tutustua vain osittain. Oikeusasiamies katsoi, että neuvoston perustelu, että joku voisi tunnistaa valtuuskuntien tai komission edustajan kannanotot neuvostossa käsiteltävinä olevissa asioissa, jos poistetut kohdat olisi paljastettu, ei riittänyt oikeuttamaan useita tehtyjä poistoja. Tämä oli hallinnollinen epäkohta.

Oikeusasiamies ei katsonut aiheelliseksi ryhtyä jatkotoimiin, sillä neuvosto oli antanut kantelijalle oikeuden tutustua kyseisiin asiakirjoihin kokonaisuudessaan sen jälkeen, kun asianomaisesta asetuseroista oli päästy sopuun 26. marraskuuta 2002 pidetyssä kokouksessa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

NEUVOSTON VELVOLLISUUS VARMISTAA, ETTÄ EUROOPAN UNIONIN POLIISIOPERAATIOSSA SARAJEVOS SA NOUDATETAAN PERUSOIKEUKSIA

Päätös kanteluun 1200/2003/OV (luottamuksellinen) Euroopan unionin neuvostoa vastaan

KANTELU

Kantelijan mukaan olennaiset tosiseikat olivat seuraavat:

Sarajevossa suoritettavan Euroopan unionin poliisioperaation (EUPM) suunnitteluryhmän johto sanoi kantelijan työsopimuksen irti todistamattomien syytösten takia perustelematta asiaa mitenkään. Tämä rikkoi kantelijan oikeuksia puolustautua.

Kantelija ilmoitti vastustavansa noudatettua menettelyä kirjeessään suunnitteluryhmälle, joka oli päivätty 19. marraskuuta 2002. Vastauksessaan 26. marraskuuta 2002 EUPM:n suunnitteluryhmän päällikkö ilmoitti, että kantelijan työsopimus oli sanottu irti, koska hänen käytöksensä oli ollut sopimatonta ja koska hän oli toiminut vastoin EUPM:n suunnitteluryhmän aatteita ja omia velvoitteitaan operaatioon osallistuvana ammattijäsenenä.

Kantelija teki Euroopan oikeusasiamiehelle kantelun (viitenumero 2188/2002/OV) 17. joulukuuta 2002. Kantelua ei voitu kuitenkaan ottaa käsiteltäväksi, sillä kantelija ei ollut etukäteen ollut yhteydessä neuvostoon kantelun kohteena olevassa asiassa. Oikeusasiamies neuvoi kantelijaa kirjoittamaan neuvostolle. Kantelijan mukaan hän oli tämän jälkeen lähettänyt kaksi kirjattua kirjettä neuvostolle, mutta ei ollut saanut vastausta.

Kantelija jätti oikeusasiamiehelle sen jälkeen oikeusasiamiehelle tutkittavaksi kantelun 26. kesäkuuta 2003. Hän väitti, että hänen sopimuksensa EUPM:n kanssa oli sanottu irti perusteettomasti ja

todistamattomien syytösten perusteella ja että neuvosto ei ollut vastannut hänen kahteen kirjattuun kirjeeseensä, jotka koskivat asiaa. Hän vaati, että neuvoston olisi oikaistava häneen kohdistuvat syytökset ja että hänen olisi saatava palkka koko joulukuulta 2002.

TUTKIMUS

Neuvoston lausunto

Neuvosto antoi lyhyen lausunnon ja totesi, ettei neuvoston pääsihteeristö osallistunut kantelijan nimittämiseen eikä erottamiseen. EUPM:n suunnitteluryhmä oli palkannut kantelijan suoraan sen toimivallan turvin, joka operaatiolle oli myönnetty Euroopan unionin poliisioperaatiosta 11. maaliskuuta 2002 annetulla neuvoston yhteisellä toiminnalla⁶². Neuvoston pääsihteeristö ei ollut tietoinen kantelijan erottamisen perusteista.

Neuvoston yhteisen toiminnan 2 artiklan 1 kohdassa säädetään, että ”suunnitteluryhmään kuuluu operaation poliisijohtaja/suunnitteluryhmän johtaja ja riittävästi henkilöstöä operaation tarpeista johtuvien toimintojen suorittamiseksi”. EUPM voi ottaa palvelukseen kansainvälistä siviilihenkilöstöä sopimus pohjaisesti tarpeen mukaan⁶³. Operaation johtaja/poliisikomentaja vastaa kuitenkin EUPM:n operatiivisesta johdosta ja päivittäisestä hallinnosta⁶⁴ sekä käyttää tähän perustuvaa toimivaltaa. Toimivaltaan kuuluu väistämättä henkilöstön palkkaaminen sopimus pohjaisesti sekä henkilöstön mahdollinen irtisanominen, kuten oli käynyt kantelijan tapauksessa.

Edellä todetusta käy ilmi, ettei ollut neuvoston pääsihteeristön tehtävä palkata (ja lopulta irtisanoa) EUPM:n sopimus pohjaista henkilöstöä.

Kantelijan huomautukset

Kanteliija pitäytyi kantelussaan. Hän ilmoitti alkaneensa kirjoittaa kirjeitä asianajajille Brysseliin.

PÄÄTÖS

1 Oikeusasiamiehen tutkimuksen kohde

1.1 Tutkiessaan kanteluita, jotka koskevat sopimussuhdetta yhteisön toimielimen tai muun elimen kanssa, oikeusasiamies rajoittuu tutkimaan, antaako yhteisön toimielin tai muu elin johdonmukaisen ja järkevän selityksen toimiensa oikeusperustasta ja siitä, miksi se uskoo oman näkemyksensä sopimustilanteesta olevan perusteltu. Jos näin käy, oikeusasiamies tulee siihen tuloksen, ettei hänen tutkimuksensa perusteella ole ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

1.2 Oikeusasiamiehen päätös sopimusasiassa ei vaikuta osapuolten oikeuteen tutkituttaa ja saada sopimuskiistansa ratkaistua virallisesti toimivaltaisessa tuomioistuimessa.

2 Sopimuksen päättäminen perusteettomasti ja todistamattomien syytösten perusteella

2.1 Kanteliija väitti, että hänen sopimuksensa Sarajevossa suoritettavan Euroopan unionin poliisioperaation (EUPM) kanssa päätettiin perusteettomasti ja todistamattomien syytösten perusteella. Kantelijan mukaan näin rikottiin hänen oikeuttaan puolustautua.

2.2 Neuvosto ilmoitti, ettei sen pääsihteeristö osallistunut kantelijan nimittämiseen eikä erottamiseen. EUPM:n suunnitteluryhmä oli palkannut kantelijan suoraan sen toimivallan turvin, joka operaatiolle oli myönnetty Euroopan unionin poliisioperaatiosta 11. maaliskuuta 2002 annetulla

⁶² EYVL L 70, 13.3.2002, s. 1.

⁶³ Neuvoston yhteinen toiminta, 11 päivältä maaliskuuta 2002, Euroopan unionin poliisioperaatiosta – 5 artiklan 3 kohta.

⁶⁴ Neuvoston yhteinen toiminta, 11 päivältä maaliskuuta 2002, Euroopan unionin poliisioperaatiosta – 4 artiklan 1 kohta ja 7 artiklan 3 luetelmakohta.

neuvoston yhteisellä toiminnalla. Neuvoston pääsihteeristö ei ollut tietoinen kantelijan erottamisen perusteista.

2.3 Oikeusasiamies huomautti, että Euroopan unionin poliisioperaatio oli vahvistettu neuvoston yhteisessä toiminnassa 11. päivästä maaliskuuta 2002⁶⁵. Yhteisen toiminnan 4 artiklan 1 kohdassa säädettiin, että neuvoston nimittämä operaation johtaja/poliisikomentaja vastasi EUPM:n operatiivisesta johdosta ja päivittäisestä hallinnosta. 4 artiklan 4 kohdassa säädettiin edelleen, että operaation johtaja/poliisikomentaja vastaa henkilöstön kurinpitovalvonnasta. Euroopan unionin poliisioperaatiosta (EUPM) Bosnia-Hertsegovinassa tehdyn Euroopan unionin sekä Bosnia-Hertsegovinan välisen sopimuksen⁶⁶ 3 artiklan 2 kohdassa säädettiin, että operaation johtaja/poliisikomentaja raportoi yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana toimivalle pääsihteerille Euroopan unionin Bosnia-Hertsegovinan erityisedustajan välityksellä.

2.4 Edellä esitettyjen säännösten perusteella oikeusasiamies katsoi, että neuvoston tehtävänä oli varmistaa, että EUPM:n toiminnassa noudatettiin oikeusvaltion periaatteita ja Euroopan unionin tunnustamia perusoikeuksia.

2.5 Oikeusasiamies tutki huolellisesti kantelijan ja neuvoston toimittamat asiakirjat. Asiakirjojen perusteella tapauksen tosiseikat näyttivät olevan seuraavat:

- (i) Kantelijan työsopimus allekirjoitettiin EUPM:n suunnitteluryhmän kanssa 26. kesäkuuta 2002 Euroopan unionin poliisioperaatiosta 11. maaliskuuta 2002 annetun neuvoston yhteisen toiminnan 5 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Kyseisessä kohdassa säädettiin, että *"EUPM ottaa palvelukseen kansainvälistä siviilihenkilöstöä ja paikallista henkilöstöä sopimuspohjaisesti tarpeen mukaan"*. Sopimuksen oli määrä olla voimassa heinäkuun 1. päivästä joulukuun 31. päivään 2002.
- (ii) Kantelijan sopimus päätettiin sanoa irti kurinpitotoimenpiteenä. Kantelijan lähettämiin asiakirjoihin sisältyi 12. marraskuuta 2002 päivätty muistio, jonka oli laatinut EUPM:n suunnitteluryhmän lainopillinen neuvonantaja ja jonka otsikkona oli *"Suositus kurinpitomenettelyä varten"*. Muistiossa mainittiin, että apulaiskomentaja oli laatinut sisäisen tutkintaraportin kantelijan väitetystä rikkomuksesta. Väitetty rikkomus koski oletettua suhdetta kantelijan ja moldavialaisen naisen välillä. Moldavialainen nainen oleskeli laittomasti Bosnia-Hertsegovinassa ja työskenteli tanssijana kahdessa paikallisessa baarissa. Kantelija oli oletettavasti maksanut naiselle *"palveluista"*. Muistiossa viitattiin myös *"seksipalvelujen ostoon"*, ja siinä todettiin, että *"koska [kantelija] on EUPM:n suunnitteluryhmän jäsen ja hänellä on näin ollen velvollisuus olla sekaantumatta laittomaan toimintaan, hänen olisi pitänyt pidättäytyä luomasta minkäänlaista tunteisiin perustuvaa romanttista suhdetta neiti X:ään. Koska [kantelijan] käytös ei pysynyt sopivaisuuden ja pidättyvyyden rajoissa, hän on vaarantanut EUPM:n suunnitteluryhmän nuhteettoman maineen"*.
- (iii) Lainopillisen neuvonantajan johtopäätös ja suositus kuuluivat seuraavasti: *"[Kantelija] on käyttäytynyt pahasti vastoin työsopimuksesta johtuvia velvoitteitaan. [Kantelija] on vaarantanut vakavasti EUPM:n suunnitteluryhmän maineen. Hänen toimensa olivat tältä osin vakava rikkomus. EUPM:n suunnitteluryhmän poliisikomentajalle suositellaan [kantelijan] sopimuksen välitöntä irtisanomista."* Lainopillinen neuvonantaja esittää sopimuksen päättämisen oikeusperustaksi sopimuksen 15 kohtaa, jossa määrätään, että *"työnantajalla on oikeus sanoa työntekijän sopimus irti ilman etukäteen annettua kirjallista ilmoitusta vakavan rikkomuksen ollessa kyseessä"*. Operaation poliisikomentaja päätti sanoa kantelijan sopimuksen irti 8. joulukuuta 2002.

2.6 Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklaan (oikeus hyvään hallintoon) sisältyy jokaisen oikeus tulla kuulluksi, ennen kuin häntä vastaan ryhdytään yksittäiseen toimenpiteeseen, joka vaikuttaisi häneen epäedullisesti. Oikeusasiamiehen hallussa olevan näytön perusteella vaikutti siltä, että kantelijalle ei ollut annettu mahdollisuutta esittää kantaansa oletetuista tosiseikoista,

⁶⁵ EYVL L 70, 13.03.2002, s. 1.

⁶⁶ EYVL L 293, 29.10.2002, s. 2.

joihin kurinpitotoimet häntä vastaan perustuivat. Tämä oli hallinnollinen epäkohta. Koska kantelijan sopimus sanottiin irti yli vuosi sitten, ei ollut asianmukaista ehdottaa sovintoratkaisua. Oikeusasiamies esitti siksi jäljempänä olevan kriittisen huomautuksen.

3 Kantelijan vaatimukset

3.1 Kantelija vaati, että neuvoston olisi oikaistava häneen kohdistuvat syytökset ja että hänen olisi saatava palkka koko joulukuulta 2002.

3.2 Oikeusasiamies ehdotti, että kantelijan olisi parasta esittää nämä vaatimuksensa suoraan neuvostolle, joka sitten tutkisi vaatimukset edellä 2.6 kohdassa esitettyjen oikeusasiamiehen havaintojen ja johtopäätösten perusteella. Jos neuvoston vastaus ei olisi tyydyttävä, kantelijalla olisi mahdollisuus viedä asia toimivaltaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi tai tehdä Euroopan oikeusasiamiehelle uusi kantelu.

4 Jättäminen vastaamatta

4.1 Kantelija väitti, ettei neuvosto vastannut kahteen kirjattuun kirjeeseen, jotka hän oli lähettänyt irtisanomisen takia. Neuvosto ei esittänyt asiasta huomautuksia, vaan totesi ainoastaan, ettei se ollut puuttunut kantelijan palkkaamiseen eikä irtisanomiseen.

4.2 Oikeusasiamiehen toimisto pyysi kantelijalta jäljennöksiä kahdesta kirjatusta kirjeestä, jotka kantelija oli lähettänyt neuvostolle. Kantelijalla ei ollut jäljennöstä toisesta kirjatusta kirjeestä. Toinen, 18. maaliskuuta 2003 päivätty kirje oli ilmeisesti lähetetty kirjattuna 19. maaliskuuta 2003 neuvoston pääsihteeristön pääosaston A (henkilöstö ja hallinto) yksikön päällikölle.

4.3 Hyvän hallintotavan periaatteiden mukaan toimielinten on vastattava kansalaisten lähettämiin kirjeisiin⁶⁷. Tässä tapauksessa vaikutti siltä, ettei neuvosto ollut vastannut kantelijan kirjeeseen eikä selittänyt, miksi vastausta ei ollut annettu. Tämä oli hallinnollinen epäkohta, josta oikeusasiamies esitti alla olevan kriittisen huomautuksen.

5 Johtopäätös

Kantelun toisesta ja neljännestä osasta suoritettua oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella oli syytä esittää seuraavat kriittiset huomautukset:

Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklaan (oikeus hyvään hallintoon) sisältyy jokaisen oikeus tulla kuulluksi ennen kuin häntä vastaan ryhdytään yksittäiseen toimenpiteeseen, joka vaikuttaisi häneen epäedullisesti. Oikeusasiamiehen hallussa olevan näytön perusteella vaikutti siltä, että kantelijalle ei annettu mahdollisuutta esittää kantaansa oletetuista tosiseikoista, joihin häntä vastaan toteutetut kurinpitotoimet perustuivat. Tämä oli hallinnollinen epäkohta.

Hyvän hallintotavan periaatteiden mukaan toimielinten on vastattava kansalaisten kirjeisiin⁶⁸. Tässä tapauksessa vaikutti siltä, ettei neuvosto ollut vastannut kantelijan kirjeeseen eikä selittänyt, miksi vastausta ei ollut annettu. Tämä oli hallinnollinen epäkohta.

Koska tapauksen nämä kohdat koskivat yksittäisiä menneisyyden tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

⁶⁷ Eurooppalaisen hyvän hallintotavan säännösten 13 artikla.

⁶⁸ Eurooppalaisen hyvän hallintotavan säännösten 13 artikla.

3.4.3 Euroopan komissio

VIRHEELLISTEN TIETOJEN ANTAMINEN TARJOUSKILPAILUMENETTELYSÄ

Päätös kanteluun 1351/2001/(ME)(MF)BB Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Syyskuussa 2001 teki kantelun henkilö, joka oli Integration GmbH -konsortion projektijohtaja hankkeiden täytäntöönpanon seuranta (Takis ja Balkans) koskevassa tarjouskilpailussa EuropeAid /112404/C/SV (erä 1). Hän kanteli konsortion puolesta.

Euroopan komissio julkisti yhdessä neljän muun erän kanssa 5. kesäkuuta 2001 tarjouskilpailun hankkeiden täytäntöönpanon seuranta (Takis ja Balkans) koskevan palvelusopimuksen tekemiseksi. Integration GmbH -konsortio jätti komission yhteistyötoimisto EuropeAidille 9. heinäkuuta 2001 tarjouksen tarjouskilpailun EuropeAid/112404/C/SV (erä 1) perusteella.

Ennen tarjouksen jättämistä kantelija oli pyytänyt 18. kesäkuuta 2001 yhdessä muiden tarjoajien kanssa komissiolta selvennystä muutamiin ohjesääntöjen kohtiin. Yksi komissiolle esitetyistä kantelijan kysymyksistä koski taloudellista arviointia. Kantelija kysyi, perustuiko arviointi yksikköhintoihin vai kokonaishintaan. Komissio vastasi kantelijalle 20. kesäkuuta 2001, että tarjousta arvioitaisiin yksikköhintojen / kiinteiden kustannusten ja maksujen perusteella (selventävän kirjeen B kohta, otsikko "Cost Breakdown and Financial Offer"). Kantelija perusti näin ollen ehdotuksensa olettamukseen, että taloudellinen arviointi perustuisi yksikköhintoihin. Kantelijan ehdotukseen sisältyi lukumääräisesti paljon "asiantuntijoiden työpäiviä", sillä kantelija tiesi, ettei asiantuntijoiden työpäivien suuri lukumäärä olisi tarjoajan kannalta automaattisesti epäsuotuisa näkökohta, jos tarjouskilpailu perustui yksikköhintoihin.

Kantelija kuuli 7. syyskuuta 2001 huhuja, että hän olisi hävinnyt tarjouskilpailun kokonaishinnan perusteella ja sopimus tehtiin toisen tarjoajan kanssa, koska tämän ehdotukseen sisältyi huomattavasti vähemmän "asiantuntijoiden työpäiviä". Kantelija kirjoitti komissiolle 11. syyskuuta 2001 ja pyysi selvittämään hintojen arviointimenetelmää. Kantelija soitti komissioon, jolloin hänelle kerrottiin, ettei toiseen kirjeeseen vastattaisi. Sopimus oli tehty toisen tarjoajan kanssa kuudeksi kuukaudeksi.

Kantelussaan oikeusasiamiehelle kantelija väitti, että tarjouskilpailussa oli mahdollisesti menetelty sääntöjen vastaisesti.

Kantelijan vaatimukset voitiin esittää lyhyesti seuraavalla tavalla:

- (i) Kantelija halusi tietää, perustuiko arviointi todella yksikköhintoihin.
- (ii) Jos lopullinen arviointi oli tehty kokonaishinnan perusteella, komission olisi keskeytettävä menettely ja tarkistettava, oliko tarjoajat asetettu väärään paremmuusjärjestykseen siksi, että arvioinnissa käytettiin virheellistä menetelmää. Jos asia oli näin, ehdotukset olisi laskettava uudelleen yksikköhintojen perusteella.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Euroopan komission lausunnossa todettiin lyhyesti esitettynä seuraavaa:

Kantelija otti useaan otteeseen yhteyttä komission osastoihin tarjouskilpailumenettelyn aikana. Komission mielestä kantelijan käyttäytyminen voitiin tulkita yritykseksi saada luottamuksellisia

tietoja tarjouskilpailumenettelystä. Lisäksi komissio ilmoitti olevansa ”täysin eri mieltä tavasta, jolla kantelija käytti sovittelumenettelyä:(...) Kantelu näytti jätetyn ainoastaan, jotta sillä olisi vaikutus komission osastoihin tarjouskilpailumenettelyn aikana.”

Sopimus tehtiin voimassa olevien menettelysääntöjen mukaisesti, erityisesti menettelykäsikirjan 4 osiota noudattaen. Kantelijan tarjoustusta ei hyväksytty, koska se ei ollut yhtä edullinen.

Tarjouskilpailupyynnössä määrättiin sopimuksen tekemistä koskevista perusteista, että kustannustarjoukseen oli sisällyttävä tehtäväkuvauksessa mainitut palvelut kattava täydellinen talousarvio yhden eli ensimmäisen vuoden osalta. Tarjous arvioitaisiin talousarvion perusteella. Menettelykäsikirjan kohdassa 11.10.02 määritetään tarjoustusten taloudellista arviointia koskevat säännöt.

Kantelijalle 20. kesäkuuta 2001 lähetetyn selventävän kirjeen kohtaa B ei tulisi tulkita taustastaan, tarjouskilpailupyynnöstä ja tarjouskilpailuun liittyvistä asiakirjoista erillisenä. Vaikka selventävä kirje lähetettiin kaikille tarjoajille, kantelija oli ainoa, joka käytti kyseistä kohtaa kyseenalaistaakseen tarjouskilpailumenettelyn, mikä osoittaa hänen tulkintansa olleen epäloogista.

Seurantasopimuksissa taloudellinen arviointi tehdään aina kokonaishinnan perusteella. Asia ei ole noussut esiin yhdessäkään aikaisemmassa tarjouskilpailussa. Kantelija menestyi aikaisempaa seurantajärjestelmää koskevassa tarjouskilpailussa, joten hänen olisi pitänyt tuntea tarjouskilpailua koskevat säännöt hyvin.

Euroopan komission hankintoja ja sopimuksia käsittelevä neuvoa-antava komitea antoi myönteisen lausunnon komission valinnasta 19. syyskuuta 2001. Lausunnossa vahvistettiin, että tarjoustusten tekninen ja taloudellinen arviointi oli toteutettu menettelykäsikirjan sisältämien tietojen, tarjouskilpailua koskevien säännösten ja tarjoajille lähetetyn selventävän kirjeen mukaisesti.

Kantelijan huomautukset

Kantelijan huomautuksissa todettiin lyhyesti esitettynä seuraavaa:

Kannellessaan oikeusasiamiehelle kantelija uskoi valinneensa oikean menettelytavan.

Kantelija otti useaan otteeseen yhteyttä komission osastoihin tarjouskilpailun aikana. Kantelijan tarkoituksena oli varoittaa komissiota mahdollisesta hallinnollisesta epäkohdasta, joka perustuisi epäselviin ohjesääntöihin, harhaanjohtavaan selventävään kirjeeseen ja Tacis-ohjelman nykyisten seurantamenetelmien rikkomiseen. Kantelija ei ottanut yhteyttä komissioon saadakseen luottamuksellisia tietoja. Konsortio sai sitä vastoin monista muista lähteistä tietoja suosituksista, jotka komissio antoi hankintoja ja sopimuksia käsittelevälle neuvoa-antavalle komitealle.

Tarjouksen jättäneeseen konsortioon kuuluvat viisi yhtiötä pyysivät selventävää kirjettä juuri kokemuksensa perusteella. Yhtiöt tunsivat perustavanlaatuiset erot Tacis-ohjelman seurannan ja yleisen seurannan välillä, minkä vuoksi ne varoittivat komissiota. Kantelija tiesi, että yleisen seurannan (erät 2–5) vuotuiset tarkastuskäynnit oli tarkkaan määritetty ja taloudellinen arvio perustuisi kokonaishintoihin. Sitä vastoin Tacis-ohjelman seurannassa (erä 1) vaaditut tarkastuskäynnit oli määritelty tehtäväkuvauksessa vain suurpiirteisesti (tarkastuskäyntien vuotuinen määrä aiottiin päättää, kun projektipäällikköjen yksittäiset vaatimukset olisivat tiedossa). Koska kantelija tiesi, että tällaisessa tapauksessa taloudellinen arviointi perustuisi yksikköhintoihin tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen N:o 16/2000 mukaisesti, kantelija pyysi komissiolta selvennystä.

Lisäksi kantelija totesi, ettei komission lähettämässä selventävässä kirjeessä olevaa lausetta ”Taloudellisen tarjouksen arviointi tehdään yksikköhintojen / kiinteiden kustannusten perusteella” löytynyt mistään muusta kantelijan hallussa olevasta asiakirjasta. Kantelija muotoili ehdotuksensa noudattaen tilintarkastustuomioistuimen tekemää tulkintaa epäselvissä tapauksissa käytettävästä menetelmästä.

Kantelija oli täysin samaa mieltä komission kanssa siitä, että selventävän kirjeen lausetta oli tarkasteltava koko tekstin pohjalta sekä tarjouskilpailupyynnön ja muiden tarjouskilpailua koskevien asiakirjojen perusteella. Kantelu ei rajoittunut kuitenkaan vain selventävään kirjeeseen, vaan viittasi myös useisiin ohjesääntöjen kohtiin.

Kantelusta antamassaan lausunnossa komissio esitti erilaisen määritelmän taloudellista arviointia koskevista säännöistä kuin selventävässä kirjeessään. Tarjouskilpailuun osallistuvien yhtiöiden saatavilla oleviin asiakirjoihin, jotka löytyivät komission yhteistyötoimisto EuropeAidin Internet-sivustolta, ei sisälly menettelykäsikirjaa. Kantelija perusti ehdotuksensa tammikuussa 2001 päivättyyn yhteisön ulkoisen avun sopimusmenettelyjen käytännön oppaaseen ("Practical Guide to EC external aid contract procedures"), jossa ei ole kohtaa 11.10.02. Kantelijan näkemyksen mukaan opas perustui ulkomaanavun yhteisen toimialan 10. marraskuuta 1999 hyväksymään ohjekäsikirjaan ("Manual of Instructions"). Kantelija oletti, että komissio siteerasi joko sisäistä asiakirjaa tai ohjekäsikirjan aikaisempaa versiota.

Kantelija totesi lopuksi toivovansa, että tapauksessa päästäisiin "sisäiseen sovintoratkaisuun".

Kantelijan lisähuomautukset

Kantelija lähetti 30. toukokuuta 2002 lisähuomautuksensa Euroopan oikeusasiamiehelle. Kantelija toi esiin kantelun kiireellisyyden, sillä komissio oli tehnyt kiistan kohteena olevan hankintasopimuksen kuudeksi kuukaudeksi, ja sopimus päättyi 15. kesäkuuta 2002. Hän korosti myös toivovansa, että kiistassa päästäisiin rauhanomaiseen ratkaisuun.

OIKEUSASIAMIEHEN PYRKIMYKSET SOVINTORATKAISUUN

Sovintoratkaisun mahdollisuus

Tutkittuaan huolellisesti komission lausunnon ja kantelijan huomautukset oikeusasiamies totesi alustavasti, että komission toiminnassa oli mahdollisesti ilmennyt hallinnollinen epäkohta. Johtopäätöksen perusteet olivat lyhyesti esitettynä seuraavat:

Euroopan oikeusasiamies totesi, että komissio ilmoitti kaikille tarjoajille lähettämässään selventävässä kirjeessä taloudellisen arvioinnin perustuvan yksikköhintoihin. Tarjouskilpailum enettelyä koskevien sääntöjen mukaan kaikille tarjoajille lähetetty selventävä kirje on komission kannalta sitova. Komissio totesi kuitenkin jälkepäin lausunnossaan, että seurantasopimuksissa – joista tässä oli kyse – arviointi tehdään aina kokonaishinnan perusteella. Oikeusasiamies katsoi, että koska komissio oli ilmoittanut soveltavansa yksikköhintoja, mutta sovelsi jälkepäin kokonaishinnoitteluun perustuvaa menetelmää, komissio ei ollut noudattanut tarjouskilpailumene ttelyä koskevia sääntöjä.

Oikeusasiamies esitti komissiolle näin ollen 15. heinäkuuta 2002 sovintoratkaisuehdotuksen oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 5 kohdan mukaisesti. Kirjeessään oikeusasiamies kehotti komissiota harkitsemaan toimia, joilla annettaisiin kantelijaa tyydyttävä vastaus ja päästäisiin sovintoratkaisuun, mikä korjaisi mahdollisen hallinnollisen epäkohdan.

Komission vastaus

Komissio ilmoitti vastauksessaan oikeusasiamiehelle 18. marraskuuta 2002, että se ei aikonut hyväksyä Euroopan oikeusasiamiehen ehdottamaa ratkaisua. Komissio oli muodollisesti eri mieltä kantelijan johtopäätöksistä ja kielsi, että sen yksikköjä voitaisiin pitää vastuullisina kantelijan vääristä tulkinnoista. Komissio katsoi, että sen yksiköt olivat toimineet tarjouskilpailua koskevien sääntöjen ja periaatteiden mukaisesti.

Komissio totesi, että kantelija oli ilmoittanut huomautuksissaan Euroopan oikeusasiamiehelle perustaneensa ehdotuksensa yhteisön ulkoisen avun sopimusmenettelyjen käytännön oppaaseen. Päinvastoin kuin kantelija antoi ymmärtää, käytännön oppaan mukaan komissio tekee kuitenkin

vain kahden tyyppisiä palvelusopimuksia käyttäen kahta erilaista taloudellisen arvioinnin menetelmää.

Ensimmäistä sopimusta kutsutaan kokonaishintasopimukseksi, ja tässä tapauksessa kustannustarjous sisältää yhden liuskan, jossa ilmoitetaan kokonaishinta, jolla tarjoaja sitoutuu tuottamaan palvelut teknisen tarjouksen mukaisesti.

Toisessa, maksuihin perustuvassa sopimuksessa vertaillaan kokonaissummia, jotka saadaan kertomalla perusmaksut työpäivien lukumäärillä. Kustannustarjoukseen on liitettävä talousarvioerittely ja kassavirtaennuste. Talousarvioerittelystä on käytävä ilmi palvelujaan tarjoavien konsultin asiantuntijoiden peruspalkkiot sekä sivukustannukset.

Vaikka kantelija oli laatinut ehdotuksensa käytännön oppaan perusteella, kantelija oletti komission yksikköjen käyttävän kolmatta menetelmää, jossa verrataan keskimääräisiä yksikköhintoja, mitä ei ole mainittu käytännön oppaassa. Komissio korosti, että tilintarkastustuomioistuimen kertomuksessa N:o 16/2000, jonka kantelija mainitsi tulkintansa perusteena, todettiin nimenomaan, ettei yksikköhintojen keskiarvoon perustuvaa menetelmää enää käytetty.

Komission mukaan käytännön oppaassa mainittujen menetelmien perusteella ja ottaen huomioon, ettei sopimus ollut kertasuoritukseen perustuvat sopimus, yksikköjen laatimassa selvennyksessä korostettiin, että arviointi perustuisi kahdesta taloudellisen arvioinnin menetelmästä siihen, jossa vertaillaan yksikköhintoja / kiinteitä kustannuksia ja maksuja, eikä arviointia tehtäisi kokonaishintaan perustuvalla menetelmällä. Komissio katsoi siksi, että tarjoajille annettu selvennys koski käytettäväksi aiottua menetelmää ja että taloudellinen arviointi tehtiin tarjousskilpailumenetel-
lyä koskevien sääntöjen mukaisesti.

Komissio korosti, että kantelija oli saman selvennyksen saaneista 26 tarjoajasta ainoa, joka tulkit-
si selvennyksen väärin. Komission mukaan hankintasopimuksen tekomenettelyä koskevaa yksikköjen antamaa selvennystä voitiin soveltaa kaikkiin eriin, ja kantelija oli tehnyt tarjouksen myös neljään muuhun erään kyseenalaistamatta taloudellista arviointia.

Kantelijan huomautukset Euroopan komission lausunnosta

Kantelija totesi huomautuksissaan komission lausunnosta lyhyesti esitettynä seuraavaa:

Komission perusteet paljastivat arviointimenettelyä koskevan sekaannuksen. Komissio viittasi vastauksessaan asiakirjoihin, joita ei ollut tarjousskilpailua koskevien asiakirjojen joukossa. Jos komission aikomuksena oli noudattaa maksuihin perustuvaa sopimusta, se ei toiminut tässä tapauksessa moneen otteeseen siteerattujen sääntöjensä mukaisesti.

Tarjousskilpailumenettelyn sääntöjen mukaisesti selventävä kirje oli komission osalta sitova. Komission antama ”selvennys” oli kuitenkin harhaanjohtava eikä perustunut komission ohjeisiin. Kantelija kiisti väitteen, että yksikköhintaan perustuva menetelmä oli poistettu käytöstä.

Kantelijan mukaan komissio yritti pilata kantelijan maineen ja vahingoittaa kantelijan luotettavuutta ja rehellisyyttä toteamalla, että konsortio oli 26 tarjoajasta ainoa, joka valitti. Erästä 1 arvioitiin päinvastoin vain kaksi ehdotusta. Oli selvää, ettei kilpailun voittaneella konsortiolla ollut syytä valittaa.

Komission toimettomuus oli aiheuttanut seuraavia välittömiä ja välillisiä vahinkoja:

(a) Taloudelliset tappiot

- palvelusopimuksen menettäminen 3 vuodeksi
- keskeiselle henkilöstölle maksettavat korvaukset ja asiantuntijapalkkiot näiden pitämiseksi käytettävissä siltä varalta, että kiista saataisiin sovittua nopeasti
- yhdeksän seurannasta vastaavan pätevän työntekijän menettäminen kilpailun voittaneelle konsortiolle

- oikeudellisesta neuvonnasta aiheutuneet kustannukset ja huomattava aika, joka käytettiin komission lausuntoihin vastatessa

(b) Muut vahingot

Kantelijan maineelle ja luotettavuudelle aiheutuneet vahingot komission lähes henkilökohtaisten syytösten vuoksi.

Kantelija päätti huomautuksensa vaatimalla pikaista sovintoratkaisua pitkän oikeusriidan välttämiseksi.

PÄÄTÖS

1 Komission kantelijaan kohdistama arvostelu kantelemisesta oikeusasia-miehelle

1.1 Lausunnossaan kantelusta komissio ilmoitti olevansa vahvasti eri mieltä tavasta, jolla kantelija käytti sovittelumenettelyä. Komission mukaan kantelu oli jätetty ilmeisesti vain, jotta komission osastoihin voitaisiin vaikuttaa tarjouskilpailumenettelyn aikana. Euroopan oikeusasiamiehen käsityksen mukaan arvostelu kohdistui siihen, että kantelija jätti oikeusasiamiehelle kantelun, ennen kuin tarjouskilpailu oli päättynyt.

Oikeusasiamiehen mielestä oli välttämätöntä tehdä seuraavat huomautukset komission lausunnon tästä näkökohdasta.

1.2 Oikeus kannella Euroopan oikeusasiamiehelle on taattu EY:n perustamissopimuksessa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa. Oikeusasiamiehen mielestä kantelun kohteena olevan toimielimen ei ollut soveliaista spekuloida syitä, miksi kansalainen oli päättänyt käyttää näin perusoikeuttaan kannella oikeusasiamiehelle.

1.3 Oikeusasiamies totesi, ettei hallintomenettelyjä lykätä oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella eikä oikeusasiamies voi kumota hankintasopimuksen tekoa koskevaa päätöstä. Oikeusasiamiehelle kanteleminen ei siis ole sen kaltainen menettely, jota tuomioistuimien tarkoitti Alcatel-tapauksessa ja jossa tarjouskilpailuun osallistuneella tarjoajalla oli mahdollisuus pyytää hankintaviranomaisen päätöksen tarkistamista ennen sopimuksen tekoa. Jos tarjoaja haluaa turvautua ilman oikeudenkäyntiä tapahtuvaan muutoksenhakukeinoon, hän voi kannella oikeusasiamiehelle hankintasopimuksen tekomenettelyä koskevasta hallinnollisesta epäkohdasta.

1.4 Tältä osin oikeusasiamies katsoi tarpeelliseksi mainita, että tutkittavana ollut tapaus oli osa oikeusasiamiehen omasta aloitteestaan käynnistämän tutkimuksen (OI/2/2002/IJH) taustaa, joka koski komission järjestämiin tarjouskilpailuihin osallistuvien tarjoajien käytettävissä olevia muutoksenhakukeinoja. Tutkimus oli edelleen käynnissä. Se ei kuitenkaan koskenut tämän tapauksen sisältöä.

2 Väite sääntöjenvastaisuuksista tarjouskilpailumenettelyssä

2.1 Kantelija väitti, että tarjouskilpailua koskevissa menettelyissä oli tapahtunut mahdollisesti sääntöjenvastaisuuksia. Kantelija halusi tietää, perustuiko arviointi todella yksikköhintoihin.

2.2 Komissio väitti, että hankintasopimus oli tehty voimassa olevien menettelysääntöjen mukaisesti ja että hankintoja ja sopimuksia käsittelevä neuvoa-antava komitea oli antanut myönteisen lausunnon.

2.3 Komission lausunnossa todettiin, että seurantasopimuksissa arviointi perustuu aina kokonaishintaan. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että kantelijan tämä vaatimus oli täytetty.

2.4 Oikeusasiamies totesi, että vastauksessaan oikeusasiamiehen sovintoratkaisuehdotukseen komissio myönsi, että vastauksessa kantelijan pyyntöön tarjouskilpailun selventämisestä oli ilmoitettu, ettei kokonaishintaan perustuvaa menetelmää käytettäisi. Koska komission lausunnossa todettiin, että seurantasopimuksissa käytetään aina kokonaishintaan perustuvaa menetelmää,

komissio näytti antaneen vastauksessaan kantelijalle vääriä tietoja, kun tämä pyysi selvennystä tarjouspyyntöönsä. Komissio ei näin ollen noudattanut tarjouskilpailua koskevia sääntöjä. Tämä oli hallinnollinen epäkohta, ja oikeusasiamies antoi siitä jäljempänä kriittisen huomautuksen.

3 Kantelijan vaatimukset

3.1 Kantelija vaati alun perin, että jos taloudellinen arviointi oli tehty kokonaishinnan perusteella, komission olisi keskeytettävä menettely ja tarkistettava, sijoitettiin jo käytetty arviointimenetelmän takia väärään paremmuusjärjestykseen. Jos näin oli käynyt, ehdotukset olisi laskettava uudelleen yksikköhintojen perusteella.

Komission vastauksista oikeusasiamiehen sovintoratkaisuehdotukseen tekemissään huomautuksissa kantelija esitti uuden vahinkoja koskevan vaatimuksen.

3.2 Kantelijan alkuperäisen vaatimuksesta oikeusasiamies muistutti, että kuten edellä kohdassa 1.3 oli mainittu, hallintomenettelyjä ei lykätä oikeusasiamiehelle tehdyn kantelun johdosta eikä oikeusasiamies voi kumota hankintasopimuksen tekoa koskevaa päätöstä. Oikeusasiamies huomautti lisäksi, että kyseisen tarjouskilpailun tuloksena tehtiin hankintasopimus, joka päättyi 15. kesäkuuta 2002. Oikeusasiamies totesi siksi, ettei enää ollut mahdollista täyttää kantelijan vaatimusta, että menettely olisi keskeytettävä ja arviointia tarkistettava.

3.3 Mitä tuli kantelijan vaatimuksiin uusista vahingoista, oikeusasiamies huomautti, että kantelija oli toivonut pikaista sovintoratkaisua. Oikeusasiamies katsoi, että hänellä ei ollut tässä tapauksessa mahdollisuutta saada aikaan sovintoratkaisua, koska komissio oli jo hylännyt oikeusasiamiehen ehdotuksen sovintoratkaisuksi. Oikeusasiamies katsoi sen vuoksi, että tapauksen käsittely oli paikallaan päättää kriittiseen huomautukseen hallinnollisesta epäkohdasta, joka on todettu edellä kohdassa 2.4. Kantelija saattoi osoittaa vahingonkorvausvaatimuksen suoraan komissiolle. Oikeusasiamies totesi, että kantelija oli tietoinen mahdollisuudestaan vedota tuomioistuimeen vaatimustensa ajamiseksi.

4 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella on tarpeen esittää seuraava kriittinen huomautus:

Oikeusasiamies totesi, että vastauksessaan oikeusasiamiehen ehdotukseen sovintoratkaisuksi komissio myönsi, että vastauksessaan kantelijan pyyntöön tarjouskilpailun selvittämisestä oli ilmoitettu, ettei kokonaishintaan perustuvaa menetelmää käytettäisi. Koska komission lausunnossa todettiin, että seurantasopimuksissa käytetään aina kokonaishintaan perustuvaa menetelmää, komissio näytti antaneen vastauksessaan kantelijalle vääriä tietoja, kun tämä pyysi selvennystä tarjouspyyntöön. Komissio ei siten noudattanut tarjouskilpailua koskevia sääntöjä. Tämä oli hallinnollinen epäkohta.

Päätöksen kohdassa 3.3 esitettyjen syiden perusteella oikeusasiamies katsoi, ettei asiassa voitu päästä sovintoratkaisuun. Koska kriittinen huomautus koski yksittäisiin menneisiin tapahtumiin liittyviä menettelyä, asian käsittelyä ei ollut tarkoituksenmukaista jatkaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

IST-OHJELMAN TOIMINTA

Päätös kanteluun 221/2002/ME Euroopan komissiota vastaan

Oikeusasiamiehelle jätettiin helmikuussa 2002 kantelu MRA Consultants Limited -yhtiön puolesta Euroopan komissiota vastaan viidenteen puiteohjelmaan kuuluvan IST-ohjelman toiminnasta. Kantelija väitti lyhyesti esitettynä, että IST-ohjelma toimi huonosti ja että vuonna 2000 oli käytetty virheellisiä arviointiperusteita. Kantelija toi erityisesti esiin, että vuonna 2000 arviointi perustui

kumppanikohtaiseen rahoitukseen käyttäjäkohtaisen rahoituksen sijasta, vaikka IST-ohjelman hakijan oppaassa määrättiin päinvastoin. Kantelija vaati, että IST-ohjelman hallintoa ja tehokkuutta oli parannettava ja oikeita arviointiperusteita käytettävä.

Komissio ilmoitti, että se oli suhtautunut kantelijan väitteisiin vakavasti, tarkistanut arvioinnin ja selvittänyt kantelijalle näkökantansa moneen kertaan. Arviointi perustui tarjouskilpailun tekstiin, työohjelmaan ja arvioinnin käsikirjaan, joten oikeita arviointiperusteita oli käytetty. Komission mukaan käsitteet ”kumppani” ja ”käyttäjä” vastasivat toisiaan.

Oikeusasiamies totesi, että arvioinnin yhteenvetokertomuksen mukaan paras ehdotus ei täyttänyt raja-arvoa kolmessa perusteessa viidestä. Viisi mainittua perustetta olivat samoja kuin tarjouspyyntöön sovellettavassa arvioinnin käsikirjassa. Oikeusasiamies totesi lisäksi, että tarjouspyynnössä ei viitattu hakijan oppaaseen sitovana asiakirjana ja että oppaan mukaan se ei ohittanut asiaan sovellettavia sääntöjä ja edellytyksiä. Näin ollen oikeusasiamies ei katsonut, että komission olisi osoitettu soveltaneen vääriä arviointiperusteita.

Oikeusasiamiehen mielestä oli kuitenkin tarpeen esittää kriittinen huomautus komission käyttämistä termeistä ”käyttäjä” ja ”kumppani”. Oikeusasiamies muistutti, että hyvän hallinnon periaatteiden mukaan komission on annettava kansalaisille paikkansa pitävää tietoa. Komission olisi siis vältettävä esittämästä tietoa harhaanjohtavasti tai tarpeettoman monimutkaisesti. Oikeusasiamies huomautti, että tavallisessa kielenkäytössä ”käyttäjä” ja ”kumppani” eivät ole synonyymejä. Oikeusasiamies huomautti lisäksi, että kyseistä ohjelmaa säänneltiin lukuisilla asiakirjoilla, joiden oikeudellinen asema vaihteli ja joissa oli lukuisia ristiinviittauksia. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että komission tapa käyttää synonyymeinä termejä ”käyttäjä” ja ”kumppani” oli ylimääräinen ja tarpeeton este, joka häiritsee selkeää yhteydenpitoa kansalaisten kanssa.

VÄITE LAIMINLYÖNNISTÄ - RIKKOMISTA KOSKEVA KANTELU (EY:N PERUSTAMISSOPIMUKSEN ARTIKLA 226)

Päätös kanteluun 1237/2002/(PB)OV Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Kantelu on jatkoa kantelijan aikaisempaan kanteluun (801/2000/(ME)PB) samasta asiasta, jonka tutkinnan oikeusasiamies päätti 8. kesäkuuta 2001. Kantelija väitti aikaisemmassa kantelussaan, että Euroopan komissio ei ollut käsitellyt asiallisesti hänen esittämänsä kantelua rikkomisesta, joka koski Tanskaa. Rikkomista koskeva kantelu toimitettiin komissiolle, ja se kirjattiin komission pääsihteeristössä vastaanotetuksi tammikuussa 1998. Kantelu kohdistui Tanskan viranomaisiin, ja siinä valitettiin lyhyesti esitettynä, että muista unionin jäsenvaltioista tuotuihin käytettyihin autoihin kohdistuva verotus oli yhteisön vapaata liikkuvuutta koskevien säännösten vastainen. Vastauksessaan syytöksiin komissio totesi, että rikkomista koskevasta kantelusta esitettävä lopullinen kannanotto oli viivästynyt meneillään olevan tuomioistuinkäsittelyn takia, sillä komissio halusi odottaa tuomioistuimen ratkaisua. Oikeusasiamies hyväksyi komission kannan ja huomautti lisäksi, että komissio oli luvannut tehdä päätöksen rikkomista koskevasta kantelusta lokakuussa 2001 sekä ilmoittaa päätöksestä kantelijalle ja oikeusasiamiehelle.

Kantelija ilmoitti 15. helmikuuta 2002 oikeusasiamiehelle, ettei hän ollut saanut komissiolta mitään tietoja kantelustaan. Oikeusasiamies kehotti komissiota kommentoimaan väitettä. Komissio vastasi, että viivästys johtui uusista tuomioistuinkäsittelyistä sekä siitä, etteivät muutamat jäsenvaltiot olleet vastanneet lausuntopyyntöihin. Komissio toisti aikovansa ilmoittaa kantelijalle rikkomista koskevan kantelun tuloksesta, mutta tällä kertaa komissio ei antanut mitään määräaikaa päätöksilleen.

Kesäkuussa 2002 kantelija ei ollut edelleenkään saanut tietoja komission päätöksestä hänen kanteluunsa. Hän jätti oikeusasiamiehelle niin ollen toisen kantelun komissiota vastaan.

Kesäkuussa 2002 jättämässään kantelussa kantelija väitti, että komissio oli toiminut hyvän hallintotavan vastaisesti, kun se ei ollut ottanut kantaa rikkomista koskevassa kantelussa esitettyihin seikkoihin. Kantelija vaati, että komission olisi otettava viipymättä kantaa rikkomista koskevassa kantelussa esitettyihin seikkoihin.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Komission lausunnossa myönnettiin, että kantelijan esiin tuomiin kolmeen näkökohtaan ei ollut vielääkään vastattu.

1 Ensimmäinen koski Saksaan rekisteröityjen mutta Tanskassa käytettäväksi tarkoitettujen ajoneuvojen rajat ylittävää pitkäaikaista liisausta. Komissio oli ilmoittanut kantelijalle haluavansa odottaa yhteisöjen tuomioistuimen päätöstä asiassa C-451/99 Cura Anlagen GmbH ennen, kuin tekisi päätöksen rajat ylittävää pitkäaikaista ajoneuvojen liisausta koskevasta säännöistä. Yhteisöjen tuomioistuin antoi tuomion 21. maaliskuuta 2002. Komissio ottaisi pian yhteyttä kaikkiin jäsenvaltioihin tiedustellakseen, ovatko jäsenvaltioiden säännöt ja säädökset tuomion mukaisia.

2 Toinen kysymys koski Tanskan valtion perimiä veroja toisesta unionin jäsenvaltiosta tuoduista käytetyistä autoista. Komissio oli ilmoittanut kantelijalle aikovansa odottaa yhteisöjen tuomioistuimen päätöstä asiassa C-393/98 Gomes Valente. Lisäksi komissio oli päättänyt odottaa asian C-101/00 Antti Siilin lopullista ratkaisua. Jälkimmäisessä tapauksessa annettiin tuomio vastikään 19. syyskuuta 2002. Komissio oli toimittanut 1. kesäkuuta 2001 tiedonannon kaikille jäsenvaltioille, jotta nämä olisivat tietoisia Gomes Valente -tapaukseen liittyvien yhteisöjen tuomioistuimen päätöksen seurauksista. Tiedonantoon toimittamassaan vastauksessa Tanska vakuutti komissiolle, että sen säännöt olivat Gomes Valente -tapauksen ratkaisun mukaisia. Osa jäsenvaltioista ei ollut kuitenkaan vielääkään vastannut tiedonantoon. Koska komissio oli sitä mieltä, että asiaa olisi käsiteltävänä osana kokonaisstrategiaa, komissio ei ollut pystynyt vielääkään tekemään päätöstä rikkomista koskevasta kantelusta.

3 Kolmas seikka koski Tanskaan tuotujen käytettyjen moottoriajoneuvojen arvioinnista vastaavan henkilöstön pätevyyttä. Arviointi on ratkaiseva käytetystä tuontiajoneuvosta perittävän Tanskan rekisteröintiveron määrän kannalta. Kantelija ei tehnyt selväksi, olivatko kyseiset henkilöt yksityisiä henkilöitä vai virkamiehiä. Komissio tulisi ottamaan kantelijaan yhteyttä selvittääkseen asiaa. Asia tuli sitä paitsi komission tietoon asiakirjoista, jotka kantelija oli lähettänyt oikeusasiamiehelle. Jos kantelija olisi kääntynyt suoraan komission puoleen, komissiolla olisi ollut mahdollisuus käsitellä asia ripeämmin.

Lausuntonsa lopuksi komissio totesi, ettei se ollut lyönyt laimin velvoitteitaan kantelijaa kohtaan. Kantelijalle tulnaisiin ilmoittamaan henkilökohtaisesti komission jatkotoimista kantelun johdosta. Valittava menettelytapa olisi kuitenkin ratkaiseva ongelman samaan aikaan kaikissa jäsenvaltioissa yhteistyön avulla sekä antamalla selvällä ja yksiselitteisellä kielellä kirjoitettu tiedonanto.

Komissio toi lisäksi esiin, että henkilöstön puutteen vuoksi sen oli keskityttävä asioihin, joilla oli merkittäviä taloudellisia ja oikeudellisia vaikutuksia. Se totesi lisäksi, että kyseessä olevat asiat olivat hyvin monimutkaisia ja kuuluivat lain alaan, jota ei ollut vielä yhdenmukaistettu, jolloin yhteisöjen tuomioistuimen päätökset olivat ainoita oikeudellisia viitteitä.

Kantelijan huomautukset

Kantelijaa pyydettiin tekemään huomautuksia komission lausunnosta. Kantelija lähetti vastauksena kolmisivuisen kirjeen sekä tueksi asiakirjoja. Hän teki lyhyesti esitettyjä seuraavat huomautukset:

1 Yhteisöjen tuomioistuin on tehnyt ratkaisun rajat ylittävää pitkäaikaista ajoneuvojen liisausta koskevien Tanskan verotussääntöjen osalta, joten komission velvollisuutena on pakottaa Tanska noudattamaan tuomiota.

2 Toisesta jäsenvaltiosta Tanskaan tuotujen käytettyjen autojen verotuksesta on tällä hetkellä olemassa useita selkeitä yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisuja, joten komissio ei voi enää laiminlyödä Tanskan pakottamista toimimaan sääntöjen mukaisesti. Tanska ei toimi tällä hetkellä sääntöjen mukaisesti. Kun Tanskaan tuodaan käytetty auto, auton arvo arvioidaan aina liian korkeaksi, jolloin käytetyistä tuontiautoista peritään raskaammat verot kuin käytetyistä autoista, jotka on joskus myyty uusina Tanskassa.

3 Kantelija oli ottanut Tanskaan tuotujen käytettyjen moottoriajoneuvojen arvioinnista huolehtivien henkilöiden pätevydestä monta kertaa suoraan yhteyttä komissioon.

Kantelija kysyi lopuksi, miksi komissio ei suhtautunut hänen kanteluunsa vakavasti, vaikka Tanskan viranomaiset näyttivät näin tekevän lykkäämällä kantelijalta perittävän veron maksuvelvoitetta vuoden 2003 loppuun.

PÄÄTÖS

1 Laiminlyönti päätöksen tekemisestä rikkomista koskevaan kanteluun

1.1 Kantelija väitti komission toimineen vastoin hyvää hallintotapaa, kun se ei ollut ottanut kantaa rikkomista koskevassa kantelussa esitettyihin seikkoihin. Kantelija vaati, että komission olisi otettava viipymättä kantaa rikkomista koskevassa kantelussa esitettyihin seikkoihin.

1.2 Komissio väitti, ettei se ollut laiminlyönyt velvollisuuksiaan kantelijaa kohtaan. Koska komission valitseman menettelyn tarkoituksena oli ratkaista autoverotukseen liittyvät ongelmat samaan aikaan kaikissa jäsenvaltioissa, se ei pystynyt vielä tekemään päätöstä kantelijan esittämästä rikkomista koskevasta kantelusta. Kantelijalle tulisi kuitenkin ilmoittamaan henkilökohtaisesti komission jatkotoimista kantelun asiassa. Komissio toi samoin esiin, että kyseessä oleva asia oli hyvin monimutkainen ja kuului lain alaan, jota ei ollut vielä yhdenmukaistettu.

1.3 Oikeusasiamies totesi, että komissiolle esitetty rikkomista koskeva kantelu oli kirjattu pääsihteeristössä vastaanotetuksi tammikuussa 1998. Oikeusasiamiehen omasta aloitteestaan käynnistämässä tutkimuksessa, joka koski hallintomenettelyjä käsiteltäessä valituksia jäsenvaltioiden syyllistymisestä yhteisön lain rikkomiseen (viite 303/97/PD)⁶⁹, komissio lupasi tehdä päätöksen asian käsittelyn lopettamisesta tai virallisten rikkomisesta johtuvien menettelyjen käynnistämisestä enintään vuoden kuluessa valituksen kirjaamispäivästä lukuun ottamatta erityistapauksia, jolloin viivästymisen syyt oli ilmoitettava⁷⁰.

1.4 Päätöksessään kantelijan aikaisempaan kanteluun (801/2000/(ME)PB), jossa tämä valitti komission jättäneen vastaamatta rikkomista koskevaan kanteluun, oikeusasiamies ei löytänyt hallinnollista epäkohtaa, koska hänen mielestään komissiolla oli oikeus odottaa yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltävänä olevien asioiden ratkaisuja ennen lopullisen vastauksen antamista. Hän huomautti lisäksi komission luvanneen tehdä päätöksen kantelijan esittämästä rikkomista koskevasta kantelusta lokakuussa 2001. Komissio aikoi myös ilmoittaa kantelijalle päätöksestä.

1.5 Kävi ilmi, että yhteisöjen tuomioistuin oli ratkaissut asiat, joita komissio odotti. Tästä huolimatta komissio ei ollut vieläkään tehnyt päätöstä väitetystä rikkomisesta, vaikka se oli luvannut tehdä päätöksen lokakuussa 2001. Komissio selitti, että se ei ollut pitänyt lupaustaan, koska sen mielestä autoverotukseen liittyviä ongelmia oli lähestyttävä kokonaisvaltaisesti ja tarkoituksena oli ratkaista ongelmat samaan aikaan kaikissa jäsenvaltioissa yhteistyön avulla sekä antamalla selkeällä ja yksiselitteisellä kielellä laadittu tiedonanto. Komissio ilmoitti lisäksi, että kyseessä oleva asia kuului lain alaan, jota ei vielä ollut yhdenmukaistettu.

⁶⁹ Katso oikeusasiamiehen vuosikertomus 1997, s. 270.

⁷⁰ Oikeusasiamies huomautti, että yhden vuoden sääntö asetettiin virallisesti Euroopan parlamentille ja Euroopan oikeusasiamiehelle osoitetun, kantelijan asemasta yhteisön oikeuden rikkomista koskevissa asioissa annetun komission tiedonannon liitteen 8 kohdassa (KOM(2002)141 lopullinen, EYVL C 244, 10.10.2002, s.5).

1.6 On hyvän hallintotavan mukaista kunnioittaa perusteltuja ja kohtuullisia odotuksia, joita yleisön jäsenillä on toimielimen aikaisemman toiminnan valossa.⁷¹ Oikeusasiamies katsoi, että komission selitys siitä, miksi se ei ollut lupauksistaan huolimatta tehnyt päätöstä lokakuuhun 2001 mennessä, ei ollut kohtuuton. Kantelijalla oli kuitenkin oikeus kohtuullisesti odottaa, että komissio olisi ilmoittanut hänelle lokakuussa 2001, ettei pystynyt täyttämään lupaustaan, sekä esittänyt perustelut. Kun komissio ei näin tehnyt, sen toiminnassa ilmeni hallinnollinen epäkohta. Oikeusasiamies antoi sen vuoksi sille jäljempänä esitetyn kriittisen huomautuksen.

1.7 Oikeusasiamies ilmoitti lisäksi, että kantelijalla olisi mahdollisuus tehdä oikeusasiamiehelle uusi kantelu tulevaisuudessa, jos komission päätös rikkomista koskevasta kantelusta viivästyisi edelleen.

2 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella oli tarpeen esittää seuraava kriittinen huomautus:

On hyvän hallintotavan mukaista kunnioittaa perusteltuja ja kohtuullisia odotuksia, joita yleisön jäsenillä on toimielimen aikaisemman toiminnan valossa.⁷² Oikeusasiamies katsoi, että komission selitys siitä, miksi se ei ollut lupauksistaan huolimatta tehnyt päätöstä lokakuuhun 2001 mennessä, ei ollut kohtuuton. Kantelijalla oli kuitenkin oikeus kohtuullisesti odottaa, että komissio olisi ilmoittanut hänelle lokakuussa 2001, ettei pystynyt täyttämään lupaustaan, sekä esittänyt perustelut. Kun komissio ei näin tehnyt, sen toiminnassa ilmeni hallinnollinen epäkohta.

Koska komissio selvitti, miksi kantelijan esittämän kantelun käsittely viivästy, ja koska komissio lupasi uudestaan ilmoittaa tuloksesta kantelijalle, ei ollut tarkoituksenmukaista pyrkiä sovintoratkaisuun. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

SYRJIVÄ LAUSEKE KILPAILUILMOITUKSESSA

Päätös kanteluun 1523/2002/GG Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Komissio julkaisi kesällä 2002 kaksi avointa kilpailua, yhden hallintovirkamiehille (KOM/A/1/02) ja toisen apulaishallintovirkamiehille (KOM/A/2/02) maatalouden, kalastuksen ja ympäristön aloilla.⁷³

Jälkimmäistä kilpailua koskevan ilmoituksen mukaan hakijoilta vaadittiin korkeakoulututkinto muttei työkokemusta. Ilmoituksessa oli kuitenkin seuraava määräys (osion A kohdan II alakohta 2b): ”Kilpailuun voivat osallistua hakijat, jotka ovat suorittaneet kilpailuun oikeuttavan korkeakoulututkinnon 27.9.1997 jälkeen.”

Kantelussaan oikeusasiamiehelle elokuussa 2002 kantelija (komission virkamies) väitti, että kilpailuilmoituksen osion A kohdan II alakohdassa 2b asetettu edellytys on selvästi ikään perustuvaa syrjintää. Hänen mielestään asia oli jo ratkaistu.

⁷¹ Ks. 6. syyskuuta 2001 annetulla Euroopan parlamentin päätöslauselmalla C5-0438/2000 hyväksytyn eurooppalaisen hyvän hallintotavan säännösten 10 artiklan 2 kohta (saatavana oikeusasiamiehen Internet-sivustolla osoitteessa <http://www.euro-ombudsman.eu.int>).

⁷² Ks. 6. syyskuuta 2001 annetulla Euroopan parlamentin päätöslauselmalla C5-0438/2000 hyväksytyn eurooppalaisen hyvän hallintotavan säännösten 10 artiklan 2 kohta (saatavana oikeusasiamiehen Internet-sivustolla osoitteessa <http://www.euro-ombudsman.eu.int>).

⁷³ EYVL C 177 A, 25.7.2002, s. 13.

Vaikutti siltä, että kantelija viittasi tällä suoraan oikeusasiamiehen päätökseen asiassa OI/2/2001/(BB)/OV, joka annettiin 27. kesäkuuta 2002. Tässä päätöksessä oikeusasiamies totesi, että komission puheenjohtaja oli ilmoittanut hänelle 10. huhtikuuta 2002 tehdystä komission päätöksestä poistaa välittömästi ikäraajat kaikista komission järjestämistä kilpailuista.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Komissio esitti lausunnossaan seuraavat huomautukset:

Hallintovirkamiehille tarkoitettua kilpailua KOM/A/1/02 ja apulaishallintovirkamiehille tarkoitettua kilpailua KOM/A/2/02 olisi tarkasteltava yhdessä. Kilpailussa (KOM/A/2/02), jota kantelu koski, ei vaadittu työkokemusta, mutta hakijoiden oli pitänyt suorittaa vaadittu korkeakoulututkinto myöhemmin kuin 27. syyskuuta 1997 tai yliopistollinen jatkotutkinto asianosaisiin toiminta-aloihin suoraan liittyvällä alalla myöhemmin kuin 27. syyskuuta 1999. Kilpailussa KOM/A/1/02 tutkinnon suorittamispäivä ei ollut olennainen, ja ainoana vaatimuksena oli, että hakijalla oli oltava 27. syyskuuta 2002 mennessä (hakemusten jättämisen määräpäivä) mainittuja työtehtäviä vastaava vähintään kolmen vuoden työkokemus.

Kilpailuun sovellettu ”hiljattain suoritettun tutkinnon” vaatimus oli löyhempi kuin aiemmissa kilpailuissa, koska kilpailuun oikeuttava tutkinto oli pitänyt suorittaa alle viiden vuoden kuluessa hakemusten jättämisen määräajasta (aiemmin vaatimuksena oli kolmen vuoden kuluessa). Kilpailuilmoituksessa tarjottiin lisäksi vaihtoehtoinen hyväksymisedellytys eli yliopistollisen jatkotutkinnon suorittaminen alle kolmen vuoden sisällä. Jatkotutkintoa ei ole ollut pakko suorittaa välittömästi ensimmäisen tutkinnon jälkeen, vaan jatkotutkinto on voitu suorittaa työuran aikana tehtyinä ylimääräisinä opintoina (jopa 5, 10 tai 15 vuotta työuran aloittamisen jälkeen).

Kyseinen kilpailu koski palkkaluokkaa A8 (apulaishallintovirkamies), joka on ura-alueen A peruspalkkaluokka. Hiljattain suoritettun tutkinnon vaatimus perustui täytettävänä olevien virkojen luonteeseen, kuten oikeusasiamies totesi yhdistettyihin kanteluihin 428/98/JMA ja 464/98/JMA⁷⁴ antamansa päätöksen kohdassa 1.4. Palkatessaan henkilöstöä peruspalkkaluokkaan komissio vaati uutta tai ”tuoretta” tietämystä.

Jos hiljattain suoritettua tutkintoa koskevan lausekkeen väitetään olevan ikään perustuvaa syrjintää, vain nuorten oletetaan opiskelevan. Kuitenkin vaatimukset täyttivät yhtäläillä nuorten kanssa myös ihmiset, jotka eivät olleet nuoria, mutta olivat aloittaneet opiskelun työelämän aikana.

Lisäksi kyseinen kilpailu järjestettiin rinnakkain kilpailun KOM/A/1/02 kanssa, joten kuka tahansa, joka oli suorittanut tutkintonsa yli viisi vuotta aikaisemmin, pystyi osallistumaan tähän kilpailuun.

Nimittävä viranomainen oli näin ollen lain mukaan oikeutettu asettamaan kyseisen edellytyksen yksikköjen edun mukaisesti ja ottaen huomioon kyseiseen kilpailuun kuuluvat virat.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan. Hän kysyi, miten tutkintonsa neljä ja puoli vuotta sitten suorittaneella hakijalla voitiin katsoa olevan ”tuore tutkinto”, kun taas viisi ja puoli vuotta aiemmin tutkintonsa suorittaneet suljettiin kilpailun ulkopuolelle. Kantelija totesi lisäksi,

74

Päätöksen (tehty 21. heinäkuuta 2000) 1.4 kohdassa todetaan seuraavaa: Komissio on perustellut lausekkeen käyttöä apulaishallintovirkamiehen viran toimenkuvan ja luonteen perusteella. Koska palkkaluokan A8 virkamiehiltä ei vaadita aiempaa työkokemusta ennen komissioon tuloa, toimielin on asettanut tutkinnon suorittamista koskevan määräajan – tavallisesti enintään 2 tai 3 vuotta ennen kilpailua. ”Tuore” tutkintotodistus vaikuttaa siis erityiseltä edellytykseltä, joka perustuu täytettävänä olevien virkojen luonteeseen. 1.5 kohdassa todetaan seuraavaa: Apulaishallintovirkamiesten vastuulla olevien tehtävien luonteen perusteella ja ottaen huomioon, että kyseiseen virkaan on perinteisesti palkattu vastavalmistuneita korkeakouluopiskelijoita, oikeusasiamies katsoo, että komission perusteet näyttävät hyväksyttäviltä. Lausekkeesta aiheutuvat rajoitukset vaikuttavat lisäksi olevan oikeasuhtaisia tarkoitukseen nähden: komissio voi kohdistaa haun tehokkaammin toivotunlaisiin A8-hakijoihin.

että tekniikan ja tieteen nopea kehittymisen kannalta tutkinnon suorittamisen määräaika olisi lyhennettävä eikä pidennettävä. Kantelijan mielestä kyseinen edellytys olisi poistettava kokonaan, ja "tuoretta tietämystä" olisi testattava itse kilpailun aikana.

Kantelijan mukaan myös muut kuin nuoret ihmiset opiskelivat, mutta nuoret suurimmaksi osaksi. Tässä tapauksessa kyseessä oleva edellytys sulki siis kilpailujen ulkopuolelle lähinnä varttuneemmat henkilöt, joten kantelijan mielestä kyseessä oli ikään perustuva syrjintä.

Kantelija lisäsi, että tilanne ei muutu, vaikka kyseinen kilpailu järjestettiin rinnakkain kilpailun KOM/A/1/02 kanssa, koska toisessa kilpailussa vaadittiin kolmen vuoden työkokemusta, jolloin monet valmistuneet joutuivat kilpailun ulkopuolelle.

Kantelijan mielestä kyseinen edellytys oli lisäksi sukupuoleen perustuvaa syrjintää. Hän huomautti, että kuusi vuotta tai vieläkin aikaisemmin tutkintonsa suorittanutta naista, joka oli sittemmin saanut lapsia, rankaistiin sulkemalla hänet kilpailun ulkopuolelle. Kantelija väitti, että aikaisemmassa kilpailussa (KOM/LA/9/99) komissio oli suojellut tällaisia henkilöryhmiä.

LISÄTUTKIMUKSET

Komission lausunnon ja kantelijan huomautusten perusteellisen tarkastelun jälkeen oli ilmeistä, että lisätutkimukset olivat välttämättömiä. Oikeusasiamies toimitti komissiolle näin ollen jäljennöksen kantelijan huomautuksista ja pyysi komissiota antamaan lausunnon kantelijan esittämistä uusista väitteistä, joiden mukaan kyseinen ehto oli lisäksi sukupuoleen perustuvaa syrjintää.

Komission toinen lausunto

Komissio esitti toisessa launnossaan seuraavat huomautukset:

Järjestäessään hallintovirkamiehille tarkoitetun kilpailun KOM/A/1/02 ja apulaishallintovirkamiehille tarkoitetun kilpailun KOM/A/2/02 komission tarkoituksena oli varmistaa virkamiesten palkkaaminen tasapainoisesti siten, että valituksi tulisi tietty määrä erittäin kokeneita virkamiehiä (miehiä ja naisia) sekä virkamiehiä (miehiä ja naisia), joiden tietämys olisi tuoreempaa perua. Oli varmasti totta, että osa ihmisistä (miehistä ja naisista) ei ole suorittanut tutkintoa kilpailuilmoituksessa asetetussa määräajassa eikä hankkinut vaadittua työkokemusta. Kyseessä ei kuitenkaan ollut ikään eikä sukupuoleen perustuva syrjintä. Kilpailuja ei ollut tarkoitettu avoimiksi kaikille hakijoille, jotka olivat suorittaneet tutkintonsa sen jälkeen, kun edelliset yleiset kilpailut oli järjestetty. Komissio ja muut toimielimet järjestivät kilpailuja virkamiesten palkkaamiseksi yksikköjensä tarpeiden perusteella. Niillä oli siis huomattavasti harkintavaltaa edellyttäen, että ne noudattivat henkilöstösääntöjen yleisiä säännöksiä. Niinpä oli aivan yleistä, että kilpailuilmoitukset poikkesivat melko usein toisistaan riippuen siitä, minkälaisia ominaisuuksia palkattavilta virkamiehiltä vaadittiin, ja ilmoitusten sisältö vaihteli sen mukaan.

Vuonna 1999 julkaistussa kilpailuilmoituksessa KOM/LA/9/99 määrättiin, että vaaditun tutkinnon suorittamista koskevasta määräajasta voitiin poiketa, jos hakija oli suorittanut asevelvollisuuden, jos hakija oli ollut pois palkkatyöstä keskeytyksettä vähintään vuoden ajan hoitaakseen huollettavanaan olevaa lasta (oletettavasti kantelija tarkoitti juuri tätä) tai jos hakija oli fyysisesti vammainen. Oli totta, ettei komission julkaisemiin kilpailuilmoituksiin enää sisältynyt kyseisiä poikkeuksia, mutta myös edellytykset kilpailuun osallistumiselle olivat muuttuneet aiempiin kilpailuilmoituksiin verrattuna. Esimerkiksi kantelijan viittaamassa kilpailussa oli edelleen ikäraja (45 vuotta).

Kilpailuilmoitusten väliset erot eivät merkinneet, että olisi harjoitettu syrjintää tai rikottu yhtäläisten mahdollisuuksien periaatetta. Kilpailuilmoituksessa KOM/A/2/02 asetettuja vaatimuksia ja edellytyksiä sovellettiin tasavertaisesti kaikkiin hakijoihin, jotka olivat samassa asemassa sukupuolesta riippumatta.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ei lähettänyt huomautuksia.

PÄÄTÖS

1 Väite ikään perustuvasta syrjinnästä kilpailussa KOM/A/2/02

1.1 Kesällä 2002 komissio julkaisi apulaishallintovirkamiehille tarkoitettun kilpailun (KOM/A/2/02) maatalouden, kalastuksen ja ympäristön aloilla Hakijoilta vaadittiin korkeakoulututkinto mutta ei työkokemusta. Kilpailuilmoituksessa oli kuitenkin seuraava määräys (A osion II kohdan 2b kohta): "Kilpailuun voivat osallistua hakijat, jotka ovat suorittaneet kilpailuun oikeuttavan korkeakoulututkinnon 27.9.1997 jälkeen." Kantelija, komission virkamies, piti kyseistä edellytystä ikään perustuvana syrjintänä.

1.2 Komissio ilmoitti, että hakijalla oli oikeus osallistua kilpailuun myös, jos hän oli suorittanut yliopistollisen jatkotutkinnon asianosaisiin toiminta-aloihin suoraan liittyvällä alalla myöhemmin kuin 27. syyskuuta 1999. Komission mielestä kyseistä kilpailua sekä tämän rinnalla julkaistua hallintovirkamiehille tarkoitettu kilpailua KOM/A/1/02 oli tarkasteltava yhdessä. Kilpailussa KOM/A/1/02 tutkinnon suorittamispäivä ei ollut olennainen, ja ainoana vaatimuksena oli, että hakijalla oli oltava 27. syyskuuta 2002 mennessä (hakemusten jättämisen määräaika) mainittuja työtehtäviä vastaava vähintään kolmen vuoden työkokemus. Tämä kilpailu järjestettiin rinnakkain kilpailun KOM/A/1/02 kanssa, joten kuka tahansa, joka oli suorittanut tutkinnon yli viisi vuotta aikaisemmin, pystyi osallistumaan tähän toiseen kilpailuun. Komission mukaan hiljattain suoritettua tutkinnon vaatimus perustui täytettävänä olevien virkojen luonteeseen, ja palkatessaan henkilöstöä peruspalkkaluokkaan komissio vaati uutta tai "tuoretta" tietämystä. Komissio huomautti lisäksi, että kyseiseen kilpailuun sovellettu hiljattain suoritettua tutkinnon vaatimus oli löyhempi kuin aiemmissa kilpailuissa, koska kilpailuun oikeuttava tutkinto oli pitänyt suorittaa alle viiden vuoden kuluessa hakemusten jättämisen määräajasta (aiemmin vaatimuksena oli kolmen vuoden kuluessa).

1.3 Oikeusasiamies totesi, että kyseinen kilpailu koski palkkaluokkaa A8 (apulaishallintovirkamies), joka on ura-alueen A peruspalkkaluokka ja jossa ei vaadittu aikaisempaa työkokemusta. Hän pani lisäksi merkille, että Euroopan unionin toimielimet ja laitokset järjestävät kilpailuja virkamiesten palkkaamiseksi yksikköjen tarpeen mukaan ja että niillä on asiassa huomattavasti harkintavaltaa, kunhan ne noudattavat henkilöstösääntöjä ja muita niitä sitovia oikeudellisia sääntöjä. Oikeusasiamies oli sitä mieltä, että komissio oli toiminut lain mukaisen toimivaltansa rajoissa vaatiessaan palkkaluokan A8 virkaan pyrkiviltä hakijoilta hiljattain suoritettua korkeakoulututkintoa.⁷⁵ Sama johtopäätös pätee myös komission päätökseen asettaa tutkinnon suorittamisen määräajaksi viisi vuotta ennen hakemuksen jättämisen määräaikaa.

1.4 Oikeusasiamies totesi lisäksi, että kyseiseen kilpailuun sovellettua hiljattain suoritettua tutkintoa koskeva lauseke oli löyhempi kuin aiempiin kilpailuihin sovelletut vastaavat lausekkeet ja että komissio järjesti hallintovirkamiehille tarkoitettua kilpailun KOM/A/1/02 rinnakkain kyseisen kilpailun kanssa. 27. syyskuuta 1997 tai sitä ennen korkeakoulututkinnon suorittaneet hakijat, joilla oli mainittuja työtehtäviä vastaava kolmen vuoden työkokemus, pystyivät siis osallistumaan kilpailuun KOM/A/1/02.

1.5 Oikeusasiamies katsoi näin ollen, ettei komission toiminnassa ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa kantelijan alkuperäisen väitteen osalta.

2 Väite sukupuoleen perustuvasta syrjinnästä kilpailussa KOM/A/2/02

2.1 Huomautuksissaan komission lausunnosta kantelija ilmoitti olevansa sitä mieltä, että kilpailu ilmoituksessa KOM/A/2/02 ollut lauseke aiheutti myös sukupuoleen perustuvaa syrjintää.⁷⁶ Hänen mielestään kuusi vuotta tai vieläkin aikaisemmin tutkintonsa suorittanutta naista, joka oli sittemmin

⁷⁵ Ks. 21. heinäkuuta 2000 tehty oikeusasiamiehen päätös kanteluihin 428/98/JMA ja 464/98/JMA sekä 28. maaliskuuta 2003 tehty päätös kanteluun 1536/2002/OV (joka koski myös kilpailua KOM/A/2/02).

⁷⁶ Oli huomattava, ettei kyseistä syytöstä esitetty kanteluissa 428/98/JMA, 464/98/JMA ja 1536/2002/OV (ks. edellinen alaviite).

saanut lapsia, rankaistiin sulkemalla tämä kilpailun ulkopuolelle. Kantelija väitti, että aiemmassa kilpailussa (KOM/LA/9/99) komissio oli myöntänyt poikkeuksen tällaisissa tapauksissa.

2.2 Komissio myönsi, että kilpailuilmoituksen KOM/LA/9/99 mukaan vaaditun tutkinnon suorittamista koskevasta määräajasta voitiin poiketa, jos hakija oli ollut pois palkkatyöstä keskeytyksestä vähintään vuoden ajan hoitaakseen huollettavanaan olevaa lasta. Tällaista poikkeusta ei myönnetty kilpailuilmoituksessa KOM/A/2/02. Komissio oli kuitenkin sitä mieltä, etteivät kilpailuilmoitusten väliset erot osoittaneet, että olisi harjoitettu syrjintää tai rikottu yhtäläisten mahdollisuuksien periaatetta. Komissio totesi lisäksi, että kilpailuun osallistumista koskevat edellytykset olivat myös muuttuneet ja että kantelijan viittaamassa kilpailussa oli esimerkiksi edelleen ikäraja (45 vuotta), kun taas nyt käsiteltävänä olevassa kilpailussa ei ollut vastaavaa lauseketta.

2.3 On hyvän hallintotavan mukaista varmistaa naisten ja miesten yhtäläiset mahdollisuudet päätettäessä edellytyksistä, jotka yhteisön toimielinten tai laitosten järjestämiin kilpailuihin osallistuvien hakijoiden on täytettävä. Koska naiset edelleen pääasiassa hoitavat huollettavanaan olevat lapset, asiasta mahdollisesti aiheutuvat erityiset ongelmat on otettava edellytyksissä riittävästi huomioon. Oikeusasiamies totesi, että käsiteltävänä olevan kantelun kohteena olevan kilpailun ja komission aikaisemmin järjestämän kilpailun välillä on tässä kohden merkittävä ero. Kilpailuilmoituksessa KOM/LA/9/99 määrättiin, että tällaisissa tapauksissa määräaikaa (eli päivämäärää, jonka jälkeen vaadittu korkeakoulututkinto oli pitänyt suorittaa) voitiin pidentää ajalla, jonka hakija oli ollut työelämästä pois, kuitenkin enintään kaksi vuotta lasta kohti ja viisi vuotta yhteensä. Vaikka olikin totta, etteivät pelkät kilpailuilmoitusten väliset erot olleet osoitus syrjinnästä, komissio ei näyttänyt ryhtyneen mihinkään varotoimiin sovittaakseen vaatimuksia vastaavassa tilanteessa oleviin naisiin. Näin ollen 27. syyskuuta 1997 tai tätä aiemmin tutkintonsa suorittanut nainen, joka oli sittemmin ollut pois töistä hoitaakseen lapsiaan, joutui todennäköisesti epäedulliseen asemaan miespuolisiin hakijoihin verrattuna, sillä naisella ei ollut mahdollisuutta osallistua kyseiseen kilpailuun eikä kilpailuun KOM/A/1/02 (ellei ollut kaikesta huolimatta ehtinyt hankkia kolmen vuoden työkokemusta).

2.4 Oikeusasiamies katsoi, että komissio ei ollut antanut tyydyttävää selitystä siihen, miksi kyseisessä kilpailussa ei otettu huomioon näitä erityisiä ongelmia, vaikka komissio oli asiasta tietoinen, kuten kilpailuilmoituksesta KOM/LA/9/99 kävi ilmi. Kyseinen kilpailu eroaa aiemmista siten, ettei siihen sisälly enää ikärajaa, mutta tämä ei paikkaa esitettyä puutetta, vaikka muutos onkin kiitettävä.

2.5 Oikeusasiamies oli näin ollen sitä mieltä, että kun komissio ei ollut riittävästi ottanut huomioon lapsia hoitaneiden naisten tilannetta laatiessaan kilpailuilmoitusta KOM/A/1/02, se ei ollut varmistanut naisten ja miesten yhtäläisiä mahdollisuuksia. Kyseessä oli hallinnollinen epäkohta, ja oikeusasiamies esitti siitä kriittisen huomautuksen.

3 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella oli esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

On hyvän hallintotavan mukaista varmistaa naisten ja miesten yhtäläiset mahdollisuudet päätettäessä edellytyksistä, jotka yhteisön toimielinten tai laitosten järjestämiin kilpailuihin osallistuvien hakijoiden on täytettävä. Oikeusasiamies on tässä tapauksessa sitä mieltä, että kun komissio ei ollut riittävästi ottanut huomioon lapsia hoitaneiden naisten tilannetta laatiessaan kilpailuilmoitusta KOM/A/1/02 se ei ollut varmistanut naisten ja miesten yhtäläisiä mahdollisuuksia. Tämä on hallinnollinen epäkohta.

Koska tapauksen tämä kohta koski yksittäisiä menneitä tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimisto järjestää todennäköisesti komission sijasta suurimman osan tulevista kilpailuista, joten oikeusasiamies katsoi, ettei myöskään suositusluonnoksen antamiseen ollut aihetta. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

KOMISSION EPÄJOHDONMUKAINEN SUHTAUTUMINEN HYLJETUTKIMUKSEEN

Päätös kanteluun 754/2003/GG Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Taustaa

Kantelu on jatkoa kahdelle edelliselle kantelulle (836/2002/GG ja 1574/2002/GG), jotka jätettiin oikeusasiamiehelle vuonna 2002.

Edellisten kantelujen taustalla olivat seuraavat tapahtumat:

Kantelija työskenteli aikaisemmin Irlannin meri- ja kalastuslautakunnassa (Irish Sea Fisheries Board, jäljempänä "lautakunta"), joka on Irlannin viranomainen. Lautakunta oli tehnyt Euroopan komission XIV pääosaston ("PO") (kalastus) kanssa sopimuksen (viitenumero PEM/93/06), jonka mukaisesti se oli ryhtynyt tutkimaan harmaahylkeiden ja kalastusvälineiden välisestä fyysisestä vuorovaikutuksesta. Kantelija oli tutkimussopimuksesta vastaava tiedemies.

Sopimuksen 3 artiklan mukaan (raportit ja asiakirjat) toimeksisaajan sopimuksen nojalla suorittamista tehtävistä piti laatia liitteen III mukaisia raportteja. Liitteessä III kuvattiin yksityiskohtaisesti loppuraportin esittämistapa ja täsmennettiin, että (lopullisen) raportin luonnos oli toimitettava komissiolle tiettyyn päivämäärään mennessä. Lisäksi liitteessä III todettiin, että sen jälkeen komissio joko ilmoittaa toimeksisaajalle hyväksyvänsä raportin tai lähettää hänelle kommenttinsa. Kuukauden kuluessa saatuaan komission mahdolliset kommentit toimeksisaaja lähettää komissiolle lopullisen raportin, jossa joko otetaan huomioon nämä kommentit tai esitetään vaihtoehtoisia näkökulmia.

Komissio hyväksyi loppuraportin luonnoksen huhtikuussa 1997. Kantelijan mukaan meri- ja luonnonvaraministeriö, joka on valtionhallinnon viranomainen ja jonka alaisuudessa lautakunta toimi, antoi lautakunnalle ohjeet tehdä luonnokseen tuntuja muutoksia. Kantelija ei ollut halukas noudattamaan ohjeita, joten hän katsoi asemansa käyneen kestävämmäksi ja hän erosi lautakunnasta.

Raportti julkaistiin noin vuotta myöhemmin. Kantelijan mukaan sitä oli muutettu huomattavasti. Loppuraportin luonnoksessa mainitut tärkeimmät tulokset oli joko poistettu tai tehty tyhjiksi tai niitä oli vähätelty. Kantelijan mukaan tällaiset muutokset eivät olleet sopimuksen mukaan sallittuja. Hän väitti, ettei tapahtuneelle ollut annettu mitään selitystä.

Kantelija kääntyi oikeusasiamiehen puoleen 8. toukokuuta 2002 (kantelu 836/2002/GG). Oikeusasiamies ilmoitti kantelijalle 27. toukokuuta 2002 tekemänsä päätöksen mukaisesti, ettei hän voinut tutkia kantelua sen vuoksi, että kantelija ei ollut vielä ollut yhteydessä komissioon asiassaan.

Kantelija kirjoitti 13. kesäkuuta 2002 Euroopan komission kalastuksen PO:n pääjohtajalle ja pyysi selitystä. Syyskuuhun 2002 mennessä hän ei ollut saanut vastausta kirjeeseensä eikä ilmoitusta sen vastaanottamisesta. Tällöin hän päätti tehdä oikeusasiamiehelle uuden kantelun.

Uudessa kantelussaan (1574/2002/GG) kantelija arvosteli pääasiassa sitä, (1) että komissio oli sallinut lautakunnan tehdä raporttiin huomattavia muutoksia verrattuna raporttiluonnokseen, jonka komissio oli hyväksynyt ja (2) että komissio ei ollut vastannut hänen 13. kesäkuuta 2002 lähettämäänsä kirjeeseen, jossa pyydettiin selitystä sille, että muutokset oli sallittu.

Komissio totesi lausunnossaan kantelun johdosta, että ei toki ollut yleistä, muttei aivan harvinaistakaan, että loppuraportti poikkesi loppuraportin luonnoksesta, vaikka komissio olisikin hyväksynyt luonnoksen. Komission näkemyksen mukaan oli lopulta toimeksisaajan (eli

lautakunnan) tehtävä ja velvollisuus toimittaa loppuraportti sopivaksi katsomassaan muodossa. Komissio totesi, ettei se halunnut puuttua tällaiseen prosessiin.

Päätöksessään kantelun 1574/2002/GG johdosta oikeusasiamies tuli siihen tulokseen, että komission näkemys, että oli toimeksisaajan tehtävä ja velvollisuus toimittaa loppuraportti sopivaksi katsomassaan muodossa, vaikutti perustellulta ja ettei kantelun tässä kohdassa ollut siten tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies esitti kuitenkin kriittisen huomautuksen sen takia, että komissio ei ollut vastannut kantelijan kirjeeseen.

Uusi kantelu

Kantelija pyysi kirjeessään huhtikuussa 2003 oikeusasiamiestä harkitsemaan uudelleen päätöstään kanteluun 1574/2002/GG niiltä osin kuin oli kyse kantelun pääasiasta. Kantelijan kirje käsiteltiin uutena kanteluna.

Kantelija esitti uudessa kantelussaan, että loppuraportti oli sensuroitu versio loppuraportin luonnoksesta. Kantelija mainitsi näkemyksensä tueksi erityisesti sen, että loppuraportin luonnoksessa oli todettu, että tutkimuksessa oli havaittu 17 tonnia hylkeiden vahingoittamia kaloja, kun vastaava päätelmä loppuraportissa oli vain, että kaloille aiheutuneet vahingot voitiin katsoa suurten petoeläinten, kuten hylkeiden tai meriankeriaiden syyksi. Kantelijan mukaan ei ollut mitään tieteellisiä todisteita, että vahingot olisi aiheuttanut joku muu eläin kuin hylje, ja todisteet hylkeiden osuudesta vahinkoihin olivat olleet täysin perusteltuja. Kantelija väitti, että loppuraportin luonnoksesta välittyvä viesti olisi aiheuttanut kiistelyä ja että loppuraportin päätelmiä oli muutettu sen vuoksi.

Kantelija toimitti runsaasti asiakirjoja väitteensä tueksi. Osan näistä uusista asiakirjoista hän oli saanut komissiolta vastauksena pyyntöönsä saada jäljennös kirjeenvaihdosta, jota komissio ja lautakunta olivat käyneet huhtikuusta 1997 siihen ajankohtaan, jolloin komissio vuonna 1998 hyväksyi loppuraportin. Kantelija toimitti nyt ensimmäistä kertaa myös jäljennökset loppuraportin luonnoksesta ja loppuraportista.

Asiakirjoista kävivät ilmi seuraavat seikat:

Kantelija oli todennut kirjeessään komissiolle 2. kesäkuuta 1993, joka koski tutkimusta siitä, että protektionistiryhmät saattoivat hyvinkin esittää virheellisiä tulkintoja tiedoista aiempien toimien perusteella. Lautakunnan tutkimusta koskevassa ohjelmassa todettiin, että niiden tekijöiden toivottiin selviävän, jotka vahingoittavat kaloja kidusverkoissa ja pussiverkoissa.

Euroopan parlamentin maatalouden, kalatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunta esitti 28. maaliskuuta 1994 mietinnön hylkeiden ja kalastuksen välisestä vuorovaikutuksesta (A3-0186/94). Vastaavassa päätöslauselmaesityksessä vaadittiin merinisäkkäiden ja kalastuksen välistä operationaalista vuorovaikutusta käsittelevän tutkimuksen suorittamista ja puolueettoman, eturyhmien asettamista paineista vapaan rakenteen perustamista määrittelemään tieteellinen kehys merinisäkkäiden ja kalatalouden välisen vuorovaikutuksen tutkimiseksi Euroopan vesillä sekä onnitteltiin komissiota siitä, että se oli hiljattain hyväksynyt käsiteltävänä olevan kantelun aiheena olevan tutkimushankkeen. Euroopan parlamentti hyväksyi päätöslauselman 6. toukokuuta 1994.⁷⁷

Mainitun mietinnön perusteluosassa todettiin, että oli olemassa todisteita, joiden mukaan protektionististen kansalaisjärjestöjen arvomaailma oli vaikuttanut tieteelliseen tutkimukseen merinisäkkäiden ja kalastuksen välisestä vuorovaikutuksesta viimeisten kahden vuosikymmenen ajan. Sen mukaan kalastus oli suurelta osin jätetty huomiotta, ja tutkimustyö oli kohdistunut lähes yksinomaan niihin vaikutuksiin, joita kalastuksella oli merinisäkkäisiin. Tästä oli käytännössä seurannut jonkinlainen tieteellinen sensuuri. Sensuuri ei ollut ilmennyt millään muualla alalla yhtä dramaattisena kuin hylkeiden ja kalastuksen välisen vuorovaikutuksen alalla.

⁷⁷

EYVL 1994 C 205, s. 553.

Kantelija oli pyytänyt 16. joulukuuta 1996, että loppuraportin toimittamista koskevaa määräaika lykättäisiin vuoden 1996 lopusta helmikuun 1997 loppuun. Komissio ilmoitti vastauksessaan 14. tammikuuta 1997, että se oli suostunut pyyntöön ja että loppuraportin luonnos olisi toimitettava viimeistään helmikuun 1997 lopussa.

Jättäessään loppuraportin luonnoksen komissiolle 4. maaliskuuta 1997 kantelija oli ilmoittanut, että joitakin pieniä muutoksia olisi ehkä vielä tehtävä. Kantelija selitti 21. toukokuuta 1997 lähetetyssä faksissa, että loppuraportin luonnoksessa oli joitakin paino- ja kielioppivirheitä ja että hän haluaisi korjata ne loppuraporttiin. Kantelija ilmoitti 20. elokuuta 1997 päivätyssä kirjeessä komissiolle, ettei hän enää tekisi muutoksia loppuraportin luonnokseen, jonka komissio oli hyväksynyt viisi kuukautta aiemmin.

Komissio totesi kirjeessään lautakunnalle 15. joulukuuta 1997, että se oli pitänyt loppuraportin luonnosta tyydyttävänä ja oli hyväksynyt sen. Komissio totesi odottavansa kuitenkin edelleen lopullista kustannusselvitystä, joka tarvittiin viimeisen maksun suorittamiseksi ja hankkeen taloudellisen osion käsittelyn lopettamiseksi.

Lautakunta totesi vastauksessaan 7. tammikuuta 1998, että se toivoi saavansa lopullisen kustannusselvityksen valmiiksi helmikuun puoleenväliin mennessä. Lautakunta totesi myös, että se teki parhaillaan loppuraporttiin 21. toukokuuta päivätyssä faksissa mainittuja korjauksia.

Komissio vahvisti vastauksessaan 9. tammikuuta 1998 lautakunnan ilmoituksen, että hankkeen lopullinen kustannusselvitys lähetettäisiin seuraavan kuukauden aikana.

Lautakunta toimitti lopullisen kustannusselvityksen komissiolle 1. huhtikuuta 1998.

Lautakunta lähetti 28. huhtikuuta 1998 komissiolle hankkeen lopullisen loppuraportin.

Kantelija toimitti myös lomakkeen, jonka otsikko oli "Certificat de dépôt et attestation de service fait d'une étude ou enquête effectuée pour la Commission". Lomake sisälsi hallinnollisia tietoja lautakunnan laatimasta tutkimuksesta. Asianomaisen komission yksikön ("Bureau Enregistrement des Études") leima ja allekirjoitus olivat 17. päivältä kesäkuuta 1997. Lomakkeen G-osassa käsiteltiin sitä, voitaisiinko tutkimuksen tuloksia levittää komission ulkopuolelle. Vastaukseksi on merkitty "kyllä" ("oui").

Uudessa kantelussaan kantelija väitti näin ollen, että (1) komissio oli ollut huolimaton, kun se ei ollut etsinyt syitä tai selityksiä lautakunnan tekemille muutoksille ja että (2) tehtyjä muutoksia ei olisi pitänyt sallia.

Kantelija ilmaisi toivovansa, että häneltä pyydetäisiin anteeksi tapahtunutta ja vakuutettaisiin, että tehdään kaikki voitava, jotta vastaavaa ei tapahdu tulevaisuudessa.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Komissio esitti lausunnossaan seuraavat huomautukset:

Vaikka voitaisiinkin väittää, että komissio ei olisi saanut hyväksyä huonosti perusteltua ja todistamatonta tieteellistä johtopäätöstä, sitä ei voida pitää hallinnollisena epäkohtana.

Kuten komission vastauksessa kanteluun 1574/2002/GG oli selitetty, sopimusehtojen noudattaminen on tärkein tekijä, jonka komissio ottaa huomioon arvioidessaan, hyväksytäänkö vai hylätäänkö luonnosvaiheessa oleva tai lopullinen raportti. Tämän sopimuksen yhteydessä sopimusehtoja oli noudatettu. Jos komissio havaitsisi puutteita sopimuksen mukaisesti toteutetun tutkimuksen tulosten tieteellisessä analyysissä, se esittäisi tarvittavat huomautukset ja vaatisi toimeksisaajaa tekemään muutoksia. Näin ei kuitenkaan ollut tapahtunut tämän sopimuksen yhteydessä raportin luonnoksen eikä loppuraportin kohdalla. Jos toimeksisaaja halusi muuttaa loppuraporttissaan esitettyjä tieteellisistä analyysistä tehtyjä johtopäätöksiä, sillä oli oikeus tehdä ne.

Mitä tuli sopimukseen, sen ja sen liitteiden huolellisesta lukemisestakaan ei käynyt ilmi, että komissiolla olisi ollut valtuudet estää tapahtunutta tapahtumasta ("to prevent what happened from occurring")⁷⁸. Menettelyn näkökohtien osalta ei toki ollut yleistä, muttei aivan harvinaistakaan, että loppuraportti poikkesi loppuraportin luonnoksesta silloinkin kun komissio oli jo hyväksynyt luonnoksen. Oli loppujen lopuksi toimeksisaajan tehtävä ja velvollisuus toimittaa loppuraportti sopivaksi katsomassaan muodossa. Komissio ei halunnut puuttua tällaiseen prosessiin.

Komissiolla ei ollut mahdollisuutta hylätä loppuraporttia siitä syystä, että raportti olisi komission mielestä ollut tieteellisesti virheellinen, eikä mistään muistakaan syistä kuin että sopimuksen ehtoja olisi rikottu.

Kantelijan pitkissä todistusasiakirjoissa viitattiin lisäksi sellaisten Irlannin eri hallinnollisten tai valtion elinten välisiin mahdollisiin tai väitettyihin suhteisiin, joihin komissiolla ei ole minkäänlaista vaikutusvaltaa, samoin kuin tietoihin tulkinnassa ilmenneisiin eroavaisuuksiin kantelijan ja viimeisen loppuraportin laatineen henkilön välillä sekä Euroopan parlamentin mietintöön. Euroopan parlamentin päätöslauselmat eivät kuitenkaan sido komissiota.

Kantelijan huomautukset

Kantelija pitäytyi kantelussaan ja esitti seuraavat lisähuomautukset:

Hankkeesta vastaavalle komission virkamiehelle oli ilmoitettu puhelimitse useaan otteeseen toukokuun 1997 ja syyskuun 1997 välisenä aikana siitä, miten hankkeeseen oli puututtu. Kirjeessään kyseiselle virkamiehelle 3. marraskuuta 1997⁷⁹ kantelija oli todennut, että hän oli saanut tietää ministeriön haluavan tarkistaa loppuraportin sisällön, ennen kuin se julkaistaisiin.

Kantelija totesi 11. elokuuta 2003 päivätyn kirjeensä lopuksi, että hän oli alun perin toivonut anteeksipyyntöä ja takeita siitä, että vastaavaa ei tapahtuisi tulevaisuudessa, mutta nyt hän halusi, että alkuperäinen loppuraportin luonnos julkaistaan ja sen yhteydessä esitetään virallinen selvitys siitä, miksi näin tapahtui. Vähintäänkin hän vaati, että hänen tunnustetaan kieltäytyneen tieteellisestä sensuurista ja että hänen maineensa palautetaan.

Myöhemmässä 17. elokuuta 2003 päivytyssä kirjeessään kantelija kuitenkin totesi, että harkittuaan asiaa hän halusi ensin odottaa oikeusasiamiehen tutkimuksen tuloksia.

LISÄTUTKIMUKSET

Komission lausunnon ja kantelijan huomautusten huolellisen tarkastelun jälkeen oli ilmeistä, että lisätutkimukset olivat aiheellisia. Oikeusasiamies pyysikin 8. syyskuuta 2003 päivytyssä kirjeessään komissiolta lupaa tutustua sen arkistoon.

Oikeusasiamiehen toimisto tarkasti 8. lokakuuta 2003 komission arkiston. Tapauksesta vastanneet komission virkamiehet selittivät, että kun tutkimusta koskevan tapauksen käsittely oli päättynyt, kaikkia asiakirjoja ei ollut säilytetty. Arkistosta ei siksi löytynyt loppuraportin luonnosta, joka oli korvattu loppuraportilla. Komission virkamiehet esittivät myös näkemyksensä, että komission ja toimeksisaajan välillä oli epäilemättä käyty puhelinkeskusteluja, joissa komissio oli pyytänyt loppuraportin toimittamista. Mitään muistiinpanoja tällaisista puhelinkeskusteluista ei kuitenkaan ollut arkistoitu.

Oikeusasiamiehen toimiston tarkastamassa komission arkistossa oli käsin kirjoitettu, "18. maaliskuuta" päivätty viesti, jonka oli ilmeisesti laatinut tuolloin kalastuksen PO:ssa työskennellyt O. Vaikka viestissä ei suoraan ilmoiteta sen aihetta, on todennäköistä, että siinä puhutaan loppuraportin luonnoksesta.⁸⁰ Viestistä saa sen käsityksen, että sen laatija piti raportin tuloksia kiistanalaisina.

⁷⁸ Lainausta on kantelun 1574/2002/GG tekstistä.

⁷⁹ Jäljennös tästä kirjeestä, jonka kantelija oli saanut komissiolta pyydettyään oikeutta tutustua asiakirjoihin, oli toimitettu oikeusasiamiehelle.

⁸⁰ Viestissä viitataan kannessa olevaan EU:n tunnuskuviin, ja 4. maaliskuuta 1997 toimitetun loppuraportin luonnoksen kannessa on EU:n tunnuskuvio.

PÄÄTÖS

1 Alustava huomautus

1.1 Käsiteltävänä olevan kantelun aiheena on Irlannin meri- ja kalastuslautakunnan (Irlannin viranomaisen) ja Euroopan komission XIV pääosaston (PO) (kalastus) välinen sopimus (viitenumero PEM/93/06), jonka mukaan komissio sitoutui maksamaan osan harmaahylkeiden ja kalastusvälineiden välistä fyysistä vuorovaikutusta koskevan tutkimuksen kustannuksista. Kantelija työskenteli tuolloin lautakunnassa ja oli tutkimussopimuksesta vastaava tiedemies. Hän väitti, että loppuraportin luonnokseen tehtiin komission hyväksynnän jälkeen huomattavia muutoksia toisen Irlannin viranomaisen eli meri- ja luonnonvaraministeriön puututtua asiaan.

1.2 Euroopan oikeusasiamies ei voi tutkia kanteluita, jotka koskevat muita kuin Euroopan yhteisön toimielimiä ja laitoksia. Oikeusasiamies ei siten voi tutkia kanteluita Irlannin viranomaisista. Kantelu oli tässä tapauksessa kuitenkin esitetty Euroopan komissiota vastaan, ja päätöksessä käsitellään siksi vain komissiota vastaan esitettyjä väitteitä.

2 Väite, että komissio ei olisi saanut sallia lautakunnan tekemiä muutoksia

2.1 Kantelija väitti, että komissio ei olisi saanut sallia lautakunnan tekemiä muutoksia. Hänen mukaansa maaliskuussa 1997 toimitetun loppuraportin luonnoksessa esitetyt tärkeimmät tulokset oli joko poistettu tai tehty tyhjiksi tai niitä oli vähätelty lautakunnan huhtikuussa 1998 toimittamassa loppuraportissa.

2.2 Komissio oli sitä mieltä, että oli toimeksisaajan tehtävä toimittaa loppuraportti sopivaksi katsomassaan muodossa ja että komissio ei halunnut puuttua tällaiseen prosessiin. Vaikka voitaisiinkin väittää, että komissio ei olisi saanut hyväksyä huonosti perusteltua ja todistamatonta tieteellistä johtopäätöstä, sitä ei voida pitää hallinnollisena epäkohtana. Komission mukaan sopimuksesta ei löytynyt huolellisen lukemisenkaan jälkeen kantelijan väitteen mukaista vaatimusta.

2.3 Oikeusasiamies totesi, että komissio ei kiistänyt kantelijan väitettä, että komission hyväksymää loppuraportin luonnosta oli muutettu huomattavasti.

2.4 Oikeusasiamies katsoi kuitenkin, kuten hän oli todennut kantelun 1574/2002/GG johdosta tekemässään päätöksessä, että komission näkemys toimeksisaajan tehtävästä ja velvollisuudesta toimittaa loppuraportti sopivaksi katsomassaan muodossa vaikutti perustellulta.

2.5 Näin ollen komission toiminnassa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa tämän väitteen osalta.

3 Väite, että komissio ei hakenut syitä tai selityksiä lautakunnan tekemille muutoksille

3.1 Kantelija väitti, että komissio toimi huolimattomasti, kun se ei hakenut syitä tai selityksiä lautakunnan tekemille muutoksille.

3.2 Komissio totesi, että sopimusehtojen noudattaminen on tärkein tekijä, jonka komissio ottaa huomioon arvioidessaan, hyväksytäänkö vai hylätäänkö luonnosvaiheessa oleva tai lopullinen raportti. Tämän sopimuksen yhteydessä sopimusehtoja oli noudatettu. Jos komissio havaitsisi puutteita sopimuksen mukaisesti toteutetun tutkimuksen tulosten tieteellisessä analyysissä, se esittäisi tarvittavat huomautukset ja vaatisi toimeksisaajaa tekemään muutokset. Näin ei kuitenkaan ollut tapahtunut tämän sopimuksen yhteydessä raportin luonnoksen eikä loppuraportin kohdalla. Jos toimeksisaaja halusi muuttaa loppuraportissaan esitettyjä tieteellisistä analyysistä tehtyjä johtopäätöksiä, sillä oli oikeus tehdä niin.

3.3 Oikeusasiamies katsoi, että on hyvän hallintotavan mukaista toimia johdonmukaisesti.⁸¹

⁸¹

Ks. eurooppalaisen hyvän hallintotavan säännösten 10 artiklan 1 kohta. Säännöstö on saatavilla oikeusasiamiehen verkkosivuilla (<http://www.euro-ombudsman.eu.int>).

3.4 Tässä tapauksessa komissio tutki ja hyväksyi loppuraportin luonnoksen huhtikuussa 1997. Sopimuksessa asetettujen sääntöjen valossa se merkitsi, ettei lautakunnan tarvinnut enää jatkaa tutkimukseen liittyvää työtä lukuun ottamatta lopullisen rahoitus selvityksen toimittamista.

3.5 Oikeusasiamies katsoi, että asiassa voidaan erottaa kaksi näkökohtaa, jotka liittyvät komission velvollisuuteen toimia johdon mukaisesti.

3.6 Ensinnäkin jos komissio katsoi, että toimeksisaajan oli vielä toimitettava loppuraportti, olisi voitu odottaa, että komissio olisi lähettänyt lautakunnalle muistutuksia ja pyytänyt sitä toimittamaan loppuraportin. Komission lähettämät muistutukset koskivat kuitenkin ainoastaan lopullista rahoitus selvitystä eivätkä raporttia. Asia on tätäkin ilmeisempi, kun otetaan huomioon, että loppuraportin toimittamista koskeva (pidennetty) määräaika (helmikuun 1997 loppu) oli umpeutunut kauan sitten. Vaikka komission ja toimeksisaajan välillä olisikin käyty puhelinkeskusteluja (joista ei ollut muistiinpanoja), oikeusasiamiehen mielestä oli vaikea uskoa, että komissio ei olisi lähettänyt kirjallista muistutusta, vaan olisi vain odottanut, kunnes loppuraportti toimitettiin huhtikuussa 1998 eli yli vuosi loppuraportin luonnoksen hyväksymisen jälkeen.

3.7 Toiseksi komissio korosti, että jos se havaitsee sopimuksen mukaisesti toteutetun tutkimustyön tulosten tieteellisissä analyysissä puutteita, se ilmoittaa niistä toimeksisaajalle. Komissio tutkii siis raportin varmistaakseen, ilmeneekö tällaisia puutteita, eikä pelkästään hyväksy automaattisesti sille toimitettua raporttia. Oikeusasiamiehelle toimitusta todistusaineistosta kävi lisäksi ilmi, että komissio oli tietoinen siitä, että (a) loppuraportin luonnoksen sisältö oli mahdollisesti kiistanalainen, että (b) Irlannin ministeriö halusi tarkastaa loppuraportin ennen sen julkaisemista, että (c) loppuraportti toimitettiin yli vuosi sen jälkeen, kun komissio oli hyväksynyt loppuraportin luonnoksen ja että (d) loppuraporttiin oli tehty huomattavia muutoksia loppuraportin luonnokseen verrattuna. Edellä esitetyn valossa olisi voitu odottaa, että komissio olisi tutkinut huolellisesti loppuraportin. Mitään merkkiä ei kuitenkaan löytynyt siitä, että komissio olisi tutkinut loppuraportin saatuaan sen huhtikuussa 1998.

3.8 Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että komission olisi pitänyt tutkia huhtikuussa 1998 eli yli vuosi loppuraportin luonnoksen hyväksymisen jälkeen toimitettu raportti, johon oli tehty huomattavasti muutoksia. Kun komissio ei tehnyt niin, se ei noudattanut vaatimusta toimia johdon mukaisesti. Tämä oli hallinnollinen epäkohta, ja oikeusasiamies esitti sen johdosta jäljempänä kriittisen huomautuksen.

4 Kantelijan vaatimukset

4.1 Kantelija ilmaisi kantelussaan toivovansa, että häneltä pyydetäisiin anteeksi tapahtunutta ja vakuutettaisiin, että kaikki voitava tehdään, jotta vastaavaa ei tapahdu tulevaisuudessa. Kantelija totesi 11. elokuuta 2003 päivätyssä kirjeensä lopuksi, että hän oli alun perin toivonut anteeksipyyntöä ja takeita siitä, että vastaavaa ei tapahtuisi tulevaisuudessa, mutta nyt hän halusi, että alkuperäinen loppuraportin luonnos julkaistaan ja sen yhteydessä esitetään virallinen selvitys siitä, miksi näin tapahtui. Vähintäänkin hän vaati, että hänen tunnustetaan kieltäytyneen tieteellisestä sensuurista ja että hänen maineensa palautetaan.

4.2 Kantelija totesi kuitenkin 17. elokuuta 2003 päivätyssä kirjeessä, että harkittuaan asiaa hän halusi ensin odottaa oikeusasiamiehen tutkimuksen tuloksia.

4.3 Oikeusasiamies katsoi sen vuoksi, ettei kantelijan alun perin ilmoittamia vaatimuksia tarvinnut käsitellä.

5 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella on esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

Oikeusasiamies katsoi, että komission olisi pitänyt tutkia huhtikuussa 1998 eli yli vuosi loppuraportin luonnoksen hyväksymisen jälkeen toimitettu raportti, johon oli tehty huomattavasti muutoksia. Kun komissio

ei ollut tehnyt niin, se ei ollut noudattanut vaatimusta toimia johdonmukaisesti. Tämä oli hallinnollinen epäkohta.

Koska tapauksen nämä näkökohdat koskivat tiettyjä menneisyyden tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

VÄITE, ETTÄ TARJOUSERITTELYÄ KOSKEVIIN KYSYMYKSIIN EI VASTATTU

Päätös kanteluun 949/2003/IJH Euroopan komissiota vastaan

Oikeusasiamiehelle tehtiin toukokuussa 2003 erään yhtiön puolesta kantelu, joka koski komission tarjouskilpailua (AO2003) käännöspalveluista. Se julkaistiin 17. huhtikuuta 2003.

Kantelijan mukaan olennaiset tosiseikat olivat seuraavat:

Kantelijan mielestä tarjouserittelyä ei ollut laadittu tarpeeksi selkeästi. Epäselvyydet koskivat pääasiassa tarjouksen liitteenä toimitettavia asiakirjoja, ja kysymyksiin annetut vastaukset komission "Usein kysyttyä" -verkkosivulla⁸² aiheuttivat vain lisää hämmennystä. Kantelija lähetti sen vuoksi komission nimeämälle yhteyshenkilölle useita sähköpostiviestejä, joissa hän pyysi selvennyksiä. Hän ei kuitenkaan saanut yhtään tyydyttävää vastausta.

Kantelija liitti kanteluunsa jäljennökset komissiolle lähettämistään sähköpostiviesteistä, joissa hän pyysi selvennyksiä. Sähköpostiviesteistä kävi ilmi, että väitetyt sekaannukset tarjouserittelyyn ja "Usein kysyttyä" -verkkosivun välillä koskivat pääasiassa sitä, mitkä jäljennökset tarjoukseen liitettävistä asiakirjoista oli todistettava oikeiksi.

Kantelija väitti lyhyesti esitettynä seuraavaa:

- (i) Komission "Usein kysyttyä" -verkkosivulla oli tietoja, jotka olivat epäselviä ja mahdollisesti ristiriitaisia tarjouserittelyyn verrattuna;
- (ii) Komissio ei vastannut hänen kysymyksiinsä, jotka koskivat tarjouserittelyä.

TUTKIMUS

Euroopan komission lausunto

Komissio esitti lausunnossaan seuraavat huomautukset:

Eräässä sähköpostiviestissään komissiolle kantelija esitti kysymyksen alihankkijoista: "Onko meidän lähetettävä tarjousta varten oikeaksi todistetut / notaarin vahvistamat tiedot jokaisesta kääntäjästä, jota mahdollisesti tulemme käyttämään käännösprojekteissa? Pystymme hakemuksessamme esittelemään kääntäjien valitsemisessa käyttämämme menettelytavat, ja voimme antaa asiasta virallisen valalla vahvistetun lausunnon sekä voimme myös näyttää toteen, että kaikki käännösprojekteissa käytetyt kääntäjät täyttävät pätevyydelle asetetut vähimmäisvaatimukset. Riittäisikö tämä? Voisimme lisäksi lähettää kuvaukset todennäköisesti käyttämistämme kääntäjistä, mutta pitäisikö kaikki nämä todistaa oikeiksi?" Kantelija kysyi myös, millainen oikeudellinen suhde sitoisi hänen yhtiönsä alihankkijoita komissioon. Kantelijan mukaan edellä esitetty seikka ei selvinnyt annetuista tiedoista.

82

Kyseessä on Internet-sivu, joilla vastataan usein esitettyihin kysymyksiin.

Tarjouserittely – erityisesti sen 2.3.3.2. kohta – oli yksiselitteinen mahdollisten vaatimusten suhteen. Henkilöstöstä ja alihankkijoista ei vaadittu oikeaksi todistettuja tietoja. Asia vahvistettiin ”Usein kysyttyä” -verkkosivulla vastauksessa seuraavaan kysymykseen: *”Onko myös tutkintotodistusten jäljennökset todistettava oikeiksi? Onko myös tarjouksen kaksi jäljennöstä todistettava oikeiksi? Kuka voi todistaa jäljennökset oikeiksi?”* Vastauksessa todettiin muun muassa, että *”toisin kuin muita tarjoukseen liitettäviä asiakirjoja, tutkintotodistuksia ei tarvitse todistaa oikeiksi”*. Lisäksi 2.3.3.2. kohdassa todettiin, että *”sopimuksen pääasapuoli on yksin vastuussa sopimuksen toteutumisesta kaikissa tilanteissa”*.

Kantelija oli myös esittänyt yleisiä huomautuksia vaatimuksesta oikeaksi todistetuista jäljennöksistä sekä erityisen huomautuksen vastauksesta yhteen kysymykseen. Vastauksessa todettiin, että *”toisin kuin muita tarjoukseen liitettäviä asiakirjoja, tutkintotodistuksia ei tarvitse todistaa oikeiksi. Tarjouksen esittäjän on toimitettava yksi alkuperäinen tarjous, joka sisältää alkuperäisiä asiakirjoja tai oikeaksi todistettuja jäljennöksiä. Kaksi jäljennöstä alkuperäisestä tarjouksesta liitteet mukaan luettuina ovat pelkkiä valokopioita. Oikeaksi todistamisen suorittaa toimivaltainen viranomainen eli asianajaja tai notaari. Itse suoritettua oikeaksi todistamista ei hyväksytä.”* Kantelijan mielestä vastaus oli epäselvä, ja hän ihmetteli, mitä olivat oikeaksi todistetut tai alkuperäiset asiakirjat, jotka oli liitettävä tarjoukseen, jos tutkintotodistuksia ei tarvinnut todistaa oikeiksi.

Tarjouserittely oli yksiselitteinen. Kohdassa 2.1.1. lueteltiin kuusi mahdollista perustetta, joiden nojalla osallistuminen tarjouskilpailuun voitiin evätä. ”Usein kysyttyä” -verkkosivulla esitetyissä vastauksissa viitattiin selvästi kyseiseen tarjouserittelyn kohtaan, jossa oli lueteltu yksiselitteisesti asiakirjat, jotka oli toimitettava alkuperäisinä tai oikeaksi todistettuina jäljennösinä.

Kantelija kysyi vielä, riittäisikö notaarin edessä tehty valalla vahvistettu lausunto osoittamaan, ettei yhtiö ollut ajautunut konkurssiin tai joutunut konkurssimenettelyyn, sillä Yhdistyneessä kuningaskunnassa ei ollut mahdollista saada rikosrekisteriotetta.

Vastaus tähän kysymykseen löytyi tarjouserittelyn 2.1.1. kohdan viimeisestä lauseesta, jossa todettiin, että *”jos asianomaisessa maassa ei myönnetä tällaista asiakirjaa, se voidaan korvata valalla vahvistetulla tai todistetulla lausunnolla, jonka tarjouksen tekijä esittää oikeus- tai hallintoviranomaisen tai notaarin edessä siinä maassa, johon on sijoittautunut”*.

Yleisenä huomautuksena väitteeseen, että kysymyksiin ei ollut vastattu, komissio totesi lisäksi, että tarjouksen esittäjän ja sopimuksen tekvän viranomaisen väliseen yhteydenpitoon liittyvät toimintaperiaatteet esitettiin tarjouserittelyn 1.12. kohdassa⁸³. Koska vastaukset kantelijan kysymyksiin olivat kaikki löydettävissä tarjouserittelystä ja ”Usein kysyttyä” -verkkosivulla, ylimääräisiä tarkennuksia oli annettu muutamiin kysymyksiin, ja koska kukaan muu tarjoaja ei ollut kysynyt mitään kantelijan esittämiä kysymyksiä, toimenpiteisiin ei ryhdytty. Tällainen menettelytapa oli sopusoinnussa sen periaatteen kanssa, että komission tarkoituksena oli vastata kaikkiin tiedusteluihin niin, että kaikille tarjouksen esittäjille turvataan yhdenvertaiset mahdollisuudet.

Kantelijan huomautukset

Kantelija totesi huomautuksissaan lyhyesti esitettynä seuraavaa:

83

Oikeusasiamies ymmärsi viittauksen 1.12. kohtaan tarkoittavan kyseisen kohdan osaa, jossa todetaan seuraavaa: »Kaikki tätä tarjouskilpailua koskeva, tarjouksen esittäjän ja sopimuksen tekvän viranomaisen välinen yhteydenpito on kiellettyä poikkeustilanteita lukuun ottamatta ja seuraavien edellytysten täytyessä: (a) ennen tarjousten jättämisen määräaika: - tarjouksen esittäjän pyynnöstä: komissio voi toimittaa asianomaisille ainoastaan lisätietoja ja vain selvittääkseen sopimuksen luonnetta. /.../ Mahdollisten tarjousten esittäjien on toimitettava kaikki kysymykset yksinomaan sähköpostitse [nimetyille] henkilölle. Kysymysten on oltava selkeitä ja lyhyesti ilmaistuja, ja niissä on viitattava selvästi kyseessä olevaan tarjouserittelyn kohtaan. Kysymykset on esitettävä englanniksi, ranskaksi tai saksaksi, ja vastaukset julkaistaan verkkosivuilla /.../ näillä kolmella kielellä. /.../»

Vaikka tarjouserittelyn 2.3.3.2. kohdassa ei ollut vaatimusta siitä, että henkilöstöstä tai alihankkijoista olisi toimitettava oikeaksi todistetut tiedot, tämä ei välttämättä tarkoittanut, ettei oikeaksi todistettuja tietoja vaadittaisi, jos tällainen vaatimus on esitetty muualla. Verkkosivulla todettiin vastauksena erääseen kysymykseen, että ”toisin kuin muita tarjoukseen liitettäviä asiakirjoja, tutkintotodistuksia ei tarvitse todistaa oikeiksi. Tarjouksen esittäjän on toimitettava yksi alkuperäinen tarjous, joka sisältää alkuperäisiä asiakirjoja tai oikeaksi todistettuja jäljennöksiä”. Eräs mahdollinen tapa tulkita tätä rinnastusta – johon voitaisiin hyvinkin pyytää selvennystä – oli ymmärtää, ettei tutkintotodistuksista vaadittu oikeaksi todistettuja jäljennöksiä, vaan ainoastaan alkuperäiset asiakirjat.

Lisäksi tarjouserittelyn 2.1.1. kohta oli epäselvä, sillä viimeisessä lauseessa viitattiin selvästi edelliseen lauseeseen, jossa puolestaan viitattiin yksinomaan alakohtaan (d): ”tarjouksen esittäjän on lisäksi osoitettava täyttäneensä nämä velvollisuudet äskettäin myönnetyllä todistuksella”. Ei ollut lainkaan selvää, voitiinko tätä vaihtoehtoista osoittamismenetelmää soveltaa myös alakohtiin (a), (b) ja (e), eikä kantelijan kysymykseen annettua vastausta voinut välttämättä päätellä kohdan sanamuodosta. Lisäksi komissio selitti myöhemmin eräässä tarjouskilpailumenettelyssä, mitä 2.1.1. kohdan alakohtia kyseisen kohdan viimeisessä lauseessa tarkoitettiin.

Lopuksi komission esittämät perustelut sille, että se oli jättänyt vastaamatta kantelijan kysymyksiin, – eli ettei kukaan muu ollut kysynyt vastaavia kysymyksiä ja että menettelytapa oli sopusoinnussa yhdenvertaisten mahdollisuuksien turvaamisen periaatteen kanssa – olivat järjettömiä. Vaikka selvennykset olisi julkaistu, asiasta ei olisi voinut mitenkään aiheutua etua suhteessa muihin tarjouksen esittäjiin. Kaikki tarjouksen esittäjät olisivat hyötäneet yhdenvertaisesti lisäselvityksistä.

PÄÄTÖS

1 Väite ”Usein kysyttyä” -verkkosivun epäselvyyksistä ja ristiriitaisuudesta tarjouserittelyn kanssa

1.1 Kantelu koskee käännöspalveluista järjestettyä komission tarjouskilpailua (AO2003). Kantelija väitti, että kun ”Usein kysyttyä” -verkkosivulla annettuja vastauksia ja tarjouserittelyä tarkasteli yhdessä, jäi epäselväksi, pitikö alihankkijoista toimittaa oikeaksi todistetut tiedot. Samoin oli yleisesti epäselvää, mitkä tarjoukseen liitettävät jäljennökset oli todistettava oikeiksi, erityisesti jos tutkintotodistusten jäljennöksiä ei tarvinnut todistaa oikeiksi.

1.2 Komissio väitti, että tarjouserittelyssä oli selitetty yksiselitteisesti, mitä oikeaksi todistetuilta tiedoilta ja jäljennöksiltä edellytettiin. Lisäksi vastauksessa, joka kysymykseen annettiin verkkosivuilla, vain vahvistettiin tarjouserittelyssä selvästi ilmoitettu asia. Tutkintotodistusten jäljennöksiä ei siis tarvinnut todistaa oikeiksi, kun taas tarjouserittelyn 2.1.1. kohdassa vaadittujen asiakirjojen jäljennökset oli todistettava oikeiksi.

1.3 Oikeusasiamies totesi, että tarjouksen mukana toimitettavia asiakirjoja koskevien tietojen tuli olla selkeitä ja yksiselitteisiä, erityisesti koska puutteellista tarjousta ei useimmiten voitu täydentää tarjouksen jättämisen määräajan jälkeen. Kun tarkastellaan ”Usein kysyttyä” -verkkosivulla annetun vastauksen sanamuotoa, oikeusasiamies oli kuitenkin sitä mieltä, etteivät verkkosivulla esitetyt tiedot olleet epäselviä tai ristiriidassa tarjouserittelyn kanssa. Oikeusasiamies katsoi, ettei kantelun tässä kohdassa näin ollen tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa.

2 Väite, että komissio ei ollut vastannut kantelijan kysymyksiin

2.1 Kantelija väitti, ettei komissio vastannut hänen kysymyksiinsä, joka koskivat tarjouserittelyä.

2.2 Komissio totesi, ettei toimenpiteisiin ollut ryhdytty, sillä vastaukset kantelijan kysymykseen löytyivät kaikki tarjouserittelystä, ja ylimääräisiä tarkennuksia oli annettu ”Usein kysyttyä” -verkkosivulla. Komissio totesi lisäksi, ettei kukaan muu ollut esittänyt yhtäkään kantelijan esittämää kysymystä ja että komission toimintatapa oli sopusoinnussa sen periaatteen kanssa, että komission vastaukset tiedusteluihin oli annettava siten, että kaikille tarjouksen esittäjille turvataisiin yhdenvertaiset mahdollisuudet.

2.3 Oikeusasiamies totesi ensinnä, ettei edellä 1.3 kohdassa esitetty havainto (eli ettei tarjouskilpailua koskevia tiettyjä tietoja voitu pitää siinä yhteydessä epäselvinä tai ristiriitaisina) tarkoittanut sitä, ettei mahdollisilla tarjouksen esittäjillä olisi perusteltuja syitä esittää selventäviä lisäkysymyksiä. Tarjouserittelyn 1.12. kohdassa⁸⁴ käytetyn sanamuodon perusteella tarjouksen esittäjät saattoivat ymmärrettävästi olettaa, että komissio vastaisi kaikkiin kysymyksiin, jotka täyttäsivät kohdassa esitetyt edellytykset ja että yhdenvertaiset mahdollisuudet turvattaisiin julkaisemalla vastaukset ”Usein kysyttyä” -verkkosivulla.

2.4 Kantelijan esittämistä kysymyksistä oikeusasiamies huomautti, että komissio lähetti kantelijalle sähköpostiviestin, jossa ilmoitettiin, että pyydetty tiedot löytyivät sekä tarjouserittelystä että ”Usein kysyttyä” -verkkosivulta. Oikeusasiamiehen mielestä tämä oli riittävä vastaus kantelijan kysymykseen, joka koski hänen yhtiönsä alihankkijoiden ja komission välistä oikeudellista suhdetta, sillä tiedot olivat helposti löydettävissä komission mainitsemista asiakirjoista. Lisäksi tarjouserittelyn 2.1.1. kohdan tulkinnasta kantelija oli kysynyt komissiolta, riittäisikö valalla vahvistettu lausunto osoittamaan, ettei hänen yhtiönsä ollut konkurssissa. Kantelija esitti kysymyksen 2.1.1. kohdan viimeisen lauseen tulkinnasta suhteessa alakohtiin vasta tämän tutkimuksen ollessa käynnissä. Oikeusasiamiehen mielestä komission vastaus kantelijan alkuperäiseen kysymykseen – eli että vastaus löytyisi riittävän helposti 2.1.1. kohdasta – oli riittävä, joten uuden vastauksen julkistaminen ”Usein kysyttyä” -verkkosivuilla oli tarpeetonta.

2.5 Kantelijan kysymys alihankkijoiden tiedoista ei kuitenkaan koskenut ainoastaan mahdollista vaatimusta, että tutkintotodistusten jäljennökset olisi todistettava oikeiksi, kuten teki komission mainitsema ”Usein kysyttyä” -verkkosivun vastaus. Kantelija kysyi lyhyesti esitettynä lisäksi, tarvittaisiinko tiedot kaikista mahdollisista kääntäjistä/alihankkijoista vai riittikö, jos selvitettiin kääntäjien valitsemisessa käytetyt menettelytavat. Oikeusasiamiehen mielestä vastausta tähän kysymykseen ei ollut helposti löydettävissä tarjouserittelystä eikä ”Usein kysyttyä” -verkkosivulta. Kantelija kysyi myös, mitä oikeaksi todistettuja jäljennöksiä tai alkuperäisiä asiakirjoja pitäisi toimittaa, jos tutkintotodistusten jäljennöksiä ei tarvinnut todistaa oikeiksi. Oikeusasiamiehen mielestä komission perustelu, että kysymykseen oli jo vastattu ”Usein kysyttyä” -verkkosivulla, ei ollut pätevä⁸⁵

2.6 Edellä todetun perusteella oikeusasiamies katsoi, että tarjouserittelyn 1.12. kohdan⁸⁶ nojalla kantelija saattoi ymmärrettävästi olettaa, että komissio julkaisisi vastaukset hänen kahteen kysymykseensä ”Usein kysyttyä” -verkkosivulla. Hyvän hallintotavan mukaisesti on kunnioitettava perusteltuja ja kohtuullisia odotuksia, joita toimielimen aikaisemman toiminnan perusteella on syntynyt.⁸⁷ Komissio ei antanut vastauksia eikä julkaissut niitä, mikä oli siis hallinnollinen epäkohta, josta oikeusasiamies esitti kriittisen huomautuksen.

⁸⁴ Katso edellinen alaviite.

⁸⁵ Vastauksessa todettiin, että: »Toisin kuin muita tarjoukseen liitettäviä asiakirjoja, tutkintotodistuksia ei tarvitse todistaa oikeiksi. Tarjouksen esittäjän on toimitettava yksi alkuperäinen tarjous, joka sisältää alkuperäisiä asiakirjoja tai oikeaksi todistettuja jäljennöksiä. Kaksi jäljennöstä alkuperäisestä tarjouksesta liitteet mukaan luettuina ovat pelkkiä valokopioita. Oikeaksi todistamisen suorittaa toimivaltainen viranomaisena eli asianajaja tai notaari. Itse suoritettua oikeaksi todistamista ei hyväksytä.»

⁸⁶ Katso edellinen alaviite.

⁸⁷ Euroopan parlamentin 6. syyskuuta 2001 antamassa päätöslauselmassa C5-0438/2000 hyväksytyn eurooppalaisen hyvän hallintotavan säännösten 10 artikla (saatavilla oikeusasiamiehen verkkosivuilla osoitteessa: <http://www.euro-ombudsman.eu.int>).

3 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella on esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

Tarjouserittelyn 1.12. kohdan perusteella kantelija saattoi ymmärrettävästi olettaa, että komissio julkaisisi vastaukset hänen kahteen kysymykseensä "Usein kysyttyä" -verkkosivulla. Hyvän hallintotavan mukaisesti on kunnioitettava perusteltuja ja kohtuullisia odotuksia, joita toimielimen aikaisemman toiminnan perusteella on syntynyt.⁸⁸ Komissio ei antanut vastauksia eikä julkaissut niitä, mikä on siis hallinnollinen epäkohta.

Koska tapauksen kyseinen näkökohta koski yksittäisiä menneisyyden tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.4.4 Talous- ja sosiaalikomitea

VÄITE, ETTÄ KANTELIJA TOIMITTI "VÄÄRIÄ TIETOJA" TYÖHÖNOTTOMENETTELYSSÄ

Päätös kanteluun 852/2003/OV talous- ja sosiaalikomiteaa vastaan

KANTELU

Käsiteltävänä olevan kantelun tausta on seuraavanlainen:

Kantelija teki 14. ja 22. toukokuuta 2002 Euroopan oikeusasiamiehelle kantelun (viitenumero 906/2002/OV) talous- ja sosiaalikomiteaa (jäljempänä TSK) vastaan työhönottomenettelyn keskeyttämisestä.

Kantelija oli osallistunut Euroopan parlamentin kilpailuun PE/86/A, jossa etsittiin englanninkielisiä apulaishallintovirkamiehiä. Parlamentin kilpailuista vastaavan yksikön päällikkö ilmoitti kantelijalle kirjeitse 29. heinäkuuta 1999, ettei hänen nimeään ollut pantu varallaololuetteloon. Kantelija ymmärsi kirjeen kuitenkin tarkoittaneen, että hän oli läpäissyt kilpailun. Hän haki näin ollen TSK:sta virkamiehen virkaa tammikuussa 2002. Helmikuussa 2002 TSK tarjosi hänelle töitä, ja kantelijalle tehtiin lääkärintarkastus. Maaliskuussa 2002 TSK kuitenkin ilmoitti kantelijalle, että häntä ei voitu palkata, sillä hän ei ollut läpäissyt Euroopan parlamentin kilpailua eikä häntä ollut pantu varallaololistalle. Toukokuussa 2002 kantelija kanteli oikeusasiamiehelle ja väitti, että TSK oli keskeyttänyt hänen työhönottomenettelynsä perusteettomasti.

Oikeusasiamies päätti tutkimuksensa 16. joulukuuta 2002 ja tuli siihen tulokseen, ettei TSK:n toiminnassa ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Kantelija oli esittänyt uusia väitteitä 30. marraskuuta 2002 antamissaan huomautuksissa, joten oikeusasiamies ilmoitti kantelijalle, että tämä voisi tehdä uuden kantelun.

Kantelija kirjoitti oikeusasiamiehelle jälleen 30. huhtikuuta 2003 ja teki uuden kantelun, joka oli lyhyesti esitettyä seuraavanlainen:

Lausunnossaan kanteluun 906/2002/OV TSK totesi, että kantelijan työhönottomenettely aloitettiin "kantelijan antamien väärrien tietojen perusteella". Väärrien tietojen antaminen on vakava syytös, sillä se tarkoittaa tosiseikkojen tietoista salaamista tai muuttamista tarkoituksena johtaa harhaan. Kantelijan mielestä häneen kohdistunut syytös oli perusteeton, sillä hän toimi hyvässä uskossa ja

⁸⁸

Euroopan parlamentin 6. syyskuuta 2001 antamassa päätöslauselmassa C5-0438/2000 hyväksytyn eurooppalaisen hyvän hallintotavan säännösten 10 artikla (saatavilla oikeusasiamiehen verkkosivuilla osoitteessa: <http://www.euro-ombudsman.eu.int>).

toimitti vapaaehtoisesti TSK:lle kaikki hallussaan olleet oleelliset tiedot. Kun TSK esitti tällaisen syytöksen, se rikkoi eurooppalaisen hyvän hallintotavan säännösten 12 artiklaa ("palveluperiaate"). TSK olisi voinut kohteliaasti ilmoittaa kantelijalle, että hänen toimintansa perustui valitettavaan väärinkäsitykseen, ja pahoitella, ettei se ollut heti havainnut väärinkäsitystä.

Lyhyesti esitettynä kantelija väitti, että TSK:n lausuma, joka mukaan hän oli antanut vääriä tietoja, oli perusteeton ja muodosti hallinnollisen epäkohdan. Hän vaati lausuman täydellistä perumista kirjallisesti sekä kirjallista anteeksipyyntöä, jossa pahoiteltaisiin hänen henkilökohtaisen kunniansa ja rehellisyytensä kyseenalaistamista väärin perustein.

TUTKIMUS

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto

TSK huomautti ensinnäkin, että 16. joulukuuta 2002 tekemässään päätöksessä oikeusasiamies oli todennut, ettei TSK:n toiminnassa ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa, sillä kantelijaa ei ollut pantu varallaololistalle.

TSK totesi, ettei sen lausunnon sanamuodossa tapauksen 0906/2002/OV johdosta ollut nähtävissä mitään yleistä epäjohtamomukaisuutta tai panettelua tai syytöstä. Lausumat eivät olleet mitenkään loukkaavia.

Kantelija oli käyttänyt molemmissa kanteluissaan oikeusasiamiehelle koko puolustautumisstrategiansa perustana ilmaisujen "läpäistä virkakilpailu" ja "hakijan hyväksyminen" mahdollista yhtenäistä merkitystä. Strategia on henkilöstösääntöjen 28 artiklan d kohdan, 30 artiklan ja liitteen III vastainen. Kantelija ei ollut täysin vilpiton ollessaan yhteydessä niihin TSK:n virkamiehiin, jotka ottivat häneen yhteyttä aloittaakseen nimitysmenettelyn. Hän pelasi mahdollisella moniselitteisyydellä, joka liittyy ilmaisuihin "läpäistä kilpailu" ja "hakijan hyväksyminen", joten hänen työhönotostaan vastaavat henkilöt ymmärsivät hänen päässeen varallaololuetteloon. Kantelija toimitti itse epätäydelliset tiedot TSK:lle, joten hänen on itse vastattava petollisen toimintansa seurauksista. TSK ei ole millään tapaa pyrkinyt panettelemaan kantelijaa eikä ole esittänyt häneen kohdistuvia herjauksia.

TSK huomautti lisäksi, että menettelyn kannalta katsottuna kantelua ei olisi pitänyt ottaa tutkittavaksi, sillä a) kantelija oli jättänyt kantelun vastineena TSK:n lausumiin, jotka TSK oli esittänyt käyttäessään oikeuttaan tulla oikeudenmukaisesti kuulluksi, joten tässä oli menettelyä koskeva ongelma, joka oli ratkaistava osana samoja menettelyjä, joita käytettiin tehtäessä päätös alkuperäisestä kantelusta, ja b) kantelija ei ollut ennen uuden kantelun tekemistä ottanut etukäteen siihen yhteyttä.

TSK totesi lopuksi, että oikeusasiamiehen pitäisi näin ollen todeta, ettei kantelua voitaisi ottaa tutkittavaksi, tai vaihtoehtoisesti kantelu olisi hylättävä.

Kantelijan huomautukset

Kantelija pitäytyi kantelussaan ja esitti yhdeksän sivua huomautuksia, jotka voidaan esittää lyhyesti seuraavalla tavalla: Kantelija pahoitteli, ettei TSK:lla näyttänyt olevan aikomustakaan täyttää hänen vaatimustaan väärin tietojen antamista koskevan syytöksen perumisesta kirjallisesti sekä kirjallisesta anteeksipyyntöä. Hän pitäytyi vaatimuksessaan ja oli valmis sovintoratkaisuun. Kantelija toivoi, että oikeusasiamies panisi merkille TSK:n ylimielisyyden ja epäkunnioittavan käytöksen, jolla se pahensi tulehtunutta tilannetta entisestään.

Kantelija huomautti kantelun hyväksymisestä tutkittavaksi, että oikeusasiamiehen päätös ottaa käsiteltävänä oleva kantelu tutkittavaksi oli täysin yhdenmukainen sen tulkinnan kanssa, jonka oikeusasiamies on tehnyt omista menettelytavoistaan. Sen mukaan jos oli epäilyksiä siitä, että asianomaiseen virastoon ei ollut otettu yhteyttä, niistä olisi päätettävä kantelijan hyväksi. Lisäksi TSK tunsu erittäin hyvin tutkittavana olevan kantelun taustalla olevat tosiseikat kantelun 906/2002/OV perusteella.

Kantelija toisti, että hän oli tuolloin saatavilla olleiden tietojen perusteella ollut oikeutetusti ja hyvässä uskossa sitä mieltä, että oli tullut hyväksytyksi avoimessa kilpailussa PE/86/A. Hän toimi näin ollen hyvässä uskossa väittäessään kirjeissään TSK:lle, että hänet oli hyväksytty.

TSK ei missään vaiheessa perunut syytöstään, että kantelija antoi sille väärää tietoa, eikä toimittanut mitään näyttöä väitönsä todisteeksi. Sen sijaan TSK pahensi tilannetta entisestään väittämällä, ettei kantelija ollut täysin vilpittön ollessaan yhteydessä TSK:n virkamiehiin, että kantelija pelasi käsitteiden mahdollisella moniselitteisyydellä ja että kantelija oli itse antanut TSK:lle epätäydelliset tiedot, joten hänen olisi vastattava itse petollisen toimintansa seurauksista. Nämä uudet syytökset olivat yhtä perusteettomia ja todistamattomia kuin käsiteltävänä olevan kantelun kohteena olevat syytöksetkin. TSK panetteli jälleen tarkoituksella kantelijaa esittämällä häntä vastaan loukkaavia syytöksiä.

Kun henkilöstöasioihin erikoistuneet virkamiehet tulivat hänen hakemustaan koskevien, Euroopan parlamentin kirjeiden jäljennösten perusteella siihen tulokseen, että kantelija oli kelvollinen palkattavaksi virkamiehen virkaan, voitaisiin unionin kansalaiselle, jolla ei ollut yksityiskohtaista tietoa toimielimen työhönottomenettelyistä, myös antaa anteeksi, että hän hyvässä uskossa päätyi samaan tulokseen. Vastuu työhönottomenettelyjen tuntemisesta kuuluu yhteisön toimielimille, ei kansalaiselle. Kantelija totesi vapautuneensa henkilökohtaisesta vastuusta toimittaessaan TSK:lle kaikki oleelliset tiedot mukaan luettuna asiakirjoihin perustuvan todistusaineiston.

PÄÄTÖS

1 Kantelun ottaminen tutkittavaksi

1.1 TSK kyseenalaisti lausunnossaan kantelun ottamisen tutkittavaksi kahdella perusteella: a) asiassa oli menettelytapoja koskeva ongelma, joka oli ratkaistava osana samoja menettelyjä, joita käytettiin tehtäessä ratkaisu alkuperäisestä kantelusta ja b) kantelija ei ollut etukäteen ottanut yhteyttä virastoon ennen uuden kantelun tekemistä.

1.2 Oikeusasiamiehen ohjesäännön⁸⁹ 2 artiklan 4 kohdassa säädetään, että ”ennen kantelun tekemistä on aiheelliset hallinnolliset menettelyt oltava suoritettu toimielimissä ja laitoksissa, joita asia koskee”. Vuoden 1995 vuosikertomuksessa oikeusasiamies totesi käsiteltäväksi ottamista koskevien edellytysten tulkinnasta, että ”kohtuuttoman tekninen tai liian tiukasti lakia tulkitseva lähestymistapa yhteisön toimielinten tai laitosten toiminnan mahdollisia hallinnollisia epäkohtia koskevien kantelujen käsiteltäväksi ottamiseen ei olisi tarkoituksenmukaista. Jos syntyy epäilyksiä esimerkiksi siitä, oliko asiasta oltu etukäteen riittävästi yhteydessä (...), niistä olisi tehtävä ratkaisu tavallisesti kantelijan hyväksi. Jos kantelu jätetään väärin perustein ottamatta käsiteltäväksi, kansalaisen oikeudet vaarantuvat”.⁹⁰

1.3 Oikeusasiamies totesi, että tutkittavana olleen kantelun kohteena oleva syytös koski läheisesti asiaa, jota tutkittiin kantelussa 906/2002/OV. Kantelija kanteli tästä syytöksestä ensimmäisen kerran kyseisen kantelun käsittelyn aikana esittäessään huomautuksensa TSK:n lausunnosta. TSK:lle oli ilmoitettu asiasta, sillä oikeusasiamies lähetti TSK:lle jäljennöksen 16. joulukuuta 2002 tekemästään päätöksestä, jossa mainittiin nyt tutkittavana olevan kantelun kohteena oleva syytös.

1.4 Edellä todetun perusteella oikeusasiamies katsoi, että ”aiheellisia” hallinnollisia menettelyjä koskeva edellytys oli täytetty nyt käsiteltävänä olevassa kantelussa. Olisi ollut epäasianmukaista ja kohtuuttoman tiukkaa lain tulkintaa vaatia kantelijaa ottamaan yhteyttä TSK:aan uudelleen ennen kantelun tekemistä oikeusasiamiehelle. Kantelu voitiin näin ollen ottaa tutkittavaksi.

⁸⁹ Euroopan parlamentin päätös oikeusasiamiehen tehtävien hoitamista koskevasta ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista. EYVL L 113, 4.5.1994, s. 15.

⁹⁰ Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomus 1995, s. 20–21.

2 Lausuma, että kantelija toimitti "väärää tietoa" ja vaatimus lausuman perumisesta

2.1 Kantelija väitti, että kantelua 906/2002/OV koskevassa TSK:n lausunnossa esitetty lausuma, että hän oli antanut väärää tietoa, oli perusteeton ja muodosti hallinnollisen epäkohdan. Hän vaati, että TSK:n olisi peruttava lausuma kokonaan kirjallisesti sekä pyydettyä kirjallisesti anteeksi, että se oli kyseenalaistanut väärin perustein kantelijan henkilökohtaisen kunnian ja rehellisyyden. Kantelija väitti toimineensa hyvässä uskossa.

2.2 TSK totesi, että kantelu olisi hylättävä, sillä tapausta 906/2002/OV koskevan TSK:n lausunnon sanamuodossa ei ollut mitään yleistä epäjohtonmukaisuutta tai panettelua tai syytöstä. TSK ei ollut millään tavalla pyrkinyt panettelemaan kantelijaa. Kantelija pelasi käsitteiden mahdollisella moniselitteisyydellä ja toimitti epätäydelliset tiedot TSK:lle, joten hänen oli itse vastattava petollisen toimintansa seurauksista.

2.3 Oikeusasiamies muistutti, että kantelijan hakemus TSK:ssa olevaan virkaan perustui seuraavaan kohtaan Euroopan parlamentin kilpailuista vastaavan yksikön lähettämässä kirjeessä, joka oli päivätty 29. heinäkuuta 1999 ja koski kantelijan osallistumista avoimeen kilpailuun PE/86/A: *"Minun on valitettavasti ilmoitettava teille, ettei teitä voitu panna sopivien ehdokkaiden luetteloon, vaikka läpäisitte vaaditun pistemäärän jokaisessa kokeessa ja saavutitte vaaditut 60 prosenttia pisteistä kaikissa kirjallisissa ja suullisissa kokeissa, koska ette olleet niiden 13 parhaan hakijan joukossa, jotka luetteloon otettiin"*. Kuten oikeusasiamiehen 16. joulukuuta 2002 tekemässä päätöksessä kantelusta 906/2002/OV todettiin, kyseisestä lauseesta (joka alkaa sanoin *"Minun on valitettavasti ilmoitettava teille"*) käy selvästi ilmi, ettei hakijaa hyväksytty kilpailussa. Kantelijan uskomus, että hän olisi läpäissyt kilpailun ja voisi hakea TSK:n virkaa, oli siis väärä.

2.4 Kantelua 906/2002/OV koskevassa lausunnossaan TSK totesi, että kantelija oli antanut "väärää" tietoa. Oikeusasiamies huomautti, että "väärä"-sanon yksi tavanomainen merkitys on "tarkoituksellisesti todenvastainen". Käsiteltävänä olevaa kantelua koskevassa lausunnossaan TSK ei toimittanut mitään näyttöä osoittaakseen, että kantelija oli antanut tarkoituksellisesti todenvastaisia tietoja. TSK olisi voinut käsiteltävänä olevaa kantelua koskevassa lausunnossaan pahoitella tapahtunutta ja perua vihjauksen, että kantelija ei toiminut hyvässä uskossa. Sen sijaan TSK vihjaili vielä lisää valheellisista tarkoituseristä – todisteita esittämättä – väittämällä, että kantelija *"käytti näiden kahden käsitteen mahdollista yhtenäistä merkitystä koko puolustautumisstrategiansa perustana"*, *"pelasi käsitteiden mahdollisella moniselitteisyydellä"* ja että kantelijan *"on nyt itse vastattava petollisen toimintansa seurauksista"*.

2.5 Kun yhteisön toimielin tai laitos on sitä mieltä, että se on toiminut oikein eikä sitä voida syyttää hallinnollisesta epäkohdasta, on hyödyllistä, että toimielin tai laitos selvittää toimintansa yksityiskohdat ja esittää toiminnan syyt. Tämä parantaa yleensä käsitystä hallinnon toiminnasta. Epäasialliset ilmaisut vain provosoivat ja tukevat kielteistä kuvaa kyseisestä toimielimestä ja yhteisön hallinnosta yleensä⁹¹. Edellä esitetyt, TSK:n lausunnosta poimitut lauseet osoittavat, että sen kielenkäyttö poikkesi siitä, mitä yhteisön toimielimet ja laitokset tavanomaisesti käyttävät lausunnoissaan oikeusasiamiehelle.

2.6 On hyvän hallintotavan periaatteiden mukaista, että toimielimet ovat asiallisia ja kohteliaita suhteissaan yleisöön. Jos tapahtuu virhe, joka vaikuttaa kielteisesti yksityishenkilön oikeuksiin tai etuihin, toimielimen on esitettävä anteeksipyyntönsä ja pyrittävä mahdollisimman nopeasti korjaamaan virheestä aiheutuneet kielteiset seuraukset⁹². Tässä tapauksessa TSK ei noudattanut velvollisuutta käyttäytyä kohteliaasti. Tämä oli hallinnollinen epäkohta, joten oikeusasiamies esitti siitä alla olevan kriittisen huomautuksen.

⁹¹ Katso 13. maaliskuuta 2002 tehty oikeusasiamiehen päätös oma-aloitteiseen CEDEFOPia koskevaan tutkimukseen OI/1/2002/OV, oikeusasiamiehen vuosikertomus 2002, s. 200. Katso myös <http://www.euro-ombudsman.eu.int/decision/en/02oi1.htm>.

⁹² Eurooppalaisen hyvän hallintotavan säännösten 12 artiklan 1 ja 3 alakohta.

3 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella oli esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

On hyvän hallintotavan periaatteiden mukaista, että toimielimet ovat asiallisia ja kohteliaita suhteissaan yleisöön. Jos tapahtuu virhe, joka vaikuttaa kielteisesti yksityishenkilön oikeuksiin tai etuihin, toimielimen on esitettävä anteeksipyyntönsä ja pyrittävä mahdollisimman nopeasti korjaamaan virheestä aiheutuneet kielteiset seuraukset⁹³. Tässä tapauksessa TSK ei noudattanut velvollisuutta käyttäytyä kohteliaasti. Tämä on hallinnollinen epäkohta.

Koska tapauksen tämä kohta koski yksittäisiä tapahtumia menneisyydessä ja kun otettiin huomioon TSK:n kanta, joka kävi ilmi käsiteltävänä olevaa tapausta ja tapausta 0906/2002/OV koskevista TSK:n lausunnoista, asiassa ei ollut tarkoituksenmukaista pyrkiä sovintoratkaisuun. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.4.5 Euroopan petostentorjuntavirasto

PERUSTEETTOMAT LAHJONTASYYTÖKSET TOIMITTAJAA VASTAAN

Päätös kanteluun 1840/2002/GG Euroopan petostentorjuntavirastoa vastaan

Tämä on lyhyt tiivistelmä päätöksestä, jota ei voitu julkaista kokonaan, sillä se on hyvin pitkä. Tiivistelmässä käsitellään vain tapauksen yhtä kohtaa, vaikka asiaan liittyy muitakin syytöksiä. Päätöksen teksti on luettavissa kokonaisuudessaan saksaksi ja englanniksi oikeusasiamiehen verkkosivuilla osoitteessa

<http://www.euro-ombudsman.eu.int/decision/en/021840.htm>.

Kantelija toimii saksalaisen Stern-viikkolehden Brysselin kirjeenvaihtajana. Stern julkaisi kaksi artikkelia väitetyistä sääntöjenvastaisuuksista, jotka oli paljastanut unionin virkamies Paul van Buitenen. Asian tutkinnasta vastasi Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF). Artikkelit perustuivat luottamuksellisiin asiakirjoihin, jotka kantelija oli saanut haltuunsa. OLAF julkaisi sittemmin lehdistötiedotteen, jossa todettiin, että ”eräs” toimittaja oli saanut haltuunsa useita tähän tutkintaan liittyviä asiakirjoja ja että OLAF oli päättänyt käynnistää sisäisen tutkinnan muun muassa väitteen johdosta, että kyseiset asiakirjat oli hankittu ”maksamalla virkamiehelle”. Sanomalehti Euroapean Voice lainasi 4. huhtikuuta 2002 OLAFin tiedottajaa, joka oli todennut, että OLAF ”oli saanut prima facie -todisteita, joiden mukaan asiakirjoista oli ehkä maksettu”.

Kantelijan mielestä OLAF oli toiminut väärin julkistaessaan lehdistötiedotteessa ja Euroapean Voice -sanomalehdelle antamassaan haastattelussa lahjontasyytökset, joiden voitiin katsoa kohdistuvan häneen ja hänen sanomalehteensä.

Oikeusasiamiehen tutkimusten aikana OLAF väitti, että päätös ilmoittaa sisäisen tutkinnan käynnistämisestä tehtiin huolellisen harkinnan jälkeen. Koska oli havaittu vakavia merkkejä siitä, että OLAFin virkamies oli mahdollisesti syylistynyt luottamuksellisten tietojen ja henkilötietojen laittomaan paljastamiseen, OLAFin johtaja päätti ilmoittaa julkisesti ja mahdollisimman avoimella tavalla, että OLAF tutki kyseisiä rikkomuksia selvittääkseen asiasta vastuussa olevat henkilöt ja estääkseen vastaavien rikkomusten toistumisen. Lisäksi OLAFilla oli saamiensa tietojen perusteella syytä uskoa, että ainakin yhden kerran OLAFin virkamiehelle tai jollekulle muulle unionin virkamiehelle oli maksettu luottamuksellisten asiakirjojen toimittamisesta. Edelleen tutkittiin, oliko

⁹³

Eurooppalaisen hyvän hallintotavan säännösten 12 artiklan 1 ja 3 alakohta.

näin todella käynyt. OLAF totesi myös, että sen viittaus ”erääseen” toimittajaan oli neutraali eikä tarkoittanut ketään tiettyä henkilöä.

Tarkasteltuaan huolellisesti OLAFin lausuntoa ja kantelijan huomautuksia oikeusasiamies totesi, että oli hyvän hallintotavan mukaista varmistaa päätöksiä tehtäessä, että toimenpiteet ovat oikeassa suhteessa tavoitteisiin nähden. Hallintoviranomaisen on erityisesti vältettävä kansalaisten oikeuksien rajoittamista, jos kyseiset rajoitukset eivät ole kohtuullisessa suhteessa toiminnan tavoitteisiin.⁹⁴ Näitä säännöksiä pitäisi soveltaa päätöksenteon lisäksi hallintoviranomaisen toiminnassa yleensä. Sääntöjä pitäisi siis soveltaa myös tietojen antamisessa.

Oikeusasiamies oli periaatteessa tyytyväinen siihen, että OLAF oli päättänyt toimia ”mahdollisimman avoimella tavalla”. Tällainen menettelytapa oli yhdenmukainen sen velvollisuuden kanssa, että unionin toimielinten ja laitosten on tehtävä päätöksensä mahdollisimman avoimesti (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 1 artikla). Lahjontaan viittaava vihaus on kuitenkin vakava syytös, joka saattaa todennäköisesti tahrata toimittajan maineen. Tällaista vihausta ei saa näin ollen julkistaa ilman riittävän vankkoja perusteita, jotka voidaan tarkistaa julkisesti. Oikeusasiamiehen mielestä OLAF ei osoittanut, että lahjontaepäilyksen julkistaminen oli välttämätöntä sen toiminnan kannalta ja oikeassa suhteessa tavoitteisiin nähden. Oikeusasiamies esitti OLAFille näin ollen seuraavan suositusluonnoksen oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti:

OLAFin pitäisi harkita peruvansa lahjontasyytökset, jotka julkistettiin ja joiden voitiin todennäköisesti ymmärtää kohdistuvan kantelijaan.

OLAF ilmoitti oikeusasiamiehelle hyväksyvänsä suositusluonnoksen ja toteuttavansa sen julkaisemalla lehdistötiedotteen. Kyseinen kohta lehdistötiedotteesta kuului seuraavasti: ”OLAFin tutkinta ei ole vielä päättynyt, mutta toistaiseksi OLAF ei ole löytänyt näyttöä, joka osoittaisi, että maksamista olisi tapahtunut.”

Oikeusasiamies oli yhtä mieltä kantelijan kanssa siitä, ettei lehdistötiedotteella toteutettu oikeusasiamiehen suositusluonnosta asiallisesti. OLAF ei perunut lahjontasyytöksiä, vaan totesi pelkästään, ettei ”toistaiseksi” ollut löytänyt riittävästi todisteita syytösten tueksi. Tässä tilanteessa OLAFin toimenpiteet olivat selvästi riittämättömät hallinnollisen epäkohdan korjaamiseksi.

Oikeusasiamiehen mielestä kriittinen huomautus voisi olla kantelijaa tyydyttävä ratkaisu, joten erityiskertomusta ei ollut tarpeen antaa Euroopan parlamentille.

Oikeusasiamies päätti siksi asian käsittelyn antamalla seuraavan kriittisen huomautuksen:

Esittäessään lahjontasyytökset ilman riittävää asiaperustaa, joka voitaisiin tarkistaa julkisesti, OLAF ylitti sen, mikä on oikeassa suhteessa toimien tavoitteisiin nähden. Tämä on hallinnollinen epäkohta.

⁹⁴

Ks. eurooppalaisen hyvän hallintotavan säännösten 6 artikla. Säännöstö on saatavilla oikeusasiamiehen verkkosivuilla (<http://www.euro-ombudsman.eu.int>).

3.5 TOIMIELIN HYVÄKSYI SUOSITUSLUONNOKSEN

3.5.1 Euroopan unionin neuvosto

OSITTAINEN OIKEUS TUTUSTUA KÄYTÄNNESÄÄNTÖTYÖRYHMÄN VUOSIKERTOMUKSEEN

Päätös kanteluun 573/2001/IJH (luottamuksellinen) Euroopan unionin neuvostoa vastaan

KANTELU

Kantelun esitti hyväksytty tilintarkastaja. Kantelu luokiteltiin kantelijan pyynnöstä luottamukselliseksi oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

Kantelija ei hyväksynyt sitä, että neuvosto ei päätöksen 93/731 nojalla antanut tutustuttavaksi neuvoston asiakirjaa N:o 13563/00, joka on käytäntöryhmän (yritysverotus) toinen edistymistä koskeva vuosikertomus Ecofin-neuvostolle. Neuvosto kieltäytyi luovuttamasta asiakirjaa turvataksaan neuvoston menettelyjen luottamuksellisuuden ja viittasi neuvoston päätöksen 93/731 4 artiklan 2 kohtaan.

Oikeusasiamies katsoi, että neuvoston päätös kieltäytyä luovuttamasta asiakirjaa oli hallinnollinen epäkohta seuraavista syistä:

- (i) Neuvoston esittämät perustelut eivät riittäneet selittämään, miksi se halusi kyseiseen asiakirjaan liittyvien menettelyjen säilyvän luottamuksellisina, eivätkä osoittamaan, että asiakirjan paljastaminen vahingoittaisi vakavasti neuvoston päätöksentekomenettelyä. Oikeusasiamies huomautti, ettei neuvosto selittänyt, miten käytäntöryhmän toinen vuosikertomus erosi luonteeltaan ensimmäisestä, joka julkaistiin.
- (ii) Neuvosto ei ottanut esille oikeutta tutustua asiakirjaan osittain. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan neuvostolla on velvollisuus tutkia päätöstä 93/731 sovellettaessa, onko pyynnön esittäjälle mahdollista antaa tilaisuutta tutustua niihin asiakirjojen osiin, joita poikkeukset eivät kata.⁹⁵ Osittaista oikeutta on tarkoitettu nimenomaisesti myös asetuksen 1049/2001 4 artiklan 6 kohdassa.

Päätöksessään 17. kesäkuuta 2002 oikeusasiamies esitti neuvostolle sen vuoksi Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti suositusluonnoksen, jossa hän kehotti neuvostoa tarkistamaan soveltamista neuvoston päätöksen 93/731 korvanneen asetuksen N:o 1049/2001⁹⁶ mukaisesti.

Oikeusasiamies oli lisäksi sitä mieltä, että asiakirja voisi liittyä neuvoston lainsäädäntötyöhön ja että neuvoston olisi otettava tämä seikka huomioon.

Yksityiskohtaisessa lausunnossaan suositusluonnoksesta neuvosto totesi, ettei asiakirjan N:o 13563/00 kohtiin 1–4, 13, 14 ja 24 sekä asiakirjan liitteen I kohtiin 1–8 ja 14–16 voitu soveltaa mitään poikkeusta, joten ne voitaisiin antaa tutustuttaviksi. Neuvosto päätti kieltäytyä antamasta asiakirjan muita osia tutustuttavaksi asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan perusteella.

⁹⁵ Asia C-353/99 P, Euroopan unionin neuvosto v. Heidi Hautala, Kok. 2001, s. I-09565, 87 kohta.

⁹⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL L 145, 31.5.2001, s. 43.

Neuvosto antoi myös yksityiskohtaisen selvityksen siitä, miten käytännesääntöryhmän toisen kertomuksen sisältö ja luonne erosivat ensimmäisestä kertomuksesta.

Oikeusasiamies katsoi, että neuvoston yksityiskohtaisessa lausunnossa otettiin riittävästi huomioon oikeusasiamiehen suositusluonnoksessa mainitut seikat ja että neuvoston perustelut kieltäytymiselle asiakirjan paljastamisesta olivat yhteisön nykyisen lainsäädännön mukaisesti hyväksyttävät, vaikka kyseessä oli lainsäädäntöasiakirja.

Oikeusasiamies päätti näin ollen lopettaa asian käsittelyn, koska neuvosto oli ryhtynyt riittävät toimenpiteisiin vastatakseen suositusluonnokseen tyydyttävällä tavalla.

Suositusluonnos on nähtävillä kokonaisuudessaan Internet-osoitteessa <http://www.euroombudsman.eu.int/recommen/en/010573.htm>.

HAKIJOIDEN OIKEUS TUTUSTUA KORJATTUIHIN KOEPAPEREIHIN

Päätökset kanteluihin 2097/2002/GG ja 2059/2002/IP Euroopan unionin neuvostoa vastaan

Kantelu 2097/2002/GG

KANTELU

Kantelija, Saksan kansalainen, oli osallistunut kilpailuun neuvosto/C/412, jolla haettiin palvelukseen saksankielisiä apulaisvirkailijoita (palkkaryhmä C5). Kilpailussa oli neljä osaa: kaksi monivalintatestiä (A ja B), kirjallinen koe, jossa oli käytettävä tietokonetta (C) ja suullinen koe (D). Kirjallinen koe oli jaettu kolmeen testiin. Toisessa näistä testeistä (b-testi) hakijoiden tuli kirjoittaa puhtaaksi noin 45 kirjoituskoneella kirjoitettua riviä, joihin oli tehty käsin korjauksia ja lisäyksiä ja joissa oli kirjoitus- ja kielioppivirheitä, sekä muokata tekstin asetukset. Teksti arvosteltiin asteikolla 0–40 pistettä. Läpäisyraja oli 24 pistettä.

Neuvosto ilmoitti kantelijalle 12. marraskuuta 2002, että hän oli saanut testistä C.b vain 18 pistettä, joten häntä voitu hyväksyä suulliseen kokeeseen.

Kantelija ilmoitti neuvostolle kirjeessään 20. marraskuuta 2002, että hän ei ollut koskaan aikaisemmin osallistunut vastaavaan testiin ja koska työskentely Euroopan unionin toimielimissä kiinnosti häntä edelleen, hänelle olisi suureksi avuksi saada tietää, miksi hän ei ollut saavuttanut läpäisyyn vaadittua pistemäärää. Kantelija pyysi siksi saada tutustua kyseisen testin arviointiin.

Neuvosto ilmoitti kantelijalle vastauksessaan 27. marraskuuta 2002, että valintalautakunta oli tarkistanut uudelleen hänen koepaperinsa ja vahvistanut alkuperäisen pistemäärän. Neuvosto lisäsi, että valitettavasti kantelijan ei voitu antaa tutustua koepaperiinsa.

Kantelussaan oikeusasiamiehelle kantelija korosti, että hän ei voinut hyväksyä neuvoston päätöstä olla myöntämättä hänelle oikeutta tutustua korjattuun koepaperiinsa. Hän totesi, ettei kieltäytymiselle ollut esitetty mitään syytä. Kantelija totesi myös, että hän ei neuvoston kieltäytymisen vuoksi voinut saada tietää, miksi hän epäonnistui kyseisessä tekstissä.

TUTKIMUS

Neuvoston lausunto

Neuvosto esitti lausunnossaan seuraavat huomautukset:

Henkilöstösääntöjen liitteen III 6 artiklan mukaan valintalautakunnan työskentely on salaista. Kuten yhteisöjen tuomioistuin oli aikaisemmin todennut, salassapidon tarkoituksena oli taata valintalautakuntien riippumattomuus ja työskentelyn objektiivisuus suojaamalla ne kaikilta ulkoisilta häiriöiltä ja paineilta. Työskentelyn salaisen luonteen kanssa olisi ristiriidassa valintalautakuntien jäsenten henkilökohtaisten kannanottojen ja hakijoiden luonteeltaan henkilökohtaiseen tai vertailevaan arviointiin liittyvien seikkojen paljastaminen.⁹⁷ Valintalautakunnan työskentelylle ominaisen salaisuuden kanssa olisi ristiriidassa myös se, että hakijoille ilmoitettaisiin kokeiden korjauskriteerit, jotka ovat olennainen osa sitä luonteeltaan vertailevaa arviointia, jolla valintalautakunta käy läpi hakijoiden ansiot⁹⁸.

Velvollisuus varmistaa valintalautakunnan työskentelyn salainen luonne esti sitä antamasta hakijalle oikeutta tutustua omaan korjattuun koepaperiinsa, koska siitä kävivät ilmi yksittäisten jäsenten näkemykset hakijoiden arvioinnista.

Eri testeissä saadun pistemäärän ilmoittaminen oli riittävä tieto siitä, mihin valintalautakunnan päätös perustui.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ei esittänyt huomautuksia.

SUOSITUSLUONNOS

Oikeusasiamies esitti 16. huhtikuuta 2003 neuvostolle seuraavan suositusluonnoksen oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti:

Euroopan unionin neuvoston olisi annettava kantelijan tutustua omaan korjattuun koepaperiinsa.

Suositusluonnos perustui seuraaviin seikkoihin:

- 1 Kantelija, Saksan kansalainen, oli osallistunut kilpailuun neuvosto/C/412, jolla haettiin palvelukseen saksankielisiä apulaisvirkailijoita (palkkaryhmä C5). Sen jälkeen, kun kantelijalle oli ilmoitettu, ettei hän ollut saanut läpäisyyn vaadittua pistemäärää yhdessä kilpailun kirjallisista testeistä, hän pyysi saada tutustua korjattuun koepaperiinsa. Neuvosto vastasi pyyntöön kieltävästi. Kantelussaan oikeusasiamiehelle kantelija katsoi, ettei hän voinut hyväksyä kieltäytymistä.
- 2 Neuvosto totesi lausunnossaan, että henkilöstösääntöjen liitteen III 6 artiklan mukaan valintalautakunnan työskentely on salaista ja että salassapidon tarkoituksena oli taata valintalautakuntien riippumattomuus ja työskentelyn objektiivisuus. Neuvoston näkemyksen mukaan velvollisuus varmistaa valintalautakunnan työskentelyn salainen luonne esti sitä antamasta hakijan tutustua omaan korjattuun koepaperiinsa, koska siitä kävivät ilmi yksittäisten jäsenten näkemykset hakijoiden arvioinnista.
- 3 Euroopan oikeusasiamies oli aikaisemminkin käsitellyt hakijoiden korjattuihin koepapereihin tutustumista koskevaa kysymystä Euroopan komission⁹⁹ ja Euroopan parlamentin osalta¹⁰⁰.
- 4 Oikeusasiamies esitti komission palvelukseenottomenettelyjä käsitelleen tutkimuksensa johdosta 18. lokakuuta 1999 Euroopan parlamentille erityiskertomuksen¹⁰¹, johon sisältyivät seuraavat näkemykset:

⁹⁷ Asia 89/79 *Bonu v. neuvosto* Kok. 1980 s. 553, 5 kohta.

⁹⁸ Asia C-254/95 P *Euroopan parlamentti v. Innamorati* Kok. 1996 s. I-3423, 29 kohta.

⁹⁹ Tutkimus oikeusasiamiehen omasta aloitteesta 1004/97/(PD)/GG.

¹⁰⁰ Kantelut 457/99/IP, 610/99/IP, 1000/99/IP ja 25/2000/IP.

¹⁰¹ EYVL 1999 C 371, s. 12.

"Oikeusasiamies ei ole tietoinen sen paremmin yhteisön lain kuin yhteisön tuomioistuinten oikeuskäytännönkään määräyksestä, joka estäisi komissiota sallimasta kirjallisiin kokeisiin osallistujan saada tutustua omaan korjattuun koepaperiinsa. Henkilöstösääntöjen liitteessä III olevassa 6 artiklassa määrätään, että "valintalautakunnan työskentely" on salaista. Vaikka valintalautakunnan keskustelujen onkin pysyttävä salassa, tästä ei välttämättä seuraa, että hakijaa on estettävä näkemästä omaa korjattua koepaperiaan.

Komissio perustelee kieltäytymistään pääasiassa palvelukseenottomenettelyn luonteella. Komission mukaan valintalautakunta arvioi kutakin hakijaa vertaamalla tämän suoritusta kaikkien muiden samaan kilpailuun osallistuvien hakijoiden suoritukseen. Komissio tekee tästä johtopäätöksen, että korjatun koepaperin julkistaminen olisi hyödytöntä, koska se kuvaa ainoastaan sellaisen henkilön arviota, joka ei ole arvioinut kaikkia muita hakijoita.

Oikeus tutustua korjattuun koepaperiinsa tuo kuitenkin hakijalle monia etuja. Ensinnäkin hakijalla on tilaisuus todeta virheensä ja siten parantaa tulevaa suoritustaan. Toiseksi hakijan luottamus hallintoa kohtaan vahvistuu. Tämä on tärkeää, koska laajalti näyttää olevan vallalla käsitys, ettei komissio aina arvioi asianmukaisesti testejä ja ettei niitä joskus arvioida lainkaan. Jos hakija kolmanneksi katsoo, että häntä on arvioitu väärin, hän pystyy argumentoimaan täsmällisemmin, jos hän on nähnyt korjatun koepaperinsa. Joka tapauksessa tietoa pyytävän kansalaisen on voitava päättää, ovatko tiedot hyödyllisiä; tämä päätös ei ole hallinnon tehtävä.

Komissio viittaa myös koepapereiden julkistamisen aiheuttamaan hallinnolliseen ja taloudelliseen taakkaan. Oikeusasiamies on vakuuttunut, että komission yksiköt voisivat järjestää niin, että julkistamisprosessin kustannukset olisivat mahdollisimman vähäiset, ja huomauttaa vielä, että on epätodennäköistä, että jokainen hakija haluaisi nähdä korjatun koepaperinsa.

(...)

Komissio on myös oikeassa todetessaan, että yhteisön tuomioistuimet valvovat valintalautakuntien työtä. Tämä merkitsee kuitenkin sitä, että tiedustelut, jotka olisi helposti voitu ratkaista, jos hakijalla olisi ollut mahdollisuus nähdä korjattu koepaperinsa, on jouduttu käsittelemään tuomioistuimissa. Oikeusasiamies uskoo, että tämä on hakijoiden kannalta erittäin epätydyttävää. Jos hakijalle annetaan oikeus tutustua korjattuun koepaperiinsa, on todennäköistä, että monet tiedustelut ratkeavat nopeasti ja hyvin vähin ponnistuksin.

(...)

Kuten Amsterdamin sopimuksessa on vahvistettu, velvollisuus mahdollisimman avoimeen päätöksentekoon muodostaa yhden Euroopan yhteisöjen hallinnollisen lainsäädännön perusperiaatteista. On myöskin tärkeää varmistaa, että kansalaiset saavat myönteisen vaikutelman, kun he ensimmäisen kerran ovat tekemisissä yhteisön toimielinten kanssa. Kansalaiset, jotka haluavat työskennellä yhteisöjen palveluksessa, saavat erittäin huonon vaikutelman, jos heitä jää vaivaamaan epäily, tulivatko he oikeudenmukaisesti ja oikein arvioituiksi. Tällaisten tilanteiden välttämiseksi on olennaisen tärkeää, että kaikilla hakijoilla on mahdollisuus tutustua oman koepaperinsa korjattuun kopioon. Koska tämä mahdollisuus ei liity hakijoiden suhteellisiin ansioita arvioiviin valintalautakunnan keskusteluihin, se ei ole millään tavalla ristiriidassa valintalautakuntien työskentelyn salaisuutta koskevan vaatimuksen kanssa. Näistä syistä se, että komissio ei muuta hallinnollisia menettelyjään siten, että kullakin hakijalla on mahdollisuus arvioida omaa korjattua koepaperiaan, muodostaa hallinnollisen epäkohdan."

5 Oikeusasiamies esitti näiden näkökohtien perusteella komissiolle suosituksen, että sen olisi tulevissa palvelukseenottokilpailuissaan ja viimeistään 1. heinäkuuta 2000 lähtien annettava hakijoille heidän pyynnöstään oikeus tutustua omiin korjattuihin koepapereihinsa. Euroopan komission puheenjohtaja ilmoitti oikeusasiamiehelle kirjeessään 7. joulukuuta 1999, että se oli hyväksynyt suosituksen.

6 Euroopan parlamentti hyväksyi 17. marraskuuta 2000 päätöslauselman¹⁰², jossa se vahvisti oikeusasiamiehen erityiskertomuksen ja piti myönteisenä komission reagointia Euroopan oikeusasiamiehen antamiin suosituksiin. Parlamentti toivoi myös, ”että kaikki muut unionin toimielimet ja laitokset noudattavat komission antamaa esimerkkiä”.

7 Oikeusasiamies esitti 17. heinäkuuta 2000 Euroopan parlamentille suositusluonnoksia, joissa hän ehdotti, että parlamentin on annettava asianomaisille kantelijoille mahdollisuus tutustua omiin korjattuihin koepapereihinsa. Parlamentti ilmoitti oikeusasiamiehelle 27. marraskuuta 2000, että se oli hyväksynyt periaatteen, jonka mukaan hakijoille annetaan kopio heidän korjatuista koepapereistaan. Parlamentti kertoi myös, miten se aikoi panna oikeusasiamiehen suositusluonnokset täytäntöön.¹⁰³

8 Neuvoston esittämistä perusteluista käsiteltävänä olleessa tapauksessa ei käynyt ilmi mitään sellaisia neuvoston järjestämien kilpailujen erityispiirteitä, joiden vuoksi ne eroaisivat Euroopan parlamentin ja komission järjestämistä kilpailuista. Oikeusasiamies katsoi sen vuoksi, että komission palvelukseenottomenettelyjä koskevassa erityiskertomuksessa esitettyt näkökohdat koskevat (tarpeellisin muutoksin) myös neuvoston järjestämiä kilpailuja.

9 Edellä esitetyn perusteella oikeusasiamies katsoi, että neuvoston päätös evätä kantelijalta oikeus tutustua korjattuun koepaperiinsa oli hallinnollinen epäkohta.

Neuvoston yksityiskohtainen lausunto

Neuvosto ilmoitti oikeusasiamiehelle yksityiskohtaisessa lausunnossaan, että se oli päättänyt hyväksyä suositusluonnoksen ja antaa kantelijan tutustua omaan korjattuun koepaperiinsa. Jäljennökset kantelijan koepaperista ja valintalautakunnan suorittamasta arvostelusta lähetettäisiin kantelijalle samana päivänä.

Neuvosto totesi, että henkilöstösääntöjen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-72/01 äskettäin antaman tuomion¹⁰⁴ tarkastelu osoitti, että asiakirjojen julkistaminen ei rikkoisi valintalautakunnan työskentelylle ominaisen salaisen luonteen periaatetta.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ei esittänyt huomautuksia neuvoston yksityiskohtaisesta lausunnosta.

PÄÄTÖS

1 Kieltäytyminen antamasta korjattua koepaperia kilpailuun osallistuneelle

1.1 Kantelun aiheena oli neuvoston kieltäytyminen antamasta kantelijan tutustua omaa korjattuun koepaperiinsa kilpailussa neuvosto/C/412, jolla otettiin palvelukseen saksankielisiä apulaisvirkailijoita (palkkaryhmä C5).

1.2 Oikeusasiamies esitti neuvostolle 16. huhtikuuta 2003 oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti suositusluonnoksen, että neuvoston pitäisi antaa kantelijan tutustua korjattuun koepaperiinsa.

1.3 Neuvosto ilmoitti oikeusasiamiehelle yksityiskohtaisessa lausunnossaan, että se oli päättänyt hyväksyä suositusluonnoksen ja antaa kantelijan tutustua omaan korjattuun koepaperiinsa.

¹⁰² EYVL 2001 C 223, s. 352, 368.

¹⁰³ Ks. oikeusasiamiehen 11. toukokuuta 2001 tekemät päätökset kanteluihin 457/99/IP, 610/99/IP, 1000/99/IP ja 25/2000/IP. Päätökset ovat saatavilla oikeusasiamiehen verkkosivuilla (<http://www.euro-ombudsman.eu.int>).

¹⁰⁴ Tuomio 25. kesäkuuta 2003 asiassa T-72/01 *Pyres v. komissio*.

2 Johtopäätös

2.1 Oikeusasiamies teki tutkimuksensa perusteella sen johtopäätöksen, että neuvosto oli hyväksynyt oikeusasiamiehen suositusluonnoksen ja että toimenpiteet, joihin neuvosto oli ryhtynyt, olivat tyydyttäviä.

2.2 Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

Kantelu 2059/2002/IP

Euroopan oikeusasiamies esitti Euroopan unionin neuvostolle saman suositusluonnoksen myös kantelun 2059/2002/IP johdosta. Neuvoston yksityiskohtainen lausunto ja päätös olivat seuraavat:

Neuvoston yksityiskohtainen lausunto

Neuvosto totesi yksityiskohtaisessa lausunnossaan, että aikaisemman vastaavassa tapauksessa (kantelu 2097/2002/GG) neuvoston pääsihteeristö oli oikeusasiamiehen suositusluonnoksen jälkeen 17. syyskuuta 2003 laatinut uudet säännöt korjattujen kopioiden toimittamisesta hakijoille. Sääntöjä sovellettaisiin kaikkiin neuvoston pääsihteeristön järjestämiin avoimiin ja sisäisiin kilpailuihin.

Hakijat, jotka osallistuisivat 1. syyskuuta 2003 lähtien julkaistaviin kilpailuihin, saivat kopion omasta koepaperistaan ja kirjallisten testien kohdalla myös valintalautakunnan arviointilomakkeesta. Ennen 1. syyskuuta 2003 järjestettyjä kilpailuja koskevien sääntöjen mukaan hakijat saivat pyynnöstä kopion omasta koepaperistaan ja arviointilomakkeesta silloin, kun valintalautakunta on sellaisen laatinut.

Käsiteltävänä olevassa tapauksessa neuvosto oli päättänyt antaa kantelijan tutustua omaan koepaperiinsa. Arviointiperusteiden ilmoittamista neuvosto kommentoi toteamalla, että ne oli esitetty kilpailuilmoituksen kohdassa IV.A.d) ja että valintalautakunta ei ollut laatinut arviointilomaketta. Neuvoston mukaan kantelijalle lähetettäisiin samana päivänä kopio hänen koepaperistaan sekä kopio kilpailuilmoituksesta.

Kantelijan huomautukset

Oikeusasiamiehen toimisto otti 5. marraskuuta 2003 kantelijaan yhteyttä puhelimitse ilmoittaakseen hänelle neuvoston vastauksesta ja varmistaakseen, että hän piti vastausta tyydyttävänä. Kantelija kiitti oikeusasiamiestä tutkimuksen ansiosta saavutetuista tuloksista.

PÄÄTÖS

1 Korjattuun koepaperiin tutustumista koskevan oikeuden epäminen ja arviointiperusteiden jättäminen ilmoittamatta

1.1 Kantelija pyysi saada kopion korjatusta koepaperistaan kilpailussa neuvosto/A/394 ja tietoja perusteista, joita valintalautakunta oli noudattanut arvioidessaan testejä. Neuvosto kieltäytyi myöntymästä kantelijan pyyntöihin. Kantelija kääntyi sen vuoksi oikeusasiamiehen puoleen.

1.2 Oikeusasiamies esitti neuvostolle 8. heinäkuuta 2003 oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti suositusluonnoksen, että neuvoston pitäisi antaa kantelijan tutustua korjattuun koepaperiinsa ja ilmoittaa hänelle valintalautakunnan käyttämistä arviointiperusteista.

1.3 Yksityiskohtaisessa lausunnossaan neuvosto ilmoitti oikeusasiamiehelle, että se oli päättänyt hyväksyä suositusluonnoksen.

Neuvosto ilmoitti, että sen pääsihteeristö oli 17. syyskuuta 2003 laatinut uudet säännöt korjattujen kopioiden toimittamisesta hakijoille. Sääntöjä sovellettaisiin kaikkiin neuvoston pääsihteeristön järjestämiin avoimiin ja sisäisiin kilpailuihin.

Hakijat, jotka osallistuisivat 1. syyskuuta 2003 lähtien julkaistaviin kilpailuihin, saivat kopion omasta koepaperistaan ja kirjallisten testien kohdalla myös valintalautakunnan arviointilomakkeesta. Ennen 1. syyskuuta 2003 järjestettyjä kilpailuja koskevien sääntöjen mukaan hakijat saivat pyynnöstä kopion sekä omasta koepaperistaan että valintalomakkeen arviointilomakkeesta, jos sellainen oli laadittu.

1.4 Neuvosto ilmoitti oikeusasiamiehelle, että kantelijalle lähetettäisiin samana päivänä kopio hänen koepaperistaan ja kilpailuilmoituksesta. Neuvosto selitti, että valintalautakunta ei ollut laatinut arviointilomaketta, koska valintalautakunnan käyttämät arviointiperusteet oli esitetty kilpailuilmoituksen kohdassa VI.A.d).

2 Johtopäätös

2.1 Oikeusasiamies teki tutkimuksensa perusteella sen johtopäätöksen, että neuvosto oli hyväksynyt oikeusasiamiehen suositusluonnoksen ja että toimenpiteet, joihin neuvosto oli ryhtynyt sen panemiseksi täytäntöön, olivat tyydyttäviä.

2.2 Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.5.2 Euroopan komissio

KOMISSIION VELVOLLISUUS EDISTÄÄ HYVÄÄ HALLINTOTAPAA EUROOPPA-KOULUISSA

Päätös kanteluun 845/2002/IJH Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

L. jätti toukokuussa 2002 oikeusasiamiehelle kantelun omasta puolestaan sekä noin 50 vanhemman puolesta, joiden lapset kävivät Brysselin Eurooppa-kouluja. Kantelu koski Eurooppa-koulujen oppilaspaikkojen jakamista lukuvuonna 2002–2003 sekä asiasta tehtyjä valituksia ja koulujen välisiä koordinointimenetelmiä.

Kantelijat totesivat lyhyesti esitettynä seuraavaa:

Ixellesin uudella ala-asteella vapaina olevat oppilaspaikat jaettiin kahta nykyistä ala-astetta käyvien oppilaiden kesken kaksin erilaisin perustein. Koulut määrittivät perusteet ja sovelsivat niitä yksipuolisesti, eivätkä lainkaan avoimesti. Asiasta oli jätetty yli 200 valitusta, joista osa oli vielä käsittelemättä, kun kantelu jätettiin oikeusasiamiehelle.

Brysselin kolmen Eurooppa-koulun koordinointimenetelmät ovat riittämättömät jopa perusasioissa, kuten loma-aikojen ja vapaapäivien yhdenmukaistamisessa.

Koulujen toiminta oli tässä tapauksessa hyvän hallintotavan peruseriaatteiden vastaista ja rikkoi näin ollen perusoikeuskirjan 41 artiklaa. Lisäksi rikottiin perusoikeuskirjan 24 artiklan 2 kohtaa, jonka mukaan ”*Kaikissa lasta koskevissa viranomaisten tai yksityisten laitosten toimissa on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu.*” Ensimmäinen peruste, jonka mukaan lapset jaettiin kolmeen kouluun, oli kunkin koulun oppilasmäärä. Siitä oli päätetty etukäteen ottamatta huomioon lasten tarpeita tai vanhempien toiveita.

Kantelijat ottivat yhteyttä komissioon, joka kuuluu johtokuntaan ja jolla on velvollisuus suojella henkilöstönsä oikeuksia ja etuja. Kantelijat eivät saaneet täydellistä vastausta tai selvitystä Eurooppa-koulujen johdolta, johtokunnalta eivätkä komissiolta.

Kantelijat pelkäsivät uutta kaaosta, kun Brysselin neljäs Eurooppa-koulu aloittaisi tulevaisuudessa toimintansa.

Kantelijat väittivät lyhyesti esitettynä, että Eurooppa-koulujen toiminta oli perusoikeuskirjan 24 artiklan 2 kohdan ja 41 artiklan vastainen ja että koulujen väliset koordinoitimet olivat riittämättömiä.

Kantelijat pyysivät oikeusasiamiestä tekemään kaiken voitavansa, jotta varmistetaan, että

- asiaan löydetään kiireesti ratkaisu asianosaisten lasten etua kunnioittaen.
- asia tutkitaan läpikotaisin korkeimmalla tasolla.
- Eurooppa-koulujen hallintoa tarkistetaan perin pohjin, jotta varmistetaan, että koulut toimivat tulevaisuudessa Euroopan unionin toimielimiin sovellettavien hyvän hallinnon ja hyvän hallintotavan normien mukaisesti ja että kaikissa lapsia koskevissa toimitissa otetaan ensisijaisesti huomioon lasten etu perusoikeuskirjan 24 artiklan 2 kohdan mukaisesti
- kaikki valitukset hyväksytään, vaikka tällaisen ratkaisun johdosta osa luokista olisi jaettava kahtia.
- varojen jakamista koulujen kesken tarkistetaan.
- selvä ja avoin järjestelmä lasten jakamisesta eri kouluihin otetaan käyttöön, jotta vältetään lasten tulevat siirrot vastaavissa olosuhteissa.

TUTKIMUS

Tutkiessaan Eurooppa-kouluista tehtyjä aikaisempia kanteluita oikeusasiamies oli katsonut, ettei Eurooppa-koulu ole yhteisön toimielin eikä laitos mutta komissio oli sen sijaan osittain vastuussa koulujen toiminnasta, koska komissio on edustettuna johtokunnassa ja rahoittaa koulujen toimintaa huomattavalla osuudella. Oikeusasiamies katsoi, ettei komission vastuu ulotu koulujen sisäistä hallintoa koskeviin kysymyksiin.

Oikeusasiamies pyysi näin ollen komission lausuntoa käsiteltävänä olevasta kantelusta.

Komission lausunto

Komission lausunnossa todettiin lyhyesti esitettynä seuraavaa:

Oppilaat oli jaettava osittain uudelleen Brysselin Eurooppa-kouluihin kahdesta syystä. Ensinnäkin johtokunta oli päättänyt avata kolmannen koulun Ixellesiin helpottaakseen Ucclen ja Woluven koulujen taakkaa, sillä näissä kouluissa oli tuolloin selvästi liikaa oppilaita. Ucclen koulusta oli lisäksi siirrettävä oppilaita väliaikaisesti Woluven kouluun, sillä koulurakennusta korjattiin ja uusittiin.

Päätöksensä kieliosastojen sijoittamisesta kuhunkin kouluun johtokunta pyrki varmistamaan, että maantieteellisen tasapainon ja varojen järkevän käytön periaatteita noudatettaisiin. Oppilaita ei tarvinnut missään vaiheessa siirtää koulujen johtajien päätöksen takia toiseen kouluun kesken lukukauden.

Jotta siirtoja voitaisiin hallita paremmin, johtokunnan edustaja perusti Brysselin kolmen koulun yhteisen johtoryhmän, jossa olivat läsnä koulujen johtajat, opetushenkilöstö ja vanhempainyhdistys.

Komission saamien tietojen mukaan vanhempien valinnat asetettiin etusijalle, mutta kouluorganisaation rakenteen asettamien rajoitusten ja käytettävissä olevien varojen mahdollisimman tehokkaan käytön takia oli mahdotonta täyttää kaikkien perheiden odotuksia ja vaatimuksia. Eurooppa-koulujen mukaan osastojen tai luokkien jakamista kahtia olisi ollut vaikea perustella, jos vastaavat osastot ja luokat olivat toisessa koulussa käytännöllisesti katsoen tyhjillään.

Koulut väittivät, että yksittäisiä tapauksia arvioitaessa oli sovellettu perusteina samaa koulua käyviä sisarusia, kodin läheistä sijaintia ja kolmen koulun luokkien välistä tasapainoa. Johtajien päätökset lasten sijoittamisesta perustuivat vanhempien antamiin tietoihin sisarusten käymistä kouluista ja kodin sijainnista.

Komissio tiesi, että lukuisia valituksia oli jätetty. Valituksia käsiteltiin yksittäin kunkin koulun lautakunnissa, joihin kuuluu hallintoneuvoston jäseniä ja vanhempien edustajia. Suuri osa valituksista hyväksyttiin.

Vastauksena kantelijan vaatimuksiin komissio esitti seuraavat seikat:

1. Eurooppa-koulut noudattivat oppilaiden siirtämisessä sellaista menettelyä ja sellaisia perusteita, joiden ansiosta oppilaiden etu otettiin ensisijaisesti huomioon niin usein kuin mahdollista. Lisäksi annettiin mahdollisuus muutoksenhakuun.
2. Johtokunta käsiteli 21.–23. toukokuuta 2002 pitämässään kokouksessa edustajansa laatimaa kertomusta oppilaiden jakamisesta ("Distribution of pupils from pre-school, primary and secondary cycles between the Brussels I, II and III Schools"). Komission tietoon ei ole tullut, että asiassa olisi toimittu sääntöjen vastaisesti.
3. Perusoikeuskirjassa asetettuja periaatteita, erityisesti 24 artiklan 2 kohtaa ja 41 artiklaa, sovelletaan täysimääräisesti Eurooppa-kouluihin, ja periaatteet ovat sitovia. Samoja periaatteita sovelletaan myös koulujen myöhempiin uudistuksiin.
4. Komission saamien tietojen mukaan koulut tekivät kaikkensa ottaakseen ensisijaisesti huomioon vanhempien valinnat. Koulut pyrkivät itse asiassa mukauttamaan luokkajaon sekä siitä seuraavan virkojen siirron syyskuun 2002 alusta sekä poikkeamaan säännöistä, joita sovelletaan ala-asteen luokkien ryhmittelyyn lukuvuonna 2002–2003 tietyillä osastoilla. Pyrkimyksistä huolimatta kouluorganisaation rakenteen aiheuttamia rajoituksia ja käytettävissä olevien varojen mahdollisimman tehokasta käyttöä ei voitu jättää huomiotta. Yhden koulun osastojen tai luokkien jakaminen kahtia, kun vastaavat osastot ja luokat olivat toisessa koulussa käytännöllisesti katsoen tyhjiä, ei olisi ollut hyvän hallintotavan mukaista.
5. Johtokunnalla on toimivalta päättää yksin varojen jakamisesta Eurooppa-koulujen kesken. Sen on noudatettava maantieteellisen tasapainon ja käytettävissä olevien varojen mahdollisimman tehokkaan käytön periaatteita.
6. Järjestelmä on avoin, minkä osoittaa vanhempainyhdistysten osallistuminen valituksia käsitteleviin lautakuntiin sekä Brysselin kolmen Eurooppa-koulun yhteiseen johtoryhmään, joka perustettiin hallinnoimaan oppilaiden siirtoa tehokkaammin. Tämän avoimuuden on pysyttävä ennallaan oppilaiden mahdollisissa tulevaisuuden siirroissa.

Kantelijan huomautukset

Kantelija totesi huomautuksissaan lyhyesti esitettynä seuraavaa:

Kantelija oli toimittanut komissiolle tietoja ja pyytänyt sitä puuttumaan asian käsittelyyn johtokunnassa lasten ja näiden perheiden puolesta. Komission edustajan olisi näin ollen pitänyt olla tietoinen tilanteesta, kun johtokunta kokoontui 21.–23. toukokuuta 2002. Varojen jakaminen koulujen kesken arvioimatta perusteellisesti lasten tarpeita on esimerkki mitä huonoimmasta hallintotavasta.

Komissio väitti, että johtokunnalla oli toimivalta päättää yksin varojen jakamisesta koulujen kesken. Tämä osoittaa, ettei komissio ole ottanut opikseen, vaan kieltää vastuunsa. Komissio rahoittaa suurimman osan koulujen toiminnasta, joten sen olisi asetettava lasten tarpeet ja edut etusijalle.

SUOSITUSLUONNOS

Oikeusasiamies esitti 10. joulukuuta 2002 komissiolle suositusluonnoksen oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti. Suositusluonnoksen perusteet olivat seuraavat:

1 Oppilaspaikkojen jakaminen Eurooppa-kouluissa

Kantelijan tapaus

1.1 Toukokuussa 2002 L. kanteli omasta puolestaan sekä noin 50 muun vanhemman puolesta, joiden lapset kävivät Brysselin Eurooppa-kouluja, koulupaikkojen jakamisesta lukuvuonna 2002–2003, asiasta tehdyistä valituksista sekä koulujen välisistä koordinoitimenetelmistä.

Kantelijat väittivät lyhyesti esitettynä, että Eurooppa-koulujen toiminta oli perusoikeuskirjan 24 artiklan 2 kohdan ja 41 artiklan vastainen ja että koulujen väliset koordinoitimenetelmät olivat riittämättömiä. He pyysivät oikeusasiamiestä tekemään kaiken voitavansa, jotta varmistetaan, että

- asiaan löydetään kiireesti ratkaisu asianosaisten lasten etua kunnioittaen.
- asia tutkitaan läpikotaisin korkeimmalla tasolla.
- Eurooppa-koulujen hallintoa tarkistetaan perin pohjin, jotta varmistetaan, että koulut toimivat tulevaisuudessa Euroopan unionin toimielimiin sovellettavien hyvän hallinnon ja hyvän hallintotavan normien mukaisesti ja että kaikissa lapsia koskevissa toimissa otetaan ensisijaisesti huomioon lasten etu perusoikeuskirjan 24 artiklan 2 kohdan mukaisesti
- kaikki valitukset hyväksytään, vaikka tällaisen ratkaisun johdosta osa luokista olisi jaettava kahtia.
- varojen jakamista koulujen kesken tarkistetaan.
- selvä ja avoin järjestelmä lasten jakamisesta eri kouluihin otetaan käyttöön, jotta vältetään lasten tulevat siirrot vastaavissa olosuhteissa.

Komission perusteet

1.2 Komissio ilmoitti olevansa tietoinen, että asiasta oli tehty lukuisia valituksia. Valitukset käsiteltiin yksitellen, ja suuri osa hyväksyttiin. Eurooppa-koulut noudattivat oppilaiden siirtämisessä sellaista menettelyä ja sellaisia perusteita, joiden ansiosta oppilaiden etu otettiin ensisijaisesti huomioon niin usein kuin mahdollista. Lisäksi annettiin mahdollisuus muutoksenhakuun.

Johtokunnalla oli toimivalta päättää yksin varojen jakamisesta Eurooppa-koulujen kesken. Sen oli noudatettava maantieteellisen tasapainon ja käytettävissä olevien varojen mahdollisimman tehokkaan käytön periaatteita. Johtokunta käsitteli asiaa koskevan kertomuksen, eikä komission tiedossa ollut, että asiaan liittyisi sääntöjenvastaisuuksia.

Koulut tekivät kaikkensa ottaakseen vanhempien valinnat ensisijaisesti huomioon. Luokkajako pyrittiin mukauttamaan toiveiden mukaisesti, mutta yhden koulun osastojen tai luokkien jakaminen kahtia, kun vastaavat osastot ja luokat olivat toisessa koulussa käytännöllisesti katsoen tyhjillään, ei olisi ollut hyvän hallintotavan mukaista.

Perusoikeuskirjassa asetettuja periaatteita, erityisesti 24 artiklan 2 kohtaa ja 41 artiklaa, sovelletaan täysimääräisesti Eurooppa-kouluihin, ja periaatteet ovat sitovia. Samoja periaatteita sovelletaan myös koulujen myöhempiin uudistuksiin.

Järjestelmä on avoin, minkä osoittaa vanhempainyhdistysten osallistuminen valituksia käsitteleviin lautakuntiin ja Brysselin kolmen Eurooppa-koulun yhteiseen johtoryhmään, joka perustettiin hallitsemaan oppilaiden siirtoa tehokkaammin. Avoimuuden on säilyttävä ennallaan mahdollisissa tulevaisuuden oppilaiden siirroissa.

Oikeusasiamiehen toteamukset

1.3 Oikeusasiamies totesi, että jäsenvaltiot olivat alun perin perustaneet Eurooppa-koulut allekirjoittamalla Eurooppa-koulun perussäännön vuonna 1957. Vuonna 1994 jäsenvaltiot ja

Euroopan yhteisöt allekirjoittivat yleissopimuksen¹⁰⁵, jolla kumottiin ja korvattiin vuoden 1957 perussääntö. Sopimus tuli voimaan 1. lokakuuta 2002.

1.4 Oikeusasiamies on todennut useaan otteeseen kantanaan, että Eurooppa-koulut eivät ole yhteisön toimielimiä eivätkä laitoksia mutta että komissio on osittain vastuussa koulujen toiminnasta, koska se on edustettuna johtokunnassa ja rahoittaa koulujen toimintaa huomattavalla osuudella. Oikeusasiamies katsoi, ettei komission vastuu ulotu koulujen sisäistä hallintoa koskeviin kysymyksiin.

Valitukset

1.5 Valituksista, jotka koskivat oppilaiden jakamista eri kouluihin, oikeusasiamies totesi, että päätökset yksittäisistä valituksista eivät kuulu komission toimialaan, jolloin ne jäivät myös oikeusasiamiehen tutkimuksen ulkopuolelle. Oikeusasiamies huomautti komission ilmoittaneen, että suuri osa valituksista oli hyväksytty.

Perusoikeuskirja

1.6 Mitä tulee väitteisiin perusoikeuskirjan rikkomisesta, oikeusasiamies oli tyytyväinen siihen, että komissio myönsi, että oikeus hyvään hallintoon (41 artikla) ja lapsen oikeudet (erityisesti 24 artiklan 2 kohta¹⁰⁶) sitovat Eurooppa-kouluja ja että niitä sovelletaan myös koulujen tuleviin uudistuksiin. Yleisenä periaatteena oikeusasiamies katsoi, että näiden oikeuksien kunnioittaminen on yhdenmukaista myös sen kanssa, että tehokkuus otetaan huomioon jaettaessa varoja koulujen kesken. Tässä tapauksessa oikeusasiamies ei katsonut, että hänen tutkimuksissaan olisi ilmennyt näyttöä perusoikeuskirjan 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen lapsen oikeuksien rikkomisesta ottaen erityisesti huomioon, että lasten alkuperäistä jakoa kouluihin oli muutettu lukuisten hyväksytyjen valitusten seurauksena.

Oikeutta hyvään hallintoon käsitellään jäljempänä.

Koordinointi ja hyvä hallinto

1.7 Kantelija väitti koulujen välisten koordinoitimenetelmien olevan riittämättömiä. Tähän oikeusasiamies muistutti, että lukuisia valituksia oli jätetty ja että komission mukaan monet niistä oli hyväksytty. Oikeusasiamiehen mielestä tämä osoitti, että valitusten käsittelyssä oli käytössä tehokas ja vastaanottavainen järjestelmä.

1.8 Samalla oikeusasiamies totesi, että jos tietylle hallinnon alalle kohdistuu paljon valituksia tai kanteluja, on hyvän hallintotavan mukaista tutkia, onko taustalla jokin ongelma, ja jos on, ryhtyä toimenpiteisiin ongelman ratkaisemiseksi tulevaisuutta silmällä pitäen. Tämä pätee erityisesti tilanteeseen, jos suuri osa valituksista tai kanteluista on perusteltuja.

1.9 Oikeusasiamies totesi lisäksi, että komissio edusti Euroopan yhteisöjä, joka rahoittaa suurimmaksi osaksi Eurooppa-kouluja ja joka on Eurooppa-koulun perussääntöä koskevan vuoden 1994 yleissopimuksen allekirjoittajasaapuoli. Oikeusasiamies oli sitä mieltä, että komission tehtäviin kuuluu Eurooppa-koulujen hyvän hallinnon edistäminen. Oikeusasiamies katsoi, että komission vastaus tapahtumiin, joiden takia käsiteltävänä oleva kantelu jätettiin, ei osoita komission tunnustavan täysin kyseistä vastuutaan. Tämä oli hallinnollinen epäkohta.

2 Johtopäätös

2.1 Edellä esitettyjen syiden perusteella oikeusasiamies katsoi, että komission vastaus tapahtumiin, joiden johdosta käsiteltävänä oleva kantelu jätettiin, ei osoita komission tunnustavan täysin vastuutaan edistää Eurooppa-koulujen hyvää hallintoa.

¹⁰⁵ EYVL L 212, 1994, s. 3.

¹⁰⁶ ”Kaikissa lasta koskevissa viranomaisten tai yksityisten laitosten toimissa on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu.”

2.2 Edellä esitetty toteamus koskee yleisesti merkittävää kysymystä, jossa ei voida päästä sovintoratkaisuun. Oikeusasiamies esitti siksi komissiolle seuraavan suositusluonnoksen oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti:

SUOSITUSLUONNOS

Komission olisi tunnustettava vastuunsa edistää Eurooppa-koulujen hyvää hallintoa ja esitettävä konkreettisia suunnitelmia toimenpiteiksi, joiden avulla se kantaa vastuunsa tulevaisuudessa.

Komission yksityiskohtainen lausunto

Komission yksityiskohtaiseen lausuntoon sisältyi lyhyesti esitettynä seuraavaa:

Johtokunta teki kokouksessaan 28.–29. huhtikuuta 1998 päätöksen Brysselin uuden koulun (B-III) avaamisesta ja kieliosastojen uudelleen jakamisesta (sekä vasta perustettujen että olemassa olleiden osastojen jakamisesta) kolmen koulun (B-I, B-II ja B-III) kesken ottaen huomioon maantieteellisen tasapainon ja käytettävissä olevien varojen järkevän käytön periaatteet.

Johtokunta sijoitti kuusi osastoa B-I:een (tanska, saksa, kreikka, englantia, espanja ja ranska), kahdeksan osastoa B-II:een (saksa, englantia, suomi, ranska, italia, hollanti, ruotsi ja portugali) ja kuusi osastoa B-III:een (saksa, englantia, espanja, ranska, italia ja hollanti).

Komissio hyväksyi johtokunnan jäsenenä päätöksen varauksetta ja kantoi täysin päätöksen mukanaan tuoman vastuun.

Oppilaiden siirtäminen kieliosastojen uudelleenjaon sekä B-I:n koulurakennuksen remontin takia ei kuulunut johtokunnalle, vaan järjestelmän sisäisestä hallinnosta tavallisesti vastaaville elimille.

Vaikka komission toimivalta ei ulotu koulujen sisäistä hallintoa koskeviin kysymyksiin, komissio on seurannut asian etenemistä tarkkaan. Komissio on kiinnittänyt kyseisten koulujen hallintoneuvostoissa johtavien opettajien huomion ongelman laajuuteen ja pyytänyt näitä tekemään kaikkensa ratkaisun löytämiseksi. Johtokunta myös tutki komission pyynnöstä koulujen toimenpiteet ja totesi ne oikeiksi.

Komissio aikoi kiinnittää Eurooppa-koulujen pääsihteerin huomiota siihen, että tulevaisuudessa – erityisesti silloin, kun Brysselin neljäs koulu avattaisiin – ryhdytään kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin, jotta varmistetaan, että oppilaiden siirrot tapahtuvat parhaissa mahdollisissa olosuhteissa.

Kantelijan huomautukset yksityiskohtaisesta lausunnosta

Kantelija totesi huomautuksissaan lyhyesti esitettynä seuraavaa:

Vanhemmat olivat erityisen huolissaan meneillään olevista suunnitelmista perustaa Brysseliin neljäs Eurooppa-koulu. Oli todennäköistä, ettei lasten etuja otettaisi taaskaan huomioon keskusteltaessa asiasta vastaavien Belgian viranomaisien kanssa. Komission olisi puututtava asiaan puolustaakseen lasten ja henkilöstönsä etuja.

Kantelun käsittelyn aikana kävi selväksi, että aina kun oli kyse koulun vastuulle välittömästi kuuluvasta ongelmasta, vanhemmilla ei ollut keinoja asettaa päätöksiä kyseenalaisiksi. Oli huolestuttavaa, etteivät lasten kanssa toimivat laitokset olleet vastuuvollisia kenellekään. Vanhemmat halusivat saada neuvoja siitä, miten asiaan voisi puuttua.

PÄÄTÖS

1 Oikeusasiamiehen arvio komission yksityiskohtaisesta lausunnosta

1.1 Oikeusasiamies suoritti tutkimuksen kantelusta, joka koski Brysselin Eurooppa-koulujen oppilaspaikkojen jakamista. Kun otettiin huomioon, että komissio edusti Euroopan yhteisöjä, joka rahoitti suurelta osin Eurooppa-koulujen toimintaa ja oli allekirjoittajaosapuolena Eurooppa-koulun perussääntöä koskevassa vuoden 1994 yleissopimuksessa, oikeusasiamies oli sitä mieltä, että komission tehtäviin kuului Eurooppa-koulujen hyvän hallinnon edistäminen. Oikeusasiamies katsoi, että komission vastaus tapahtumiin, joiden takia käsiteltävänä oleva kantelu esitettiin, ei osoittanut komission tunnustavan täysin kyseistä vastuutaan. Oikeusasiamies esitti näin ollen seuraavan suositusluonnoksen:

Komission olisi tunnustettava vastuunsa edistää Eurooppa-koulujen hyvää hallintoa ja esitettävä konkreettisia suunnitelmia toimenpiteiksi, joiden avulla se kantaa vastuunsa tulevaisuudessa.

1.2 Suositusluonnoksesta antamassaan yksityiskohtaisessa lausunnossa komissio lupasi kiinnittää Eurooppa-koulujen pääsihteerin huomion siihen, että tulevaisuudessa – erityisesti silloin, kun Brysselin neljäs koulu avattaisiin – on ryhdyttävä kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin, jotta varmistetaan, että oppilaiden siirrot tapahtuvat parhaissa mahdollisissa olosuhteissa.

1.3 Oikeusasiamies katsoi, että komissio oli vastannut tutkittavana olleen kantelun suositusluonnokseen myönteisesti ja ryhtynyt näin riittäviin toimenpiteisiin vastataksaan kanteluun tyydyttävästi.

1.4 Oikeusasiamies huomautti, että kantelija oli yleisesti huolissaan Eurooppa-koulujen hallinnosta ja vastuuvollisuudesta. Oikeusasiamies harkitsi, olisiko hänen syytä käynnistää omasta aloitteestaan tutkimus komission tehtävästä edistää Eurooppa-koulujen hyvää hallintoa perusoikeuskirjan mukaisesti. Asiasta tehdään lisähuomautus jäljempänä.

2 Johtopäätös

Oikeusasiamies katsoi, että komissio oli ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin vastataksaan suositusluonnokseen tyydyttävällä tavalla. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

LISÄHUOMAUTUS

Oikeusasiamies harkitsee, olisiko hänen syytä käynnistää omasta aloitteestaan tutkimus komission tehtävästä edistää Eurooppa-koulujen hyvää hallintoa perusoikeuskirjan mukaisesti.

TELEVIESTINTÄYHTIÖN SYRJINTÄ KANSALLISUUDEN PERUSTEELLA JA UNIONIN KILPAILULAINSÄÄDÄNTÖ

Päätös kanteluun 1045/2002/GG Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Kantelija, Saksan kansalainen, opiskeli Ruotsissa. Saadakseen puhelinliittymän ruotsalaiselta televiestintäyhtiöltä Telialta, hänen oli suoritettava 5 000 Ruotsin kruunun suuruinen takuumaksu (tai toimitettava Ruotsin kansalaisen tekemä ilmoitus siitä, että tämä takaisi summan). Kävi ilmi, että takuumaksu pyydettiin kaikilta ulkomaalaisilta, joilla ei ollut Ruotsin sosiaaliturvatunnusta. Kantelijan mielestä kyseessä oli EY:n perustamissopimuksen 12 artiklan vastainen syrjintä, koska Ruotsin kansalaisten ei tarvinnut toimittaa vastaavaa takuumaksua.

Kantelija teki virallisen kantelun 25. marraskuuta 1998 komission Ruotsin edustustossa. Edustusto ilmoitti kantelijalle 2. joulukuuta 1998, että kantelu oli toimitettu Brysselin pääsihteeristöön.

Kantelija muistutti asiasta 20. elokuuta 1999, minkä jälkeen komission pääsihteeristöstä ilmoitettiin kantelijalle 3. syyskuuta 1999, että asia oli kirjattu viitenumerolla 99/4916 SG(99) A/9472/2.

Kantelussaan oikeusasiamiehelle kesäkuussa 2002 kantelija väitti, että lukuisista muistutuksista huolimatta (12. heinäkuuta 2000, 18. lokakuuta 2000 ja 18. marraskuuta 2001) komissio ei ollut tiedottanut hänelle menettelyn etenemisestä eikä siitä, aikoiko se käynnistää rikkomisesta johtuvan menettelyn Ruotsia vastaan.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Komissio esitti lausunnossaan seuraavat huomautukset:

Komissio oli kuullut aluksi useita pääosastoja (sisämarkkinoiden, oikeus- ja sisäasioiden sekä tietoyhteiskunnan pääosastoja) tarkistaakseen, johtuiko syytösten mukainen käytös välittömästi tai välillisesti jostakin Ruotsin lainsäädännön säännöksestä. Tutkinta kesti kesään 2000. Tutkinnan tuloksena kävi ilmi, että Telia oli asettanut kyseisen vaatimuksen omasta päätöksestään.

Koska kyseessä oli yrityksen toiminta, komission kilpailun pääosasto tutki tämän jälkeen, oliko EY:n perustamissopimuksen 82 artiklaa rikottu. Kilpailun pääosasto oli pyytänyt 25. elokuuta 2000 Teliaa toimittamaan selvityksen. Telia selvitti vastauksessaan 25. syyskuuta 2000, että 5 000 kruunun suuruisen maksun tarkoituksena oli turvata liittymänomistajien velat, sillä Telia ei pystyisi muuton jälkeen välttämättä jäljittämään sellaisia liittymänomistajia, joilla ei ollut Ruotsin sosiaaliturvatunnusta. Komission mielestä selityksen perusteella oli oikeutettua kohdella eri tavoin asiakkaita, joilla oli Ruotsin sosiaaliturvatunnus, ja asiakkaita, joilla ei sitä ollut. Komissio päätti näin ollen lopettaa tutkimukset.

Tämän ratkaisun johdosta asiaa ei pidetty enää ensiarvoisena erityisesti siksi, että kilpailun pääosastolla oli käsiteltävinään lukuisia muita tapauksia televiestintäalalta.

Edellä mainitut olosuhteet olivat johtaneet siihen, että ilmoitus kantelijalle kantelun tutkimuksen alustavista tuloksista ja komission aikomuksesta päättää kantelun käsittely valitettavasti viivästyivät..

Komissio oli lähettänyt kantelijalle 8. elokuuta 2002 kantelua koskevan kirjallisen vastauksen. Komissio oli lisäksi soittanut 5. syyskuuta 2002 kantelijalle varmistaakseen, että tämä oli saanut vastauksen.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija vahvisti saaneensa komissiolta 8. elokuuta 2002 päivätyn kirjeen ja huomautti, että hänen kantelunsa pääasiallinen tarkoitus oli näin ollen saavutettu. Kantelija totesi kuitenkin, että hänelle jäi hieman huono maku siitä, ettei komissio ollut kaikista hänen lähettämistään muistutuksista huolimatta katsonut tarpeelliseksi ilmoittaa asiasta aikaisemmin. Hänen mielestään oli kyse enemmän kuin ”pienestä viivästyksestä”, mitä ei voitu perustella pelkästään henkilöstön puutteella. Kantelija pani kuitenkin merkille komission pahoittelut ja hyväksyi tämän anteeksipyyntönsä.

Tapauksen sisällön osalta kantelija katsoi, etteivät komission perustelut tutkimuksen päättämiseksi olleet täysin vakuuttavia. Kantelijan mielestä EY:n perustamissopimuksen 82 artiklaa oli rikottu. Kantelijan mielestä Telian antamat selitykset käytöksestään eivät vakuuttaneet, sillä Teliällä oli aina mahdollisuus käynnistää oikeustoimet velallisia vastaan ulkomailla. Kantelija myönsi, että tämä saattaisi olla vaikeampaa kuin velallisten vastaisten oikeustoimien käynnistäminen Ruotsissa. Kantelija katsoi kuitenkin, ettei tätä voitu käyttää syrjinnän perusteena. Jos komissio hyväksyisi

Telian väitteen, toimittaisiin päinvastoin kuin mitä unioni tekee pyrkiessään yksinkertaistamaan vaateiden perintää muissa jäsenvaltioissa.

Kantelija oli lisäksi sitä mieltä, että Telia voisi käyttää muita keinoja suojatakseen toimintaansa. Se voisi esimerkiksi pyytää muita unionin kansalaisia kuin Ruotsin kansalaisia toimittamaan jäljennöksen henkilökortistaan tai passistaan. Hänen mielestään näillä tiedoilla olisi helpompi ”jäljittää” velallinen. Kantelija kysyi lisäksi, helpottiko pelkästään Ruotsin sosiaaliturvatunnus velallisen tavoittamista, jos tämä oli muuttanut ulkomaille.

Kantelija pyysi näin ollen oikeusasiamiestä tukemaan hänen kanteluaan ja yrittämään saada komissio jatkamaan tutkimuksiaan.

OIKEUSASIAMIEHEN PYRKIMYKSET SOVINTORATKAISUUN

Tutkittuaan huolellisesti lausunnon ja huomautukset oikeusasiamies ei ollut vakuuttunut siitä, että komissio oli vastannut asianmukaisesti kantelijan kaikkiin väitteisiin.

Sovintoratkaisuehdotus

Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 5 kohdassa¹⁰⁷ kehoitetaan, että oikeusasiamiehen on pyrittävä kyseisen toimielimen kanssa mahdollisuuksien mukaan poistamaan epäkohta ja antamaan tyydyttävä vastaus kanteluun. Oikeusasiamies tuli alustavasti siihen tulokseen, että komissio päätös lopettaa kantelun käsittely sillä perusteella, että Telian lähestymistapa vaikutti oikeutetulta, voisi olla hallinnollinen epäkohta.

Oikeusasiamies esitti siksi komissiolle seuraavan sovintoratkaisuehdotuksen.

Euroopan komission olisi harkittava uudelleen kantelijan esittämää kantelua.

Komission lausunto

Komissio esitti lausunnossaan seuraavat huomautukset:

Komissio oli oikeusasiamiehen ehdotuksen mukaisesti harkinnut asiaa uudelleen kantelijan esittämien uusien perusteiden valossa. Telian menettelyn tarkoituksena oli varmistaa, että sen asiakas oli maksukykyinen sillä hetkellä, kun asiakkaan kanssa tehtiin liittymäsopimus. Maksukyky voitiin varmistaa kolmella tapaa: antamalla sosiaaliturvatunnus, suorittamalla takuumaksu tai esittämällä todiste talon tai asunnon ostamisesta Ruotsissa.

Ruotsin sosiaaliturvatunnus (”personnummer”) annettiin kaikille Ruotsin kansalaisille ja kaikille ulkomaalaisille, jotka olivat asuneet Ruotsissa yli vuoden. Tunnus muodostui useista numeroista, joista näkyi erityisesti henkilön ikä ja syntymäpaikka. Hallintoviranomaiset käyttivät tunnusta henkilön tunnistamisessa. Tunnusta käytettiin sosiaaliturvaa varten, mutta myös muuhun. Käännökseksi valittu termi ”sosiaaliturvatunnus” ei saisi hämätä.

Veroviranomaiset ja yksityiset elimet käyttivät tunnusta perustamissaan varallisuutta koskevissa tietokannoissa. Tällaisesta tietokannasta oli siis mahdollista varmistaa, oliko henkilöllä maksamattomia velkoja. Jos sosiaaliturvatunnuksen omistava henkilö halusi tilata Telian palveluja, yhtiö tarkisti tietokannasta, oliko hakijalla maksamattomia velkoja. Varallisuutta koskevat tiedot olivat tietokannassa ainoastaan, jos useat hallinnolliset tai yksityiset elimet seurasivat henkilöä kiinteästi Ruotsissa.

Telia pyysi sosiaaliturvatunnusta, takuumaksua tai todistetta talon tai asunnon ostamisesta Ruotsissa kaikilta kansallisuuteen katsomatta. Ulkomaan kansalaisella, joka asui ja työskenteli Ruotsissa, oli sosiaaliturvatunnus. Sitä paitsi myös ulkomailla asuvalta Ruotsin kansalaiselta voitiin

¹⁰⁷

Euroopan parlamentin päätös 94/262, tehty 9. maaliskuuta 1994, oikeusasiamiehen ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista, EYVL L 113, 4.5.1994, s. 15.

pyytää takuumaksu, jos tämä tuli Ruotsiin lyhyeksi ajaksi opiskelijana. Vaikka tällaisella henkilöllä oli sosiaaliturvatunnus, hänen varallisuustietojaan ei löytynyt tietokannasta, koska hän ei asunut Ruotsissa.

Kaikkien televiestintäoperaattorien tavoin Telia tarvitsi uuden tilaajan hyväksyessään olennaiset tiedot henkilöstä sekä keinot tilaajan löytämiseksi siltä varalta, että tämä jätti laskunsa maksamatta. Monet Euroopan unionissa toimivat televiestintäoperaattorit kattoivat riskin pyytämällä jäljennöksen tilaajan henkilökortista. Tätä käytäntöä sovellettiin lähinnä operaattoreiden myyntipisteissä, joissa liittymien myynti tapahtui yleensä niin, että tilaaja oli henkilökohtaisesti läsnä. Telian tilanne oli kuitenkin toinen. Yhtiö myi liittymiä usein puhelimitse. Yhtiö halusi oikeutetusti varmistua asiakkaan maksukyvyistä sopimusta tehtäessä. Telia ei siksi pyytänyt jäljennöstä henkilökortista. Varmistuaakseen asiakkaan maksukyvyistä yhtiö pyysi asiakkailta sosiaaliturvatunnusta, jos asiakkaalla sellainen oli. Jos kolmannen osapuolen vahvistamia tietoja asiakkaan varallisuudesta ei saatu eikä omistuksista saatu todisteita, pyydettiin takuumaksua. Telia takasi itse asiassa asiakkailleen rajoittamattoman oikeuden käyttää puhelinta laskutuskauden eli kolmen kuukauden aikana. Vaihtoehdot kattoivat riskin, että lasku jäisi maksamatta.

Puhelinyhteyden käyttöehtoja koskevat Euroopan televiestintäoperaattoreiden käytännöt, laskutusehdot sekä yhteyden säilymisaika ja asiakkaan oikeus käyttää puhelinta laskujen ollessa maksamatta vaihtelivat suuresti. British Telecomin ja France Telecomin kaltaiset operaattorit katsoivat myös, että Telian pyytämien takuumaksujen kaltaiset maksut olivat joissain tapauksissa välttämättömiä.

Telian järjestelmässä täysin rajoittamaton puhelinyhteyden käyttö oli mahdollista viiden kuukauden ajan siitä päivästä, jona edellinen lasku oli maksettu, siihen päivään, jona yhteys todella katkaistaisiin maksujen laiminlyönnin takia. Muut operaattorit rajoittivat ajan kolmeen kuukauteen, ja osa operaattoreista esti yhteyden käytön ulkopuheluihin melkein heti sen jälkeen, kun laskun maksun laiminlyönti oli havaittu.

Telia oli pienentänyt takuumaksuaan 3 000 kruunuun (333 euroon) 5 000 kruunun sijasta sen jälkeen, kun kantelija oli kääntynyt komission puoleen. Summa vaikutti tarkoitukseen nähden sopivalta (333 euron takuumaksu puhelinyhteyden vapaasta käyttöoikeudesta viiden kuukauden ajan).

Sosiaaliturvatunnuksen ilmoittamista (tai takuumaksun suorittamista taikka asunnon omistamista koskevien todisteiden esittämistä) koskevan vaatimuksen tärkeimpänä syynä ei ollut pyrkimys välttää riski, että yhtiön olisi perättävä vaateitaan toisissa jäsenvaltioissa.

Koska käytäntö ei ollut syrjivä eikä perusteeton, komissio katsoi, ettei sillä ollut tarpeeksi perusteita käynnistää EY:n perustamissopimuksen 82 artiklan rikkomisesta johtuvaa menettelyä.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan. Hän väitti, että Telian menettely oli muiden kuin Ruotsin kansalaisten välillistä syrjintää, sillä todellisuudessa muiden maiden kuin Ruotsin kansalaisilla oli mahdollisuus saada sosiaaliturvatunnus vasta vuoden jälkeen. Kantelijan mukaan Telian yleisissä liiketoimintasäännöissä määrättiin, että takuumaksu vaadittiin, jos oli syytä olettaa, ettei asiakas maksaisi laskujaan. Kantelija väitti, että olettamalla asian olevan näin sosiaaliturvatunnuksen puuttuessa Telia tosiasiaassa asetti muiden jäsenvaltioiden kansalaiset epäedulliseen asemaan.

Kantelijan mielestä oli täysin eri asia pyytää sosiaaliturvatunnusta kuin takuumaksua. Edellisessä tapauksessa osoitus maksukyvyistä oli riittävä, mutta jälkimmäisessä tapauksessa asiakkaan oli annettava Telialle rahaa saamatta korkoja.

Kantelija lisäsi, ettei vertaus British Telecomiin ja France Telecomiin ollut vakuuttava, sillä näiden yhtiöiden ehdot koskivat erotuksetta tapauksia, joissa vaadittiin takuumaksua. Euroopassa toimi muita televiestintäoperaattoreita, jotka eivät pyytäneet takuumaksua lainkaan (kuten Deutsche Telekom) tai vain silloin, kun ongelmia esiintyi (kuten Telekom Austria).

SUOSITUSLUONNOS

Oikeusasiamies päätyi hänelle toimitettujen todisteiden perusteella siihen tulokseen, ettei sovintoratkaisu ollut mahdollinen. Oikeusasiamies esitti komissiolle näin ollen seuraavan suositusluonnoksen oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti:

Euroopan komission olisi harkittava uudelleen kantelijan toimittamaa kantelua.

Komission yksityiskohtainen lausunto

Komissio esitti yksityiskohtaisessa lausunnossaan seuraavat huomautukset:

Kantelijalla, oikeusasiamiehellä ja komissiolla oli edelleen erilainen näkemys komissiolle esitetyn kantelun sisällöstä. Asia koski pääasiassa Teliaa, joka ei kuitenkaan ollut osallistunut tietojenvaihtoon. Oli edelleen selvítettävä, oliko Telian käytäntö määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä EY:n perustamissopimuksen 86 artiklan tarkoittamassa merkityksessä. Komissio oli siksi päättänyt virallisesti tutkia kysymystä EY:n perustamissopimuksen 82 artiklan perusteella. Tämän ansiosta osapuolet (kantelija ja Telia) voisivat esittää näkemyksensä tapauksen kaikista näkökohdista. Tutkimuksen päätteeksi komissio voisi tarkastella uudelleen kaikkia tapauksen näkökohtia ennen lopullisen, sisältöä koskevan päätöksen tekemistä. Uutta menettelytapaa ei saisi käsittää siten, että komissio hyväksyisi asian sisältöä koskevat oikeusasiamiehen huomautukset.

Jotta edettäisiin nopeasti, perustamissopimuksen 82 artiklan perusteella tehty kantelu toimitettaisiin Telialle muutaman päivän kuluessa.

Komissio oli sitä mieltä, että uusi menettelytapa vastasi täydellisesti oikeusasiamiehen suositukseen, että komission olisi harkittava uudelleen kantelijan esittämää kantelua.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ilmoitti oikeusasiamiehen toimistoon puhelimitse 1. heinäkuuta 2003 olevansa tyytymätön tapauksen ratkaisuun.

PÄÄTÖS

1 Tiedottamisen laiminlyönti kantelusta komissiolle

1.1 Kantelija, Saksan kansalainen, opiskeli Ruotsissa. Saadakseen ruotsalaisen televiestintäyhtiön Telian puhelinliittymän hänen oli maksettava 5 000 Ruotsin kruunun suuruisen takuumaksu. Kävi ilmi, että takuumaksua pyydettiin kaikilta ulkomaalaisilta, joilla ei ollut Ruotsin sosiaaliturvatunnusta. Kantelijan mielestä kyseessä oli EY:n perustamissopimuksen 12 artiklan vastainen syrjintä, koska Ruotsin kansalaisten ei tarvinnut maksaa vastaavaa takuumaksua. Kantelija esitti siksi komissiolle virallisen kantelun 25. marraskuuta 1998. Kantelussaan oikeusasiamiehelle kesäkuussa 2002 kantelija väitti, että lukuisista muistutuksista huolimatta komissio ei ollut tiedottanut hänelle menettelyn etenemisestä eikä siitä, aikoiko se käynnistää rikkomisesta johtuvan menettelyn Ruotsia vastaan.

1.2 Lausunnossaan komissio selitti, miten se oli käsitellyt kantelua, ja pahoitteli, että ilmoittaminen kantelijalle vähän viivästynyt. Komission mukaan kantelijalle ilmoitettiin asiasta kirjeitse 8. elokuuta 2002.

1.3 On hyvän hallintotavan mukaista ilmoittaa kantelijalle komissiolle jätetyn kantelun käsittelyn etenemisestä ja käsittelyn lopputuloksesta. Tässä tapauksessa komissio tarvitsi yhdeksän kuukautta ja kantelijan lähettämän muistutuksen, ennen kuin se ilmoitti kantelijalle syyskuussa 1999, että kantelu oli kirjattu virallisesti. Yhteenkään kantelijan myöhemmin lähettämistä kolmesta muistutuksesta ei nähtävästi vastattu. Vasta elokuussa 2002 komissio ilmoitti lopulta kantelijalle kantelun lopputuloksesta sen jälkeen, kun komissiolle oli kerrottu kantelijan kääntyneen oikeusasiamiehen puoleen. Oikeusasiamies katsoi sen vuoksi, että komission menettelytavassa ilmeni tässä tapauksessa selvästi hallinnollinen epäkohta. Koska kantelija ilmoitti oikeusasiamiehelle

hyväksyvänsä komission anteeksipyyntöä, oikeusasiamies katsoi, ettei hänellä ollut perusteita jatkaa tutkimuksia kantelun tämän näkökohdan osalta.

2 Kantelun käsittelyn päätyminen komissiossa

2.1 Kirjeessään kantelijalle ja lausunnossaan oikeusasiamiehelle komissio ilmoitti, että tutkiessaan mahdollista EY:n perustamissopimuksen 82 artiklan rikkomista se oli pyytänyt Teliaa esittämään asiasta huomautuksensa. Telia oli selvittänyt, että perityn takuumaksun tarkoituksena oli turvata liittymänomistajien velat, sillä Telia ei pystyisi välttämättä jäljittämään liittymänomistajia muuton jälkeen Ruotsin sosiaaliturvatunnuksen puuttuessa. Komissio huomautti olleensa sitä mieltä, että selvityksen perusteella oli oikeutettua kohdella eri tavoin asiakkaita, joilla oli Ruotsin sosiaaliturvatunnus, ja joilla ei sitä ollut. Komissio oli päättänyt näin ollen lopettaa tutkimukset.

2.2 Huomautuksissaan kantelija arvosteli tätä päätöstä. Kantelijan mielestä EY:n perustamissopimuksen 82 artiklaa oli rikottu, sillä Telia kohteli eri tavoin Ruotsin kansalaisia ja unionin muiden jäsenvaltioiden kansalaisia. Kantelija esitti lisäksi, ettei syrjivää kohtelua voinut perustella sillä, että Telian tarkoituksena oli turvata toimintansa siltä varalta, että se kadottaisi velallisansa.

2.3 Oikeusasiamies katsoi, että kantelija oli esittänyt näin uuden väitteen. Koska alkuperäinen kantelu ja uusi väite olivat hyvin lähellä toisiaan, oikeusasiamies katsoi, että jälkimmäistä olisi käsiteltävä tämän tutkimuksen yhteydessä. Komissiolla oli ollut mahdollisuus esittää huomautuksensa uudesta väitteestä oikeusasiamiehen sovintoratkaisuehdotusta koskevassa lausunnossaan.

2.4 Oikeusasiamies totesi, että komissiolla oli harkintavaltaa kanteluissa, jotka koskivat unionin kilpailulainsäädännön rikkomista. Komissiolla oli siis oikeus päättää käsittelyn lopettamisesta, jos se päätyi siihen tulokseen, ettei rikkomista ollut tapahtunut tai ettei ollut yhteisön edun mukaista jatkaa tutkimusta, koska jäsenvaltioiden tuomioistuimilla tai viranomaisilla olisi paremmat mahdollisuudet käsitellä tapausta. Oikeusasiamies huomautti, että tässä tapauksessa komissio lopetti asian käsittelyn katsottuaan, ettei käytäntö ollut syrjivä eikä perusteeton, joten sillä ei olisi perusteita käynnistää EY:n perustamissopimuksen 82 artiklan rikkomisesta johtuvaa menettelyä. Nyt oli siis tutkittava näitä perusteluja.

2.5 Tulevien tilaajien kanssa toimiessaan Telia erotti toisistaan henkilöt, joilla oli Ruotsin sosiaaliturvatunnus ("personnummer") ja joilla ei ollut tunnusta ja jotka eivät omistaneet myöskään taloa tai asuntoa Ruotsissa. Kuten kantelija aivan oikein totesi, erottelulla oli huomattavia seurauksia. Ensimmäisessä tapauksessa riitti pelkkä sosiaaliturvatunnuksen ilmoittaminen, mutta jälkimmäisessä tapauksessa asiakkaan oli annettava Telialle rahaa. Päinvastoin kuin mitä komissio väitti, erottelun voitiin katsoa olevan kansallisuuteen perustuvaa välillistä syrjintää. Komissio totesi itse, että Ruotsin sosiaaliturvatunnus annetaan kaikille Ruotsin kansalaisille ja kaikille ulkomaalaisille, jotka ovat asuneet Ruotsissa yli vuoden. Näin ollen muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaiset, jotka eivät olleet oleskelleet Ruotsissa yli vuotta (esimerkiksi opiskelijat), eivät saa sosiaaliturvatunnusta. Telia vapautti takuumaksun suorittamisesta henkilöt, joilla oli sosiaaliturvatunnus, joten Telia asetti pakosta epäedulliseen asemaan kaikkien muiden jäsenvaltioiden kansalaiset, joilla ei tunnusta ollut. Myös muualla kuin Ruotsissa asuvalta Ruotsin kansalaiselta voitiin vaatia takuumaksu tämän tullessa Ruotsiin lyhyeksi ajaksi opiskelijana, mikä ei kuitenkaan vaikuttanut tähän johtopäätökseen (vaikka osoitettaisiin todeksi). Toimenpide voi olla kansallisuuteen perustuvaa syrjintää, vaikka toimenpiteellä ei suositaisi kaikkia kyseisen jäsenvaltion kansalaisia.¹⁰⁸

2.6 Oikeusasiamies katsoi, ettei yhtäkään komission välittämistä perusteista voida pitää riittävänä oikeuttamaan erilaista kohtelua. Ensinnäkin komission selvitys siitä, miksi Telia ei yksinkertaisesti pyydä tulevilta asiakkailtaan henkilökortin jäljennöstä, ei ollut vakuuttava. Telia

¹⁰⁸

Ks. asia C-281/98, Angonese, Kok. 2000, s. I-4139, 41 kohta; ja asia C-274/96, Bickel ja Franz, Kok. 1998, s. I-7637, 25 kohta. Ks. myös asia C-43/95, Data Delecta v. MSL, Kok. 1996, s. I-4661 ja asia C-323/95, Hayes v. Kronberger, Kok. 1997, s. I-1711.

suosi oletettavasti tilausten myyntiä puhelimitse, ja jos paperijäljennöksen toimittaminen oli näin ollen epäkäytännöllistä, oli vaikea käsittää, miksi todiste talon tai asunnon hankkimisesta Ruotsissa kuitenkin hyväksyttiin. Toiseksi Telian liiketoiminnan omilla käytännöillä (pidemmät laskutusvälit kuin muilla yhtiöillä) ei voida tietenkään perustella muiden jäsenvaltioiden kansalaisten saattamista epäedulliseen asemaan. Kolmanneksi takuumaksun vähentäminen 5 000 kruunusta 3 000 kruunuun lieventää kyllä muiden jäsenvaltioiden kansalaisille koituvaa epäedullista asemaa, muttei poista sitä. Neljänneksi Teliällä on luonnollisesti oikeus suojata itsensä siltä varalta, että asiakkaat jättävät ehkä laskunsa maksamatta. Tämä ei kuitenkaan oikeuta järjestelmää, jonka seurauksen muiden jäsenvaltioiden kansalaiset joutuvat epäedulliseen asemaan. Oikeusasiamies katsoi, että kyseinen oikeutettu tavoite oli mahdollista saavuttaa ilman, että käytetään syrjiviä toimenpiteitä. Tältä osin oli kiintoisaa panna merkille, ettei komissio nimennyt Euroopan unionin alueella toimivaa televiestintäoperaattoria, jolla olisi vastaava käytäntö kuin Teliällä. Kuten kantelija aivan oikein huomautti, komission toimittamissa British Telecomin ja France Telecomin soveltamissa ehdoissa takuumaksun suorittamista koskevaa velvoitetta ei liitetä suoraan eikä epäsuorasti asiakkaan kansalaisuuteen.

3 Johtopäätös

3.1 Tutkimustensa perusteella oikeusasiamies antoi suositusluonnoksen, jossa hän kehotti komissiota harkitsemaan uudelleen kantelijan sille esittämää kantelua. Yksityiskohtaisessa lausunnossaan komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle päättäneensä käynnistää virallisen tutkimuksen EY:n perustamissopimuksen 82 artiklan nojalla. Kantelija ilmoitti tämän jälkeen oikeusasiamiehelle olevansa tyytyväinen tapauksen ratkaisuun.

3.2 Oikeusasiamies katsoi, että komissio oli näin ollen hyväksynyt hänen suositusluonnoksensa ja että toimenpiteet, joihin komissio oli ryhtynyt tai aikoi ryhtyä, vaikuttivat riittävältä.

3.3 Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.6 ASIAN KÄSITTELYN LOPETTAMINEN ERITYISKERTOMUKSEN JÄLKEEN

3.6.1 Euroopan parlamentti

EUROOPAN PARLAMENTIN SUOSTUMUS JULKAISTA HENKILÖSTÖN PALKKAAMISEKSI JÄRJESTETYISSÄ KILPAILUISSA MENESTYNEIDEN HAKIJOIDEN NIMET

Päätös kanteluun 341/2001/(BB)IJH Euroopan parlamenttia vastaan

Kantelu koski sitä, että Euroopan parlamentti ei ollut suostunut avoimeen kilpailuun osallistuneen kantelijan pyyntöön saada tietoonsa kilpailussa menestyneiden hakijoiden nimet ja pistemäärät.

Oikeusasiamies antoi suositusluonnoksen, että Euroopan parlamentin olisi kerrottava tulevaisissa kilpailuilmoituksissa hakijoille, että kilpailussa menestyneiden hakijoiden nimet julkaistaan.

Parlamentti ei yksityiskohtaisessa lausunnossaan hyväksynyt suositusluonnosta selväsanaisesti. Lausunnossa ei myöskään ollut viitteitä siitä, että parlamentti kohtelisi jatkossa hakijoita oikeudenmukaisesti ja varmistaisi johdonmukaisen toiminnan ja sitoutuisi noudattamaan avoimuutta palvelukseenottomenettelyssä. Oikeusasiamies katsoi sen vuoksi, että hänen velvollisuutensa oli antaa asiasta erityiskertomus.

Euroopan parlamentin puhemies ilmoitti kirjeellään 25. helmikuuta 2003, että parlamentti oli hyväksynyt oikeusasiamiehen suosituksen, että kilpailuissa menestyneiden hakijoiden luettelo olisi julkaistava ja tästä olisi tiedotettava kaikissa kilpailuilmoituksissa.

Edellä todetun perusteella oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn.

Suositusluonnos on nähtävillä kokonaisuudessaan englanninkielisenä Internet-osoitteessa <http://www.euro-ombudsman.eu.int/special/pdf/en//010341.pdf>.

3.6.2 Euroopan unionin neuvosto

OIKEUS TUTUSTUA NEUVOSTON ASIAKIRJOIHIN, MUKAANLUETTUINA OIKEUDELLISEN YKSIKÖN LAUSUNNOT

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 1015/2002/(PB)IJH ja huomautus kantelusta 1542/2000/(PB)(SM)IJH Euroopan unionin neuvostoa vastaan

Kantelu 1015/2002/(PB)IJH

KANTELU

Tanskalainen Euroopan parlamentin jäsen esitti toukokuussa 2002 neuvostoa vastaan kantelun, joka koski pyyntöä saada tutustua asiakirjoihin. Hakemus oli tehty asetuksen (EY) N:o 1049/2001¹⁰⁹ mukaisesti 3. joulukuuta 2001. Kantelija oli pyytänyt neuvostolta seitsemän erilaista asiakirjaa. Kolme niistä oli oikeusasiamiehelle tehdyn kantelun aiheena. Kantelija kuvaili niitä seuraavasti:

- 1 täydellinen luettelo kaikista Euroopan unionin toimielinten komiteoista ja työryhmistä, joihin neuvoston ja/tai jäsenvaltioiden edustajat osallistuvat, niiden jäsenluettelot mukaan luettuina
- 2 luettelo niistä henkilöistä, jotka saivat vuonna 2000 neuvostolta tai jäsenvaltioilta matkakulukorvausta ja/tai päivärahaa Euroopan unionin toimielimissä järjestettyihin kokouksiin osallistumisen perusteella
- 3 täydellinen luettelo kaikista ministerineuvoston ja neuvoston työryhmien kokouksista, joissa käsiteltiin ministerineuvoston avoimuutta, sekä valmisteluasiakirjat ja raportit, kaudelta, jonka aikana keskusteltiin ehdotuksesta asetukseksi (EY) N:o 1049/2001, joka koski asiakirjojen antamista yleisön tutustuttavaksi.

Neuvosto vastasi kantelijan hakemukseen 17. tammikuuta 2002. Se totesi aluksi, että asetusta (EY) N:o 1049/2001 sovelletaan vain olemassa oleviin asiakirjoihin.

Ensimmäisen asiakirjatyypin osalta neuvosto ilmoitti kantelijalle, että hän löytäisi kuhunkin neuvoston kokoukseen osallistuvien jäsenten luettelon heti kokouksen jälkeen julkaistavista lehdistötiedotteista. Neuvosto lähetti hänelle myös asiakirjan nimeltä "Extract from the

¹⁰⁹

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL 2001 L 145, s. 43.

Interinstitutional Directory - who's who in the European Union". Siinä on tietoa neuvostosta ja uusien luetteloiden valmistelutyöhön osallistuvista komiteoista ja työryhmistä.

Toisen asiakirjatyyppien osalta neuvosto ilmoitti kantelijalle, että se ei ylläpidä kyseisenlaisia luetteloja, että se ei maksa päivärahaa valtuutetuille ja että se korvaa matkakulut vain todellisten kulujen perusteella ja todisteiden esittämisen jälkeen.

Kolmatta asiakirjatyyppiä koskevaan pyyntöön neuvosto vastasi lähettämällä seuraavat asiakirjat:

- luettelo neuvoston jäsen valmistelevien elinten (tässä tapauksessa Coreper II ja tiedotustyöryhmä) kokouksista, jotka on pidetty 28. tammikuuta 2000 lähtien eli sen jälkeen, kun komissio oli esittänyt ehdotuksensa asetukseksi Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi
- kaikki tiedotustyöryhmän, Coreper II:n ja neuvoston kokouksiin liittyvät valmisteluasiakirjat ja raportit koko siltä kaudelta, jonka aikana neuvoteltiin asetuksesta (EY) N:o 1049/2001, lukuun ottamatta seuraavia neuvoston oikeudellisen yksikön lausuntoja:
 - asiakirja 7594/00 säädöksen vaikutuksesta, muodosta ja soveltamisalasta
 - asiakirja 7184/01 arkaluonteisiin asiakirjoihin sovellettavasta menettelystä
 - asiakirja 8002/01, joka sisälsi oikeudellisia huomautuksia tekstistä.

Neuvosto perusteli näiden oikeudellisten lausuntojen salassapitoa sillä, että niiden antaminen vahingoittaisi asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti neuvoston sisäisen oikeudellisen neuvonannon suojaa ja että neuvosto oli päätenyt siihen, että koska ei ollut mitään erityisiä perusteita, joiden mukaan ylivoimainen yleinen etu olisi vahvasti edellyttänyt niiden paljastamista, sisäisen oikeudellisen neuvonannon suojaamisesta saatava etu oli tärkeämpi kuin yleisen edun edellyttämä tietojen antaminen.

Lisäksi neuvosto totesi, että poikkeusta sovelletaan kyseisten oikeudellisten lausuntojen koko sisältöön lukuun ottamatta asiakirjanumeroa ja asiakirjojen aihetta. Asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 6 kohdan perusteella neuvosto ei siten voinut myöntää oikeutta tutustua niihin edes osittain.

Kantelija jätti 7. helmikuuta 2002 uudistetun hakemuksen. Hän totesi, että tiedot, jotka neuvosto oli lähettänyt hänelle vastauksena hänen pyyntöönsä komiteoiden ja työryhmien luetteloista, eivät olleet kattavia tai siten jäseneltyjä, että niistä voisi nimetä kaikki komiteat tai työryhmät ja niiden jäsenet. Kantelija toisti myös pyyntönsä saada luettelo niistä henkilöistä, jotka saivat vuonna 2000 neuvostolta tai jäsenvaltioilta matkakulukorvausta ja/tai päivärahaa Euroopan unionin toimielimissä järjestettyihin kokouksiin osallistumisen perusteella. Kolmen oikeudellisen lausunnon osalta kantelija pyysi yksityiskohtaisia perusteluja kieltäytymiselle.

Neuvosto vastasi 8. huhtikuuta 2002. Se toisti, että kantelijan pyytämiä komiteoiden ja työryhmien luetteloita ei ollut olemassa. Tällaisten luetteloiden laatiminen olisi mahdotonta tai erittäin hankalaa erityisesti siksi, että komiteoiden ja työryhmien kokoonpano vaihtuu usein.

Pydyttyjä luetteloita korvausten saajista ei myöskään ollut olemassa. Neuvosto korosti, että moitteettoman varainhoidon periaatteita noudatetaan ja että korvaukset maksetaan tilintarkastustuomioistuimen valvonnan alaisena.

Kolmesta oikeudellisesta lausunnosta neuvosto toisti, että asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan mukaan neuvoston oikeudellisen yksikön antamia neuvoja ei paljasteta, ellei toimielin ole vakuuttunut siitä, että ylivoimainen yleinen etu edellyttää sitä. Neuvosto totesi, että se, että oikeudelliset lausunnot liittyivät tässä tapauksessa lainsäädännön valmisteluun, ei synnyttä ylivoimaista yleistä etua. Neuvosto perusteli kantaansa viittaamalla asiakirjojen saatavuutta koskevien aikaisempien sääntöjen mukaiseen oikeuskäytäntöön.

Kantelija kääntyi edellä esitetyn takia oikeusasiamiehen puoleen ja esitti seuraavat väitteet neuvostoa vastaan:

1. On hyvän hallintotavan vastaista, että neuvosto ei ole laatinut luetteloa kaikista Euroopan unionin toimielinten komiteoista ja työryhmistä, joihin osallistuu neuvoston ja jäsenvaltioiden edustajia. Luettelossa olisi mainittava komiteoiden ja työryhmien jäsenten nimet.
2. On hyvän hallintotavan vastaista, että neuvosto ei ole laatinut tai nimennyt luetteloa kaikista niistä henkilöistä, jotka saivat matkakulukorvausta ja/tai päivärahaa neuvostolta tai jäsenvaltioilta vuonna 2000 osallistuttuaan Euroopan unionin toimielinten kokouksiin.
3. Neuvosto kielsi väärin perustein kantelijalta oikeuden tutustua pyytämiinsä oikeudellisiin lausuntoihin. Neuvosto on rikkonut asiakirjojen julkista saatavuutta koskevia sääntöjä erityisesti epäämällä yleisesti oikeuden tutustua oikeudellisiin lausuntoihin, kun säännöt edellyttävät kunkin pyynnön arvioimista tapauskohtaisesti.

TUTKIMUS

Neuvoston lausunto

Neuvoston lausunnossa todettiin yhteenvetona seuraavaa:

Luettelo komiteoista ja työryhmistä

Asetusta (EY) N:o 1049/2001 sovelletaan vain olemassa oleviin asiakirjoihin. Jos toimielin vakuuttaa, että tiettyä asiakirjaa ei ole olemassa, oletetaan, että vakuutus on oikea¹¹⁰. Olettamus voidaan osoittaa vääräksi asiaan liittyvin ja johdonmukaisin todistein, mitä tässä tapauksessa ei ole tehty.

Kantelija ei esitä mitään perusteluja sille, miksi neuvoston tulisi hyvän hallintotavan mukaisesti laatia pyydetty luettelot. Neuvosto ylläpitää kyllä luetteloa omista valmistelevista elimistään. Luettelo on saatavilla Internetistä ja se lähetettiin kantelijalle. Neuvoston hallinnollisiin tarkoituksiin se on riittävä, ja yleisö saa siitä kattavan käsityksen neuvoston työn valmisteluun osallistuvista komiteoista ja työryhmistä. Luettelo yhdessä julkisen asiakirjahakemiston kanssa antaa kansalaisille mahdollisuuden hakea kyseisten komiteoiden ja työryhmien asiakirjoja. Neuvosto ei pidä tarpeellisena luetteloiden laatimista muista komiteoista tai työryhmistä, joilla ei ole mitään tekemistä sen oman työn kanssa ja joihin jäsenvaltioiden edustajat osallistuvat.

Neuvoston valmisteleviin elimiin osallistuvien valtuutettujen nimien osalta neuvosto totesi, että työryhmien kokoonpano vaihtuu jatkuvasti kokouksesta toiseen ja joskus jopa kokouksen aikana, sillä jäsenvaltioilla on oikeus lähettää niihin itse valitsemansa valtuutetut. Täydellisten ja päivitettyjen luetteloiden ylläpitäminen kaikista osallistujista olisi siten melkoinen hallinnollinen rasite. Luetteloita ei tarvita pääsihteeristön sisäisiin tarkoituksiin eikä myöskään ole osoitettu, että tällaisen tiedon hallussapidosta olisi jotain merkittävää yleistä etua.

Luettelot korvauksen saajista

Neuvosto toisti aikaisemmin kantelijalle esittämänsä näkemykset. Neuvoston mukaan yhteisön taloudelliset edut on riittävästi suojattu olemassa olevien säännösten ja valvontaelinten avulla. Siksi ei ole hyvän hallintotavan noudattamiseksi tarpeen ylläpitää kantelijan pyytämiä luetteloja.

Oikeus tutustua oikeudellisiin lausuntoihin

Neuvosto toisti näkemyksensä, jonka se oli esittänyt vastauksessaan kantelijan uudistettuun hakemukseen. Näkemys ei merkitse sitä, ettei jokainen asiakirja tutkittaisi yksilöllisesti, jotta voidaan päättää, vaarantaako sen antaminen jotakin säädetyillä poikkeuksilla suojattua etua. Samalla otetaan huomioon mahdollisuus myöntää oikeus tutustua asiakirjaan osittain. Harkittuaan päätöstään uudelleen neuvosto päätti antaa tutustuttaviksi asiakirjan 7184/01 kohdat 1–10 ja asiakirjan 7594/00 johdannon ja kohdat 1 ja 2.

¹¹⁰

Asia T-311/00, British American Tobacco v. komissio, tuomio 25. kesäkuuta 2002, 35 kohta, ja asia T-123/99, JT's Corporation v. komissio Kok. 2000 s. II-3269, 58 kohta.

Asiakirjojen muiden osien osalta neuvosto vahvisti kielteisen päätöksensä, jonka se oli tehnyt vastauksena kantelijan uudistettuun hakemukseen.

Neuvoston lausunto välitettiin kantelijalle, ja tätä kehoitettiin esittämään huomautuksia. Huomautuksia ei esitetty.

Suositusluonnos

Oikeusasiamies päätti 27. maaliskuuta 2003 esittää neuvostolle suositusluonnoksen kantelijan kolmannelta väitteestä. Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti esitetyn suositusluonnoksen perusteet olivat seuraavat:

1 Kantelija väitti, että neuvosto epäsi häneltä väärin perustein oikeuden tutustua neuvoston oikeudellisen yksikön lausuntoihin. Hänen mukaansa neuvosto epäsi oikeuden tutustua oikeudellisiin lausuntoihin yleisen käytäntönsä perusteella, vaikka säännöt edellyttävät kunkin pyynnön yksilöllistä arviointia.

2 Neuvosto katsoi, että asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan mukaan neuvoston oikeudellisen yksikön antamia neuvoja ei paljasteta, ellei toimitella ole vakuuttunut siitä, että ylivoimainen yleinen etu sitä vaatii. Vastatessaan kantelijan hakemukseen ja hänen uudistettuun hakemukseensa neuvosto oli sitä mieltä, että poikkeusta sovellettiin kyseisten kolmen oikeudellisen lausunnon eli asiakirjojen 7594/00, 7184/01 ja 8002/01 koko sisältöön. Lausunnossaan kantelusta neuvosto totesi, että sen yleinen kanta ei estänyt kunkin asiakirjan arviointia yksilöllisesti ja että neuvosto oli päättänyt käsitellyään asiaa uudelleen myöntää oikeuden tutustua asiakirjoihin 7594/00 ja 7184/01 osittain.

3 Oikeusasiamies huomautti, että oikeusasiamiehelle oli tullut toinenkin kantelu (1542/2000/(PB)(SM)IJH) siitä, että neuvosto oli evännyt tutustumisen asiakirjaan 7594/00. Tässä tapauksessa oikeusasiamies esitti neuvostolle suositusluonnoksen ja myöhemmin 2. joulukuuta 2002 erityiskertomuksen Euroopan parlamentille. Euroopan parlamentti ei ollut vielä ottanut kantaa erityiskertomukseen. Oikeusasiamies katsoi, ettei käsiteltävänä olevan kantelun yhteydessä ollut sen vuoksi aihetta lisätutkimuksiin. Oikeusasiamies ilmoittaisi kuitenkin Euroopan parlamentille, että neuvosto on tässä tapauksessa suostunut myöntämään kantelijalle oikeuden tutustua asiakirjaan 7594/00 osittain.

4 Kahden muun asiakirjan osalta oikeusasiamies muistutti, että edellä mainittu suositusluonnos ja erityiskertomus perustuvat siihen näkemykseen, että erilaiset oikeudelliset lausunnot on erotettava toisistaan. Lausunnot, jotka on annettu mahdollisia tulevia oikeudenkäyntejä varten, vastaavat asianajajan ja päämiehen välistä viestintää. Niitä ei yleensä tarvitse paljastaa asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan nojalla. Sen sijaan lainsäädäntöehdotuksia koskevat lausunnot olisi yleensä asetettava yleisön saataville, kun lainsäädäntöprosessi on saatu valmiiksi. Niihin voidaan soveltaa poikkeusta vain, jos toimitella pystyy osoittamaan asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 3 kohdan mukaisesti, että niiden paljastaminen vahingoittaisi vakavasti toimitellimen päätöksentekomenettelyä ja ettei mikään ylivoimainen yleinen etu edellytä niiden paljastamista.

5 Kun edellä esitettyä erottelua sovelletaan tähän tapaukseen, asiakirjat 7184/01 ja 8002/01 näyttävät olevan sellaisista lainsäädäntöehdotuksista annettuja lausuntoja, joissa lainsäädäntöprosessi on saatu valmiiksi. Oikeusasiamies esitti näin ollen saman suositusluonnoksen kuin aikaisemmin tapauksessa 1542/2000/(PB)(SM)IJH ja vaati, että neuvosto käsittelee kantelijan hakemuksen uudelleen ja antaisi hänen tutustua asiakirjoihin 7184/01 ja 8002/01, ellei niihin voida soveltaa yhtä tai useampaa muuta kuin asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaista poikkeusta.

Neuvoston yksityiskohtainen lausunto

Neuvosto ilmoitti oikeusasiamiehelle yksityiskohtaisessa lausunnossaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin käsitteli parhaillaan oikeudenkäynnissä (asia T-84/03, Maurizio Turco v. neuvosto) kysymystä siitä, kuuluvatko neuvoston oikeudellisen yksikön säädösehdotuksia

käsittelevät lausunnot asetuksessa (EY) N:o 1049/2001 säädettyjen poikkeusten soveltamisalaan ja millä edellytyksillä. Neuvosto ei tästä syystä kommentoinut suositusuonnoksen sisältöä.

Neuvoston yksityiskohtainen lausunto välitettiin kantelijalle, ja tätä kehoitettiin esittämään huomautuksia. Huomautuksia ei esitetty.

PÄÄTÖS

1 Luettelo komiteoista ja työryhmistä

1.1 Kantelijan mukaan on hyvän hallintotavan vastaista, että neuvosto ei ole laatinut luetteloa kaikista Euroopan unionin toimielinten komiteoista ja työryhmistä, joihin osallistuu neuvoston ja jäsenvaltioiden edustajia. Luettelossa olisi mainittava komiteoiden ja työryhmien jäsenten nimet.

1.2 Neuvosto oli sitä mieltä, ettei ole tarpeellista laatia luetteloita sellaisista komiteoista ja työryhmistä, jotka eivät mitenkään liity sen työhön. Neuvosto ylläpitää luetteloa omista valmistelevista elimistään, ja se riittää neuvoston hallinnollisiin tarkoituksiin. Yleisö saa luettelosta kattavan käsityksen kaikista neuvoston työskentelyn valmisteluun osallistuvista komiteoista ja työryhmistä, ja kansalaiset pystyvät luettelon ja julkisen asiakirjahakemiston avulla hakemaan yksittäisiä asiakirjoja. Neuvosto oli sitä mieltä, että täydellisten ja päivitettyjen luetteloiden laatiminen valtuutettujen nimistä olisi erittäin hankalaa, koska työryhmien kokoonpano vaihtuu usein. Luetteloita ei tarvita pääsihteeristön sisäisiin tarkoituksiin eikä myöskään ole osoitettu, että tällaisen tiedon hallussapidosta olisi jotain merkittävää yleistä etua.

1.3 Oikeusasiamies muistutti yleisestä hyvän hallintotavan periaatteesta, että kansalaisille olisi annettava heidän pyytämänsä tiedot¹¹¹. Oikeusasiamies totesi, että neuvosto antoi osan kantelijan pyytämistä tiedoista toimittamalla hänelle julkisesti saatavilla olevan luettelon sen omista valmistelevista elimistä. Oikeusasiamies katsoi, että neuvoston selvitys siitä, miksi se ei ylläpidä muita kantelijan pyytämiä luetteloja, oli perusteltu. Oikeusasiamies katsoi, ettei kantelun tässä kohdassa siten ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

2 Luettelot korvauksen saajista

2.1 Kantelijan mukaan on hyvän hallintotavan vastaista, että neuvosto ei ole laatinut tai nimennyt luetteloa kaikista niistä henkilöistä, jotka saivat matkakulukorvausta ja/tai päivärahaa neuvostolta tai jäsenvaltioilta vuonna 2000 osallistuttuaan Euroopan unionin toimielinten kokouksiin.

2.2 Neuvosto ilmoitti, että se ei maksa valtuutetuille päivärahaa eikä korvauksen saajista ole laadittu luetteloita. Neuvosto katsoi, että yhteisön taloudelliset edut on suojattu riittävällä tavalla olemassa olevien säännösten ja valvontaelinten avulla ja että kantelijan pyytämien luetteloiden laatiminen ei siksi ole hyvän hallinnon kannalta tarpeellista.

2.3 Oikeusasiamies totesi, että kantelussa viitattiin joko neuvoston tai jäsenvaltioiden maksamiin matkakulukorvauksiin ja päivärahoihin. Oikeusasiamiehen tiedossa ei ole mitään sellaista sääntöä tai periaatetta, joka velvoittaisi neuvoston laatimaan luetteloja jäsenvaltioiden maksamien matkakulukorvausten ja päivärahojen saajista.

2.4 Oikeusasiamies totesi, että neuvoston mukaan luetteloa neuvoston maksamien matkakulukorvausten saajista ei ole olemassa. Oikeusasiamies myönsi, että tällaisen luettelon laatiminen ja sen asettaminen yleisön saataville voisi edistää tilivelvollisuuden toteutumista, sillä kansalaiset voisivat seurata käytännössä ja tehokkaasti yhteisön toimielimille uskottujen valtuuksien hoitamista. Se voisi siten lisätä luottamusta hallintoa kohtaan. Oikeusasiamiehen tiedossa ei kuitenkaan ole mitään neuvostoa sitovaa sääntöä tai periaatetta, jonka perusteella jättäminen laatimatta luetteloa olisi hallinnollinen epäkohta. Oikeusasiamies katsoi, ettei kantelun tässä kohdassa siten tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa.

¹¹¹

Ks. Eurooppalaisen hyvän hallintotavan säännösten 22 artikla. Säännöstö on saatavilla oikeusasiamiehen verkkosivuilla: <http://www.euro-ombudsman.eu.int>.

3 Oikeus tutustua oikeudellisiin lausuntoihin

3.1 Kantelija väitti, että neuvosto hylkäsi väärin perustein hänen hakemuksensa, joka koski oikeutta tutustua neuvoston oikeudellisen yksikön lausuntoihin.

3.2 Oikeusasiamies esitti edellä kuvattujen syiden vuoksi suositusluonnoksen, jossa vaadittiin, että neuvosto käsittelee kantelijan hakemuksen uudelleen ja antaisi hänen tutustua asiakirjoihin 7184/01 ja 8002/01, ellei niihin voida soveltaa yhtä tai useampaa muuta kuin asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaista poikkeusta.

3.3 Neuvosto ei kommentoinut oikeusasiamiehen suositusluonnoksen sisältöä, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin käsittelee parhaillaan asiaa (asia T-84/03, *Maurizio Turco v. neuvosto*), jonka aiheena on sama asetuksen (EY) N:o 1049/2001 tulkintakysymys. Oikeusasiamiehen oli siis harkittava, laatiiko se erityiskertomuksen Euroopan parlamentille.

Oikeusasiamies muistutti, että Euroopan parlamentille on jo ilmoitettu oikeusasiamiehen kannasta asiaan tapauksen 1542/2000/(PB)(SM)IJH yhteydessä 12. joulukuuta 2002 esitetystä erityiskertomuksesta. Lisäksi oikeusasiamies oli saanut sen käsityksen, että Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunta oli päättänyt olla laatimatta mietintöä erityiskertomuksesta asiaan T-84/03 liittyvän oikeudenkäynnin vuoksi.

Oikeusasiamies katsoi näiden seikkojen valossa, ettei uuden erityiskertomuksen laatiminen ollut tarkoituksenmukaista ja ettei lisätutkimuksiin ollut tapauksen osalta aihetta.

4 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella neuvoston toiminnassa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa kantelijan kahden ensimmäisen väitteen osalta, eikä lisätutkimuksiin ollut kolmannen väitteen osalta aihetta. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

Huomautus: kantelu 1542/2000/(PB)(SM)IJH

Kuten edellä olevassa yhteenvedossa on mainittu, oikeusasiamies esitti 12. joulukuuta 2002 Euroopan parlamentille erityiskertomuksen myös kantelun 1542/2000/(PB)(SM)IJH johdosta, joka koski tutustumista neuvoston oikeudellisen yksikön lausuntoihin.

Euroopan oikeusasiamies ilmoitti Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnalle 10. kesäkuuta 2003, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa oli alkanut oikeudenkäynti (asia T-84/03, *Maurizio Turco v. neuvosto*), jonka aiheena oli sama oikeusperiaate kuin erityiskertomuksessa eli asetuksen (EY) N:o 1049/2001 soveltaminen lainsäädäntöehdotuksista annettuihin oikeudellisen yksikön lausuntoihin.

Vetoamusvaliokunta päätti tämän tiedon takia olla laatimatta mietintöä oikeusasiamiehen erityiskertomuksesta.

Oikeusasiamiehen ohjesäännön mukaan kertomuksen toimittaminen Euroopan parlamentille on oikeusasiamiehen tutkimuksen viimeinen vaihe. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.7 TUTKIMUKSET OIKEUSASIAMIEHEN OMASTA ALOITTEESTA

MUUTOKSENHAKUKEINOT HANKINTAMENETTELYISSÄ

Päätös Euroopan komissiota koskevaan tutkimukseen OI/2/2002/IJH

TUTKIMUKSEN PERUSTEET

Tutkiessaan komission järjestämään hankintamenettelyyn osallistuneen hylätyn tarjoajan tekemää kantelua¹¹² oikeusasiamies alkoi epäillä, että tällaisten henkilöiden käytettävissä olevat muutoksenhakukeinot eivät ehkä ole riittäviä.

Kun oikeusasiamies ryhtyi omasta aloitteestaan tutkimaan asiaa, hän pani merkille, että yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Alcatel antaman tuomion mukaan

... jäsenvaltiot ovat velvollisia huolehtimaan siitä, että - siltä osin kuin kysymys on hankintayksikön sopimuksen tekemistä edeltävästä päätöksestä, jolla tämä valitsee hankintamenettelyyn osallistuneista tarjoajista sen, jonka kanssa se tekee sopimuksen - kaikissa tapauksissa ja riippumatta mahdollisuudesta saada vahingonkorvausta, jos sopimus on jo tehty, on muutoksenhakumenettely, jossa valittaja voi edellytysten täytyessä saada kumotuksi kyseisen päätöksen¹¹³.

Oikeusasiamies totesi myös, että (myöhemmin korvatus) varainhoitoasetuksen 56 artiklassa säädettiin seuraavaa:

Sellaisia hankintasopimuksia tehtäessä, joiden loppusumma saavuttaa tai ylittää neuvoston niissä direktiiveissä, jotka koskevat julkisia rakennusurakoita sekä tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekemisen yhteensovittamista, säädetty alarajat, jokaisen toimielimen on noudatettava samoja velvoitteita, joita jäsenvaltioiden hallintayksiköiden on noudatettava näiden direktiivien mukaisesti.

Tähän liittyvät soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt annetaan 139 artiklassa.

Oikeusasiamies epäili edellä esitetyn valossa, että jos komissio ei myönnä hankintamenettelyihin osallistuville tarjoajille mahdollisuutta Alcatel-tuomiossa tarkoitettua muutoksenhakumenettelyn kaltaiseen menettelyyn, kyseessä saattaa olla hallinnollinen epäkohta. Oikeusasiamies pyysi sen vuoksi komissiota ilmoittamaan, oliko muutoksenhakumenettely olemassa ja jos ei ollut, oliko komissio valmis ottamaan tällaisen menettelyn pikaisesti käyttöön.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Komissio lausunto oli yhteenvetona seuraava:

Komissio oli Alcatel-tuomion huomioon ottaen yhtä mieltä siitä, että tulojen ja menojen hyväksyjän on ilmoitettava ennen sopimuksen allekirjoittamista viipymättä kaikille nykyisen varainhoitoasetuksen 56 artiklan ja uuden varainhoitoasetuksen 105 artiklan mukaisiin julkisiin hankintoihin menettelyihin osallistuneille tarjoajille tai ehdokkaille tarjouskilpailun ratkaisemista koskevasta päätöksestä ja varattava kohtuullinen määräaika ennen sopimuksen allekirjoittamista, jotta tarjoajat ja ehdokkaat voivat tiedustella päätöksen syitä ja tarvittaessa hakea päätökseen muutosta oikeudellisin keinoin.

¹¹² 1351/2001/(ME)MF, käsittely lopetettu 17. helmikuuta 2003 tehdyllä päätöksellä.

¹¹³ Asia C-81/98, Alcatel Austria v Bundesministerium für Wissenschaft und Verkehr, Kok. 1999 s. I- 7671, 43 kohta.

Komissio kiinnittäisi erityistä huomiota menettelyn järjestämiseen käytännössä, jotta siihen sisältyvät toimet voidaan organisoida oikea-aikaisesti, kun otetaan huomioon komission julkisia hankintoja koskevien menettelyjen suuri määrä (useita satoja) vuodessa samoin kuin julkisia hankintoja koskevien menettelyjen kesto. Komissio aikoi näistä lähtökohdista etsiä käytännön ratkaisuja, jotta menettely voidaan ottaa käyttöön vuoden 2003 alusta lähtien ja ottaa huomioon siihen mennessä käynnistettävien julkisia hankintoja koskevien menettelyjen suunnittelussa.

Oikeusasiamiehen pyyntö saada lisätietoja

Oikeusasiamies oli tyytyväinen myönteiseen vastaukseen, jonka komissio antoi hänen tutkimuksensa johdosta, ja pyysi komissiota toimittamaan yksityiskohtaisia tietoja lausunnossa mainituista käytännön ratkaisuista ja menettelyistä.

Oikeusasiamies myös kehotti komissiota kertomaan, oliko sillä suunnitteilla ottaa käyttöön ilman oikeuskäsittelyä toteutuva muutoksenhakekeino, johon tarjoajat voisivat halutessaan vaihtoehtoisesti turvautua.

Komission vastaus

Lähetettyään aluksi väliaikaiset vastaukset 1. ja 14. huhtikuuta 2003 komissio esitti 3. heinäkuuta 2003 seuraavat lisähuomiot:

Komissio oli hyväksynyt tiedonannon¹¹⁴ sellaisen menettelyn luomisesta, jossa kaikille uuden varainhoitoasetuksen¹¹⁵ 105 artiklan soveltamisalaan kuuluvia julkisia hankintoja koskeviin menettelyihin osallistuneille tarjoajille tai ehdokkaille ilmoitetaan tarjouskilpailun ratkaisua koskevasta päätöksestä. Tiedonannon mukaan ennen sopimuksen allekirjoittamista on varattava kohtuullisesti aikaa, jotta tarjoajat ja ehdokkaat voivat pyytää yksityiskohtaisia tietoja ratkaisuperusteista ja viedä tarvittaessa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi. (Komissio liitti lausuntoon jäljennöksen tiedonannosta.)

Komissio ei katsonut tarpeelliseksi ottaa käyttöön ilman oikeuskäsittelyä toteutuvaa muutoksenhakekeinoa seuraavista syistä:

- tarjoajat pystyvät tiedonannossa laaditun menettelyn avulla käyttämään tehokasta oikeudellista keinoa hakea muutosta hankintayksikön päätökseen
- tuomioistuimen käsiteltäväksi on tähän mennessä saatettu niin pieni määrä valituksia, että ilman oikeuskäsittelyä toteutuva muutoksenhakekeino ei vaikuta tarpeelliselta
- ilman oikeuskäsittelyä tapahtuvassa, tulevaisuudessa mahdollisesti toimielinten välisessä muutoksenhakumenettelyssä tarvittavia inhimillisiä ja aineellisia voimavaroja ei ole saatavilla.

PÄÄTÖS

1 Tarjoajien käytettävissä olevat muutoksenhakumenettelyt hankintamenettelyjen yhteydessä

1.1 Oikeusasiamies epäili, että jos komissio ei myönnä hankintamenettelyihin osallistuville tarjoajille mahdollisuutta Alcatel-tuomiossa¹¹⁶ tarkoitettun muutoksenhakumenettelyn kaltaiseen menettelyyn, kyseessä saattaa olla hallinnollinen epäkohta. Oikeusasiamies käynnisti näin ollen omasta aloitteestaan tutkimuksen ja pyysi komissiota ilmoittamaan, oliko muutoksenhakumenettely

¹¹⁴ Komission tiedonanto KOM(2003)395 lopullinen (3. heinäkuuta 2003). Ehdokkaita ja tarjoajia koskevasta tiedotusmenettelystä, jota sovelletaan tarjouskilpailun ratkaisemisen jälkeen ja ennen sopimuksen allekirjoittamista varainhoitoasetuksen 105 artiklan mukaisissa komission julkisissa hankinnoissa.

¹¹⁵ Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 1605/2002, tehty 25 päivänä kesäkuuta 2002, Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta, EYVL 2002 L 248 s. 1.

¹¹⁶ Asia C-81/98, Alcatel Austria v Bundesministerium für Wissenschaft und Verkehr, Kok. 1999 s. I- 7671.

olemassa, ja jos sitä ei ollut, oliko komissio valmis ottamaan tällaisen menettelyn nopeasti käyttöön.

1.2 Komissio oli yhtä mieltä siitä, että sen olisi edellä mainitun tuomion valossa varattava kohtuullinen määräaika ennen sopimuksen allekirjoittamista, jotta tarjoajat ja ehdokkaat voisivat tiedustella tarjouskilpailun ratkaisua koskevan päätöksen syitä ja mahdollisesti valittaa päätöksestä oikeuteen. Komissio kertoi aikovansa etsiä käytännön ratkaisuja, joiden avulla tällainen menettely voidaan ottaa käyttöön vuoden 2003 alusta.

1.3 Oikeusasiamies oli tyytyväinen komission myönteiseen vastaukseen ja pyysi yksityiskohtaisia tietoja käytännön ratkaisusta ja menettelystä. Hän myös kehotti komissiota kertomaan, suunnitteliko se sellaisen ilman oikeuskäsittelyä toteutuvan muutoksenhakekeinoon käyttöönottoa, johon tarjoajat voisivat halutessaan vaihtoehtoisesti turvautua.

Komission vastausta on arvioitu seuraavissa päätöksen kohdissa.

2 Komission tiedonanto 3. heinäkuuta 2003

2.1 Komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että se oli hyväksynyt 3. heinäkuuta 2003 tiedonannon¹¹⁷ vastauksena oikeusasiamiehen tutkimukseen.

Oikeusasiamies tutki huolellisesti tiedonannon, jossa määritellään menettely tiedon toimittamiseksi viipymättä hylätyille tarjoajille ja ehdokkaille, jotta he saavat tilaisuuden hakea tarjouskilpailun ratkaisua koskevaan päätökseen muutosta oikeuskäsittelyssä ennen kuin kyseistä sopimusta allekirjoitetaan.

Menettelyä sovelletaan varainhoitoasetuksen¹¹⁸ 105 artiklan mukaisiin tarjouskilpailun ratkaisuihin.

2.2 Oikeusasiamies katsoi, että menettelyn tärkeimmät tekijät olivat seuraavat:

Mahdollisimman pian ratkaisupäätöksen tekemisen jälkeen ja viimeistään sitä seuraavan viikon kuluessa hankintaviranomaisen on ilmoitettava kaikille hylätyille tarjoajille tai ehdokkaille samanaikaisesti kirjeellä, faksilla tai sähköpostilla, että tarjous tai ehdotus on hylätty. Jokaiselle tarjoajalle ja ehdokkaalle ilmoitetaan asiasta erikseen ja viestissä täsmennetään tarjouksen tai ehdokkuuden hylkäämisperusteet kussakin tapauksessa, esimerkiksi selvittämällä tiivistetysti ja perustellen ratkaisupäätöksessä esitetyt seikat.

Hankintaviranomaisen on myös ilmoitettava hylätyille tarjoajille ja ehdokkaille, että se allekirjoittaa sopimuksen valitun tarjouksen tekijän kanssa vasta kahden kalenteriviikon kuluttua sitä päivää seuraavasta päivästä, jolloin asiasta on ilmoitettu kaikille hylätyille. Hankintaviranomaisen on myös mainittava, että hylkäämiseen johtaneista syistä saa lisätietoja pyytämällä niitä kirjeellä, faksilla tai sähköpostilla. Jokaiselle valintaperusteet täyttävän tarjouksen tehneelle voidaan lisäksi ilmoittaa valitun tarjouksen ominaisuudet ja siihen liittyvät edut sekä valitun tarjouksen tekijän nimi. Lisäksi on ilmoitettava, että jos valitun tarjouksen tekijän kanssa ei voida tehdä sopimusta tai tämä luopuu siitä, hankintaviranomainen voi tarkistaa ratkaisupäätöstään ja valita toisen tarjoajan, lopettaa menettelyn tai luopua sopimuksesta.

Hankintaviranomaisen on myös ilmoitettava valitun tarjouksen tekijälle, että hylätyille ehdokkaille tai tarjoajille on lähetetty asiasta ilmoitus ja että sopimus voidaan allekirjoittaa vasta kahden

¹¹⁷ Komission tiedonanto KOM(2003)395 lopullinen (3. heinäkuuta 2003). Ehdokkaita ja tarjoajia koskevasta tiedotusmenettelystä, jota sovelletaan tarjouskilpailun ratkaisemisen jälkeen ja ennen sopimuksen allekirjoittamista varainhoitoasetuksen 105 artiklan mukaisissa komission julkisissa hankinnoissa.

¹¹⁸ Artiklan mukaan julkisia palvelu- ja tavarahankintoja sekä julkisia rakennusurakoita koskevissa direktiiveissä vahvistetaan kynnysarvot, joilla määritetään julkaisemistavat, menettelytavat ja niitä koskevat määräajat varainhoitoasetuksen mukaisesti. Oikeusasiamiehen käsityksen mukaan tiedonannossa asetettua menettelyä sovelletaan siten kaikkiin niihin tarjouskilpailun ratkaisua koskeviin päätöksiin, joissa noudatetaan direktiivien kynnysarvoja.

kalenteriviikon kuluttua sitä päivää seuraavasta päivästä, jolloin asiasta on ilmoitettu. Lisäksi on mainittava, että hankintaviranomainen voi

- sopimuksen allekirjoittamiseen asti joko luopua hankinnasta tai peruuttaa hankintamenettelyn, jolloin ehdokkaat tai tarjoajat eivät voi vaatia minkäänlaista korvausta

- lykätä sopimuksen allekirjoittamista lisäselvitysten tekemiseksi, jos se on perusteltua hylättyjen tarjoajien edellä mainitun kahden kalenteriviikon aikana esittämien pyyntöjen tai näkemysten tai muiden kyseisenä aikana saatujen tietojen perusteella.

2.3 Oikeusasiamies oli sitä mieltä, että komission tiedonannossa kuvattu menettely tarjoaa hylätyille tarjoajille ja ehdokkaille tilaisuuden saattaa tarjouskilpailun ratkaisua koskeva päätös oikeuden käsiteltäväksi ja saada päätös kumotuksi ennen kyseisen sopimuksen allekirjoittamista¹¹⁹. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että komissio oli ryhtynyt toimenpiteisiin tarjotakseen hankintamenettelyihinsä osallistuville tarjoajille Alcatel-tuomiossa tarkoitettua muutoksenhakumenettelyn kaltaisen menettelyn ja että komission toiminnassa ei siten ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

2.4 Oikeusasiamies totesi, että komission tiedonannossa ei erikseen säädetä, että hylätyille tarjoajille ja ehdokkaille ilmoitetaan mahdollisuudesta saattaa tarjouskilpailun ratkaisua koskeva päätös oikeuden käsiteltäväksi ja saada päätös kumotuksi ennen kuin kyseinen sopimus allekirjoitetaan. Oikeusasiamies katsoi, että komission toimintasäännöt hyvästä hallintotavasta Euroopan komission henkilöstölle suhteissaan yleisöön¹²⁰ edellyttävät, että päätöksissä olisi tarvittaessa mainittava mahdollisuus saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi EY:n perustamissopimuksen 230 artiklan mukaisesti. Oikeusasiamiehen mielestä olisi hyvän hallintotavan periaatteiden mukaista toimittaa tämä tieto hylätyille tarjoajille ja ehdokkaille. Asiasta onkin esitetty jäljempänä lisähuomautus.

2.5 Oikeusasiamies katsoi, että uuden menettelyn oikeusperusta ei ole hänen tutkimuksensa kohteena. Oikeusasiamies pani kuitenkin merkille, että komissio mainitsi oikeusperustaksi varainhoitoasetuksen¹²¹ 100 artiklan 2 kohdan ja 101 artiklan ja soveltamissääntöjen¹²² 149 artiklan.

3 Mahdollisuus muutoksenhakuun ilman oikeuskäsittelyä

3.1 Oikeusasiamies kehotti komissiota ilmoittamaan, oliko sillä suunnitteilla ottaa käyttöön ilman oikeuskäsittelyä toteutuva muutoksenhakukeino, johon tarjoajat voisivat halutessaan vaihtoehtoisesti turvautua.

3.2 Komissio vastasi, ettei se katsonut tarpeelliseksi ottaa käyttöön ilman oikeuskäsittelyä tapahtuvaa muutoksenhakumenettelyä muun muassa siksi, että tarjoajat voivat 3. heinäkuuta 2003 annetussa tiedonannossa asetettua menettelyn kautta käyttää tehokasta oikeudellista keinoa hakea muutosta hankintayksikön päätökseen.

3.3 Oikeusasiamies totesi, että asiaan liittyvässä yhteisöjen tuomioistuimen tuomiossa edellytetään menettelyä, ”jossa valittaja voi edellytysten täytyessä saada kumotuksi kyseisen päätöksen”. Oikeusasiamies muistutti edellä kohdassa 2.3 esitetystä tuloksesta, että komission tiedonannossa kuvattu menettely tarjoaa hylätyille tarjoajille ja ehdokkaille tilaisuuden saattaa tarjouskilpailun

¹¹⁹ Oikeusasiamies huomautti tässä yhteydessä, että Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksessä (saatavilla Internetissä osoitteessa <<http://www.curia.eu.int>>) säädetään sekä välitoimista että nopeutetusta menettelystä ja että eräs tarjouksen tekijä, joka myöhemmin onnistui saamaan hänen tarjouksensa hylkäämistä koskevan komission päätöksen kumotuksi tuomiolla, vetosi näihin menettelyihin asiassa T.211/02, *Tideland Signal Ltd v. komissio*, Kok. 2002 s. II-03781.

¹²⁰ Toimintasäännöt ovat liitteenä komission työjärjestyksessä, EYVL L 2000 308 s. 26. Säännöt ovat saatavilla myös Internetissä osoitteessa http://www.europa.eu.int/comm/secretariat_general/code/index_en.htm.

¹²¹ Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 1605/2002, tehty 25 päivänä kesäkuuta 2002, Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta, EYVL 2002 L 248 s. 1.

¹²² Komission asetus (EY, Euratom) N:o 2342/2002, annettu 23 päivänä joulukuuta 2002, Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 soveltamissäännöistä, EYVL 2002 L 357 s. 1.

ratkaisua koskeva päätös oikeuden käsiteltäväksi ja saada päätös kumotuksi ennen sopimuksen allekirjoittamista. Oikeusasiamies katsoi, että komissio ei ole velvollinen ottamaan lisäksi käyttöön ilman oikeudenkäyntiä toteutuvaa muutoksenhakukeinoa ja että komission päätöksessä olla tekemättä niin ei siten ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

3.4 Väärinkäsitysten välttämiseksi Euroopan oikeusasiamies totesi, että oikeusasiamiehen tutkimuksilla ei ole hallinnollisia menettelyjä lykkäävää vaikutusta eikä oikeusasiamies voi kumota tarjouskilpailun ratkaisua koskevaa päätöstä. Euroopan oikeusasiamiehelle tehty kantelu ei siten ole Alcatel-tuomiossa tarkoitettu muutoksenhakumenettely.

4 Johtopäätös

Komissio oli ryhtynyt toimiin tarjotakseen hankintamenettelyihinsä osallistuneille tarjoajille oikeuden turvautua Alcatel-tuomiossa¹²³ tarkoitettun muutoksenhakumenettelyn kaltaiseen menettelyyn. Oikeusasiamies ei siten katsonut, että komission toiminnassa olisi ilmennyt hallinnollista epäkohtaa, ja lopetti tutkimuksensa.

LISÄHUOMAUTUS

Oikeusasiamies totesi, että komission tiedonannossa ei erikseen säädetä, että hylätyille tarjoajille ja ehdokkaille ilmoitetaan mahdollisuudesta saattaa tarjouskilpailun ratkaisua koskeva päätös oikeuden käsiteltäväksi ja saada päätös kumotuksi ennen kuin kyseinen sopimus allekirjoitetaan. Oikeusasiamies katsoi, että komission toimintasäännöt hyvästä hallintotavasta Euroopan komission henkilöstölle suhteissaan yleisöön edellyttävät, että päätöksissä olisi tarvittaessa mainittava mahdollisuus saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi EY:n perustamissopimuksen 230 artiklan mukaisesti. Oikeusasiamiehen mielestä olisi hyvän hallintotavan periaatteiden mukaista toimittaa tämä tieto hylätyille tarjoajille ja ehdokkaille.

SÄHKÖINEN ILMOITTAUTUMINEN VIRKAKILPAILUUN – EHDOKASVALTIOSTA KOTOISIN OLEVA KANTELIJA

Päätös oikeusasiamiehen omasta aloitteestaan käynnistämään tutkimukseen, joka koski Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimistoa OI/4/2003/ADB

TUTKIMUS

Tutkimuksen syyt

Kantelija, erään ehdokasvaltion kansalainen, otti 2. marraskuuta 2003 yhteyttä Euroopan oikeusasiamieheen ja valitti ilmoittautumiskäytännöstä Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimiston (EPSO) järjestämässä avoimessa kilpailussa EPSO/A/XX/03, jossa valittiin varalle apulai shallintovirkamiehiä. Kilpailuun oli mahdollista ilmoittautua ainoastaan Internetin välityksellä. Viimeinen ilmoittautumisajankohta oli 24. kesäkuuta 2003 ”klo 12 Brysselin aikaa”. Kantelija oli yrittänyt ilmoittautua sähköpostin välityksellä 24. kesäkuuta 2003. Tekniset ongelmat EPSOn palvelimella kuitenkin estivät häntä ilmoittautumasta. Kantelija otti sen vuoksi yhteyttä EPSOn yksikköön sähköpostitse 24. kesäkuuta 2003 klo 11.34. Kantelijan mukaan EPSO vastasi klo 12.41 ja ilmoitti, ettei sähköpostitse tehtyä ilmoittautumista voitu ottaa huomioon ja että EPSOn palvelimella oli ongelmia. EPSO ilmoitti kantelijalle, että ongelmat saataisiin korjattua pian, ja neuvoi kantelijaa ”yrittämään uudelleen ennen klo 12.00”.

¹²³

Asia C-81/98, Alcatel Austria v Bundesministerium für Wissenschaft und Verkehr, Kok. 1999 s. I- 7671.

Kantelija ei ollut tyytyväinen vastaukseen ja otti EPSOon uudelleen yhteyttä. EPSO vahvisti aikaisemman vastauksensa. Se korosti erityisesti, että hakijoilla oli ollut tarpeeksi aikaa ilmoittautua ja että se oli neuvonut mahdollisten teknisten ongelmien varalta ilmoittautumaan aikaisemmin kuin viimeisinä päivinä ennen ilmoittautumisaajan päättymistä. Kantelija jätti asian johdosta kantelun Euroopan oikeusasiamiehelle.

Kantelija väitti, että EPSO ei ollut pystynyt varmistamaan kilpailussa EPSO/A/XX/03, että hakijat voisivat tehdä pakollisen sähköisen ilmoittautumisen ennen kilpailuilmoituksessa ilmoitetun virallisen ilmoittautumisaajan päättymistä. Kantelija vaati, että teknisten ongelmien takia hänen sähköpostiviestinsä EPSOLle olisi pitänyt ottaa huomioon ilmoittautumisena.

Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa määrätään, että Euroopan oikeusasiamies ottaa vastaan kanteluita ”unionin kansalaisilta sekä niiltä luonnollisilta henkilöiltä tai oikeushenkilöiltä, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa”.

Kantelija ei kuulunut mihinkään näistä ryhmistä, joten oikeusasiamies ilmoitti kantelijalle, ettei oikeusasiamiehellä ollut valtuuksia tutkia kantelua.

Koska kantelijan esiin tuoma seikka oli hyvin vakava, oikeusasiamies katsoi, että asiaa oli kuitenkin tutkittava. Hän päätti sen tähden ottaa asian tutkittavakseen omasta aloitteestaan.

Tutkimuksessa pyydetty tiedot

EPSOa pyydettiin 27. marraskuuta 2003 antamaan lausunto kantelun väitteestä ja vaatimuksesta.

EPSOn lausunto

Kantelua koskeva EPSOn lausunto lähetettiin 4. joulukuuta 2003. EPSOn johtaja ilmoitti oikeusasiamiehelle, että tapaus oli tarkistettu ja että kantelija oli kutsuttu esivalintakokeisiin, jotka pidettäisiin 11. ja 12. joulukuuta 2003.

Kantelijan huomautukset

Oikeusasiamiehen toimisto otti kantelijaan yhteyttä puhelimitse 10. joulukuuta 2003. Kantelija kiitti oikeusasiamiestä avusta ja ilmoitti olevansa täysin tyytyväinen EPSOn ratkaisuun asiassa.

PÄÄTÖS

1 Euroopan oikeusasiamies käynnisti 27. marraskuuta 2003 omasta aloitteestaan tutkimuksen EPSOn tavasta suhtautua hakijan ilmoittautumiseen tapauksessa, jossa hakija oli yrittänyt tuloksetta noudattaa pakollista sähköistä ilmoittautumismenettelyä voidakseen osallistua ehdokasvaltioiden kansalaisille tarkoitettuun avoimeen kilpailuun. Hakijan mukaan hän ei onnistunut ilmoittautumaan ennen ilmoittautumisaajan päättymistä EPSOn palvelimen teknisten ongelmien vuoksi. Hakijan osallistuminen kilpailuun oli evätty huolimatta siitä, että hakija oli ilmoittanut ennen ilmoittautumisaajakohdan päättymistä EPSOLle, että sähköistä ilmoittautumista oli mahdotonta tehdä, ja pyytänyt, että hänen sähköpostitse lähettämänsä ilmoittautuminen otettaisiin huomioon.

2 Lausunnossaan EPSO ilmoitti, että sen jälkeen, kun oikeusasiamies oli käynnistänyt tutkimuksen asiasta, hakija oli kutsuttu osallistumaan avoimeen kilpailuun.

3 Oikeusasiamiehen toimisto otti hakijaan yhteyttä puhelimitse. Hakija vahvisti, että EPSO oli ryhtynyt toimiin asian ratkaisemiseksi häntä tyydyttävällä tavalla, ja hakija kiitti oikeusasiamiestä avusta.

4 Oikeusasiamies katsoi, että EPSO oli ryhtynyt toimenpiteisiin asian ratkaisemiseksi, ja lopetti siksi asian käsittelyn.

3.8 TIEDUSTELU ALUEELLISELTA OIKEUSASIAMIEHELTÄ

YHTEISÖN LAINSÄÄDÄNTÖ MULTIPPELISKLEROOSIA SAIRASTAVEN HENKILÖIDEN KUNTOUTUKSESTA

Päätös tiedusteluun Q1/2003/IP

Italian Toscanan alueen oikeusasiamies F. esitti 19. toukokuuta 2003 Euroopan oikeusasiamiehelle tiedustelun sen menettelyn mukaan, josta oli sovittu kansallisten oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten kokouksessa Strasbourgissa syyskuussa 1996. Professori B., Italian kansallisen multippeliskleroosiyhdistyksen puheenjohtaja, oli tiedustellut oikeusasiamies F.:ltä yhteisön voimassa olevasta lainsäädännöstä, joka koski multippeliskleroosia sairastavien henkilöiden kuntoutusta. Alueellinen oikeusasiamies välitti pyynnön Euroopan oikeusasiamiehelle.

Euroopan oikeusasiamies toimitti 23. heinäkuuta 2003 jäljennöksen tiedustelusta komissiolle ja pyysi sitä kertomaan alalla voimassa olevasta yhteisön lainsäädännöstä.

Komissio totesi vastauksessaan, että Euroopan unionin tehtävänä on perustamissopimuksen 152 artiklan mukaisesti varmistaa ihmisten terveyden korkeatasoinen suojelu täydentämällä kansallista politiikkaa, joka tähtää kansanterveyden parantamiseen ehkäisemällä ihmisten sairauksia ja tauteja. Päävastuu terveydenhuollosta, kuntoutus mukaan luettuna, on kuitenkin 152 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltioilla. Yhteisössä ei siten ole multippeliskleroosia sairastavien henkilöiden kuntoutusta koskevaa lainsäädäntöä eikä yhteisön lainsäädäntöä ole myöskään valmisteilla tällä alalla.

Euroopan oikeusasiamies välitti komission vastauksen alueelliselle oikeusasiamiehelle ja kehotti häntä esittämään halutessaan huomautuksia. Alueellisen oikeusasiamiehen toimisto ilmoitti Euroopan oikeusasiamiehen toimistolle 17. lokakuuta 2003 käydyssä puhelinkeskustelussa, että alueellinen oikeusasiamies oli saanut komission vastauksen ja kiitti Euroopan oikeusasiamiestä avusta. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

Tiivistelmä

1 Johdanto

2 Kantelut oikeusasiamiehelle

3 Päätökset tutkimuksen jälkeen

4 Suhteet euroopan unionin muihin toimielimiin

5 Oikeusasiamiehen suhteet oikeusasiamiehiin ja vastaaviin elimiin

6 Tiedotustoiminta

Liitteet

4.1 EUROOPAN PARLAMENTTI

Jacob SÖDERMAN ja Olivier VERHEECKE tapasivat 27. helmikuuta Euroopan parlamentin jäsenen Earl of STOCKTONin, Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksesta 2002 laaditun mietinnön esittelijän. Tapaamisen aikana keskusteltiin muun muassa EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan mukaisesta rikkomismenettelystä, oikeusasiamiehen asemasta jäsenvaltioissa ja hakijavaltioissa sekä oikeusasiamiehen ja vetoamusvaliokunnan välisestä yhteistyöstä.

Jacob SÖDERMAN vieraili 3. maaliskuuta Tukholmassa ja kävi samassa yhteydessä myös Euroopan parlamentin Tukholman tiedotustoimistossa, jossa hän tapasi toimiston päällikön Christian ANDERSSONin.

Oikeusasiamies SÖDERMAN esitteli 24. maaliskuuta vuosikertomuksensa 2002 Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnalle Brysselissä. Vetoamusvaliokunnan kokouksessa pitämässään puheessa oikeusasiamies kertoi olevansa iloinen siitä, että unionin eri toimielimet olivat osoittaneet halunsa tehdä yhteistyötä oikeusasiamiehen kanssa. Jacob SÖDERMAN kertoi lyhyesti myös tärkeimmistä kansalaisia koskevista saavutuksistaan ja luetteli osa-alueet, jotka hänen mukaansa vaativat vielä lisätoimia ja parannuksia.

Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnan puheenjohtaja Vitaliano Gemelli, Jacob Söderman ja valiokunnan varapuheenjohtaja Roy Perry tilaisuudessa, jossa Euroopan oikeusasiamies esitteli valiokunnalle vuosikertomuksensa vuodelta 2002. Bryssel, Belgia, 24. maaliskuuta 2003.

Valiokunnan puheenjohtaja Vitaliano GEMELLI, varapuheenjohtaja Roy PERRY sekä oikeusasiamiehen vuosikertomuksesta 2002 laaditun mietinnön esittelijä Earl of STOCKTON kiittivät Jacob SÖDERMANia tämän työstä ja saavutuksista Euroopan ensimmäisenä oikeusasiamiehenä.

Euroopan parlamentin puhemies Pat COX järjesti 25. maaliskuuta vastaanoton Euroopan oikeusasiamiehelle ja oikeusasiamiehen henkilökunnalle. Tilaisuus oli kunnianosoitus Jacob SÖDERMANin saavutuksille oikeusasiamiehenä. Tilaisuuteen osallistui noin kolmekymmentä henkilöä, joiden joukossa olivat muun muassa poliittisten ryhmien puheenjohtajat sekä vetoamusvaliokunnan puheenjohtaja ja valiokunnan muita jäseniä. Pat COX kiitti oikeusasiamies

SÖDERMANia työstä, jota tämä oli tehnyt avoimuuden lisäämiseksi, oikeusasiamiehen ja Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnan välisten työsuhteiden edistämiseksi sekä Euroopan unionin viemiseksi lähemmäs unionin kansalaisia.

Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnan puheenjohtaja Vitaliano GEMELLI tarjosi 25. maaliskuuta Jacob SÖDERMANin kunniaksi päivällisen Brysselissä. Päivälliselle osallistuivat vetoomusvaliokunnan jäsenistä muun muassa Roy PERRY sekä Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksesta 2002 laaditun mietinnön esittelijä, valiokunnan varapuheenjohtaja Earl of STOCKTON. Oikeusasiamiehen kanssa päivälliselle osallistui João SANT'ANNA oikeusasiamiehen toimistosta. Kaikki paikalla olleet Euroopan parlamentin jäsenet kiittelivät SÖDERMANIA laadukkaasta työstä, jota hän oli tehnyt Euroopan ensimmäisenä oikeusasiamiehenä.

© Euroopan parlamentti

Euroopan parlamentin puhemies Pat Cox ja Jacob Söderman vastaanotolla, joka järjestettiin Södermanin kunniaksi hänen saavutustensa vuoksi Euroopan oikeusasiamiehenä. Bryssel, Belgia, 25. maaliskuuta 2003.

Nikiforos DIAMANDOUROS tapasi 2. huhtikuuta Euroopan parlamentin pääsihteerin Julian PRIESTLEYn. Tapaamisessa Julian PRIESTLEY kertoi Euroopan parlamentin pyrkivän läheiseen yhteistyöhön Euroopan ihmisoikeusasiamiehen kanssa ja sanoi parlamentin olevan sitä mieltä, että eri toimielinten olisi hyväksyttävä hyvän hallintotavan säännöstössä määritellyt periaatteet yhdessä. Tapaamisessa olivat läsnä myös pääsihteerin kabinetin päällikkö Constantin STRATIGAKIS ja oikeusasiamiehen oikeudellisen osaston johtaja Ian HARDEN.

Nikiforos DIAMANDOUROS esitteli vetoomusvaliokunnalle 10. kesäkuuta Brysselissä tärkeimmät tavoitteensa, joiden puolesta hän aikoi erityisesti tehdä työtä oikeusasiamiehenä. Puheessaan vetoomusvaliokunnalle oikeusasiamies DIAMANDOUROS arvioi myönteisesti edeltäjänsä aikana saavutettuja tuloksia sekä puhui laajentumisvalmisteluista ja laajentumisen taloudellisista seurauksista. Hän painotti erityisesti myös oikeusasiamiehen tehtävää lähestyä kansalaisia ja kertoa heille heidän oikeuksistaan ja niiden käyttämisestä.

Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnan puheenjohtaja Vitaliano GEMELLI kiitti oikeusasiamies DIAMANDOUROSia tämän pitämästä esityksestä. Puheenvuoron käyttivät myös seuraavat jäsenet: Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksesta 2002 laaditun mietinnön esittelijä Earl of STOCKTON, Rainer WIELAND, Eurig WYN, Roy PERRY ja Vitaliano GEMELLI. Valiokunta hyväksyi Earl of STOCKTONin esittelemän mietinnön yksimielisesti. Nikiforos DIAMANDOUROSin lisäksi kokoukseen osallistuivat oikeusasiamiehen toimiston oikeudellisen osaston päällikkö Ian HARDEN ja oikeusasiamiehen avustaja Nicholas CATEPHORES.

Ian HARDEN osallistui 12. kesäkuuta Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien ja -oikeuksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan järjestämään julkiseen kuulemistilaisuuteen, joka koski asiakirjojen saamisesta yleisön saatavaksi annetun asetuksen (EY) N:o 1049/2001 soveltamista. Kuulemistilaisuudessa puhuivat myös Euroopan parlamentin jäsen Hanja MAIJ-WEGGEN, Euroopan neuvoston lehdistö- ja viestintäpääosaston pääjohtaja Hans BRUNMAYR, Euroopan parlamentin varapääsihteeri Harald RØMER ja valiokunnan esittelijä, Euroopan parlamentin jäsen Michael CASHMAN.

Oikeusasiamies DIAMANDOUROS vieraili 8. heinäkuuta lukuisissa Euroopan unionin toimielimissä Luxemburgissa. Hän tapasi vierailujensa aikana pääjohtajan ja parlamentin lakimiehen Gregorio GARZON CLARIANAN sekä Euroopan parlamentin oikeudellisen yksikön korkeat virkamiehet Johann SCHOON ja Christian PENNERAN. Oikeusasiamies DIAMANDOUROS kertoi tärkeimmistä tavoitteistaan oikeusasiamiehenä, minkä jälkeen keskusteltiin kaikkia osapuolia koskevista aiheista, kuten esimerkiksi oikeusasiamiehen ja Euroopan parlamentin välisistä yhteistyösopimuksista. Nikiforos DIAMANDOUROSin kanssa kokouksiin osallistui oikeusasiamiehen oikeudellisen osaston päällikkö Ian HARDEN.

Nikiforos DIAMANDOUROS tapasi 11. heinäkuuta Euroopan parlamentin puhemiehen Pat COXin Euroopan parlamentin Dublinin tiedotustoimistossa. Oikeusasiamies DIAMANDOUROS ja Pat COX keskustelivat monista aiheista, muun muassa tulevasta hallitusten välisestä konferenssista (HVK).

Kun tapaaminen Pat COXin kanssa oli päättynyt, Nikiforos DIAMANDOUROS tapasi Euroopan journalistiliiton työlounaalla, jonka Euroopan parlamentin Dublinin tiedotustoimisto järjesti tiloissaan. Puheenjohtajana tapaamisessa toimi Euroopan parlamentin Dublinin tiedotustoimiston päällikkö James O'BRIEN. Työlounaalla oli läsnä myös komission Irlannin edustuston johtaja Peter DOYLE.

Euroopan parlamentin Ateenan tiedotustoimiston päällikkö George KASSIMATIS vieraili 24. syyskuuta oikeusasiamies DIAMANDOUROSin luona. Vierailun aikana keskusteltiin muun muassa siitä, miten Euroopan oikeusasiamiehen toimintaa voitaisiin edistää Kreikassa.

Nikiforos DIAMANDOUROS esitteli 25. syyskuuta Euroopan parlamentin täysistunnossa Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksen 2002. Keskustelua johti Euroopan parlamentin varapuhemies Renzo IMBENI. Puheessaan oikeusasiamies DIAMANDOUROS kiitti kansalaisten puolesta läsnä ollutta edeltäjäänsä Jacob SÖDERMANia tämän monista saavutuksista. Hän kertoi, kuinka kansalaisten kanteluiden ja kysymysten käsittelyä oli parannettu ja puhui Euroopan unionin laajentumiseen liittyvistä valmisteluista. Nikiforos DIAMANDOUROS selvitti myös omaa asemaansa Euroopan oikeusasiamiehenä Euroopan perustuslakiluonnoksen laadinnassa ja kiitti Euroopan parlamenttia ehdotuksiensa tukemisesta. Puheenvuoron käyttivät myös Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomusta 2002 koskevan mietinnön esittelijä Earl of STOCKTON, komission suhteista Euroopan oikeusasiamieheen vastaava komission jäsen Loyola DE PALACIO, Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnan puheenjohtaja Vitaliano GEMELLI sekä Euroopan parlamentin jäsenet Astrid THORS ja Jan DHAENE (katso myös kappale 6.1).

Tehtävänsä jättävä vetoomusvaliokunnan sihteeristön johtaja Enrico BOARETTO vieraili 21. lokakuuta oikeusasiamies DIAMANDOUROSin luona yhdessä seuraajansa Josephus COOLEGEMin kanssa.

4.2 EUROOPAN KOMISSIO

Jacob SÖDERMAN esitteli 20. tammikuuta työtään jäsenvaltioissa sijaitsevien komission edustustojen johtajien kanssa pidetyssä kokouksessa. Kokous pidettiin Brysselissä ja sen puheenjohtajana toimi komission lehdistö- ja viestintäpääosaston pääjohtaja Jonathan FAULL. SÖDERMANin kanssa

kokoukseen osallistuivat hänen toimistonsa Internet-vastaava Ben HAGARD ja lehdistöpäällikkö Rosita AGNEW. Ben HAGARD esitteli oikeusasiamiehen Internet-sivuja ja Rosita AGNEW kertoi oikeusasiamiehen viestintästrategiasta. Jacob SÖDERMAN vastasi tämän jälkeen kysymyksiin, jotka koskivat hänen työtään ja kokemuksiaan unionin ensimmäisenä oikeusasiamiehenä.

Nikiforos DIAMANDOUROS tapasi 2. huhtikuuta komission jäsenten kollegion. Komission puheenjohtaja Romano PRODI toivotti uuden oikeusasiamiehen tervetulleeksi ja painotti, että komissio on sitoutunut avoimuuteen ja että oikeusasiamiehen työ on tämän sitoumuksen kannalta erittäin tärkeää. Komission suhteista Euroopan oikeusasiamieheen vastaava komission jäsen Loyola DE PALACIO kertoi, kuinka tärkeänä komissio pitää oikeusasiamiehen havaintoja ja suosituksia, joita hän esittää kanteluiden johdosta tai yleisimmistä aiheista, joita hän on tutkinut omasta aloitteestaan. Komission jäsen DE PALACIO kiitti myös Jacob SÖDERMANia työstä, jota tämä oli tehnyt Euroopan ensimmäisenä oikeusasiamiehenä. Sen jälkeen Nikiforos DIAMANDOUROS kertoi päätavoitteistaan Euroopan oikeusasiamiehenä, joihin kuuluivat muun muassa unionin laajentumisen valmistelu ja lähestyminen kansalaisia, jotta he saavat tietoa oikeuksistaan unionin kansalaisina ja oikeuksiensa käyttämisestä. Oikeusasiamiehen esitystä seurasi keskustelu, jonka aikana muun muassa komission jäsenet BOLKESTEIN, REDING, SCHREYER, VERHEUGEN ja WALLSTRÖM kertoivat näkemyksistään ja esittivät kysymyksiä. Lopuksi Nikiforos DIAMANDOUROS kiitti kollegion jäseniä siitä, että nämä olivat osoittaneet haluavansa jatkaa oikeusasiamiehen ja komission välistä tiivistä yhteistyötä.

Euroopan komission pääsihteeri David O'SULLIVAN vieraili 23. syyskuuta oikeusasiamies DIAMANDOUROSin toimistossa Strasbourgissa. Vierailun aikana keskusteltiin toimielinten välisistä suhteista. David O'SULLIVAN pyysikin oikeusasiamiestä pitämään esityksen seuraavassa komission pääosastojen pääjohtajien ja yksiköiden päälliköiden kokouksessa.

Oikeusasiamies DIAMANDOUROS tapasi 21. lokakuuta ympäristöasioista vastaavan komission jäsenen Margot WALLSTRÖMin. He keskustelivat pääasiassa siitä, miten kansalaiset voivat valittaa ja hakea muutosta ilman oikeuskäsittelyä, mikäli jäsenvaltiot eivät noudata yhteisön ympäristölainsäädäntöä.

Nikiforos DIAMANDOUROS tapasi 21. lokakuuta henkilöstön ja hallinnon pääosaston pääjohtajan Horst REICHENBACHin. Horst REICHENBACH kertoi oikeusasiamiehelle, miten komission suunnitelma Euroopan unionin virkamiesten ja muiden toimihenkilöiden ohjesäännön uudistamisesta oli edistynyt.

Oikeusasiamies DIAMANDOUROS järjesti 20. marraskuuta Brysselissä keskustelun Euroopan komission pääosastojen pääjohtajien ja yksiköiden päälliköiden kanssa. Keskustelua johti komission pääsihteeri David O'SULLIVAN. Nikiforos DIAMANDOUROS esitteli asiat, joita hän piti ensisijaisina Euroopan oikeusasiamiehen työssä. Näitä ovat oikeusasiamiehen kyky auttaa unionin kansalaisia ja tämän kyvyn ylläpitäminen ja parantaminen, oikeusvaltioperiaatteen, hyvän hallintotavan ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen edistäminen sekä kaikkien unionin kansalaisten tavoittaminen, jotta heille voitaisiin jakaa tietoa heille kuuluvista oikeuksista ja näiden oikeuksien käyttämisestä. Nikiforos DIAMANDOUROS esitteli myös lukuisia erityistapauksia, jotka liittyivät rikkomismenettelyihin, sovintoratkaisuihin ja Euroopan unionin hallintolainsäädäntöön. Esitystä seurasi laajamittainen keskustelu edellä mainituista aiheista. Tapaamisen jälkeen oikeusasiamies DIAMANDOUROS järjesti uuden keskustelun Euroopan komission varapääsihteerin Enzo MOAVERO MILANESIn esiin tuomista asioista. Nikiforos DIAMANDOUROSin mukana molemmissa keskusteluissa olivat oikeusasiamiehen oikeudellisen osaston päällikkö Ian HARDEN ja oikeusasiamiehen avustaja Nicholas CATEPHORES.

4.3 EUROOPAN TULEVAISUUTTA KÄSITTELEVÄ VALMISTELUKUNTA

Euroopan tulevaisuutta käsittelevä valmistelukunta perustettiin Laekenissa joulukuussa 2001 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätöksen mukaisesti, jotta voitaisiin paremmin valmistella tulevaa hallitusten välistä konferenssia. Valmistelukunnan tehtävänä oli käsitellä Laekenin julistuksessa määriteltyjä keskeisiä ongelmia, joita unionin tuleva kehitys tuo mukanaan, sekä tarkastella erilaisia niihin soveltuvia ratkaisuja.

Valmistelukuntaan kuului jäsenvaltioiden ja ehdokasvaltioiden hallitusten ja parlamenttien edustajia sekä Euroopan parlamentin ja komission edustajia. Euroopan oikeusasiamies toimi uuden valmistelukunnan tarkkailijana, kuten hän oli toiminut aikaisemmassakin valmistelukunnassa, joka laati Euroopan unionin perusoikeuskirjan.

Jacob SÖDERMAN osallistui valmistelukunnan täysistuntoihin 20.–21. tammikuuta, 27.–28. helmikuuta, 5. maaliskuuta ja 17.–18. maaliskuuta.

Jacob SÖDERMAN toimitti 23. tammikuuta valmistelukunnalle esityksen ”The functioning of the Institutions” (”Toimielinten toiminta”) (CONV 505/03).

Jacob SÖDERMAN puhui 27. helmikuuta Euroopan unionin tulevaisuutta käsittelevän valmistelukunnan täysistunnossa avoimuudesta, oikeudesta hyvään hallintoon ja Euroopan unionin tarpeesta liittyä sellaisiin kansainvälisiin sopimuksiin, joiden turvin pyritään edistämään ja suojelemaan ihmisoikeuksia.

Nikiforos DIAMANDOUROS osallistui valmistelukunnan täysistuntoihin 3.–4. huhtikuuta, 24.–25. huhtikuuta ja 15.–16. toukokuuta.

Nikiforos DIAMANDOUROS puhui 24. huhtikuuta valmistelukunnan täysistunnossa aiheesta ”Demokratian toteutuminen Euroopan unionissa”.

Nikiforos DIAMANDOUROS jätti 28. huhtikuuta valmistelukunnalle esityksen ”Resolution adopted by the national ombudsmen and similar bodies of the Member States of the EU, meeting at their fourth seminar, held in Athens 7-8 April 2003” (”Kansallisten oikeusasiamiesten ja vastaavien Euroopan unionin jäsenvaltioiden elinten neljännessä seminaarissa antama päätöslauselma – Ateena 7.–8. huhtikuuta 2003) (CONV 699/03) (katso kappale 6.1).

Euroopan tulevaisuutta käsittelevä valmistelukunta sai työnsä päätökseen 10. heinäkuuta 2003. Euroopan oikeusasiamiehen puheet ja ehdotukset löytyvät oikeusasiamiehen sekä valmistelukunnan Internet-sivustoilta.

4.4 EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

Jacob SÖDERMAN vieraili 20. maaliskuuta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen presidentin Gil Carlos RODRÍQUEZ IGLESIASin luona hyvästelläkseen tämän ennen kuin jättäisi tehtävänsä Euroopan oikeusasiamiehenä maaliskuun 2003 lopulla. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti palkitsi Euroopan oikeusasiamiehen tuomioistuimen 50-vuotisjuhlamitalilla, johon oli kaiverrettu Jacob SÖDERMANin nimi. Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen presidentti totesi myös, että Euroopan oikeusasiamiehen toimiston perustaminen oli ollut erittäin hyvä asia.

Vieraillessaan 8. heinäkuuta useissa Luxemburgissa sijaitsevilla EU:n toimielimissä Nikiforos DIAMANDOUROS tapasi yhteisöjen tuomioistuimen presidentin Gil Carlos RODRÍQUEZ

IGLESIASin sekä tuomioistuimen tuomarin Vassilios SKOURISin. Nikiforos DIAMANDOUROSin mukana tapaamisessa oli oikeusasiamiehen oikeudellisen osaston päällikkö Ian HARDEN.

4.5 EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN

Oikeusasiamies Jacob SÖDERMAN vieraili 19. maaliskuuta Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin Bo VESTERDORFin luona hyvästelläkseen tämän ennen kuin jättäisi tehtävänsä Euroopan unionin ensimmäisenä oikeusasiamiehenä maaliskuun 2003 lopulla.

4.6 TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN

Oikeusasiamies Jacob SÖDERMAN vieraili 19. maaliskuuta Euroopan tilintarkastustuomioistuimen presidentin Juan Manuel FABRA VALLÉSin luona hyvästelläkseen tämän ennen kuin jättäisi tehtävänsä Euroopan unionin ensimmäisenä oikeusasiamiehenä maaliskuun 2003 lopulla.

Vieraillessaan 8. heinäkuuta lukuisissa Luxemburgissa sijaitsevilla Euroopan unionin toimielimissä oikeusasiamies DIAMANDOUROS tapasi tilintarkastustuomioistuimen presidentin Juan Manuel FABRA VALLÉSin sekä tuomioistuimen jäsenen Iannis SARMASin ja keskusteli heidän kanssaan monista aiheista, muun muassa unionin laajentumista koskevista valmisteluista. Nikiforos DIAMANDOUROSin mukana oli oikeusasiamiehen oikeudellisen osaston päällikkö Ian HARDEN.

4.7 EUROOPAN INVESTOINTIPANKKI

Vieraillessaan 8. heinäkuuta lukuisissa Luxemburgissa sijaitsevilla unionin toimielimissä Nikiforos DIAMANDOUROS tapasi Euroopan investointipankin pääjohtajan Philippe MAYSTADTin. Tämä oli tiedustellut, voiko Euroopan oikeusasiamies tutkia kanteluita, jotka koskevat investointipankin toimintaa Euroopan unionin ulkopuolella. Philippe MAYSTADT kertoi oikeusasiamiehelle Euroopan parlamentin pitävän huolestuttavana sitä, ettei unionin ulkopuolella asuvien henkilöiden tai muiden kuin unionin kansalaisten tekemien kantelujen tutkimiseksi ole olemassa järjestelmää. DIAMANDOUROS selvitti hänelle, että oikeusasiamiehellä on oikeus käynnistää tutkimuksia omasta aloitteestaan, kuten hän olikin menetelty pääjohtajan kuvailemissa tapauksissa. Oikeusasiamies DIAMANDOUROS kertoi investointipankin pääjohtajalle myös Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnan toimivallasta. Nikiforos DIAMANDOUROSin mukana tapaamisessa oli oikeusasiamiehen oikeudellisen osaston päällikkö Ian HARDEN.

4.8 EUROOPAN YHTEISÖJEN VIRALLISTEN JULKAISUJEN TOIMISTO

Euroopan oikeusasiamies tapasi 22. lokakuuta Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimiston pääjohtajan Thomas CRANFIELDin ja allekirjoitti samassa yhteydessä palvelujen tasoa koskevan puitesopimuksen. Sopimus kattaa julkaisutoimiston ja oikeusasiamiehen väliset suhteet, ja se sisältää erityisiä määräyksiä laadunvalvonnasta, tekijänoikeuksista, tekstien jättämisen määräajoista sekä arvioinnista. DIAMANDOUROS ja CRANFIELD olivat yhtä mieltä siitä, että näiden kahden elimen olisi tehtävä jatkossakin yhteistyötä palvellakseen kansalaisia parhaalla mahdollisella tavalla. Thomas CRANFIELDin mukana tapaamisessa oli julkaisutoimiston julkaisutuesta vastaavan yksikön päällikkö Serge BRACK. Sopimuksen allekirjoitustilaisuuteen osallistuivat myös João SANT'ANNA, Ben HAGARD, Murielle RICHARDSON, Nicholas CATEPHORES sekä Rosita AGNEW.

© Euroopan parlamentti

Nikiforos Diamandouros ja Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimiston pääjohtaja Thomas Cranfield allekirjoittavat palvelutasopuitesopimuksen. Strasbourg, Ranska, 22. lokakuuta 2003.

Tiivistelmä

1 Johdanto

2 Kantelut oikeusasiamiehelle

3 Päätökset tutkimuksen jälkeen

4 Suhteet euroopan unionin muihin toimielimiin

5 Oikeusasiamiehen suhteet oikeusasiamiehiin ja vastaaviin elimiin

6 Tiedotustoiminta

Liitteet

5.1 SUHTEET EUROOPAN UNIONIN KANSALLISIIN, ALUEELLISIIN JA PAIKALLISIIN OIKEUSASIAMIEHIIN

RUOTSI

Vieraillessaan Tukholmassa 3. maaliskuuta Jacob SÖDERMAN vieraili Ruotsin oikeusasiamiehen toimistossa, jossa hän piti PowerPoint-esityksen toimiston henkilöstölle. Läsnä olivat Ruotsin oikeusasiamiehet Claes EKLUNDH, Kerstin ANDRÉ, Jan PENNLÖV ja Nils-Olof BERGGREN. Vierailunjärjestelyistä vastasi yhteyshenkilö Marianne VONDERESCH. Euroopan oikeusasiamiehen mukana oli hänen avustajansa Juan MALLEA.

EUROOPAN UNIONIN KANSALLISTEN OIKEUSASIAMIEHEN JA VASTAAVIEN ELINTEN NELJÄS SEMINAARI ATEENASSA KREIKASSA

Ateenassa 7.–8. huhtikuuta pidetyn EU:n kansallisten oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten neljännen seminaarin aiheena oli ”Oikeusasiamiehet ja oikeuksien suojeleminen Euroopan unionissa”. Sen olivat järjestäneet Euroopan oikeusasiamies ja Kreikan kansallinen oikeusasiamies (katso kappale 6.1).

EU:n kansallisten oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten edustajia neljännessä seminaarissaan Kreikassa. Ateena, Kreikka, 7. huhtikuuta 2003.

Kreikan kansallinen oikeusasiamies Yorgos KAMINIS vieraili 30.–31. lokakuuta Nikiforos DIAMANDOUROSin luona Strasbourgissa. Hän tapasi vierailunsa aikana useita kertoja Euroopan oikeusasiamiehen toimiston henkilökunnan. Tapaamisissa käsiteltiin kansalaisten kantelujen ja kysymysten sekä lehtiartikkeleiden ja tiedonantojen käsittelyyn liittyviä menettelytapoja Euroopan oikeusasiamiehen toimistossa. Yorgos KAMINISin mukana vierailulla oli kaksi hänen varamiehistään: Kalliopi SPANOU ja Andreas TAKIS.

EUROOPAN UNIONIN ALUEELLISTEN OIKEUSASIAMIESTEN NELJÄS SEMINAARI VALENCIASSA ESPANJASSA

Euroopan unionin alueellisten oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten neljäs seminaari järjestettiin 9.–11. huhtikuuta Valenciassa Sindic de Greuges de Valencian (alueellinen oikeusasiamies) tuella. Edelliset seminaarit oli järjestetty Barcelonassa (1997), Firenzessä (1999) ja Brysselissä (2001). Euroopan oikeusasiamiehen toimistoa edustivat kokouksessa João SANT'ANNA ja José MARTÍNEZ ARAGÓN.

Kokoukseen osallistui yli 80 henkilöä, joiden joukossa oli muun muassa alueellisia oikeusasiamiehiä sekä Itävallan, Belgian, Saksan, Italian, Espanjan ja Yhdistyneen kansakunnan vetoomusvaliokuntien jäseniä.

Kokouksen avasi Valencian alueellisen parlamentin puhemies MIRÓ PÉREZ. Tervetuliaispuheessaan Valencian oikeusasiamies Bernardo DEL ROSAL puhui etenemisestä laajentunutta Eurooppaa kohti ja painotti, että Euroopan unionin alueellisten oikeusasiamiesten välistä yhteistyötä olisi tiivistettävä entisestään. João SANT'ANNA kiitti Euroopan oikeusasiamies DIAMANDOUROSin puolesta kaikkia alueellisia oikeusasiamiehiä ja kansallisten vetoomusvaliokuntien edustajia siitä, että he olivat tehneet tuon antoisan tilaisuuden mahdolliseksi.

EU:n alueellisten oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten neljännen tapaamisen osallistujia.
Valencia, Espanja, 10. huhtikuuta 2003.

Huhtikuun 10.–11. päivänä pidetyissä työstunnoissa käsiteltiin (i) Euroopan tulevaisuutta, (ii) maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita, (iii) ympäristönsuojelua ja (iv) pääsyä ympäristöasioihin liittyviin asiakirjoihin.

João SANT'ANNA osallistui Euroopan tulevaisuutta käsitelleeseen pyöreän pöydän keskusteluun yhdessä Valencian yliopiston valtiosääntöoikeuden professorin Bar CÉNDONin ja Katalonian oikeusasiamiehen Antón CAÑELLASin kanssa. José MARTÍNEZ ARAGÓN osallistui pyöreän pöydän keskusteluun, jonka aiheena oli ”Ympäristön suojelu EU:ssa – Alueellisten oikeusasiamiesten asema”. Keskusteluun osallistuivat myös Miguel Angel LANES CLIMENT, joka toimii Valencian oikeusasiamiehen toimistossa oikeudellisena neuvonantajana ympäristökysymyksissä, sekä Maria Grazia VACCHINA, joka on Italiassa sijaitsevan Valle d’Aostan alueen oikeusasiamies.

RANSKA

Pariisi

Nikiforos DIAMANDOUROS tapasi 14. toukokuuta Ranskan oikeusasiamiehen Bernard STASIn ja osallistui tämän kanssa yhteiseen lehdistötilaisuuteen, joka järjestettiin Ranskan oikeusasiamiehen (Médiateur de la République) vuosikertomuksen 2002 esittelyn yhteydessä.

Strasbourg

Oikeusasiamies DIAMANDOUROS osallistui 2. syyskuuta Ranskan oikeusasiamiehen Bernard STASIn kutsumana tapaamiseen "Grande Région" -alueen oikeusasiamiesten verkoston kanssa (joidenkin Ranskassa, Saksassa, Belgiassa ja Luxemburgissa sijaitsevien naapurialueiden rajat ylittävä yhteistyöverkosto). Tapaamista isännöi Bas-Rhin'in departementin maaherra, ja se järjestettiin Strasbourgin prefektuurin tiloissa.

ITALIA

Vieraillessaan Firenzessä 12.–16. kesäkuuta Euroopan oikeusasiamies järjesti useita tapaamisia Toscanan alueellisen oikeusasiamiehen ja Italian alueellisten oikeusasiamiesten koordinaattorin FANTAPPIÉN sekä monien muiden italialaisten alueellisten ja paikallisten oikeusasiamiesten kanssa (katso kappale 6.2).

IRLANTI

Nikiforos DIAMANDOUROS vieraili 11. heinäkuuta Olivier VERHEECKEn ja Rosita AGNEW'n kanssa Irlannin kansallisen oikeusasiamiehen Emily O'REILLYn luona. Nikiforos DIAMANDOUROS ja Emily O'REILLY keskustelivat monista aiheista, kuten esimerkiksi Euroopan unionin perusoikeuskirjasta, vammaisten oikeuksista kuntoutukseen ja korvauksiin sekä yhteysverkostosta.

Emily O'REILLYn järjestämällä illallisella oikeusasiamies DIAMANDOUROS tapasi myös Irlannin entisen oikeusasiamiehen Kevin MURPHYn, Irlannin oikeusasiamiehen toimiston päällikön Pat WHELANin ja tutkinnanjohtaja Michael BROPHYn. Nikiforos DIAMANDOUROS kiitti Kevin MURPHYä avusta, jota oli saanut tältä Kreikan oikeusasiamiehen toimistoa perustaessaan.

SAKSAN VETOOMUSVALIOKUNTIEN PUHEENJOHTAJIEN JA VARAPUHEENJOHTAJIEN SEKÄ SAKSAN JA SAKSANKIELISTEN MAIDEN OIKEUSASIAMIESTEN KOKOUS KIELISSÄ

Euroopan oikeusasiamies osallistui 14. ja 15. syyskuuta Saksan vetoomusvaliokuntien puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien sekä Saksan ja saksankielisten maiden oikeusasiamiesten kokoukseen, joka pidetään joka toinen vuosi. Vuonna 2003 kokous pidettiin Schleswig-Holsteinin osavaltiossa sijaitsevassa Kielin kaupungissa. Kokousta johti Saksan liittopäivien (Bundestag) vetoomusvaliokunnan puheenjohtaja Marita SEHN. Nikiforos DIAMANDOUROSin mukana olivat Gerhard GRILL ja Ben HAGARD oikeusasiamiehen toimistosta.

Kokoukseen osallistuivat kaikkien Saksan vetoomusvaliokuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat (Niedersachseniin vuonna 2003 perustetun vetoomusvaliokunnan puheenjohtaja mukaan lukien), Saksan neljä alueellista oikeusasiamiestä sekä Itävallan, Italian (Etelä-Tirolin) ja Sveitsin oikeusasiamiehet. Kokouksessa oli läsnä myös Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnan jäsen Margot KESSLER ja joitakin Luxemburgin vetoomusvaliokunnan jäseniä.

KAHDEKSAS EUROOPAN OIKEUSASIAMIESTEN PYÖREÄN PÖYDÄN TAPAAMINEN

Euroopan oikeusasiamies osallistui 3.–4. marraskuuta kahdeksanteen Euroopan oikeusasiamiesten pyöreän pöydän tapaamiseen, jonka olivat järjestäneet Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutettu

Álvaro GIL-ROBLES sekä Norjan oikeusasiamies Arne FLIFLET. Tilaisuuteen osallistui Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden oikeusasiamiehiä ja muiden ihmisoikeuksien puolustamiseen pyrkivien elinten edustajia tarkoituksenaan keskustella yhteistä etua koskevista asioista. Nikiforos DIAMANDOUROSin mukana tapaamisessa olivat oikeusasiamiehen oikeudellisen osaston päällikkö HARDEN ja oikeudellinen pääneuvonantaja MARTÍNEZ ARAGÓN.

© Landtag Schleswig-Holstein

Saksan vetoomusvaliokuntien puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien sekä Saksan ja saksankielisten maiden oikeusasiamiesten tapaamisen osallistujia. Kiel, Saksa, 15. syyskuuta 2003.

FLIFLET ja GIL-ROBLES avasivat virallisesti kokouksen Norjan kuninkaan HARALD V:n läsnä ollessa. Nikiforos DIAMANDOUROS toimi puheenjohtajana täysistunnon ensimmäisen osan, jonka aikana esiteltiin vuoden 2003 pyöreän pöydän tapaamisen pääaiheet. Pääaiheita olivat virallisten asiakirjojen julkisuus, vähemmistöryhmien suojelu, poliittisten vankien oikeudellinen asema ja oikeusasiamiesten ja tuomioistuimien valta eri maissa.

Vierailunsa yhteydessä oikeusasiamies DIAMANDOUROS tapasi myös Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutetun Álvaro GIL-ROBLESin. He keskustelivat keinoista, joilla voitaisiin lisätä Euroopan oikeusasiamiehen ja Euroopan neuvoston välistä yhteistyötä Euroopan neuvoston hiljattain antaman Euroopan oikeusasiamiestä koskevan suosituksen 1615 (2003) mukaisesti. Oikeusasiamies DIAMANDOUROS tapasi myös Norjan oikeusasiamiehen Arne FLIFLET'n. Tapaaminen tarjosi heille tilaisuuden keskustella keskenään heitä kiinnostavista aiheista.

TANSKA

Tanskaan 5.–7. marraskuuta tekemänsä virallisen vierailun yhteydessä Nikiforos DIAMANDOUROS tapasi Tanskan parlamentin oikeusasiamiehen ja tämän henkilöstön (katso kappale 6.2).

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Nikiforos DIAMANDOUROS teki 23.–24. marraskuuta virallisen vierailun Lontooseen, jossa hän tapasi Yhdistyneen kuningaskunnan oikeusasiamiehen ja varaoikeusasiamiehen, paikallishallituksen (Englanti) puheenjohtajan ja ylimmän toimeenpanovallan käyttäjän sekä paikallisen oikeusasiamiehen (katso kappale 6.2).

5.2 YHTEYSVERKOSTO

Euroopan oikeusasiamies perusti syyskuussa 1996 Euroopan oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten yhteysverkoston parantamaan yhteisön oikeutta koskevien tietojen vapaata tiedonkulkua ja mahdollistamaan kantelujen siirtämisen sille elimelle, joka pystyy käsittelemään niitä parhaiten. Verkosto käsittää nykyään jo 90 toimistoa 30 Euroopan maassa. Verkostoon kuuluvat unionin Euroopan tasolla sekä kansallisella ja alueellisella tasolla toimivat oikeusasiamiehet ja vastaavat elimet sekä Norjan, Islannin ja hakijavaltioiden kansallisen tason oikeusasiamiehet ja vastaavat elimet.

Kaikkien Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalliset oikeusasiamiehet ja vastaavat elimet nimittivät jo vuonna 1996 yhteyshenkilön, jonka tehtävä oli vastata yhteydenpidosta muiden verkoston jäsenten kanssa. Toukokuussa 2003 Euroopan oikeusasiamies pyysi Ateenassa järjestetyn neljännen kansallisten oikeusasiamiesten seminaarin hyväksymään päätöslauselman mukaisesti kymmenen unioniin liittyvän valtion oikeusasiamiehiä nimeämään omat yhteyshenkilönsä. Kaikki kymmenen oikeusasiamiehen toimistoa noudattivat pyyntöä ja nimittivät yhteyshenkilönsä.

Yhteistyöverkostosta on tasaisesti kehittynyt tehokas väline kansallisten oikeusasiamiesten ja heidän henkilöstönsä välistä yhteydenpitoa varten. Kokemuksia ja parhaaksi koettuja käytäntöjä vaihdetaan säännöllisesti ilmestyvän lehden, sähköisen keskustelufoorumin ja tapaamisten avulla.

UUTISLEHTI

Aikaisemmin Euroopan oikeusasiamies julkaisi säännöllisesti Liaison Letter -lehteä, jotta verkoston jäsenet voisivat vaihtaa keskenään tietoa. Heinäkuussa 2003 Euroopan oikeusasiamies ja kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin Euroopan alueen varapuheenjohtaja Herman WUYTS allekirjoittivat sopimuksen, jonka myötä Euroopan oikeusasiamiehen julkaisema Liaison Letter ja kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin Euroopan alueella ilmestyvä uutislehti yhdistyivät. Uusi julkaisu on nimeltään Euroopean ombudsmen – Newsletter, ja se käsittelee Euroopan oikeusasiamiehen perustamaan verkostoon kuuluvien jäsenten työtä sekä Euroopan jäsenyyttä kansainvälisessä oikeusasiamiesinstituutissa. Lehteä painetaan englanniksi, ranskaksi, saksaksi, italiaksi ja espanjaksi, ja se jaetaan yli 400:aan Euroopan tasolla sekä kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla toimivan oikeusasiamiehen toimistoon. Lehden ensimmäinen osa julkaistiin lokakuussa 2003 pidetyssä kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin Euroopan alueen äänivaltaisten jäsenten vuosikokouksessa Kypoksen Nikosiassa.

INTERNET

Vuoden 2000 lopussa perustettiin yhteysverkoston verkkoversio EUOMB, jonka tarkoituksena oli helpottaa yhteysverkoston jäsenten välistä viestintää. Kansallinen EUOMB muodostuu Internet-sivuista ja Internet-huippukokouksesta, jossa voidaan käydä interaktiivisia keskusteluja ja vaihtaa asiakirjoja. Internet-huippukokoukseen voi osallistua 180 käyttäjää, joista suurin osa on oikeusasiamiehiä tai verkoston yhteyshenkilöitä.

Marraskuussa 2001 Internet-huippukokoukseen perustettiin uusi osasto, Ombudsman Daily News. Tämän virtuaalisen sanomalehden ansiosta verkoston jäsenet saavat tietoa Euroopan unionissa ja sen ulkopuolella toimivien oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten toiminnasta. Vuonna 2003 Ombudsman Daily News ilmestyi kaikkina arkipäivinä, ja siinä julkaistiin yli 1 000 uutista. Suurin osa yhteysverkoston jäsenistä lukee Daily News -lehteä säännöllisesti, joten he saavat tietoa siitä, miten muut elimet ovat käsitelleet tapauksia, jollaisia ne ehkä itsekin parhaillaan käsittelevät.

KOKOUKSET

Yhteyshenkilöiden verkoston seminaari järjestetään joka toinen vuosi, jotta yhteyshenkilöt voisivat keskustella syvällisemmin toistensa kanssa työhönsä liittyvistä asioista. Verkoston perustamisen

jälkeen on pidetty neljä yhteyshenkilöiden seminaaria. Ne pidettiin Brysselissä vuosina 1997 ja 1998 sekä Strasbourgissa vuosina 2000 ja 2003.

Neljäs yhteyshenkilöiden seminaari pidettiin Euroopan parlamentissa Strasbourgissa 1.–2. joulukuuta. Sen aiheena oli ”European Information, Advice and Justice for all” (”Tietoa Euroopasta, neuvoja ja oikeutta kaikille”). Seminaarin tarkoitus oli lisätä yhteyshenkilöiden tietoa niistä Euroopan unionin palveluista, joista voi pyytää neuvoja yhteisön lainsäädäntöä koskevien kansalaisten tekemien kantelujen tutkimista varten. Seminaariin osallistui yhteensä 27 yhteyshenkilöä, ja mukana olivat myös kaikkien kymmenen liittyvän valtion yhteyshenkilöt.

Euroopan oikeusasiamies avasi seminaarin toivottamalla yhteyshenkilöt tervetulleiksi Strasbourgiiin ja kertomalla verkostoa koskevista suunnitelmistaan. Oikeusasiamiehen puheenvuoroa seurasi ensimmäinen istunto, jonka aiheena oli ”Mistä voin hakea EU:hun liittyvää tietoa kansalaisia varten?”. Komission edustajat Gisela GAUGGEL-ROBINSON ja Anna FINI kertoivat Euroopan unionin monista tietolähteistä. Toisessa istunnossa käsiteltiin aihetta ”Kenen tehtävä on jakaa kansalaisille tietoa heidän EU:n lainsäädännössä määritellyistä oikeuksistaan?”. Sen aikana kuultiin muun muassa eurokansalaisen toimintapalvelukeskuksen pääjohtajan Tony VENABLESin esitys. Euroopan oikeusasiamiehen oikeudellisen osaston päällikkö Ian HARDEN luennoi oikeudellisesti tai ilman oikeuskäsittelyä toteutettavista muutoksenhakumenettelyistä kolmannessa istunnossa, jonka aiheena oli ”Kuinka kansalaiset voivat saada oikeutta Euroopan unionissa?”. Yhteyshenkilöt esittelivät esitysten välissä tapaustutkimuksia, joiden tarkoitus oli tuoda esiin niitä ongelmia, joita kansalaiset olivat kohdanneet käyttäessään unionin lainsäädännössä määriteltyjä oikeuksiaan. Ensimmäisen päivän viimeisen esityksen piti Euroopan komission edustaja Nicholas LEAPMAN. Hän selvitti sisämarkkinoiden pääosaston ylläpitämän SOLVIT-verkoston toimintaa.

Neljännän yhteyshenkilöiden kokouksen osallistujia. Strasbourg, Ranska, 1. joulukuuta 2003

Seminaarin toisena päivänä käsiteltiin lähinnä yhteysverkoston toimintaa ja pohdittiin, miten sitä voitaisiin kehittää edelleen. Asiasta keskusteltiin vilkkaasti pienemmissä ryhmissä. Tämän jälkeen useat yhteyshenkilöt kertoivat esimerkkejä omissa toimistoissaan parhaaksi havaituista käytännöistä seuraavissa asioissa: ”Viestintävälineiden hyödyntäminen”, ”Monikielisyyden asettama haaste” ja ”Syrjäytyneiden ryhmien saaminen mukaan toimintaan”. Yhteyshenkilöiden esittämät käytännön esimerkit kiinnostivat suuresti yhteysverkoston jäseniä.

Seminaarin aikana yhteyshenkilöillä oli mahdollisuus pohtia työtään myös kahdenvälisissä keskusteluissa. Euroopan oikeusasiamiehen järjestämä retki sekä monet päivälliset ja lounaat tekivät mahdolliseksi sen, että yhteyshenkilöt saattoivat keskustella työstään myös hieman epämuodollisemmin.

5.3 SUHTEET LIITTYVIEN VALTIOIDEN KANSALLISIIN OIKEUSASIAMIEHIIN

”OIKEUSASIAMIES JA EUROOPAN UNIONIN LAINSÄÄDÄNTÖ” -KONFERENSSI

Euroopan oikeusasiamies, professori Nikiforos DIAMANDOUROS osallistui 29. ja 30. toukokuuta Varsovassa ”Oikeusasiamies ja Euroopan unionin lainsäädäntö” -konferenssiin, jonka oli järjestänyt Puolan oikeusasiamies, professori Andrzej ZOLL. Konferenssiin osallistui oikeusasiamiehiä tai heidän edustajiaan seitsemästä unioniin pian liittyvästä kymmenestä valtiosta (Kypros, Tšekin tasavalta, Viro, Unkari, Liettua, Malta ja Puola) sekä Azerbaidžhanista, Alankomaista ja Romaniasta. Bulgarian demokratian tutkimuskeskus ja Turkin ihmisoikeuksia tutkiva komitea olivat myös paikalla. Konferenssiin osallistuivat myös Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutetun toimiston edustajat, Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetun toimisto (UNCHR), Yhdistyneiden Kansakuntien kehitysohjelman toimisto (UNDP), Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimisto (ODIHR) sekä komission Puolan valtuuskunta. Professori DIAMANDOUROSin kera kokoukseen osallistuivat Gerhard GRILL ja Ben HAGARD Euroopan oikeusasiamiehen toimistosta.

Konferenssin avasivat Puolan parlamentin (Seym) puhemies Marek BOROWSKI ja Puolan senaatin puhemies, professori Longin PASTUSIAK. Konferenssin ensimmäisessä istunnossa Puolan oikeusasiamies, professori ZOLL puhui aiheesta ”Ulkomaalaisten oikeudet – maahantulo, asuminen, työluvat ja turvapaikka-oikeus”. Seuraavaksi Tšekin tasavallan oikeusasiamiehen toimiston edustaja Tereza SAMANOVA puhui aiheesta ”Pääsy julkiseen tietoon kansalaisen perusoikeutena – rajoitukset ja riitatilanteet”. Kolmannessa istunnossa Euroopan oikeusasiamies piti puheen ”Oikeusasiamiehen asema oikeusvaltion periaatteen turvaamisessa ja perusoikeuksien suojelussa Euroopan tulevaisuutta käsitelleen valmistelukunnan laatiman Euroopan unionin perustuslakiluonnoksen mukaan”. Lopuksi Puolan varaoikeusasiamies Jerzy ŚWIĄTKIEWICZ puhui aiheesta ”Oikeusasiamiehen vaikutusmahdollisuudet ihmisoikeuksien ja vapauksien suojelussa – nyt ja tulevaisuudessa”.

Alankomaiden oikeusasiamies Roel Fernhout, Liettuan parlamentin oikeusasiamies Zita Zamžickienė, Azerbaidžanin ihmisoikeusvaltuutettu, professori Elmira Suleymanova, Liettuan parlamentin oikeusasiamies Rimante Šalaševiciute ja Nikiforos Diamandouros konferenssissa, jonka teemana oli ”Ombudsman and the Law of the European Union”. Varsova, Puola, 30. toukokuuta 2003.

TAPAAMINEN UNKARIN OIKEUSASIAMIESTEN KANSSA

Unkariin 27.–28. lokakuuta tekemänsä virallisen vierailun yhteydessä Nikiforos DIAMANDOUROS tapasi Unkarin kolme oikeusasiamiestä ja heidän henkilöstönsä (katso kappale 6.2).

TAPAAMINEN MALTAN OIKEUSASIAMIEN KANSSA

Nikiforos DIAMANDOUROS tapasi 9.–11. joulukuuta Maltan oikeusasiamiehen Joseph SAMMUTin ja tämän henkilöstön jäsenvaltioihin ja liittyviin valtioihin tekemän tiedustelukierroksensa yhteydessä (katso kappale 6.2).

Tiivistelmä

1 Johdanto

2 Kantelut oikeusasiamiehelle

3 Päätökset tutkimuksen jälkeen

4 Suhteet euroopan unionin muihin toimielimiin

5 Oikeusasiamiehen suhteet oikeusasiamiehiin ja vastaaviin elimiin

6 Tiedotustoiminta

Liitteet

6.1 VUODEN TAPAHTUMIA

OIKEUSASIAMIEHEN VALINTA

Euroopan parlamentti valitsi 15. tammikuuta professori P. Nikiforos DIAMANDOUROKSEN Euroopan oikeusasiamieheksi. Hän seuraa virassa Jacob SÖDERMANia, joka oli toiminut Euroopan oikeusasiamiehenä vuodesta 1995 ja jäi eläkkeelle huhtikuun alusta. Professori DIAMANDOUROS toimi nimitykseensä asti Kreikan ensimmäisenä oikeusasiamiehenä.

© Euroopan parlamentti

Juuri valittu uusi oikeusasiamies Nikiforos Diamandouros. Strasbourg, Ranska, 15. tammikuuta 2003.

VALAN VANNOMINEN

Professori Nikiforos DIAMANDOUROS otti Euroopan oikeusasiamiehen tehtävät vastaan 1. huhtikuuta, jolloin hän vannoi juhlallisen valan Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen edessä. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti Gil Carlos RODRÍQUEZ IGLESIAS toivotti uuden oikeusasiamiehen tervetulleeksi ja ylisti Nikiforos DIAMANDOUROSin ansioita yliopiston ja hallinnon aloilla sekä oikeusasiamiehenä.

Nikiforos DIAMANDOUROS piti arvovaltaiselle yleisölle puheen, jossa hän toi esiin kolme tavoitettaan Euroopan oikeusasiamiehenä. DIAMANDOUROS lupasi toimia Euroopan ensimmäisen oikeusasiamiehen Jacob SÖDERMANin odotusten mukaisesti, johtaa Euroopan oikeusasiamiehen toimistoa kunnialla historiallisen laajentumisen aikana ja lähestyä kansalaisia kertoakseen heille heidän oikeuksistaan ja näiden oikeuksien käyttämisestä.

EUROOPAN OIKEUSASIAMIES VANNOO JUHLALLISEN VALAN EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN EDESSÄ

Nikiforos Diamandouros Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa. Luxemburg, 1. huhtikuuta 2003.

© Euroopan yhteisöjen tuomioistuin

© Euroopan yhteisöjen tuomioistuin

Jean-Pierre Puissech, Gil Carlos Rodríguez Iglesias ja Romain Schintgen osallistuivat tilaisuuteen, jossa Euroopan oikeusasiamies vannoi juhlallisen valan Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa. Luxemburg, 1. huhtikuuta 2003.

Tilaisuuteen osallistuivat muun muassa Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnan varapuheenjohtaja, Euroopan parlamentin jäsen Roy PERRY, Euroopan ihmisoikeustuomioistuinten varapresidentti Christos ROZAKIS, Ranskan oikeusasiamies Bernard STASI, Espanjan oikeusasiamies Enrique MÚGICA HERZOG, Alankomaiden oikeusasiamies Roel FERNHOUT, Ruotsin oikeusasiamies Kerstin ANDRÉ, Belgian liittovaltion oikeusasiamies Pierre-Yves MONETTE sekä Suomen oikeuskansleri Paavo NIKULA. Tilaisuuteen osallistuivat Euroopan oikeusasiamiehen toimistosta Ian HARDEN, João SANT'ANNA, Gerhard GRILL, Rosita AGNEW ja Ben HAGARD.

NELJÄS EUROOPAN UNIONIN KANSALLISTEN OIKEUSASIAMIESTEN JA VASTAAVIEN ELINTEN SEMINAARI

Professori Nikiforos DIAMANDOUROS osallistui 7.–8. huhtikuuta Ateenassa (Vouliagmenissa) järjestettyyn neljanteen EU:n kansallisten oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten seminaariin. Seminaarin teema oli ”Oikeusasiamiehet ja ihmisoikeuksien suojele Euroopan unionissa”, ja sen olivat järjestäneet Euroopan oikeusasiamies ja Kreikan oikeusasiamies yhdessä. Edelliset seminaarit oli järjestetty Strasbourgissa (1996), Pariisissa (1999) ja Brysselissä (2001). Seminaariin osallistuivat myös Ian HARDEN, Ben HAGARD ja Olivier VERHEECKE Euroopan oikeusasiamiehen toimistosta.

Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnan puheenjohtaja Vitaliano Gemelli, Irlannin oikeusasiamies Kevin Murphy, Kreikan oikeusasiamies, professori Yorgos Kaminis ja työllisyys- ja sosiaaliasioiden vastaava komissaari Anna Diamantopoulou EU:n kansallisten oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten neljännessä seminaarissa. Ateena, Kreikka, 7. huhtikuuta 2003.

Avajaistilaisuuden avasi Kreikan parlamentin puhemies Apostolos KAKLAMANIS. Hänen jälkeensä puhuivat Kreikan sisäasiain, hallinnon ja hallinnonhajauttamisen varaministeri Stavros BENOS ja Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnan puheenjohtaja Vitaliano GEMELLI.

Kreikan vasta valittu oikeusasiamies, professori Yorgos KAMINIS johti puhetta 7. huhtikuuta aamulla pidetyssä istunnossa, jossa työllisyys- ja sosiaaliasioiden vastaava Euroopan komission jäsen Anna DIAMANTOPOULOU puhui aiheesta ”Sosiaaliset oikeudet Euroopan unionissa – EU:n ja kolmansien maiden kansalaisten vapaa liikkuvuus”. Esittelijänä toimi Irlannin kansallinen oikeusasiamies Kevin MURPHY.

Kreikan pääministeri Costas SIMITIS puhui virallisella lounaalla istunnon jälkeen. Lounaalle oli kutsuttu myös Kreikan viestintävälineiden edustajia.

Iltapäivän istunnossa puheenjohtajana toimi Tanskan kansallinen oikeusasiamies Hans GAMMELTOFT-HANSEN. Istunnon aiheena oli ”Ulkomaalaisten oikeudet – maahantulo, asuminen, työluvat ja turvapaikkaoikeus”. Pääpuhujaksi oli kutsuttu Puolan kansallinen oikeusasiamies professori Andrej ZOLL. Esittelijänä toimi eduskunnan oikeusasiamies Riitta-Leena PAUNIO Suomesta.

© Kreikan oikeusasiamies

Kreikan pääministeri Costas Simitis ja Nikiforos Diamandouros EU:n kansallisten oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten neljännessä seminaarissa. Ateena, Kreikka, 7. huhtikuuta 2003.

Seuraavan päivän keskustelussa paneuduttiin aiheeseen ”Ihmisoikeudet ja vähemmistöjen oikeudet”. Keskustelun aloitti Ranskan oikeusasiamies Bernard STASI. Pääpuheen piti Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutettu Alvaro GIL-ROBLES. Hän puhui romanivähemmistöjen oikeuksista EU:n jäsenvaltioissa ja liittyvissä valtioissa. Hänen puhettaan seurasi vilkas keskustelu. Esittelijänä toimi Alankomaiden kansallinen oikeusasiamies Roel FERNHOUT.

G. Yorgos Kaminis, grški nacionalni ombudsman, ga. Riitta-Leena Paunio, finska parlamentarna nacionalna ombudsmanka, g. Hans Gammeltoft-Hansen, danski nacionalni ombudsman, in prof. Andzej Zoll, poljski nacionalni ombudsman, na 4. seminarju nacionalnih ombudsmanov in podobnih organov EU.

Atene, Grčija, 7. april 2003.

Keskustelujen päätteeksi kansalliset oikeusasiamiehet ja vastaavat elimet hyväksyivät yhteisen päätöslauselman. Euroopan vasta valittu oikeusasiamies, professori DIAMANDOUROS ja Kreikan oikeusasiamies pitivät yhteisen lehdistötilaisuuden.

Euroopan oikeusasiamies johti puhetta seminaarin päätösisistunnossa, jossa aikaisempien istuntojen esittelijät esittelivät raporttinsa.

AVOIMIEN OVIENTÄIVÄ

Bryssel

Euroopan oikeusasiamiehen toimisto osallistui 3. toukokuuta järjestettyyn Euroopan unionin toimielinten avoimien ovien päiivään Brysselissä. Euroopan oikeusasiamiehen esittelypiste sijaitsi Euroopan parlamentissa, ja oikeusasiamiehen toimiston henkilöstöä oli paikalla koko päiivän. Oikeusasiamiehen työtä esiteltiin 24 kielellä. Esittelypisteessä oli mahdollisuus osallistua myös kilpailuun, jossa piti tunnistaa "Euroopan oikeusasiamies" kuudella kielellä kirjoitettuna. Parlamentissa käi päiivän aikana 12 000 henkilöä.

Kansalaisia oikeusasiamiehen osastolla avoimien ovien päiivänä Brysselissä (3. toukokuuta 2003) ja Strasbourgissa (8. toukokuuta 2003).

Strasbourg

Euroopan oikeusasiamiehen toimisto osallistui 8. ja 9. toukokuuta Euroopan parlamentin avoimien ovien päiivään Strasbourgissa. Nikiforos DIAMANDOUROS osallistui Euroopan parlamentin puhemiehen Pat COXin ja Euroopan parlamentin jäsenen Pervenche BERESin kanssa yleisölle avoimeen videokonferenssiin. Vierailijoille jaettiin oikeusasiamiehen työtä esittelevää materiaalia 24 kielellä. Esittelypisteessä oli mahdollisuus osallistua myös kilpailuun, jossa piti tunnistaa "Euroopan oikeusasiamies" kuudella kielellä kirjoitettuna. Oikeusasiamiehen toimiston henkilöstö oli paikalla koko päiivän vastaamassa vierailijoiden kysymyksiin. Parlamentissa vieraili päiivän aikana 15 000 henkilöä.

VUOSIKERTOMUS 2002

Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomus 2002 esiteltiin Euroopan parlamentille parlamentin täysistunnossa Strasbourgissa 25. syyskuuta 2003. Puhetta istunnossa johti parlamentin varapuhemies Renzo IMBENI, joka toivotti viralliselle lehterille asettuneen Euroopan entisen oikeusasiamiehen Jacob SÖDERMANin tervetulleeksi ennen kuin antoi puheenvuoron Nikiforos DIAMANDOUROSille.

Puheessaan oikeusasiamies DIAMANDOUROS ylisti Jacob SÖDERMANia siitä, että tämä oli onnistunut luomaan tehokkaan ja tunnetun toimielimen. DIAMANDOUROS korosti myös sitä, että SÖDERMAN oli tehnyt monia asioita Euroopan kansalaisten hyväksi ja osallistunut

merkittävästi sekä unionin perusoikeuskirjan luonnostelleen valmistelukunnan että Euroopan tulevaisuutta käsitelleen valmistelukunnan toimintaan. Nikiforos DIAMANDOUROS lupasi myös jatkaa edeltäjänsä aloittamaa työtä ja tehdä tiivistä yhteistyötä nykyisten jäsenvaltioiden ja liittyvien valtioiden kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten kanssa. Hän päätti puheensa kiittämällä Earl of STOCKTONia mietinnön laatimisesta ja Euroopan parlamenttia merkittävästä tuesta ja kannustuksesta. Hän kertoi myös iloitsevänsä siitä, että Euroopan parlamentin puhemies ja Euroopan komission jäsen DE PALACIO olivat osoittaneet suhtautuvansa myönteisesti oikeusasiamiehen työhön.

Vetoamusvaliokunnan puolesta puhui Earl of STOCKTON, joka esitteli oikeusasiamiehen vuosikertomuksesta laaditun mietinnön ja onnitteli oikeusasiamiestä ja tämän henkilöstöä vuonna 2002 tehdystä työstä. Hänen lisäksi oikeusasiamiehen työtä ja saavutuksia ylistivät myös muun muassa PPE-DE-ryhmän puolesta parlamentin jäsen Vitaliano GEMELLI, ELDR-ryhmän puolesta parlamentin jäsen Astrid THORS, Verts/ALE-ryhmän puolesta parlamentin jäsen Jan DHAENE sekä komission jäsen Loyola DE PALACIO.

6.2 KONFERENSSIT JA TAPAAMISET

BELGIA

Bryssel

Oikeusasiamiehen toimiston juristi Olivier VERHEECKE osallistui 28. tammikuuta konferenssiin, jonka aiheena oli ”Yhteistyömallit laajentuvassa Euroopan unionissa”. Konferenssin olivat järjestäneet Belgian kansallinen keskuspankki ja kansainvälisten suhteiden instituutti (RIIR). Konferenssin puheenjohtajana toimi kansainvälisten suhteiden instituutin johtaja, varakreivi Etienne DAVIGNON, ja sen avasi Belgian varapääministeri, ulkoministeri Louis MICHEL. Konferenssin ensimmäinen osa käsitteli aihetta ”Yhteistyö Euroopan unionin toisen ja kolmannen pilarin asioissa”, ja sen aikana puhuivat Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari, professori Koen LENAERTS, Euroopan komission jäsen Antonio VITORINO ja Euroopan parlamentin edustaja Euroopan tulevaisuutta käsittelevässä valmistelukunnassa, parlamentin jäsen Alain LAMASSOURE.

Konferenssin toisen osan aiheena oli ”Taloudellinen ja sosiaalinen hallinto”, ja sen aikana puhuivat professori Franklin DEHOUSSE, Belgian valtiovarainministeri Didier REYNDEERS, Belgian sosiaali- ja eläkeasioista vastaava ministeri Frank VANDENBROUCKE, Euroopan tulevaisuutta käsittelevän valmistelukunnan puheenjohtajiston jäsen, parlamentin jäsen Klaus HÄNSCH sekä Belgian entinen pääministeri ja valmistelukunnan varapuheenjohtaja Jean-Luc DEHAENE. Konferenssin päätöspuheen piti Belgian pääministeri Guy VERHOFSTADT.

Oikeusasiamies Jacob SÖDERMAN luennoi 21. tammikuuta Euroopan unionin Ala-Saksin osavaltion edustustolle aiheesta ”Toteutuuko kansalaisten Eurooppa?”. Tilaisuuden avauspuheenvuoron piti Ala-Saksin osavaltion oikeusministeriön edustaja, valtiosihteeri Rainer LITTEN. Jacob SÖDERMANin mukana olivat Vicky KLOPPENBURG, Rosita AGNEW ja Ben HAGARD.

Olivier VERHEECKE luennoi 21. helmikuuta Team Europe -luennoitsijaverkoston, Eurooppa-tiedotuksen ja EU-tietokeskusten yhteisessä harjoitusseminaarissa aiheesta ”Oikeusasiamiehen asema laajentuvassa unionissa”. Seminaarin oli järjestänyt Euroopan komission lehdistö- ja viestintäpalvelun pääosasto, ja sen aiheena oli ”Laajentuminen Kööpenhaminan Eurooppa-neuvoston jälkeen: 15 jäsenvaltiosta 25:een tai useampaan”.

Jacob SÖDERMAN osallistui 25. helmikuuta Euroopan politiikkakeskuksen (European Policy Centre) järjestämään seminaariin ”Euroopan tulevaisuutta käsittelevä valmistelukunta ja unionin perusoikeuskirja”, joka pidettiin Brysselin Residence Palacessa. Seminaarissa keskusteltiin

pääasiassa eri vaihtoehtoista, joiden avulla unionin perusoikeuskirja voitaisiin sisällyttää tulevaan perustuslakisopimukseen.

Seminaarin puheenjohtajana toimi Euroopan politiikkakeskuksen johtokunnan puheenjohtaja Hywel Ceri JONES, joka myös avasi keskustelut. Jacob SÖDERMAN puhui aiheesta "Valmistelukunta, perusoikeuskirja ja muutoksenhakukeinot". Hän korosti puheessaan, että perustuslakisopimuksessa olisi huomioitava eri muutoksenhakukeinot, joihin kansalaiset voivat turvautua, jos heidän yhteisön lainsäädännössä määriteltyjä oikeuksiaan rikotaan. Seminaarissa puhuivat myös Panthéon Assas-Paris II -yliopistossa sijaitsevan Centre de Droit Européen'n johtaja Jacqueline DUTHEIL DE LA ROCHÈRE sekä oikeus- ja sisäasioista vastaava komission jäsen ja Euroopan tulevaisuutta käsittelevän valmistelukunnan perusoikeuskirjaa pohtivan työryhmän puheenjohtaja Antonio VITORINI.

Gerhard GRILL osallistui 6. maaliskuuta symposiumiin, jonka aiheena oli "Auf dem Weg zu einem europäischen Verwaltungsraum" (Kohti eurooppalaista hallintoaluetta). Symposiumin olivat järjestäneet Deutsche Hochschule für Verwaltungswissenschaften Speyer ja Rheinland-Pfalzin edustusto Brysselissä. Symposiumi pidettiin edustuston tiloissa Brysselissä. GRILL luennoi oikeudesta hyvään hallintoon ja eurooppalaisesta hyvään hallintotavan säännöstöstä. Symposiumissa puhuivat myös Deutsche Hochschule für Verwaltungswissenschaften -korkeakoulun rehtori, professori Hermann HILL ja Deutsche Hochschule für Verwaltungswissenschaften -korkeakoulun opettaja, professori Karl-Peter SOMMERMANN. Tapahtumaan osallistui noin 70 henkilöä.

Euroopan ymmärtäminen – EU:n kansalaisten oikeus saada tietoa

Oikeusasiamies Nikiforos DIAMANDOUROS puhui 3. huhtikuuta Friends of Europe -järjestön, eurokansalaisen toimintapalvelukeskuksen, Euroopan komission ja Euroopan parlamentin yhdessä järjestämässä konferenssissa. Konferenssiin osallistui noin 250 henkilöä, joiden joukossa oli Euroopan unionin toimielinten virkamiehiä sekä julkisen ja yksityisen sektorin edustajia eri jäsenvaltioista. Konferenssiin osallistuivat oikeusasiamiehen toimistosta myös Ian HARDEN ja Rosita AGNEW. Konferenssi koostui kolmesta istunnosta, joiden aiheina olivat "Tietotulvan ja tiedon puutteen välisen tasapainon löytäminen", "Voiko parempi EU:n politiikkojen tuntemus edistää demokratiaa?" ja "Ohjeita Euroopan unionin tiedotuskampanjoita varten". Nikiforos DIAMANDOUROS puhui ensimmäisessä istunnossa, ja hän painotti puheessaan sitä, että kansalaisille olisi annettava käytännön tietoja muun muassa heille kuuluvista oikeuksista ja niiden käyttämisestä. Hän huomautti, että Euroopan oikeusasiamiehellä oli tässä merkittävä rooli, minkä vuoksi oikeusasiamiehen tulisi tehdä yhteistyötä kansallisten oikeusasiamiesten, kansalaisjärjestöjen ja viestintävälineiden kanssa, jotta kansalaiset tuntisivat oikeutensa entistä paremmin.

Euroopan ympäristötoimiston vuotuinen konferenssi

Ian HARDEN osallistui 16. lokakuuta Euroopan unionin perustuslakia käsitteeseen pyöreän pöydän keskusteluun, joka järjestettiin Brysselissä Euroopan ympäristötoimiston vuotuisen konferenssin yhteydessä. Tilaisuuden pääpuhujana oli komission jäsen Margot WALLSTRÖM. Keskusteluun osallistuivat myös Euroopan parlamentin jäsen Andrew DUFF ja Ruotsin ympäristöministeriön valtiosihteeri Krister NILSSON.

Yhdistyneen kuningaskunnan kauppakamarin EU-komitea

Nikiforos DIAMANDOUROS puhui 2. joulukuuta Yhdistyneen kuningaskunnan kauppakamarin Belgiassa sijaitsevan EU-komitean järjestämällä lounaalla aiheesta "Oikeusasiamies 2000-luvulla – toiveet ja tavoitteet". Tapahtumaan osallistui noin 15 henkilöä, joiden joukossa oli edustajia asianajotoimistoista, EU-asioiden neuvontapisteistä, Eurooppa-tiedotuskeskuksista sekä poliittisesti tärkeistä yrityksistä ja järjestöistä. Oikeusasiamies DIAMANDOUROSin mukana lounaalla oli Elodie BELFY.

Kansalaisten neuvontakeskusten eurooppalainen foorumi

Euroopan oikeusasiamies osallistui 5. joulukuuta pääpuhujana Brysselissä pidettyyn kansalaisten neuvontapalveluja käsittelevään eurooppalaiseen foorumiin. Nikiforos DIAMANDOUROS puhui aiheesta "Kansalaisten oikeudet, muutoksenhakukeinot ja oikeusasiamies". Hän esitteli pääpiirteittäin EU:n kansalaisten oikeudet ja mahdolliset muutoksenhakukeinot. Tämän jälkeen

hän vastasi osallistujien kysymyksiin, joiden aiheet koskivat muun muassa oikeudellisesti sitovan perusoikeuskirjan vaikutuksia ja oikeusasiamiehen tulevaisuutta toimielimenä. DIAMANDOUROSin mukana kaksipäiväisessä foorumissa oli oikeusasiamiehen lehdistöpäällikkö Rosita AGNEW.

SAKSA

Baden-Württemberg

Jacob SÖDERMAN vieraili 11.–12. helmikuuta Baden-Württembergin osavaltiossa. Hänen mukanaan oli oikeusasiamiehen toimiston oikeudellinen pääneuvonantaja Gerhard GRILL.

Oikeusasiamies vieraili 11. helmikuuta iltapäivällä Tübingenin yliopistossa, jossa hänet vastaanottivat oikeustieteellisen tiedekunnan dekaani, professori Martin NETTESHEIM, professori, tohtori Hans-Ludwig GÜNTHER sekä yliopiston rehtori, professori tri Eberhard SCHAICH. Oikeusasiamies luennoi työstään Tübingenin yliopiston opettajille, opiskelijoille sekä tutkijoille. Oikeusasiamiehen esitystä seurasi vilkas keskustelu.

Euroopan oikeusasiamies kertoi 12. helmikuuta työstään Baden-Württembergin osavaltion vetoamusvaliokunnan jäsenille, jotka olivat kokoontuneet Stuttgartiin säännönmukaiseen kokoukseensa. Oikeusasiamies vastaili myös kuulijoiden esittämiin kysymyksiin. Tämän jälkeen valiokunnan puheenjohtaja Jörg DÖPPER vei oikeusasiamiehen tapaamaan osavaltion parlamentin varapuheenjohtajaa Christa VOSSSCHULTEa. Osavaltion parlamentti julkaisi Euroopan oikeusasiamiehen vierailusta lehdistötiedotteen (10/2003, 12. helmikuuta 2003).

Iltpäivällä oikeusasiamies vieraili Baden-Württembergin osavaltion Stuttgartissa sijaitsevassa Europa-Zentrumissa, jossa hänet otti vastaan vierailun järjestäjä Niels BUNJES. Oikeusasiamies antoi haastattelun Stuttgarter Zeitung -lehdelle. Tämän jälkeen hän luennoi työstään Europa-Zentrumissa järjestetyssä tilaisuudessa, johon osallistui asiantuntijoita ja asiasta kiinnostuneita henkilöitä eri laitoksista, ryhmistä ja järjestöistä. Oikeusasiamiehen luennon alusti Stuttgartin hallinto- ja teknologiainstituutin edustaja, professori Hans TÜMMERS. Oikeusasiamiehen esitystä seurasi vilkas keskustelu.

Speyer

Gerhard GRILL osallistui 31. maaliskuuta neljänteen Europa-Forum Speyer -tapahtumaan, jonka ensimmäisenä päivänä hän piti avoimen luennon, joka koski oikeutta hyvään hallintoon Euroopan näkökulmasta. Hallitusneuvos Paulina TALLROTH Suomesta, professori David CAPITANT Ranskasta ja professori Ricardo GARCÍA MACHO Espanjasta käsittelivät samaa aihetta omien maidensa näkökulmasta. Foorumin olivat järjestäneet Speyrissä sijaitsevan Deutsche Hochschule für Verwaltungswissenschaften -korkeakoulun professorit, tohtori Siegfried MAGIERA ja tohtori Karl-Peter SOMMERMAN. Tilaisuuteen osallistui yli 60 virkamiestä ja toimihenkilöä eri puolilta Saksaa.

RANSKA

Strasbourg

Jacob SÖDERMAN osallistui 13. helmikuuta Strasbourgissa pormestarin Fabienne KELLER'n tarjoamalle lounaalle. KELLER oli järjestänyt lounaan hyvästelläkseen SÖDERMANin tämän jäädessä eläkkeelle huhtikuusta 2003 lähtien sekä toivottaakseen tervetulleeksi juuri valitun Euroopan oikeusasiamiehen Nikiforos DIAMANDOUROSin, joka oli Strasbourgissa työvierailulla.

Quebecin (Kanada) varaoikeusasiamies Lucie LAVOIE vieraili 27. toukokuuta Nikiforos DIAMANDOUROSin luona. Tapaamisen aikana keskusteltiin Quebec Cityssä syyskuussa 2004 pidettävän kahdeksanne kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin konferenssin valmisteluista.

Turkin pysyvä edustaja Euroopan unionissa, suurlähettiläs Oguz DEMILRAP vieraili 22. syyskuuta oikeusasiamies DIAMANDOUROSin toimistossa Strasbourgissa. Yksi DEMILRAPin ja DIAMANDOUROSin lukuisista aiheista oli oikeusasiamiesinstituution perustaminen Turkkiin.

Nikiforos DIAMANDOUROS puhui 21. lokakuuta Euroopan parlamentin Kangaroo Groupin lounaalla. Oikeusasiamies DIAMANDOUROSin oli kutsunut ”kenguru-ryhmän” (vapaata liikkuvuutta kannattavien parlamentin jäsenten ryhmä) puheenjohtaja, Euroopan parlamentin jäsen Karl von WOGAU.

Lounastapaamisen puheenjohtajana toiminut Earl of STOCTON puhui oikeusasiamiesten merkityksestä kansalaisoikeuksien puolustamisessa demokratiaa toteuttavissa valtioissa. Lounastapaamiseen osallistui yli 50 henkilöä. Heidän joukossaan oli Euroopan parlamentin jäseniä, Euroopan unionin toimihenkilöitä, toimittajia sekä teollisuuden ja kaupan edustajia.

Nikiforos DIAMANDOUROS luennoi 18. marraskuuta ”Institut d’Études Politique de Strasbourg” -instituutin oppilaskunnalle Euroopan oikeusasiamiehen merkityksestä kansalaisoikeuksien puolustamisessa.

Euroopan neuvosto – tiedonvälityksen harjoitusseminaari

Rosita AGNEW osallistui 12. ja 13. toukokuuta Euroopan neuvoston järjestämään tiedonvälityksen harjoitusseminaariin Strasbourgissa.

Noin 15 neuvoston edustajaa osallistui seminaariin, jonka järjestivät kaksi Euroopan neuvoston puhemiehistön ja lehdistöosaston edustajaa. Näistä Alun DRAKE on BBC:n entinen toimittaja, ja Cathy BURTON on työskennellyt aikaisemmin Yhdistyneessä kuningaskunnassa lehti- ja radiotoimittajana. Seminaarin tarkoitus oli antaa koulutusta neuvoston asiantuntijaosaston jäsenille, jotka joutuvat työssään yhä useammin antamaan lausuntoja toimittajille. Seminaarissa pyrittiin lisäämään osallistujien tietoutta viestintävälineiden toiminnasta sekä opettamaan heille erilaisia taitoja kanssakäymiseen viestintävälineiden kanssa. Osallistujat antoivat haastatteluja radiolle ja televisiolle. He saivat suorituksestaan palautetta, jotta he voivat parantaa esiintymistään seuraavalla kerralla.

Euroopan neuvosto – tapaaminen EU:n jäsenvaltioiden ja liittyvien valtioiden suurlähettiläiden kanssa

Nikiforos DIAMANDOUROS tapasi 28. toukokuuta Euroopan unionin jäsenvaltioiden sekä liittyvien valtioiden pysyvät edustajat Euroopan neuvostossa. Hänet oli kutsunut Kreikan pysyvä edustaja Euroopan neuvostossa, suurlähettiläs Athanassios THEODORACOPOULOS.

Puheessaan oikeusasiamies DIAMANDOUROS käsitteli muun muassa demokratiaa ja ihmisoikeuksia sekä oikeusasiamiehen asemaa Euroopan tulevaisuutta käsittelevässä valmistelukunnassa. Puheen jälkeen käytiin vilkas ja mielenkiintoinen keskustelu päätöksenteon avoimuudesta, demokratiasta sekä ihmisoikeuksista.

Pariisi

Ian HARDEN luennoi 5. kesäkuuta oikeusasiamiehen vastuusta ihmisoikeuksien puolustamisessa Euroopan neuvoston ihmisoikeustoimikunnan Pariisissa järjestämässä seminaarissa ”The Institution of Ombudsman”.

Épernay

Oikeusasiamies DIAMANDOUROS puhui 25. lokakuuta konferenssissa ”Entretiens européens d’Épernay”. Nikiforos DIAMANDOUROSin oli kutsunut tilaisuuteen Ranskan oikeusasiamies ja konferenssin puheenjohtaja Bernard STASI. Oikeusasiamies DIAMANDOUROS puhui tilaisuudessa aiheesta ”Euroopan oikeusasiamies ja kansalaiset tulevaisuuden Euroopassa” (Le Médiateur et les citoyens dans l’Europe de demain).

RUOTSI

Tukholma

Jacob SÖDERMAN vieraili Tukholmassa 3. ja 4. maaliskuuta yhdessä avustajansa Juan MALLEAn kanssa.

SÖDERMAN oli kutsuttu hallituksen kansliassa 3. maaliskuuta järjestettyyn työkokoukseen, johon osallistuivat Olle ABRAHAMSSON, Carl Henrik EHRENKRONA, Bosse HEDBERG, Henrik JERMSTEN, Helena JÄDERBLOM, Kristina SVAHN STARRSJÖ ja Kenneth NORDLANDER. Paikalla olivat myös Euroopan parlamentin tiedotustoimiston päällikkö Christian ANDERSSON ja komission Tukholman edustuston päällikkö Hans ALLDÉN.

SÖDERMAN tapasi aamupäivällä 4. maaliskuuta yhdessä Hans ALLDÉNin kanssa Ruotsin oikeusministeriön kansliapäällikön Dan ELIASSONin.

Myöhemmin hän piti esitelmän Euroopan oikeusasiamiehen toimistosta kolmen Ruotsin valtiopäivien valiokunnan jäsenille: Gunnar HÖKMARKin johtaman perustuslakivaliokunnan jäsenille, Inger SEGELSTRÖMin johtaman EU-asioiden valiokunnan jäsenille ja Berndt EKHOLMin johtaman ulkoasioiden valiokunnan jäsenille. Tilaisuus pidettiin Ruotsin valtiopäivien istuntosalissa.

Iltapäivällä 4. maaliskuuta SÖDERMAN osallistui Tukholman yliopiston Aula Magnassa symposiumiin, jonka aiheena oli ”Eurooppa kansalaisia vai poliitikkoja varten?”. Muita osallistujia olivat professori Tommy MÖLLER, Göran MAGNUSSON, Göran LENNMARKER ja Kenneth KVIST. Euroopan parlamentin tiedotustoimiston ja Tukholman Eurooppa-asioiden tutkimuskeskuksen SIEPSin yhdessä järjestämään tilaisuuden juonsi toimittaja Ylva NILSSON. Euroopan oikeusasiamiehen luennon jälkeen opiskelijat esittivät kysymyksiä.

ITALIA

Firenze

Euroopan oikeusasiamies osallistui useisiin tapaamisiin Firenzessä 12.–16. kesäkuuta. Oikeusasiamies DIAMANDOUROSin mukana oli kaikissa tilaisuuksissa Ida PALUMBO oikeusasiamiehen toimistosta.

Toscanan alueellinen oikeusasiamies ja Italian alueellisten oikeusasiamiesten koordinaattori Romano FANTAPPIÈ toivottivat DIAMANDOUROSin tervetulleeksi Firenzeen 12. kesäkuuta. Illalla FANTAPPIÈ isännöi DIAMANDOUROSin kunniaksi järjestettyä illallista, johon osallistuivat FANTAPPIÈn toimiston päällikkö ja muutamat hänen alaisensa.

Euroopan oikeusasiamies osallistui aamupäivällä 13. kesäkuuta lukuisiin tapaamisiin paikallis- ja alueviranomaisten kanssa. Hän tapasi kaupunginvaltuuston puheenjohtajan Alberto BRASCAN, Firenzen oikeusasiamiehen Francesco LOCOCCIOLON ja aluevaltuuston puheenjohtajan Riccardo NENCINin.

DIAMANDOUROS osallistui sen jälkeen tapaamiseen useiden Italian alueellisten oikeusasiamiesten ja muutamien paikallisten oikeusasiamiesten kanssa. DIAMANDOUROS selvitti Euroopan oikeusasiamiehen toimiston toimintaa ja selosti pääpiirteittäin omia painopistealueitaan. Puheen jälkeen hän vastaili kysymyksiin.

Iltapäivällä DIAMANDOUROS tapasi Körber-säätiön järjestämän 126. Bergegorfer Gesprächskreis -tilaisuuden osallistujia. Illalla hän osallistui säätiön tarjoamalle illalliselle.

Oikeusasiamies osallistui 14. ja 15. kesäkuuta pyöreän pöydän keskusteluun Villa la Fontessa, San Domenico di Fiesolella. Pyöreän pöydän keskustelua johti tohtori Richard von WEIZSÄCKER, ja sen aiheena oli ”Demokratian tulevaisuus Euroopassa”. Suunnitelmien mukaan käytiin kolme keskustelukierrosta. Ensimmäisellä kierroksella käsiteltiin demokraattisen hallinnon historiallista ja poliittista kehitystä Euroopassa alueellisine ja rakenteellisine monimuotoisuuksineen. Toisella

kierroksella keskusteltiin vertailevan näkökulman pohjalta kriiseistä, uudistusnäkemyksistä ja mahdollisista keinoista uudistaa demokratiaa kansallisella tasolla. Kolmannella keskustelukierroksella pohdittiin Euroopan unionin tulevaisuudennäkymiä sekä ylikansallisen demokratian mahdollisuuksia ja rajoituksia.

DIAMANDOUROS tapasi 16. kesäkuuta kahden kesken Firenzen yliopistollisen Eurooppa-instituutin johtajan, professori Yves MÉNYn.

IRLANTI

Oikeusasiamies DIAMANDOUROS piti 11. heinäkuuta puheen aiheesta ”Oikeusasiamiehen rooli perusoikeuskirjan soveltamisessa” Institute of European Affairs -tutkimuskeskuksessa Dublinissa. Oikeusasiamiehen esitelmän jälkeen puhui vasta nimitetty Irlannin kansallinen oikeusasiamies Emily O'REILLY. Kyseessä oli O'REILLYn ensimmäinen julkinen puhe oikeusasiamiehen virassa.

Hän puhui oikeudesta hyvään hallintoon, oikeudesta tutustua asiakirjoihin ja oikeusasiamiehen toimesta Irlannin näkökulmasta katsottuna.

Myöhemmin samana päivänä DIAMANDOUROS tapasi yhdessä toimistonsa virkamiesten Olivier VERHEECKEn ja Rosita AGNEWn kanssa Irlannin edustajainhuoneen puhemiehen, tohtori Rory O'HANLONin, joka toimii myös virkamiesneuvoston puheenjohtajana. Tapaamisen jälkeen DIAMANDOUROS tutustui edustajainhuoneen rakennukseen.

SUOMI

Euroopan oikeusasiamies P. Nikiforos DIAMANDOUROS osallistui 6.–10. syyskuuta useisiin tapaamisiin, luentotilaisuuksiin ja lehdistötilaisuuksiin Suomessa osana tiedotuskierrosta Euroopan unionin nykyisissä ja tulevaisuuden jäsenvaltioissa. DIAMANDOUROSin mukana olivat oikeusasiamiehen toimistosta Benita BROMS ja Ben HAGARD.

Nikiforos Diamandouros, Riitta Nikula, oikeuskansleri Paavo Nikula ja Magda Diamandouros. Helsinki, Suomi, 6. syyskuuta 2003.

DIAMANDOUROS lounasti 6. syyskuuta Suomen oikeuskanslerin Paavo NIKULAn ja hänen puolisonsa Riitta NIKULAn kanssa. Keskusteluissa käsiteltiin eduskunnan oikeusasiamiehen

ja oikeuskanslerin toimivaltuuksia Suomessa sekä näiden instituutioiden välistä työsuhdetta ja osallistumista EU-asioihin.

Syyskuun 7. päivänä DIAMANDOUROS vietti puolisoineen päivän Euroopan ensimmäisen oikeusasiamiehen Jacob SÖDERMANin ja tämän puolison Raija SÖDERMANin kanssa. He vierailivat Tammisaassa ja sen ympäristössä.

DIAMANDOUROS tapasi 8. syyskuuta aamupäivällä Suomen apulaisoikeuskanslerin Jaakko JONKAN. Jonkka ja tapaamiseen osallistunut oikeuskanslerinviraston henkilökunta kertoivat oikeuskanslerin työstä.

Tämän jälkeen DIAMANDOUROS puhui oikeuskanslerinviraston henkilöstölle Euroopan oikeusasiamiehen työstä ja vastasi esitettyihin kysymyksiin. Keskustelu sivusi monia yleisesti kiinnostavia asioita.

DIAMANDOUROS tapasi lounaalla Euroopan parlamentin suomalaiset jäsenet Ulpu IIVARIn, Eija-Riitta KORHOLAn ja Matti WUOREN. Tapaamisen järjesti ja sitä isännöi Euroopan parlamentin Helsingin tiedotustoimiston päällikkö Renny JOKELIN. Keskustelussa käsiteltiin muun muassa Euroopan oikeusasiamiehen tiedotuskierrosta ehdokasvaltioissa, yhteistyötä kansallisten oikeusasiamiesten kanssa ja Euroopan oikeusasiamiehen näkemyksiä Euroopan perustuslaista tehtävää sopimusta koskevasta ehdotuksesta.

Eduskunnan oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio, Nikiforos Diamandouros ja eduskunnan puhemies Paavo Lipponen. Helsinki, Suomi, 10. syyskuuta 2003.

Lounaan jälkeen Euroopan parlamentin jäsenten kanssa DIAMANDOUROS tapasi korkeimman oikeuden presidentin ja entisen Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomarin Leif SEVÓNin. Keskustelussa käsiteltiin muun muassa tiedotuskierrosta ehdokasvaltioissa, yhteistyötä kansallisten oikeusasiamiesten kanssa sekä oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten kehittämistä ehdokasvaltioissa.

DIAMANDOUROS vieraili 9. syyskuuta aamupäivällä eduskunnan oikeusasiamiehen kansliassa. Vierailunsa aluksi hän tapasi eduskunnan oikeusasiamiehen Riitta-Leena PAUNION, apulaisoikeusasiamiehet Ilkka RAUTION ja Petri JÄÄSKELÄISEN sekä vanhemman oikeusasiamie hensihteerin Riitta LÄNSISYRJÄN. PAUNIO esitteli eduskunnan oikeusasiamiehen toimintaa sekä työnjakoa hänen ja kahden apulaisoikeusasiamiehen välillä. Keskusteluissa keskityttiin lähinnä yhteisön oikeuteen liittyviin kanteluihin, joita eduskunnan oikeusasiamies oli käsitellyt.

Tämän jälkeen DIAMANDOUROS kertoi eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian henkilökunnalle Euroopan oikeusasiamiehen työstä. Hän selvitti Euroopan oikeusasiamiehen toimiston toimintaa ja selosti pääpiirteittäin omia painopistealueitaan. Tämän jälkeen hän vastasi kysymyksiin. Keskustelussa sivuttiin monia yleisesti kiinnostavia asioita.

Lounaan jälkeen DIAMANDOUROS tapasi Euroopan komission Suomen edustuston päällikön Timo MÄKELÄN. Keskustelun aiheita olivat muun muassa komission edustuston toiminta, asiakirjoihin tutustuminen, SOLVIT-verkko ja EUROJUS-järjestelmä. Tapaamisen lopuksi DIAMANDOUROS esiteltiin pikaisesti Suomen EU-juristille Juri KAINULAISELLE.

Samana iltana Riitta-Leena PAUNIO järjesti illallisen DIAMANDOUROSin ja tämän puolison kunniaksi. Illalliselle osallistuivat Euroopan ensimmäinen oikeusasiamies Jacob SÖDERMAN ja hänen vaimonsa Raija SÖDERMAN, korkeimman oikeuden presidentti Leif SEVÓN, korkeimman hallinto-oikeuden presidentti Pekka HALLBERG, oikeusministeriön kansliapäällikkö Kirsti RISSANEN, eduskunnan pääsihteeri Seppo TIITINEN, Turun yliopiston Jean Monnet -keskuksen johtaja, professori Esko ANTOLA ja eduskunnan kaksi apulaisoikeusasiamiestä Ilkka RAUTIO ja Petri JÄÄSKELÄINEN.

DIAMANDOUROS tapasi 10. syyskuuta eduskunnan puhemiehen Paavo LIPPOSEN. Eduskunnan oikeusasiamies Riitta-Leena PAUNIO osallistui myös tapaamiseen.

Nikiforos Diamandouros ja pääministeri Matti Vanhanen. Helsinki, Suomi, 10. syyskuuta 2003.

Tämän jälkeen DIAMANDOUROS tapasi Suomen pääministerin Matti VANHASEN. DIAMANDOUROS selvitti pääministerille Euroopan oikeusasiamiehen työtä ja esitteli sitten kaksi ehdotustaan Euroopan perustuslaista tehtävää sopimusta koskevan ehdotuksen parantamiseksi.

Työlounaalla DIAMANDOUROS tapasi Helsingin yliopiston yleisen valtio-opin laitokseen kuuluvan Eurooppa-tutkimuksen keskuksen tutkimuspäällikön Teija TIILIKAISEN. Tapaamisessa keskusteltiin Eurooppa-tutkimuksen keskuksen mahdollisuuksista kehittää yhteistyössä tai yksittäin kursseja, joilla käsitellään demokraattista vastuuta yleiseltä kannalta ja erityisesti Euroopan oikeusasiamiehen toimintaa.

Kun tapaaminen TIILIKAISEN kanssa oli ohi, DIAMANDOUROS piti Eurooppa-tutkimuksen keskuksen tiloissa yleisöluennon aiheesta "Kansalaisoikeudet, oikeussuojakeinot ja Euroopan oikeusasiamies". Tilaisuuteen osallistui yli 50 henkeä. Mukana oli Helsingin yliopiston opiskelijoita,

kansalaisjärjestöjen edustajia ja Suomen ministeriöiden virkamiehiä, jotka opastavat kansalaisia Euroopan unioniin liittyvissä asioissa.

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Seminaari Lontoon University College -yliopistossa

Ian HARDEN piti 9. syyskuuta seminaarin Lontoon University College -yliopiston Constitution Unit -tutkimusyksikössä yleisön oikeudesta saada Euroopan unionin toimielinten hallussa olevia tietoja ja asiakirjoja. Seminaaria johti professori Patrick BIRKINSHAW Hullin yliopistosta, ja siihen osallistui muiden muassa Constitution Unit -tutkimusyksikön johtaja, professori Robert HAZELL.

Lontoo

Euroopan oikeusasiamies osallistui 23. ja 24. marraskuuta moniin tapaamisiin ja piti useita luentoja Lontoossa.

DIAMANDOUROS tapasi 23. marraskuuta Lontoon kaupungin yliopiston (City University) Centre for Comparative Social Surveys -tutkimuskeskuksen professorin Roger JOWELLin: He keskustelivat siitä, miten olisi mahdollista tutkia asiakastytyväisyyttä Euroopan oikeusasiamiehen työssä.

DIAMANDOUROS tapasi 24. marraskuuta parlamentin ja terveysviraston oikeusasiamiehen Ann ABRAHAMin sekä parlamentin ja terveysviraston apulaisoikeusasiamiehen Trish LONGDONin. Lisäksi hän tapasi (Englannin) paikallishallintokomitean puheenjohtajan ja toiminnanjohtajan, paikallishallinnon oikeusasiamiehen Tony REDMONDin. Tapaamisessa keskusteltiin muun muassa parlamentin ja terveysviraston oikeusasiamiehen tehtävien kehittymisestä Yhdistyneessä kuningaskunnasta ja oikeusasiamiesten toimistojen välisestä yhteistyöstä.

Lounaan jälkeen DIAMANDOUROS puhui parlamentin ja terveysviraston oikeusasiamiehen alaisille Euroopan oikeusasiamiehen työstä. Hän kertoi Euroopan oikeusasiamiehen toimiston toiminnasta ja pääpiirteittäin omista painopistealueistaan. Seurasi kysymysten ja vastausten vuoro, jolloin syntyi keskustelua monista yleisesti kiinnostavista asioista. Myöhemmin iltapäivällä DIAMANDOUROS tapasi entisen parlamentin ja terveysviraston oikeusasiamiehen, Sir Michael BUCKLEYn.

Tavattuaan Athens College -oppilaitoksen johtokunnan jäseniä Lontoon Kreikka-keskuksessa DIAMANDOUROS piti päivän päätteeksi Athens College -oppilaitoksen alumnien vuoden 2003 kunnialuennon aiheesta "Oikeusasiamies vastuuvollisuuden takaajana nykydemokratiassa". Luennon jälkeen järjestettiin vastaanotto.

VIRO

Tallinna

Euroopan oikeusasiamies P. Nikiforos DIAMANDOUROS osallistui 11.–12. syyskuuta useisiin tapaamisiin, luentotilaisuuksiin ja lehdistötilaisuuksiin Virossa. Vierailu Virossa oli osa hänen tiedotuskierrostaan Euroopan unionin nykyisissä ja tulevista jäsenvaltioissa. DIAMANDOUROSin mukana olivat Benita BROMS ja Ben HAGARD oikeusasiamiehen toimistosta.

(vas.) Nikiforos Diamandouros ja Viron pääministeri Juhan Parts. Tallinna, Viro, 11. syyskuuta 2003.
(oik.) Nikiforos Diamandouros ja Viron presidentti Arnold Rüütel. Tallinna, Viro, 11. syyskuuta 2003.

Torstaina 11. syyskuuta 2003 DIAMANDOUROS tapasi aamupäivällä Viron oikeuskanslerin Allar JÕKSIn ja oikeuskanslerinviraston johtajan Egle KÄÄRATSIn. JÕKS ja KÄÄRATS esittivät yleiskatsauksen oikeuskanslerin työstä. Keskustelussa puhuttiin muun muassa Euroopan oikeusasiamiehen meneillään olleesta tiedotuskierroksesta, oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten välisestä yhteistyöstä Euroopassa, Euroopan oikeusasiamiehen toimiston monipuolisesta kielivalikoimasta ja laajentumisen vaikutuksista Euroopan oikeusasiamiehen toimistoon.

Tämän jälkeen DIAMANDOUROS tapasi Viron pääministerin Juhan PARTSin. Myös oikeuskansleri JÕKS osallistui tapaamiseen. Pääministeri totesi Viron kansalaisten olevan hyvin kiinnostuneita oikeuksista, jotka kuuluvat heille kotimaassa ja nyt myös Euroopan unionissa. DIAMANDOUROS selosti pääministerille Euroopan oikeusasiamiehen työtä pääpiirteittäin ja selvitti meneillään olleen tiedotuskierroksen tarkoitusta. Keskustelussa käsiteltiin muun muassa seuraavana viikonloppuna järjestettyä Viron kansanäänestystä unionin jäsenyydestä, perusoikeuskirjaa ja Euroopan oikeusasiamiehen kahta ehdotusta Euroopan perustuslaista tehtävää sopimusta koskevan ehdotuksen parantamiseksi.

Nikiforos Diamandouros, Benita Broms, Viron oikeuskansleri Allar Jõks ja oikeuskanslerin viraston

johtaja Egle Käärats. Tallinna, Viro, 11. syyskuuta 2003.

Ilmapäivällä DIAMANDOUROS tapasi Viron presidentin Arnold RÜÜTELin. Myös oikeuskansleri JÕKS osallistui tapaamiseen. DIAMANDOUROS selosti presidentille Euroopan oikeusasiamiehen työtä pääpiirteissään ja selvitti meneillään olleen tiedotuskierroksen tarkoitusta. Presidentti kertoi, millaisia monia haasteita Virolla oli edessään, ja esitti pohdintoja tulevaisuudesta. DIAMANDOUROS esitteli kaksi ehdotustaan Euroopan perustuslaista tehtävää sopimusta koskevan ehdotuksen parantamiseksi.

Perjantaina 12. syyskuuta DIAMANDOUROS tapasi aamupäivällä Euroopan komission Viron lähetystön päällikön John KJAERIN. Keskustelussa käsiteltiin muun muassa Euroopan oikeusasiamiehen tiedotuskierrosta, tehokkaimpia tapoja tiedottaa asioista ehdokasvaltioiden kansalaisille ja Euroopan komission toimistojen nykyistä ja tulevaa rakennetta ehdokasvaltioissa.

Perjantaina DIAMANDOUROS piti Viron kansalliskirjastossa yleisöluennon aiheesta ”Demokratia, vastuuvuorollisuus ja oikeusasiamiesinstituutio”. Tilaisuuteen osallistui yli 130 henkeä, jotka olivat taustoiltaan hyvin erilaisia: mukana oli Tallinnan yliopiston opiskelijoita, kansalaisjärjestöjen edustajia, Viron ministeriöiden virkamiehiä ja seuraavana viikonloppuna unionin jäsenyydestä järjestettyä kansanäänestystä edeltäneen vaalikampanjan kyllä- ja ei-puolen puuhamiehiä.

Iltapäivällä DIAMANDOUROS puhui oikeuskanslerinviraston henkilöstölle Euroopan oikeusasiamiehen työstä. Hän selvitti Euroopan oikeusasiamiehen toimiston toimintaa ja selosti pääpiirteittäin omia painopistealueitaan. Tämän jälkeen hän vastaili esitettyihin kysymyksiin. Keskustelua käytiin monista yleisesti kiinnostavista asioista.

ESPANJA

Oikeusasiamies DIAMANDOUROS matkusti 18. syyskuuta Barcelonaan osana kampanjaansa, jonka tarkoituksena oli tehdä oikeusasiamiesinstituutiota tunnetummaksi Euroopan unionin kansalaisille.

DIAMANDOUROS tapasi Katalonian alueellisen oikeusasiamiehen CAÑELLASin, jonka kanssa hän keskusteli siitä, miten lisättäisiin yhteistyötä heidän toimistojensa välillä ja miten kansalaisia palveltaisiin parhaiten. DIAMANDOUROSilla oli tilaisuus keskustella epävirallisesti myös muutaman CAÑELLASin alaisen kanssa.

Vierailunsa aikana Euroopan oikeusasiamies piti Espanjan VI valtiotieteellisen kongressin avajaispuheen Barcelonan yliopistossa. Puheessaan DIAMANDOUROS selvitti oikeusasiamiesten tärkeää tehtävää taata viranomaisten vastuuvuorollisuus nykypäivän demokraattisissa valtioissa. Yleisön joukossa olivat muiden muassa Barcelonan kolmen yliopiston apulauskanslerit sekä useat Katalonian hallituksen jäsenet.

TUNISIA

Ranskankielisten oikeusasiamiesten liiton kolmas sääntömääräinen kongressi

Nikiforos DIAMANDOUROS osallistui yhdessä Olivier VERHEECKEn kanssa 14.–15. lokakuuta ranskankielisten oikeusasiamiesten liiton kolmanteen sääntömääräiseen kongressiin (3ème Congrès Statutaire de l’Association des Ombudsmans et Médiateurs de la Francophonie – AOMF) Yasmine Hammametissa Tunisiassa. Kongressin aiheena oli ”L’Ombudsman/Médiateur, acteur de la transparence administrative”.

Tunisian oikeus- ja ihmisoikeusministeri Béchir TEKKARI avasi kongressin virallisesti aamupäivällä 14. lokakuuta. Avajaisissa puhuivat myös Tunisian tasavallan oikeusasiamies Alifa FAROUK, AOMF:n puheenjohtaja ja Ranskan oikeusasiamies Bernard STASI, AOMF:n pääsihteeri ja Valle d’Aostan alueellinen oikeusasiamies Maria Grazia VACCHINA (Italia) sekä AOMF:n kunniajäsen Daniel JACOBY.

Kongressin ensimmäisessä istunnossa DIAMANDOUROS piti puheen, jonka aiheena oli ”Le Médiateur européen, les droits fondamentaux et la future Constitution pour l’Europe”. Istunnossa puhuivat myös ulkoasioista vastaava valtiosihteeri Hatem BEN SALEM ja oikeusasiamies FAROUK.

Iltapäivän istunnossa puhuivat Daniel JACOBY, Katalonian alueellinen oikeusasiamies Anton CAÑELLAS ja kansalaisjärjestöjen yleisen tietokeskuksen (IFADA) johtaja Nourreddine BEN FARHAT.

Lokakuun 14. ja 15. päivän iltoina kongressin valtuuskunta osallistui virallisille vastaanotoille, joiden järjestäjiä olivat Tunisian tasavallan pääministeri Mohamed GHANNOUCHI sekä matkailu- ja kauppaministeri Mondher ZENAÏDI.

KYPROS

Euroopan oikeusasiamies osallistui 9.–10. lokakuuta Kyproksen Nikosiassa järjestettyyn kansainväliseen konferenssiin, jonka aiheena oli ”Oikeusasiamiesinstituution muuttuva luonne Euroopassa”. Konferenssin järjesti Kyproksen oikeusasiamies Eliana NICOLAOU, ja siihen osallistui yli 40 henkilöä 25 maasta. Kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin IOI:n Euroopan alueen äänivaltaisten jäsenten vuosikokous pidettiin samalla konferenssin aikana. Kokousta johti IOI:n Euroopan alueellinen varapuheenjohtaja tohtori Herman WUYTS. DIAMANDOUROSIN seurassa olivat Ian HARDEN ja Rosita AGNEW oikeusasiamiehen toimistosta.

Konferenssin avasi Kyproksen tasavallan presidentti Tassos PAPADOPOULOS. DIAMANDOUROS piti konferenssissa puheen aiheesta ”Oikeusasiamiesten rooli Euroopan unionin perusoikeuskirjan soveltamisessa”. Hänen kollegansa Roel FERNHOUT Alankomaista ja tohtori Herman WUYTS Belgiasta puhuivat aiheista ”Oikeusasiamiehen rooli sosiaalisten oikeuksien suojaamisessa” ja ”Oikeusasiamiesinstituution tukeminen ja vahvistaminen – käytännön näkökulma”.

© Commissioner for Administration of Cyprus

Kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin (IOI) Euroopan alueen varapuheenjohtaja Herman Wuyts, Kyproksen oikeusasiamies (Commissioner for Administration of Cyprus) Eliana Nicolaou, Norjan suurkäräjien oikeusasiamies Arne Fliflet, Ruotsin valtiopäivien oikeusasiamies Kerstin André, Nikiforos Diamandouros, Maltan oikeusasiamies Joseph Sammut ja Alankomaiden oikeusasiamies Roel Fernhout ”Changing Nature of the Ombudsman Institution in Europe” -konferenssissa. Nikosia, Kypros, 9. syyskuuta 2003.

UNKARI

Euroopan oikeusasiamies P. Nikiforos DIAMANDOUROS osallistui 27.–28. lokakuuta useisiin tapaamisiin, luentotilaisuuksiin ja lehdistötilaisuuksiin Unkarissa osana tiedotuskierrosta Euroopan unionin nykyisissä ja tulevista jäsenvaltioissa. DIAMANDOUROSIN mukana kaikissa tapahtumissa olivat Alessandro DEL BON ja Rosita AGNEW oikeusasiamiehen toimistosta.

DIAMANDOUROS tapasi 27. lokakuuta aamupäivällä kaikki kolme parlamentin oikeusasiamiestä Barnabás LENKOVICSin, Jenő KALTENBACHin, kansallisten ja etnisten vähemmistöjen oikeuksista vastaavan oikeusasiamiehen, ja Attila PETERFALVIN, tietosuojasta ja tiedonvälityksen vapaudesta vastaavan oikeusasiamiehen, sekä kansalaisoikeuksista vastaavan parlamentin

apulaisoikeusasiamiehen Albert TAKACSin. Toimistopäällikkö Erzsébet WOLF osallistui myös tapaamiseen. Keskustelussa käsiteltiin muun muassa vähemmistöjen oikeuksia, tuomioistuinlaitoksen ulkopuolisia oikaisukeinoja ja Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltuuksia.

Iltapäivällä DIAMANDOUROS puhui oikeusasiamiesten henkilöstölle Euroopan oikeusasiamiehen työstä. Hän kertoi Euroopan oikeusasiamiehen toimiston toiminnasta ja selosti pääpiirteittäin omia painopistealueitaan. Puheen jälkeen hän vastaili kysymyksiin. Tuolloin käsiteltiin muun muassa oikeusasiamiehen suhtautumista avoimuuteen ja avoimuuden puutetta koskevien kantelujen osuutta kaikista kanteluista. Tämän jälkeen Rosita AGNEW kertoi oikeusasiamiehen yhteysverkon toiminnasta ja tietojen vaihdossa käytetyistä välineistä.

DIAMANDOUROS tapasi tämän jälkeen kansalliskokouksen varapuhemiehen László MANDURin. Tapaamiseen osallistuivat myös LENKOVICS, PETERFALVI ja Eva LISTAR, joka vastaa suhteista parlamenttiin. DIAMANDOUROS selosti pääpiirteittäin Euroopan oikeusasiamiehen työtä ja selvitti meneillään olleen tiedotuskierroksensa tarkoitusta. Tämän jälkeen keskusteltiin lyhyesti ehdotuksesta Euroopan perustuslaiksi. DIAMANDOUROS kävi läpi menetelmiä, joiden avulla kansalaiset voivat puolustaa oikeuksiaan.

Iltapäivällä DIAMANDOUROS tapasi Eötvös Loránd -yliopiston rehtorin ja oikeustieteellisen tiedekunnan dekaanin. Rehtori Istvan KLINGHAMMER toivotti oikeusasiamiehen tervetulleeksi, teki yleiskatsauksen yliopiston historiasta ja kertoi yliopiston olevan Unkarin suurin ja vanhin. DIAMANDOUROS selvitti, miksi oli vierailulla Unkarissa ja mitä hänen työnsä pitää sisällään. DIAMANDOUROS piti tämän jälkeen yliopistolla yleisöluennon aiheesta ”Demokratia, vastuuvälvollisyys ja oikeusasiamiesinstituutio”. Luentoa kuunteli yli 40 henkeä, joista suurin osa oli yliopiston opiskelijoita ja professoreja.

Illalla LENKOVICS tarjosi DIAMANDOUROSin kunniaksi illallisen. Illallisille osallistuivat myös Keski-Euroopan yliopiston professorit Judith SANDOR ja Gabor TOKA. Keskustelussa keskityttiin Unkarin parlamentin oikeusasiamiesten käsittelemiin, huomiota herättäneisiin tapauksiin, kuten tapaukseen, joka koski oikeutta elämään, ja akuuttiin ongelmaan eriytymisestä kouluissa.

DIAMANDOUROS tapasi 28. lokakuuta Unkarin pääministerin Péter MEDGYESSYn. Tapaamisen aikana oikeusasiamies esitteli yleisesti työtään ja selvitti meneillään olleen tiedotuskierroksen tarkoitusta. Hän vahvisti Euroopan oikeusasiamiehen kannattavan edelleen kielellistä monimuotoisuutta laajentuneessa Euroopassa sekä viittasi kysymykseen etnisistä vähemmistöistä ja perustuslakiehdotuksesta. Pääministeri ilmoitti olevansa tyytyväinen siihen, että oikeusasiamies otti asian esille, sillä asia oli erittäin merkittävä Unkarissa.

DIAMANDOUROS tapasi tämän jälkeen ihmisoikeus-, vähemmistö- ja uskontoasioiden valiokunnan puheenjohtajan László SZASZFALVIN. SZASZFALVI selvitti valiokuntansa työtä ja kertoi, että valiokunta tarkistaisi pian Unkarin vähemmistölakia. Lisäksi keskusteltiin romaanivähemmistön ongelmista ja tarpeesta lisätä epäedullisessa asemassa olevien ryhmien vaikutusmahdollisuuksia.

KALTENBACHin isännöimän lounaan jälkeen DIAMANDOUROS puhui kansainvälisessä konferenssissa, jonka aiheena oli ”Euroopan perustuslaki – visio Euroopasta”. Konferenssin järjesti pääministerin kanslia. Tilaisuutta johti Unkarin EU-lähettiläs Péter BALAZS, ja siihen osallistui noin 50 henkilöä.

Puheen jälkeen DIAMANDOUROS keskusteli KALTENBACHin ja hänen kahden alaisensa kanssa Unkarin vähemmistökysymyksestä ja vähemmistöjen oikeuksien suojaamisen tärkeydestä. Keskustelussa käsiteltiin sitä, minkä tyyppiseen toimintaan vähemmistöryhmät osallistuvat, sekä eriarvoisuuteen liittyviä kysymyksiä.

TANSKA

Euroopan oikeusasiamies osallistui 5.–7. marraskuuta useisiin tapaamisiin, luentotilaisuuksiin ja lehdistötilaisuuksiin Tanskassa. DIAMANDOUROSin mukana olivat José MARTÍNEZ ARAGÓN ja Nicholas CATEPHORES. Kaikki tilaisuudet pidettiin Kööpenhaminassa.

Marraskuun 5. päivä alkoi tapaamisella Euroopan parlamentin Tanskan tiedotustoimiston päällikön Søren SØNDERGAARDin ja apulaispäällikön Henrik GERNER HANSENin kanssa. Keskustelussa käsiteltiin muun muassa Tanskan nykyistä poliittista tilannetta.

DIAMANDOUROS keskusteli tämän jälkeen Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja työstä useiden kansalaisjärjestöjen edustajien ja Euroopan komission Tanskan edustuston yhteyshenkilöiden kanssa.

Myöhemmin hän nautti edustustossa työlounaan edustuston apulaispäällikön Thomas CHRISTENSENin sekä lehdistö- ja tiedotuspäällikön Michael VEDSØN kanssa. Keskustelussa käsiteltiin muun muassa tanskalaisten asenteita Euroopan unionia kohtaan.

Iltapäivällä DIAMANDOUROS osallistui Tanskan kansankäräjien oikeusasioiden valiokunnan kokoukseen, jossa Tanskan kansankäräjien oikeusasiamies Hans GAMMELTOFT-HANSEN esitteli vuosikertomuksensa.

Päivän viimeinen tapaaminen pidettiin Euroopan ympäristökeskuksessa keskuksen toimitusjohtajan, professori Jacqueline McGLADEN kanssa. Keskustelussa käsiteltiin monialaisia kysymyksiä, kuten Euroopan unionin toimielinten henkilöstöuudistusten vaikutuksia ja hyvän hallinnon säännöstöön liittyvää yhteistyötä. Tapaamiseen osallistuivat myös Gordon McINNES, Jef MAES ja Jeff HUNTINGTON ympäristökeskuksesta.

DIAMANDOUROS tapasi 6. marraskuuta pääministerin kansliassa pääministerin osaston osastopäällikön Nils BERNSTEINin. Keskustelussa käsiteltiin muun muassa DIAMANDOUROSIN muutosehdotuksia Euroopan perustuslaista tehtävää sopimusta koskevan ehdotuksen parantamiseksi. DIAMANDOUROSin seurana tapaamiseen osallistui Tanskan kansankäräjien oikeusasiamies Hans GAMMELTOFT-HANSEN.

DIAMANDOUROS lounasti tämän jälkeen Tanskan kansankäräjien oikeusasioiden valiokunnan jäsenten kanssa kansankäräjien ravintolassa. Lounaalle osallistuivat kansankäräjien jäsen ja oikeusasioiden valiokunnan puheenjohtaja Anne BAASTRUP, kansankäräjien jäsen Morten BØDSKOV, kansankäräjien jäsen Elisabeth ARNOLD, kansankäräjien jäsen Margrete AUKEN ja Hans GAMMELTOFT-HANSEN.

DIAMANDOUROS tapasi myöhemmin ulkoasiainministeriössä ulkoasiainministeriön kansliapäällikön Friis Arne PETERSENin. Keskustelussa käsiteltiin muun muassa DIAMANDOUROSIN muutosehdotuksia Euroopan perustuslaista tehtävää sopimusta koskevan ehdotuksen parantamiseksi. DIAMANDOUROSin seurana tapaamisessa oli Tanskan kansankäräjien oikeusasiamies.

Marraskuun 7. päivä alkoi tapaamisella Tanskan kansankäräjien puhemiehen Christian MEJDAHLin kanssa. Tapaamisessa keskusteltiin muun muassa Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja tulevasta hallitustenvälisestä kokouksesta. DIAMANDOUROSin seurana oli Tanskan kansankäräjien oikeusasiamies.

Tapaamisen jälkeen DIAMANDOUROS esitteli lyhyesti Euroopan oikeusasiamiehen tehtäviä ja toimintaa Tanskan kansankäräjien oikeusasiamiehen toimiston henkilöstölle, minkä jälkeen hän kävi kahdenkeskisen keskustelun GAMMELTOFT-HANSENin kanssa.

Tämän jälkeen DIAMANDOUROS teki kohteliaisuuskäynnin Euroopan komission Tanskan edustustoon ja tapasi edustuston vt. päällikön Peter LINDVALD NIELSEN.

Vierailu päättyi kansankäräjien ravintolassa pidettyyn viralliseen päivälliseen, jota isännöi Tanskan kansankäräjien oikeusasiamies.

MALTA

Euroopan oikeusasiamies osallistui 9.–11. joulukuuta useisiin tapaamisiin, luentotilaisuuksiin ja lehdistötilaisuuksiin Maltalla osana tiedotuskierrosta Euroopan unionin nykyisissä ja tulevaisissa

jäsenvaltioissa. DIAMANDOUROSin mukana kaikissa tilaisuuksissa kiersivät Ben HAGARD ja Ida PALUMBO oikeusasiamiehen toimistosta.

DIAMANDOUROS tapasi 9. joulukuuta Euroopan komission lähetystön päällikön Ronald GALLIMOREn lähetystöllä Ta'Xbiexissa. Euroopan parlamentin Maltan tiedotustoimiston päällikkö Ron EVERS osallistui myös tapaamiseen. Keskustelussa käsiteltiin muun muassa Euroopan unionin jäsenyydestä järjestettyä kansanäänestystä, Maltan kansalaisten odotuksia Euroopan unionin jäsenyydeltä ja monia ajatuksia siitä, miten Euroopan oikeusasiamiehen työstä voitaisiin tiedottaa kansalaisille. EVERS ilmoitti, että tiedotustoimisto painattaisi esitteen kansalaisten oikeuksista ja jakaisi sen Maltan kaikkiin kotitalouksiin kevään 2004 aikana.

Tämän jälkeen DIAMANDOUROS tapasi Maltan oikeusasiamiehen Joseph SAMMUTin ja hänen ylimpiä alaisiaan. SAMMUT selosti pääpiirteittäin Maltan oikeusasiamiehen työtä. Keskustelussa käsiteltiin muun muassa Maltan oikeusasiamiehen perustamaa verkostoa, jonka avulla levitetään parhaita käytäntöjä, maltan kielen käyttöä ja kolmansien osapuolten näkemyksiin kiinnitettyä huomiota tapausten käsittelyssä. SAMMUT kertoi, että hän oli pyytänyt jo pitkään parlamenttia kiinnittämään enemmän huomiota hänen työhönsä ja että hiljattain perustettiin viimein kaksihenkinen komitea käsittelemään oikeusasiamiehen asioita.

Maltan kansanedustuslaitoksen ulko- ja Eurooppa-asioiden valiokunnan puheenjohtaja Michael Frendo, valiokunnan jäseniä ja Nikiforos Diamandouros. Valletta, Malta, 9. joulukuuta 2003.

Päivän viimeinen tapaaminen pidettiin Maltan edustajainhuoneen ulko- ja Eurooppa-asioiden valiokunnan kanssa. Valiokunnan puheenjohtaja Michael FRENDOn toivotti DIAMANDOUROSin tervetulleeksi. DIAMANDOUROS esitteli valiokunnalle Euroopan oikeusasiamiehen työtä ja tiedotuskierroksen tavoitteita. Pitkän ja mielenkiintoisen keskustelun aikana käsiteltiin muun muassa Euroopan oikeusasiamiehen ja kansallisten oikeusasiamiesten välistä yhteistyötä sekä Euroopan oikeusasiamiehen ehdotuksia Euroopan perustuslaista tehtävää sopimusta koskevan ehdotuksen parantamiseksi. Puheenjohtaja ilmoitti DIAMANDOUROSille, että tapaaminen oli historiallinen, koska ensimmäistä kertaa valiokunnan kokous oli avoin yleisölle. Se näet välitettiin suorana lähetyksenä Internetin kautta.

Samana iltana SAMMUT isännöi Euroopan oikeusasiamiehen ja tämän valtuuskunnan kunniaksi järjestettyä illallista. Monet Maltan oikeusasiamiehen ylimmistä alaisista osallistuivat illalliselle.

Nikiforos Diamandouros ja Mini European Assembly –nuorisoparlamentin jäseniä.
Valletta, Malta, 10. joulukuuta 2003.

Joulukuun 10. päivä alkoi tapaamisella oppositiossa olevan Maltan työväenpuolueen johtajan, tohtori Alfred SANTIn kanssa. Puolueen Eurooppa-asioiden tiedottaja Evarist BARTOLO ja oikeusasiamiehen toimiston tiedottaja Adrian VASSALLO osallistuivat myös tapaamiseen. DIAMANDOUROS selosti pääpiirteittäin Euroopan oikeusasiamiehen työtä ja selvitti meneillään olleen tiedotuskierroksen tavoitteita. Keskustelussa käsiteltiin muun muassa kansallisen oikeusasiamiehen ja Euroopan oikeusasiamiehen välisiä suhteita sekä Euroopan oikeusasiamiehen ehdotuksia Euroopan perustuslaista tehtävää sopimusta koskevan ehdotuksen parantamiseksi.

Myöhemmin aamupäivällä DIAMANDOUROS piti puheen nimekkään maltalaisen kansalaisjärjestön, Mini European Assemblyn ylimääräisessä kokouksessa. Hänen puheensa aiheena oli ”Demokratia, vastuuvollisuus ja oikeusasiamiesinstituutio”. Yli 60 jatko- ja korkeakouluopiskelijaa osallistui luennoille ja esitti lukuisia mielenkiintoisia kysymyksiä luennon päätteeksi.

Maltan pääministeri Edward Fenech Adami, Nikiforos Diamandouros ja Maltan oikeusasiamies Joseph Sammut.
Valletta, Malta, 10. joulukuuta 2003.

Lounaan jälkeen Euroopan oikeusasiamies tapasi Maltan ulkoasiainministerin, tohtori Joe BORGin. Maltan oikeusasiamies Joseph SAMMUT osallistui myös tapaamiseen. DIAMANDOUROS selosti pääpiirteittäin Euroopan oikeusasiamiehen työtä ja selvitti meneillään olleen tiedotuskierroksensa tavoitteita. Keskusteluissa keskityttiin Euroopan oikeusasiamiehen ehdotuksiin Euroopan perustuslaista tehtävää sopimusta koskevan ehdotuksen parantamiseksi.

DIAMANDOUROS tapasi tämän jälkeen Maltan pääministerin, tohtori Edward Fenech ADAMIn. Maltan oikeusasiamies Joseph SAMMUT osallistui myös tapaamiseen. DIAMANDOUROS selosti

pääpiirteittäin Euroopan oikeusasiamiehen työtä ja selvitti meneillään olleen tiedotuskierroksensa tarkoitusta. Hän vahvisti Euroopan oikeusasiamiehen kannattavan edelleen kielellistä monimuotoisuutta laajentuneessa Euroopassa sekä viittasi ehdotuksiinsa Euroopan perustuslaista tehtävää sopimusta koskevan ehdotuksen parantamiseksi. Hän totesi lisäksi, että Euroopan oikeusasiamiehen ja Maltan kansallisen oikeusasiamiehen välillä oli tiivis työsuhte.

DIAMANDOUROS piti päivän päätteeksi yleisöluennon Maltan yliopiston Aula Magnassa. Hänen luentonsa aiheena oli ”Kansalaislähtöisen Euroopan rakentaminen – Euroopan oikeusasiamiehen rooli”. Luentotilaisuutta johti Maltan oikeusasiamies Joseph SAMMUT, ja siihen osallistui yli 70 henkeä. Luennon päätteeksi esitettiin monia mielenkiintoisia kysymyksiä.

KREIKKA

ATEENA

DIAMANDOUROS osallistui 19. joulukuuta pyöreän pöydän keskusteluun aiheesta ”Kreikan poliittinen järjestelmä sekä maahanmuutto ja rasismi”. Keskustelun järjestivät Kreikan Eurooppa-tutkimuksen keskus ja Kreikan ammattijärjestöjen keskusliitto.

DIAMANDOUROS osallistui 22. joulukuuta The Europeans -tiedotuslehden kreikankielisen painoksen esittelyyn, josta vastasi Université de Paris I:n kunnianarvoisa historianprofessori Helene AHRWEILER-GLYKATZI ja joka pidettiin Euroopan parlamentin Ateenan tiedotustoimiston tiloissa.

DIAMANDOUROS piti 22. joulukuuta kolmannen vuotuisen luennon Kreikan Eurooppa-asioiden ja ulkopolitiikan säätiöllä aiheesta ”Demokratia, oikeusvaltio ja oikeusasiamiesinstituutio Itä- ja Kaakkois-Euroopassa: Eurooppalainen näkökulma”.

6.3 MUUT TAPAHTUMAT

Alessandro DEL BON luennoi 8. tammikuuta Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja toiminnasta ranskalaisille koululaisille Lucie Berger -koulusta Strasbourgista.

SÖDERMAN otti 14. tammikuuta vastaan Ruotsin valtiopäivienkanslian valtuuskunnan Strasbourgissa. SÖDERMAN esitteli työtään ja saavutuksiaan Euroopan oikeusasiamiehenä ja vastasi osallistujien esittämiin kysymyksiin.

Gerhard GRILL luennoi 15. tammikuuta Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja toiminnasta noin 15 opiskelijan ryhmälle Gustav-Heinemann-Gesamtschule’sta, Essenistä. Ryhmänjohtajana toimi Margrit THIMME-RICHARDT.

José MARTÍNEZ ARAGÓN luennoi 22. tammikuuta Euroopan oikeusasiamiehen toiminnasta ryhmälle Strasbourgissa Robert Schuman -yliopiston Institut des Hautes Études Européennes -instituutin opiskelijoita.

MARTÍNEZ ARAGÓN luennoi 10. helmikuuta Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä 15 liettualaisen parlamentin jäsenen ryhmälle. Luento pidettiin osana ”Ahead of the Game” -ohjelmaa, jolla valmistellaan Euroopan unionin ehdokasvaltioita, mahdollisia tulevia Euroopan parlamentin jäseniä ja virkamiehiä.

Ian HARDEN tapasi 11. helmikuuta kaksi saksalaista opiskelijaa, Simone RUPPERTZ-RAUSCHIN ja Tobias AUBERGERIN, ja keskusteli Euroopan oikeusasiamiehen työstä avoimuuden alalla. Opiskelijat tekivät tutkimusta Deutsche Forschungsgemeinschaft -instituutille, ja heidän hankkeensa

aiheena oli "Oikeuksien ja demokratian kehittyminen Euroopan unionissa". Haastattelussa keskityttiin siihen, miten oikeusasiamies osallistuu Euroopan unionin toimielinten asiakirjojen julkisuutta koskevien säännösten laatimiseen ja täytäntöönpanoon.

GRILL luennoi 11. maaliskuuta Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja toiminnasta Nottinghamista saapuneelle noin 40 opiskelijan ryhmälle, jota johti Michael McKEEVER.

GRILL luennoi 3. huhtikuuta Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja toiminnasta International Kolping Society -järjestön 25. Eurooppa-tutkimusseminaarin 60 osallistujalle. Seminaaria johti Anton SALESNY.

GRILL luennoi 7. huhtikuuta Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja toiminnasta Euroopan parlamentin jäsenen Marjo MATIKAINEN-KALLSTRÖMin kutsumille noin 20 suomalaiselle vieraalle.

GRILL luennoi 9. huhtikuuta Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja toiminnasta noin 20 opiskelijan ryhmälle Realschule Halstenbek -oppilaitoksesta. Ryhmää johti opettaja Detlef LAU.

Olivier VERHEECKE luennoi 23. toukokuuta kuudelle lakimiehelle, jotka olivat Costa Rican, El Salvadorin, Guatemalan ja Panaman kansallisten oikeusasiamiesten toimistoista sekä Tansanian lakiuudistuskomiteasta. Ryhmää johti professori H. ADDINK Utrechtin yliopiston perustuslaki- ja hallinto-oikeuden instituutista. VERHEECKE puhui Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja toiminnasta, tämän pääasiallisista saavutuksista vuodesta 1995 lähtien, tämän osallistumisesta Euroopan tulevaisuutta käsittelevän valmistelukunnan työhön ja tämän toiminnasta laajentuneessa Euroopan unionissa. Esittelyn jälkeen käytiin vilkas keskustelu.

GRILL luennoi 26. toukokuuta Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja toiminnasta 35:lle Europa-Union Dortmund -yhdistyksen jäsenelle.

GRILL luennoi 2. kesäkuuta Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja toiminnasta 30 opiskelijalle Staatliche Berufsschule Landsberg am Lech -oppilaitoksesta (Baijeri). Opiskelijoiden mukana oli heidän opettajansa F. GRAF. Myöhemmin samana päivänä GRILL luennoi myös noin 50:lle Euroopan komission työharjoittelijalle.

GRILL luennoi 4. kesäkuuta Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja toiminnasta 26 henkilölle, jotka osallistuivat Bildungswerk Sachsen der Deutschen Gesellschaft e.V. -yhdistyksen järjestämään seminaariin. Seminaarin aiheena olivat naisten ja miesten yhtäläiset mahdollisuudet. Osallistujien mukana oli yhdistyksen edustaja Elke FEILER.

GRILL luennoi 18. kesäkuuta Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja toiminnasta 40 kuulijalle Karl-Arnold-Stiftung'sta Königswinterissä Saksassa.

GRILL luennoi 25. kesäkuuta Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja toiminnasta 40 saksalaiselle opettajaharjoittelijalle, jotka osallistuivat Europäische Akademie Bayern'n järjestämälle Strasbourgin matkalle. Ryhmän mukana oli Heike HOFFMANN Europäische Akademie Bayern'sta.

GRILL luennoi 8. heinäkuuta Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja toiminnasta noin 25 hengen suuruiselle Saksan kansalaisten ryhmälle Arbeitnehmer-Zentrum Königswinter 'n (AZK) järjestämässä seminaarissa.

GRILL luennoi 10. heinäkuuta Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja toiminnasta 45 saksalaiselle opettajaharjoittelijalle, jotka osallistuivat Europäische Akademie Bayern'n järjestämälle Strasbourgin matkalle. Ryhmän mukana oli Heike HOFFMANN Europäische Akademie Bayern'sta.

Samana päivänä GRILL luennoi 15 saksalaiselle paikallispoliitikolle ja hallintovirkamiehelle Stätte der Begegnung e.V. -yhdistyksen järjestämässä seminaarissa Vlothossa (Saksa). Ryhmän mukana oli Johannes SCHRÖDER.

GRILL luennoi 15. heinäkuuta Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja toiminnasta 45 saksalaiselle opettajaharjoittelijalle, jotka osallistuivat Europäische Akademie Bayern'n järjestämälle Strasbourgin matkalle. Ryhmän mukana oli Alke BÜTTNER Europäische Akademie Bayern'sta.

GRILL luennoi 18. heinäkuuta Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja toiminnasta noin 40:lle Dortmundin katolisen seurakunnan jäsenelle Karl-Arnold-Stiftung'n (Königswinter) järjestämässä seminaarissa. Myöhemmin samana päivänä hän luennoi Friesenheimin (Baden) kunnanvaltuuston 51 jäsenelle ja näiden perheenjäsenille. Osallistujien mukana oli Klaus GRAS Kehlistä.

GRILL luennoi 21. heinäkuuta Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja toiminnasta Starnbergistä saapuneille 12 opiskelijaharjoittelijalle ja heidän opettajalleen Gertrud GRUBERille.

GRILL luennoi 24. syyskuuta Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja toiminnasta 40:lle toisen asteen oppilaitoksen oppilaalle Brühlistä (Saksa). Oppilaiden mukana oli Carsten SCHÜBELER. Vierailun järjesti Karl-Arnold-Stiftung Königswinterissä Saksassa.

GRILL luennoi 3. lokakuuta Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja toiminnasta 35 saksalaiselle opettajalle, jotka osallistuivat Karl-Arnold-Stiftung'n (Königswinter) järjestämälle Strasbourgin matkalle. Osallistujien mukana oli J. CLAUSIUS Karl-Arnold-Stiftung'sta.

GRILL luennoi 15. lokakuuta Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja toiminnasta 35 saksalaiselle sotilaille, jotka osallistuivat Karl-Arnold-Stiftung'n (Königswinter) järjestämään seminaariin.

Tina NILSSON esitteli 15. lokakuuta Euroopan oikeusasiamiehen toimintaa oikeustieteen opiskelijoille Århusin yliopistosta Tanskasta. Tapaaminen järjestettiin Brysselissä, ja esitelmän jälkeen kuulijat saivat esittää kysymyksiä.

GRILL luennoi 22. lokakuuta Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja toiminnasta noin 30 saksalaiselle rehtorille ja kouluviranomaiselle, jotka osallistuivat Oberpfalzin aluehallituksen (Regierung der Oberpfalz) järjestämälle Strasbourgin matkalle. Osallistujien mukana oli Heribert STAUTNER.

MARTÍNEZ ARAGÓN esitteli 23. lokakuuta Euroopan oikeusasiamiehen toimintaa ruotsalaisten poliittisten aktivistien ryhmälle, jonka Euroopan parlamentin ruotsalaisten sosiaalidemokraattien ryhmä oli kutsunut Strasbourgiin.

GRILL luennoi 17. marraskuuta Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja toiminnasta noin 15:lle Saksan kansalaiselle ja yhdelle toimittajalle seminaarissa, jonka järjesti Bildungswerk für Demokratie, soziale Politik und Öffentlichkeit -yhdistys (Düsseldorf). Ryhmää johti Wiltraud TERLINDEN.

DIAMANDOUROS esitteli työtään 18. joulukuuta Kreikasta saapuneelle tohtorien ja opiskelijoiden ryhmälle, jonka Euroopan parlamentin jäsen Dimitris TSATSOS oli kutsunut Strasbourgiin. DIAMANDOUROS puhui erityisesti oikeusasiamiesten aloitteellisesta roolista kansalaisten oikeuksien suojaamisessa.

GRILL luennoi 18. joulukuuta Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja toiminnasta ehdokasvaltioista saapuneen, noin 20 nuoren diplomaatin ryhmälle Ranskan ulkoasiainministeriön ja Centre des études européennes -keskuksen järjestämässä seminaarissa Strasbourgissa. Ryhmää opasti Sarah KEATING.

6.4 SUHTEET TIEDOTUSVÄLINEISIIN

Philippe GELIE Le Figaro -lehdestä haastatteli SÖDERMANia puhelimitse 13. tammikuuta. Haastattelussa käsiteltiin SÖDERMANin seitsenvuotista uraa Euroopan oikeusasiamiehenä, ja erityisesti keskityttiin oikeusasiamiehen ja toimielinten välisiin suhteisiin.

Maria MAGGIORE haastatteli SÖDERMANia 14. tammikuuta Euronews-ohjelmaan. Ohjelman tarkoituksena oli selvittää oikeusasiamiehen työtä katsojille esittelemällä tapauksia, joita oikeusasiamies oli käsitellyt. SÖDERMAN esitteli toimittajalle pääasialliset toiminta-alansa ja kertoi lyhyesti tärkeimmistä saavutuksistaan Euroopan oikeusasiamiehenä.

Melanie RAY BBC Television -yhtiöstä haastatteli SÖDERMANia 14. tammikuuta. Haastattelu näytettiin osana ajankohtaisohjelmaa, jossa käsiteltiin uuden Euroopan oikeusasiamiehen valintaa.

SÖDERMAN antoi 20. tammikuuta haastattelun komission Belgian edustuston kuukausittain julkaistavan Eurinfo-lehden toimittajalle Alain DEFAUX'ILLE. DEFAUX kyseli SÖDERMANilta tämän kokemuksista ensimmäisenä Euroopan oikeusasiamiehenä.

Alfonza SALAMONE haastatteli SÖDERMANia 23. tammikuuta Belgian yleisradio RTBF:n ohjelmaan "Rond Point Schuman". Haastattelun tarkoituksena oli esitellä palveluja, joita Euroopan oikeusasiamies tarjoaa kansalaisille.

SÖDERMAN antoi 10. helmikuuta haastattelun ruotsalaiselle toimittajalle Charlie NILSSONille Smålandstidningen-sanomalehdestä. NILSSON kyseli oikeusasiamieheltä, millainen vaikutelma tällä oli unionin toimielimistä ja millaista oli tutkia Euroopan kansalaisten kanteluja.

Samoin 10. helmikuuta SÖDERMAN antoi haastattelun Strasbourgissa suomalaiseen Kauppalehteen. Häntä haastatteli Kauppalehden Brysselin kirjeenvaihtaja Mirjami SAARINEN.

Oikeusasiamies antoi 11. helmikuuta haastattelun Ruotsin suurimman päivälehdessä Dagens Nyheterin toimittajalle Sigrid BÖELLE. BÖE kyseli, millaisia kokemuksia oikeusasiamiehellä oli ollut kansalaisten kanteluja tutkiessaan ja miten unionin toimielimet vaikuttivat oikeusasiamiehen mielestä kehittyneen tämän toimikaudella.

Saksan uutistoimiston DPA:n Brysselin kirjeenvaihtaja Thorsten SCHÄFER haastatteli Euroopan oikeusasiamiestä 18. helmikuuta. SCHÄFERiä kiinnosti SÖDERMANin työ oikeusasiamiehenä vuodesta 1995 ja hän halusi tietää, minkä tyyppisiä kanteluja tämä oli tutkinut.

SÖDERMAN antoi 26. helmikuuta haastattelun Euroopan komission sisäisen Commission en Direct -uutislehtisen toimittajalle Denis MC GOWANille. MC GOWAN kyseli oikeusasiamieheltä tämän työstä vuodesta 1995 lähtien ja siitä, miten toimielimet olivat kehittäneet hallintoaan tuona aikana.

Tanskalaisen "Orientering" -radio-ohjelman Euroopan-toimittaja Jens REIERMANN haastatteli SÖDERMANia 27. helmikuuta. Haastattelussa keskityttiin ehdotuksiin, joita oikeusasiamies oli tehnyt Eurooppa-valmistelukunnalle, ja erityisesti ihmisoikeuksiin ja avoimuuteen.

Vieraillessaan Tukholmassa SÖDERMAN antoi 3. maaliskuuta haastattelun toimittaja Lennart LUNDBERGille Ruotsin kirkon Kyrkans Tidning -viikkolehdestä. Myöhemmin samana päivänä Lars STRÖMAN haastatteli häntä Europa-Posten-lehteen.

Tukholman Pressens-hus-talolla järjestettiin 4. maaliskuuta työpäivällinen aiheesta "Avoimuus Euroopan unionissa". Tilaisuuteen osallistui joukkotiedotusvälineiden toimittajia ja johdon asiantuntijoita, muiden muassa Nils FUNCKE, Anders AHLBERG, Per HULTENGÅRD, Åke WREDÉN, Hans SCHÖIER, Kersti ROSÉN, Josefin SANDSTEDT, Anders R. OLSSON, Gunnel ARRBÄCK, Barbro FISCHERSTRÖM, Olof KLEBERG, Lena HÖRNGREN, Niklas EKDAL, Torbjörn VON KROGH, Jan STRID, Micke GULLIKSSON ja Per HULTENGÅRD. Oikeusasiamies puhui avoimuudesta ja oikeudesta saada tietoja.

SÖDERMAN järjesti 24. maaliskuuta lehdistölounaan Brysselissä esitelläkseen vuoden 2002 vuosikertomuksensa ja päättääkseen kautensa oikeusasiamiehenä. Lounaalle osallistuivat seuraavat 15 toimittajaa: Nicola SMITH (Epolitix), Lisbeth KIRK (EU Observer), Lorena GARCÍA (Aquí Europa), Brian BEARY (Euroapean Report), Dirk DE WILDE (Belga), Heleen PAALVAST (Algemeen Nederlands Persbureau), Damian CASTANO (EFE), Cornelia BOLESCH (Süddeutsche Zeitung), Michael JUNGWIRTH (Kleine Zeitung), Henk VAN OOSTRUM (Het Financieele Dagblad), Rory WATSON (The Times), Marizandra OZOLINS (Tagblatt), Martin BANKS (Euroapean Voice), Brandon MITCHENER (The Wall Street Journal Europe) ja Ralph ATKINS (Financial Times). Tilaisuuteen osallistuivat myös Ian HARDEN, Olivier VERHEECKE, Ben HAGARD, Murielle RICHARDSON ja Rosita AGNEW oikeusasiamiehen toimistosta. SÖDERMANin seitsenvuotisesta urasta oikeusasiamiehenä oli koottu PowerPoint-esitys. Esityksen jälkeen oikeusasiamies vastaili esitettyihin kysymyksiin.

Kahdeksan suomalaista toimittajaa osallistui oikeusasiamiehen järjestämälle lehdistöaamiaiselle 25. maaliskuuta. Mukana olivat Marko RUONOLA ja Tuomas SAVONEN Suomen tietotoimistosta; Anne AUTIO, Jonas JUNGAR ja Jussi SEPPÄLÄ Ylestä; Petteri TUOHINEN Helsingin Sanomista; Maija LAPOLA Turun Sanomista ja Mirjami SAARINEN Kauppalehdestä. Oikeusasiamiehen toimistosta tilaisuuteen osallistuivat Benita BROMS, Ben HAGARD, Murielle RICHARDSON sekä Rosita AGNEW. Oikeusasiamies puhui työstään kuluneiden 7 vuoden aikana. Tämän jälkeen esitettiin yleiskatsaus oikeusasiamiehen saavutuksiin PowerPoint-esityksenä. Aamiaisen jälkeen Jussi SEPPÄLÄ haastatteli oikeusasiamiestä YLEen ja Petteri TUOHINEN Helsingin Sanomiin.

DIAMANDOUROS piti 2. huhtikuuta yhteisen lehdistötilaisuuden hallintouudistuksesta vastaavan komission varapuheenjohtajan Neil KINNOCKin kanssa. KINNOCK toivotti uuden oikeusasiamiehen tervetulleeksi ja esitteli pääpiirteittäin toimenpiteet, joita komissio oli toteuttanut vastauksena oikeusasiamiehen aikaisempiin suosituksiin. DIAMANDOUROS esitti kolme tärkeintä velvollisuuttaan Euroopan oikeusasiamiehenä: jatkaa edeltäjänsä työtä, edistää laajentumisen onnistumista ja tiedottaa kansalaisille näiden oikeuksista. Tämän jälkeen hän vastaili toimittajien kysymyksiin laajentumisesta ja siitä, miten lisätään tietoa kansalaisen oikeudesta kannella oikeusasiamiehelle, sekä mahdollisesta oikeusasiamiehen toimivaltuuksien laajentamisesta.

Helen SEENEY Deutsche Welle Radion englanninkielisestä yksiköstä haastatteli DIAMANDOUROSia puhelimitse 7. toukokuuta. Hän kyseli oikeusasiamiehen tehtävistä ja toimivaltuuksista sekä siitä, miten oikeusasiamies voi tehdä Euroopan unionista merkittävemmän tavallisten kansalaisten kannalta.

Daily Telegraphin oikeustoimittaja Joshua ROZENBERG haastatteli DIAMANDOUROSia 12. toukokuuta. ROZENBERG kyseli oikeusasiamieheltä, miten laajalti yleisö oli tietoinen tämän työstä, mitä tämä ajatteli Euroopan tulevaisuudesta ja mitä kokemusta tällä oli ennen Euroopan oikeusasiamieheksi ryhtymistä.

Euroapean Voice -lehden toimittaja Martin BANKS haastatteli DIAMANDOUROSia 13. toukokuuta. BANKS keskittyi oikeusasiamiehen näkemyksiin unionin laajentumisesta ja kysyi, miten oikeusasiamies voisi lisätä työnsä tunnettuutta ehdokasvaltioissa. DIAMANDOUROS vastasi lisäksi kysymyksiin elämästään ennen Euroopan oikeusasiamieheksi ryhtymistä, jotta lehdessä voitiin esittää hänestä henkilökuva.

Oikeusasiamies osallistui 20. toukokuuta radiohaastatteluun ohjelmassa nimeltä Europe Magazine, joka lähetettiin Deutsche Wellen ranskalaisella kanavalla. Toimittaja Elisabeth CADOT kyseli oikeusasiamieheltä, minkä tyyppisiä kanteluja tälle jätettiin, miten kauan kantelun tutkiminen kesti ja mitä toimivaltuuksia oikeusasiamiehellä oli.

Dernières Nouvelles d'Alsacen Marie-Claude HARRAER haastatteli DIAMANDOUROSia Strasbourgissa 20. toukokuuta. Toimittaja kyseli DIAMANDOUROSilta tämän aikaisemmasta kokemuksesta oikeusasiamiehenä ja hänen ensivaikutelmistaan Euroopan oikeusasiamiehen työssä ja Strasbourgin kaupungissa.

Varsovassa Puolassa pidettiin konferenssi aiheesta ”Oikeusasiamies ja Euroopan unionin oikeus” pidetyn konferenssin yhteydessä Euroopan oikeusasiamies, professori P. Nikiforos DIAMANDOUROS sekä Puolan oikeusasiamies, professori Andrzej ZOLL pitivät 30. toukokuuta yhteisen lehdistötilaisuuden, johon osallistui vajaan viisitoista toimittajaa. Oikeusasiamiehet selvittivät pääpiirteittäin konferenssin järjestämisen syitä ja keskustelujen aiheita (ks. kohta 5.4). Professori DIAMANDOUROS esitteli strategian, jota hän noudattaisi toimiessaan kansallisten oikeusasiamiesten kanssa tavoittaakseen Euroopan kansalaiset, ja ilmoitti aikomuksestaan vierailla kaikissa ehdokasvaltioissa tulevan vuoden aikana.

DIAMANDOUROS antoi 15. heinäkuuta haastattelun itävaltalaiselle toimittajalle Tansel TERZIOGLULLE. DIAMANDOUROS selosti painopistealueitaan Euroopan oikeusasiamiehenä ja esitteli näkemyksiään ehdotuksesta Euroopan perustuslaiksi.

Samoin 15. heinäkuuta DIAMANDOUROS järjesti kaksi tapaamista Brysselissä työskentelevien toimittajien kanssa keskustellakseen Euroopan perustuslaista, avoimuudesta ja laajentumisesta. Ensimmäiseksi hän tapasi uutistoimistojen ja verkkouutislehtien kirjeenvaihtajat Brian BEARYn (European Report), Maria DAVIDSSONin (Ruotsin uutistoimisto) Honor MAHONYN (EU Observer) ja Nicola SMITHin (EUPolitix). Tämän jälkeen hän tapasi valtakunnallisten sanomalehtien kirjeenvaihtajat Rory WATSONin (The Times), Michael STABENOWin (Frankfurter Allgemeine Zeitung), Minna NALBANTOGLUN (Helsingin Sanomat) ja John PRIDEAUX’n (Financial Times).

DIAMANDOUROS antoi 15. heinäkuuta haastattelun La Quinzaine Européenne-lehden toimittajalle Alain DREMIERELLE. Haastattelun tarkoituksena oli laatia henkilökuva oikeusasiamiehestä. DREMIERE keskittyi oikeusasiamiehen siihenastisiin kokemuksiin ja hänen tavoitteisiinsa virassa.

Björn MÅNSSON haastatteli DIAMANDOUROSia 8. syyskuuta tämän vieraillessa Suomessa ruotsinkielisen TV4:n uutisohjelmaan. Haastattelu lähetettiin myöhemmin samana päivänä iltauutisissa.

DIAMANDOUROS järjesti 9. syyskuuta lehdistötilaisuuden, jota johti Euroopan komission Suomen edustuston päällikkö Timo MÄKELÄ. Tilaisuuteen osallistui yli 20 toimittajaa, jotka edustivat uutistoimistoja, sanomalehtiä, televisiokanavia ja radioasemia. DIAMANDOUROS esitteli Euroopan oikeusasiamiehen työtä, selosti painopistealueitaan pääpiirteittäin ja selvitti tiedotuskierröksensä tavoitteet. Toimittajat esittivät kysymyksiä avoimuudesta ja asiakirjojen saamisesta tutustuttavaksi, odotettavissa olevasta kantelujen vuotuisesta lukumäärästä unionin laajentumisen jälkeen ja ehdotuksesta sopimukseksi Euroopan perustuslaista.

Lehdistötilaisuuden jälkeen DIAMANDOUROSia haastattelivat Jouni MÖLSÄ Suomen suurimmasta päivälehdestä, Helsingin Sanomista, ja Risto PAANANEN Europa Magazine-lehdestä.

DIAMANDOUROS antoi 10. syyskuuta klo 7.15 suoran televisiohaastattelun Suomen suosituimmassa aamuohjelmassa MTV3-kanavalla. DIAMANDOUROSia haastateltiin yhdessä ensimmäisen Euroopan oikeusasiamiehen Jacob SÖDERMANin kanssa. Haastattelussa käsiteltiin muun muassa SÖDERMANin tärkeimpiä saavutuksia ja DIAMANDOUROSin tulevia painopistealueita Euroopan oikeusasiamiehenä.

Viron oikeuskansleri Allar Jõks ja Nikiforos Diamandouros lehdistötilaisuudessa.
Tallinna, Viro, 11. syyskuuta 2003.

Vieraillessaan Virossa DIAMANDOUROS järjesti 11. syyskuuta lehdistötilaisuuden Viron oikeuskanslerin kokoushuoneessa. Lehdistötilaisuutta johti Viron oikeuskansleri Allar JÕKS. Tilaisuuteen osallistui noin 10 toimittajaa, jotka edustivat uutistoimistoja, sanomalehtiä, televisiokanavia ja radioasemia. DIAMANDOUROS esitteli Euroopan oikeusasiamiehen työtä, selosti painopistealueitaan pääpiirteittäin ja selvitti tiedotuskierroksensa tavoitteet. Suurin osa toimittajien esittämistä kysymyksistä koski Euroopan unioni laajentumista.

Lehdistötilaisuuden jälkeen DIAMANDOUROSia haastateltiin Kuku Raadiossa, joka on Viron suurin yksityinen radioasema. Lisäksi häntä haastatteli Andres PULVER Viron suurimmasta alueellisesta päivälehdestä, Virumaa Teatajasta.

Alankomaalaisen NRC Handelsblad -lehden Euroopan-toimittaja Michèle DE WAARD haastatteli oikeusasiamiestä 23. syyskuuta. Haastattelussa keskityttiin oikeusasiamiehen tehtäviin, Euroopan perustuslakiin ja laajentumiseen.

DIAMANDOUROS puhui 24. syyskuuta Suomen tietotoimiston MARKO RUONALALLE, Het Financieele Dagblad -lehden Hendrikus VAN OOSTRUMILLE ja Stuttgarter Zeitung -lehden Thomas GACKILLE Euroopan parlamentin mietinnöstä, jossa käsiteltiin oikeusasiamiehen toimintaa vuonna 2002. Tapaamisen aikana DIAMANDOUROS selvitti näkemystään siitä, että Euroopan perustuslaissa on tärkeää mainita tuomioistuineläytöksen ulkopuoliset oikaisukeinot.

DIAMANDOUROS osallistui 22. lokakuuta päivälliselle, joka järjestettiin 13 kreikkalaiselle toimittajalle Strasbourgissa. DIAMANDOUROS puhui oikeusasiamiehen roolista parannettaessa kansalaisten ja hallintoviranomaisten välisiä suhteita. Päivällistä isännöi suurlähettiläs Athanassios THEODORACOPOULOS, Kreikan pysyvä edustaja Euroopan neuvostossa. Päivälliselle osallistuivat myös Kreikan Euroopan neuvoston pysyvän edustuston lehdistöpäällikkö Dimitris KOUSTAS ja Euroopan parlamentin Ateenan tiedotustoimiston päällikkö George KASSIMATIS.

Chrysostomos BIKATSIK haastatteli DIAMANDOUROSia 23. lokakuuta Kreikan valtakunnallisen television ET-1-kanavalle. DIAMANDOUROS puhui oikeusasiamiehen tehtävistä ja kansalaisten oikeuksista.

Euroopan oikeusasiamies esitteli 23. lokakuuta toimintaansa 18 toimittajalle Suomesta, Ruotsista, Islannista ja Norjasta. Esitelmä oli osa toimittajien kahdeksanviikkoista seminaaria, jonka järjesti Pohjoismainen toimittajakeskus (Nordisk Journalistcenter) Århusissa. Vilkkaan keskustelutilaisuuden aikana oikeusasiamies vastasi kysymyksiin avoimuudesta, syrjinnästä ja suhteista muihin toimielimiin.

Unkarilaisen Magyar Hírlap-päivälehden toimittaja Mercédesz GYÜKERI haastatteli oikeusasiamiestä 27. lokakuuta tämän vieraillessa Unkarissa. DIAMANDOUROS vastaili kysymyksiin Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä, hänen suhteistaan Unkarin oikeusasiamiehiin, ehdotuksesta Euroopan perustuslaiksi ja ongelmista, jotka ehdokasvaltioiden on ratkaistava ennen unionin liittymistä.

Oikeusasiamies antoi 28. lokakuuta televisiohaastattelun Unkarin valtion rahoittamalle MTV-asetalle. MTV:n politiikan toimittaja BORBALA kysyi oikeusasiamieheltä muutoksista, joita hän odotti laajentumisen aiheuttavan, sekä siitä, miten hän tutkisi Unkarista saapuvia kanteluja, minkä tyyppisiä kanteluja hänelle tuli ja kuinka paljon. Lisäksi toimittaja kyseli hyvän hallintotavan säännöstöstä. Tämän jälkeen oikeusasiamies antoi haastattelun MTV:n ulkomaan toimittajalle Robert NEMETHille. Tämä kysyi oikeusasiamieheltä kansallisista oikeusasiamiehistä Euroopan unionin jäsenvaltioissa ja ehdokasvaltioissa, huonosta hallinnosta sekä siitä, miten kantelut tutkitaan.

Nikiforos Diamandouros Unkarin television haastateltavana. Budapest, Unkari, 28. lokakuuta 2003.

Myöhemmin samana päivänä oikeusasiamies antoi tiedotusvälineille kaksi muutakin haastattelua: häntä haastattelivat unkarilaisen HVG-viikkolehden toimittaja Béla FINCZICZKI ja Népszabadság-päivälehden toimittaja László SZOCS. Haastatteluissa keskityttiin muutoksiin, joita laajentuminen toisi oikeusasiamiehen työhön.

Iltapäivällä Euroopan oikeusasiamies osallistui lehdistötilaisuuteen, jota johti kansalaisoikeuksista vastaava Unkarin parlamentin oikeusasiamies LENKOVICS. Lehdistötilaisuuteen osallistui parikymmentä ihmistä. DIAMANDOUROS esitteli Euroopan oikeusasiamiehen työtä, selosti painopistealueitaan pääpiirteittäin ja selvitti tiedotuskierröksensä tavoitteet. LENKOVICS täydensi esitystä vertaamalla Euroopan oikeusasiamiehen ja Unkarin oikeusasiamiesten työtä.

Oikeusasiamiehen lehdistöpäällikkö Rosita AGNEW antoi 14. marraskuuta haastattelun saksalaiselle opiskelijalle Cornelia METZIGille. AGNEW vastasi kysymyksiin oikeusasiamiehen tiedotuspolitiikasta ja lehdistöpäällikön tehtävistä. METZIG laati artikkelia nuorten toimittajien kilpailuun.

Unkarin parlamentin oikeusasiamies (yksilön oikeudet) Barnabás Lenkovics, Nikiforos Diamandouros ja Unkarin parlamentin oikeusasiamies (kansalaisoikeudet ja etnisten vähemmistöjen oikeudet) Jenő Kaltenbach lehdistötilaisuudessa. Budapest, Unkari, 28. lokakuuta 2003.

Euroopan oikeusasiamies tapasi 17. marraskuuta saksalaisen elokuvatuottajan Leo LINDERin keskustellakseen "User's Guide to Europe" -nimisestä hankkeesta. Euroopan oikeusasiamiehen työtä tullaan esittelemään opetusvideolla, jossa selvitetään, mitä Euroopan unionin kansalaiset voivat tehdä saadakseen äänensä kuuluville.

Euroopan oikeusasiamies antoi 18. marraskuuta haastattelun Koos VAN HOUDTILLE alankomaalaisessa Binnenlands Bestuur -lehdessä ilmestynyttä artikkelia varten. Haastattelussa käsiteltiin muun muassa demokratiaa ja oikeusasiamiehen tehtäviä, hallinnon uudistusta ja avoimuutta.

DIAMANDOUROS antoi 18. marraskuuta useita haastatteluja Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä seuraaville kreikkalaisille toimittajille: Kreikan Kanali Voulis -televisiokanavan toimittajalle Alexandra ANASTASOPOULOUlle, Kreikan valtakunnallisen NET-televisiokanavan toimittajalle Alexandra CHRISTAKAKille ja Saksan kreikankielisen radiokanavan toimittajalle Ioannis PAPADIMITRIOUlle.

DIAMANDOUROS antoi 24. marraskuuta laajan haastattelun työstään BBC World Service Greek Sectionin toimittajalle Metta TSIKRIKAlle.

Joulukuun 9. päivänä useita toimittajia televisiokanavilta, radioasemilta ja sanomalehdistä oli läsnä raportoimassa Euroopan oikeusasiamiehen saapumista Maltalle. Maltan vierailunsa aikana DIAMANDOUROS antoi lukuisia laajoja haastatteluja muun muassa the Times of Malta -sanomalehteen, di-ve news -verkkouutislehteen, L-Ewropej-televisio-ohjelmaan ja Radio 101's -aseman "Mill-Ewropa"-ohjelmaan.

DIAMANDOUROS järjesti 11. joulukuuta lehdistötilaisuuden Euroopan komission lähetystössä Ta'Xbiexissa. Lehdistötilaisuuteen osallistui noin 10 toimittajaan Maltan televisiokanavilta, radioasemilta ja sanomalehdistä.

Nikiforos Diamandouros lehdistötilaisuudessa. Ta' Xbiex, Malta, 11. joulukuuta 2003.

Lehdistöpäällikkö Rosita AGNEW antoi 11. joulukuuta haastattelun Sarah TALVARD'lle Euroopan oikeusasiamiehen tiedotuspolitiikasta. TALVARD kyseli oikeusasiamiehen tiedotuspolitiikan tavoitteista ja tiedotuspolitiikan toteuttamisessa käytetyistä välineistä tarkoituksenaan laatia yliopisto-opintoihin kuuluva, kansalaisuutta käsittelevä essee.

6.5 SÄHKÖINEN VIESTINTÄ

Euroopan oikeusasiamiehen verkkopalvelut vakiintuivat vuonna 2003. Oikeusasiamiehen kotisivuille on lisätty uutta tietoa ja useita osioita on laajennettu.

SÄHKÖINEN KANTELULOMAKE

Huhtikuussa 2001 kotisivuille lisättiin sähköisesti toimitettava kantelulomake kahdella kielellä. Siitä lähtien sähköisesti lähetettyjen kantelujen osuus on kasvanut jatkuvasti. Vuonna 2003 Internetin välityksellä tehtyjen kantelujen osuus oli lähes puolet kaikista oikeusasiamiehelle tehdyistä kanteluista, eli osuus kasvoi hieman vuoteen 2002 verrattuna. Vuonna 2001 kolmannes kanteluista tehtiin Internetin välityksellä, vuonna 2000 hieman vajaa neljännes ja vuonna 1999 vain kuudesosa.

Euroopan oikeusasiamies sai sähköpostitse pääosoitteeseensa yli 2 500 tiedustelua. Luku on pienempi kuin vuonna 2002 tulleiden tiedusteluiden määrä (3 717), mutta jos mukaan ei lasketa molempina vuosina lähetettyjä joukkovastauksia (vuonna 2002 saatiin yli 1 600 sähköpostiviestiä Prestige-öljysäiliöaluksen uppoamisesta), yksittäisten vastausten lukumäärä oli kumpanakin vuonna noin 2 000.

Vuoden 2003 alussa Euroopan oikeusasiamies sai Euroopan unionin kansalaisilta yli 300 sähköpostiviestiä taisteluhärkien kasvattajille myönnettyistä tuista. Vaikka asia ei kuulunut oikeusasiamiehen toimivaltaan, jokaiseen sähköpostiviestiin vastattiin ja kaikille kerrottiin mahdollisuudesta esittää vetoamus Euroopan parlamentille.

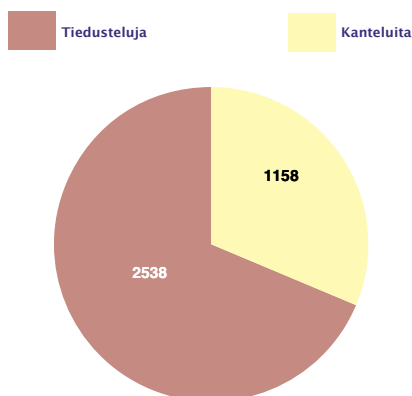

KOTISIVUJEN KEHITTYMINEN

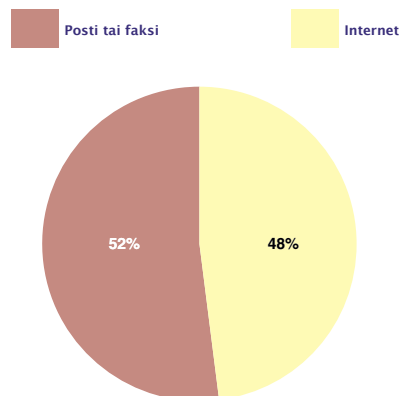
Vuoden 2003 aikana Euroopan oikeusasiamiehen kotisivuja alettiin kehittää vuonna 2004 tapahtuvaa Euroopan unionin laajentumista varten. Sivut koodattiin uudelleen, jotta Euroopan unionin uusien virallisten kielten kaikki kirjainmerkit näkyisivät näytöllä oikein, ja uusilla kielillä laadittiin muutamia uusia sivuja. Joulukuussa 2003 Euroopan oikeusasiamiehen kotisivuille lisättiin uusi 11 kielen osio, jossa esitellään Euroopan oikeusasiamiehen omasta aloitteestaan käynnistämää tutkimusta vammaisten sopeutumisesta Euroopan komissiossa.

Jotta Euroopan oikeusasiamiehen kotisivut pysyisivät varmasti Euroopan unionin verkkosivujen kärkikastissa, Euroopan oikeusasiamiehen toimisto osallistui koko vuoden 2003 ajan toimielinten yhteisen Internet-toimituskomitean CEiii:n toimintaan. Euroopan oikeusasiamiehen toimisto osallistui vuonna 2003 myös Euroopan parlamentin Internet-toimituskomitean toimintaan.

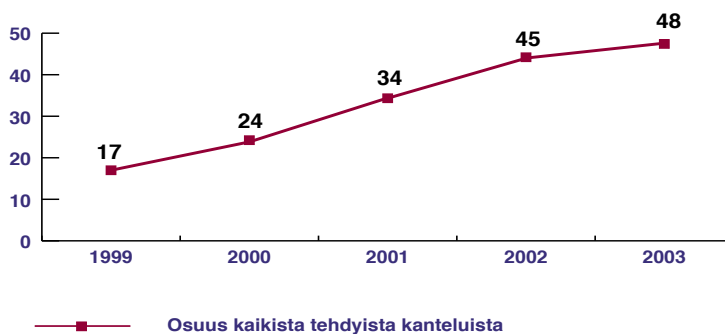
Vastatut sähköpostiviestit 2003

Internetin välityksellä tehtyjen kantelujen osuus vuonna 2003

Internetin välityksellä tehtyjen kantelujen osuuden kasvu

Tiivistelmä

1 Johdanto

2 Kantelut oikeusasiamiehelle

3 Päätökset tutkimuksen jälkeen

4 Suhteet euroopan unionin muihin toimielimiin

5 Oikeusasiamiehen suhteet oikeusasiamiehiin ja vastaaviin elimiin

6 Tiedotustoiminta

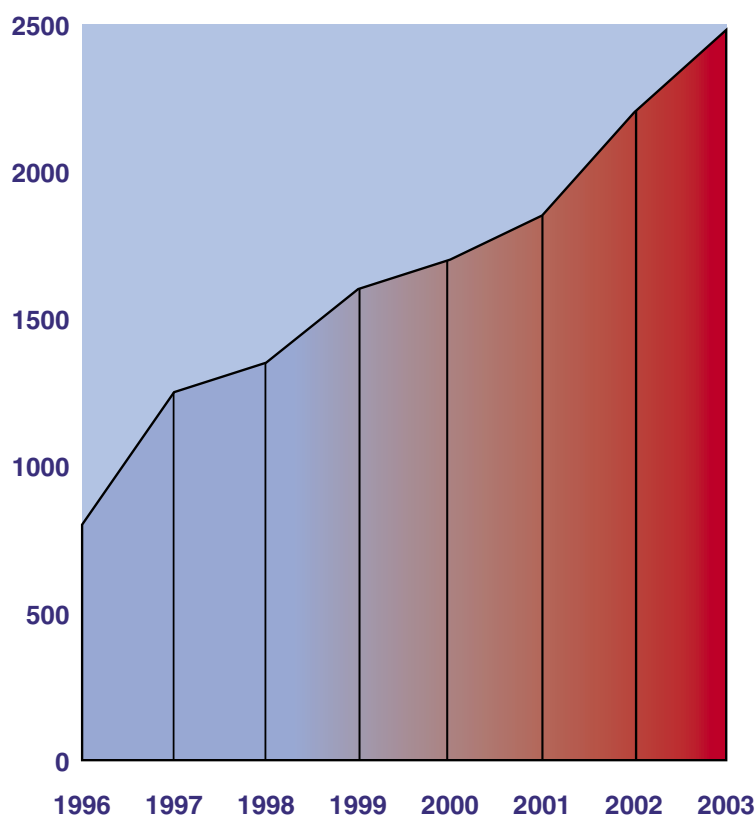
Liitteet

A TILASTOTIETOJA OIKEUSASIAMIEHEN TYÖSTÄ VUONNA 2003

1 VUODEN 2003 AIKANA TUTKITUT TAPAUKSET

1.1	TAPAUSTEN KOKONAISMÄÄRÄ VUONNA 2003	2611
	– kantelut ja tutkimukset, joita ei ollut päätetty 31.12.2002	170 ¹
	– vuonna 2003 saapuneet kantelut	2436
	– tutkimukset oikeusasiamiehen omasta aloitteesta	5

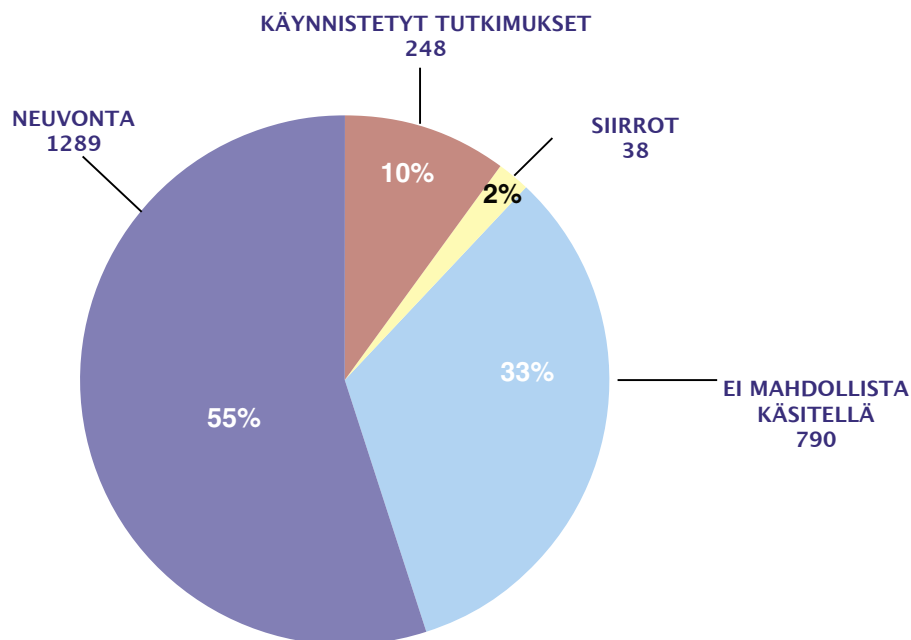
Kantelujen määrän kasvu vuosina 1996–2003

¹ Näistä yksi oli oikeusasiamiehen omasta aloitteesta käynnistetty tutkimus ja 109 tutkittavaksi otettuja kanteluita.

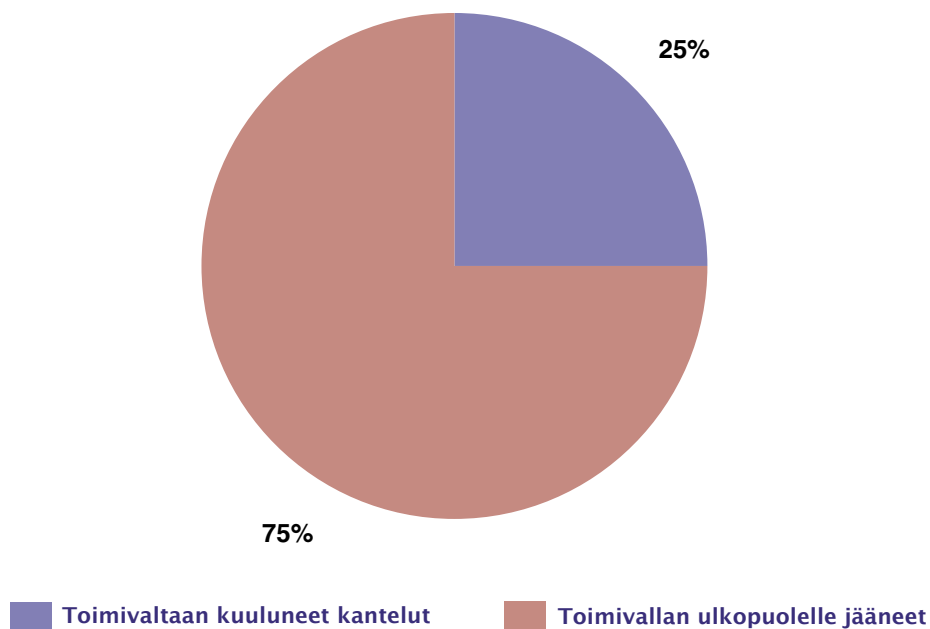
1.2 TUTKITTAVAKSI OTTAMISTA KOSKEVA KÄSITTELY SAATETTU
LOPPUUN95%

1.3 KANTELUIJEN LUOKITTELU

1.3.1 Oikeusasiamiehen soveltaman toimintatavan mukaan

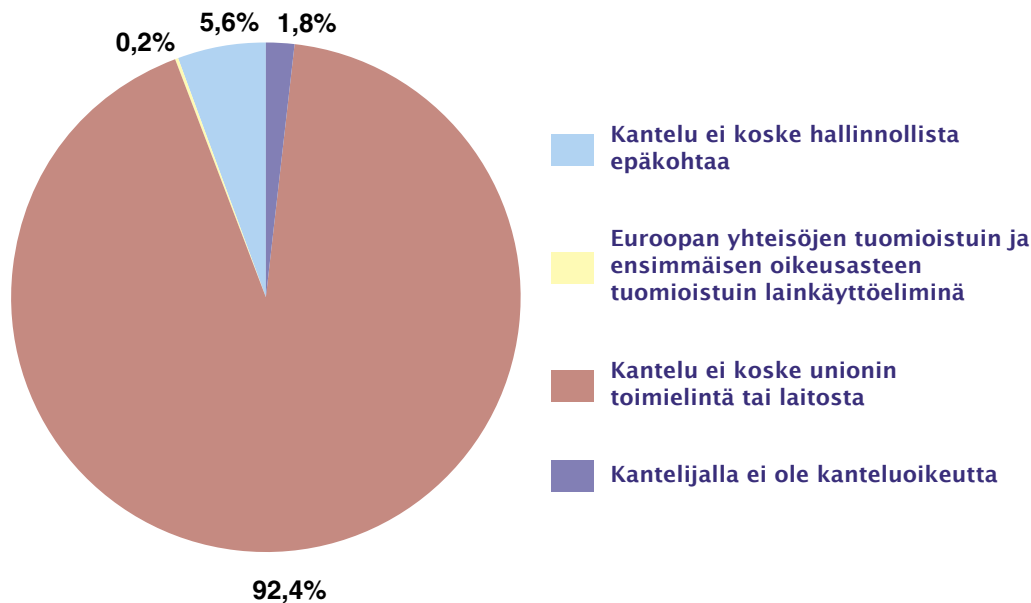

1.3.2 Oikeusasiamiehen toimivallan mukaan

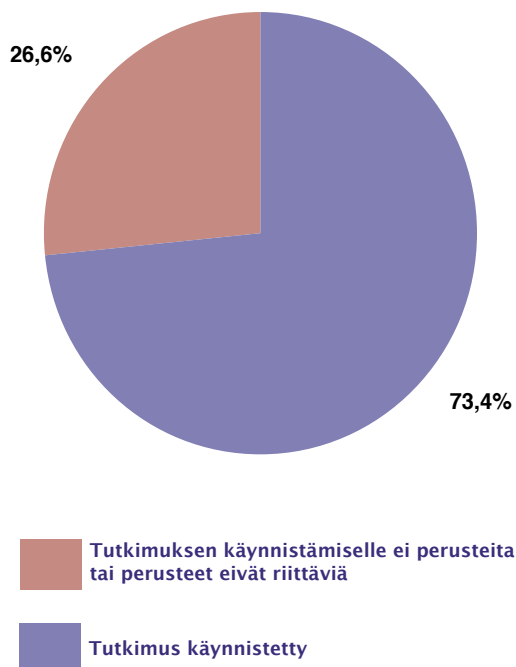

Toimivallan ulkopuolelle jääneet kantelut

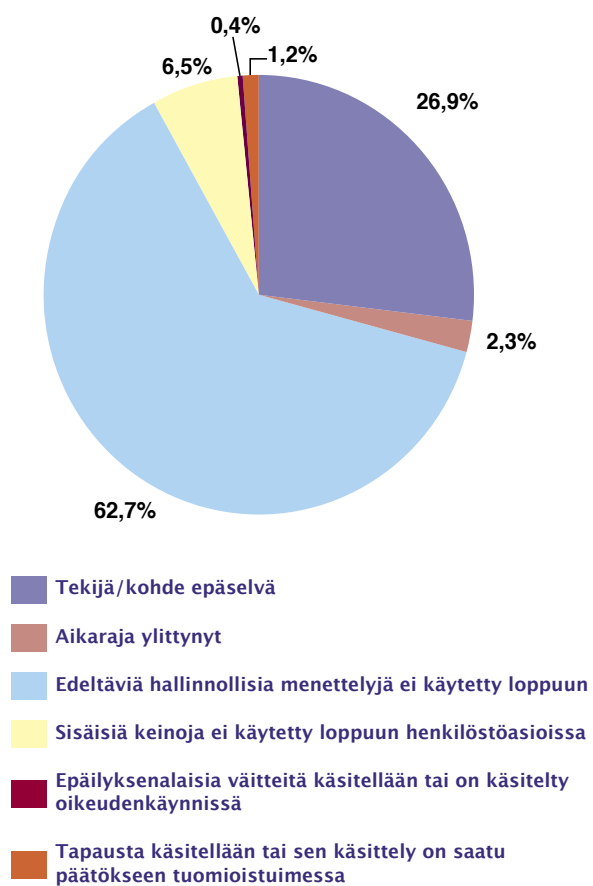

Toimivaltaan kuuluneet kantelut

– Kantelut, jotka voitiin ottaa tutkittavaksi

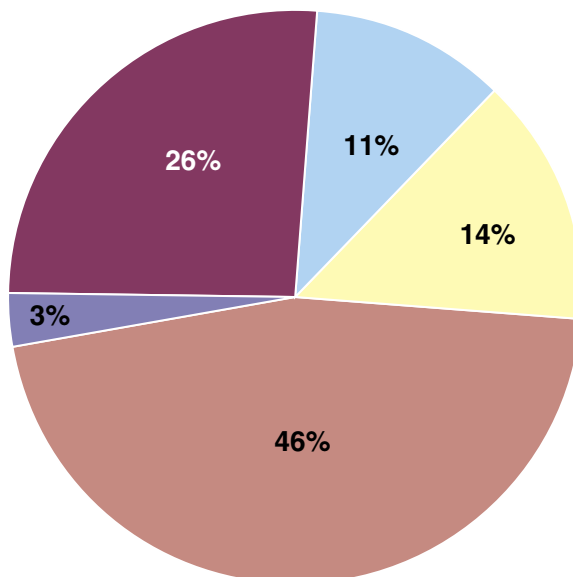

– Kantelut, joita ei voitu ottaa tutkittavaksi

2 SIIRROT JA NEUVONTA

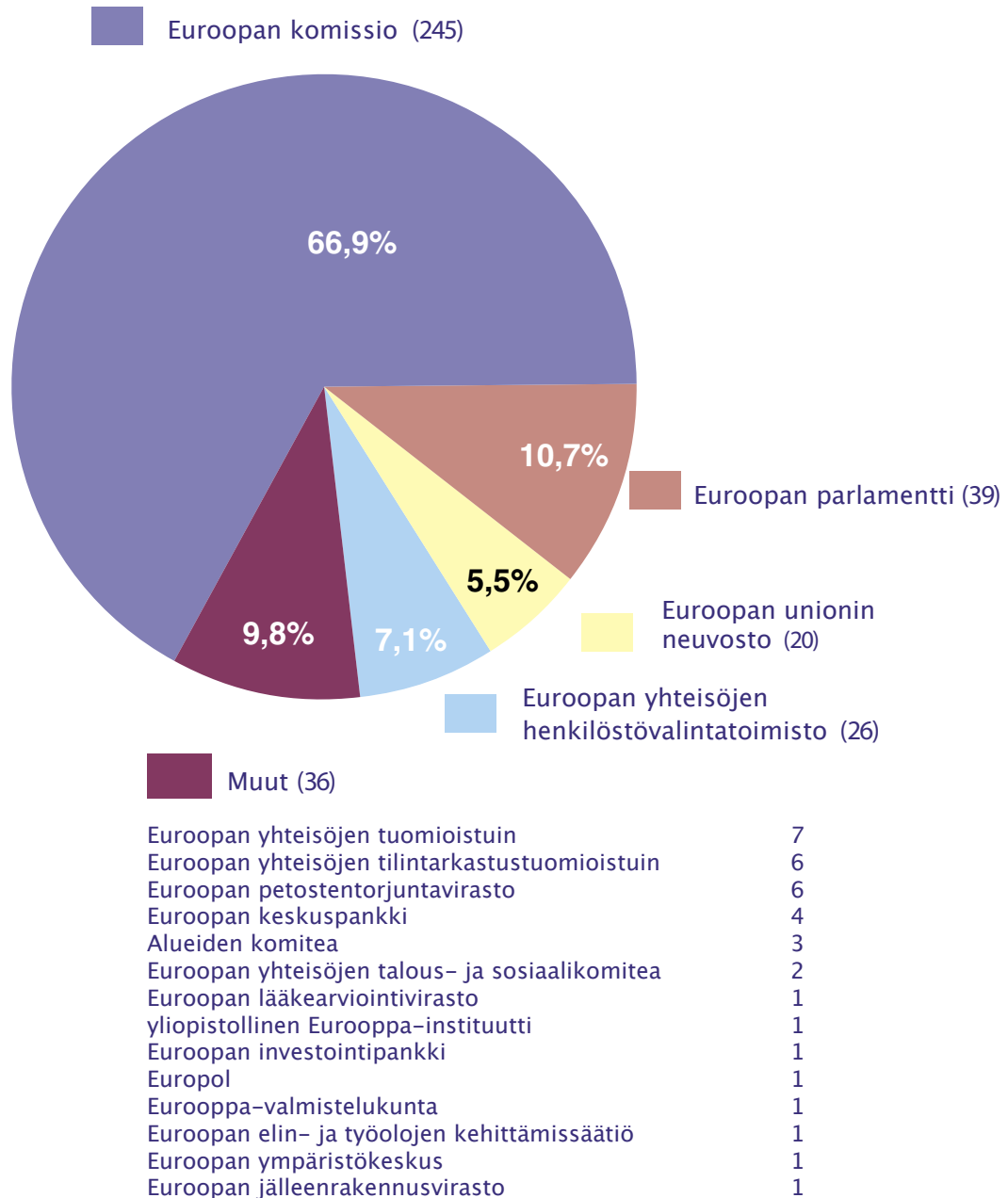
- Kantelijaa kehoitettu kääntymään kansallisen tai alueellisen oikeusasiamiehen puoleen tai esittämään vetoomus (616)
- Kantelijaa kehoitettu kääntymään Euroopan komission puoleen (189)
- Kantelijaa kehoitettu esittämään vetoomus Euroopan parlamentille (143)
- Kantelijaa kehoitettu kääntymään jonkin muun elimen puoleen (341)
- Siirrot (38)
 - Euroopan parlamentille (6)
 - Euroopan komissiolle (7)
 - kansalliselle tai alueelliselle oikeusasiamiehelle (25)

3 VUODEN 2003 AIKANA KÄYNNISTETYT TUTKIMUKSET 363

Vuonna 2003 Euroopan oikeusasiamies tutki 363 tapausta. Niistä 253 oli tapauksia, joiden tutkinta käynnistettiin vuonna 2003 (viisi näistä käynnistettiin oikeusasiamiehen omasta aloitteesta) ja 110 oli tapauksia, joiden tutkintaa ei ollut päätetty 31.12.2002.

3.1 TOIMIELIMET JA LAITOKSET TUTKIMUSTEN KOHTEENA²

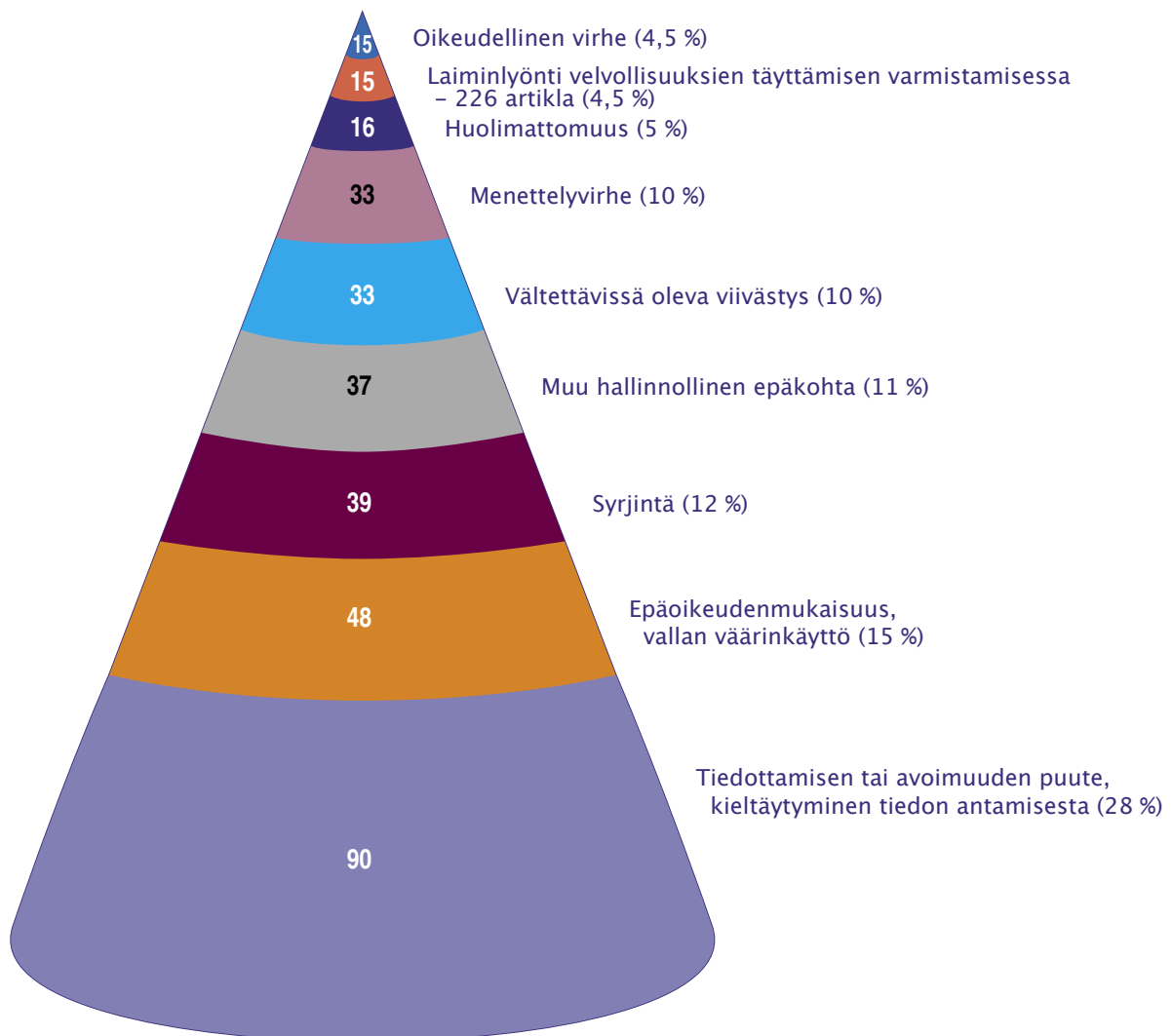

² Jotkut tapaukset koskevat kahta tai useampaa toimielintä tai laitosta.

3.2 VÄITETYN HALLINNOLLISEN EPÄKOHDAN TYYPPI

(Joissakin kanteluissa voidaan mainita kaksi hallinnollista epäkohtaa)

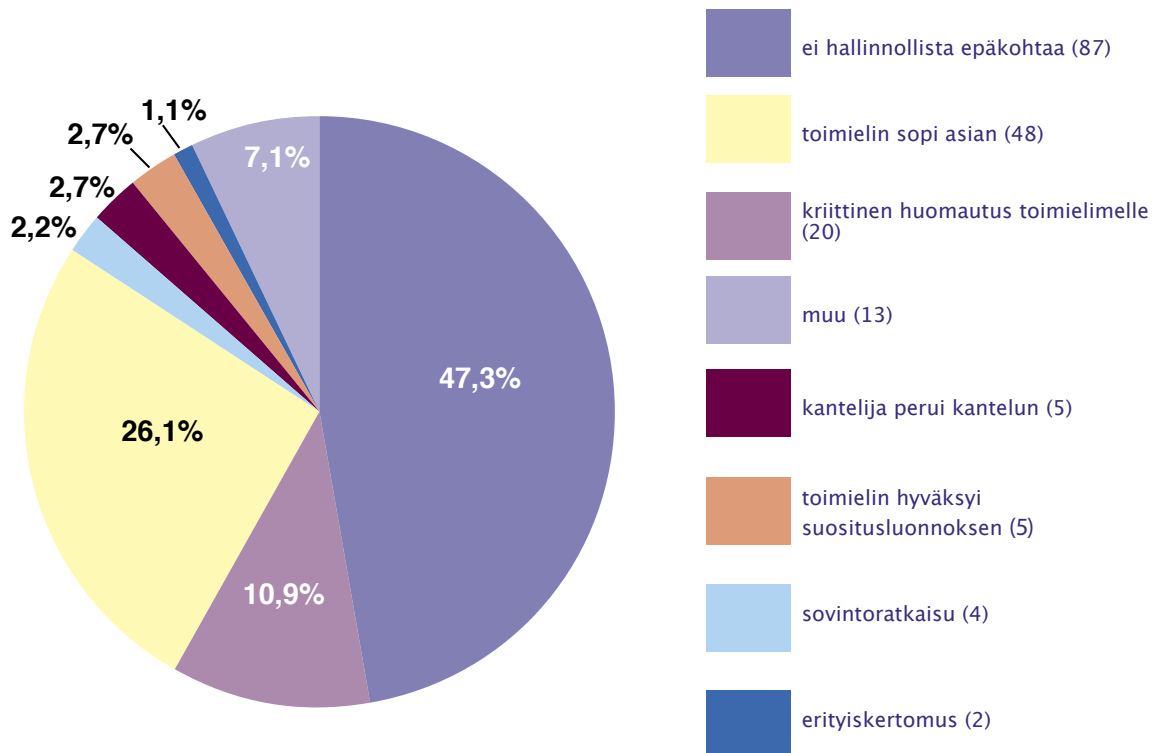
3.3 EHDOTUKSET SOVINTORATKAISUUN PÄÄSEMISEKSI JA SUOSITUSLUONNOKSET VUONNA 2003

- ehdotukset sovintoratkaisuun pääsemiseksi 18
- suositusluonnokset 9

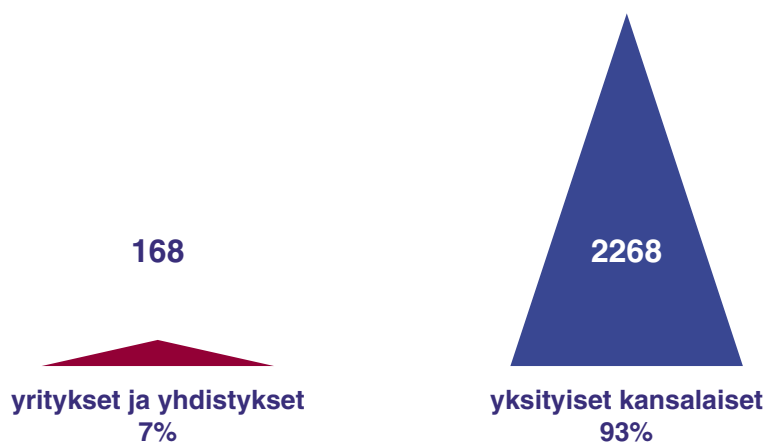
3.4 PERUSTELTUUN PÄÄTÖKSEEN PÄÄTTYNEET TUTKIMUKSET³ 180

(Tutkimus voi päättyä yhdestä tai useammasta seuraavista syistä)

4 VUONNA 2003 REKISTERÖITYJEN KANTELUIJEN ALKUPERÄ

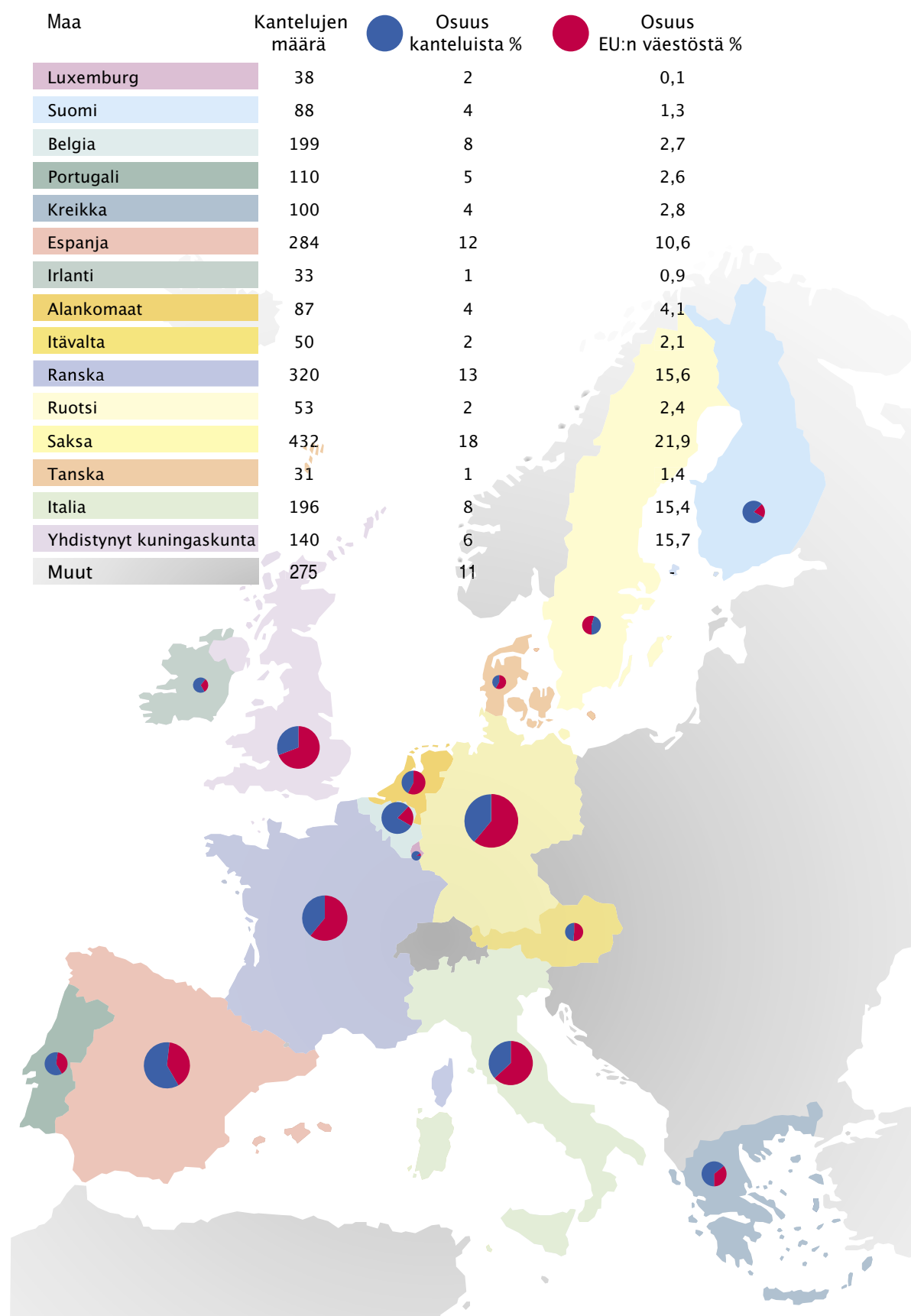
4.1 KANTELUIJEN LÄHDE

³ Näistä kaksi käynnistetty oikeusasiamiehen omasta aloitteesta.

4.2 KANTELUJEN JAKAUTUMINEN MAITTAIN

B OIKEUSASIAMIEHEN TALOUSARVIO

Itsenäinen talousarvio

Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännössä määrätään oikeusasiamiehen talousarvion lisäämisestä Euroopan unionin yleisen talousarvion pääluokan 1 (Euroopan parlamentti) liitteeksi.

Neuvosto päätti joulukuussa 1999, että oikeusasiamiehen talousarvion tulisi olla itsenäinen. Oikeusasiamiehen talousarvio on ollut Euroopan unionin talousarviossa itsenäinen pääluokka (pääluokka VIII-A) 1. tammikuuta 2000 alkaen⁴.

Talousarvion rakenne

Oikeusasiamiehen talousarvio on jaettu kolmeen osastoon. Palkat, korvaukset ja muut henkilöstöön liittyvät kustannukset sisältyvät talousarvion osastoon 1, joka sisältää myös oikeusasiamiehen ja hänen henkilöstönsä matkakustannukset. Talousarvion osasto 2 kattaa kiinteistöt, tarvikkeet ja sekalaiset käyttömenot. Osastossa 3 on vain yksi luku, josta maksetaan kansainvälisten oikeusasia miesjärjestöjen jäsenmaksut.

Yhteistyö Euroopan parlamentin kanssa

Hallinnollisen ja teknisen henkilöstön tarpeettoman päällekkäisyyden välttämiseksi Euroopan parlamentti huolehtii monista oikeusasiamiehen palveluista tai ne järjestetään parlamentin välityksellä. Oikeusasiamies käyttää jossakin määrin parlamentin palveluja muun muassa seuraavilla aloilla:

- henkilöstöasiat, kuten esimerkiksi sopimukset, palkat, korvaukset ja sosiaaliturva
- tilintarkastus ja kirjanpito
- talousarvion osaston 1 valmistelu ja osittainen täytäntöönpano
- kääntäminen, tulkkaus ja painatus
- turvallisuus
- tietotekniikka, televiestintä ja postin käsittely.

Euroopan oikeusasiamiehen ja Euroopan parlamentin välisestä yhteistyöstä on koitunut merkittävä tehokkuussäästö yhteisön talousarvioon. Euroopan parlamentin kanssa tehtävän yhteistyön ansiosta oikeusasiamiehen hallinnollista henkilöstöä ei ole tarvinnut juurikaan lisätä.

Tapauksissa, joissa oikeusasiamiehelle tarjotut palvelut aiheuttavat suoranaisia lisäkuluja Euroopan parlamentille, niistä laskutetaan ja maksu suoritetaan yhteystilin kautta. Toimistotilojen käyttö ja käännöspalvelut ovat suurimmat tällä tavalla käsitellyt erät.

Vuoden 2003 talousarvioon sisällytettiin kertaluontoinen korvaus Euroopan parlamentin sellaisten kustannusten kattamiseksi, jotka koostuvat pelkästään henkilökunnan käyttämästä ajasta. Näitä ovat esimerkiksi työsopimusten, palkkojen ja korvausten hallinnointi sekä monet tietotekniset palvelut.

Euroopan parlamentin ja Euroopan oikeusasiamiehen välinen yhteistyö aloitettiin 22. syyskuuta 1995 päivätyllä puitesopimuksella. Sitä täydennettiin hallinnollista yhteistyötä sekä budjetti- ja rahoitusyhteistyötä koskevilla sopimuksilla, jotka allekirjoitettiin 12. lokakuuta 1995.

Joulukuussa 1999 oikeusasiamies ja Euroopan parlamentin puhemies allekirjoittivat sopimuksen, jonka perusteella yhteistyösopimukset uusittiin muutettuina vuodelle 2000 ja uusitaan sen jälkeen automaattisesti.

⁴

Neuvoston asetus N:o 2673/1999, annettu 13. joulukuuta 1999, EYVL L 326, s. 1.

Vuoden 2003 talousarvio

Oikeusasiamiehen henkilöstötaulukossa oli vuonna 2003 yhteensä 31 virkaa.

Oikeusasiamiehen vuoden 2003 talousarvion alun perin käytettävissä olevat kokonaismäärärahat olivat 4 438 653 euroa. Osaston 1 (toimielimessä työskentelevään henkilöstöön liittyvät kustannukset) osuus oli 3 719 727 euroa, osaston 2 (kiinteistöt, tarvikkeet ja sekalaiset käyttömenot) osuus oli 715 926 euroa ja osaston 3 (toimielimen erityistoiminnoista johtuvat menot) osuus oli 3 000 euroa.

Seuraavassa taulukossa on esitetty vuoden 2003 todelliset kulut sidottuina määrärahoina.

Osasto 1	€ 3.415.448,87
Osasto 2	€ 634.877,91
Osasto 3	€ 2.161,49
Yhteensä	€ 4.052.488,27

Tulot koostuvat lähinnä oikeusasiamiehen ja hänen henkilöstönsä palkoista tehdyistä vähennyksistä. Saadut kokonaistulot olivat saatujen maksujen perusteella 434 833 euroa vuonna 2003.

Vuoden 2004 talousarvio

Vuonna 2003 valmistellussa vuoden 2004 talousarviossa henkilöstön määrä on 38, mikä merkitsee seitsemän viran lisäämistä vuoden 2003 henkilöstötaulukkoon. Tarve lisätä virkoja johtuu ensisijaisesti Euroopan unionin laajentumisesta, sillä laajentumisen myötä oikeusasiamiehen toimiston on hallittava sekä uusien jäsenvaltioiden kielet että niiden oikeusjärjestelmät.

Vuoden 2004 kokonaismäärärahat ovat 5 684 814 euroa. Osaston 1 (toimielimessä työskentelevään henkilöstöön liittyvät kustannukset) osuus on 4 811 846 euroa, osaston 2 (kiinteistöt, tarvikkeet ja sekalaiset käyttömenot) osuus on 869 986 euroa ja osaston 3 (toimielimen erityistoiminnoista johtuvat menot) osuus on 3 000 euroa.

Vuoden 2004 talousarviossa kokonaistuloiksi on budjetoitu 513 764 euroa.

C HENKILÖSTÖ

EUROOPAN OIKEUSASIAMIES

JACOB SÖDERMAN

(31. maaliskuuta 2003 ASTI)

P. NIKIFOROS DIAMANDOUROS

(1. huhtikuuta 2003 LÄHTIEN)

EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN SIHTEERISTÖ

Nicholas CATEPHORES

Oikeusasiamiehen avustaja
Puh. +33 3 88 17 2383

Eleni-Anna GALATIS

Oikeusasiamiehen sihteeri
Puh. +33 3 88 17 2528

OIKEUDELLINEN OSASTO

Ian HARDEN

Oikeudellisen osaston johtaja
Puh. +32 2 284 3849
Puh. +33 3 88 17 2384

Murielle RICHARDSON

Oikeudellisen osaston johtajan avustaja
Puh. +33 3 88 17 2388

Elodie BELFY

Oikeudellinen avustaja (1.1.2003 alkaen)
Puh. +32 2 284 3901

Peter BONNOR

Lakimies
(31.3.2003 asti)

Benita BROMS

Brysselin toimiston päällikkö
Oikeudellinen pääneuvonantaja
Puh. +32 2 284 2543

Alessandro DEL BON

Lakimies
Puh. +33 3 88 17 2382

Maria ENGLESON

Lakimies
(31.8.2003 asti)

Marjorie FUCHS

Lakimies
Puh. +33 3 88 17 4078

Gerhard GRILL

Oikeudellinen pääneuvonantaja
Puh. +33 3 88 17 2423

Marta HIRSCH-ZIEMBINSKA

Oikeudellinen pääneuvonantaja
(1.10.2003 alkaen)
Puh. +33 3 88 17 2746

Andrea JANOSI

Oikeudellinen pääneuvonantaja
(1.10.2003 alkaen)
Puh. +33 3 88 17 2429

Vicky KLOPPENBURG

Lakimies (31.3.2003 asti)

José MARTÍNEZ ARAGÓN

Oikeudellinen pääneuvonantaja
Puh. +33 3 88 17 2401

Sigyn MONKE*Lakimies**(31.3.2003 asti)***Ida PALUMBO***Lakimies**Puh. +33 3 88 17 2385***Olivier VERHEECKE***Oikeudellinen pääneuvonantaja**Puh. +32 2 284 2003***Fotini AVARKIOTI***Harjoittelija (22.7.2003 asti)***Liv-Stephanie HAUG***Harjoittelija (1.9.2003 alkaen)**Puh. +33 3 22 17 2402***Verónica JIMENEZ-VALLEJO***Harjoittelija (1.2.2003–23.12.2003)***Tina NILSSON***Harjoittelija (1.2.2003–23.12.2003)**Puh. +32 2 284 14 17***Pagona-Maria REKAITI***Harjoittelija (1.9.2003 alkaen)**Puh. + 32 2 284 3897***Tea SEVON***Harjoittelija (1.4.2003 asti)*

D PÄÄTÖSLUETTELO

1 TAPAUKSEN NUMERON MUKAAN

2000

1542/2000/(PB)(SM)IJH191

2001

0341/2001/(BB)IJH.....190

0573/2001/IJH172

1351/2001/(ME)(MF)BB.....142

1826/2001/JMA41

2002

0221/2002/ME147

0548/2002/GG113

0647/2002/OV46

0648/2002/IJH132

0659/2002/IP.....50

0845/2002/IJH178

1015/2002/(PB)IJH.....191

1045/2002/GG184

1141/2002/GG93

1166/2002/(SM)IJH.....118

1237/2002/(PB)OV148

1256/2002/GG52

1358/2002/IP.....54

1365/2002/OV56

1402/2002/GG121

1437/2002/IJH59

1523/2002/GG151

1536/2002/OV67

1565/2002/GG127

1625/2002/IJH89

1753/2002/GG69

1795/2002/IJH39, 83

1840/2002/GG170

1915/2002/BB108

1939/2002/IJH77

1960/2002/JMA101

2024/2002/OV96

2059/2002/IP.....173

2097/2002/GG173

OI/2/2002/IJH197

2003

0172/2003/IP.....70

0205/2003/IJH102

0207/2003/OV106

0324/2003/MF74

0342/2003/IP.....99

0406/2003/(PB)IJH.....37

0754/2003/GG156

0852/2003/OV166

0949/2003/IJH162

1117/2003/GG81

1173/2003/(TN)IJH.....104

1200/2003/OV138

OI/4/2003/ADB.....201

Q1/2003/IP203

2 AIHEEN MUKAAN

Maatalous (YMP)

0205/2003/IJH	102
---------------------	-----

Kansalaisoikeudet

0845/2002/IJH	178
1402/2002/GG	121
1753/2002/GG	69
1117/2003/GG	81

Kilpailupolitiikka

0648/2002/IJH	132
1045/2002/GG	184

Sopimukset

0548/2002/GG	113
1141/2002/GG	93
1256/2002/GG	52
1565/2002/GG	127
1625/2002/IJH	89
1960/2002/JMA	101
1915/2002/BB	108
OI/2/2002/IJH	197
0205/2003/IJH	102
0754/2003/GG	156
0949/2003/IJH	162
1173/2003/(TN)IJH	104

Kehitysyhteistyö

1351/2001/(ME)(MF)BB	142
----------------------------	-----

Talous- ja rahapolitiikka

1939/2002/IJH	77
---------------------	----

Ympäristö

1826/2001/JMA	41
---------------------	----

Tavaroiden vapaa liikkuvuus

0659/2002/IP	50
1237/2002/(PB)OV	148

Toimielimet

1625/2002/IJH	89
1840/2002/GG	170
2024/2002/OV	96

Muut asiat

0845/2002/IJH	178
2024/2002/OV	96
OI/2/2002/IJH	197

Yleisön oikeus saada tietoja

1542/2000/(PB)(SM)IJH	191
0573/2001/IJH	172
0648/2002/IJH	132
1437/2002/IJH	59
1015/2002/(PB)IJH	191
1795/2002/IJH	39
1795/2002/IJH	83
1939/2002/IJH	77

Kansanterveys

Q1/2003/IP	203
------------------	-----

Tutkimus ja teknologia

0221/2002/ME	147
1625/2002/IJH	89

Henkilöstö**- Työhönotto**

0341/2001/(BB)IJH.....	190
0647/2002/OV	46
1365/2002/OV	56
1523/2002/GG	151
1536/2002/OV	67
2059/2002/IP	173
2097/2002/GG	173
0207/2003/OV	106
0324/2003/MF	74
0406/2003/(PB)IJH.....	37
0852/2003/OV	166
OI/4/2003/ADB.....	201

- Muut asiat

1166/2002/(SM)IJH.....	118
1358/2002/IP	54
1625/2002/IJH	89
0172/2003/IP	70
0342/2003/IP	99
1200/2003/OV	138

Verosäännökset

1237/2002/(PB)OV	148
------------------------	-----

3 VÄITETYN HALLINNOLLISEN EPÄKOHDAN TYYPIN MUKAAN

Vallan väärinkäyttö

1166/2002/(SM)IJH.....	118
------------------------	-----

Vältettävissä oleva viivästys

0548/2002/GG	113
1141/2002/GG	93
1256/2002/GG	52
1625/2002/IJH	89
1173/2003/(TN)IJH.....	104

Syrjintä

0647/2002/OV	46
0659/2002/IP	50
1045/2002/GG	184
1358/2002/IP	54
1365/2002/OV	56
1523/2002/GG	151
1536/2002/OV	67

Laiminlyönti velvollisuuksien täyttämisen varmistamisessa

1237/2002/(PB)OV	148
------------------------	-----

Puolustautumisoikeuden loukkaus

1200/2003/OV	138
--------------------	-----

Tiedottamisen puute tai kieltäytyminen tiedon antamisesta

1542/2000/(PB)(SM)IJH	191
0341/2001/(BB)IJH.....	190
1237/2002/(PB)OV	148
1437/2002/IJH	59
1015/2002/(PB)IJH.....	191
1402/2002/GG	121
1625/2002/IJH	89
1915/2002/BB	108
1939/2002/IJH	77
2024/2002/OV	96
0207/2003/OV	106
0324/2003/MF	74

0342/2003/IP	99
1117/2003/GG	81

Avoimuuden puute

0221/2002/ME	147
0845/2002/IJH	178
1565/2002/GG	127
1753/2002/GG	69
1795/2002/IJH	39
1795/2002/IJH	83
2059/2002/IP	173
2097/2002/GG	173

Oikeudellinen virhe

0573/2001/IJH	172
0648/2002/IJH	132
1795/2002/IJH	39
1795/2002/IJH	83
0949/2003/IJH	162

Huolimattomuus

1826/2001/JMA	41
1960/2002/JMA	101

Menettelyvirheet

1351/2001/(ME)(MF)BB.....	142
0221/2002/ME	147
0647/2002/OV	46
0845/2002/IJH	178
1166/2002/(SM)IJH.....	118
1915/2002/BB	108
OI/2/2002/IJH	197
0172/2003/IP	70
0406/2003/(PB)IJH.....	37
OI/4/2003/ADB	201

Perustelut

1542/2000/(PB)(SM)IJH	191
0573/2001/IJH	172
0647/2002/OV	46
0648/2002/IJH	132
2024/2002/OV	96
0207/2003/OV	106
1200/2003/OV	138

Muu hallinnollinen epäkohta

1351/2001/(ME)(MF)BB	142
0205/2003/IJH	102
0754/2003/GG	156
0852/2003/OV	166

Epäoikeudenmukaisuus

0845/2002/IJH	178
1840/2002/GG	170
0205/2003/IJH	102
0852/2003/OV	166

E EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN VAALI

Säännökset

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 195 (2) artiklassa säädetään, että ”oikeusasiamies nimitetään jokaisten Euroopan parlamentin vaalien jälkeen Euroopan parlamentin vaalikauden ajaksi. Sama henkilö voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi”.

Euroopan parlamentin työjärjestyksessä on yksityiskohtaiset tiedot valintamenettelystä:

177 artikla

- ”1. Vaalikauden alussa puhemies pyytää välittömästi oman valintansa jälkeen tai 8 kohdassa määrättyissä tapauksissa nimitysehdotuksia oikeusasiamiehen virkaan ja asettaa määräajan niiden esittämiselle. Ilmoitus julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.
2. Nimitysehdotuksilla on oltava vähintään kolmenkymmenen kahden vähintään kahdesta jäsenvaltiosta olevan jäsenen kannatus.
Kukin jäsen voi kannattaa ainoastaan yhtä ehdokasta.
Nimitysehdotukset sisältävät kaikki asiakirjat, joista käy kiistatta ilmi, että hakija täyttää oikeusasiamiestä koskevan ohjesäännön edellyttämät ehdot.
3. Nimitysehdotukset lähetetään asiasta vastaavaan valiokuntaan, joka voi pyytää saada kuulla ehdokkaita.
Kuulemistilaisuudet ovat avoimia kaikille jäsenille.
4. Tämän jälkeen parlamentin äänestettäväksi annetaan lista, johon hyväksytyt ehdokkaat on merkitty aakkosjärjestyksessä.
5. Äänestys toimitetaan salaisena äänestyksenä ja hyväksymiseen vaaditaan annettujen äänten enemmistö.
Jollei kahdella ensimmäisellä vaalikierroksella valita ketään hakijoista, seuraavalle kierrokselle pääsevät ainoastaan kaksi toisella vaalikierroksella eniten ääniä saanutta hakijaa.
Jos äänet menevät tasan, valitaan vanhin hakija.
6. Ennen äänestyksen aloittamista puhemies varmistaa, että vähintään puolet parlamentin jäsenistä on läsnä.
7. Nimitetty henkilö kutsutaan välittömästi tuomioistuimen eteen vannomaan virkavala.
8. Oikeusasiamies hoitaa virkaa siihen asti, kunnes hänen seuraajansa astuu virkaan, paitsi kuolemantapauksessa tai jos hänet erotetaan.

Euroopan oikeusasiamiehen vaali 2003

Euroopan parlamentti julkaisi 7. syyskuuta 2002 Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä⁵ nimitysehdotuspyynnön oikeusasiamiehen nimittämiseksi. Nimitysehdotusten toimittamisen määräajaksi asetettiin 3. lokakuuta 2002.

Euroopan parlamentin puhemies ilmoitti vetoamusvaliokunnalle 21. lokakuuta 2002 päivätyllä kirjeellä vastaanottaneensa 17 hakemusta.

Vetoamusvaliokunta järjesti julkisen kuulemistilaisuuden 25.–26. marraskuuta 2002 niille seitsemälle ehdokkaalle, joiden hakemukset oli hyväksytty. Nämä ehdokkaat olivat: Georgios ANASTASSOPOULOS, P. Nikiforos DIAMANDOUROS, Giuseppe FORTUNATO, Xabier MARKIEGI, Pierre-Yves MONETTE, Roy PERRY ja Herman WUYTS.

⁵ EYVL C 213, 7.9.2002, s. 10.

Georgios ANASTASSOPOULOS ja Xabier MARKIEGI peruuttivat hakemuksensa 9. tammikuuta 2003.

Euroopan parlamentin jäsenet valitsivat odotetusti 15. tammikuuta 2003 Strasbourgissa pidetyssä täysistunnossa Euroopan oikeusasiamieheksi P. Nikiforos DIAMANDOUROSin, joka sai toisella äänestyskierroksella 294 ääntä 535 annetusta äänestä.

Euroopan parlamentin päätös Nikiforos DIAMANDOUROSin nimittämisestä oikeusasiamieheksi parlamentin nykyisen, vuonna 2004 päättyvän vaalikauden loppuun asti julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä 8. maaliskuuta 2003⁶.

Yksityiskohtaista tietoa Euroopan oikeusasiamiehen vaalista on saatavilla Euroopan parlamentin verkkosivuilla osoitteessa: http://www.europarl.eu.int/comparl/peti/election/default_fi.htm.

⁶ EUVL L 65, 8.3.2003, s. 26.

EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN YHTEYSTIEDOT

OSOITE

Euroopan oikeusasiamies
1, avenue du Président Robert Schuman
B.P. 403
67001 STRASBOURG Cedex
FRANCE

PUHELIN

+33 3 88 17 2313

FAKSI

+33 3 88 17 9062

SÄHKÖPOSTI

euro-ombudsman@europarl.eu.int

VERKKOSIVUT

<http://www.euro-ombudsman.eu.int>

